

IUBIRI ȘI DESTINE

CATERINA DE MEDICI

Regina nopții sângeroase

C.W. GORTNER

IUBIRI ȘI DESTINE

C.W. GORTNER

CATERINA DE MEDICI

Regina nopții sângeroase

Traducere din limba engleză
Lavinia Gabriela Șerban

*Butelcă sfântă,
Ce porți în tine
Marea minune,
Taina ți-o spune,
Vino spre mine,
Vorbește și cântă!*

Rabelais

Blois, 1589

Nu sunt o femeie sentimentală.

Nici măcar în tinerețe nu mă lăsam în voia melancoliei sau a remușcărilor. Rareori priveam înapoi, rareori mă opream să percep trecerea timpului. Unii ar spune că nu știu ce este acela un regret. Într-adevăr, dacă ar fi să îi credem pe dușmanii mei, ochii îmi sunt ațintiți mereu înainte, concentrați asupra viitorului, asupra următorului război în care trebuie să lupt, asupra următorului fiu pe care să-l ador, asupra următorului dușman ce urmează să fie înfrânt.

Cât de puțin mă cunosc. Cât de puțin mă cunosc cu toții. Poate că destinul meu nu a fost niciodată să rămân singură în legenda propriei vieți, să fiu martoră a mitului care s-a ridicat în jurul meu precum o floare otrăvitoare. Am fost numită criminală și oportunistă, salvatoare și victimă. Și, pe parcurs, am devenit mai mult decât mi s-a cerut vreodată, chiar dacă singurătatea era mereu prezentă, ca un câine credincios la picioarele stăpânului său.

Adevărul este că nici unul dintre noi nu este nevinovat.

Cu toții avem păcate de mărturisit.

PARTEA I
1527–1532

Ca o frunză în vânt

UNU

Aveam zece ani când mi-am dat seama că s-ar putea să fiu o vrăjitoare.

Coseam cu mătușa mea, Clarice, iar lumina soarelui se întindea pe podeaua galeriei. De dincolo de fereastră puteam să aud clipoceala fântânii din curte, strigătele vânzătorilor pe Via Larga, sunetul sacadat al potcoavelor pe străzile pietruite și, pentru a o suta oară, m-am gândit că nu mai pot rămâne înăuntru nici măcar un minut.

– Caterina Romelo de Medici, e posibil să fi terminat deja?

Am privit în sus. Clarice de Medici y Strozzi, sora răposatului meu tată, mă privea din scaunul ei. Mi-am șters fruntea cu mâneca.

– E atât de cald aici, am spus. Pot să ies afară?

Ea și-a arcuit sprâncenele. Aș fi putut să spun pe de rost cuvintele chiar înainte să le rostească, de atât de multe ori mă cicălise.

– Ești ducesa de Urbino, fiica lui Lorenzo de Medici și a soției sale, Madeleine de la Tour, care era de sânge nobil franțuzesc. De câte ori trebuie să îți spun? Stăpânește-ți pornirile dacă vrei să fii pregătită pentru viitorul tău!

Mie nu-mi păsa de viitor. Îmi păsa de faptul că era vară, iar eu stăteam închisă în palatul familiei, forțată să învăț și să cos toată ziua, ca și cum m-aș fi topit dacă ieșeam la soare.

Am pus repede deoparte cercul de brodat.

– M-am plictisit. Vreau să merg acasă.

– Florența este casa ta; este orașul tău natal, replică ea. Te-am luat din Roma pentru că erai bolnavă de febră. Ești chiar norocoasă că poți să stai aici să te cerți cu mine.

– Nu mai sunt bolnavă, răspunsei. Nu îmi plăcea când folosea ca scuză sănătatea mea firavă. Cel puțin în Roma, papa Clement mă lăsa să am propriii mei servitori și un ponei pe care să îl călăresc.

M-a privit fără sămânța de mânie care se năștea în ea ori de câte ori îi aminteam de unchiul meu papal.

– Poate, dar acum ești aici, în grija mea, și vei respecta regulile mele. Suntem în toiul după-amiezii. Nu vreau să aud că ai ieșit afară pe căldura asta.

– O să port o bonetă și o să stau la umbră. Te rog, *zia*¹. Poți să vii și tu cu mine.

În timp ce se ridica, am văzut cum încerca să își reprime un zâmbet nedorit.

– Dacă lucrezi frumos, înainte de cină putem face o plimbare scurtă prin logie.

S-a apropiat de mine. Era o femeie slabă, cu chip oval, înnobilat de niște ochi mari și negri – ochii familiei de Medici pe care îi moștenisem, laolaltă cu părul castaniu, cărlionțat și cu mâinile cu degete lungi. Purta o rochie simplă, gri.

A ridicat rapid broderia, iar buzele i s-au încrețit când m-a auzit chicotind.

– Presupun că ți se pare amuzant să îi faci fața verde Maicii Domnului? Serios, Caterina, un asemenea sacrilegiu?! izbucni ea și aruncă cercul spre mine. Fă-o din nou imediat. Broderia este o artă, una pe care trebuie să o stăpânești la fel de bine ca pe celelalte lecții. Nu voi lăsa să se spună despre Caterina de Medici că brodează ca o țărăncă.

Mi s-a părut că e mai bine să nu râd și am început să îndepărtez culoarea total nepotrivită, în timp ce mătușa s-a întors la scaunul ei. Privea fix în depărtare, iar eu încercam să ghicesc ce noi încercări plănuia pentru mine. O iubeam, dar ea insista întotdeauna să spună că prestigiul familiei noastre se diminuase de la moartea străbunicului meu, Lorenzo Magnificul, că Florența fusese un centru de învățatură renumit sub patronajul familiei de Medici, dar că acum nu mai eram decât niște iluștri musafiri ai orașului la a cărui construcție contribuise familia noastră. Era responsabilitatea mea să readuc gloria familiei, spunea ea, deoarece eram ultimul descendent legitim din stirpea Magnificului.

Mă întrebam cum de se aștepta ca tocmai eu să îndeplinesc așa o misiune importantă. Am rămas orfană la scurt timp după ce

¹ Mătușă, în italiană, în original. (n.tr.)

m-am născut; nu aveam frați și depindeam de bunăvoința unchiului meu papal. Odată, când i-am spus asta, mătușa a răbufnit:

– Clement al VII-lea s-a născut bastard. Și-a cumpărat drumul spre Sfântul Scaun, spre marea noastră rușine. El nu este un Medici adevărat. Nu are pic de onoare.

Având în vedere reputația lui, dacă el nu putea restabili numele familiei noastre, nu știam cum se aștepta să o fac *eu*. Cu toate acestea, ea era convinsă de destinul meu și în fiecare lună mă îmbrăca în cea mai incomodă ținută ducală și mă punea să pozez pentru un portret nou, care era apoi transformat în miniaturi și trimis tuturor prinților străini care doreau să se căsătorească cu mine. Eram încă prea mică pentru măritiș, dar nu aveam nici un dubiu că deja alesese catedrala, numărul domnișoarelor de onoare care aveau să mă asiste...

Dintr-odată, stomacul mi s-a încordat. Am simțit o durere ascuțită și mi-am dus palmele la burtă. Totul în jurul meu a devenit neclar, de parcă palatul se scufundase în apă. Greața mi-a adus un gust acru în gură. M-am ridicat fără să văd și am auzit cum se răstoarnă scaunul. Un întuneric înspăimântător a coborât asupra mea. Am simțit cum gura mi se deschide într-un strigăt mut, în timp ce întunericul se întindea precum o pată mare de cerneală, înghițând totul în jurul meu. Nu mai eram în galerie, certându-mă cu mătușa mea; în schimb, mă aflam într-un loc pustiu, neputincioasă în fața forței care părea să se ridice din interiorul meu...

Sunt invizibilă, singură printre străini. Ei plâng. Văd cum lacrimile alunecă pe chipurile lor, deși nu le aud tânguiriile. În fața mea se află un pat cu baldachin, drapat în negru. Știu imediat că ceva îngrozitor zace în el, ceva ce nu ar trebui să văd. Încerc să nu mă apropiu, dar picioarele mă duc înspre el, încet, dar sigur, ca într-un coșmar, forțându-mă să întind o mână pătată și umflată pe care nu o recunosc ca fiind a mea, să dau la o parte perdelele, pentru a descoperi...

– *Dio mio*¹, nu!

Strigătul mi s-a smuls din piept. Am simțit brațele mătușii, care mă ținea, și mângâierea frenetică a mâinii ei pe frunte. Aveam

¹ Doamne, Dumnezeu, în italiană, în original. (n.tr.)

o durere îngrozitoare de stomac și zăceam întinsă pe podea, cu broderia și firele încălcite căzute lângă mine.

– Caterina, copila mea, spuse mătușa. Te rog, să nu fie din nou febra...

Pe măsură ce începu să dispară senzația ciudată că îmi părăsisem corpul, m-am forțat să mă ridic.

– Nu cred că este febră, am zis. Am văzut ceva: un bărbat zăcând mort pe un pat. Era atât de real, *zia*... m-a speriat.

M-a privit fix.

– *O viziune*, a șoptit apoi, ca și cum ar fi fost ceva de care se temea de mult timp. Îmi zâmbi delicat, oferindu-mi mâna ca să mă ajute să mă ridic în picioare. *Vino*, e destul pentru azi. Să facem plimbarea aia, *si*? Mâine îl vom vizita pe Maestro. El va ști ce e de făcut.

DOI

Slujnica mă trezi înainte de ivirea zorilor. După un mic dejun frugal, alcătuit din brânză și pâine, pe care le-am devorat, m-a îmbrăcat cu o rochie simplă, mi-a legat bucele groase și castanii la spate cu o panglică și mi-a prins o pelerină cu glugă de umeri. Apoi m-a zorit spre curte, unde așteptau mătușa Clarice și un servitor înalt, care o însoțea când avea de făcut diferite treburi.

Eram încântată că aveam să ies, în cele din urmă, în oraș, dar mă așteptam totuși să călătorim într-o litieră închisă. În schimb, mătușa își ridică gluga, mă prinse de mână și mă conduse dincolo de porți, pe Via Larga, cu sevitorul ei urmându-ne la mică distanță.

– De ce mergem pe jos? am întrebat-o, deși știam că va fi mult mai amuzant să vedem orașul astfel, în loc să mă uit afară pe după draperiile litierei.

– Mergem pe jos pentru că nu vreau să ne recunoască nimeni, răspunse mătușa. Suntem de Medici și oamenii vor vorbi. Nu vreau ca toată lumea din Florența să spună că doamna Strozzi a dus-o pe nepoata ei la un clarvăzător. Îmi strânse mâna mai tare. Înțelegeți? O fi Ruggieri foarte căutat pentru talentele sale, dar tot un evreu convertit rămâne.

Am dat din cap, nesigură. Știam că mătușa trimitea deseori pe cineva după amestecurile de ierburi preparate de Maestru, ba chiar mă ajutase să mă vindec de unul din atacurile de febră, dar acum, că mă gândeam la asta, îmi dădeam seama că nu îl văzusem niciodată. Faptul că era evreu însemna că nu ne putea vizita?

Înaintam în jos pe Via Larga. De la sosirea mea în Florența, în urmă cu trei ani, părăsisem palatul doar de patru ori, de fiecare dată pentru ieșiri oficiale până la dom. De fiecare dată fusesem protejată de un alai, care mă împiedicase să văd priveliștea, de parcă orice

apropiere de oamenii de rând mi-ar fi pus în pericol sănătatea. Acum, în timp ce mătușa mă călăuzea prin oraș, mă simțeam de parcă aș fi fost eliberată din captivitate.

Soarele se ridica pe cer și scâldea orașul în nuanțe gălbui și trandafirii. În cartierele rezidențiale din jurul palatului, aerul încă mai duhnea după chefurile de peste noapte. Ne strecuram pe alei înguste, evitând băltoacele cu lături. Îmi doream mult să mă opresc și să admir statuile care se iveau în firidele de pe drum, să casc ochii la îngerii sculptați în cupru ai baptisteriului și la fațada de cărămidă a domului, însă mătușa mă împingea înainte, ocolind forfota pieței pe străzile laterale, unde casele vechi se înclinau ca niște copaci bătrâni care nu lăsau să treacă lumina.

L-am văzut pe servitor strecurându-și mâna la cuțitul băgat în teaca de la brâu. Ne aflam într-un loc unde era mult mai întuneric și aerul mirosea greu, a bălegar. Am rămas aproape de mătușa mea și am zărit copii slăbănogi fugind pe străzile laterale, cu câini jigăriți printre picioare. Câteva bătrâne cocoșate și cu șaluri zdrențuite stăteau ghemuite pe pragul caselor lor și ne priveau trecând. După câteva cotituri, am ajuns în fața unei case dărăpănate din lemn, ce părea gata să se prăbușească în orice moment. Aici, mătușa se opri. Servitorul bătu la ușa puțin strâmbă.

Ușa se deschise și în prag se ivi un băiat slab, cu părul ciufulit și cu ochi câprui, somnoroși. Când ne văzu, făcu o plecăciune.

– *Duchessina*, eu sunt Carlo Ruggieri. Tata vă așteaptă.

Mătușa îmi îndesă o pungă mică de pânză în palmă. Surprinsă, am privit-o lung.

– Du-te, spuse ea. Trebuie să îl vezi singură pe Maestru. Când termină, să îl plătești. Văzându-mă că ezit, m-a împins înainte. Nu zăbovi. Nu avem toată ziua la dispoziție.

Am presupus că acest Carlo trebuia să fie cel mai mare dintre fiii Maestrului. În spatele lui se zărea un băiat mai mic, care trăgea cu ochiul spre mine. I-am zâmbit ca să văd cum reacționează, iar băiatul s-a strecurat lângă mine, întinzând o mână murdară spre rochia mea.

– Acesta e fratele meu, Cosimo, zise Carlo. Are patru ani și îi plac dulciurile.

– Și mie îmi plac dulciurile, i-am spus lui Cosimo, dar nu am nimic la mine astăzi.

Părea că îi place vocea mea și a rămas agățat de mâna mea în timp ce Carlo mă conducea în interiorul întunecat al casei îmbibat de un miros greu și pătrunzător. Înainte să urcăm pe o scară care scârțâia, am aruncat o privire spre un craniu îngălbenit, așezat pe un teanc de pergamente prăfuite. Mirosurile deveneau din ce în ce mai puternice. Am recunoscut mirosul de camfor, de ierburi aromatice și o mireasmă dulce-amăruie care îmi amintea de perioada aceea din toamnă, când erau sacrificați porcii.

L-am auzit pe Carlo strigând.

– Tată! De Medici este aici! Am ajuns pe palier tocmai când deschidea o ușă îngustă. Vrea să te vadă numai pe tine, adăugă el, apoi se adresa fratelui mai mic: Trebuie să îi dai drumul acum, Cosimo.

Bosumflat, Cosimo îmi eliberă mâna. În timp ce intram în biroul Maestrului, mi-am îndreptat umerii. Primul lucru pe care l-am observat a fost lumina, care pătrundea printr-un oblon deschis din tavanul neacoperit, iluminând o cameră nu mai mare decât dormitorul meu de la *palazzo*. Pe pereți se înșiruiă rafturi burdușite cu cărți și borcane de sticlă cu diverse lichide, în care pluteau obiecte. Într-un colț, o grămadă de perne era aranjată în jurul unei mese cu finisaj de alamă. O lespede mare de marmură, așezată pe un soclu, domina încăperea. Am văzut cu surprindere că pe ea se afla un cadavru acoperit pe jumătate cu un cearșaf.

Picioarele goale ieșeau de sub pânză. M-am oprit.

– Ah, copila mea, iată-te! se auzi brusc o voce care părea să vină de nicăieri. Maestrul, cu trăsături lăsate și încadrate de o barbă argintie, apăru cu un mers târșăit în fața mea. Peste mantia neagră purta un șort pătat. Ai vrea să vezi? îmi propuse.

M-am dus înspre lespede. Trebuia să stau pe vârfuri ca să pot vedea peste margine. Corpul era al unei femei; avea capul ras și trunchiul desfăcut de la gât până la pelvis. Nu era nici urmă de sânge sau de miros neplăcut, în afară de cel al ierburilor. Mă așteptam să fiu dezgustată, speriată. În schimb, am descoperit că eram fascinată de plămâni scofâlciți și albaștri, de inima micșorată, cuibărită într-o cușcă de coaste rupte.

– Ce faci? am vorbit ușor, de parcă ea ne-ar fi putut auzi.

El oftă.

– Îi caut sufletul.

M-am încruntat.

– Poți vedea un suflet?

Zâmbetul îi întinse ridurile de pe chip.

– Tu întotdeauna trebuie să vezi ceva, ca să crezi? Mă luă de mână și mă duse în colțul retras, la mormanul de perne. Șezi, acum. Spune-mi de ce ai venit.

Tot nu eram sigură ce trebuia să îi spun, dar privirea blândă pe care o avea când se uita la mine mă făcea să îi spun adevărul.

– Eu... am văzut ceva ieri. M-a înspăimântat.

– A fost un vis?

– Nu, eram trează. Am făcut o pauză ca să mă gândesc. Dar a fost ca un vis.

– Spune-mi ce ai văzut.

I-am povestit. În timp ce vorbeam, am avut din nou acel sentiment oribil de neajutorare, și vocea mi-a tremurat. Când am terminat, Maestrul și-a împreunat mâinile.

– În patul acela era cineva cunoscut? Când am negat cu o mișcare din cap, a zâmbit. Înțeleg. De asta îți era teamă. Te așteptai că vei găsi pe cineva drag, în schimb ai văzut un străin. Era un bărbat tânăr, da? Cu semne de violență pe trup?

Un fior mi se strecură pe șira spinării.

– De unde știi?

– Am văzut asta în tine. Oh, nu trebuie să te temi, copila mea. Nu ai motive să te temi, atâta timp cât înțelegi că puțini ar accepta ceea ce tocmai mi-ai spus. Se trase mai aproape. Ceea ce ai simțit ieri se numeste presentiment. Poate prezice viitorul sau poate fi un ecou din trecut. Anticii credeau că este un dar de la zei și îi venerau pe cei care îl stăpâneau. Însă în vremurile astea întunecate este deseori văzut ca un semn de vrăjitorie.

M-am uitat la el cu ochii mari.

– Mătușa a spus că a fost o viziune. Din cauza asta sunt aici? Sunt blestemată?

Râsul îi răsună zgomotos.

– Am văzut multe lucruri ciudate, dar încă nu am găsit nici o dovadă de blesteme. Îmi mângâie bărbia cu degetul său noduros. Tu crezi că ești blestemată?

– Nu. Ascult slujba în fiecare zi și mă rog la sfinții noștri. Dar, uneori, am gânduri necurate.

– Ca noi toți. Te asigur, nu există nici un blestem. Ți-am făcut horoscopul încă de când erai un bebeluș și nu am găsit nimic necurat acolo.

Îmi făcuse horoscopul? Mătușa nu îmi spusese niciodată asta.

– De ce am avut această... viziune? l-am întrebat.

– Numai Dumnezeu știe răspunsul, deși, te avertizez, e posibil să nu fie ultima. Pentru unii, asemenea viziuni sunt un lucru obișnuit. La alții, apar numai în vremuri de restriște, însă darul acesta este o moștenire de familie. Se spune că străbunicul tău, Magnificul, putea să vadă uneori viitorul.

Nu îmi plăcea deloc situația.

– Și dacă nu vreau asta? am zis. Va dispărea?

Sprâncenele i s-au arcuit.

– Darul viziunii nu poate fi renegat. Nu ai idee câți și-ar vinde sufletele pentru ceea ce tu respingi atât de ușor.

– Tu îl ai? am întrebat, incitată de ideea că aveam ceva atât de râvnit.

Oftă și își ridică privirea, uitându-se lung prin cameră.

– Dacă aș deține un asemenea har, oare aș mai avea nevoie de toate astea? Nu, micuță ducesă. Eu am numai talentul de a cartografia stelele și de a descifra în mișcarea lor un înțeles pentru oameni, dar cerurile nu sunt mereu deschise. *Quod de futuris non est determinata omino veritas*: Când vine vorba de viitor, nu se poate stabili nici un adevăr.

M-am gândit îndelung înainte să vorbesc.

– Îți dau ție darul meu, dacă îl vrei.

Bătrânul râse pe înfundate, bătându-mi ușor palma.

– Copila mea, chiar dacă mi l-ai putea da, eu tot nu aș reuși vreodată să învăț să-l stăpânesc în timpul scurt care mi-a mai rămas. Făcu o pauză. Dar tu poți.

Vorbi cu o voce scăzută.

– Am avut o viață lungă și am suferit mult. Când te-ai născut, am prevăzut că tu vei trăi și mai mult. Așa că și tu vei suferi, dar niciodată nu vei avea de îndurat ca mine. Nu vei simți durerea de a căuta întreaga viață ceva care îți scapă. Tu îți vei îndeplini destinul. Poate că nu va fi destinul pe care ți-l dorești, Caterina de Medici, dar ți-l vei îndeplini.

Se întinse să îmi mângâie chipul, iar eu mi-am încolăcit brațele în jurul trupului său osos. Pentru un moment, părea la fel de mărunț ca mine. Apoi se îndepărtă.

– Mă onorezi cu dragostea ta, *Duchessina*. În schimb, aș vrea să-ți ofer asta.

Băgă mâna în buzunarul mantiei, îmi deschise palma și așeză în mijloc o sticlă al cărei capac avea un lanț fin de argint – un argint înșelător, umplut cu chihlimbar, care mi se potrivea perfect în palmă.

– Înăuntru se află o licoare puternică. Nu trebuie să îl folosești niciodată, decât dacă nu ai altă scăpare. Dacă e întrebuițat greșit sau la momentul nepotrivit, poate fi mortal pentru tine – și pentru alții.

– Ce este?

Mi se părea imposibil faptul că ceva atât de mic putea să aibă puteri atât de mari.

– Unii l-ar numi salvare, alții ar spune că este otravă.

Am tresărit.

– De ce aș avea nevoie de otravă?

– Să sperăm că nu vei avea niciodată. Cu toate astea, este darul meu pentru tine. Tăcu și își lăsă capul în piept. Acum, ascunde sticlă și păstrează-o cu sfințenie. Mătușa ta e din ce în ce mai nerăbdătoare. Trebuie să pleci.

Fusesem învățată că este nepolitic să refuzi un cadou, așa că am trecut lanțul sticlei în jurul gâtului și am ascuns-o sub cămașă.

– Sper să vă putem vizita din nou, în curând, Maestre, am spus, după care mi-am amintit de săculeț și l-am scos din buzunarul mantiei. Asta este pentru tine.

Îl luă ca și cum nu ar fi fost deloc important.

– Mergi cu Domnul, micuță ducesă.

Mă îndreptam spre ușă când a spus brusc:

– Încă ceva...

M-am oprit și am privit peste umăr, spre locul din umbră în care stătea.

– Spune-i doamnei Strozzi că trebuie să fie pregătită să te apere, rosti el. Spune-i că Roma va cădea.

Am încuviințat stingherită și am pășit afară, unde aștepta Carlo. Privind în urmă pentru ultima oară, am văzut că lumina își

schimbase poziția. Maestrul stătea acum în întuneric, dar știam, cumva, că zâmbește.

Carlo mă duse din nou afară. I-am mulțumit și tocmai mă pregăteam să îmi iau rămas-bun, când Cosimo izbucni în lacrimi.

– Nu ne părăsi! Când încercă să se agațe de mine, Carlo trebui să îl țină pe loc.

I-am zâmbit lui Cosimo.

– Dar trebuie să plec. Trebuie să mă întorc acasă. Promit că mă voi întoarce curând.

– Nu o să poți, zise el în timp ce lacrimile îi curgeau pe obrajii murdari. Toți vor fi morți.

– Morți? I-am privit pe Carlo. Ce vrea să spună?

Carlo își dădu ochii peste cap.

– El spune mereu lucruri ciudate. Cosimo, încetează! O sperii.

Cosimo mă privi cu o expresie mâhnită. M-am aplecat să îl sărut pe obraz și, dintr-odată, am simțit un gol în suflet.

– Te voi vedea curând, i-am spus și am zâmbit forțat. Fii bun și ascultă de fratele tău.

Mătușa mă aștepta în exact același loc în care o lăsasem. În timp ce servitorul ei ieși din ascunzătoarea de lângă casă, mă întrebă:

– Ți-a dat răspunsurile pe care le doreai?

– Cred că da, am răspuns, amintindu-mi de avertizarea Maestrului: „Puțini ar accepta ceea ce tocmai mi-ai spus“. Mi-a zis că studiez prea mult și că am avut o vrajă de leșin.

Nu știi de unde îmi veniseră cuvintele acelea, dar erau cu siguranță cele potrivite, pentru că, de sub glugă, chipul mătușii se lumină, trădând o ușurare vădită.

– *Bene*, spuse ea. Foarte bine. Mi-a luat mâna într-a ei și a făcut o pauză. Ți-a mai spus și altceva?

Am repetat ultimele cuvinte misterioase ale Maestrului.

– Știi ce vrea să spună? am întrebat.

Ea ridică din umeri.

– Uneori mă întreb dacă el însuși știe ce vrea să spună. Fără alt cuvânt, m-a luat de mână și ne-am întors la palat.

În timp ce mergeam, cealaltă mână mi-a alunecat spre corset, acolo unde simțeam sticluța aproape de inimă.

TREI

– Caterina, copila mea, trezește-te!

Am deschis ochii și am găsit-o pe slujnică aplecată asupra mea, cu o lumânare în mână. Flacăra arunca umbre uriașe pe pereți.

– Signora Strozzi vrea să cobori în hol, spuse ea. Trebuie să te îmbraci repede.

Am încuviințat strecurându-mă afară din pat, lăsând-o pe slujnică să îmi scoată cămașa de noapte și să-mi strângă șireturile rochiei. În timp ce-mi împletea în grabă părul, mă întrebam ce dorea mătușa. În ultima perioadă, palatul fusese cuprins de o tensiune evidentă, mai ales după ce îi spusese mătusei vorbele Maestrului despre căderea Romei. Și eu începusem să mă transform. De la descoperirea talentului meu misterios, puneam la îndoială totul, în secret. Deși nu înțelesesem la momentul respectiv, îmi dau seama acum că încetasem să mai fiu un copil naiv. Încercam să-mi invoc talentul, în speranța că îmi voi vedea viitorul, dar nu aveam nici o viziune, nici un presentiment. Nu aveam nici o idee de cât de mult avea să îmi schimbe viața.

Slujnica se foia prin încăpere, îndesând periile de păr cu mânere argintate, șalurile și pantofii într-o geantă de pânză.

– Plecăm undeva? am întreat.

Ea clătină din cap.

– Doamna mi-a ordonat să îți împachetez lucrurile. Asta-i tot ce știu.

– Atunci ai grijă să iei și casetuța mea, i-am spus, arătând spre casetă.

Cutia mică de argint și fildeș era singurul lucru pe care îl aveam de la mama. Îl adusese cu ea din Franța ca parte din zestrea ei, iar căptușeala din catifea roșie încă mai purta, vag, mirosul parfumului

ei de levănțică. Am ascuns fiola pe care mi-o dăduse Ruggieri în interiorul compartimentului ei secret.

Palatul era cufundat în beznă și tăcere. Puteam auzi târșăitul pantofilor mei cu talpă moale pe podeaua de marmură, urmași de sunetul aspru al ghetelor purtate de servitorul care mă conducea înspre hol. Am găsit-o pe mătușa așteptându-mă, înconjurată de o grămadă dezordonată de valize și cufere. Peretii înalți erau goliți de tapiserii și picturi, iar mobilierul aurit era stivuit pe la colțuri.

Îmi simțeam inima bătând puternic în piept. Mătușa mă prinse și mă strânse atât de tare în brațe, încât corsetul îmi răni coastele.

– Trebuie să fii curajoasă, șopti ea. Mai curajoasă decât ai fost vreodată. A venit timpul să arăți lumii că ești o adevărată Medici, atât prin naștere, cât și prin educație.

Stăteam ca o stană de piatră. Ce se întâmplase? De ce îmi spunea cuvintele acestea?

– Nu poți înțelege, continuă ea pe un ton șovăitor, sufocată de lacrimile pe care le vărsa atât de rar, dar nu am de ales. Ei mi-au ordonat asta. Signoria din Florența ne-a exilat.

Știam că Signoria guverna Florența și că era aleasă de cetățeni. Spre deosebire de alte state din Italia, Florența era o republică și se mândrea nespus cu asta. Signoria fusese mereu binevoitoare cu noi. Deseori, membrii ei luau cina la palat cu mătușa și soțul ei; erau un grup mare de domni în vârstă care beau prea mult vin, mâncau prea mult și îmi spuneau cât de drăguță sunt.

Mătușa continuă cu o voce pătimașă, de parcă uitase că eram și eu acolo.

– Ce rușine! Izgonite din propriul nostru oraș ca hoții în noapte. Mereu am spus despre Clement că ne va duce la pierzanie. El însuși și-a atras asta asupra lui. Nu îmi pasă ce pățește el – dar tu, copila mea, Caterina mea... tu nu trebuie să fii forțată să plătești pentru ticăloșiile sale.

– Ticăloșii? am repetat. Dar ce a făcut papa Clement?

– Nu! Să nu-i mai spui niciodată astfel! Toată lumea îl urăște pentru că ar face orice ca să-și salveze propria piele. Nu înțelegi? A fugit din Scaun chiar în timp ce Roma era prădată de Carol al V-lea. Nu trebuie să lași pe nimeni să creadă că îți pasă vreun pic de acel laș care își spune papă.

O priveam lung. Era nebună? Carol al V-lea făcea parte din familia Habsburgilor și era împăratul Germaniei, Austriei, Spaniei și Țărilor de Jos. Era un apărător înfocat al credinței, deși îmi aminteam cum unchiul spusese odată că era, în același timp, zgârcit și necruțător, dornic să cucerească și mereu pus pe harță cu viclenii francezi sau cu ereticii englezi. Cu toate astea, purta coroana împăratului sfânt, binecuvântată prin grația papei, și nu credeam că ar îndrăzni să invadeze Roma.

Mătușa continuă cu o voce spartă:

– Clement ar fi trebuit să țină cont de cererile împăratului și să ofere bani pentru plata trupelor imperiale. În schimb, s-a încăpățânat să-și păstreze mândria prostească și să îi sprijine pe francezi, deși soldații îi băteau la ușă. Își agită pumnii. Acum Orașul Sfânt este în flăcări și Florența se răzvrătește împotriva noastră. El ne-a condamnat pe toți!

Se întoarse spre mine. Calmul neobișnuit care i se citea acum pe chip era mai rău decât orice lucru de care mă temusem vreodată.

– Tu m-ai avertizat, șopti ea. Mi-ai spus că Maestrul a prezis asta. El a spus: „Roma va cădea“. Dar, precum Clement, am fost prea încăpățânată să ascult.

Voiam să fug înapoi în sus pe scări și să mă închid în camerele mele, dar privirea mătușii mă înghețea pe loc.

– Signoria a promis că tu nu vei păți nimic, dar trebuie să li te supui, Caterina. Trebuie să faci tot ce spun ei.

Un val de teamă neguroasă mă copleși. De abia când îmi puse mâna lui uriașă pe umăr, mi-am dat seama că servitorul venise spre mine. Dintr-odată, am înțeles. Nu se putea întâmpla așa ceva. Mătușa fusese martoră la nașterea mea și la moartea ambilor mei părinți. Mă părăsise la Roma pentru că nu avusese altă posibilitate, dar se întorsese după mine, să mă aducă înapoi în Florența și să mă crească ea însăși. Oricât de mult îi uram regulile stricte, nu mă îndoisem niciodată de dragostea ei. Nu putea să facă asta. Nu putea să mă părăsească.

Adevărul crud mă făcu să țip. Servitorul își încleștă mâna peste gura mea; îi miroseam pielea aspră în timp ce mă ridică de jos. Cuprinsă de o furie neașteptată, am încercat să îl mușc. Am lovit din picioare, dar în zadar, pentru că brațele sale mă înconjurau cu o putere de fier. Mătușa plângea.

– Te rog, copila mea, este spre binele tău. Trebuie să te punem la adăpost!

Disperarea din vocea ei mă făcu să lupt cu toată puterea mea, să îl lovesc cu piciorul pe servitorul care mă ridica pe umărul lui. Începu să meargă hotărât înspre curte. Îmi venea să vomit. Când am intrat în curtea întunecată, am lovit cu pumnii în spatele lui care părea să nu simtă nimic. În mijlocul curții se afla o fântână frumoasă, decorată cu o statuie din bronz, bine șlefuită. Servitorul mergea mai departe, spre porțile principale ale palatului.

Afară, pe stradă, se auzeau urlete, de parcă demonii ar fi sărit pe caldarâm. Un bărbat îmbrăcat într-o mantie cu glugă a pășit din umbra porții, spunând:

– Dă-mi-o.

M-am zvârcolit și am țipat în timp ce servitorul m-a încredințat acelui om. Străinul mirosea a funingine și mosc. Când m-a ridicat în șaua unui cal castaniu, i-am privit ochii întunecați. Era tânăr și arătos. Mi-a șoptit:

– Eu sunt Aldobrindi, secretar al Signoriei. Stai potolită, *Duchessina*, pentru binele amândurora.

Am auzit porțile deschizându-se și mi-am imaginat demonii așteptând cu furci în mână. Tânărul a încălecat în spatele meu și mi-a tras peste cap ceva negru și greu: o pelerină care să-mi ascundă prezența.

Apoi am pornit afară pe stradă. Deși nu puteam vedea mulțimea care umplea Via Larga, auzeam scandările lor asurzitoare.

– Moarte familiei De Medici! Moarte tiranilor!

Un bici trosni; calul porni la trap, agitat.

– La o parte din calea mea, gloată. Sunt un membru al Signoriei! bombăni Aldobrindi.

S-a așternut un moment de tăcere înfricoșătoare. M-am ghemuit și mai mult la pieptul lui, încercând să mă fac și mai mică, de teamă că voi fi descoperită, smulsă din șa, apoi linșată.

După aceea am început să ne mișcăm din nou; calul parcă mergea tiptil prin oraș, și peste tot țipetele și fumul înăbușeau aerul. Trăgând cu ochiul printr-o gaură din mantie, am privit scânteierea torțelor ținute de siluete care alergau; se auzeau țipete. Am încercat să-mi păstrez calmul, dar cu cât înaintam, cu atât deveneam

mai înfricoșată. Nu aveam nici o idee încotro mergeam sau ce avea să se întâmple cu mine când ajungeam acolo.

Când ne-am oprit în fața unei porți înalte, încastrate într-un zid de cărămidă impunător, mă clătinam deja din cauza epuizării. Străinul m-a coborât din șa. Nu-mi mai simțeam picioarele, iar Aldobrindi mă conduse printr-o poartă, în interiorul unei mănăstiri pustii. O singură torță ardea, aruncând o lumină sinistă peste pilaștrii duri de piatră și peste fântâna dărăpănată din mijlocul mănăstirii.

O siluetă în robă neagră păși în față.

– Bun venit la mănăstirea Sfânta Lucia.

Mi se tăie răsuflarea și am privit cu oroare spre Aldobrindi. Asta era casa măicuțelor lui Savonarola, devotate profetului nebun care predicase împotriva familiei de Medici și care fusese ars pe rug de străbunicul meu. Mănăstirea Sfânta Lucia era cea mai săracă din Florența; faptul că încă stătea în picioare era o dovadă vie a urii stăruitoare pe care călugărițele o aveau pentru familia mea, deoarece ele nu beneficiaseră niciodată de generozitatea noastră. Mătușa n-ar fi avut de unde să știe că eram adusă în acest loc; s-ar fi împotrivit până la ultima suflare.

– Nu mă poți lăsa aici, am spus, iar vocea mi s-a spart.

Dar străinul se înclină în fața mea și se retrase, lăsând-o pe măicuța să mă prindă de braț.

– A venit sfârșitul, șuieră ea. Unchiul tău, papa, tremură în cetatea lui din Orvieto, în timp ce împăratul își lasă liberi lupii în Roma. Asta ne-a adus mândria familiei tale: mânia lui Dumnezeu. De data asta însă, nu va mai fi nici o scăpare. Vei ispăși aici pentru păcatele familiei de Medici.

I-am privit lung chipul anost, brăzdat de ură; ochii ei incolori nu aveau pic de milă în ei și știam că nu mă vedea deloc. Lacrimile îmi ardeau ochii în timp ce mă trăgea pe lângă un șir spectral de călugărițe, care ne urmăreau nemișcate de la portic, purtându-mă în jos, pe un coridor prăfuit, până într-o celulă fără fereastră, unde ne aștepta altă călugăriță.

Ușa se închise cu zgomot în spatele meu. Fără să trădeze nici o emoție, călugărița mă dezbracă de îmbrăcăminte și mă lasă goală, tremurând de frig. Scoase ceva din buzunarul robei. La vederea foarfecelor din mâna ei, m-am tras înapoi.

– Dacă te opui, va fi mai rău pentru tine, spuse ea.

Când îmi prinse coada și tăie, am început să plâng. Cosița castanie îmi căzu la picioare, cu funda roz încă împletită în ea. Un geamăt îmi încleștă gâtul. Mi-am înghițit plânsul, tremurând de parcă aș fi stat în zăpadă, refuzând să mă arăt umilită, în timp ce călugărița îmi scurta părul până la rădăcină.

Când termină, aruncă o robă aspră de lână peste trupul meu cu pielea ca de găină și îmi băgă o mătură zdrențuită în față.

– Curăță tot, îmi ordonă și mă privi cum adun într-o grămadă bucele strălucitoare.

Când totul fu gata, se uită în ochii mei. Privirea ei era pustiită de viață, asemenea unui câmp pe timp de iarnă.

Plecă fără un cuvânt, închizând ușa și lăsându-mă singură în întuneric, cu mirosul de mucegai, foșnetul șobolanilor pe lângă pereți și rămășițele pierdute ale părului meu pe tălpi.

În noaptea aceea, am plâns până am adormit.

În fiecare zi, timp de săptămâni, eram dusă în capela lor rece și forțată să îngenunchez ore întregi pe podeaua de piatră, până când îmi sângerau genunchii. Trebuia să respect fiecare regulă a ordinului lor rigid; nu îmi era permis să vorbesc și aveam o masă caldă pe zi, urmată de rugăciuni interminabile, dictate de zângănitul unui clopot. Nu eram singură decât noaptea, când stăteam în celula mea și auzeam exploziile îndepărtate ale tunurilor. Nu știam ce se întâmpla dincolo de ziduri, dar tânguielile de pe străzi răsunau până la mine, iar sărăcăciosul strat de legume al mănăstirii fu îngropat de cenușa căzută din cer.

Într-o noapte, o călugăriță își lipi buzele de ușa mea și vorbi cu o bucurie răutăcioasă:

– Plaga a venit odată cu francezii. Unchiul tău a angajat străini bolnavi ca să îngenuncheze Florența, dar nu va izbuti. Vom muri înainte să-i lăsăm pe Medici să conducă din nou orașul nostru.

Măicuțele își dublară norma de rugăciuni, dar în zadar. Patru din cele mai bătrâne surori se îmbolnăviră și pieriră înecându-se cu propria vomă și acoperite de buboane. Eu îmi pierdusem orice urmă de demnitate, implorându-le să-mi dea drumul, să mă lase pe străzi, dacă era nevoie, asemenea unui câine vagabond, dar călugărițele mă priveau de parcă aș fi fost un animal pe care se pregăteau să îl măcelărească.

Mi-am imaginat propria moarte. Pentru o perioadă care mi s-a părut o eternitate, m-am pregătit pentru ea. Indiferent cum avea să vină, mi-am spus că trebuie să fiu curajoasă. Nu trebuia să-mi arăt frica niciodată, pentru că eram o Medici.

Apoi, după nouă luni nesfârșite de asalt, în care fortificațiile mărețe ale orașului au ajuns o ruină, și oamenii mureau de foame, Signoria nu a avut altă opțiune decât să se predea.

Armata plătită de unchiul meu mășșalui înăuntrul orașului.

Călugărițele se panicară. Mă mutară într-o cameră mare și îmi aduseră brânză și carne uscată din pivniță, acolo unde își ascunseseră cele mai bune provizii. Mie îmi spuneau că au urmat numai ordinele Signoriei, că nu au intenționat niciodată să îmi facă rău. Le priveam plictisită, cu scalpul plin de păduchi, cu gingiile sângerânde și cu trupul subțire ca o creangă. Eram atât de sătulă să-mi aștept moartea, încât nici măcar nu mai aveam puterea să le urăsc.

În câteva zile, sosi Aldobrindi. Mâncasem destul cât să-l primesc fără să leșin, îmbrăcată în aceeași rochie pe care o purtam când mă luase de la palatul meu. Expresia șocată a feței îl trădă. Probabil că arătam ca un schelet într-o haină de copil, și căzu în genunchi ca să îmi cerșească iertarea. Scuzele lui jalnice treceau pe lângă mine; după ce mă asigură că voi fi eliberată și trimisă la Roma, am întrebat încet:

– Unde este mătușa mea?

O tăcere grea se lăsă înaintea să răspundă.

– Doamna Strozzi a trebuit să plece din oraș, dar chiar și din exil nu a încetat să lupte pentru tine. S-a îmbolnăvit de febră și... Băgă mâna în jiletcă după ceva și îmi puse în mâini un plic sigilat. Ți-a lăsat asta, adăugă el.

Nu m-am uitat la scrisoare. Am strâns-o între degete și am simțit prin hârtie prezența invizibilă a femeii care fusese o parte atât de importantă din lumea mea, încât îmi era imposibil să-mi imaginez că se dusesse. Nu am plâns. Nu puteam. Durerea mea era prea profundă.

În aceeași zi am părăsit mănăstirea Sfânta Lucia și am pornit spre Roma. Nu știam ce avea să mă aștepte.

Știam doar că aveam unsprezece ani, că mătușa era moartă și că viața mea nu îmi mai aparținea.

PATRU

În orașul din care plecasem domnea haosul; acum, orașul în care mă întorceam era de nerecunoscut. Fusesem avertizată de escorta mea că Roma suferise mari pierderi în timpul asediului imperial, dar pe parcursul călătoriei mele peste dealuri din valea Tibrului, nu-mi venea să cred ceea ce vedeam. Îmi treceau prin minte amintiri fugare din scurta perioadă pe care o petrecusem în aerul umed al mlaștinilor și în palatele magnifice din Orașul Etern; erau suficiente pentru a mă face să-mi doresc să nu-mi fi amintit nimic.

Un morman fumegând de rămășițe se ridica pe fundalul unui peisaj pustiit. Când am intrat în oraș, am văzut bărbați cu priviri lipsite de expresie și femei distruse, stând cu capetele aplecate printre rămășițele arse care fuseseră odată casele lor, înconjurate de o adunătură de relicve furate și distruse. Am văzut un grup de copii cu hainele zdrențuite; stăteau tăcuți, nemișcați, de parcă nu erau siguri unde le e locul. Stomacul mi s-a strâns când mi-am dat seama că acum erau orfani, la fel ca mine, numai că ei nu aveau unde să se ducă. În afară de măgarii care erau folosiți pentru a transporta molozul, nu am văzut nici un animal, nici măcar nelipsitele pisici. Mi-am întors privirea de la cadavrele umflate și îngrămădite pe străzi, de la bălțile de sânge vineții și m-am uitat drept înainte, la drumul care mă ducea spre Palatul Lateran, unde aveam să locuiesc.

Mi s-au pus la dispoziție apartamente cu vedere spre grădinile distruse, precum și un grup de femei de viță nobilă, gata să mă servească. Printre ele se afla Lucrezia Cavalcanti, o fată blondă cu ochi albaștri luminoși, care mă informă că Sfinția Sa, unchiul meu, nu se întorsese încă de la Orvieto, dar lăsase vorbă că trebuia să am parte de tot luxul posibil.

– Nu că am avea prea multe de oferit, zâmbi ea. Apartamentele papale au fost prădate și tot ce era de valoare s-a furat, dar avem suficientă mâncare, așa că ar trebui să ne considerăm norocoși. Vom face tot ce putem pentru tine, *Duchessina*, dar mă tem că cearșafurile de mătase nu intră în discuție în acest moment.

Avea cincisprezece ani și mi se adresa ca unui adult care nu avea nevoie de protecție față de realitatea crudă. Apreciam asta. Nu mai voiam să fiu răsfățată sau mințită.

În dormitor, am stat pe pat și am urmărit cum soarele se scufundă sub colinele acoperite de pini ale Romei. Apoi, am scos scrisoarea mătușii. Erau câteva rânduri mângâlate de mâna unei persoane muribunde:

Copila mea, mă tem că nu te voi mai revedea în viața asta, dar nu voi înceta niciodată să te iubesc, și știu că Dumnezeu, în mila Sa, va veghea asupra ta. Nu uita niciodată că ești o Medici și că te așteaptă un destin măreț. Tu ești speranța mea, Caterina. Nu uita asta niciodată.

Am lipit scrisoarea de piept, m-am ghemuit pe pat și am dormit unsprezece ore. Când m-am trezit, am găsit-o pe Lucrezia așezată pe un scaun la marginea patului.

– Ai suferit enorm, spuse ea, dar acum trebuie să fii ca o fiară care nu se gândește la ziua de mâine.

– Cum aș putea? am întrebat-o încet. Spre deosebire de o sălbăticiune, eu știu ce poate aduce ziua de mâine.

– Atunci, trebuie să înveți. Doamna mea, fie că îți place sau nu, ziua de astăzi e tot ce avem. Se întinse și îmi luă scrisoarea mototolită. Lasă-mă s-o păstrez eu, adăugă ea și le aduse pe celelalte femei înăuntru, înconjurându-mă cu o bunăvoință stăruitoare.

La numai câțiva pași, Roma mustea de sânge, dar între acești patru pereți, pentru prima dată după mult timp, m-am simțit în siguranță.

Așa se face că mă însănătoșisem când papa Clement a sosit.

Flăcările unui candelabru zgâriat răspândeau o lumină ștersă în timp ce mă apropiam de tronul papal. M-am lăsat jos, în genunchi. Papa Clement îmi făcu semn să mă ridic. Îl priveam din

picioare și încercam să-mi amintesc cum arătase altădată, ca să pot sesiza vreo diferență. Până la urmă, fugise de pe scaunul Romei; forțat să urmărească de la depărtare cum trupele imperiale îi profanau orașul, pentru mine părea că arată ca și cum tocmai se întorsese dintr-o vacanță la țară, cu obrazii osoși plini de culoare și cu buzele pline, înconjurate de o barbă spicuită cu fire argintii. Purta o robă ivorie, fără nici o pată pe pliurile bogate; când m-am uitat la picioarele sale, am văzut papuci de catifea brodați cu aur. Numai când i-am întâlnit privirea am văzut urmele exilului său: deși aveau o culoare verde-albăstrie luminoasă, erau tăioși, chibzuitori și îngustați. Mi-am dat seama că nu îl cunoșteam deloc. Probabil că și el simțea la fel. Mă privi de parcă aș fi fost o străină, iar îmbrățișarea îi era slabă, ca și cum nu ar fi însemnat nimic.

– Vor plăti, murmură el. Cu toții: călugărițele de la Sfânta Lucia, rebelii din Florența, trădătorul ăla de Carol al V-lea. Vor plăti pentru ceea ce au făcut.

Știam că nu vorbea cu mine și, în timp ce făceam o nouă plecăciune, bătând în retragere, i-am văzut pe cardinalii curiei sale, rânduți în colțuri, cum priveau ca niște vulturi.

Mă trecu un fior. Indiferent ce plănuiau, eram sigură că nu va fi ceva plăcut.

Papa Clement nu mă chemă la el și nici nu-mi făcu vizite timp de luni întregi; mă lăsă în grija slujnicilor mele. Trecură câteva săptămâni până să pot dormi toată noaptea fără să mă trezesc speriată din coșmarurile care mă bântuiseră în acele luni sinistre în care fusesem închisă în Sfânta Lucia. Am fost bucuroasă să aflu că surorile lui Savonarola fuseseră aduse la sapă de lemn în urma unei taxe zdrobitoare și că trebuiseră să-și dizolve ordinul; am fost mai puțin mulțumită să aflu că papa Clement a refuzat să reinstaureze drepturile republicane ale Florenței, așezându-l în schimb pe unul dintre suzeranii săi să guverneze peste oraș. Lucrezia nu vorbea pe ocolite în prezența mea.

– Va ține Florența sub papuc și se va asigura că împăratului Carol al V-lea i se servi o poliță la fel de amară.

Știam că avea dreptate, dar eram încă tânără și mulțumită să stau deoparte, să mă plimb prin grădini, să citesc și să probez rochii noi, să mănânc și să dorm cât de mult doream.

Lucrezia mă ținea la curent cu tot ce se petrecea la curtea papală, care reveni la viață chiar înainte ca funinginea și murdăria sacrilegiului să fie spălate de pe pereți. La scurt timp după cea de-a douăsprezecea aniversare a mea, Lucrezia îmi spuse că Francisc I, regele Franței, trimisese o nouă solie la Roma și că papa Clement mă solicită să îi țin companie.

Am privit-o lung.

– Ce ar trebui să fac? Să îi servesc vinul?

Ea râse din toată inima.

– Sigur că nu! Îl vei delecta cu un dans franțuzesc. Sfinția Sa a angajat un profesor pentru tine. Nu trebuie să uităm să ne pregătim pentru mâine. Talentele tale feminine au fost neglijate. A venit timpul să facem din tine o doamnă de curte.

– Parcă ai zis c-ar trebui să fiu ca o fiară, am bombănit eu.

Nu-mi plăceau deloc planurile ei, dar nu aveam de ales, așa că în următoarele săptămâni am fost chinuită de un bărbat spilcuit, care folosea prea mult parfum și care zbiera și mă împungea cu bagheta lui albă, declarând că până și fundul unei iepe era mai grațios decât întregul meu corp. Eu uram dansul. Nenumăratele plecăciuni stupide, fluturarea mâinilor și privirile sfioase mă iritau foarte tare.

Cu toate astea, l-am învățat destul de bine ca să îl interpretez în fața francezilor. În timp ce unchiul stătea tolănit pe tronul său, îmbujorat din cauza vinului, ambasadorul mă urmărea cu un zâmbet enigmatic, privindu-mă din cap până-n picioare de parcă aș fi fost scoasă la licitație.

La câteva zile după cea de-a treisprezecea aniversare, am sângerat pentru prima dată. În timp ce icneam din cauza crampelor, Lucrezia declară că acesta este semn sigur că voi naște mulți fii sănătoși. În ciuda neplăcerii, observam cu fascinație schimbările subtile care se petreceau în corpul meu, creșterea sânilor și pielea lor mătăsoasă, lățirea șoldurilor și tenta rozalie a tenului – toate păreau că aveau loc peste noapte.

– Voi fi drăguță? am întrebat-o pe Lucrezia în timp ce îmi peria părul, care crescuse chiar mai cârlionțat și mai des decât înainte și pe care îi plăcea să îl împodobească cu bonete cu perle și panglici împletite.

Ea se aplecă peste umărul meu, privindu-mă în oglindă.

– Tu ești drăguță, a spus ea. Ochii ăștia mari și negri pot vrăji orice bărbat, iar buzele tale sunt destul de pline cât să trezească pasiunea și într-un episcop – nu că ar fi atât de greu să cucerești un episcop, adăugă ea cu o clipire ștregărească.

Am chicotit. Deși era însoțitoarea mea principală, însărcinată să supravegheze gospodăria și să mă îndrume, în realitate era ca o soră, și eram recunoscătoare în fiecare zi pentru prezența ei. Cu ajutorul Lucreziei, amintirile suferințelor mele se estompară și mi-am dat seama că, din nou, începusem să privesc înainte, spre orice avea să-mi rezerve viitorul.

Răspunsul sosi destul de curând. Într-o după-amiază, Lucrezia veni să-mi spună că sunt chemată de papa Clement. Nu știa exact motivul, ci numai că el dorea să îmi vorbească între patru ochi, așa că ne-am croit drum spre apartamentele sale, prin coridoare acoperite cu prelate și animate de meșteri care munceau să restaureze frescele deteriorate în timpul ocupației.

Când ne-am apropiat de ușile aurite ale unchiului meu, am fost copleșită de una din acele manifestări ale darului meu. De data asta nu era vorba despre o afundare neajutorată într-o lume de dincolo, așa cum am simțit-o în Florența, ci mai degrabă despre un sentiment tăcut, aproape imperceptibil, de avertizare, care mă făcu să mă întorc agitată spre Lucrezia. Ea zâmbi în semn de încurajare.

– Nu uita că, indiferent de ceea ce spune, tu ești mult mai importantă pentru el, decât este el pentru tine.

Am intrat în camera spațioasă, aurită, și am îngenunchat. Unchiul stătea la biroul său masiv, decojind portocale; mirosul lor dulce inunda încăperea și dilua mirosul de parfum vechi și ceară de albine fumegândă. Îmi făcu semn. M-am dus să-i sărut mâna împodobită cu sigiliul Sfântului Petru. Era îmbrăcat cu roba sa albă, iar în jurul gâtului îi atârna un crucifix cu smaralde și rubine.

– Mi s-a spus că ești femeie acum. Oftă. Cum trece timpul! Biroul era acoperit cu coji; supse o felie de portocală și făcu semn către un scaun din apropiere. Stai jos. A trecut prea mult timp de când am vorbit ultima oară.

– Am fost aici chiar luna trecută pentru vizita ambasadorului francez, am spus și am făcut o pauză. Aș prefera să stau în picioare, dacă Sfinția Ta nu se supără. Rochia este nouă și inconfortabilă.

– Ah, dar trebuie să te obișnuiești cu astfel de lucruri. O îmbrăcăminte adecvată este foarte importantă. La curtea Franței,

astfel de probleme sunt considerate *de rigueur*¹. Apucă din nou cuțitul încrustat cu pietre prețioase și secționă fructul. Aroma pe care o eliberă era precum lumina soarelui. Ar trebui să știi lucrurile astea. La urma urmelor, mama ta era franțuzoaică.

Îmi stătea pe limbă să-i amintesc că nu îmi cunoscusem niciodată mama.

– Era, Sfinția Ta, spre marea mea onoare, am murmurat în schimb.

– Într-adevăr. Și ce ai zice dacă ți-aș spune că Franța te-a cerut? Vocea sa era blândă, amintindu-mi de zilele în care eram o fetiță, iar el, unchiul meu devotat. Dar nu mă lăsam înșelată; mă chemase aici cu un scop.

– Deci? spuse brusc. Nu ai nimic de zis?

– Aș zice că mă simt, din nou, onorată, am răspuns.

Hohoti de râs.

– Ai vorbit ca un Medici. Era ca și cum și-ar fi dezgolit colții. Sub rochie, genunchii mi s-au înmuiat. Privirea lui Clement alunecă înspre mine. Ai învățat valoarea unui răspuns neutru. Este un bun de preț, care îți va face căsnicia mai puțin încurcată.

Sângele îmi îngheță în vene. Credeam că am auzit greșit.

– Este timpul să îți ocupi locul în lume, continuă el, mestecându-și portocala și împrăștiind sucul pe mânecă. De fapt, aranjamentele sunt aproape terminate. Odată ce nunta va avea loc, îți voi oferi ducatul Milano ca parte din zestre. Privi în sus. Cine știe? Într-o zi ai putea deveni regina Franței.

Un vâjâit îmi asurzi urechile. În sfârșit, iată răzbunarea lui. Aici era pumnalul aruncat înspre Carol al V-lea – o alianță cu rivalul împăratului, Francisc I, în care eu eram pionul principal. Căsătoria mea cu Franța avea să împiedice dorința lui Carol al V-lea de a domina Italia și îi dădea lui Francisc dreptul asupra mult contestatului ducat de Milano, care era în prezent sub dominație imperială.

– Dar regele Francisc este deja căsătorit, chiar cu sora împăratului, am reușit să spun.

– Adevărat, dar cel de-al doilea fiu al său, Henric d'Orléans, nu este, și ar putea să moștenească tronul într-o zi. La urma urmelor,

¹ Obligatorii, ca făcând parte din etichetă, în franceză în original. (n.tr.)

știu din surse autorizate că fiul cel mai mare al lui Francisc, delfinul, este destul de bolnăvicios. Începu să decojească altă portocală și își înfipse în ea degetele subțiri. Sper că tăcerea ta nu înseamnă nemulțumire, continuă el. Am făcut cheltuieli și eforturi considerabile ca să te aduc la stadiul ăsta. Ultimul lucru de care am nevoie este să mă pricopsesc cu o mireasă încăpățânată.

Ce puteam spune? Avea dreptul să mă trimită oriunde dorea. Nimic din ce aș fi făcut, mai puțin să mă sinucid, nu m-ar fi putut elibera, iar finalitatea acestui fapt îmi întări glasul.

– Dacă aceasta este dorința Sfinției Tale, am zis, atunci sunt încântată. Pot cere o favoare în schimb? Aș dori să mă întorc în Florența. Este casa mea și eu... Vocea mi se stinse. Vreau să-mi iau rămas-bun.

Ochii îi deveniră glaciali.

– Prea bine, spuse. Dacă nu îți mai place Roma, îți voi da o escortă. Își întinse mâna cu inel și, în timp ce o sărutam, l-am auzit murmurând: Dragostea este o emoție înșelătoare. Îți va fi mai bine fără ea. Noi, cei din familia Medici, ne-am descurcat mereu așa.

M-am retras spre ușă în timp ce el își decojea altă portocală, cu buzele încrețite într-un zâmbet plin de mulțumire de sine.

M-am întors în Florența pe o căldură plină de miresme, însoțită de alaiul meu de gărzi și doamne, inclusiv Lucrezia și o nouă însoțitoare, pitica mea Anna-Maria – o fată în miniatură, de paisprezece ani, ale cărei membre scurte nu eclipsau claiă splendidă de păr blond-cenușiu, chipul îndrăzneț și zâmbetul plin de viață. Mi-a plăcut de ea din momentul în care am întâlnit-o; papa Clement cutreierase Italia în căutarea ei, pentru că insistase să am propriul bufon în Franța, dar eu am hotărât că nu aveam să o umilesc îmbrăcând-o cu clopoței. În schimb, avea sarcina specială de-a se îngriji de lenjeria mea și de a-mi sta aproape în camerele mele private.

Am descoperit că în palatul familiei se schimbaseră foarte puține lucruri. Florența încă mai purta răni ce aveau să se vindece în ani de zile, însă căminul nostru rămăsese neatins, tăcut ca un mormânt îngrijit cu atenție. M-am instalat în camerele preaiubitei mele mătuși, unde cearșafurile încă îi mai purtau parfumul,

și biroul încrustat cu alabastru era dotat cu ustensilele ei de scris, de parcă ar fi putut intra acolo în orice moment.

Sub câteva scrisori neterminate dintr-un sertar, am descoperit caseta mea de argint și fildeș. Am scos-o de parcă ar fi putut să dispară, pipăindu-i cu degetele capacul ciobit. Mătușa ascunsese cutia acolo, printre alte lucruri. Știuse că aveam să-mi doresc să o recuperez și anticipase că mă voi întoarce.

Am deschis-o cu un clic; într-o secțiune a căptușelii de catifea care se dezlipise am găsit sticlucă de la Ruggieri, înfășurată ca un secret. Am închis lanțul în jurul gâtului meu, am ținut cutia în mâini și am început să plâng.

Logodna mea se pecetlui în primăvară. Papa Clement adună un trusou impresionant pentru a-mi etala bogăția ca mireasă Medici, fără să ezite să fure bijuterii din propria trezorerie, inclusiv șapte perle negre, despre care se spunea că aparținuseră unei împărătese bizantine și care acum împodobeau coroana mea ducală. De asemenea, îmi trimisese portretul în Franța.

În schimb, Francisc I îmi trimise portretul fiului său. Sosise învelit într-o cutie scumpă dublată cu satin, și Lucrezia scoase miniatura dinăuntru. Îmi vedeam viitorul soț pentru prima dată – o față taciturnă, cu pleoape lăsate, o gură țuguiată și nasul lung al familiei Valois. Nu îmi trezi nici un sentiment, și m-am întrebat în acel moment dacă și el simțea la fel despre mine. Ce fel de mariaj ar putea avea doi străini care nu au nimic în comun?

– E chipeș, spuse Lucrezia ușurată. Privi spre scaunul în care încremenisem ca o stană de piatră. Nu pare să fi suferit de vreo boală după cei trei ani petrecuți în Spania.

Anna-Maria se încruntă.

– De ce a fost în Spania?

– Pentru că el și fratele lui, Delfinul, au fost trimiși la împăratul Carol al V-lea ca prizonieri, atunci când regele Francisc a pierdut războiul în Milano, am răspuns eu. De asemenea, regele a trebuit să se însoare cu Eleonora, sora lui Carol. Spre uimirea mea, am avut pornirea copilărească să bat din picior și să arunc pictura în cealaltă parte a camerei, să fac o criză de isterie care să arate totala mea neputință. Mi-am înghițit lacrimile și doar am împins pictura cu mâna. Puneți poza undeva și lăsați-mă singură.

În noaptea aceea, am stat trează cu ochii la întunericul care se lăsase asupra Florenței. Înainte să îmi hotărâsc drumul, mi-am îngăduit să deplâng tot ceea ce pierdusem. Viața mea în Italia se sfârșise. Poate că nu asta îmi dorisem, dar acesta era destinul meu. Acum, trebuia să privesc în viitor și să mă pregătesc.

La urma urmelor, eram o Medici.

PARTEA A II-A
1532–1547

Goală ca un nou-născut

CINCI

După două săptămâni pe mare, corabia mea ancoră în golful Marsiliei. Fusese o călătorie îngrozitoare, plină de furtuni, care mă făcu să jur că nu voi mai părăsi vreodată uscatul. Dacă aş fi avut vreo înclinație să meditez asupra capriciilor destinului, care mă condusesse pe un țărm îndepărtat și către un soț străin, ar fi fost imediat înăbușită de ușurarea copleșitoare pe care o simțeam că scăpasem de marea înspumată.

Lucrezia și Anna-Maria îmi scoaseră una dintre rochiile noi din cuferele de piele, îi neteziră faldurile mototolite și mă îmbrăcară – un amestec de brocart atât de încărcat cu pietre prețioase, încât credeam că de-abia voi putea urca pe punte, cu atât mai puțin să călăresc până în Marsilia, la palatul unde așteptau nobilii de la curtea Franței. Pentru prima dată, purtam și coroana ducală, înserată cu cele șapte perle. Înveșmântată în aceste finețuri, am așteptat până când René Birago, noul meu trezorier, veni să mă informeze că urma să fiu dusă la mal în barca lui Montmorency, conetabilul Franței.

– Atunci trebuie să îl întâmpin, am încuviințat.

Birago îmi zâmbi. Era din Florența, avea în jur de douăzeci de ani și fusese ales de papa Clement să-mi supervizeze finanțele. În ciuda unui ușor șchiopătat pentru care dădea vina pe guta repetată, avea o grație fără vârstă, ce indica o viață întreagă petrecută la curtea papală și un trup subțirel, îmbrăcat cu o jiletcă stacojie, croită pe corp după moda strâmtă, italiană; părul lui fin și șaten era pieptănat pe spate, iar fruntea lată îi scotea în evidență nasul acvilin și ochii vicleni, întunecați.

– Doamnă, spuse el cu o voce vibrantă, vă sugerez să rămâneți aici. O fi Montmorency conetabilul și ofițerul-șef al Maiestății Sale,

dar dumneavoastră sunteți ducesă de Urbino și viitoarea ducesă d'Orléans. Măcar de data asta, lăsați Franța să-și aducă omagiile în fața Italiei.

Era o remarcă inteligentă, făcută de un bărbat deștept, menită să mă facă să zâmbesc. Cel puțin aveam o părțică din Italia care să mă protejeze, am gândit și am ridicat o mână la piept. Sub corset, simțeam altă parte din Italia – sticluga lui Ruggieri.

Doamnele se adunară în jurul meu, în timp ce francezii urcară la bord. Aveau cu toții ținute impresionante, iar bijuteriile de pe bonete și jiletci scânteiau în lumina soarelui. Fără să întorc privirea, i-am șoptit Lucreziei:

– Care este conetabilul?

– Trebuie să fie cel de lângă Birago, zise ea. Pare un barbar, cu statura lui masivă și îmbrăcat în haine cernite, de înmormântare.

Avea dreptate. Montmorency chiar părea a fi un uriaș; umerii săi blocau soarele, iar gulerul scrobit părea un simplu volănaș în jurul gâtului său viguros. Birago îmi spusese că avea aproape patruzeci de ani și că era un războinic excelent, care luptase cu încredințare pentru regele său atunci când acesta din urmă fusese înfrânt la Milano, așa că, având în vedere că își mânjise vârful sabiei cu sângele multor compatrioți de-ai mei, eram pregătită să fiu întâmpinată cu aversiune. Cu toate astea, când se aplecă asupra mâinii mele, am văzut că, în ciuda pielii tăbăcite și a ochilor gri-albăstrui tăioși, expresia feței lui nu era lipsită de bunătate.

– Sunt onorat s-o întâmpin pe Alteța Voastră în numele Maiestății Sale, Francisc I, declară cu o voce monotonă.

Am înclinat din cap și i-am răspuns în franceză:

– Domnule, primirea dumitale mă face să mă simt ca și cum însuși Maiestatea Sa ar fi prezent aici, iar acest regat ar fi casa mea.

Ridurile din jurul ochilor i se adânciră. Deși nu mai scoase un cuvânt în timp ce mă conducea pe barcă, apăsarea fermă a mâinii lui pe mâneca mea mă încredința că îmi făcusem primul prieten francez.

Călătoria prin Marsilia trecu ca prin ceață. Ajunși la palat, am avut numai o clipă să mă liniștesc, înainte să-mi pun din nou mâna pe brațul conetabilului pentru a fi condusă într-o sală în care sute

de nobili stăteau aliniați de-a lungul unui culoar ce conducea spre un podium îmbrăcat în roșu-aprins.

O rafală de aplauze îi făcu pe toți să tacă, brusc.

– *Eh, bon!* Mireasa este aici!

Un bărbat coborî de pe podium cu grația unei feline. Era îmbrăcat din cap până în picioare în stofă argintie, părul castaniu îi curgea până la umeri, iar barba tunsă scurt îi scotea în evidență buzele strânse și nasul mare, acvilin. Am rămas neclintită. Nu mai văzusem niciodată un chip ca acesta. Era ca și cum întregul spectru al vieții își lăsase amprenta pe pielea sa cu o aroganță nemiloasă, fiecare adâncitură și rid fiind semnele unui suflet care nu avea nimic de ascuns. Era trecut bine de mult-lăudata perioadă a tineretii, dar Francisc I al Franței era încă un bărbat distins, un rege pentru care puterea devenise ca o haină și care savura orice îi oferea viața, chiar și sacrificiul.

Ne uitam unul la celălalt. Ochii săi verzi, pe jumătate închiși, străluceau malițios. Paralizată de emoție, mi-a dat seama că uitasem reverența. În timp ce mă aplecam, își flutură mâna plină de bijuterii.

– *Mais non, ma fille*¹, zise el și mă îmbrățișă, stârnind aplauze spontane. *Bien venue en France*², Caterina, îmi șopti la ureche regele Francisc.

Mă conduse la familia sa. Am sărutat mâna reginei Eleonora, sora împăratului, o prințesă spaniolă bătoasă, flancată de doamnele ei de companie. Apoi l-am salutat pe fiul cel mare al regelui, născut din mariajul cu răposata regină Claude. Francisc, numit delfin pentru a onora faptul că este moștenitorul tronului, era un tânăr înalt cu ochi căprui, amabili, având pe chip o paloare bolnăvicioasă. Aproape că am dat cap în cap cu fiicele regelui, prințesele Marguerite și Madeleine, care erau atât de emoționate, încât făcură reverențele în același timp cu mine. Chicotind la unison, am observat că erau apropiate de mine ca vârstă și am simțit că era posibil să devenim prietene.

M-am întors către rege, iar el îmi surâse. Am înțeles ce voia să spună.

– Alteța Sa, prințul Henric, nu este aici? am întrebat.

¹ Oh, nu, fiica mea, în franceză în original (n.tr.)

² Bine ai venit în Franța, în franceză în original (n.tr.)

Chipul lui Francisc se întunecă.

– Este un necioplit, bombăni el. Nu știe ce înseamnă buna-cuviință. Din câte se pare, nu simte nici când trece timpul, dar nu te îngrijora. Nunta are loc mâine și, pentru numele lui Dumnezeu, *va fi acolo*.

Suna mai degrabă ca o amenințare, decât ca o încurajare. Mi-am ridicat bărbia.

– Cum ar putea să nu fie? am spus cu o voce destul de ridicată încât să audă toți. Franța nu are ocazia în fiecare zi să își unească destinul cu Italia.

Francisc rămase împietrit. Își coborî privirea și își strecură mâna într-a mea.

– Ai vorbit ca o adevărată prințesă, șopti el și, ridicând mâinile noastre împreunate, strigă: Să înceapă ospățul!

Mă trase repede într-o sală de banchet, unde am luat loc pe podium alături de el. Sala era împânzită de mese aranjate. Pe când servitorii intrau purtând platouri cu lebede fripte și stârci cu miere, regele își întinse capul spre mine, șoptind:

– Poate că fiul meu e reticent în a-și arăta încântarea față de mireasa lui, dar eu, micuța Caterina, sunt fermecat.

– Atunci poate că ar trebui să mă mărit cu Maiestatea Ta, i-am răspuns fără ezitare.

Râse.

– Și ai un curaj pe măsura frumoșilor tăi ochi negri. Făcu o pauză, privindu-mă atent. Mă întreb dacă fiul meu te va aprecia, Caterina de Medici.

Am zâmbit forțat, deși cuvintele lui îmi trimiseră un fior pe șira spinării. Oare bătusem tot drumul ăsta pentru a fi soția unui prinț care nu voia să aibă nimic de-a face cu mine?

Pe măsură ce în fața mea se așezau farfurii după farfurii, iar Francisc bea pahar după pahar, începeam să mă simt tot mai stingeră, până în clipa în care mi-a atins mâna și mi s-a adresat.

– Nepoții lui Montmorency doresc să-ți ureze bun-venit, draga mea. Zâmbește. Ei sunt mândria și bucuria lui, fiii preaiubitei sale surori decedate.

Am devenit imediat atentă. În fața mea stăteau conetabilul și trei bărbați tineri.

M-au impresionat imediat, cu părul lor roșcat, evidențiat de jiletcele albe și neîmpodobite, precum și cu aerul de familie unită pe care îl emanau.

– Permiteți-mi să-l prezint pe cel mai mare nepot al meu, Gaspard de Coligny, senior de Châtillon.

M-am aplecat în față. Am încuviințat din cap. Gaspard de Coligny avea părul șaten și des, ochi de un albastru străveziu și o anumită melancolie. Ar fi putut să fie milanez, pentru că avea trăsături atrăgătoare, dar zeflemitoare, așa cum aveau, de obicei, nobilii din acel oraș. Am crezut că are puțin peste douăzeci de ani. În realitate, tocmai împlinise șaisprezece.

– Sunt onorat, zise el cu o voce scăzută. Sper că Alteța Voastră va găsi fericirea aici.

I-am oferit un zâmbet sfios.

– Mulțumesc, domnule.

Se opri, căutându-mi privirea. Mi s-a părut că voia să mai spună ceva, dar se înclină încă o dată și se întoarse cu frații săi la masa lor, lăsându-mă să mă uit după el, de parcă mi-ar fi dezvăluit ceva prețios, ce era posibil să nu mai găsesc vreodată.

Francisc oftă.

– Tatăl său a murit de curând. De asta poartă alb, care, la noi, e culoarea doliului. Doamna de Coligny s-a dus acum mulți ani; de când tatăl lor nu mai e, Gaspard este capul familiei. Conetabilul îl iubește la nebunie. Ochii îi alunecară spre mine. Ți-ar putea fi un foarte bun prieten. Montmorency este unul dintre cei mai loiali oameni ai mei și are o descendență străveche. Nepotul îi moștenește aceste trăsături și, la curte, *ma petite*, descendența este totul.

Așadar, Gaspard de Coligny era orfan, ca și mine. Acesta să fi fost motivul pentru care am simțit așa o apropiere față de el?

Au urmat alți nobili, călcându-se în picioare în graba de-a se asigura că regele i-a văzut cum o tratau cu respect pe noua sa noră. Până la cel de-al douăzecilea fel de mâncare și de două ori mai multe prezentări, deja uitasem numele și titlurile tuturor. Am fost recunoscătoare când regele s-a ridicat și a anunțat că eram obosită. M-a condus spre podiumul din fața noastră, unde regina Eleonora își petrecuse seara într-o tăcere adâncă.

Îmi era milă de ea. La fel ca mine, Eleonora fusese folosită în aranjamentele regale și, aparent, refuzase să se adapteze. Auzisem

că spaniolii se încăpățâneau să-și păstreze identitatea, și știam că ea era un exemplu pe care ar fi fost înțelept să nu îl copiez. Fie ce-o fi, trebuia să mă adaptez, să devin una cu această curte, care, la bine și la rău, era noua mea casă. Trecând pe lângă conetabil, am privit spre nepotul său. Gaspard își înclină capul. Am căutat în zadar să-i văd licărirea ochilor.

Paji îmbrăcați în albastru și alb, culorile familiei Valois, deschiseră ușile. Francisc mă lăsă în grija doamnelor mele; în timp ce mă eliberau din strânsoarea rochiei, n-am scos un cuvânt. Am privit-o în ochi pe Lucrezia și m-am întins în patul nefamiliar.

Singură, stăteam trează și mă gândeam că mătușa Clarice greșise. La urma urmelor, poate că nu eram atât de importantă.

ȘASE

M-am trezit în dimineața următoare cu doamnele adunate în jurul meu. Pentru că nu mai dormisem bine de mai mult de o săptămână, mi-am îngropat capul în perne. Lucrezia îndrăzni să îmi zgâlțâie umărul.

– Doamnă, Maiestatea Sa și curtea te așteaptă. Ceremonia este programată pentru astăzi.

Am gemut, după care am rămas nemișcată. Am tras cu ochiul de sub perne. Puteam simți parfum de levănțică încălzită în cada de cupru, pe care doamnele mele o aduseseră înăuntru și o umpluseră cu apă fierbinte și am văzut faldurile încrețite ale rochiei mele de mireasă aranjate pe masă.

– El este aici? am întrebat.

Anna-Maria scutură din cap cu tristețe. Am simțit un val de umilință.

– Păi, dacă nu este aici, cu cine anume ar trebui să mă mărit astăzi? m-am răstit eu.

– Maiestatea Sa spune că, dacă va fi nevoie, va avea grijă să fii căsătorită printr-un mandatar, răspunse Lucrezia.

La auzul acestor cuvinte, Anna-Maria izbucni în lacrimi. Printre suspine, am înțeles că mă considera cea mai nefericită prințesă din lume.

– Nu știi dacă e chiar așa, am zis eu încercând să văd partea pozitivă dintr-o situație îngrozitoare, dar sigur trebuie să existe unele mai fericite.

M-am lăsat ajutată de ele și am ieșit, două ore mai târziu, purtând o catifea grea și albastră ca cerul, cu mâneci arăbești și manșete cu diamante, ca niște cioburi, la mâini.

În ciuda căldurii sufocante, curtea mustea de forfota mulțimii. M-am oprit. Dumnezeu să mă ajute, dar eu nu voiam asta. Nu voiam să mă mărit cu vreun băietan care nu avea buna-cuviință să își arate fața. Atunci, Francisc ieși din rândul nobililor care îl înconjurau. Făcu o plecăciune și îmi ridică mâinile la buze. Avea un zâmbet sarcastic.

– Ai spus că poate ar trebui să te măriți cu mine. Ei bine, acum este șansa ta.

A trebuit să îi zâmbesc. Ca un satir bătrân, era total diferit față de orice bărbat pe care îl întâlnisem vreodată.

Și mai mulți mă așteptau la catedrală, numai că acum, marea de curtezani, nobili și oficiali mărunți devenise un ocean. Încă o dată, toți ochii – sclipind precum cei ai păsărilor de pradă deasupra obrajilor pudrați – mă fixau în timp ce coboram din trăsură, rezistând impulsului de a-mi aranja pliurile ude de transpirație ale rochiei. Francisc mă conduse spre altar de parcă aș fi fost un galion, cu ținuta mea supradimensionată. Pe măsură ce mă apropiam, nu am văzut nici un semn că mirele era acolo.

Regele stătea în picioare lângă mine. Episcopul arăta de parcă și-ar fi dorit să îl înghită pământul.

– Ei, ce mai așteptăm? Mireasa este aici și eu voi fi mandatarul, se răsti Francisc. Haide, dă-i drumul!

Mă întrebam dacă nunta lui cu regina Eleonora fusese la fel. Cum ar fi putut să fie altfel? Căsătoria politică, prin natura sa, nu este destinată să inspire sonete, dar chiar și în majoritatea alianțelor politice, cuplul creat era prezent să-și spună jurămintele.

Episcopul își făcea de lucru cu cartea de rugăciuni, căutând pasajul potrivit, deși probabil avusese destul timp să se pregătească. Îmi venea să râd. Întreaga situație mi se părea ridicolă, o farsă de nuntă, bazată pe o minciună.

În acel moment, tăcerea fu spulberată de un zornăit de pinteni pe lespezile de marmură. Cu o mișcare fluidă, toată lumea se întoarse. Un tânăr înalt venea cu pași mari înspre noi, smulgându-și mănușile de piele și îndesându-le la centură. În spatele lui se năpusti o gașcă de bărbați neîngrijiți. Francisc se încordă. Am înțeles că mirele își făcuse apariția.

Privindu-l pentru prima oară pe Henric d'Orléans, m-am simțit ușurată. Cel puțin nu era urât. La cincisprezece ani, avea statura

unui călăreț înăscut – unul care, dacă ar fi avut de ales, ar fi preferat să trăiască în șa, fără a fi nevoit să se gândească la lucruri care nu aveau legătură cu căpăstrul ori biciușca. Avea nasul acvilin al familiei Valois, ochi îngustați și păr negru ca pana corbului, însă expresia feței era ursuză, de parcă toată fericirea înghețase înăuntrul lui. Nu își schimbase hainele, ci venise înaintea noastră cu echipamentul de vânătoare, cu vesta stropită pe alocuri cu sânge încheag, fără îndoială de la vietatea pe care o ucisese. În spatele său, am observat un bărbat mai înalt și slab, de aproximativ douăzeci de ani; avea o față ascuțită și tăioasă și mă privea de parcă eram un lucru neplăcut în care e implicat. Buzele i se țuguieră. El era Francisc de Guise, după cum aveam să descopăr mai târziu, cel mai apropiat prieten al lui Henric și fiul cel mare al celei mai ambițioase și înverșunate familii catolice din ținut, pe care Francisc o înobilase cu un ducat și care acum stăpânea vaste întinderi de pământ în partea de nord-est a Franței.

Mi-am ridicat bărbia. Viitorul meu soț nu scoase nici un cuvânt.
– Nerecunoscătorule! șuieră Francisc.

Când Henric nu catadicsi să se uite înspre tatăl său, mi-a înghețat sângele în vine. Nunta mea devenise o catastrofă; trebuia să intervin. Eram o Medici, nepoata papei. Și, mai important, eram fata mătușii mele, din toate punctele de vedere care contau.

M-am întors spre episcop.

– Vreți...?

Francisc făcu un pas în lateral pentru ca Henric să își ocupe locul. Mirosea mai rău decât arăta, iar eu am privit drept înaintea în timp ce repetam cuvintele prin care am devenit soția lui Henric d'Orléans.

După nuntă, a trebuit să asistăm la un alt banchet.

De data asta, Henric stătea lângă mine pe podium și, deși nu ne uitam deloc unul la altul, eram sigură că momentul prin care treceam stăpânea mințile amândurora. De fapt, într-o atât de mare măsură, încât nu am putut mânca nimic din cele cincizeci și șapte de feluri așezate în fața noastră într-o succesiune ametoitoare și nici nu m-am putut preface încântată de cadourile pe care nobilii le stivuiău la picioarele noastre.

Când a bătut de miezul nopții, sutele de curteni s-au înghesuit pe coridoarele palatului să ne aclame în drum spre apartamentul

nuțial. Am renunțat la rochia de mireasă pentru o cămașă de noapte albă, din batist fin, și am fost condusă în camera alăturată. Henric stătea lângă un pat imens de care erau agățate ghirlande și vorbea cu prietenul său cel cu privire de vultur. Soțul meu purta o cămașă transparentă de pânză care i se lipea de trupul muscular ca o piele udă. Cele mai multe femei și unii bărbați ar fi fost peste măsură de încântați să aibă un asemenea bărbat în patul lor. Poate că o parte din mine simțea la fel, pentru că inima îmi bătea ca o tobă. Mă simțeam și puțin rău, așa că am evitat zâmbetul disprețuitor al lui Francisc de Guise și i-am permis Lucreziei să mă învelească în pături. Episcopul a binecuvântat patul; curtenii au mai ținut un toast final în cinstea fericirii noastre, și lumânările au fost stinse.

Se făcu tăcere. Eu stăteam complet nemișcată.

Știam ce făceau oamenii în noaptea nunții. Lucrezia îmi oferise o explicație scurtă, iar eu văzusem câini împerechindu-se; totuși, ideea nu era tentantă.

El se ridică din pat. Respirația îmi șuieră printre dinți. Doar nu îndrăzneam să mă lase singură! Apoi se aprinse o flacără și el ieși din umbră cu o lumânare. Așeză lumânarea lângă pat, se așeză pe cuvertură și își drese glasul.

– Doresc să-mi cer scuze pentru orice ofensă pe care ți-am adus-o.

La auzul primelor cuvinte pe care mi le adresa, m-am ridicat în șezut, sprijinindu-mă pe perne.

– Nu te-am salutat când ne-am întâlnit prima oară, adăugă el. Purtarea mea a fost de neiertat.

Scuzele sale păreau pompoase și bănuiam că regele îl admonestase.

– Așa e, am spus. Sunt sigură că nu am făcut nimic să merit o asemenea ofensă.

Privea în depărtare. Flacăra lumânării arunca o umbră ce se mișca lin pe bărbia sa. Mă gândeam că așa va arăta, într-o zi, când își va lăsa barba să crească. Era foarte frumos, chiar dacă încă mai mirosea ca un păstor de capre, dar asta nu însemna că trebuia să îmi pese de el. De fapt, aveam impresia că îmi va fi mult mai bine dacă n-o făceam.

– Nu, tu nu ai nici o vină, zise, în cele din urmă. Deși sunt unii care spun... Ridică spre mine o privire rece, impersonală. Unii spun că acest mariaj este nedemn pentru mine.

Eram surprinsă.

– Nedemn? Cum așa?

Acum era rândul lui să fie derutat. Nu se așteptase să îi pun la îndoială vorbele. Dar ce, în Franța, soțiile nu aveau gură să vorbească?

– Aș fi crezut că este evident, spuse el, ridicându-și țeapăn bărbia. Eu sunt un prinț al Franței, în timp ce tu... tu ești fiica unor comercianți de lână.

Am rămas aproape nemișcată, rezemată de perne. Nu mai auzisem pe nimeni să mă descrie astfel și, pentru un moment, aproape că am râs cu voce tare. Amuzamentul mi s-a stins când mi-am dat seama că vorbește serios. Credea că îi sunt inferioară.

– Poate că familia mea are origini modeste, am spus, dar acum avem între noi doi papi și câțiva lorzi. În Italia, familiile de genul asta sunt considerate nobile, pentru că noi...

– Știu despre familia ta, mă întrerupse.

Se părea că nici el nu se așteptase să fiu sinceră; anticipase lacrimi și rugăminți, asta da, dar nicidecum candoare. Fiecare moment care trecea îmi adâncea disprețul. Era ca orice băiat forțat să facă ceva împotriva voinței sale, nerăbdător să schilodească obiectul disconfortului său, fără să se gândească la consecințe.

– Cu toate astea, ești norocoasă să ai un prinț în patul tău, continuă, iar eu știam că nu erau cuvintele lui. Poate credea în ele acum, că le auzise, dar altcineva îi băgase această idee răutăcioasă în cap, cineva în care avea încredere. Cine?

Nu aveam de gând să mă apăr în fața lui, deși o parte din mine voia să-i amintească de faptul că originile mele fuseseră suficient de bune pentru tatăl său, care tânjise ani de zile după țara mea, luase banii din zestre și acceptase într-o clipită promisiunile unchiului meu papal.

– Într-adevăr, este o mare onoare, am zis, în schimb.

Stătea tăcut, cu pieptul și maxilarul aruncate înaintea, ca un cocoș de luptă.

– Desigur, nu te învinuiesc pe tine pentru lipsa de descendență. Sunt sigur că ai fi preferat să rămâi în Italia cu semenii tăi.

Am rămas tăcută. Nu aș fi recunoscut niciodată cu voce tare după cât de puține lucruri mai aveam de jelit în țara mea natală.

– Și mi s-a spus că mariajul nu trebuie să fie ceva dezagreabil, continuă el, interpretând tăcerea mea ca pe o încuviințare. Dacă facem ce ni se cere, în timp vom putea trăi ca soț și soție.

Era o noapte a adevărului. Nu aveam încă șaisprezece ani, eram novice în problemele inimii, dar până și eu știam că un mariaj de succes nu depindea de preferințele personale. Femeile ca mine se căsătoreau deseori cu străini. Dacă ele supraviețuiseră dezamăgirii, atunci puteam și eu.

Am încuviințat. Satisfăcut, suflă în lumânare și se strecură la loc sub pături.

– Noapte bună, spuse și se întoarse pe partea cealaltă.

În câteva secunde, respirația îi deveni mai profundă, întreruptă de un sforăit gutural. Dormea ca un bărbat plin de vitalitate, care petrecea mult timp în aer liber.

Am stat trează ore întregi, holbându-mă în vidul întunecat din baldachinul patului.

Se părea că cele mai rele presimțiri ale mele legate de această căsătorie erau pe cale să se adeverească.

ȘAPTE

De la Marsilia am călătorit spre Valea Loarei, în inima Franței. Înconjurată de bărbați veseli în costume strâmte din catifea și de femei îndrăznețe cu chipurile fardate, alături de sute de căruțe purtând încărcături instabile de mobilier, ustensile, covoare și tapi-serii – tot ce trebuie unei curți – eram copleșită. Nimic din ce văzusem în Italia nu se putea compara cu extravaganța acestei curți, șerpuind de-a lungul străzilor precum o panglică multicoloră, franjurată pe margini de o mulțime discordantă de servitori și câini care lătrau, cu regele mereu în centrul ei, înconjurat de oamenii lui. Deseori, întrezăream alături de el o femeie cu păr izbitor de roșcat, îmbrăcată în satin de culoarea jadului, cu gâtul lung strălucind de bijuterii și atingând cu o intimitate familiară mâna lui Francisc. Ea nu îmi fusese prezentată, dar bănuiam că trebuie să fie amanta lui și m-am gândit la regina spaniolă serioasă, care îmi spusese un la revedere rigid în Marsilia și plecase în altă direcție cu anturajul ei.

Ținuturile pe care le traversam erau uimitoare – atât de vaste, încât Italia părea o creastă pietrificată. Sub cerul luminos care se arcuia deasupra capetelor noastre precum arcadele pictate în azuriu, zăream văi brăzdate de ape, păduri maiestuoase care se întindeau până la orizont și câmpuri fertile îmbrățișând orașe mari, în care vitele pășteau în padocuri largi și râurile curgeau în curbe sinuoase pe sub poduri de piatră. Alături de mine, Lucrezia călărea la fel, cu aceeași uimire în priviri, iar Anna-Maria, care făcea față călătoriilor noastre cu o nonșalanță admirabilă, șopti:

– Parc-ar fi desprins din cărțile de povești. Nu pare real.

Nici eu n-aș fi putut s-o spun mai bine. Franța *era* un tărâm fermecat, și credeam că pot fi fericită aici într-un mod pe care nu îl anticipasem, liberă să mă reinventez, fără povara trecutului.

Totul părea posibil într-o țară atât de frumoasă, și când regele îmi văzu privirea, clipi din ochi de parcă ar fi putut să-mi simtă gândurile și se aplecă spre urechea mea.

– Stai să vezi castelul Fontainebleau, șopti el. Vei descoperi că nu am făcut nici o economie când am creat un palat demn de o Medici.

Avea dreptate. Fontainebleau se ivea din cețurile albastre ale Văii Loarei precum un vis fantastic, primul loc din Franța pe care aveam să-l numesc casă. De la stucaturile cu nimfe care păreau că se mișcă în lambriurile mării galerii aurite, până la coridoarele extravagante, împodobite cu cea mai de preț colecție de picturi a regelui, ce includea superba *Madona între stânci* a lui Leonardo da Vinci și micuța și ciudata *Gioconda*, am recunoscut pasiunea lui Francisc pentru tot ce este italian. Dorise să recreeze o imagine a țării mele, pe care eu nu o mai aveam, una de măiestrie absolută și exuberanță afișată, și era atât de încântat de interesul meu, încât mă conduse într-un tur personal al castelului său, atrăgându-mi atenția asupra grotelor acoperite de leandrii care aminteau de curțile din Toscana și asupra camerelor de baie care se lăudau cu pardoseli încălzite și mozaicuri asemănătoare celor din Roma antică.

Curând am descoperit că nu mă puteam aștepta ca eu și Henric să locuim împreună. Într-adevăr, cuplurile regale nu locuiesc împreună, așa cum fac alți oameni căsătoriți. Regina Eleonora nu era niciodată la curte, preferând să locuiască în case construite pentru uzul ei personal, iar eu am luat modelul acesta ca pe un semn. L-am lăsat pe Birago să se ocupe de afacerile mele și eu m-am dedicat trup și suflet noii mele vieți, care includea lecții cu prințesele Madeleine și Marguerite.

După cum sperasem, am devenit rapid prietene.

Madeleine avea treisprezece ani și era o ființă delicată, cu piele ca de porțelan și plămâni fragili. Iubea poezia, pe care o citea chiar și când era bolnavă, iar eu îmi petrecusem multe după-amiezi lângă patul ei, recitând cu voce tare. În schimb, Marguerite cea de zece ani era înaltă și robustă ca tatăl ei, avea părul roșcat, pistrui și o fire care depășea cu mult limitele care ni se impuneau. La început se mulțumi să-mi testeze răbdarea cu întrebări despre Cicero și Platon; odată ce sala de clasă deveni neîncăpătoare, mă luă la plimbare să explorăm minunile mai puțin vizibile ale castelului. În primele ieșiri nu am fost niciodată singure; doamnele noastre

de companie ne urmau precum umbrele și ne mustrau până când, cu un râs gălăgios, Marguerite mă prindea de mână, mă trăgea și alergam fără suflare departe de însoțitoarele noastre îngrozite, care țipau de supărare că nu puteau să țină pasul cu noi din cauza rochiilor de la curte.

– Uită-te la ele, chicoti Marguerite când ajunserăm la destinație și mă oprii să-mi trag sufletul. Sunt ca niște găini care nu au nimic mai bun de făcut decât să bată din aripi. Nu voi fi niciodată așa când voi ajunge suficient de mare să-mi hotărâsc viața. Nu voi fi niciodată o femeie inutilă.

– Sigur că nu, am spus cu admirație evidentă. Părea destul de matură în ochii mei, și doream să fiu ca ea. Tu ești o prințesă. Poți să faci orice dorești.

Mă privi cu ochii ei verzi.

– Adevărat, sunt o prințesă, dar nici măcar prințesele nu pot face cum vor, dacă nu au puterea să lupte. Uită-te la tine! Nu te-au măritat fără voia ta cu fratele meu?

Nu voia să mă ofenseze. Punea problema așa cum o vedea ea, dar menționarea lui Henric tot mă durea. Mi-am amintit ce spusese despre mine și am bănuit că, la fel ca el, și alții de la curte mă priveau ca pe o străină încrezută, având puține lucruri de laudă.

– Nu-mi lipsește voința, am răspuns. Mulți prinți mi-au cerut mâna. Tatăl tău a făcut cea mai bună ofertă, dar Henric nu înseamnă nimic pentru mine.

Ochii îi străluciră.

– Normal. El este soțul tău. Odată ce i-ai făcut copii, îți poți lua oricând un amante. Uită-te la tata! A trebuit să se căsătorească cu sora lui Carol al V-lea, dar asta nu l-a oprit să-și caute plăcerea în altă parte. Are un întreg grup de doamne care îl distrează. Într-o zi, și noi vom face la fel.

M-am gândit la femeia roșcată pe care o văzusem cu regele și am ignorat partea cu făcutul copiilor, greu de presupus în acest stadiu al mariajului.

– Doamne? am repetat eu sfioasă, iar Marguerite chicoti.

– Păi, există femei care preferă viața asta. Eu voi avea o duzină de domni, în schimb. Sora tatei, mătușa Marguerite, a fost ca ele înainte să se mărite cu regele Navarrei. Bărbații atârnavă de orice

cuvânt al ei, recitându-i poezii cu voce tare și declarându-i dragostea lor nepieritoare.

Oh, era îndrăzneță. Nu puteam rezista spiritului ei neînfrânat. Marguerite îmi arăta mai multe despre lume decât văzusem eu vreodată. Fura cărți din biblioteca privată a regelui care ilustrau acte uimitoare de desfrâu și mă trăgea după ea în pavilionul de lângă lacul artificial din Fontainebleau, acolo unde își dădeau întâlnire deseori amanții.

Ghemuite în tufele de agrișe, spionam printre ramuri, iar imaginile la care ne uitam cu gura căscată se transpuneau în goliciune în fața ochilor noștri. Știam că actul de care se bucurau acele femei cu picioarele desfăcute și acei domni care mișcau din coapse era ceea ce ar fi trebuit să mi se întâmple și mie în noaptea nunții, dar m-am consolată că, într-o zi, așa cum prezisese Marguerite, chiar îmi voi lua un amant, ca să pot experimenta eu însămi acele misterioase dorințe ale inimii.

Nu tot timpul aveam parte de distracție și de jocuri. Deși mă bucuram de independența care îmi permitea să umblu în voie, de libertatea de a-mi satisface noua pasiune pentru artă și cărți, mi-am dat seama că a fi o prințesă a Franței era asemănător cu a fi o Medici. Fiicele regelui trebuiau să se încadreze mereu în limitele așteptărilor corespunzătoare rangului lor. Într-o zi, și ele aveau să se căsătorească, să plece spre curți îndepărtate, unde vor fi niște străine, reprezentând poporul din care făceau parte. Iar sala de clasă era terenul lor de antrenamente. Aici petreceam șase ore pe zi, respectând un program de istoria matematicii, limbi străine și muzică, după cum îmi arată Madeleine într-o dimineață când și-a deschis caietul.

– Ieri am avut o lecție de mitologie, zise Madeline.

– Predată de bătrânul Motănel. Rânjit, adăugă Marguerite, dar azi i-am zis că avem puțină febră. Știi cum se teme de boală? Aproape la fel de mult ca de apă și săpun.

– Motănel-Rânjit, am repetat eu, fără să pot reproduce numele franțuzesc.

– Motănel-Rânjit, silabisi Marguerite. Îi spunem așa pentru că poartă haine prăfuite și pufaie ca o pisică bătrână.

– Dar este foarte bun, interveni Madeleine. Mereu ne dă note mari.

– Nu poate face altfel, râse Marguerite. Tata l-a adus din Flandra ca să ne predea. Este un umanist, toți educatorii noștri sunt umaniști. Tata spune că ei sunt cei mai buni profesori deoarece eliberează mintea, fără a subjuga sufletul.

– Dar frații voștri? am întrebat. Și ei studiază cu voi?

Nu îl văzusem pe Henric de săptămâni și începusem să mă întreb dacă trebuia să ne înstrăinăm la fel ca regele și regina sa. Drumurile interzise pe care le făceam lângă lac ca să-i urmărim pe amanți mi-au trezit din nou îngrijorarea că mariajul meu nu era așa cum ar fi trebuit.

– Oh, nu! exclamă Marguerite. Fratele nostru Francisc are propria lui casă și îndatoriri ca delfin, dar ne vizitează uneori.

Nu am putut să întreb despre Henric. Presupunneau că știam despre viața lui, când, în realitate, tot ce reușisem să întrezăresc până atunci fusese faptul că stătea aproape de prietenul lui, Francisc de Guise, și îi plăcea mult să vâneze. Totuși, poate nu mă dădeam de gol prea mult întrebând dacă participa la lecții aici...

Ușa clasei se dădu de perete. Cu strigăte de bucurie, prințesele s-au grăbit să-și întâmpine tatăl, care le-a ridicat în brațe. Nu pentru prima oară, am simțit un gol în suflet; deși am fost primită la curtea lui Francisc ca și cum aș fi fost unul dintre copiii lui, acum înțelegeam cum era să ai un tată. Nu m-am simțit niciodată ca o orfană până nu l-am văzut pe rege cu fiicele sale, așa că stăteam deoparte stânjenită, simțind că nu aparțin acestui loc.

Francisc puse un braț în jurul mijlocului lui Marguerite și îi ciupi obrazul lui Madeleine. Trimise un zâmbet în direcția mea.

– Ce? făcu el cu o severitate simulată. Nu aveți ore azi?

– L-am gonit pe Motănel-Rânjit, zise Marguerite. Voiam să petrecem timpul cu Caterina.

– Motănel-Rânjit, da? Și v-ați gândit și la un nume potrivit pe care să-l învețe și noua voastră soră?

– Ar putea foarte bine să îl învețe acum, spuse Marguerite. Apoi, se poate dedica lui Aristotel și Plutarh fără să se mai întrebe de ce profesorul ei miroase a mucegai.

Francisc izbucni în râs.

– Ai auzit asta, iubita mea Anne? Ea spune că profesorii miroasă! *Mon Dieu*, ce gură are! Nici măcar o sabie nu e atât de ascuțită.

– Într-adevăr, replică o voce în care se simțea eleganța. Se pare că Alțeta Sa e făcută din aceeași stofă ca tatăl ei.

Doamna roșcată, îmbrăcată în verde, se desprinsese dintr-un grup de doamne care intraseră în încăpere aducând cu ele o cohortă de trene și un val de parfum. Marguerite îmi spusese cine era: Anne d'Heilly, ducesă d'Étampes, amanta lui Francisc și regină la curte mai mult decât avea să fie vreodată soția sa. Cu ochii ei mari de felină și părul bogat de culoarea cuprului, împletit cu perle, se duse la Francisc, înclinând din cap în direcția prințeselor, înainte să-și îndrepte privirea pătrunzătoare înspre mine.

– Și ce mai face mica noastră italiancă? Se obișnuiește cu felul nostru de-a fi?

M-am uitat la rege. El ridică o sprânceană, în semn de încurajare. Înghițind nodul din gât, mi-am întors privirea către amanta sa.

– Doamnă, m-am simțit ca acasă din momentul în care am sosit. Iubesc Franța.

– Chiar așa? Gura de culoare roșu-închis i se deschise într-un zâmbet rece. Ce încântător. Franța nu are ocazia în fiecare zi să câștige o părticică din Italia, nu-i așa?

Nu știam ce să răspund așa că m-am grăbit spre scaunul meu, în timp ce regele se așeză între fiicele sale. Ducesa trecu pe lângă mine ca o adiere de vânt, iar fustele sale îmi atinseră picioarele. În timp ce se așeză în firida de la fereastră, am perceput o reținere glacială. Femeile se aranjară în jurul ei, o adunătură de aere privilegiate și de fețe chinuite.

– Ai auzit asta, Anne? exclamă dintr-odată Francisc. Madeleine spune despre Caterina că deja îl stăpânește pe Plutarh.

– Așa să fie? rosti târăgănat ducesa. Obiceiul ei de a transforma orice spunea într-o întrebare mă enerva. Înseamnă că deține cunoștințe avansate. Sper că nu va spune că timpul petrecut aici este o pierdere de vreme.

– Oh, nu, am strigat eu, făcându-i pe toți să tresară. Nu voi spune asta deloc, doamnă! Am sărit ca arșă, poate de teamă că îmi va interzice să particip la lecții cu prințesele sau probabil pentru că mă enervase cu privirea ei neclintită. Oricare ar fi fost motivul, tremuram din cap până-n picioare când se uită la mine lung, cântărindu-mă din priviri și ridicându-se cu o hotărâre descurajatoare.

– Maiestate, cred că este vremea ca ducesa d’Orléans și cu mine să ne cunoaștem mai bine. Poate Alteței Sale i-ar plăcea o plimbare în grădină?

Ducesa d’Orléans; voia să vorbească cu una dintre doamnele ei. M-am ridicat rapid ca să plec.

– Draga mea, zise ea încet. Unde te duci? Tu ești ducesa, *n’est ce pas*¹?

Am înghețat. Toată lumea se strecură afară, lăsându-mă singură cu amanta regelui.

Mi-a făcut semn spre fereastră și m-am conformat. Doamne Dumnezeule, ce făcusem? Cum de o ofensasem?

– Altețele Lor te plac foarte mult, spuse ea. Se pare că ești tare pricepută în a-ți face prieteni.

– Altețele Lor... ele sunt bune. Mie... îmi place compania lor.

– Așa și trebuie. Totuși, fiind singura măritată, trebuie să dai un exemplu. Își atârnă brațul pe scaun, scoțând la iveală o brățară de smarald care îți lua vederea. Înțelegi?

Gura mi se uscă.

– Nu, doamnă. L-am nemulțumit pe Maiestatea Sa în vreun fel? Râse scurt, cu un vibrato seducător.

– Din contră, și el te place foarte mult. De fapt, e fermecat. Eu, pe de altă parte... Își părăsi scaunul ca să pășească în fața mea. Unghia ei îmi prinse bărbia. Mie nu îmi plac rivalele, micuțo.

Am privit-o lung.

– Dar eu... eu nu sunt o rivală. Cum aș putea?

Își mișcă mâna.

– Ai aproape cincisprezece ani. La vârsta ta, eu eram considerată o adevărată forță.

– Dar eu nu sunt așa. Nu aș putea să concurez niciodată cu dumneavoastră.

Ezită. Un zâmbet spontan îi încălzi chipul.

– Nu înțelegi, nu-i așa?

Eram neputincioasă.

– Mă tem că nu.

Se așeză lângă mine, atât de aproape, că îi miroseam parfumul de ambră de pe gât.

¹ ...nu-i așa, în franceză în original (n.tr.)

– Nu îmi dau seama cum de ai evitat zvonurile; toată curtea vorbește. Acum, că soțul tău nu te bagă în seamă, toți spun că îl vei ispiti pe Francisc în patul tău, ca să dovedești că nu a fost prost să te aducă aici.

Am icnit.

– El este socrul meu! Îl iubesc, da, însă nu în felul ăla. Ar fi... ar fi incest.

– Numai dacă sunteți rude de sânge, murmură ea și se transformă pe dată. Puțin mai devreme fusese un personaj de temut, iar acum, cu părul în jurul feței, precum o aură, și cu zâmbetul pe buze, devenise o fetiță obraznică. Înțelegeam de ce o adora Francisc.

Mă privi cu sinceră curiozitate.

– Cred că ești într-adevăr ceea ce toată lumea spune că nu poți fi – o inocentă, iar eu, se pare, m-am înșelat. Credeam că încerci să mi-l iei. Ține minte că nu ai fi fost prima.

Nu mă puteam mișca. Curtea râdea de mine. Mă considerau o soție neglijată și intrigantă. Vorbeau despre mine pe la spate.

– La ce te gândești? întrebă cu blândețe ducesa.

Mi-am îndepărtat privirea. Vocea mă trăda. Mă simțeam ca o prostănacă în fața unui asemenea rafinament perfect, deși tânjeam să îmi vărs necazurile în fața ei.

Suspină.

– Înțeleg. Nu tot ce spune curtea este fals.

Vorbi cu o asemenea siguranță, de parcă secretul era însemnat pe chipul meu, că nu am mai avut puterea să pretind altceva.

– Da, am șoptit. Lui Henric... nu îi pasă de mine.

– Oh, draga mea, indiferența lui te rănește atât de mult? Vrei să te iubească și detești că este atât de devotat prietenului său, Guise, și acelei oribile amante a lui?

Înăuntrul meu se deschise un hău.

– El... el are o amantă?

– Păi, da. Își flutură mâna. Toată lumea știe. Sau, cel puțin, așa credem noi. Nimeni nu știe exact ce este ea pentru el. A fost guvernanta lui pentru o perioadă, adusă la curte pentru a-l educa cum se cuvine asupra etichetei, după ce el s-a întors din Spania. Oh, insultele pe care le-a revărsat asupra tatălui său au fost oribile! L-a învinuit pe Francisc că l-a trimis departe, și încă mai face asta, lucru care îl înfurie pe Francisc. Așa că a numit-o pe ea să se asigure

că Henric învață să se comporte așa cum ar trebui să o facă un prinț. Dar datoria ei a luat sfârșit când Henric a împlinit treisprezece ani, iar ea s-a întors la castelul ei din Anet. Se crede că o vizitează acolo. El spune că vânează, dar cât de mult poate vâna un bărbat?

Mi se făcu pielea de găină. Henric avea o amantă. Mă crezuse proastă. În timp, spusese el în Marsilia. În timp, vom învăța să trăim ca soț și soție. La asta se referea? Că va trebui să fiu mulțumită cu mine însămi în timp ce el îi ținea companie fostei lui guvernante? Că voi deveni obiectul unor speculații îngrozitoare pentru că el luase în derădere mariajul nostru?

– Credeam că știi, adăugă ducesa. Nu este neobișnuit pentru bărbații de vârsta lui Henric să devină fascinați de femei mai în vârstă, dar, în timp, interesul scade. Ba chiar, odată ce vei rămâne însărcinată cu copilul lui, o va uita. Vocea îi căpătă o nuanță de dușmănie. În orice caz, până atunci va fi o hoască.

Am înțepenit.

– Cu câți ani este mai bătrână?

– Oh, are cel puțin patruzeci și trei. Își ascunde bine vârsta, trebuie să recunosc asta, dar tot este văduvă, cu două fete mari. Unii spun că este atrăgătoare. Să mor, și tot nu înțeleg atracția. Mereu îmbrăcată în negrul ăla oribil și cu o coafură urâtă – e rece, rece și aspră. Francisc spune că e pe moarte. El nu e de acord cu puterea pe care o are ea asupra lui Henric.

– Cum o cheamă? am șoptit, speriată să aflu, de parcă auzul numelui ar fi făcut-o să se materializeze în fața mea.

– Diane de Poitiers, văduvă a seneșalului de Normandia. Noi îi spunem Seneșala. Își arcui sprâncenele. Bag seama că nici tu nu ești de acord.

– Să fiu de acord? am izbucnit înainte să mă pot opri. El nu are nici un drept! Cum pot rămâne însărcinată, dacă își petrece tot timpul în patul amantei sale?

Imediat ce am vorbit, îmi doream să-mi pot înghiți înapoi cuvintele. O ofensasem. La urma urmelor, și ea era o amantă regală.

Ducesa mă privi lung pentru un timp, apoi spuse cu o precizie tăioasă:

– Bărbații vor flirta și, ca femei, trebuie să suportăm, dar nici un bărbat nu va pune flirtul mai presus de datorie. Spre deosebire de seneșală, eu mi-am știut mereu locul. Regele și-a avut copiii lui și nu mai vrea alții; căsătoria lui cu cea de-a doua regină, Eleonora,

este una de strictă conveniență politică. Dar căsătoria ta este altă poveste. Ca al doilea moștenitor al lui Francisc, e de așteptat ca Henric să aibă urmași. Situația asta nu poate continua. Mă tem că va trebui să vorbim cu Maiestatea Sa.

– Oh, nu! Vă rog! Eram copleșită de panică. Simțeam că tot viitorul meu depindea de păstrarea secretului asupra virginității. Nu vreau să mai știe nimeni... Este... este umilitor.

– Nu văd de ce. Nimeni nu te consideră pe tine vinovată.

M-am luptat să mă controlez. Aveam senzația că ducesa avea propriile motive să n-o placă pe seneșală; poate că și ea văzuse un viitor în față, o vreme când va fi prea bătrână pentru ca regele să mai țină la ea. Indiferent cum stăteau lucrurile, nu-mi era de folos să joc rolul virginei neajutorate, nu în situația în care, prin influența ei, aș fi putut găsi ajutorul de care aveam nevoie.

– Nu ați putea să mă ajutați în alt fel? m-am aventurat eu. Sunt sigură că, dacă eu și Henric am putea petrece puțin timp împreună, ar ajunge să-și dea seama că greșește.

Făcu o pauză și mă privi.

– Da, poate că și-ar da seama, zise. Și, ca femei, trebuie să ne ajutăm, nu-i așa? Zâmbi. Vom începe cu un set nou de ținute. Rochiile tale din Italia sunt deosebite, dar acum trebuie să arăți cu totul și cu totul ca o franțuzoaică. De asemenea, va trebui să călărești cu noi la vânătoare, ca membră de onoare a micului nostru grup. Știi să călărești, nu-i așa?

– Știu, am răspuns rapid. Îmi place să călăresc.

În realitate, nu călărisem niciodată la vânătoare, dar îmi adusesem din Florența o șapă splendidă din piele și aur, care credeam că va ieși în evidență.

– Bine. Dacă o să călărești la vânătoare cu noi, cu siguranță vei atrage atenția.

– Și asta e bine? am întrebat, pentru că nu eram sigură că era genul de atenție pe care o voiam.

Clătină din cap, râzând.

– Mai bine de atât nu se poate! O ai pe doamna d'Étampes lângă tine, draga mea, și dacă e vreun lucru la care sunt neîntrecută, acela este arta de a cuceri un bărbat.

Am fost introdusă în cercul intim al regelui. A durat câteva săptămâni să mi se ajusteze ținutele noi și, între timp, am început să exersez călăria în fiecare zi, pe o iapă docilă, folosind șaua florentină care avea un spătar mai înalt și scări mai scurte decât cele din Franța, oferindu-mi avantajul de a-mi ridica fustele și a-mi arăta gleznele, după cum mă informă doamna d'Étampes.

– Chiar ai picioare frumoase, draga mea, remarcă ea, iar domniile apreciază mereu să vadă un pic de gleznă.

Râse cu poftă. Cred că îi făcea plăcere să aibă grijă de mine, văzându-mă ca pe un proiect special în care se implicase de dragul regelui.

În cele din urmă, m-am dus cu micul grup la vânătoare.

Nu mi-a plăcut. Câinii lătrau neîncetat, bărbații beau prea mult și prea devreme, iar femeile se întreceau între ele pentru atenție. Tot atunci am învățat să stau departe de vânătoarea propriu-zisă, pentru că mult aclamata *chasse* era doar un masacru organizat, cu pași care montau plasele în cerc, în timp ce pădurarii băteau tufele cu bețe ca să sperie prepelițele, fazanii, iepurii și alte vietăți și să le trimită țopăind în plase, unde, lipsite de apărare, cădeau pradă sulitelor și săgeților aruncate cu veselie de femeile de pe cai. Animalele agonizau și sângele lor, care se îmbiba în pământ, mă îngrețoșa; nu înțelegeam cum oameni de altfel sofisticați se puteau delecta cu asemenea sălbăticie. Aș fi preferat să călăresc alături de rege, luând în mod cinstit urma unui cerb sau porc mistreț, dar femeile nu aveau voie, deși în șaua mea puteam călări la fel de mult și de repede ca orice bărbat. Ignorând bătăturile de pe mâini și fese (pentru că aceste vânători durau ore întregi), am petrecut timpul perfecționându-mi priceperea în arta călăriei, în vreme ce femeile își potoleau setea de sânge, până într-o dimineață, când am dat pînă teni iepui și am mânat-o după rege.

Când l-am ajuns, am fost recompensată cu uimirea lui și cu privirile dezaprobatore ale oamenilor săi.

– Lăsați-mă să călăresc cu Domnia Voastră astăzi, am zis, și el m-a privit lung înainte să-mi răspundă.

– Ai face bine să știi să folosești arcu ăla, spuse el într-un final și își mână armăsarul înainte, cu copoii lătrând după el, semn că prinseseră urma vânatului.

L-am urmat, desfătându-mă cu senzația că pădurea fuge în goană pe lângă mine și răsând tare când o creangă îmi deșiră boneta de călărie și mi-o smulse de pe cap. Aplecându-mă în șa, lipită de gâtul puternic al iepei mele, am îmboldit-o să meargă mai departe, hotărâtă să țin pasul. Și acolo, la marginea unei poienițe, am văzut cum câinii încolțeau o căprioară tânără, cu urechile lipite de cap și ochi expresivi, dilatați de spaimă, în timp ce se ridica în două copite la animalele care o încercuiau.

Francisc îmi făcu semn. Oamenii săi se adunaseră în jurul lui, smucindu-și armăsarii cu spume la gură și privind-mă cu dispreț.

– Este a ta, zise regele. Onoreaz-o.

I-am întâlnit privirea. Nu voiam să ucid animalul acela curajos care se lupta pentru viața sa; inima mea a opus rezistență chiar și când am luat arcul și am potrivit săgeata. Am așteptat până când căprioara s-a ridicat pe copitele din spate pentru a scăpa de un câine care sărise asupra ei. Am închis ochii și am lăsat săgeata să zboare. I-am auzit pe bărbați trăgând aer în piept. Tăcerea încordată a fost spartă de unul dintre hăițașii care le striga câinilor să stea pe loc. Când am deschis ochii, am văzut căprioara moartă la pământ, cu săgeata mea ieșindu-i din piept.

M-am întors către Francisc, care îmi făcu semn să descalec. Tăind urechea dreaptă a căprioarei, trasă o linie pe obrazul meu cu marginea în care sângele era încă fierbinte. Apoi îmi dădu urechea.

– Deși ți-a fost milă de ea, începu el, nu ai ezitat. Asta este viața, micuța mea. Uneori trebuie să lovim primii, înainte să fim loviți, la rândul nostru. Apoi, se întoarse spre oamenii lui, răsând entuziasmat. Nora mea m-a făcut mândru astăzi! Vânează la fel de bine ca un bărbat, ba chiar mai bine, cred, decât mulți dintre voi.

În timp ce bărbații râdeau cu jumătate de gură, eu radiam. În ziua aceea, am călărit înapoi la castel cu regele alături, cu sângele căprioarei uscat pe față și cu urechea ei dreaptă în săculețul de la curea. Până când am ajuns, oamenii se adunaseră în curte. Am zâmbit când am zărit neîncrederea de pe chipurile doamnelor, văzându-mă călărind alături de Francisc, cu sânge uscat pe față; acum chiar aveau despre ce să vorbească, deși nu eram atât de naivă, încât să cred că eram, în sfârșit, în siguranță. Deși îmi câștigasem dreptul de a merge la vânatoare cu regele, încă eram o soție stearpă, și, după delfin, Henric era următorul în linia succesiunii.

Trebuia să nasc fii pentru a asigura continuitatea neamului de Valois. Dacă eșuam, și eu puteam fi doborâtă, la fel ca acea căprioară a cărei viață o luasem astăzi.

Prin urmare, născoceam motive să fiu văzută cât de des puteam, sperând să atrag atenția în continuare și, poate, să momesc pe unii dintre bărfitorii mereu prezenți să ducă vorba la Henric că soția sa, ducesa, devenea o adevărată prezență la curte. O ademeneam pe Marguerite în galerii, pe coridoare și prin grădini, unde ședeam înconjurată de doamne de companie în toată splendoarea lor.

După săptămâni fără nici un semn de la el, mă simțeam ca o proastă, împodobită până în dinți și arătând și mai disperată din cauza asta. Aș fi ucis o sută de căprioare decât să suport doamnele care se opreau să mă salute cu zâmbete de prădător și domnii, cu plecaciunile lor exagerate, care, fără îndoială, șușoteau că Medici încerca din rășputeri să iasă în evidență. Fie că eram sau nu membră de onoare a micului grup din jurul regelui, în ochii lor eram tot o străină care avusese norocul să prindă un prinț, deși era discutabil cât timp mai aveam să-l am, având în vedere că el prefera compania amantei sale.

Acela fu momentul în care ura pentru Diane de Poitiers prinse rădăcini în inima mea. Nici măcar nu o văzusem, dar dacă aș fi putut, i-aș fi turnat în pahar sticluța cu otravă de la Ruggieri. Îmi infectase noua viață, o transformase în ceva de care mă temeam, și nu puteam să fac nimic să îi zădărnicesc planurile. Într-o după-amiază, cum stăteam inconfortabil în ținuta de gală, cu o carte din Florența în mână și suportam privirile tăioase ale curtenilor, chiar dacă mă prefăceam cufundată între filele cărții, mi-am dat seama că nu mai puteam suporta. M-am ridicat brusc în picioare.

Marguerite se întoarse spre mine.

– Caterina, te simți bine? întrebă ea, deși se uita înspre un grup de curteni care se apropiau, genul celor pe care îi plăcea să îi ia peste picior, ca să-și dovedească superioritatea intelectuală.

– Nu pot sta locului, atâta tot. Cred că o să mă plimb puțin.

Se ridică să mă însoțească, dar o oprii.

– Nu trebuie să-ți dezamăgești prietenii. O să plângi amarnic dacă nu rămâi să-i umilești cu cunoștințele tale.

Zâmbi.

– Ești sigură că...?

– Firește, am zis și, înainte să spună altceva, am luat-o prin galerie spre cea mai îndepărtată ușă, mergând cât de repede puteam, în rochia țepăună de brocart.

Imediat ce am ieșit din câmpul lor vizual, am smuls gluga în formă de semilună, plină cu perle mici, am rupt gulerul apretat și le-am aruncat deoparte, fără să îmi pese că valorau o sumă frumușică. Am desfăcut șireturile cu capete argintate de la guler și mi-am scuturat afară părul din plasa în care era prins, lăsându-l să cadă în valuri peste umeri. Am băgat cartea în buzunar și am ajuns pe terasă.

Pace. Pace și liniște erau lucrurile pe care le doream în momentul acela. La naiba cu viitorul meu nesigur.

Ocolind lacul artificial, m-am îndreptat spre partea neîngrijită de pe domeniul palatului, unde grădinile frumos rânduite se pierdeau într-o învălmășeală de castani, sălcii și ferigi. Aici erau cărării unduitoare care se scaldau în soare. Am auzit cântec de păsări, foșnetul frunzelor, am văzut o vulpe speriată țâșnind din tufișuri. Aproape că uitasem cât de frumoasă era Franța în afara strălucirii artificiale de la curte.

Mai explorasem zona asta altă dată, împreună cu Marguerite, și acum căutam o poieniță pe care o găsiserăm și unde iarba creștea deasă. Voiam să stau întinsă acolo pentru o vreme și să citesc. Dar probabil că luasem o cotitură greșită undeva, pentru că m-am trezit în mijlocul unui pâlc de mesteceni argintii. Fontainebleau nu era înconjurat de ziduri; puteam să mă pierd în pădure, așa că m-am oprit.

Atunci, am zărit o siluetă mergând înaintea mea printre copaci.

Purta o jiletcă de culoare crem, pantaloni de piele și cizme de călărie care îi ajungeau până la coapse. Avea capul descoperit, părul des, roșiatic și ciufulit, și mergea cu bărbia în jos și cu mâinile împreunate la spate. Părea atât de adâncit în gânduri, încât am început să pășesc înapoi, să nu îl deranjez. O ramură se rupse sub piciorul meu, neobișnuit de zgomotos în tăcerea din jur.

Bărbatul se opri pe loc și se întoarse. Ne-am uitat lung unul la celălalt înainte să facă reverența. Era nepotul cel mare al conetabilului, Gaspard de Coligny.

Am pornit unul spre celălalt. Deși nu îl mai văzusem de la nunta mea, mi-l aminteam bine și mi-a trecut prin minte că, având în vedere trivialitatea curții, întâlnirea noastră întâmplătoare ar fi putut fi greșit interpretată dacă era descoperită de alții. Am ridicat

din umeri. Cine ne putea vedea aici? Și dacă ne vedeau, poate că vestea ar ajunge la urechile lui Henric și i-ar trezi mândria, pentru că nici măcar el, chiar dacă mă neglija, nu ar fi vrut să-i audă pe cei de la curte vorbind că soția sa a început să se plimbe singură cu alți bărbați.

– Îmi cer iertare dacă am speriat-o pe Alteța Voastră, spuse el. Avea o voce profundă, dar joasă, iar aspectul simplu și barba ușor crescută era o lipsă revigorantă de vanitate, lucru rar la curte.

– Oh, deloc, i-am răspuns pe nerăsuflăte. Mă bucur că te-am găsit. Credeam că m-am rătăcit.

I-am întâlnit ochii albaștri, luminoși și pătrunzători și am devenit conștientă că părul îmi era liber, și cămașa, desfăcută la gât. Am simțit că mă îmbujorez.

– Începusem să cred că aș putea să mă pierd prin pădure, am adăugat râzând. Mă tem că am mers în cerc.

El îmi zâmbi cu blândețe.

– Sunteți la numai câțiva pași de grădină. A mai rămas puțină pădure în partea asta de castel. Majoritatea a fost tăiată pentru a construi marea galerie a Maiestății Sale.

– Unde sunt agățate picturile italiene? Oh, ce păcat... deși este o galerie frumoasă.

– Este, zise el, dar simțeam că nu împărtășea pasiunea pentru artă a regelui.

Tăcerea care se lăsă între noi nu era ciudată. Din contră, prezența lui era reconfortantă, de parcă ne-am fi cunoscut de mult timp și nu aveam nevoie de vorbărie fără sens. În cele din urmă, spuse:

– De câte ori vin la curte, încerc să mă abat spre aceste locuri, să mă gândesc în liniște. Tocmai am ajuns și deja mi se pare că gălăgia și oamenii îmi distrag atenția. Nu sunt obișnuit cu asta.

Era adevărat că nu îl văzusem deloc la curte.

– Nu vii prea des pe aici?

Scutură din cap.

– Am prea multe obligații pe domeniul meu din Châtillon. Unchiului meu, conetabilul, nu i-ar plăcea nimic mai mult decât să locuiesc aici, desigur, ca să promovez numele familiei, așa cum trebuie să facă fiii nobililor. Insistă mereu să iau un post în serviciul lui.

– Mi-a părut rău să aflu de moartea tatălui tău, am zis.

El își înclină capul.

– Mulțumesc. A fost un tată bun. Încă îi duc dorul.

– Ești norocos că l-ai cunoscut, am spus. Părinții mei au murit la o săptămână de la nașterea mea. Nu am avut niciodată ocazia să simt iubirea pe care mi-o purtau.

În tăcerea care a urmat, am privit departe. Ce m-a apucat să spun ceva atât de intim cuiva pe care de-abia îl cunoscusem, indiferent cât de bun părea?

– Am auzit despre necazurile dumitale din Italia, spuse el cu blândețe. Într-adevăr, sunteți curajoasă, dacă ați trecut prin atât de multe la o vârstă atât de fragedă. Nu cred că a fost ușor să lăsați în urmă tot ce știați, pentru o țară străină.

M-am întors spre el.

– Sunt chiar atât de ușor de citit?

– Pentru cei care sunt interesați să privească. Zâmbi din nou. Alteța Voastră nu trebuie să se îngrijoreze. Mi se pare că foarte puțini de la curtea asta observă ceva în plus față de propriile interese.

– Caterina, am zis. Te rog, spune-mi Caterina.

– Sunt onorat. Își întinse brațul. Îmi permiteți să vă însoțesc în grădini?

Mi-am pus mâna pe brațul lui. Sub cămașă, am simțit mușchi fermi și o recunoștință odihnitoare coborî asupra mea în timp ce mergeam înspre castel. Tocurile pantofilor făceau frunzele uscate să foșnească pe poteca argiloasă. Îmi arată o pasăre de culoare roșie, și am văzut în privirea sa atentă că era un bărbat care adora natura. Am vrut să împart ceva cu el și am scos cartea din buzunar.

– Am primit-o de la Florența săptămâna trecută, i-am zis. Nu-i așa că legătura este splendidă? Nimeni nu mai leagă cărți așa cum se face în orașul meu natal. Aceasta este o ediție specială, făcută pentru familia mea.

Luă volumul subțire din piele roșie de vită, cu pagini aurite pe margini. Felul grijuliu în care deschise coperta sugera că e inteligent. Am fost surprinsă, oricum, când a zis:

– Cunosc cartea asta. A fost scrisă pentru străbunicul tău, Lorenzo Magnificul.

– Așa e! Machiavelli i-a dedicat-o lui. Versiunea aceasta a fost legată și apoi trimisă cadou de gilda negustorilor. De unde știi?

– *Principele* este vestit chiar și aici, în Franța. Am citit cartea de câteva ori. Îmi întâlni privirea. După ce am citit-o m-am întrebat dacă e mai bine să fii iubit sau temut. Eu răspund că unui om ar trebui să îi placă ambele variante, dar cum este dificil să le unești, este mult mai sigur să fii temut decât iubit, dacă e să ducem lipsă de una dintre ele.

– Citezi din memorie, am zis uimită.

– Tratatul lui Machiavelli este considerat unul dintre cele mai relevante pentru modul în care ar trebui să se comporte un om aflat la putere. Îmi returnă cartea. Tu înțelegi ce spune?

Am dat din cap.

– Cred că da. Recent, Maiestatea Sa a spus ceva asemănător. Mi-a zis: „Așa e viața. Uneori trebuie să lovim primii, înainte să fim loviți“, dar eu cred că întotdeauna e mai bine să faci un compromis sau, așa cum ar zice Machiavelli, să fii iubit.

– Într-adevăr, zise pe un ton serios. Asta este înțelepciune. Aș dori ca și Maiestatea Sa să gândească la fel despre cei din țară care merită cel mai mult considerația sa.

Aerul deveni mai rece. În jurul nostru, copacii începură să se rărească, făcând loc aleilor îngrijite și rondurilor cu plante decorative.

– Mă tem că nu prea știi la ce te referi, am spus, nesigură dacă ar trebui să discut astfel cu el despre rege, socrul meu.

El se încruntă.

– Ați auzit de protestele din Paris?

– Nu. Curtea regală nu a fost la Paris încă. Am auzit că regelui nu îi place să meargă acolo.

– Ba da, i-ar plăcea. Vedeți, supușii săi hughenoti cer dreptul să fie ascultați în fața consiliului, deoarece autoritățile i-au arestat pentru importul de cărți interzise.

– Hughenoti? am repetat. La curte, auzisem numai un comentariu scurt despre ei, în trecere.

– Da. Protestanți, adepți ai lui Jean Calvin. Până acum, Maiestatea Sa a ales să ignore existența lor, dar mă tem că se apropie rapid o vreme în care va trebui să țină seama de ei.

Am făcut o pauză, iar degetele mi s-au încleștat în jurul cărții.

– Vorbești despre eretici.

Mă străbătu un val de neliniște. Nu mă așteptasem ca discuția noastră să ia o astfel de turnură. Până acum, cel mai controversat subiect era atașamentul soțului meu față de amanta sa și m-am

simțit, dintr-odată, de parcă aș fi trăit într-o neștiință frumos parfumată, fără să cunosc nuanțele întunecate care colcăiau sub picioarele mele.

– Nu toată Franța îi considerăeretici, spuse el și se opri cu un râs ironic. Dacă unchiul meu m-ar auzi spunând asta, m-ar jupui de viu.

– Tu ești...? Mă întrebam ce-aș face dacă ar zice că era. Nu întâlnisem niciodată un eretic. Tot ce auzisem despre ei era faptul că erau nebuni lacomi care scuipau pe statuile noastre, profanau bisericile și cauzau probleme fără sfârșit în Roma. Am fost catolică toată viața, dar nu eram sigură că trebuia să îi urâsc pe acești așa-zii eretici, așa cum mi se spusese. Avusesem mai multe ocazii decât majoritatea să știu că Biserica Romei nu era fără pată.

– Eu nu sunt, zise el cu vocea plină de o fervoare sinceră, dar toți suntem creați după imaginea lui Dumnezeu și trebuie să ni se permită să ne căutăm, în felul nostru, calea spre El.

– Biserica spune că avem o singură cale spre Dumnezeu, am spus eu. Te-ai certa cu Roma?

– Roma nu mai înțelege lumea; se agață de obiceiuri care mor. Mă privi cu atenție. Credeți că oamenii ăștia nu au suflet? Credeți că avem dreptul să îi persecutăm pentru că aleg altă cale de-a se închina la Dumnezeu?

Cuvintele sale stârniră ceva în mine. În realitate, nu mă gândisem prea mult la asta.

– Biserica susține că animalele nu au suflet, am spus cu grijă. La fel se spune și despre eretici.

– Atunci nu ați văzut un om arzând. Dacă ați fi văzut, nu v-ați mai îndoi că are suflet. Făcu o pauză. Sper că nu v-am ofensat. Am simțit că, din moment ce ați întrebat, ar trebui să spun adevărul.

– Nu, nu. Îți sunt recunoscătoare. A fost o discuție interesantă. Zâmbi.

– Și sper că una din multele care vor urma, deși sugerez să păstrăm asta între noi. Majoritatea celor de la curte nu ar înțelege ce am discutat.

– Desigur.

I-am luat din nou brațul, bucurându-mă de faptul că aveam un secret. Ne-am dus în grădinile atent îngrijite, unde strălucirea bijuteriilor și culorile vibrante de lângă fântână mă alertară asupra

faptului că cei de la curte ieșiseră afară pentru plimbarea de seară. Marguerite mă zări din mijlocul domnilor și doamnelor și veni repede spre noi.

– Caterina, unde ai fost? M-am îngrijorat. Ai spus că te duci la o plimbare.

Coligny făcu o reverență.

– Alteța Sa și cu mine ne-am întâlnit din întâmplare și m-a rugat să o însoțesc. Îmi cer scuze dacă am cauzat probleme.

Marguerite îl privi tăios.

– Atunci vă datorăm recunoștința noastră.

Am văzut că era tulburată, ceva rar pentru ea, și i-am întins mâna lui Coligny.

– Mulțumesc, domnule. Sper că vom avea ocazia să ne întâlnim din nou, curând.

Coligny îmi duse mâna la buze. Sărutul său era rece, iar barba scurtă îmi înțepă pielea.

Marguerite mă luă departe.

– Ai fost cu el mai mult de o oră! Te-am căutat peste tot! În noaptea asta este un banchet. Vino, nu trebuie să întârziem.

Pentru prima dată, de-abia o ascultam. Coligny mă făcuse să uit de problemele mele și îmi deschisese mintea spre alt gen de preocupări. Voiam să vorbesc mai mult cu el, să mă pierd în cuvintele lui, și am privit peste umăr. Stătea nemișcat, o siluetă solitară în mijlocul curtenilor. Am simțit un gol imens, aproape ca o pierdere, și m-am întrebat dacă îl voi revedea vreodată.

În noaptea aceea, în timp ce gustam preparatele delicioase, îl urmăream pe Francisc pe tronul său, făcând planuri. Curtenii se distrau, dansau, beau și împărțeau bârfe neînsemnate, cu toții îmbrăcați în veșminte strălucitoare, neinteresându-se de nimic altceva decât de plăcerea lor imediată.

În mod normal, Francisc ar fi fost în mijlocul lor, făcând schimb de glume și flirtând, cu ducesa așezată alături de el, dar în seara aceasta părea că nu îi vede, astfel că mi-au trecut prin minte cuvintele lui Coligny. Întrebându-mă dacă situația din Paris se înrăutățise, am cercetat curtenii, de parcă aș fi putut, cumva, să îi observ printre ei pe hughenoti. Cum arătau? Puteam să-i disting după atitudine, după îmbrăcămintă? Mi i-am închipuit pe toți în negru,

ridicând cărțile lor interzise în timp ce îl înfruntau pe rege. Dacă erau atât de mulți în Paris, cu siguranță erau câțiva și printre noi. Eram fascinată de gândul ăsta, nerăbdătoare să cercetez acești oameni nevăzuți, a căror existență mă prevenea asupra faptului că, în acest regat pe care îl numeam acasă, nu se reducea totul la bogăție și indolență.

Atunci mi-am văzut soțul, îmbrăcat cu o jiletcă pătată de noroi și încălțat cu cizme, îndreptându-se spre podiumul învecinat, unde stătea regele.

– Maiestatea Sa a dorit să mă vadă? l-am auzit spunând.

Chipul lui Francisc se strâmbă.

– Cum îndrăznești să vii la mine duhnind a sudoare de cal? țipă el. Du-te! Spală-te înainte să-ți vezi soția. Pentru Dumnezeu, ocupă-te de ea chiar în noaptea asta, sau nu voi mai fi responsabil de acțiunile mele.

Toate gândurile legate de eretici îmi zburară din cap. Mă simțeam de parcă toți cei care trăgeau cu urechea se îngrămădeau în jurul meu, în timp ce Henric îmi trimise o privire acuzatoare și părăsi încăperea cu pași mari. Ducesa zâmbi. I-am surprins privirea și ea a ridicat din umeri în semn de scuze. Curtenii începură să șușotească; am auzit râsete batjocoritoare și nerușinate, și simțeam că toate privirile sunt ațintite asupra mea. Cu prima ocazie, am cerut permisiunea să mă retrag.

În noaptea aceea, pentru prima dată după Marsilia, Henric a venit în camerele mele. Era momentul pentru care făcusem atâtea eforturi, și totuși, când a intrat purtând o cămașă albă care îi scotea în evidență paloarea, cu părul negru căzându-i în bucle, de-abia puteam să scot un cuvânt.

Mă privi lung.

– I-ai spus tu?

– Nu, am răspuns dând din cap, dar Maiestatea Sa...

– Poate să se ducă la dracu'. Întinde-te. E vremea să punem capăt acestei probleme jignitoare.

M-am întors în pat și m-am întins. Eram înspăimântată. În sfârșit, se afla aici ca să facă ceea ce îi cerea căsătoria noastră. Era momentul după care tânjiseam, motivul pentru care îmi schimbasem întreaga înfățișare și totuși, când își desfăcu haina și își dezgoli organul în erecție, trebui să mă lupt cu impulsul de a privi într-o parte.

– Ridic-o, zise arătând spre cămașa de noapte, și m-am conformat. Stomacul mi se încordă de frig și teamă. El îngenunche între picioarele mele și le depărtă cu forța. Fără un cuvânt, se împinse înăuntrul meu. Mi-am strâns buzele din cauza durerii subite și usturătoare. Am desfăcut picioarele mai mult, încercând să mi-i imaginez pe amanții de la lac, să caut un fel de plăcere în acest act steril și forțat, în senzația trupului său greu care scrâșnea deasupra mea.

Durerea era aproape insuportabilă. În timp ce el se mișca mai tare și mai rapid, nu puteam să cred că cineva s-ar supune la așa ceva de bună-voie. Apoi, gâfâi și rămase nemișcat. În timp ce stăteam șocată încă, el își încheie haina și ieși afară, izbind ușa cu zgomot în urma lui.

Ridicându-mă în șezut, m-am forțat să privesc în jos. Sămânța sa albicioasă se amesteca cu sângele meu. Mă simțeam dezgustător de folosită. Nu voiam să mi se mai întâmple așa ceva vreodată.

Dar, în timp ce m-am ridicat clătînându-mă și m-am îndreptat, cu durere, spre bazinul de spălat, știam că nu aveam de ales. Sămânța sa trebuia să rămână în mine, așa îmi spusese Lucrezia. Altfel, nu puteam avea copii.

Cu toate eforturile și suferințele mele, reușisem să îmi pierd virginitatea.

Atât, și nimic mai mult.

OPT

În toamnă am plecat spre palatul Saint Germain de la periferia Parisului. Construit din cărămidă roșie, cu emblema regelui, o salamandră în flăcări, ce decora exteriorul, era mai mic și mai fortificat decât Fontainebleau, și am înțeles de ce Francisc îl găsea mai puțin pe placul lui decât castelul aerisit de pe Valea Loarei. De abia așteptam să vizitez orașul. Auzisem multe despre Paris și minunățiile lui, faimos pentru obiectele prețioase pe care negustorii le aduceau cu ei de peste tot din lume. Sperând să găsec o sabie din oțel de Toledo pe care să i-o dăruiesc de Crăciun lui Francisc, le-am împărtășit prințeselor ideea mea de a ne aventura afară, în piață.

Madeleine oftă.

– Tata ne-a interzis să plecăm din palat. El spune că Parisul nu este sigur.

– Ei, na, făcu Marguerite încruntându-se. Tata e supărat doar pentru că astăzi trebuie să se întâlnească cu consiliul, în loc să meargă la vânătoare sau să construiască ceva. Eu cred că e o idee splendidă. Ne putem deghiza, și ne vom întoarce înainte să știe ceva.

– De ce să nu cerem să ne viziteze negustorii, în schimb? propuse Madeleine. Ne vor aduce cele mai bune mărfuri ale lor și nu va trebui să ne târâm noi picioarele prin noroi ca să ne murdărim.

Marguerite își dădu ochii peste cap.

– Pentru că vor tripla prețurile. Ca să nu mai spun că toți cei de la curte vor ști că ea a cumpărat o sabie pentru tata, chiar înainte să apuce s-o plătească.

Madeleine tot nu părea convinsă.

– Bine, eu nu sunt în stare să vin. S-ar putea întâmpla orice.

– Atunci stai aici, dar să nu îndrăznești să ne trădezi.

Mi-am făcut planurile cu Marguerite și, în dimineața respectivă, am participat la lecții ca de obicei. După aceea, în timpul orei în care ne jucam și cântam aveam să ne strecurăm afară. Nu mă puteam concentra la ceea ce trăncănea profesorul, cu Marguerite care mă privea pe deasupra cărții pe care o apăsa pe gură pentru a-și ascunde chicotelile. Ascunseserăm mantiile, pantofii de plimbare și o pungă cu bani în bancheta de la fereastră. Totul era pregătit pentru aventura noastră.

Ușa se deschise și ducesa d'Étampes intră cu fast. Tocmai mă ridicam împreună cu prințesele, când ducesa zise:

– Maiestatea Sa a ordonat să vă retrageți toate în camerele voastre. Palatul este păzit. Nimeni nu intră sau iese până la noi ordine.

Deși vocea ei părea destul de calmă, nu o văzusem niciodată atât de palidă. Ne-am adunat lucrurile și am dat să plecăm. La ușă, m-a oprit.

– Tu nu, Caterina, zise ea. Regele vrea să te vadă imediat în apartamentele sale.

Madeleine și Marguerite mi-au trimis ocheade pline de teamă. Atunci am început să simt și eu frica. Ce se întâmplase de regele își închisese palatul și mă chemase?

Mergând cu ducesa d'Étampes pe coridoare spre camerele regale, am trecut pe lângă curteni, care șușoteau îngrămădiți în firide. Nici unul nu m-a privit în ochi. Teama mi-a crescut brusc.

– Doamnă, am spus cu o voce tremurată, am greșit cu ceva?

Mă întrebam dacă avea de-a face cu mariajul meu, dacă Francisc era sătul de disprețul lui Henric și hotărâse să mă alunge. Trăiam deja de luni de zile cu teama de a fi alungată și mi s-a oprit respirația când ducesa își băgă mâna în rochie și scoase o hârtie mototolită, care mirosea a cerneală ieftină.

Pe ea, am citit:

Abuzurile liturghiei papale, concepute diferit față de Cina cea de Taină a lui Iisus Hristos: Biserica Romei și preoții ei sunt viermi idolatri, care renunță la doctrinele Mântuitorului nostru. Ardeți idolii păgâni, nu pe cei care venerază adevărul Domnului nostru.

Am privit spre ea. Făcu o grimasă.

– Aceasta este o broșură de-a hughenoților. Au îndrăznit să lase aceste pamflete prin palat, noaptea trecută, când toată lumea dormea.

Probabil i-au mituit pe servitorii care le împărtășesc erezia; Francisc le-a găsit chiar și în camerele sale private. Este furios. Săptămâna trecută a trebuit să ordone arestarea a douăzeci și patru dintre acești hughenoți, după ce au fost prinși că tipăreau copii după *Învățătura religiei creștine* de Jean Calvin. Acesta e motivul pentru care am venit în orașul ăsta parazit – Francisc trebuie să dea un exemplu că erezia nu va fi tolerată în Franța.

Așadar, era așa cum bănuisem. Francisc fusese forțat să admită ceea ce încercase atâta timp să ignore. Evident, erau hughenoți la curte. Eu mă gândisem să îi identific după înfățișare, dar se pare că se pierdeau în mulțime la fel ca oricine, secretoși și destul de bogați pentru a se ocupa de distribuirea acestor pamflete. Încă nu știam ce să simt legat de ei, dar eram sigură că nu voiam să îl sufer pe rege sau să întorcă regatul cu susul în jos din cauza credințelor lor.

– I-au forțat mâna, continuă ducesa. Sărmanul om, mereu a preferat să acționeze ca și cum regatul său are obligații numai față de Roma, și protestanții nu există. Suspină. Este atât de neplăcut. Nu văd ce cred ei că vor obține prin sfidarea asta. Nu e ca și cum semenii lor luterani din Țările de Jos se descurcă mai bine. Din Olanda până în Germania, domeniile Habsburgilor sunt divizate de haos – și totul din cauza acestei așa-numite noi religii.

– Dar acesta este numai un pamflet, m-am trezit vorbind. Este hârtie și cerneală. Maiestatea Sa trebuie să știe că nu poate face rău...

S-a aplecat spre mine, întrerupându-mi vorbele.

– Caterina, să nu te gândești să intervii. Francisc are nevoie de timp pentru a se calma, iar tu ai probleme mai mari care să te preocupe. Făcu o pauză, căutându-mi privirea. A venit veste că Sfinția Sa, unchiul tău, a murit.

Am ascultat vestea în tăcere. Deci papa Clement era mort. Mi-am dat seama că ar fi trebuit să simt tristețe, pentru că el fusese singura legătură cu trecutul meu, dar tot ce simțeam era ușurare. Acum eram liberă. Niciodată nu mai aveam să îndur intrigile și influența lui asupra mea. În sfârșit, puteam să fiu o franțuzoaică, să îmbrățișez cu sufletul și din toată inima identitatea pe care mi-o făurisem.

Apoi, am auzit-o zicând:

– Draga mea, știu cât de cumplit trebuie să te simți. Unchiul tău s-a dus, iar tu ai rămas săracă, fără zestre.

– Zestrea mea, am repetat speriată. Dar nu i-a fost încredințată regelui la căsătoria mea?

– Nu, unchiul tău a promis multe, dar, de fapt, nu a semnat niciodată documentul care să îi acorde lui Francisc dreptul de a revendica Milano. Oftă. Aș vrea să te pot ajuta, dar mă tem că asta e ceva ce trebuie să faci singură. Numai tu te poți salva acum.

Mi-am ridicat ochii spre ea. Ceasul de care mi-era groază venise peste mine, și eu trebuia să îl înfrunt. M-am gândit la asediul din Florența, la cum am luptat să rămân în viață chiar și după ce am fost smulsă de lângă mătușa mea și la cum am supraviețuit. Puteam să supraviețuiesc și acum. Totuși, chiar în timp ce îmi spuneam asta, continuam să tremur când ducesa mă conduse în tăcere, pe coridoare, la ușa dublă din stejar a apartamentelor private ale lui Francisc.

Am intrat în biroul lui. Perdelele erau trase, camera avea un aer obscur, dar, în ciuda penumbrei în care stătea, îmi dădeam seama că era palid, că evenimentele ultimelor săptămâni îi săpaseră brazde adânci pe chip. Îmi făcu semn spre un scaun.

– Șezi, copila mea.

Înainte să știu ce fac, am spus încet:

– Știu că unchiul meu a înșelat-o pe Maiestatea Voastră. Nu pot oferi nici o justificare pentru comportamentul său și nu pot ispăși pentru daunele cumplite pe care le-a adus. Vă implor iertarea pentru faptul că trădarea familiei mele a pătat marea încredere pe care mi-ați oferit-o.

El stătea în liniște, privindu-mă. Apoi a traversat încăperea și mi-a prins bărbia. Îmi ridică fața și mă privi în ochi.

– Mulți de la curte spun că te-am luat goală ca un prunc, că în schimbul promisiunilor unui mincinos de Medici, i-am pus fiului meu în cârcă o iapă stearpă.

Cuvintele sale erau rostite fără ranchiună, o simplă expunere a realității, și totuși mă răneau adânc. Nu am tresărit și i-am înfruntat privirea.

– Ei greșesc. Deși, într-adevăr, m-ați luat goală ca în ziua în care m-am născut, dragostea pe care v-o port valorează o sută de comori. Aș muri înainte să văd că Maiestatea Voastră sau Franța sunt rănite.

Nu se mișcă pentru o vreme. Apoi se auzi un chicotit slab.

– Da, știi că dacă ar fi după tine, mi-ai fi dat toată Italia pe tavă.

– Da, am răspuns. Așa așa face, dar cum nu pot, vă jur că nu vă voi înșela încrederea. Orice ar fi, *voi* purta nepoții dumneavoastră.

Un zâmbet firav i se întinse peste buzele palide. Întinse mâna să îmi mângâie obrazul, și ceva din felul în care se apropie de mine, din felul în care degetele sale îmi atinseră obrazul și ochii adânci și umezi, trecu prin mine ca o minge de foc.

– Ah, copila mea, murmură el. Ne-am fi putut bucura unul de celălalt cândva. Ce șarlatan crud este destinul; să fim împreună acum, când mă aflu în iarna vieții mele și tu încă îți făurești o primăvară.

Nu mi-am întors privirea. M-am uitat la pielea sa căzută, la părul alb și aspru care îi nuanța barba și atunci am ridicat și eu mâna spre obrazul lui.

– Șarlatan sau nu, am zis blând, nici măcar destinul nu ne-ar putea separa. Sunt aici, acum, regele meu. Și aici doresc să rămân.

Mă prinse în brațe.

– Ah, Caterina mea, unchiul tău ne-a folosit pe amândoi fără milă, dar ai dreptate – cel puțin ne-a adus împreună. Nu te-aș schimba pentru nimic, nu, nici măcar pentru Milano. Râse iar în barbă. Să mă ferească Dumnezeu de o așa alegere. Se retrase. Nu ai de ce te teme. Cât o să trăiesc, vei avea mereu un loc aici.

M-am topit la pieptul său.

– Nu îmi voi uita promisiunea, am zis eu.

– Știi, veni răspunsul. Există multe feluri în care să ne îndeplinești dorințele, *ma petite*. Nu uita asta, pentru că îți va fi de folos.

La scurt timp înainte de Postul Paștelui, m-am bucurat peste măsură de sosirea fraților Ruggieri, care îmi trimiseseră o scrisoare implorându-mă să îi ajut să scape din Florența. Le-am trimis bani pentru graniță și o rută sigură și i-am întâmpinat în apartamentele mele cu brațele deschise, înconjurată de italienii mei. Strigătele și îmbrățișările noastre, lacrimile și întrebările ce nu suportau amânare scoaseră la iveală dorul de casă al anturajului meu, sosirea compatrioților fiind mereu motiv de sărbătoare.

Carlo avea optsprezece ani și devenise un tânăr viguros, întărit de încercări. Părea mai sănătos decât Cosimo, care acum avea paisprezece ani, dar părea mult mai mic și atât de slăbit de călătorie,

că după ce bău o cană de supă, se ghemui în patul din camera mea și adormi.

Doamnele mele pregătiră o cină cu brânză de Toscana, măslina de Siena și vinul pe care cei doi Ruggieri îl aduseseră în dar. În timp ce mâncam, l-am întrebat pe Carlo despre Florența.

– Doamnă, florentinii vorbesc foarte frumos despre dumneavoastră. Ei spun că ați salvat numele Medici prin demnitatea și poziția de aici, din Franța.

Cuvintele lui mi-au încălzit inima. Deși nu îmi mai rămăsese nimic acolo, mă delectam la gândul că Italia încă își amintea de mine. Apoi l-am văzut pe Carlo coborându-și privirea și i-am vorbit încet:

– Îmi ascunzi ceva. Ce este? Poți să mi te destăinui.

– E Cosimo. A suferit foarte mult. A fost doborât de durere când tata s-a îmbolnăvit în timpul asediului și a murit. Am crezut că nu-și va reveni niciodată.

Am încuviințat cu tristețe, amintindu-mi de ultima dată când l-am văzut pe bătrânul Maestru în biroul său din pod, înconjurat de toate acele obiecte stranii. Moartea sa curmase altă legătură cu trecutul meu, și mi-am ridicat mâna la piept, acolo unde, sub cămașă, atârna sticluța pe care mi-o dăduse.

– Autoritățile au venit și au confiscat casa, continuă Carlo. Au luat totul. Am fost forțați să cerșim pe străzi până când una dintre mănăstiri s-a milostivit de noi. Măicuțele ne-au lăsat să ne îngrijim de grădinile lor și ne-au ajutat să îți trimitem scrisoarea. Suspînă. Avem doar hainele de pe noi și pergamentele tatei. Cosimo le ia peste tot. Tata i-a spus că are un dar. Eu n-am acordat niciodată prea multă atenție acestor lucruri. Ceea ce vreau eu este să navighez pe mări, nu să fiu încă un evreu care vinde mărunțișuri, dar Cosimo vrea să învețe. Deși nu vă poate sluji în vreun mod real...

– Carlo!

Am privit în sus. Cosimo ezita în ușă, înfășurat într-unul dintre halatele mele, cu părul castaniu în jurul feței. Ne privea lung.

– Pot să o slujesc. Știu destul cât să-mi câștig traiul.

– Cosimo, ea e acum o prințesă din Franța. Are tămăduitori și doctori cu zecile.

– Stai. L-am chemat cu un semn pe Cosimo.

Își târî picioarele pe covor, bosumflat, precum copilul murdar care fusese când l-am văzut ultima dată. Am turnat vin și i-am oferit o farfurie cu mâncare. El se așază pe podea și mănâcă cu lăcomia unuia care nu va uita niciodată foamea. Când termină, am început să vorbim.

– Spune-mi planul tău.

– Te pot sluji ca medic, zise el și se încruntă încă o dată la Carlo. Pot face parfumuri, loțiuni și rețete medicale. Știu despre plantele medicinale și ceea ce nu știu pot învăța.

– Așa? Eram amuzată de sinceritatea lui. Se întâmplă să îmi trebuiască un medic priceput, dar nu este nimeni la curte la care să te trimit ca învățăcel.

Cosimo se ridică fără un cuvânt și se duse înapoi în dormitor. Când ieși, căra cu el o bocceluță de piele albită, legată la ambele capete. Îmi împinse la o parte farfuria și așază legătura înaintea mea, dezlegând-o și scoțând la iveală o mulțime de pergamente acoperite cu înscrisuri și simboluri ciudate.

M-a privit în ochi.

– Astea au fost ale tatei. Le-am studiat luni de zile, de câte ori am putut. Aici sunt scrise mistere, cunoștințe oculte și divine. Eu pot învăța tot ce îmi trebuie. Nu am nevoie de nimic altceva.

Încăperea se cufundă într-o tăcere atât de intensă, încât nu auzeam nimic altceva decât ritmul sacadat al inimii mele. Mi-am amintit cuvintele Maestrului: *Îți vei îndeplini destinul. Poate nu va fi destinul pe care ți-l dorești, dar ți-l vei îndeplini.*

Carlo își arcui o sprânceană în direcția mea, fără să înțeleagă. Când l-am privit pe Cosimo, am văzut că el știa. Puterea lui ne înconjură într-un mod pe care nimeni altcineva nu-l putea simți.

– Eu te pot ajuta, zise el. Îl pot face pe soțul tău să se îndrăgostească de tine.

Familiaritatea se risipi. Mi-am înăbușit nevoia de a-mi frânge mâinile, iar pielea mi se făcu de găină, din cauza propriului meu dar. Și Cosimo îl avea, dar în timp ce eu îl neglijasem, el își pusese întreaga ființă în slujba lui. Ce aș fi putut realiza cu el alături? Dacă lucrăm împreună, cât de ușor ar fi fost să-l ademenim pe Henric din nou în patul meu, astfel încât să concep un copil? Nu eram nerăbdătoare să îndur din nou acel act umilitor, dar trebuia să-i port copiii, altfel cei de la curte aveau să mă considere stearpă.

Cosimo se întoarce – un adolescent slăbit, fără nici un semn distinctiv. În timp ce își aduna pergamentele, Carlo mă întrebă:

– A făcut-o? A încercat să vă întunece mintea?

– Da, am răspuns, surprinsă de faptul că observase ceva. De unde știai?

– Face asta tot timpul. Ar trebui să fie actor, nu botanist.

– Este extraordinar. Îl voi face astrologul meu personal și îi voi cumpăra o casă la Paris, unde să se dedice studiului. M-am uitat la Cosimo. El îmi întoarce privirea, cu trăsăturile pătate de murdărie. Iar tu, prietene, am zis adresându-mă lui Carlo, vei sluji pe o corabie sub steagul Maiestății Sale. Eu însămi, am continuat pe un ton ridicat în timp ce Carlo îmi prinse mâna ca să o scalde în săruturi, voi vorbi cu regele mâine și îi voi cere să-ți ofere o slujbă.

După asta, m-am dus în pat să dorm puțin. Chiar și după pereții și ușile închise îl simțeam pe Cosimo încercând să ajungă la mine. Era o senzație sălbatică, periculoasă, dar vai, atât de încântătoare.

I-am asigurat lui Carlo un post în flota regelui și l-am pus pe Birago să cumpere discret, pentru Cosimo, o casă cu debarcader privat, pe malul Senei.

Aveam șaptesprezece ani. Supraviețuisem primei mele crize în Franța. Nimeni în afară de Birago și Lucrezia nu știa că mă furișam afară să îl vizitez pe Cosimo. Îmi aplicam parfumurile și loțiunile despre care mă asigurase că îl vor atrage pe soțul meu și citeam cărți despre puterea plantelor, ca să pot învăța singură să macin frunzele și petalele într-o pastă parfumată, pe care o fierbeam apoi în ulei înmiresmat, peste un vas cu jărat.

Marguerite se oferi să fie asistenta mea. Petreceam ore întregi testând loțiuni cu cocoloașe și parfumuri urât mirositoare, cu ferestrele larg deschise pentru a elibera fumul jăratului, cu ochii înlăcrimați și aplecate peste vas. Ne opăream, ne iritam pielea de pe față și gât de mai multe ori decât aveam chef să număr; Marguerite mă acoperea cu clăbucii mixturilor până când începeau să mă ardă și atunci alerga de colo-colo cu cârpe umede, încercând să îndepărteze substanța neplăcută, înainte să iau foc. Ea nu știa că, de fiecare dată când eșuam în găsirea afrodisiacului pe care îl căutam, aproape țipam de frustrare. Îmi ținea mâinile, când aveam

bășici pe piele, și murmura că va trebui să port altă rochie cu guler înalt pentru tot restul săptămânii.

– Hai să încercăm din nou, îi ziceam atunci și ne încovoiam iar asupra vasului, dar de data asta adaugă mai multă levănțică.

De unde puteam ști ce cantitate de tinctură de trandafiri ar fi invocat dragostea după care tânjeam?

După săptămâni de experimente eșuate, stăteam la banchetul de seară într-o tăcere ursuză, cu un guler cu volănașe acoperindu-mi cea mai recentă iritație. Curtenii dansau și râsetele lor obscene îmi sunau în urechi. Le invidiam îngâmfarea, rivalitățile și vanitățile prostesti, deoarece în acel moment tot ce îmi puteam închipui era un viitor lipsit de tot confortul. Voiam ca petrecerea să se termine, ca să mă pot retrace în camerele mele și să țip la pereți.

Atunci, în hol se lăsă brusc tăcerea. Capetele se înclinară, se auzi un singur icnet de uimire și apoi nimic. Eu înmărmurisem.

Henric apăru la capătul scării care ducea spre hol, îmbrăcat într-un costum impresionant, cu negru și argintiu. M-am uitat lung la jartierele care îi încercuiau coapsele musculoase, în sus, la pieptarul pe care purta o broșă cu pietre prețioase, reprezentând o semilună împletită cu un arc.

Regele și ducesa dădeau ocol sălii, trecând pe la toți nobilii. Francisc se opri când își văzu fiul, surprins că, măcar de data asta, Henric se îmbrăcase așa cum se potriveaua ocaziei. Inima începu să-mi bată cu putere. Simțeam că dezastrul era iminent, ca nori întunecați adunându-se în spatele ochilor mei. Am căutat pe băjbăite pocalul și l-am răsturnat. Am sărit în sus, trăgându-mi fustele ca să nu le ud.

În acel moment, o femeie păși din umbră în spatele lui Henric. Coborâră scările până în hol împreună, fără să se atingă, și totuși atât de potrivțiți, încât păreau că se mișcă precum unul.

Ea plutea de parcă picioarele nu îi atingeau podeaua, cu părul gri-cenușiu ridicat de pe fruntea îngustă și silueta zveltă, scoasă perfect în evidență de o rochie de bal spectaculoasă, în negru și alb, amintind de ținuta lui Henric. Nu purta alte bijuterii în afară de simbolul de semilună de pe piept, și atrase privirea fiecărui curtean când veni să stea alături de soțul meu.

M-am uitat la ea, îngrozită. Era ca o statuie de marmură care prinsese viață, o femeie matură, în punctul culminant al puterilor ei, mult prea conștientă de impactul pe care îl avea asupra celorlalți. Eu îmi închipuisem o guvernantă durdulie și afectuoasă, o nerușinată cu buzele rujate și părul vopsit; și, ca și cum putea să îmi audă gândurile, își ridică privirea spre mine. Un zâmbet îi curbă gura. Era un zâmbet cum nu mai văzusem, batjocoritor și triumfător, care dezveli un loc întunecat din sufletul meu, un loc unde tronau teama și invidia.

Prinzându-mi fustele, am luat-o la goană din sală. Nu m-am oprit din alergat până când nu am căzut pe jos în apartamentele mele, făcându-le pe doamnele mele să țipe și să sară de pe scaunele lor.

Lucrezia veni la mine.

– Doamnă, ce s-a întâmplat? Arăți de parcă ai văzut o stafie.

– Femeia... femeia aia. Diane de Poitiers. Este aici, în sală. Și, în timp ce îi rosteam numele, am crezut că gustul lui amar avea să stea cu mine pentru totdeauna. *Dio mio*, nu este bătrână. Nu este urâtă.

Mi-am apăsat mâinile pe masa de toaletă, mi-am văzut degetele lungi, cu unghii vopsite și pline de inele. Ridicându-mi ochii spre oglinda lucioasă, am văzut cum chipul care se reflecta în ea era al unei străine – o italiancă exagerată, sub vopselurile unei franțuzoice, care trăia prin toleranța regelui.

– Plecați, am șoptit. Toate. Lăsați-mă.

Micuța Anna-Maria se grăbi afară. Lucrezia rămase locului.

– Nu trebuie s-o lași să îți facă asta. Tu ești Caterina de Medici, ducesă d'Orléans. Cine e ea, în afară de amanta soțului tău?

Am tras aer în piept, tremurând, forțându-mă să îmi controlez furia.

– Da, m-am auzit spunând pe un ton care nu părea al meu. Chiar, cine este? O nimeni! Văduva unui funcționar la curte, o fostă guvernantă. Stră-străbunicul meu era Lorenzo de Medici, suzeranul Florenței; familia mea a stat pe tronul Sfântului Petru. M-am întors către Lucrezia. Și totuși îndrăznește să se arate în fața întregii curți; îndrăznește să coboare în sală, cu soțul meu alături, și să mă privească de parcă aș fi servitoarea ei.

– Poate că se teme. Poate își dă seama cât de mult ar putea pierde.

– Să se teamă? Am lăsat să-mi scape un râs isteric. De cine? De mine?

– Da, tu ești soția lui. Într-o zi îi vei purta copiii. Ea nu are nimic să-i ofere în afară de corpul ei și știe foarte bine că asta nu poate dura la nesfârșit. Poate că pare tânără, dar nu este, iar ea depinde de fidelitatea lui. O femeie ca ea poate fi ușor îndepărtată. Se întâmplă în fiecare zi.

M-am oprit. Nu gândisem niciodată din perspectiva aceea. Femeia pe care o văzusem trebuie că avea deja patruzeci de ani; la urma urmelor, născuse copii și rămăsese văduvă. Sigur știa că regele mă iubea, că, în ciuda lipsei urmașilor, Francisc refuzase să mă trimită de aici. Oare din cauza asta venise în văzul tuturor, îmbrăcată în culori asortate cu ale lui Henric, precum un cavaler și doamna sa credincioasă? Înțelesese, în sfârșit, că dacă nu făcea niște concesii, putea să piardă totul?

– Asta este, am șuiurat eu. Regele l-a chemat pe Henric, și ea a venit cu el. Știe că Henric nu se mai poate eschiva de la datorie, nici măcar de dragul ei. Nu a avut altă soluție. Am dat repede din mână. Repede, ajută-mă să mă schimb. El va veni aici curând.

Lucrezia mă dezbracă de rochie și mă ajută să-mi pun cămașa de noapte. În timp ce stătea de veghe în camera alăturată, mi-am trecut peria prin păr, lăsându-l să cadă liber, în bucle bogate. Deschizându-mi cămașa, mi-am prins sânii, cântărindu-le greutatea și jucându-mă cu sfârcurile de culoarea scorișoarei până deveniră tari. Mi-am privit trupul ca pe o marfă, observând lungimea frumoasă a picioarelor, pulpele suple datorită călăritului, gleznele puternice, dar nu prea groase, coapsele largi și frumos proporționate.

Am zâmbit la reflecția mea. Poate că nu eram impunătoare ca ea, făcută din marmură și satin, dar eram rezistentă și tânără. Ea se agăța de tinerețea ei, în timp ce a mea se întindea înainte precum un câmp fertil.

La ușă se auzi un ciocănit. Mi-am legat ciucurii halatului și am arborat un zâmbet neașteptat când Henric păși înăuntru. Se opri, de parcă nu era sigur dacă e bine-venit.

– Soțul meu, ce plăcere neașteptată!

Am mers încet către bufet, unde se afla carafa cu vin. Acceptă pocalul pe care i-l dădui cu o stângăcie care mă făcu să chicotesc.

El își drese glasul.

– Trebuie să vorbim, începu, și eu am încuviințat din scaunul pe care stăteam. Tata mi-a trimis vorbă. Îmi cere să avem un copil.

El spune că este obligatoriu, dat fiind sănătatea fratelui meu, delfinul.

Nu mi-am trădat surprinderea. Deși era aici, așa cum sperasem, nu știam despre delfin, care suferea, la fel ca Madeleine, de o boală la plămâni. Era atât de invizibil la curte, cu anturajul și preocupările lui, că uneori chiar uitam că există.

Henric se plimba de colo-colo în camera mea, cu mâna încleștă pe pocal.

– Medicii tatei nu cred că fratele meu va mai trăi prea mult, așa că tu și cu mine trebuie să asigurăm succesiunea.

Luă o înghițitură lungă din pocalul său și se întoarse spre carafă să îl umple din nou. Am văzut că îi tremura mâna.

Eu stăteam nemișcată, ascunzându-mi șocul. Dacă delfinul muria, Henric devenea urmașul regelui. Într-o zi, *noi* vom fi rege și regină. Mi-am pus mintea în mișcare. Nu privisem niciodată atât de departe. Dintotdeauna împotmolită în protejarea prezentului, nu mă oprisem niciodată să cântăresc motivele din spatele hotărârii neclintite a lui Francisc de a mă proteja. Oare vedea în *mine* viitoarea regină a Franței?

Tocmai ieșisem din existența mea solitară, într-un vast necunoscut.

L-am auzit pe Henric vorbind și m-am forțat să fiu atentă când veni în fața mea.

– Promit să fiu mai blând de data asta, spuse el, iar eu i-am întâlnit privirea.

Încerca să zâmbească și mi-am dat seama că este rușinat. Mă tratase dinadins cu cruzime data trecută, drept pedeapsă.

M-am ridicat și m-am dus în dormitor. Chiar dacă durea, mi-am spus, nu avea să dureze mult, iar de data asta voi rămâne însărcinată și mă voi dovedi demnă. Totuși, în timp ce trăgeam cearșafurile, am simțit teamă, și știam că lucrul acesta nu avea nici o legătură cu ce ar putea face el. Dacă nu era vina lui? Dacă tot ce spuneau curtenii pe la spatele meu se dovedea a fi adevărat?

Dacă eram stearpă?

Lucrezia se strecurase înăuntru prin ușa laterală, la un moment dat, pentru a pregăti camera. O lumânare ardea lângă pat, iar perdelele erau trase la o parte. Umbrele se jucau pe tavan. În timp

ce auzeam foșnetul hainelor care erau aruncate pe jos în spatele meu, mâinile îmi tremurau pe halat.

– Caterina.

Gura lui era în dreptul urechii mele. M-a luat de umeri și m-a întors cu fața la el. Era mult mai înalt decât mine, cu pieptul lat acoperit de păr negru, cu brațele și picioarele pline de mușchi. Purta numai pantalonii subțiri de in. Îi puteam vedea erecția sub materialul subțire.

Fără avertizare, o căldură izburci în mine. Am încercat să o suprim. Nu voiam să doresc un bărbat care mă vedea numai ca un vas pentru sămânța sa. Nu voiam să îl iubesc. Am încercat să reaprind furia și ura pe care le simțisem când l-am văzut cu târfa lui, să consolidez disprețul care mă proteja de rănilor pe care mi le provoca, dar când mă întinse pe pat, nimic din toate astea nu mai conta și priveam, tremurând, cum îmi trăgea cămașa de noapte peste sâni, descoperindu-mi treptat goliciunea.

– Ești frumoasă, murmură el, de parcă nu s-ar fi așteptat, și mă privi în ochi.

Pentru prima oară în mariajul nostru, simțeam că mă privește așa cum sunt, nu ca pe soția pe care nu a vrut-o niciodată, iar mâinile i-au coborât imediat la șnururile pantalonilor, de parcă ar fi fost nerăbdător să se elibereze.

Părea imposibil de mare. Cu toate astea, m-a pătruns cu o grijă care mi-a umplut ochii de lacrimi și m-a făcut să fiu recunoscătoare pentru lumina pâlpâitoare care îmi ascundea pe jumătate chipul.

De data asta, aproape am țipat din cauza durerii și plăcerii simultane, cu organul lui care mă umplu până când întreaga mea existență se reduce la senzația produsă de mișcările lui înăuntrul meu. Răsuflarea lui cădea sacadată pe obrazul meu, iar eu îmi arcuiam șoldurile pentru a-l întâlni în timp ce mâinile îi mângâiau pieptul, încurcându-se în părul aspru.

Se cutremură. L-am simțit devenind și mai mare și i-am șoptit numele. Rămase nemișcat, iar trupul lui mare se încordă de parcă s-ar fi luptat să se abțină de la ceva, apoi icni și se afundă mai adânc, străpungându-mă cu o căldură care urca într-o mie de cercuri dansatoare, până când am țipat și eu, apăsându-l cu mâinile și înclăștându-mi cu putere picioarele în jurul taliei lui.

Căzu lângă mine, gâfâind. Mi-am încordat mușchii, dorindu-mi ca sămânța lui să prindă rădăcini. Când m-am întors spre el, cu întreg trupul zvâcnindu-mi, Henric se ridică din pat. L-am auzit cum își aduna hainele, cum își trăgea pantalonii și jiletca cu o grabă care îmi răsuna în urechi ca o avalanșă de pietre.

– Rămâi cu mine în noaptea asta, am șoptit.

– Nu pot, răspunse el încet.

M-am ridicat în șezut.

– De ce? Nu am fost pe placul tău?

Își întoarse privirea de la mine.

– Ai... ai fost. Ești, dar sunt așteptat în altă parte.

Nu am putut opri furia să nu-mi pătrundă în voce.

– Este femeia aia, nu-i așa? Mă lași pentru ea. Chiar înseamnă atât de mult, încât să mă umilești în fața întregii curți?

– Ea înseamnă totul. Îmi întâlnești privirea cu o expresie trasă, aproape tristă. Nu vreau să te rănesc, dar trebuie să accepți ce pot și ce nu pot să îți ofer. Odată ce vei avea un copil, nu îți va mai păsa atât de mult. Vei avea un fiu pe care să-l iubești, în schimb.

Mi-am lăsat mâinile să-mi cadă pe pântec, simțind durerea cuvintelor sale de parcă m-ar fi lovit. Voiam să zbier că o să îmi pese mereu. Eu eram cea care merita dragostea lui, nu statuia care îl ținea în slujba ei, dar nu am făcut asta, pentru că acum înțelesesem ceea ce nu-mi spusese nici mie, deziluzia care mă impulsionase și care mă făcuse să cred că aveam puterea să îl fac să se răzgândească.

Dacă nu ar fi fost ea, ar fi fost alta, dar în nici un caz eu. Nicio dată eu.

M-am întors cu spatele.

– Du-te, atunci. Du-te la ea.

Plecă fără un cuvânt, închizând ușor ușa în urma lui.

Trei luni mai târziu, m-am trezit cu crampe. Târându-mă jos din pat, am mers împleticit spre găleată, disperată că mi-a venit menstruația. Avusesem un apetit exagerat în ultimul timp și începusem să sper, în secret, că aș putea fi însărcinată, pentru că menstrele anterioare fuseseră rare și nu la fel de abundente, dar în timp ce Lucrezia intră grăbită să mă ajute, am simțit că burta mi se strânge într-un nod violent și un șuvoi vâscos de sânge țâșni de sub rochie. Am înghețat, privind cu groază murdăria plină de cheaguri

de pe jos. Apoi, picioarele mi-au cedat și, cu un găfâit surd, m-am prăbușit în genunchi.

Lucrezia mi-a schimbat cămașa de noapte însângărată cu halatul și m-a condus spre un scaun. Eu gemeam, ținându-mă de mijloc și legănându-mă înainte și înapoi.

– Nu! Te rog, Dumnezeuule, nu!

Am privit, îngrozită, cum Lucrezia a șters sângele cu cămașa și a aruncat-o în șemineu. De-abia atunci am șoptit:

– Nimeni nu trebuie să știe. Ar fi sfârșitul meu.

Ea mișcă din cap.

– O să ard totul, inclusiv rochia. Acum odihnește-te.

– Cum să mă odihnesc? Tot corpul începu să îmi tremure. Nu mă voi mai putea odihni vreodată. Ce-o să fac acum? Cum o să supraviețuiesc?

– O vei face. Mă fixă cu privirea. Ești tânără. Multe femei îl pierd pe primul. El a venit la tine înainte și va mai veni din nou. Și el are nevoie de un fiu la fel de mult ca tine.

Ochii mi se umplură de lacrimi în timp ce ea scormonea jarul, adăugând lemne ca să facă un foc ce avea să transforme în cenușă dovada eșecului din pântecul meu.

Două zile mai târziu, delfinul muri.

NOUĂ

La curte, ne îmbrăcaserăm în alb.

Așezată împreună cu prințesele în cripta regală din Bazilica Sfântul Denis, urmăream cum sicriul îngust al delfinului este coborât în cavou. Deși fiul cel mare al regelui nu fusese niciodată sănătos, el nu avea nici douăzeci de ani, și Francisc era devastat de pierderea lui. Slăbit și palid, îngenunche să sărute marmura gravată, care avea să marcheze mormântul fiului său cel mare, înainte să meargă în jos, pe coridor, urmat de Henric.

În privirea scurtă pe care soțul meu a trimis-o în direcția mea, am văzut că era copleșit de ridicarea lui în rang de moștenitor al tatălui său și îmi venea să leșin la gândul că acum, mai mult decât niciodată, întreaga curte avea să fie cu ochii pe mine căutând semnele fiului pe care trebuia să-l port.

Prințesele s-au ridicat. Am dat să merg alături de Madeleine, și ea a șoptit:

– Nu, tu trebuie să mergi prima. Acum, tu ești soția delfinului nostru.

Am privit spre Marguerite, iar ea a dat din cap cu tristețe. Mi-am plecat capul și am pășit în față.

În timp ce mergeam pe culoare, am auzit cum curtenii începeau să șușotească.

Cele patruzeci și cinci de zile de doliu au fost prelungite. Lipsită de distracții și cu regele aflat în izolare, toate temerile mi s-au întors, așa că de-abia dormeam noaptea, bântuită de viziuni ale exilului meu. Henric nu veni în patul meu din cauza doliului pentru fratele său. Stăteam înțepenită ca niște efigii, la prima noastră apariție oficială împreună de după doliu, când regele Iacob

al V-lea al Scoției veni să viziteze Franța pentru a consolida alianța dintre cele două țări, căutând o soție.

Nimeni nu a putut anticipa că, dintre multitudinea de doamne care i-au fost prezentate, tocmai timida Madeleine avea să fie cea care să fure inima lui Iacob. Era, desigur, perechea perfectă, și eu mă întrebam dacă Francisc, chiar și în durerea lui, plănuiise asta, pe deplin conștient că agresivul Henric al VIII-lea al Angliei va fi scos din sărite de faptul că vecinul său scoțian avea o nouă regină franțuzoaică în pat.

La câteva săptămâni după sosirea lui James, stăteam în camerele lui Madeleine, iar doamnele se agitau să pregătească rochia ei de mireasă. Aranjându-i voalul curgător de la coroniță, am întors-o spre oglindă. Ea se privi, plină de curiozitate.

– Caterina, arăt atât de palidă. Poate ar trebui să folosesc puțin din roșul ăla pe care mi l-ai preparat?

– Nu astăzi, am spus. Miresele trebuie să fie palide.

Îmi prinse mâinile.

– Nu e ciudat cum se poate schimba viața? Uită-te la noi, parcă ieri eram împreună în sala de clasă. Acum, tu ești soția delfinului, iar eu voi fi regina Scoției. Își privi din nou reflecția. Sper că voi fi o regină bună pentru el. Doctorii mei spun că sunt mai bine. În timp ce vorbea, își frecă mâneca. Văzusem rănile de pe brațul ei, rezultatul unei săptămâni de sângerări, recomandate de doctorii ei. Dar aud că iernile din Scoția sunt aspre pentru plămâni, adăugă ea, iar ai mei au fost mereu slăbiți.

– Iacob are o grămadă de castele care să-ți țină de cald. Acum, nu-ți mai face griji. Este ziua nunții tale.

Femeile țipară când Francisc păși înăuntru, strălucind în brocart auriu.

– Foarte rău, tată, îl dojeni Marguerite. Aduce ghinion ca un bărbat să vadă mireasa înainte să intre în catedrală.

– Nu! Ghinion pentru soț, poate, dar niciodată pentru tată. Se duse la Madeleine. Mirele tău așteaptă. Ești gata, *ma chérie*¹?

În timp ce se agăța de brațul lui, el îmi trimise o privire îngrijorată. Moartea fiului său cel mare lăsase urme pe chipul lui și știam că era îngrijorat. Scoția era renumită pentru climatul său

¹ Draga mea, în franceză în original (n.tr.)

neiertător și pentru nobileme. Cum avea s-o ducă dulcea noastră Madeleine atât de departe de confortul din Franța?

– Înălțimea Sa tocmai ne spunea ce fericită este, am zis. Cu siguranță, acesta e unul din cele mai fericite evenimente ale Franței, Maiestate.

– Într-adevăr, murmură el, la fel de fericit ca sosirea ta, *ma petite*. Îi întoarse un zâmbet luminos lui Madeleine. Spre Nôtre-Dame!

După câteva săptămâni de festivități, i-am însoțit pe proaspeții însurăței la Calais, pentru plecarea spre Scoția. Apoi ne-am întors la Fontainebleau, unde, fără ca nimeni să se aștepte, Francisc căzu bolnav.

Curtenii șușoteau că lunile de celebrări l-au încercat pe rege, prin redeschiderea unei răni de la organele genitale, care îl împiedica să urineze. Timp de săptămâni, a fost reținut în spatele ușilor închise, fiind supus unor tratamente puternice, care îl lăsau dezorientat și slăbit.

Eu stăteam de veghe alături de femeile de la curte. Ni se refuza intrarea în camerele lui, iar Madame d'Étampes se plimba încoace și încolo, incapabilă să îl ajute pe omul de care depindea întreaga ei viață. Când se anunță că starea Maiestății Sale era mai bună, și-a pus cea mai opulentă rochie de mătase și bijuterii pe măsură, așteptând să fie convocată.

Spre surpriza ei și a mea, Francisc mă chemă pe mine.

Din patul său, își deschise ochii strălucind de febră.

– *Ma petite*, ți-ai schimbat parfumul.

– L-am preparat chiar eu. Am ridicat încheietura spre el. Esență de iasomie, ambră gri și trandafir.

Zâmbi slab.

– Este foarte franțuzesc. Când îți pui în cap să faci ceva, nu renunți niciodată. Îți admir tenacitatea. Poate că, într-o zi, o să reușești să îmi dai și un nepot, nu?

– Da, am șoptit.

Nu mi-am arătat teama, deși știam că, odată cu acele cuvinte, rostise un avertisment. Într-o zi avea să moară, iar eu voi rămâne singură într-o curte ostilă. Trebuia să asigur succesiunea casei Valois și să mă dovedesc demnă de a fi regină.

I-am ținut mâna în timp ce a adormit. Ar fi trebuit să fiu devastată de faptul că acest om, care mă apărase împotriva tuturor, se apropia de sfârșitul vieții sale.

Dar nu mă puteam gândi decât la povara grea care mă aștepta.

Până la mijlocul verii, Francisc se însănătoși, dar izbucni războiul cu Carol al V-lea, împăratul Habsburgilor, din cauza disputatului ducat de Milano. De data asta, conetabilul, nepotul său, Coligny, și soțul meu au condus ofensiva, în timp ce curtea se adăpostea în Saint Germain, aproape de protecția Parisului.

Cu prima ocazie pe care am găsit-o, m-am strecurat singură să-l vizitez pe Cosimo. El a fost foarte bucuros să mă vadă și m-a condus în camera de la ultimul etaj, pe care o umpluse cu rafturi și flacoane, borcane și cărți, așa cum fusese biroul tatălui său în Florența; de căpriori atârnavă colivii cu păsări vii.

– Doamnă, spuse el făcând reverența cu o supunere exagerată, mă onorați cu vizita dumneavoastră.

L-am privit.

– Cosimo, arăți de parcă nu ai fi mâncat sau ieșit la lumina soarelui de săptămâni. Sper că nu te închizi aici toată ziua. Nu poți trăi numai din magie.

În timp ce își murmură scuzele, chipul său slab strălucea de nerăbdarea de-a mă sluji, și mă întrebam dacă făcusem un lucru bun venind la el. Era, la urma urmelor, un servitor căruia îi plăteam facturile. Cum putea să înțeleagă suferințele prin care treceam? De la acea oribilă dimineață când avortasem, în ciuda insistențelor Lucreziei că femeile își pierdeau deseori primul copil, trăisem într-o teamă constantă, îngrozită de gândul că voi fi exilată din Franța pentru că nu putusem să-i dau soțului meu un moștenitor.

Cosimo mă privi de parcă ar fi putut să-mi citească gândurile.

– Doamna este îngrijorată, zise el. Ați venit la mine pentru că trăiți cu frică. Puteți să aveți încredere în mine. Aș muri mai degrabă decât să vă trădez.

Am tresărit întâlnindu-i privirea pătrunzătoare și mi-am amintit de șuvoiul de sânge, de cărpele și cămașa de noapte care deveniseră cenușă în șemineu. Inima mi se strânse.

– Nu... nu pot da greș, am șoptit într-un final. Trebuie să am un copil.

– Vom cerceta semnele împreună, consimți el solemn.

Scoase un porumbel dintr-una din coliviile de deasupra și, cu o mișcare expertă a degetelor, îi rupse gâtul. Așezând pe masă trupul contorsionat, acoperit de pene albe, luă un pumnal și îi deschise burta. Am strâmbat din nas la duhoarea intestinelor revărsate afară, la vederea sângelui negru care îi păta mâinile în timp ce se uita la organe. După o examinare minuțioasă, privi în sus spre mine cu un zâmbet și proclamă:

– Nu văd nici un obstacol în capacitatea ta de a purta copii.

O ușurare copleșitoare îmi slăbi genunchii. Am oftat, proptindu-mi mâinile de masă. Apoi l-am auzit adăugând:

– Pierderea unuia nu înseamnă că nu vor mai fi și alții.

Am înmărmurit. Mi-am ridicat privirea spre el.

– Tu... tu știi? Ai văzut asta?

Ridică din umeri.

– Este darul meu. Văd ceea ce alții nu pot, și trebuie să vă mai spun să fiți răbdătoare, doamnă, pentru că nu a venit încă timpul.

Am râs.

– Câtă răbdare să mai am? Sunt în Franța de șapte ani și nu am nimic de arătat. Femeia aia este de vină; ea știe cât de mult sufăr și se bucură enorm. Pe drept, ar trebui să moară. Am smuls flaconul de pe lanțul de sub guler. Am mijloacele necesare în această sticlură pe care mi-a dat-o tatăl tău acum mulți ani. Am nevoie numai de o ocazie.

El își arcui sprânceana.

– Nu trebuie să faceți asta. Toată lumea v-ar bănui.

– Nu îmi pasă. Henric ar putea jeli o vreme și apoi s-ar resemna. Asta ar pune capăt la tot.

– Sau ar ține seama de zvonuri și nu v-ar mai atinge niciodată. Francezii deja cred că fiecare italian are ca preocupare otrava. Și orice ar fi în fiola aia poate lăsa o dovadă. Nu, doamnă. Oricât i-ați dori moartea, nu aceasta e calea.

Am vrut să țip la el de frustrare, nu pentru că mi-am dat seama că nu aș fi otrăvit-o niciodată pe Diane, ci pentru că îndrăznise să îmi evidențieze consecințele unui act pe care aveam nevoie să cred că îl pot comite. În tristețea mea pentru copilul pierdut, a cărui existență nu o puteam dezvălui niciodată, o învinovățeam pe ea.

Credeam că în mod voit îl ținea pe Henric departe de patul meu. În cele mai întunecate ore, eram aproape convinsă că făcuse un pact diavolesc pentru a expulza ființa aceea diformă din pântecul meu, făcându-mă astfel să-i fiu îndatorată pentru propria mea supraviețuire.

– Bine, am mormăit. Găsește alt mod, dar fă-o repede. Nu am toată după-amiaza la dispoziție.

Cosimo se mișcă spre rafturile sale și se întinse spre un cuțar mic de lemn.

– Ea nu are nici o importanță, zise el și deschise cuțarul. Îți voi da șase amulete protectoare pe care să le porți sub haine pentru a abate răul ei și o loțiune de piele pentru a-l atrage pe el. Data viitoare când vine să te vadă, îți voi trimite un elixir: jumătate pentru tine, jumătate pentru el. Mai presus de toate, nu îți pierde speranța.

– Dacă speranța ar fi sămânță, am spus eu luând obiectele de la el, aș fi mama unei întregi națiuni.

El zâmbi.

– Într-o zi, exact asta vei fi.

Am aplicat loțiunea și am fixat amuletele de metal de juioane. Mi-am îndreptat părul cu placa de fier și am comandat duzini de rochii noi, anticipând vestea întoarcerii lui Henric de pe front și asaltând-o pe ducesă cu întrebări despre desfășurarea războiului. Părea la fel ca orice alt război, cu armata imperială în tranșee și ofițerii noștri bombardându-i cu tunuri, și deveneam nerăbdătoare, deoarece aveam nevoie ca Henric să se întoarcă la curte, dacă voiam să încerc elixirul pe el.

Apoi, destinul lovi din nou.

Blânda Madeleine muri, victimă a climatului aspru din Scoția și a plămânilor ei sensibili. Francisc se închise în camerele sale și refuză să vadă pe cineva. Eu îmi petreceam zilele cu Marguerite, consolând-o cât de bine puteam. Eram din nou în doliu, dar Francisc nu avu altă alternativă decât să țină cont de solicitarea lui Iacob al V-lea pentru altă mireasă. Alianța cu Scoția era crucială și familia de Guise nu irosi timpul, oferind-o pe fiica lor, Marie. Faptul că și ea își putea pierde viața în Scoția nu însemna nimic; asta era o șansă de a crește interesele familiale. Căsătoria s-a oficiat prin

delați și, la scurt timp după asta, obosit de un război pe care nici unul nu îl putea câștiga, Carol al V-lea și Francisc au semnat un tratat.

Henric a fost rechemat acasă.

La Fontainebleau, m-am pregătit să îl primesc. Îmi luasem medicamentele și îmi organizasem camerele săptămâni întregi. Acum păseam prin cameră, înveșmântată în roșu-aprins și rubine, cu urechile ciulite la ușă. Am ales să mă țin departe de văzul tuturor în timpul celebrărilor, și am trimis-o pe Anna-Maria afară, să descopere pe unde umbla. Ultimul lucru pe care îl voiam era să arăt ca o soție nebună, care-și arunca prima brațele în jurul soțului ei când intra în curte.

Simțeam că doamnele de companie mă urmăresc, așa cum făceau mereu când îmi sesizau neliniștea, și am băgat mâna în buzunar. Când am simțit sticla pe care mi-o trimisese Cosimo, am zâmbit. Îmi promisese că amestecul ei îl va face pe Henric să se gândească numai la mine. Băusem jumătatea mea în dimineața aceea. Tot ce trebuia să fac acum era să torn jumătatea rămasă în vinul lui.

Doamnele mele coseau. Nu fusesem foarte calmă de când aflasem de întoarcerea lui Henric și eram pe cale să îmi cer scuze, când am auzit zgomot de pași. M-am îndreptat în scaun.

Anna-Maria a dat buzna înăuntru.

– Vine Înălțimea Sa! Dar am auzit în galerie că...

Am ignorat-o.

– Voi asculta bârfa mai târziu. Stai jos. Henric trebuie să creadă că nu îl așteptam.

– Dar Înălțimea Ta trebuie...

– Mai târziu.

I-am arătat scaunul. S-a așezat, aruncând o privire disperată către celelalte femei.

Nerăbdarea mă cuprinsese. Trecuseră opt luni lungi de când ne văzuserăm ultima dată. Oare cum mă găsea? O să funcționeze elixirul? Voi concepe din nou?

Râsete zgomotoase anunțau un grup de bărbați. Printre ei, l-am sesizat și pe cel al lui Francisc de Guise, prietenul apropiat al lui Henric și frate de arme. Era la fel de slab și de înalt, dar trăsăturile sale regulate – care ar fi fost atrăgătoare, dacă nu erau mereu atât

de rigide – erau acum zgâriate de o cicatrice proaspătă, care îi tăia obrazul și îi întindea partea stângă a gurii într-un rânjel continuu.

– Domnilor, am spus călduros, ce încântare să vă văd în sfârșit. Bine ați venit acasă.

În timp ce bărbații se aplecau, Henric păși din mijlocul lor. Aproape că nu l-am recunoscut. Purta o jiletcă simplă, maronie, avea trăsăturile slăbite și pe jumătate acoperite de o barbă deasă, iar ochii îi erau umbriți de cearcâne adânci. În privirea lui sumbră am găsit o maturitate întipărită de faptul că își văzuse soldații murind pentru Franța. Soțul meu plecase la război și se întorsese marcat de el pentru totdeauna.

– Vrei puțin vin? am întrebat în timp ce mă sărută scurt pe obraz.

– Nu mai beau vin, răspunse el.

Am șovăit. Dacă nu mai bea vin, cum aveam să-i dau elixirul? Avea gust amar, l-ar fi observat în apă. Am căutat un motiv să insist să ia pocalul, când l-am văzut că-l privește în ochi pe Guise. Am simțit un nod în stomac în timp ce Henric își întoarse privirea de nepătruns către mine.

I-am căutat mâna.

– Mă bucur atât de mult că te-ai întors, am zis. Ți-am dus dorul. Dacă vrei, putem lua cina împreună în noaptea asta. Am atât de multe să-ți spun.

– Mă tem că este imposibil.

Își retrase mâna. Cum se îndrepta spre oamenii săi, m-am gândit că nu a refuzat, nu a spus că nu va veni mai târziu. Elixirul nu se va strica. Puteam să aștept.

De-abia când au plecat mi-am amintit de Anna-Maria.

– Care e vestea pe care nu aveai răbdare să mi-o dai? am întrebat, târându-mă până la scaunul meu.

– Este numai un zvon, interveni Lucrezia, ceea ce dovedea că, la un moment dat, Anna-Maria îi spusese ei despre ce era vorba.

M-am oprit. Mi-am privit doamnele și le-am făcut semn cu mâna să plece toate, mai puțin Lucrezia.

– Este vorba de Henric, nu-i așa? am întrebat-o. Zi repede. Ce-a mai făcut de data asta?

M-am pregătit pentru vreo poveste imorală cu Diane. În schimb, Lucrezia spuse:

– Se pare că în timpul în care Înălțimea Sa era la război... ei bine, a comis o indiscreție. Orele lungi de pe front... ca orice bărbat, a căutat o alinare. Se spune că era o tânără țărăncă pe care a vizitat-o numai de câteva ori. S-ar fi oprit totul acolo, numai că ea e acum însărcinată și susține că este copilul lui.

Mâinile mi s-au încleștat pe rochie. Am simțit un trosnet surd și ceva ud pe coapsă. Sticla de elixir din buzunar se sfărâmă.

– Iar el... el a recunoscut? am întrebat, poticnindu-mă.

– Da. Lucrezia făcu o pauză. Mă tem că e mai mult. Mă privi în ochi. Marea seneșală a cerut ca, dacă pruncul este băiat, să-i fie dus ei după naștere, ca să îl crească.

Am crezut că nu-mi voi putea reține senzația de greață din mine. I-am făcut semn Lucreziei să plece și m-am aplecat peste scaun, cu stomacul în convulsii. Nu ieși nimic. Simțeam un gust urât, dar era ca și cum groaza și neîncrederea deveniseră o parte din mine.

Știam că acum trebuie să sacrific totul, dacă voiam să supraviețuiesc.

În august 1538, țărăncă aduse pe lume o fată. I s-a dat o stipendă și i s-a permis să păstreze copilul, pentru că Diane nu avea nici un interes să crească o fată, dar, deși amanta soțului meu nu reușise să pună mâna pe un copil de-al său, eu nu eram ușurată. Simplul fapt că Henric avea un bastard întărea zvonurile de la curte legate de continua mea sterilitate, pentru că acum nu mai era nici un dubiu legat de cine purta întreaga vină pentru eșecul nostru.

Fiecare zi care trecea mă împingea mai aproape de inevitabil. Henric nu a vizitat patul meu zile în șir, nici măcar să mă vadă, iar eu am început să bănuiesc că Diane uneltea împotriva mea, pentru a distruge și puțină plăcere pe care eu și Henric am putea-o găsi în mariajul nostru. Singura mea mângâiere și protecție era regele, a cărui dragoste pentru mine nu se schimbase.

Când am împlinit douăzeci și trei de ani și am aniversat opt ani de la sosirea mea în Franța, Francisc se mută în castelul Amboise. Cocoțat pe un promontoriu cu vedere spre Loara, Amboise se mândrea cu grădini vaste și balustrade elaborate din fier forjat. Fiind una dintre reședințele lui preferate, Francisc a petrecut mulți ani împodobind-o, și aici a anunțat un nou plan pe care îl pusese la punct pentru a-i smulge Milano cu forța lui Carol al V-lea.

– Conetabilul crede că ar trebui să i-o ofer lui Filip al Spaniei, moștenitorul lui Carol al V-lea, pe nepoata mea de doisprezece ani, Jeanne D’Albret, fiica regelui Navarrei și a surorii mele Marguerite, îmi spuse în timp ce ne plimbam prin grădini.

Din colțul îndepărtat răsunau răgetele estompate și duhoarea mucegăită a celor trei lei pe care îi ținea închiși aici în cuști, un cadou de la sultanul Turciei și cu care nu prea știa ce să facă.

– În schimb, continuă el, Carol îmi poate da mie titlul de proprietate asupra ducatului Milano, iar Jeanne îi poate da Navarra ca titlu de proprietate lui Filip. Carol va profita de ocazia asta. El crede că familia lui, Habsburgii, au drept suveran asupra regatului, în timp ce actualii conducători, cei din familia D’Albret, sunt uzurpatori. Sora mea Marguerite este văduva regelui Navarrei; nu va fi defel încântată de perspectiva de a-și da fiica pe mâna spaniolilor, dar eu nu intenționez deloc să îl las pe Carol să păstreze Navarra. Vreau numai ca el să creadă asta, ca să pot lua Milano. Mă înghionti. Ce spui, *ma petite*? Putem să-l înșelăm pe șarpele ăla de Habsburg?

– Nu văd de ce nu, am spus. Este un plan excelent și sunt sigură că sora dumneavoastră va înțelege.

Oftă.

– Nu o cunoști pe Marguerite. Am fost apropiați, dar după ce s-a căsătorit și s-a mutat la Navarra, s-a schimbat. Răposatul ei soț, regele Navarrei, a fost un simpatizant al hughenotilor, iar ea s-a implicat în așa-zisa lor cauză. Își strâmbă gura. Era prima dată când amintea cu voce tare de problematicul cult protestant în fața mea. Pentru o vreme, a fost credincioasă aceluia Calvin; se zvonește chiar că și-a crescut fiica precum hughenoții, Dumnezeu să ne ajute. Făcu o pauză. Tu poți ajuta, *ma petite*. I-am cerut lui Jeanne să ne viziteze. Poate că tu o vei putea convinge să îmbrățișeze credința catolică. O fetișcană de treisprezece ani n-are cum să facă diferența.

– Aș fi onorată, am răspuns, gândindu-mă că asta mă va ajuta și pe mine să fiu de un real folos politic.

Jeanne sosi o lună mai târziu. Mică de statură și slabă, cu nasul lung caracteristic familiei Valois și cu ochi înguști și verzi ca migdala, avea numai părul șocant de roșu și pistruii care să arate sângele patern. Stătea în pragul ușii mele cu bărbia ascuțită și ridicată, îmbrăcată nepotrivit, în negru din cap până-n picioare.

M-am dus spre ea.

– Draga mea copilă, intră. Suntem atât de fericiți să te vedem.

Jeanne privi lung spre scaunul meu de rugăciune.

– Nu pot, spuse ea pe un ton nazal. Arată cu degetul. Aia este idolatrie.

Am râs pe înfundate.

– Eu sunt de religie romano-catolică; așa ne închinăm noi.

– Ei bine, eu sunt de credință reformată și ne este interzis să privim imagini gravate.

– Nu este o imagine gravată, am zis și am văzut-o pe Marguerite încordându-se. Este Sfânta Fecioară din Assisi, venerată pentru bunătaea ei față de ologi și alți suferinzi din cauza diformităților.

– Este o statuie. Calvin spune că acest cult al sfinților și venerarea statuilor trebuie desființate, pentru că nu e ceea ce a predicat Mântuitorul nostru.

Dumnezeu să ne ajute, copila era un eretic declarat. Am râs din nou pentru a-mi ascunde consternarea, nu atât pentru cuvintele ei, care sunau precum îmi imaginasem, ci mai degrabă pentru convingerile ei. Ce Dumnezeu o învățase regina Marguerite pe fiica sa? Și cum aveam eu să-i ofer contraargumente?

– Mama lui Hristos era o femeie din carne din oase, ca oricare alta, continuă Jeanne. Venerarea ei derivă din vechile obiceiuri păgâne.

Marguerite sări în picioare.

– Cum îndrăznești să rostești o asemenea josnicie?

Jeanne își țuguie buza inferioară, iar eu am râs forțat.

– Repetă ceea ce i s-a spus, la fel cum și noi am putea recita din Brantôme. Nu înțelege nici pe jumătate esența lucrurilor.

– Ba înțeleg. Jeanne miji ochii. Și mai știu de ce sunt aici. Vor să mă mărit cu un spaniol papist, dar mai degrabă mor. Eu sunt un copil al Domnului, iar voi sunteți proști care îngenucheați în fața unei cruci.

În timp ce doamnele mele icniră la unison, am prins-o de umărul slăbit.

– Destul! Gata cu vorbăria despre religie, da?

Am împins-o înainte spre un scaun liber de lângă mine. Doamnele au tresărit de parcă ar fi putut să le molipsească și pe ele. Cu o privire mistuitoare, Marguerite ieși afară.

Nu mă așteptam la atâta pietate din partea cumnatei mele, dar Marguerite nu avea nici o intenție să-i facă vreodată pe plac unui calvinist. Eram mai puțin descurajată, deoarece puteam vedea cum copila se delectează cu efectul pe care îl are asupra altora. Cu toate astea, în timp ce încercam să o fac mai supusă pe Jeanne, am pătruns în esența noii religii pentru care majoritatea catolicilor simțeau ură și teamă.

Spre surprinderea mea, odată ce am înțeles abaterile doctrinei, am găsit că acest crez al hughenotilor nu era atât de diferit de al nostru, dar Jeanne se agăța cu feroare de credința ei și nu am făcut nici un progres în încercările mele de-a o converti. Nu că ar fi contat. Când a auzit relatarea ambasadorului despre mireasă, Carol al V-lea a refuzat să o ia măcar în considerare ca soție pentru fiul său.

Înfuriat, Francisc a trimis-o pe Jeanne înapoi în Navarra și s-a afundat într-o dispoziție proastă, respingându-i pe toți. Simțeam cum propria capcană se strângea în jurul meu. Având în vedere starea lui actuală, cât mai dura până vreun curtean trecut cu vederea îi sugera regelui că drumul spre Milano ar putea fi cumpărat printr-o nouă soție pentru Henric?

Execuția mea nu mai putea fi amânată mult. Trebuia să închei un pact cu diavolul meu personal.

Am aranjat ca întâlnirea să aibă loc noaptea, în camerele mele. M-am temut că Diane ar putea refuza sau că și-ar transforma apariția într-un spectacol elaborat, dar ea veni fără surle și trâmbițe. Băteam camera cu pașii în lung și-n lat, gândindu-mă ce să-i spun, când ușa se deschise și ea apărură în prag înveșmântată într-o mantie cu glugă. Întinzând o mână albă, își coborî gluga pentru a dezvălui un chip asemănător unui sfinx. Purta o rochie de culoare albastru-închis și un șirag de perle negre, rare, care se împletea în jurul gâtului de alabastru.

Avea o voce cultivată, vocea unei curtezane.

– Am fost surprinsă de chemarea ta.

Am zâmbit malițios.

– Oh! Nu e ca și cum ai fi trăit fără să știi de mine, doamnă.

Își înclină capul.

– Într-adevăr. Sinceritatea ta este reconfortantă.

– Bine. Atunci permite-mi să fiu și mai sinceră. Cred că este timpul să ne cunoaștem mai bine, având în vedere că ești atât de apropiată de soțul meu.

Ochii îi licăriră. Pentru o secundă, am zărit ceva întunecat, lipsit de suflet. Față în față cu acea piele fără pată, privind în acei ochi albaștri și reci, m-am întrebat cum putea o astfel de ființă-reptilă să îl țină sub vrajă pe soțul meu.

– Mă tem că te înșeli, zise ea cu grijă. Deși sunt privilegiată să-l numesc prieten pe Alteța Sa, te asigur că nu-mi împărtășește orice intimitate.

Un fior de satisfacție trecu prin mine. Indiferent de ceea ce făceau în privat, era clar că ea nu dorea să fie indecentă în public. O supraestimase. Nu era atât de încrezătoare pe cât părea. Asemenea mie, și ea călca pe un strat subțire de gheață. Știa că odată ce Henric devenea rege, ea va trebui fie să rămână în umbră, fie să iasă la lumină ca rivală a mea.

Am lungit momentul înainte să decid să îi ignorem eschivarea și să trec direct la subiect.

– Te-am chemat deoarece cred că îmi vei înțelege îngrijorarea. Vezi tu, presupun că în curând Maiestatea Sa nu va avea încotro și va fi nevoit să-mi anuleze căsătoria.

O venă de pe fruntea ei pulsă.

– Ești sigură? Am auzit că regele îți poartă o dragoste mare.

– Nu despre dragostea *lui* discutăm, i-am răspuns mai tăios decât aș fi vrut. Oricum, asta nu mă poate vindeca de problema pe care atât de mulți cred că o am. Am făcut o pauză, gândindu-mă la secretul ars în șemineu, la numai câțiva pași de unde stăteam. Mă refer la lipsa unui copil, doamnă, am adăugat. Deși Maiestatea Sa mă iubește, nici măcar el nu mă va putea apăra la nesfârșit. La urma urmelor, eu trebuie să port un fiu. Dacă nu pot, atunci ar fi mai bine pentru toți dacă m-aș retrage la o mănăstire, unde ar trebui să stea o femeie în situația mea delicată.

Ochii i se îngustară. Îi atinsesem un punct slab, poate singurul pe care îl avea. Nu putea să scape de vârsta care o prindea din urmă. Avea un timp limitat pentru a-și îndeplini ambițiile și depindea de mine, soția complezentă. Alta ar putea să nu fie atât de dispusă să stea deoparte și să o lase să facă ce vrea.

– Regret că problema asta te-a deranjat atât de tare, spuse și se ridică cu grație ca să se ducă în firida ferestrei, unde mângâie pernele de parcă ar fi fost animale de companie.

M-am așezat lângă ea; nu avea un miros perceptibil, ca și când ar fi fost cioplită din marmură.

– Te asigur, astfel de situații nu sunt neobișnuite, zise ea. Eu m-am căsătorit cu răposatul meu soț în adolescență și nu am avut primul copil decât la douăzeci de ani. Unele femei au nevoie de timp să se maturizeze.

Măinile mi se încleștară în poală.

– Totuși, continuă ea, fiind o situație atât de delicată, poate mi-ai da mie privilegiul de-ați stăvili grijile?

Voiam să-mi înfășor mâinile în jurul gâtului ei de alabastru, dar, cel puțin, mă scutise de ce era mai rău. Mă scăpase de nevoia de a mă umili mai mult.

– Ți-aș fi îndatorată, am reușit să rostesc.

Îmi bătu ușor mâna, se ridică și merse spre ușă, unde se opri ca să privească peste umăr.

– Am auzit vorbindu-se că ai încredere în amulete, poțiuni și altele asemenea. Vei vedea că nu o să mai ai nevoie de ele. Dacă lași detaliile pe seama mea, îți promit că îi vei da curând un copil lui Henric. Va fi o zi glorioasă pentru noi toți, cred.

Ieși, lăsându-mă plină de furie și ură, dar, în același timp, cu o senzație tulburătoare de alinare.

„Soția delfinului este însărcinată!“ Vestea goni prin Fontainebleau, făcându-le pe servitoare și pe văduve să se ridice cu o agilitate pe care nu o mai etalaseră de ani de zile, șoptind vestea către fiicele și nurorile lor, care apoi se grăbeau în grădini să-i informeze pe soții și amanții lor.

– Soția delfinului este însărcinată! În sfârșit, Medici a zămislit!

De la fereastra mea, îi priveam. Curtea se bucură săptămâni întregi datorită drumurilor pe care Henric le făcea noapte de noapte în camera mea. Ceea ce nu știau era că Diane orchestrase totul. Ea comandase medicamente speciale care să-mi întărească mie sângele și lui vigoarea, și ne oferise o hartă care detalia cele mai bune poziții pentru concepție. Am stat peste Henric și l-am călărit până la climax, sau întinsă pe spate și cu picioarele în aer, în timp ce el

aluneca în mine. M-a luat pe o parte și în genunchi. Am făcut tot ce văzusem odinioară în cartea aceea interzisă, pe care Marguerite o furase din colecția regelui, iar în tot timpul acesta eu am luat orice picătură de plăcere puteam, purtându-mă ca o târfă pentru soțul meu și amanta lui, pentru că ea ne spusese că numai căldura pasiunii îmi va face să rodească pântecul.

Și, de fiecare dată când Henric se prăbușea și eu țipam, încercam să evit să mă uit către umbrele de dincolo de pat, unde stătea ea cu ochii fixați pe noi, regizându-ne mișcările cu indicațiile precise, secerătoare, ale degetelor...

Când am bănuir că eforturile noastre au rodit, am așteptat să treacă senzația inițială de greață și primele săptămâni de neplăcere, înainte să dau vestea. Ea trimise o moașă care mă împunse și mă examinează înainte să mă declare însărcinată și sănătoasă.

Apoi, regele veni la mine și mi se adresă dintr-o suflare.

– Este adevărat, *ma fille*?

Am zâmbit, ascunzând adânc în mine repulsia pentru ceea ce făcusem ca să ajung în acest moment.

– Da, este. Sunt însărcinată.

– Știam că nu o să mă dezamăgești! Nu vei duce lipsă de nimic. Cere și vei avea orice.

În momentul în care ieși, intrară Henric cu Diane. Am privit-o lung în timp ce el mă sărută stângaci și o lăsa să pășească înainte. Îmi zâmbi. De corset îi atârna un diamant enorm, nou.

– Suntem încântați, zise ea și îmi atârna ceva rece în jurul gâtului.

Am ridicat mâna. Era șiragul ei de perle negre.

ZECE

Pământurile de la Fontainebleau se făcură bocnă sub gheața și zăpada din ianuarie. În camera mea era însă cald, cu vatra și coșurile de jar aprinse.

Am simțit primele junghiuri dimineața devreme, iar camera mea de naștere, drapată cu tapiserii grele, deveni o altă lume, dominată de femei. Ghemuită pe scaunul cu gaură mare, mă crispam lovită de durere, fără să fiu conștientă de mirosul sângelui și al urinei mele.

– Împinge, Înălțimea Ta, îmi șuieră Diane la ureche. Împinge!

Am încercat să vorbesc, să îi ordon să iasă, dar durerea veni peste mine cu atâta forță încât am simțit că mă frâng în două. Am urlat. Dintr-odată, un vid imens mă umplu. Am simțit un șuvoi vâcos de lichid, și marginea unui bazin a fost împinsă între coapsele mele pentru a prinde nou-născutul.

Prin ceața propriei mele transpirații, m-am uitat la Diane, care vorbea cu moașele. Se lăsă o tăcere tensionată. M-am luptat să mă ridic, cu trupul palpitând.

– Este... este copilul meu?

Diane se întoarse spre mine. Înelise bebelușul care plângea în catifea albă.

– Un băiat, murmură și apoi plecă cu nou-născutul meu, moștenitorul lui Henric, strâns la pieptul ei.

M-am prăbușit pe perne. Eram în siguranță. În sfârșit, îmi adusesem pe lume salvatorul.

Următorii doi ani au fost plini de încercări. Luptam într-un război ce nu putea fi câștigat, care golea vistieria și îi înfuria pe oameni. Revoltele întâmpinau fiecare nouă taxă impusă pentru a echipa armatele noastre și, oriunde se întorcea, Francisc găsea

rapoarte cum că preoții luterani s-au infiltrat în regat, din Țările de Jos, pentru a incita oamenii să caute alinare în credința protestantă. Sărac și cu o sănătate precară, a semnat ultimul tratat cu Carol al V-lea.

La curte, eu așteptam rezultatul celei de-a doua sarcini. De la nașterea fiului meu, botezat Francisc în cinstea bunicului său, Henric îmi vizita camerele la intervaluri regulate, îndemnat de Diane. Uniunea noastră carnală rămânea lipsită de pasiune, dar, ca și cum se deschisese o poartă, timpul petrecut împreună era suficient pentru a concepe următorul nostru copil.

Deși știam că făcusem un pact cu diavolul, îmi asiguraseam viitorul.

În aprilie 1545, după numai trei ore de travaliu, am dat naștere fiicei mele, Elisabeta. Ea s-a dovedit a fi o dezamăgire pentru cei care sperau la alt băiat, dar eu eram extrem de bucuroasă și am insistat să am în totalitate grijă de ea în primele luni din viață.

Era perfectă cu tenul ei fin, tipic celor din familia Valois, și cu ochii de un negru apos. Petreceam ore întregi cântându-i, promițându-i tot ce știam – siguranță, confort, părinți care vor avea mereu grijă de ea. Cu visele ei în mâinile mele, am găsit consolare față de tumultul lumii de afară.

Viscole neobișnuite au aruncat destulă zăpadă cât să îngroape sate întregi, iar Francisc s-a îmbolnăvit din nou. În timp ce el a căzut la pat, eu mi-am construit un refugiu în apartamentele mele, unde îmi aduceam copiii să stea cu mine.

Era prima dată când îl aveam numai pentru mine pe fiul meu de doi ani. Micuțul Francisc suferea de teribile infecții la urechi, țipând zile întregi până când medicii îi dădeau loțiuni care să-l calmeze. Diane se folosi de sănătatea lui precară drept scuză ca să îi supravegheze îngrijirea și speram să îl apropii pe fiul meu de mine în timp ce ea era plecată. Bucuria mea inițială la vederea buclelor sale castanii și a grației de faun dispăru când am înțeles că el nu știa cine sunt. Mă privea de parcă aș fi fost o greșeală, tresărind când i-am luat bărbia în mână și i-am zis:

– Mama. Eu sunt mama. Am arătat spre Elisabeta, legănată în brațele Lucreziei. Acea este surioara ta, Elisabeta.

El își strânse gura.

– Deean! O vreau pe Deean!

Mi-am astupat urechile la bocetele lui, îndurându-i crizele pentru că era copilul meu, fiul meu.

Într-o seară rece, în timp ce stăteam cu Elisabeta și îl priveam jucându-se cu una din lăute, am fost anunțată că regele dorește să mă vadă. M-am dus în apartamentele lui Francisc ca să gășesc aproape stins focul din șemineul mare, platouri cu mâncare și pahare puse grămadă pe bufet. Ceva era în neregulă. El nu suportase niciodată lenea la servitori.

Apoi am mirosit parfumul.

Stătea lângă fereastră, iar catifeaua neagră accentua faptul că era slab. Pecețile unui pergament pe care îl ținea au zornăit când s-a întors spre mine.

– Henric Tudor este mort. Scăpă pergamentul pe podea. A murit acum trei zile, mâncat de viu de ulcerul de la picior. Se făcuse mare cât un elefant, lovea miniștrii și chinuia servitorii așa cum avea chef. Ultima lui soție, cea de-a șasea, e norocoasă că i-a supraviețuit. Un zâmbet amar îi flutură pe buze. Fiul său de zece ani a fost încoronat Eduard al VI-lea. Se arată vremuri grele. Aud că unchii materni ai lui Eduard deja se luptă pentru dreptul de-a conduce ca regenți în numele lui.

M-am așezat în genunchi din respect pentru trecerea în neființă a unui suveran, deși, cum viața lui sordidă ne dezgustase mai bine de un deceniu, gândeam că lumea avea să fie un loc mai bun fără Henric al VIII-lea.

– Avea cincizeci și cinci de ani, continuă Francisc. Cu trei ani mai mare decât mine. Îmi amintesc când ne-am întâlnit prima oară, acum mulți ani. El era înalt și bogat precum Cresus; ar fi putut fermeca și diavoli din iad. Chicoti. Șarpele ăla bătrân de Carol este cel înțelept. Refuză să moară și, la fel ca mine, putrezește pe tron. Spune că o să intre într-o mănăstire când va ajunge prea bolnav să conducă și își va împărți regatul între fratele lui, Ferdinand, și fiul său, Filip – Austria și ducatele germane pentru Ferdinand; Spania, Lumea Nouă și Țările de Jos pentru Filip. E o imagine frumoasă, deși sunt convins că nici eu nu o să mai trăiesc mult.

Am pășit în fața lui.

– Nu spune asta. Trebuie doar să te odihnești și să-ți recapeteți puterile.

Își ridică mâna.

– Tu nu m-ai mințit niciodată până acum. De ce începi acum? Sunt pe moarte. Știi și eu asta și o știi și tu, care ai un simț special pentru astfel de lucruri.

Mi-am întors privirea. Cu cât mă apropiam mai mult de el, cu atât mirosul era mai puternic, o amintire teribilă căreia nu-i puteam face față. Cum aș putea trăi într-o lume în care el nu mai exista?

– *Ma fille*, zise blând, de ce privești într-o parte?

– Pentru că... nu pot suporta să te aud vorbind astfel. Glasul mi se stinse. Nu o să mori.

– Oh, ba da, și sper să se întâmple mai devreme decât mai târziu. Plescăi. Hai, oprește-ți lacrimile. Am ceva să-ți spun.

Mi-am șters lacrimile și m-am așezat lângă el.

– Henric va fi rege, începuse el, iar tu, regină. Este ciclul vieții: soarele apune, iar luna răsare. Și ce mai lună las Franței! Când mă gândesc că, dintre toți fiii mei, tocmai cel care-mi seamănă cel mai puțin, cel pe care nu l-am înțeles niciodată este cel care îmi va moșteni coroana – este aproape incredibil.

– Sunt sigură că Henric te iubește, am spus. Ești tatăl lui. Cum ar putea altfel?

Suspină.

– Loială Caterina, îl vei apăra pentru totdeauna? Este datoria ta, da, obligația ta ca soție, dar eu nu trebuie să mimez ceva ce nu simt. Făcu o pauză. Și totuși, poate că Henric va învăța să fie un rege bun, cu tine alături. Te-am urmărit în acești ultimi ani și nu ai admis niciodată înfrângerea. Ai inimă de conducător, Caterina de Medici, și mi-e rușine când mă gândesc la momentul în care aproape am cedat sfaturilor consiliului de a te exila.

– Maiestatea Voastră a procedat cum a crezut mai bine, am murmurat, gândindu-mă cât de aproape fusesem de acel dezastru și la ceea ce făcusem ca să mă protejez. Eu nu aș fi protestat.

– Știi. Și mai știi că fiul meu nu îți merită devotamentul. Sper ca într-o zi să se dovedească demn de tine. Francisc își fixă privirea asupra mea. Dar nu lăsa devotamentul să te orbească. Ferește-te de femeia aia a lui, de marea seneșală. Ea va lua totul, dacă o lași. Te va forța să devii o iapă de prăsilă în timp ce ea îi va conduce pe Henric și pe curteni.

Era prima dată când vorbea despre Diane. Numele ei suna obscen pe buzele lui.

– Cât despre prietenii lui din familia de Guise, adăugă, trebuie să îi urmărești și pe ei. Vor căuta să-și exercite puterea prin Henric. Au ambiții mari; nu aș fi surprins dacă într-o zi ar căuta să conducă chiar Franța. Se întoarse spre biroul său, luă un pergament și îl așează în mâinile mele. Asta este pentru tine.

Am desfășurat hârtia și am privit în sus cu neîncredere.

– L-am confiscat acum mulți ani de la un creditor, zise el. Nu îmi amintesc numele nenorocitului. Nu am apucat să îl restaurez, deși este un loc minunat. Castelul se află lângă râul Cher și e înconjurat de grădini și de o vie bătrână. Se numește Chenonceaux și este al tău, să faci cu el ce-ți place.

Propriul meu castel, cedat mie de către bărbatul pe care ajunsese să îl iubesc ca pe un tată. Totul devenea îngrozitor de real. În curând avea să moară, iar eu nu îl voi mai vedea niciodată. Nu voi mai râde niciodată cu el; nu voi mai călări alături de el la vânătoare, nu vom mai împărtăși încântarea lui pentru pictură, muzică și arhitectură. El va fi mort, iar eu voi fi singură, fără protecția sa.

Durerea era viscerală, îmi tăia răsuflarea.

– Nu merit astea, am șoptit.

El se întinse să-mi prindă chipul în mâinile lui slăbite.

– Ba meriți. Nu uita niciodată asta. Să-ți amintești mereu de mine, Caterina. Atâta timp cât trăiesc în amintirea ta, nu voi muri niciodată.

Declinul său nu putea fi mascat, la fel nici ochii febrili și trupul slăbit. I s-a trimis vorbă lui Henric, care plecase la vânătoare. Eu bănuiam că sunt din nou însărcinată, dar nu aveam nici o șansă să îi spun, pentru că imediat ce sosi, am plecat împreună spre apartamentele lui Francisc.

Bărbatul scheletic din patul acoperit cu perdele stacojii era de nerecunoscut; oasele i se vedeau prin piele. Paré¹ făcu semn către Henric. Eu am rămas lângă alcov, ținând-o de mână pe Marguerite.

¹ Ambroise Paré (1510–1590), de profesie bărbier, a fost chirurgul regilor Henric al II-lea, Francisc al II-lea, Carol al IX-lea și Henric al III-lea. Este considerat unul dintre fondatorii chirurgiei moderne. (n.tr.)

Francisc întinse mâna; Henric șovăi. Contemplându-și tatăl, expresia de pe chipul lui deveni clară. Vorbiră pe un ton discret înaintea ca Henric să plece clătînându-se. Când a trecut pe lângă mine, am văzut pentru prima oară teribila povară pe care o ducea, anii de ură împotriva tatălui său, pe care acum nu-i mai putea răscumpăra.

Francisc zâmbi la Marguerite.

– *Ma fille.*

Înghițindu-și lacrimile, Marguerite îi sărută fruntea și îi ținu mâna înainte să plece din încăpere, parcă împinsă de o adiere invizibilă. Am rămas numai eu.

– *Ma petite*, stai lângă mine, murmură el. M-am așezat pe pat și i-am luat mâna rece într-a mea. El își închise ochii. Ah, *c'est bon...*

La miezul nopții a devenit inconștient și locul mi-a fost luat de medicul regal, de doctorul Paré și de escorta regelui. Eu am zăbovit în anticameră. La ora două dimineața, sunetul plânsetelor lor mă treziriă dintr-un somn superficial.

M-am abătut în galeria pustie. O siluetă ieși din umbră, un chip mâhnit, înconjurat de păr argintiu. În spatele ei urmau două doamne îmbrăcate în negru.

– Este...? întrebă Madame d'Étampes.

Am dat din cap. Ea își apăsă mâinile pe tâmple cu un țipăt care îți sfâșia inima. Femeile au luat-o să o conducă afară, dar ea s-a întors spre mine, prinzându-mi mâna cu degete reci ca gheața.

– Acum este rândul tău. Nu uita tot ce ai învățat; nu uita că, în timp ce bărbații se luptă între ei în mod deschis, noi trebuie să ne angajăm într-o luptă mai ascunsă. Bătăliile tale tocmai încep, dar tu ești regina.

Am văzut-o plecând pentru ultima dată. Cariera sa strălucitoare se sfârșise. Dominase curtea, uzurpând afecțiunea regelui în așa fel încât soția sa, regina Eleonora, nu făcea un pas alături de el. Fusese adorată, insultată, temută. Acum avea în față o viață singuratică, la mila femeii care, în curând, avea să îi preia rolul, iar eu mă temeam pentru ea. Mă temeam de ce i-ar fi putut face Diane.

M-am întors în apartamentele mele, am tras draperiile și m-am așezat pe pat. Mă așteptam la un val de durere. Îl iubisem pe Francisc cum nu iubisem pe nimeni altcineva; îl iubisem pentru

excesele și maniile sale, pentru grandoearea și slăbiciunea lui, dar, mai presus de toate, îl iubisem pentru că și el mă iubise pe mine.

Însă nu mi-a curs nici măcar o lacrimă. Acum aveam un scop, indiferent cât de neclar: aveam să fiu regină. Aproape că-l puteam auzi pe Francisc râzând, cu sufletul plin de viață, plin de mândrie pentru ceea ce am complotat să realizăm împreună. Am știut atunci că el nu va muri niciodată cu adevărat; acesta era ultimul său dar, unul pe care s-a asigurat că îl voi purta pentru tot restul zilelor mele.

Îmi lăsa moștenire dragostea sa nemuritoare pentru Franța.

PARTEA A III-A
1547–1559

Lumină și liniște

UNSPREZECE

După patruzeci și cinci de zile de doliu, eu și Henric ne-am afixat pentru prima oară ca rege și regină.

Încă mi se părea greu de crezut că socrul meu era mort, că întreaga lume se schimbase și că acum eu eram regină. M-am îmbrăcat cu rochia albă, cu gulerul și vălul de doliu și – așa cum se întâmplă deseori în perioadele îndurerate – mă agitam din cauza unor lucruri neimportante, de teamă că albul mă face să am pielea galbenă. Sarcina se vedea și simțeam ochii întregii curți ațintiți asupra mea, cântărind calitatea mea de a împărți tronul cu un rege din familia Valois.

Spre deosebire de mine, Henric era senin. Albul i se potrivea, luminând chihlimbarul ascuns din ochii lui și părul negru. Își lăsase barba să crească și aceasta îi dădea un plus de demnitate la cei treizeci de ani ai lui. Dădu dovadă de o eleganță stăpânită în timp ce curtenii nerăbdători se adunau să ne întâmpine. Și eu a trebuit să spun câteva cuvinte fiecăruia, iar gâtul mă durea de la atâtea încuviințări ale urărilor lor goale. În timp ce ultimul se înclină în fața noastră, din întâmplare, m-am uitat în sus spre intrarea în sală și am simțit că îmi clocotește sângele.

Conduși de Francisc, ajuns duce de Guise de la moartea tatălui său și cunoscut sub porecla de le Balafre¹, din cauza răniei pe care o avea pe față, clanul de Guise își croia drum printre curteni. În momentul în care îi văzu, Henric se ridică și părăsi podiumul. M-am uitat, fără să-mi vină să cred, la imaginea soțului meu, noul nostru rege, întâmpinând acele progenituri de parcă ar fi fost egalii

¹ De fapt, această poreclă a fost atribuită lui Henric de Guise, fiul lui Francisc de Guise. (n.tr.)

săi. După ce îl bătu pe spatele pe le Balafre în semn de camaraderie, se întoarse să sărute mâna cardinalului de Guise, fratele ducelui, care îmi displicuse dintotdeauna.

Deși avea în jur de douăzeci și cinci de ani, monseniorul era deja un diplomat abil care reprezenta la Roma interesele ecleziastice ale Franței. Asemenea fraților săi, urma să moștenească o avere uriașă și se purta ca unul care nu părea să fi fost vreodată în altă situație. Cu robele sale foșnitoare din mătase roșie și boneta de pe cap, cu ochi blânzi de vițel, buze groase și mâini delicate, monseniorul îmi amintea de răposatul meu unchi papal. Crescut într-o viață plină de lux, în spatele eleganței sale afișate stăteau la pândă ambiții de nepotolit și aproape că îl preferam pe le Balafre, fratele lui cu privire încruntată, care nici măcar nu încerca să-și ascundă disprețul pentru toți cei ce nu erau francezi, nobili sau catolici.

– Uită-te la ei, i-am suflat cumnatei mele, Marguerite. Se poartă de parcă ar fi stăpânii lui.

Marguerite îmi șopti înapoi, indignată și ea.

– Fratele meu e orb când vine vorba de familia aia, iar ei știu exact cum să îl joace. Ești înțeleaptă că nu ai încredere în ei. De Guise ar vrea ca toată Franța să li se închine, deși nu dețin decât un ducat oferit de tatăl meu.

Cuvintele ei au sunat ca un ecou al avertizării primite de la socrul meu. Mi-am ridicat bărbia mai sus, ascunzându-mi tulburarea, în timp ce Henric se adresă curții avându-i alături pe de Guise.

– Tatăl meu, Francisc I, s-a dus, declară el. Deși îi jelesc moartea, acum trebuie să domnesc de unul singur. Voi fi regele unei noi ere, voi restaura gloria căzută a Franței, astfel încât să trăim în pace, protejați de dușmanii noștri și în grația unei singure credințe adevărate.

Izbucniră aplauze înflăcărate. Nu înțelegeam de ce simțeam o asemenea teamă, până când adăugă:

– Vedeți în fața voastră un suveran încrezător în locul său, dar needucat în căile guvernării. De aceea, îmi voi schimba consiliul, începând – și întinse mâna spre cardinal – cu monseniorul ca președinte al consiliului, și fratele său, Francisc le Balafre, duce de Guise, drept consilier-șef.

De data asta, o uimire tăcută îi întâmpină vorbele.

– Iar conetabilul Montmorency, continuă Henric, care l-a servit pe tatăl meu cu atâta loialitate, va prelua un loc de onoare în consiliu, unde nepotul său, Gaspard de Coligny, va fi numit amiral și va fi însărcinat cu apărarea porturilor noastre.

Am găsit puțină alinare în menționarea lui Coligny și a unchiului său, conetabilul. Nu îl mai văzusem pe Coligny de ani de zile, pentru că venea rar la curte, dar îl considerasem întotdeauna un prieten, unul de care aș putea avea nevoie, în timp ce conetabilul era vestit pentru ura sa față de Diane și familia de Guise. Poate că Montmorency avea să fie un obstacol, mă gândeam eu, până am văzut zâmbetul subtil de pe buzele pline ale cardinalului. Numirea conetabilului fusese ideea lui, desigur, pentru că era mai înțelept să aibă un potențial dușman la curte, sub ochii lui, decât unul care să ridice probleme în altă parte.

Henric încuviință toate cererile familiei de Guise.

Apoi apăru și ea, ca la un semn, strălucitoare în brocart violet și mâneci din blană de hermină. Pe corset scânteia o bijuterie enormă de safir. Eram șocată. Ultima persoană care purtase acea bijuterie fusese ducesa d'Étampes. Făcea parte din vistieria reginei, de care regina Eleonora, deja aflată în drum spre Portugalia, nu se bucurase niciodată. Prin faptul că o purta azi, Diane făcea o declarație pe care nimeni, mai ales eu, nu o putea ignora.

Pluti până la podium pe lângă curtenii care sușoteau, de parcă indiferența ei i-ar fi putut sufoca. În timp ce se aplecă în fața mea făcând o reverență, își ridică privirea și am știut în acel moment că îmi transmitea avertismentul ei. O răzbunare teribilă fusese aruncată asupra doamnei d'Étampes și, spre deosebire de predecesoarea ei, Diane nu avea nici o intenție să își asume locul cuvenit.

– Doamna de Poitiers, anunță Henric, seneșală de Normandia. Prin aceasta îi ofer titlul de ducesă de Valentinois, ca recunoaștere a serviciului neobosit adus soției mele, regina.

Mi-am amintit nopțile în care stătuse lângă patul nostru, regizându-ne de parcă am fi fost creaturile ei. Acum că pântecul îmi fusese umplut, ea nu mai participa, dar credeam că asta ar fi fost de preferat în locul acestei umiliri publice. Simțeam că trebuie să ies imediat din sală, dar am simțit mâna Margueritei pe umărul meu. Și, în timp ce mânia îmi tulbura gândirea și simțeam gustul

amar în gură, l-am auzit pe papa Clement vorbind ritmat: „Dragostea este o emoție înșelătoare. Te vei descurca mai bine fără ea. Noi, Medici, mereu am făcut-o.“

Deși eram regină, trăiam într-o lume condusă de Diane. Așa cum mă temusem, își vărsase răzbunarea asupra ducesei d'Étampes, confiscându-i proprietățile și aruncându-o în ruină. Din splendida ei suită de apartamente noi, Diane preluă și îngrijirea fiului meu, Francisc, numindu-se guvernantă oficială și alegând o echipă de îngrijitori.

Avea permisiunea soțului meu, astfel că nimeni nu se gândi de două ori la cum mă simțeam eu. Nimeni nu credea că eram mai mult decât o iapă de prăsilă. Ca multe regine înaintea mea, mi se cerea să nasc un copil în fiecare an și să îndur infidelitatea soțului meu fără reproșuri.

Pe scurt, nu puteam să fac nimic să o înving, mai puțin o crimă.

Această posibilitate mă rodea precum un viciu, favorizat de sarcina care mă obosea și care mă făcea să fiu prost dispusă. De câte ori auzeam de câte o petrecere pe care ea și Henric o organizau sau de o călătorie de vânatoare pe care o făceau, mânia mea era atât de mare, încât aveam nevoie de tot autocontrolul ca să nu deschid capacul sticlutei și să scap de ea, fără să-mi pese de consecințe. La mai puțin de un an de la moartea lui Francisc, nu puteam să ies afară din apartamentele mele fără a întâlni peste tot inițialele încolăcite ale lui Henric și ale ei, apărute ca ciupercile după ploaie pe tapiserii și streșini. Ferească Dumnezeu să vrea vreodată Diane ceva de la mine, că aș fi apărut lucrul acela cu viața mea.

Nimic nu a făcut mai clară această situație decât problema castelului Chenonceaux.

Se întâmplă la câteva luni după încoronarea lui Henric, toamna. Era o vreme blândă, câmpurile erau pline de vegetație și copacii erau aprinși în nuanțe de auriu și ruginiu. Francisc spusese mereu că Loara îți tăia cel mai mult respirația toamna și am hotărât să îmi vizitez castelul înainte să se instaleze iarna. Din păcate, mi-am făcut cunoscute intențiile într-o seară, în timpul cinei, și, cu precizie de ceasornic, Diane veni în apartamentele mele a doua zi, strălucitoare în damasc negru cu blană de nură, cu părul marmorat

aranjat într-o coafură greacă care arăta decizia ei de a împrumuta o imagine clasică.

Dacă ea era sprintena Diana¹, atunci eu eram Iunona² cea legată de pământ, însărcinată în șapte săptămâni, cu picioarele și mâinile umflate, cu dureri de spate și ochi deloc încântați să o vadă la o oră atât de matinală. Își plecă capul, concesie pe care o făcu în locul reverenței.

– Înțeleg că Alteța Ta dorește să călătorească spre Loara. Maiestatea Sa a cerut să te însoțesc, deoarece s-ar putea întâmpla vreun eveniment nefericit.

– Nu este nevoie, am spus. I-am cerut arhitectului d’Orme să mă însoțească și să mă ajute cu reamenajarea, plus că am destui însoțitori care să-mi asigure protecția.

– Ah, dar nici unul nu este atât de devotat ca mine.

Privirea îi coborî înadins la pântecul meu însărcinat. Aș fi putut să îi trag o palmă. Era hotărât. Am plecat împreună spre Loara.

Frumusețea castelului Chenonceaux strălucea în ciuda faptului că era neglijat. Grădinile erau devastate de natura sălbatică și podgoriile erau neîngrijite, dar castelul se mândrea cu turnulețe ascuțite și balcoane cu vedere spre râul Cher – o casă creată din perle și ceață, făcută pentru sensibilitatea unei femei.

M-am îndrăgostit de el din clipa în care l-am văzut. La fel și Diane. Plutea prin camerele libere cu cretinul acela de d’Orme (care știa prea bine care din noi are o mai mare influență asupra reputației lui) alergând pe urmele ei și notându-i sugestiile idealiste în carnetelul său. Eu am fost lăsată într-un scaun pe hol, privind încruntată la arcadele asimetrice.

La câteva nopți după întoarcerea noastră, Henric veni la mine. Când îmi spuse că Diane dorea castelul meu, l-am privit lung de parcă mi-ar fi cerut să alerg goală prin curte, pentru amuzamentul ei.

– Dar actul este al meu, am zis. Tatăl tău mi l-a făcut cadou.

El lovi din picior. Îmbrăcat în brocart negru, cu semiluna ei brodată în argintiu pe mâneci, întrupa imaginea unui rege. Barba îi era mare și moale, exact așa cum mi-am imaginat că va deveni în noaptea nunții noastre. Nu mai aveam nevoie de Diane ca să ne

¹ Zeița vânătorii. (n.tr.)

² Stăpâna zeilor și protectoarea căsătoriilor. (n.tr.)

facem datoria și, chiar în timp ce stăteam acolo, îmi puteam imagina senzația mâinilor lui pe trup. Am aruncat gândul la o parte, disprețuindu-mi slăbiciunea și dorința pentru un act de care aveam parte numai pentru a face copii.

– Îți va da Chaumont, spuse el. Este un schimb cinstit.

– Ai putea la fel de bine să compari o cocioabă cu piramidele. Nu îi ajunge palatul de la Anet?

Nu îmi alesesem o replică potrivită. Anet era refugiul lor față de curte și de mine, iar vocea îi deveni rece.

– Anet îi aparține. Poate face cu el tot ce dorește.

– Într-adevăr, cu condiția să-mi permită și mie să fac la fel. L-am înfruntat cu o privire neclintită, care prevestea faptul că, la nevoie, eram gata să mă lupt. Spune-i că nu mă voi despărți de el nici măcar pentru Luvru.

Maxilarul i se încleștă.

– Există dubii că tata a obținut castelul în mod legal.

– Și ce dacă? Confiscarea unei proprietăți în locul unei datorii este un vechi obicei regal.

– Cu toate acestea, zise el spre uimirea mea, voi numi un tribunal care să dezbată problema.

Ieși afară trântind ușa.

Verdictul stabili că Francisc acționase ilegal. Chenonceaux a fost scos la o licitație, iar aceasta a exclus participarea mea ca regină. A existat o singură ofertă: pentru suma derizorie de 50 000 de livre, Diane cumpără castelul cu tot ce se afla în el.

Lipsit de orice renovare și înconjurat de o pădure deasă de pini care îi lăsa pereții de piatră mereu umezi, singura calitate a castelului Chaumont era priveliștea panoramică spre Loara. Am plâns când l-am văzut și am ordonat să fiu dusă imediat înapoi la curte, unde am dat buzna în camerele mele și am izbit de pereți tot ce mi-a căzut în mână.

Am jurat să nu mă întorc niciodată la Chaumont, dar am făcut-o, după nașterea celui de-al treilea copil, fiica mea Claude. De data asta l-am adus și pe Cosimo Ruggieri. A rătăcit prin castel uluit, atât de entuziasmat de potențialul său de-a deveni observator, că i-am dat cheile. Își închise casa din Paris și se mută acolo. Cât despre mine, am refuzat să mai am ceva de-a face cu locul acela.

Mândria era un lux pe care mai credeam că mi-l pot permite.

DOISPREZECE

Pe lângă faptul că preluă îngrijirea fiului meu, Diane se erijă în supraveghetor al creșei regale, preluând astfel controlul asupra educației copiilor mei. Totuși, i-am atenuat influența prin numirea doamnei și domnului Humeries, un cuplu nobil cu multă experiență, ca guvernanți oficiali ai copiilor, astfel încât să am și eu un cuvânt de zis în modul în care erau crescuți.

În felul ei ipocrit, Diane insistă ca noi să mimăm cooperarea și institui întâlniri matinale cu mine pentru a discuta nevoile copiilor. La câteva luni după ce luase Chenonceaux, veni să mă informeze că avea să-mi transmită o problemă de mare importanță.

– Eu și monseniorul am discutat despre căsătoria Alteței Sale, anunță ea, trecându-și mâinile peste mesele mele ca și cum ar fi verificat dacă sunt curate.

– Da? Mi-am ridicat privirea de la broderia mea, dorind ca podeaua să se deschidă și să o înghită cu totul. Nu sunt premature astfel de discuții? Fiul meu nu are nici șase ani.

– Este delfinul nostru, moștenitorul tronului. Niciodată nu e prea devreme să ne gândim cine îi va purta fiii. Cardinalul consideră, și cred că Maiestatea Ta va fi de acord, că nici o prințesă nu este mai potrivită pentru Alteța Sa decât Maria Stuart, regina Scoției.

Am chicotit.

– Dar și ea este numai un copil, o regină-copil, supravegheată de mama ei văduvă...

Vocea mi se stinse. De la moartea lui Iacob al V-lea, regentul Scoției era Marie de Guise; chiar Maria era pe jumătate o de Guise. Vulturii deja făceau planuri, asigurându-se că atunci când fiul meu

va deveni rege, unul de-al lor va sta în locul meu. Aș fi fost flatată că vedeau în mine așa o amenințare, dacă nu m-ar fi indignat modul în care urmau să-l folosească pe fiul meu pentru a-și duce mai departe ambițiile.

– Ar fi o logodnă, adăugă Diane, care se va încheia când vor avea vârsta potrivită.

– Înțeleg, am zis. Și așa era. Lasă-mă să mă gândesc puțin. Am urmărit-o întorcându-se spre ușă și am adăugat: Presupun că Maiestatea Sa, soțul meu, a fost informat?

A rămas nemișcată.

– Maiestatea Sa este ocupată cu viitoarea ambasadă a Monseniorului la Roma. Vocea i se ascuți. Dar sunt sigură că va fi de acord. Alianța cu scoțienii este esențială pentru apărarea noastră.

– Așa e. Oricum, trebuie și el consultat, nu? Poate mâine, după consiliu...?

Diane mărșălui afară din cameră, supărată.

Lăsându-mă pe spate în scaun, am râs copios. De data asta, am jurat, nu va învinge ea.

A doua zi, eu și Henric îl ascultam pe cardinal cum lauda logodna cu Scoția. Splendidă, într-o catifea albastră, Diane ședea lângă el, pe un scaun cu spătar înalt. Și eu purtam haine regale, dar față de grația ei de lebădă, mă simțeam ca o găscă în rochia mea azurie încrustată cu perle, cu corsetul care mă strângea precum o menghină.

– Maiestățile Voastre, spuse Monseniorul cu voce melodioasă, în timp ce mâinile lui expresive se mișcau în aer, prin logodna reginei Scoției cu Alteța Sa, vom sprijini regența surorii mele, Marie, și îi vom avertiza pe lorzii protestanți că nu vom tolera viitoare disensiuni, dar, și mai important, vom câștiga un drept superior la tronul Angliei.

Diane încuviință.

– Cum așa? am zis. Cred că există deja un rege care ocupă acel tron.

Monseniorul făcu o pauză, neplăcut surprins. Evident, nu se aștepta să am, și mai ales să-mi exprim, o părere.

– Într-adevăr, Alteța Voastră, dar Eduard Tudor este un eretic protestant cu o sănătate șubredă.

– Așa o fi, am zis eu bucurându-mă de șansa de a-i perturba calmul, dar are două surori, și cred că cea mai mare, Maria, este o catolică declarată.

Lăsa să-i scape un suspin de nerăbdare, ca un profesor obligat să-i facă pe plac unui elev stupid.

– Este, dar anularea căsătoriei mamei ei aruncă dubii asupra legitimității sale. Cât despre cealaltă soră, Elisabeta, ea s-a născut din vrăjitoarea Anne Boleyn, pe care Henric al VIII-lea a decapitat-o pentru adulter. Mulți susțin că Elisabeta nu este fiica regelui. Astfel, nici o soră nu este potrivită să domnească.

Henric ne ascultă fără să vorbească; când o făcu, vocea îi trăda nerăbdarea.

– Eu și Alteța Sa suntem la curent cu problemele maritale ale lui Henric Tudor. Mai știm și că nepoata ta, Maria Stuart, are un drept asupra Angliei prin bunica paternă, sora lui Henric al VIII-lea. Totuși, împărtășesc îndoielile soției mele despre cât de oportună este această căsătorie pentru fiul meu.

Diane se ridică.

– Maiestate, pot vorbi? El încuviință. Regina Scoției este cu doi ani mai mare decât Alteța Sa. Moartea tatălui ei a lăsat-o atât pe ea, cât și regatul, pradă englezilor. De aceea, eu și Monseniorul propunem ca ea să fie adusă aici ca însoțitoare pentru Înălțimea Sa, astfel încât să dezvolte o afecțiune reciprocă, născută dintr-o copilărie petrecută împreună.

– Ah, da? Spre stupoarea mea, expresia lui Henric se împlânzi. Și ce spune mama reginei Scoției? Cu siguranță nu dorește să fie despărțită de unicul său copil.

Cardinalul interveni.

– Sora mea se teme pentru siguranța fiicei sale. Și ea imploră permisiunea Maiestății Voastre de a o trimite pe Maria aici, unde poate trăi sub protecția Voastră.

Totul era calculat în cele mai mici detalii. Soțul meu era îndrăgostit de noțiunile învechite de cavalerism; salvarea neajutoratei regine a Scoției de englezi nu avea cum să nu-l incite, după cum știau prea bine Diane și cardinalul. De fapt, ei se bazau pe asta.

Henric se întoarse spre mine.

– Caterina, tu ce zici?

Voiam să spun că preferam ca fiul meu să se însoare cu oricine altcineva decât să ia o mireasă de Guise, dar adevărul era că nu aveam nici un motiv logic să protestez, în afară de acela că nu aveam încredere în familia de Guise, iar Maria Stuart avea același sânge. Altfel, în realitate, era uniunea ideală, una care avea să lege Scoția și Franța într-o alianță solidă, întărind poziția noastră în Europa.

Am zâmbit cu cât de multă demnitate am putut.

– Ce altceva aș putea spune? Se pare că trebuie să o întâmpinăm pe micuța Maria Stuart cu brațele deschise.

– Bine, atunci s-a stabilit. Henric trase de haină, nerăbdător să se schimbe pentru sportul de după-amiază. Trimite o escortă de galioane s-o aducă pe regina Scoției, îl instrui pe cardinal, și asigur-o pe sora ta că fiica ei va fi onorată aici, îmi dau cuvântul.

Cardinalul făcu o reverență.

– Joci o partidă de tenis cu mine? o întrebă Henric pe Diane.

Ea zâmbi.

– Mă tem că nu știi să joc, dar îmi va face mare plăcere să privesc.

Își înclină capul spre mine și ieși cu soțul meu, lăsându-mă singură.

La începutul lunii august, eu și Henric ne-am dus la Lyon, unde eram programați să ne facem intrarea regală. Nu ar fi fost adecvat să fie prezentă și Diane, așa că a rămas, fără tragere de inimă, acasă cu copiii, lăsându-mă să savurez șansa de a mă afișa ca soție a lui Henric și ca regină.

Timp de zece zile fericite, am trăit împreună sub același acoperiș, fără ea, primind petiționari, plimbându-ne prin grădină și luând cina în sală, cu nobilii locali. Noaptea jucam și cărți. Henric devenise parcă mai blând, mai liniștit. Zâmbea și era mai grijuliu cu mine. Am început să înțeleg că, îndepărtat de tertipurile amantei sale, el era, de fapt, un om simplu care se mulțumea să aibă liniște sufletească, și am întrezărit cum ar putea fi viața noastră. Într-o noapte, un mesager a venit cu o misivă urgentă.

Henric își dădu ochii peste cap în timp ce spărgea sigiliul.

– Mă întreb dacă monseniorul doarme vreodată sau dacă își petrece toate orele cu pana în mână.

Am râs pe înfundate, amestecând cărțile în timp ce el citea. Dintr-odată, lovi cu pumnul în masă.

– Pentru numele lui Dumnezeu, nu voi fi tolerant față de sfidările acelei gloate eretice!

Am așezat cărțile deoparte. Pe sub barbă, am văzut cum își încleșta maxilarul.

– Pot să văd și eu? am zis.

El se încruntă. Nu interveneam niciodată în problemele de stat, mai ales în ceea ce-l privea pe cardinal, dar monseniorul câștigase o rundă cu logodna Mariei Stuart și eu nu eram pregătită să cedez din nou în fața lui.

– Poate că o să îți fiu de ajutor, am adăugat.

Îmi întinse scrisoarea. Mesajul era destul de simplu: hughenoții cereau drepturi egale de a se ruga și, în scopul ăsta, făceau propagandă prin Paris, la fel cum procedaseră în timpul domniei socrului meu, numai că, de data asta, monseniorul voia să îi aresteze și să îi ardă pe rug.

Am privit în sus.

– În afară de părerea monseniorului, nu văd aici nici o dovadă că hughenoții te sfidează. În zelul său, mă tem că monseniorul a început să vadă trădători la orice colț de stradă.

Henric rămase tăcut o vreme, bătând darabana în masă. Apoi murmură:

– Poate. Chiar a insistat să îi permit să instaureze Inchiziția. Mă privi printre gene. Nu ai pomenit niciodată că știai despre hughenoți.

Am rezistat tentației de a râde. Erau atât de multe lucruri pe care nu le știa despre mine.

– Aud oamenii de la curte vorbind, am zis. Încerc să fiu informată în legătură cu orice subiect care te poate afecta, așa cum ar trebui să facă orice soție.

Am urmărit cum i se risipește suspiciunea din priviri. Era un catolic apatic, prea apatic după părerea mea, dar, spre surprinderea mea, râse.

– Vrei să spui că mi-ai da sfaturi ținând cont de bârfele auzite pe culoarele palatului?

– N-aș afirma asta. În orice caz, Machiavelli spune că la temelia oricărui stat sunt niște legi bune. Nu cred că instaurarea Inchiziției în Franța este o lege bună. Oricât de lipsiți de judecată ar fi,

hughenoții sunt supușii tăi, totuși. Persecutându-i n-ai face decât să le atragi dușmănia.

– Machiavelli, spuneai? Mă privi gânditor. Interesant... oricum, aceste grupări hughenote trebuie îngădite cumva. Nu Calvin domnește aici.

– Atunci, fă-o cu blândețe. Nu Calvin domnește aici, dar nici cardinalul.

Imediat ce am vorbit, m-am oprit, gândindu-mă că am mers prea departe. Henric se întinse spre paharul său, privindu-mă peste marginea acestuia.

– Se pare că te-am judecat greșit, zise el și se întinse să-mi bată ușor mâna. Îți mulțumesc. Bunul-simț este o marfă rară. Acum, împarte cărțile alea. Mi-am pus în gând să câștig înapoi toți banii pe care i-am pierdut la zaruri cu tine noaptea trecută.

Am jucat până târziu. Mă bucuram de noul respect ce se oglindea în privirea sa și de faptul că nu se mai gândea la scrisoarea cardinalului.

Când mă sărută de noapte bună, am fost mulțumită să îl las să plece singur în patul său. Nu îndrăzneam să sper că relațiile noastre vor deveni mai strânse, dar mi-am amintit ce spusese socrul meu înainte să moară și mi-am zis că dacă i-aș fi alături să-l consiliesc, soțul meu ar învăța să conducă singur.

TREISPREZECE

După întoarcerea noastră la Paris, m-am dus direct la Saint Germain, unde stăteau copiii. În perioada petrecută la Lyon primisem veste despre sosirea Mariei Stuart, dar am preferat să-mi întâlnesc viitoarea noră fără ceremonii. Nu voiam să apară familia de Guise împreună cu Diane și Henric, obligându-mă să stau ore întregi într-un scaun cu spătar tare în timp ce copiii cântau la lăută, iar doamna și domnul de Humeries se învârteau în spatele lor ca niște vulturi.

Așa că m-am dus singură în aripa copiilor. Când am ajuns la ușa lor, am auzit că se certau.

– Francisc poate să fie cavalerul, iar eu voi fi prințesa, declară o voce stridentă într-o franceză cu accent. Tu vei fi regina cea rea.

– Dar de ce? Tu ești deja regină, protestă fiica mea.

– Da, dar tu ai pielea mai închisă. Așa că tu trebuie să joci rolul reginei.

M-am apropiat tiptil, trăgând cu ochiul înăuntru. Maria Stuart stătea cu spatele la mine, avea șapte ani și era cu un cap și ceva mai înaltă decât Francisc, care o privea cu admirație. Îmbrăcată din cap până-n picioare în satin alb, cu părul ca o coamă blond-cenușie care îi cădea până la talie, ținea o mână în șold și pe cealaltă o scutura către Elisabeta. Fetița mea de patru ani o privea de parcă era o arătare, una pe care Elisabeta nu era sigură că o place.

– Nu vreau să fiu regina, zise din nou Elisabeta.

– Păi, dacă nu vrei tu, cine o să fie? replică Maria, și atunci am intrat.

– Voi fi eu.

Copiii au înghețat. Sau, mai degrabă, copiii mei au înghețat. Maria s-a întors spre mine.

– Și tu cine ești?

Era impresionantă. Avea trăsături minunate, piele aproape transparentă și ochi migdalați. Avea nasul lung, un nas caracteristic neamului de Guise; gura îi dezvelea niște dinți perfecți și mici. Sănătatea robustă era evidentă în trupul ei slăbuț, care se crispa la vederea mea.

Am chicotit.

– Draga mea, întrebarea ar trebui să fie: Cine ești tu?

Mă studie din cap până-n picioare:

– Eu sunt regina Scoției și a insulelor, desigur.

– Chiar așa? Și dacă ți-aș zice, regină a Scoției și a insulelor, că și eu am sânge regal?

Râse în batjocură.

– Nu se poate. I-am întâlnit deja pe Maiestatea și pe Alteța Sa. Zâmbetul îmi dispăru. Diane. Ea credea că Diane era regina.

Copiii se uitau la mine în timp ce am pășit mai aproape de Maria.

– Deci i-ai întâlnit pe rege și pe regină. Spune-mi, draga mea, ce crezi despre ei?

– Sunt frumoși, așa cum trebuie să fie un rege și o regină.

– Într-adevăr. Am privit spre fiul meu. Tu o găsești frumoasă pe regina Franței, prințul meu?

El se rușină.

– Maria, șopti el, doamna aceasta este... ea este...

În acel moment o femeie neîngrijită dădu buzna înăuntru, aducând cu ea mirosul ierbii prospăt tăiate și al trandafirilor. Părul de un roșu-aprins îi sălta în jurul feței îmbujorate, iar silueta voluptuoasă era strânsă într-o rochie azurie, mult prea împopotonată. Se opri brusc, icni și făcu o reverență.

Maria rămase nemișcată.

– Te rog, ridică-te, am zis. Tu trebuie să fii Janet Fleming, guvernanta reginei Scoției.

Janet Fleming se ridică.

– Da, Alteța Voastră, murmură ea, la dispoziția dumneavoastră. Maria își ridică ochii uimiți către mine.

– Tu... tu ești...?

Am încuviințat și am îmbrățișat-o.

– Acum, i-am spus la ureche, acum ai cunoscut-o pe regină. Ea tremură în brațele mele, iar eu m-am retras. Continuați-vă

jocul, le-am zis. Când am ajuns în dreptul ușii m-am oprit. Nu mi-ai răspuns la întrebare, draga mea.

– La întrebare, Alteța Voastră? răspunse reluându-și postura uimitor de repede.

– Da. Crezi că sunt frumoasă, așa cum trebuie să fie o regină?

– Desigur, îmi răspunse fără ezitare. Toate reginele sunt frumoase. Era un răspuns indirect, dar era oricum pe placul meu.

În anul următor, am născut cel de-al patrulea copil și al doilea fiu, Carol. Era un copil mic, neobișnuit de tăcut. Totuși, încă de mic, semăna mult cu tatăl lui, iar soțul meu, care se ținea departe de creșă, îl plăcu imediat și se arătă fermecat de gângurelile încântate pe care le scotea Carol ori de câte ori îl vedea. Atașamentul lui Henric față de noul nostru fiu a atras după sine și intervenția Diane de a se îngriji de aranjamentele pentru Carol, insistând că are nevoie de două doici, precum și de mai mulți servitori. Încă o dată, am fost ignorată, deși tocmai născusem, iar ura mea pentru Diane aproape că mă sufoca.

La fel ca mine, și ea era pe cale să descopere prețul pe care trebuia să-l plătească.

M-am retras devreme de la banchetul de seară și ședeam în fața măsuței de toaletă, unde Lucrezia îmi peria părul. Anna-Maria intră pe ușă.

– Maiestatea Voastră, Madame de Valentinois este aici, începu ea să anunțe când, fără permisiune, Diane o dădu la o parte.

– Lăsați-ne, le-am spus doamnelor mele de companie și m-am întors spre ea. Doamnă, tocmai voiam să mă retrag.

Gura i se schimonosi.

– Trebuia să o văd pe Alteța Voastră. Este oribil. Oribil!

M-am ridicat imediat.

– Ce este? S-a întâmplat ceva cu copiii mei?

Mișcă din cap.

– Sunt bine. Tocmai vin din apartamentele lor, unde dorm ca niște îngerăși. Nu am venit din cauza lor. Sunt aici în legătură cu târfa aia care are grijă de ei.

M-am oprit. Asta era o turnură neașteptată a evenimentelor.

– La cine te referi, la Madame d’Humeries sau la Lady Fleming?

– Lady Fleming, desigur. Am descoperit că ea și conetabilul sunt amanți.

Nu m-am putut abține și am izbucnit în râs.

– Fleming e o pacoste, fără îndoială, dar nici măcar ea nu s-ar culca cu un bărbat atât de bătrân, încât i-ar putea fi bunic.

Remarca sarcastică despre vârstă rămase neobservată. M-am abținut să adaug că îmi plăcea Janet Fleming și copiii o adorau, pentru că nu era niciodată scârbită să-și ridice fustele și să li se alătore la un joc de-a v-ați-ascunselea sau să stea în genunchi să caute o jucărie pierdută.

– E adevărat, răspuse Diane. Janet Fleming se întovărășește cu el. Prieteni de-ai mei, prieteni de încredere, au văzut-o strecurându-se în și afară din apartamentele lui. Nu poate continua în felul acesta. Gândește-te la scandal, dacă desfrâul ei ar deveni public.

Oricât îmi displăcea să recunosc, nu era isterică. Indiscrețiile sexuale aveau un fel de-a transforma curtea. Oricine purta pică familiei de Guise (și erau mulți) puteau folosi indiscreția pentru a răspândi calomniile despre Maria, care avea să se mărite într-o zi cu fiul meu. Nu aveam nici o îndoială că Diane știa ce vorbește în ceea ce o privea pe Janet Fleming; la urma urmelor, avea spionii ei, și simțisem pe pielea mea cât de mult îi plăcea să vadă ce se petrece în dormitoare, dar mă îndoiam că Montmorency era implicat.

Mi-am păstrat gândurile pentru mine, bucurându-mă în același timp la imaginea ei, înfuriată de imoralitatea altei femei.

– Trebuie oprită, iar Montmorency trebuie exilat!

– Ceea ce face el este în natura celor mai mulți bărbați, doamnă. Cu siguranță nu sugerezi că ar trebui să îl dojenesc pentru indiscreție în problemele sale particulare?

Dădu din mână.

– Nu, nu. Monseniorul va lua pe umeri sarcina aceea. Numai că el și fratele lui, le Balafre, cer consimțământul Maiestății Sale pentru a-l trimite departe pe Montmorency și...

Am privit în sus.

– Da?

– Păi, mai întâi trebuie convinsă Maiestatea Sa de gravitatea problemei.

– Și vrei să îl informez eu? Dacă-i așa, ar trebui să îți amintesc că nu aș putea face asta decât dacă aș vedea indiscreția cu ochii mei – ceea ce, desigur, iese din discuție.

Se aplecă spre mine, cu dinții rânjiți.

– Nu iese din discuție atât de mult pe cât ai crede. Se întâlnesc la noapte în camera lui Montmorency. Știu cum să-i prindem în fapt.

Am simțit de parcă ar fi scuipat pe mine. Mă gândeam să îi ordon să iasă. Nu am făcut-o pentru că, dacă Lady Fleming avea o relație carnală, trebuia să știu. Nimic nu trebuia să afecteze imaginea miresei fiului meu. În plus, dacă aveam dreptate și Montmorency nu era vinovatul, aș fi avut ocazia perfectă să îi dovedesc Dianeii că s-a înșelat. Mi-ar rămâne și ea îndatorată, o dată, iar eu m-aș asigura să pretind un preț ridicat.

– Prea bine, am zis. Lasă-mă un moment să mă schimb, da?

Alunecam pe coridoare ca niște școlărițe rătăcite. Am chicotit la gândul că, dacă am fi fost observate strecurându-ne prin palat, până dimineață întreaga curte ar fi forfotit. Diana încă detesta orice fel de atenție publică, pozând în consilier cast al regelui și însoțitoare loială a mea, deși, pe la spatele ei, curtea îi oferise titlul de curvă a regelui.

Deschise ușa către o cameră părăsită, care mirosea a fum și praf. Strecurându-se spre firidă, îngenuche, cu fața albă în lumina lunii. Trase covorul, dezvăluind o gaură prin podea. Lumina strălucea în camera de dedesubt. În timp ce râsete înfundate se auzeau până la noi, îmi făcu semn să înaintez. Am auzit vocea unui bărbat. Învinsă de curiozitate, m-am aplecat în mâini și genunchi și am lipit ochiul de gaură.

O femeie trecu prin fața ochilor mei. Am presupus că era Lady Fleming, lucru confirmat când a apropiat lumânarea de pat și și-a mișcat înfocat bogăția de păr scoțian. Începu să-și deschidă cămașa de noapte cu mișcări seducătoare. O mână se întinse și îi smulse corsajul. Am simțit un fior pe spinare la nerăbdarea aceluși gest, privind fascinată cum i se dezgoleau sânii plini.

Am fost învăluită de căldură când Janet Fleming își băgă un deget în gură, îl umezi și apoi începu să se joace cu sfârcurile. Asta era dorință. Asta era ceea ce nu împărtășisem niciodată cu Henric, ce nu experimentasem niciodată. În momentul acela voiam să fiu ea, oarbă la tot, în afară de propria mea plăcere.

– Vino aici, l-am auzit pe bărbat spunând cu vocea îngroșată de dorință.

– Poți să-i vezi? îmi sâsâi Diana în ureche.

Am mișcat din cap. Nu o mai puteam vedea pe Janet. Am auzit haine alunecând pe podea și gemete în timp ce pielea se lipea de piele. Apoi, Janet căzu pe pat, cu picioarele ridicate. Bărbatul stătea în fața ei, încordându-și fesele ferme. Carnea aceea suplă nu îi aparținea lui Montmorency, care avea cincizeci de ani, mi-am zis; și, când bărbatul a tras-o pe Janet de glezne înspre el, l-am recunoscut brusc.

Cu o suflare înăbușită, m-am aruncat înapoi.

Diane se încruntă și se aplecă să se uite. Șocul erupse din ea precum un bocet schimonosit. Mă îndoiam că au auzit-o, pierduți în flăcările pasiunii cum erau. Când și-a ridicat privirea spre mine, fața ei părea un craniu cojit.

Amantul cu pricina nu era altul decât Henric al nostru.

La câteva zile după aceea, Birago îmi aduse la cunoștință bârfa care circula în rândul curtenilor. Eu am stat departe de ceartă și m-am delectat cu povestirile lui despre cum toată lumea vorbea același lucru, speculând că Montmorency – văzând cum îi umblă lui Henric ochii de câte ori îl vizita pe Carol în camerele copiilor – a căutat să distrugă influența Diane asupra regelui, facilitându-i întâlnirile cu Janet Fleming. Diane mai trecuse printr-un fiasco asemănător cu o piemonteză, dar păstrase discreția; de data asta, însă, era cu cinci ani mai bătrână. Poleiala unei prietenii caste dintre ea și Henric își pierduse de mult strălucirea, așa că își trimise spionii să descopere orice detaliu sordid, făcând astfel evenimentul cât se poate de public. Rezolvă problema insistând ca Janet să se întoarcă în Scoția. Supus și jenat, Henric a fost de acord. Acest fapt a lăsat-o liberă pe Diane să-și dea frâu liber urii față de Montmorency, care părăsi furtunos curtea regală declarând că nu va fi ținut sub papuc de o târfă.

Am râs până m-a durut burta, deși simțeam un pic de gelozie pe șleampăta guvernantă scoțiană. Cu toate că nu m-am bucurat de infidelitatea lui, faptul că era și mai afectată Diane a constituit pentru mine un motiv de sărbătoare.

Apoi, însuși Henric veni să mă vadă într-o noapte. Spre surprinderea mea, nu încercă să se comporte de parcă nu greșise cu nimic, ci mai degrabă bombăni că nu-i plăcea să arate ca un prost.

– Doar nu i-am dat un titlu! A fost o simplă zbunguială. Dumnezeu știe că tata a făcut mai rău la vremea lui și nimeni nu i-a reproșat nimic. Făcu o pauză și mă privi. Ai fost supărată?

M-am îndreptat în scaun. Era prima dată când se gândise să mă întrebe ce simțeam. Nu voiam să mă gândesc la reacția lui dacă ar fi descoperit implicarea mea, până când mi-am dat seama că nu avea să afle, deoarece Diane – ipocrită cum era – nu îi va spune niciodată. Ultimul lucru pe care l-ar recunoaște vreodată ar fi că a mers atât de departe încât să îl spioneze printr-o gaură în podea.

– Nu, am răspuns scurt, dar copiii sunt cu totul altă discuție. O iubeau pe Janet Fleming.

Oftă.

– Da, nu m-am gândit la ei. Făcu iar o pauză. Chiar nu te-a deranjat?

Am acceptat că el nu va înțelege niciodată complexitatea inimii mele, invidia inutilă și durerea născute din înțelegerea faptului că pe *mine* nu mă va prinde niciodată de glezne.

Așa că m-am forțat să ridic din umeri cu o indiferență deliberată.

Își lăsă paharul deoparte. Își scoase jiletca; pe sub șnururile cămășii îi puteam vedea părul negru de pe piept. Am privit în jos, la broderia mea, și l-am auzit spunând:

– Caterina, aș dori ca și alții să fie atât de înțelegători ca tine.

Mâna lui îmi prinse bărbia. Se aplecă și își așeză buzele peste ale mele. Nu mă mai sărutase niciodată așa: o uniune fermă a gurilor noastre, care îmi trimise un fior de foc până în tălpi. Mi-am dat seama că respiram înăbușit în timp ce limba lui o explora pe a mea și mâinile îi rătăciră pe sânii mei, deschizându-mi halatul și îndepărtându-mi-l de pe umeri. Am găfăit când m-a luat în brațe și m-a dus la pat, unde m-a așezat pe saltea, blând precum lumina înserării.

Își îndepărtă hainele până când rămase gol în fața mea. Nu îl mai privisem niciodată așa, cu totul, nu ca atunci, și nu aveam să o mai fac vreodată. De data asta însă, el era tot ceea ce voiam să văd – mândru și înalt, cu musculatura fermă a tinereții înmuțată de ani.

– În noaptea asta vreau să fac dragoste cu soția mea, șopti el.

În noaptea aceea, am descoperit pasiunea așa cum trebuie să fie. Deasupra noastră nu plana nici o obligație, nici o amantă vigilentă, nimic din ciudățenia străinilor care comit cel mai intim act. Eram

numai noi, și a fost singura dată când pasiunile noastre s-au întâlnit, s-au ciocnit și au devenit una. Pentru cele mai îmbătătoare ore, m-am delectat precum Janet Fleming – o femeie în toată puterea cuvântului. În noaptea aceea, a rămas cu mine; brațele lui mă înconjurau, iar eu dormeam cu capul pe pieptul lui, legănată de bătăile puternice ale inimii lui.

Era mijlocul lunii decembrie. Împreună, am conceput copilul meu cel mai iubit.

PAISPREZECE

După câteva ore scurte de travaliu în iubitul nostru palat de la Fontainebleau, l-am ținut în brațe pentru prima oară pe cel de-al treilea fiu, Henric-Alexandre, duce de Anjou.

L-am adorat din clipa în care mi-a fost pus în brațe. Nu era numai faptul că semăna cu Medici, cu ochii negri, cu gene lungi și pielea măslinie. Mai era ceva, o legătură palpabilă neîntreruptă de eliberarea din pântec. L-am ținut în brațe ore întregi; spre groaza femeilor, l-am lăsat chiar să sugă de la sânul meu, deși avea o doică. Lucrezia credea că e indecent să îmi alăptez copilul precum o țărăncă, dar mie nu-mi păsa.

Voiam numai să fiu cu el.

Anul următor a fost unul dintre cei mai fericiți pe care mi-i amintesc, deși 1552 a fost un an de război, cu izbucnirea unor ostilități serioase în Milano, punându-ne încă o dată să ridicăm trupe în apărarea Italiei împotriva împăratului Habsburgilor și a lui Carol al V-lea. De data asta însă, înainte să plece pe front, Henric m-a luat de mână în sală, în fața întregii curți, și a declarat:

– În absența mea, aveți încredere în regină, soția mea, cu problemele regatului. Ea va conduce peste voi, deciziile ei trebuie respectate și urmate ca și cum ar fi ale mele. Lacrimile îmi umplură ochii când se întoarse spre mine și șopti: Ți-ai câștigat dreptul ăsta, nevastă.

Era o onoare de care puține regine ale Franței s-au bucurat și, în timp ce mă uitam dincolo de el, în curte, am văzut-o pe Diane țepănă la masă, cu fața lipsită de culoare. Alături de ea, monseniorul se uita urât. Acum știau că nu mă mai puteau insulta, iar acest triumf neașteptat a recompensat anii de infamie pe care fusesem forțată să-i îndur.

În seara aceea, în camerele mele, Henric îmi vorbi despre îndatoririle mele.

– Buzuie-te pe consiliu să te ghideze, dar amintește-ți că tu ești regentul, și nu invers. Fii fermă, Caterina, adăugă cu un zâmbet, așa cum ești deseori cu mine.

Apoi mă luă în pat și făcu dragoste cu mine cu familiaritatea unui prieten vechi.

Mi-am luat regența în serios. Mă întâlneam cu consiliul, țineam audiențe cu ambasadorii și le trimiteam pe doamnele noastre să facă pachete de provizii pentru front. Noaptea, îi scriam lui Henric, detaliindu-i totul, deși războiul care începuse cu speranțe atât de mari pentru noi se întorsese împotriva noastră. Milanezii, care ne-au implorat ajutorul, au rezistat incursiunilor noastre, iar Carol al V-lea împreună cu fiul său, Filip al Spaniei, au contraatacat în forță curățând curând pământul din Milano de sânge francez.

La trei luni după ce plecase în fruntea unei vaste armate să smulgă Milano de sub jugul imperial, Henric s-a întors în Franța tras la față și luat în derâdere. Mai mult de jumătate dintre bărbații care plecaseră erau fie răniți, fie morți, iar noi ne goliserăm trezoreria.

– Trebuie să duc tratative pentru pace, îmi spuse. Dacă nu facem asta, Carol și Filip ne vor zdrobi. Am dat greș. Milano nu va mai fi niciodată al nostru.

Stăteam alături de el.

– Trebuie să faci ceea ce e mai bine pentru Franța.

A încuviințat istovit și a trimis ambasadorii noștri la curtea Habsburgilor. În timp ce se discutau termenii tratatului, a venit vestea că regele Carol al V-lea, copleșit de gută, a decis să abdice, lăsând prin testament Austria, Flandra și provinciile germane fratelui său mai mic, în timp ce Spania, Olanda și Lumea Nouă aveau să fie conduse de fiul său, Filip al II-lea, care se căsătorise cu Maria Tudor, sora răposatului rege al Angliei.

În următorii doi ani, am născut ultimii copii. În mai 1553, s-a născut fiica mea, Margot, urmată, un an mai târziu, de cel de-al patrulea și ultim fiu, Hercule. Amândoi au venit pe lume sub zodia Taurului, un semn capabil în aceeași măsură de ardoare și trădare.

Când aveam treizeci și șase de ani, l-am întâlnit pe Michel de Nostradamus.

Foametea și vremea proastă năpăstuiră sudul și izburci o epidemie agresivă, care făcu mulți țărani să plece dinspre sate spre orașe. Citeam rapoarte de la primari cum că orașe întregi erau apărate de trupe pentru a opri intrarea bolii, cetățenii fiind prinși înăuntru și obligați să caute hrană cum puteau mai bine, în timp ce se săpau morminte comune.

Ca toată lumea, gândul bolii îmi îngheța sângele în vene. Deși nu avusesem nici un caz de când venisem eu la curtea Franței, era nevoie numai de unul. Dinastii întregi fuseseră distruse în felul acesta, așa că am instituit măsuri stricte de igienă în camerele copiilor, insistând ca fiecare podea să fie acoperită de covoare, nu de papură proastă, și lenjeria să fie spălată de trei ori pe săptămână. Bănuiam că boala era răspândită de mizerie; șobolanii mă îngrozeau în mod special și am plătit sume excesive pentru a umple bucătăriile, grajdurile și alte clădiri ale noastre cu pisici.

Când am primit vestea despre un doctor care mergea prin zonele lovite de boală și trata bolnavii cu pastile făcute de el din petale de trandafir, am fost imediat interesată. Mi se spusese că Michel de Nostradamus era un evreu convertit care publicase un tratat despre vindecarea bolii. Își pierduse nevasta și acum locuia în Provence. Spre surprinderea mea, era considerat a fi și clarvăzător.

M-am dus să vorbesc cu Henric.

– Aș vrea să-l invit la curte.

Henric se întinse pe canapea în timp ce Ambroise Paré, doctorul curții, îi oblojea coapsa. Se rănise în timpul unui antrenament cu sabia și, cu toate că nu era ceva grav, rana era inflamată. Soțul meu își încleștă dinții în timp ce Paré îi aplică o cataplasma și începu să panseze rana cu bandaje curate.

– Michel de Nostradamus este doctor, am spus. Îl poate asista pe doctorul Paré să-ți vindece piciorul.

Paré mă privi cu o recunoștiință obosită. Henric nu era pacientul ideal. Ura să fie inactiv și deja rana i se redeschisese de două ori, pentru că insistase să călărească.

Soțul meu se încruntă.

– Dacă poate ajuta, cheamă-l. Sunt sătul de bandaje și de leacuri.

– Mulțumesc.

L-am sărutat pe frunte și am plecat să trimit ordinele.

Săptămânile treceau fără să primesc vreun răspuns. În toamnă, ne-am mutat ca de obicei în Château Blois de pe Valea Loarei, o clădire din cărămizi roșii și piatră, unde îmi renovasem apartamentele cu lambriuri și tapiserii noi. Aici petreceam ore întregi supraveghind problemele casei.

Într-o după-amiază, Michel de Nostradamus păși înăuntru pe neașteptate.

Am privit în sus și am înlemnit. Dacă n-ar fi fost înalt, ar fi trecut neobservat, la prima vedere. Îmbrăcat într-un halat negru de medic și cu o bonetă pe cap, cu o față ascuțită pe jumătate acoperită de o barbă gri, părea un negustor obosit când făcu plecăciunea. În momentul în care își ridică privirea spre mine, am văzut că avea ochi căprui, pătrunzători și triști – ochi care făceau dovada unor cunoștințe infinite și a unei blândeți precaute.

– Alteță, rosti cu o voce gravă, am venit de la Fontainebleau. Mi s-a spus că sunteți aici.

Deși nu își arăta supărarea în nici un fel, era clar că voia să spună că această călătorie îl costase mai mult decât își putea permite.

I-am zâmbit cald, simțind că nu s-ar împăca bine cu falsitatea.

– Regret inconveniența, dar nu mi-ai răspuns niciodată la scrisoare. De unde puteam să știu că vrei să ne vizitezi?

Nu își coborî privirea.

– Am presupus că doriți să mă vedeți cât de curând posibil. Ați spus că Maiestatea Sa are o rană deschisă; nu am crezut că este necesar un răspuns. Făcu o pauză. Încă mai are rana aceea?

Am încuviințat, intrigată de mânecele jerpelute care atârnau peste încheieturile sale mari și osoase. Arăta de parcă ar fi mers până la Blois în halatul ăla.

– Nu ai bagaje? I-am întrebat.

– Am adus o valiză. Am lăsat-o la garda de afară. Mergem să-l vedem pe rege acum?

Am dat din cap și am încercat să mă ridic, când încăperea începu să se topească în jurul meu. Darul pe care nu îl mai simțisem

de atâta timp se trezise la viață în acea clipă. Prinzându-mă de marginea biroului, l-am auzit vorbind:

– Știți de ce am venit.

I-am întâlnit privirea. Stătea nemișcat, de parcă nimic nu era nelalocul lui.

Omul acesta ciudat venise la curte să *îmi* spună ceva.

– Îl vom vedea curând pe Maiestatea Sa, am spus și le-am făcut semn doamnelor să iasă, deși nu se cădea. Eu eram regina; nu îl cunoșteam pe bărbatul acesta. Din câte auzisem, putea fi nebun.

L-am condus în biroul meu privat, o cameră mică cu o fereastră pictată, un birou sculptat, scaune și un șemineu. Cerusem ca pereții să fie acoperiți cu cedru parfumat, cu inițialele lui Henric și ale mele sculptate în aur pe frontispiciu. Biroul meu din Blois era unul dintre puținele locuri din Franța unde nu apăreau inițialele HD împletite, și dacă ar fi fost altcineva s-ar fi oprit ascunzându-și un rânjet.

Nostradamus nu părea să observe camera. Se așeză pe scaunul indicat și, după ce refuză vinul, zise:

– Am fost surprins de scrisoarea Alteței Voastre. V-am trimis mai multe mesaje de-a lungul anilor, dar nu ați răspuns niciodată.

– Mi-ai trimis scrisori? Dar nu am primit nimic. Te asigur că, dacă aș fi primit... Protestul meu păli; eram pe cale să mint. Adevărul e că primesc sute de petiții. Secretarul meu mă anunță cu privire la cele urgente sau personale, desigur, dar nu le pot vedea pe fiecare.

– Înțeleg. Deci mesajele mele nu erau importante.

– Oh, nu! Pur și simplu au fost trecute cu vederea.

– Nu. Nu erau importante.

Din câte mi-am dat seama, el nu spunea că eu îi considerasem mesajele lipsite de importanță sau că o simplă trecere cu vederea le-a împiedicat să ajungă în mâinile mele. Voia să spună că...

– Vreau că spun că nu erau menite să ajungă la dumneavoastră, mă întrerupse și zâmbi pentru prima dată, descoperindu-și dinții strâmbi. Dumnezeu ne călăuzește calea. Știți asta, și dumneavoastră simțiți invizibilul.

Am simțit o fluturare în stomac, un efect întârziat al darului meu.

– Caterina, am zis cu voce slabă. Te rog, spune-mi Caterina.

– Nu s-ar cuveni. Sunteți regina mea.

În cameră se așternu tăcerea.

– De ce mi-ai trimis scrisori? l-am întrebat.

– Pentru că am avut viziuni, zise el. Cu dumneavoastră și viitorul. Își ridică bărbia înspre ușă. Le-am scris cu ani în urmă, înainte să veniți în Franța. Cartea este în valiza mea. Dacă îmi permiteți, chiar acum le voi recita pe cele mai importante. Vedeti, viziunile îmi vin... Se opri, căutând cuvintele potrivite. Ele vin fără avertizare. Multe rămân un mister.

– Da, am spus încet, înțeleg.

– Așa mă gândeam și eu. Își împreună mâinile. Ceea ce am de zis nu vă va fi ușor să ascultați.

Bănuiam asta. Puteam simți ceva grav în aer, emanând dintr-un ungher întunecat al minții lui, care nu avea nimic de-a face cu faptul că era om.

– Eu sunt doar recipientul, continuă el. Darul acesta mi-a venit prima oară în adolescență. Am știut mereu că sunt diferit, chiar de mic copil, dar nu am înțeles cât de diferit sunt până ce am crescut. La început, m-am luptat cu harul ăsta. Uram puterea pe care o avea asupra mea. În timp, am ajuns să îl accept. Dumnezeu m-a ales pentru motive pe care nu pretind că le pot înțelege. Multe lucruri din ceea ce văd le transform în versuri. Poezia e muzică. Audiența aude ce dorește.

Își închise ochii și oftă, un suflu lung care pluti în sus precum fumul. Tensiunea puse stăpânire pe mine când fața i se crispă. Eram împietrită, așteptând, în timp ce liniștea se prelungea. Apoi vorbi:

– „Leul cel tânăr îl va învinge pe cel bătrân într-o singură bătălie. Îi va străpunge ochiul într-o colivie de aur. Cu două răni într-una, bătrânul leu va pieri de-o moarte cruntă.“

M-am încrunțat. Ce voia să spună? Desigur, leii simbolizau regalitatea, dar puteau însemna multe lucruri, și apoi mai vorbi despre colivii și de o bătălie.

Pleoapele îi tremurară și își umezi buzele.

– „Doamna va conduce singură, cu unicul ei soț mort, primul pe câmpul onoarei. Ea va plânge șapte ani și va domni mult.“

Am simțit un val de disperare profundă. Fără să mai poată rosti un cuvânt el tăcu pentru o clipă. Apoi deschise ochii și murmură:

– Acum o să plec. Mi-am îndeplinit misiunea.

A dat să se ridice.

– Nu! Vocea îmi sună strident în tăcerea care se așternuse. M-am oprit și am tras aer în piept, cutremurându-mă. Eu... eu nu înțeleg. Aceste profeții... ce înseamnă?

El nu vorbește, dar îmi susținu privirea cu ochii triști.

– Trebuie să-mi spui, am zis. Te rog. Vrei să spui că... că voi trăi mai mult decât soțul meu?

Se aplecă spre mine. Deși nu ne atingeam, apropierea lui se simțea ca o mângâiere.

– „Nici un adevăr nu poate fi stabilit cu exactitate, când vine vorba de viitor.“

Am tresărit.

– Cineva mi-a mai dat replica asta, în copilărie. De unde o știi?

– Este o vorbă obișnuită printre clarvăzători. Se opri. Mai e ceva ce vrei să mă întrebi?

Am rezistat impulsului de a-i cere explicații. Părea epuizat. Mai târziu, mi-am spus. Odată ce îl voi cunoaște mai bine, îmi va putea explica totul.

– Ar trebui să mergem la soțul meu acum, am zis. Este rănit. Și aș aprecia dacă ai face fiecăruia dintre copiii mei horoscopul. Vei fi recompensat pentru serviciile tale.

Nostradamus înclină din cap.

– Voi face ce pot, dar nu voi putea rămâne mult timp.

Spre uimirea doctorului Paré, Nostradamus vindecă rana de la picior a lui Henric cu un ghips simplu din mentă și mușcegai. Apoi făcu horoscoapele copiilor. Spre ușurarea mea, hărțile nu arătau nimic ieșit din comun, ceea ce era tocmai bine, deoarece devenise imediat o senzație la curte, un clarvăzător nou fiind foarte căutat până când făcea prima gafă. Spre lauda lui, Nostradamus nu părea interesat de femeile care se fofilau pe lângă el cu probleme în dragoste sau de filfizonii în căutare de avere. Totuși, la fel cum făceau cu toate noutățile pe care nu le puteau înțelege, curtenii se plictisiră de el, și el de noi.

M-am oferit să-l însoțesc pe Valea Loarei, cu o oprire la Chaumont ca să-l întâlnească pe Ruggieri. Când am ajuns, Nostradamus a pășit în sală și s-a încordat. Îmbrăcat în catifea scumpă și roșie, Ruggieri se grăbea în jos pe scări, mai slab ca niciodată, sărutându-mi

mâna cu ochi febrili și păr zbârlit. Radia la vederea bătrânului clarvăzător.

– Reputația vă precedă.

– Chiar așa? replică impasibil Nostradamus.

La cină am avut prepeiță prăjită. Apoi, Ruggieri ne duse în observator să privim stelele prin luneta lui. Când a insistat să rămânem peste noapte, Nostradamus ridică mâna.

– Eu nu pot.

Ruggieri se bosumflă. Nostradamus se întoarse pe călcăie și coborî scara neluminată. De teamă că s-ar putea împiedica și rupe gâtul, am luat o lumânare, i-am spus lui Cosimo să rămână pe loc și m-am încumetat pe scări. Când am ajuns în sală respiram sacadat și eram murdară de pânze de păianjen.

El făcea pași mari prin curte, către litiera mea. Își luă valiza din interior și își trase gluga pe cap.

– Domnule! am strigat agitându-mă către el. Ce înseamnă asta? Ruggieri îmi este prieten de încredere din copilărie. De ce îi disprețuiești ospitalitatea?

Se întoarse spre mine. Gluga pelerinei îi ascundea chipul.

– Nu-i disprețuiesc ospitalitatea, o resping. Nu pot rămâne aici. Nu mă simt în largul meu.

– Păi, nici eu. Nu este Blois, dar te asigur că cearșafurile sunt curate și podelele măturate.

– Nu, zise el. Nu mă simt în largul meu cu el. Trebuie să plec.

Mă holbam perplexă.

– Te-a ofensat?

– Nu, dar vă va ofensa pe dumneavoastră. Vă va trăda.

Am râs scurt și nervos.

– Haide! Bag mâna în foc pentru Cosimo. Ești obosit. Să mergem înăuntru. Vom bea puțin vin și...

– Imaginația nu-mi joacă niciodată feste. Pășii spre mine. El se joacă cu răul. Și va provoca rău. Este destinul lui.

Mi-am ridicat mâna la gât.

– Chiar crezi că el...?

– Nu voi ascunde niciodată adevărul, oricât de dureros ar fi. Dacă mai doriți să mă vedeți, trimiteți vorbă la casa mea din Salon. Un zâmbet îi flutură pe buze. Sau voi veni eu, la nevoie.

Fără să știu cum să răspund și gândindu-mă că, dacă ar fi vorbit cu alții așa, risca să fie arestat de Biserică sau mai rău, am scos un inel cu piatră de jasp și sigiliul meu de pe deget.

– Dacă cineva încearcă să îți facă rău, spune-le că te afli sub protecția reginei Franței.

Băgă inelul în buzunar. Am rămas sub lumina lunii în timp ce el își puse pe umăr valiza și porni la drum. Nu credeam că-l voi revedea vreodată și nu eram sigură că voiam să se întâmple lucrul acesta. Fascinant cum era, atinsese în mine o coardă ascunsă la care nu doream să-mi plec urechea.

CINCISPREZECE

Nici un nor nu umbrea cerul în ziua căsătoriei delfinului, prima celebrată la Paris după mai bine de zece ani. Lumânările făceau să strălucească hainele de gală ale nobililor, iar vântul bătea în rafale prin ușile deschise de la Nôtre-Dame, mișcând steagurile de mătase. Oricât de golită era trezoreria noastră, nu am făcut economie pentru această ocazie importantă.

Mă simțeam plină de îndoieli când Francisc și mireasa lui au îngenuncheat în fața altarului. La început am protestat împotriva mariajului. Fiul meu împlinise paisprezece ani, o vârstă la care apetitul carnal se trezise în cei mai mulți prinți, dar el continua să fie afectat de infecții nenorocite la ureche, pe care nu le putea alina nimic, și asta îl făcea să arate fragil în hainele încrustate cu pietre prețioase. Și, deși el părea îndrăgostit de Maria, o trata mai mult ca pe o soră iubită decât ca pe o soție. Henric credea că activitatea la pat era exact ceea ce îi trebuia fiului nostru, dar eu bănuiam că Francisc nu avea maturitatea necesară și o învinovățeam pe Diane pentru asta, pentru atenția ei neîncetată care încetinise dezvoltarea fiului meu. Îl făcuse să se simtă încă un copil, răsfățându-l, spre răul lui, ca să-l poată ține sub control.

Cu toate astea, căsătoria unea Scoția și Franța. Armele încrucișate ale caselor Valois și Stuart erau afișate pe lecticile care ne-au adus înapoi la Luvru, unde am cinat pe fețe de masă decorate cu scaieți și flori de crin.

Maria și soțul meu au deschis dansul, în timp ce eu stăteam pe podium și îmi aminteam când am fost mireasă, așezată pentru prima dată lângă socrul meu.

Henric purta o haină de catifea violet încrustată cu perle. De când împlinise treizeci și nouă de ani, începuse să semene mai mult

cu tatăl lui, deși avea un comportament mai supus, mereu conștient de regalitatea sa.

Francisc râdea prea tare și bea prea mult. Henric de-abia se mai atingea de vin și, când zâmbea, se vedea numai o înclinare abia perceptibilă a buzelor acoperite de barbă.

În ceea ce privește mireasa – cât de diferită era acum față de fata naivă pe care o cunoscusem! Cu părul castaniu ajungându-i mai jos de mijloc și cu cele șapte perle gri ale mele legându-se în jurul gâtului firav, se bucura de frumusețea ei, trimitând priviri nerușinat de cochete către Henric. Eram geloasă pe vitalitatea și pe tinerețea ei lipsită de griji și mi-am întors privirea către musafirii noștri.

La masa de Guise-Lorena, îmbătrânita ducesă văduvă se uita plină de mândrie la nepoata ei regală, flancată fiind de nora ei favorită, soția lui le Balafré și câțiva veri din neamul Lorena. La masa copiilor, odraslele lor socializau cu ale mele.

Cel mai mare dintre copii era Henric, fiul lui le Balafré, un băiat angelic cu păr alb-auriu și cu trăsături regulate. Stătea lângă Henric al meu de șapte ani, care învârtea pandantivul cu bijuterie pe care i-l dădusem, cu ochii nerăbdători, pentru că dansa bine și dorea să își etaleze grația. Mirele, Francisc, o privea pe Maria, în ciuda faptului că fratele lui Carol, al doilea fiu al meu în vârstă de opt ani, îi trâncănea la ureche. În apropiere, fiica mea cea mai mare, Elisabeta, era liniștită, supraveghindu-le pe Claude, de zece ani, și pe Margot, de cinci. Micuțul meu Hercule, de patru ani, se juca cu mâncarea.

La fel ca Francisc, și ei aveau să se căsătorească într-o zi și să plece, m-am gândit. Trebuie să îi iubesc cât mai pot, să le plănuiesc viitorul și să le asigur fericirea.

Sprijinindu-mă de spătarul scaunului, m-am întins după vin și m-am trezit holbându-mă la chipul auster al reginei Jeanne de Navarra, aflată la masa din dreapta podiumului. Ochii ei erau reci și mă priveau cu aceeași intoleranță pe care o arătase acum mulți ani, când venise la Amboise și îmi condamnase credința catolică. Mama ei, Marguerite, sora lui Francisc I, murise cu câțiva ani înainte, la scurt timp după ce Jeanne se căsătorise cu prințul Antoine de Bourbon. Descendenți ai unei familii cu sânge nobil din secolul al XIII-lea, Bourbonii erau prinți catolici ai Franței și urmau pe linia succesiunii la tron, după fiii mei. Jeanne și Antoine

formau un cuplu ilustru, dar, după cum bănuiam eu, nu unul fericit. Un bădăran frumos care se împăuna în jiletca sa descheiată, Antoine bea mult, cu părul închis la culoare, răvășit în jurul chipului său înroșit, în timp ce vorbea cu o femeie frivolă de la curte, deși soția lui stătea la numai câteva scaune depărtare, îmbrăcată în hainele negre, fără podoabe, specifice calviniștilor. Auzisem că încercase să îl convertească pe Antoine la protestantism, dar fără succes. Când l-am văzut pe Antoine aplecându-se să-și frece nasul de gâtul femeii, am simțit un val de milă pentru Jeanne. Era evident că lui Antoine nu îi păsa nici de religie, nici de altceva, altfel nu și-ar fi permis aceste plăceri.

Totuși, ea era atât de inabordabilă, încât de-abia am schimbat trei cuvinte și, în timp ce căutam un subiect prin care să o atrag într-o conversație, m-am trezit privindu-l pe fiul ei, micuțul Henric, moștenitorul Navarrei – un copil voinic și pistruiat, care avea părul la fel de roșcat ca ea, și ochi verzi și trăsături răutăcioase ca ale tatălui său. Avea șase ani, cu un an mai mult decât Margot. Mă întrebam de ce nu stătea la masă cu ceilalți copii, când se întoarse spre mine.

Am rămas fascinată de privirea lui. În ochii aceia curioși, încă neîntinați de vârstă sau de experiență, m-am recunoscut pe mine, copilul care am fost odinioară: conștient de timpuriu de lumea înconjurătoare, dar fără să știe cât de mult se poate schimba aceasta. Am simțit un val de simpatie pentru el, gândindu-mă cât de copleșit trebuie să fie de activitățile și fastul acestui eveniment, așa că l-am chemat cu un semn. Jeanne tresări și se aplecă spre el, șoptindu-i ceva la ureche. El șovăi o clipă înainte să se ridice și să vină.

Se înclină cu o precizie studiată, simțindu-se incomod în hainele de gală, și cu părul îțindu-i-se ca niște țepi în jurul capului. Fusese născut sub semnul Berbecului, mi-am zis, amintindu-mi de anunțul nașterii sale și de bazinul de botez argintiu pe care l-am trimis drept cadou.

– Copilul meu, știi cine sunt eu? l-am întrebat cu blândețe.

– Da. Își fixă privirea pe pantofiorii lustruiți. Tu ești *tante* Caterina.

– Așa este. Eu sunt mătușa Caterina. Hai, vino să te îmbrățișez.

Privirea îi fugi către mama sa, în timp ce eu am coborât de pe podium și l-am strâns în brațe. Avea trupul viguros și nu a tremurat deloc.

Atunci mi s-a întâmpat din nou. Nu mai simțisem așa ceva din copilărie, o senzație atât de puternică încât dizolvă în neant locul în care mă aflam și mă lăasă plutind în întuneric.

Focurile tunurilor bubuie în depărtare, iar ecourile lor se răspândesc, odată cu fumul, de-a lungul văii întunecate, acolo unde copacii arși mai poartă doar urmele frunzelor tomnatice. Un bărbat stă în șaua calului de luptă. Coiful său are o pană albă. Are barba deasă și argintie, chipul tăbăcit, nasul lung și buzele țuguiate, obrajii lași și ochii mijiiți, gata de acțiune. Cu atitudinea sa, pare să comande până și aerul pe care îl respiră. Stă pe cal de parcă s-ar fi născut în sa și strunește cu genunchii trapul nervos al animalului.

Un paj tânăr, îmbrăcat într-o livrea verde cu un blazon necunoscut, vine în grabă către el.

– Nu se vor preda, rostește pajul găfâind, iar bărbatul se uită la el cu privirea sclipindu-i de nerăbdare. Apoi își dă capul pe spate și râde. Spune ceva, dar nu pot înțelege nimic și mă apropiu ca să aud mai bine, dar el se retrage, dispărând în fum și...

Am revenit în sală amețită, respirând greu. Luptându-mă să-mi stăpânesc reacțiile, greața care îmi invada gura și transpirația rece care mi se prelingea pe sub rochie, am simțit mâna băiatului pe obraz.

– Mătușă Caterina? murmură el.

M-am uitat la fața lui, știind că tocmai îl văzusem așa cum avea să devină.

Jeanne veni spre noi cu pași mari și îl smuci din îmbrățișarea mea.

– Ajunge, Madame, spuse. Ochii îi scânteiară când observă crucifixul cu rubine și perle de pe corsetul meu, un cadou recent primit de la noră.

– Nu mi-a făcut rău, zise micuțul Navarra. Miroase frumos.

– Miroase a idolatrie, îi întoarse vorba Jeanne.

În ciuda oboselii care îmi însoțea întotdeauna darul, am avut puterea de a râde pe înfundate.

– Văd că unele lucruri nu se schimbă niciodată. Am vrut să îl primesc cum se cuvine pe băiat și să îl întreb dacă ar dori să stea

cu ceilalți copii. Este pe jumătate Valois, dacă nu ai uitat cumva. Datorită ție, are același sânge ca ei.

Ignorându-i privirea încruntată, m-am adresat micuțului:

– Ai vrea să îți cunoști verii?

Navarra se uită înspre masa copiilor. Mi-am zis că o să refuze, că o să se agațe de maică-sa, care îi veghea orice mișcare în mod evident. Spre surpriza mea, își împinse bărbia în afară.

– Da. Pot, *maman*? întrebă el, ridicându-și privirea spre Jeanne.

Ce putea să facă? Încuviință cu o atitudine glacială și ne urmări în timp ce-i prindeam mânuța într-a mea – avea mâini mici pentru un băiat atât de robust – și îl duceam la masă, unde l-am prezentat tânărului de Guise, care a căscat, și copiilor mei.

– Acesta este vărul vostru din Navarra, le-am spus. Este nou la curte. Vă rog, faceți-l să se simtă binevenit.

Margot zâmbi.

– Tu ești Marguerite, rosti Henric de Navarra brusc, iar ea își aruncă buclele într-o parte.

– Toată lumea îmi spune Margot.

Henric își înalță bărbia:

– Iar eu sunt Henric, duce d'Anjou.

– Ei, hai, i-am dojenit eu. Purtați-vă frumos. Mai târziu, când o să termine cei mari, veți putea dansa împreună, bine? Am privit în ochii băiatului. Sper să te simți bine aici, cu noi, i-am spus și, din nou, am simțit în inimă un fior care mă lega de el în mod inexplicabil.

Îmi zâmbi, iar Henric al meu se încruntă. Mi-am înclinat capul în direcția lui Jeanne, care se retrăsese în scaunul ei ca o leoaică învinsă, despărțită de puiul ei.

Efectele secundare ale viziunii mele începură să dispară, dar am rămas la locul meu pe podium pentru tot restul nopții, urmărindu-l în tăcere pe tânărul Henric de Navarra purtându-se ciudat de curajos pe ringul de dans, în timp ce Margot se învârtea ca o zână în jurul lui. Acesta este un prinț care merită să fie privit, mi-am zis.

După căsătorie, ne-am retras în farmecul liniștit al castelului Fontainebleau. Poate că lumea păruse că se oprește în loc pentru nunta fiului meu, însă ultimele rapoarte ale cardinalului confirmau că acest lucru nu se întâmplase.

Henric mă convocă în biroul lui. L-am găsit la masa de scris, cu umbre vineției sub ochi.

– Maria Tudor e pe moarte, zise el. Ambasadorul nostru englez ne-a informat că acel copil pe care spune că îl poartă este, de fapt, o tumoare. Nu vrea să asculte de sfaturile medicilor și își petrece zilele plângând după Filip, care a lăsat-o și s-a întors în Spania imediat ce a aflat că e însărcinată.

– Sărmana femeie. Nu a avut o viață ușoară.

– Nu. Și, când va muri, nici noi nu vom avea un trai tihnit. Scrută raportul pe care îl ținea în mână. Englezii o preferă ca regină pe sora ei, Elisabeta, deși Maria o ține în arest, adăugă, și zâmbi acru. Elisabeta a scăpat cu iscusință de orice acuzație de complot împotriva Mariei, deși toată lumea știe că este o eretică declarată. Dacă revendică tronul, va lua măsuri împotriva noastră. Aruncă scrisoarea la o parte, privindu-mă cu o expresie gravă. Monseniorul spune că trebuie să îi dăm lui Filip o soție nouă, imediat ce moare Maria Tudor.

Totul dispăru în jurul meu. Nu mai puteam auzi decât un singur cuvânt.

– O soție? am repetat eu.

– Da. Cum Elisabeta are de gând să devină regina Angliei, trebuie să ne aliem cu Spania.

În lumina aurie din cameră se roteau fire de praf foarte strălucitoare. Henric oftă.

– Caterina, dacă ar exista altă cale, aș alege-o, dar nu există. Numai una dintre fiicele noastre e de vârsta măritișului.

– Dar Elisabeta are numai paisprezece ani, iar Spania este atât de departe.

– Este o prințesă. Trebuie să își facă datoria, la fel cum am făcut și noi. Îmi luă mâna. Înțelegi?

Am încuviințat.

– Da, dar promite-mi că mă vei lăsa pe mine să îi spun. Ar trebui să audă vestea de la mine.

– Ai cuvântul meu, spuse el sărutându-mi obrazul.

Ultima parte a anului a trecut pe nesimțite înaintea primei furtuni de zăpadă a iernii. Conetabilul și nepotul său, Coligny, pe care nu îl mai văzusem de ani de zile, au fost trimiși la curtea lui

Filip al II-lea din Bruxelles pentru a negocia termenii tratatului de căsătorie. La scurt timp după aceea, am auzit zvonuri cum că, în timp ce călătorea prin Țările de Jos, Coligny devenise interesat de credința protestantă.

Eu nu am plecat urechea la astfel de vorbe. Eram atât de afectată de pierderea iminentă nu a unuia, ci a doi copii, încât atunci când am auzit că Henric și-a dat acordul pentru uniunea dintre Elisabeta și Filip al Spaniei, cardinalul nu pierdu deloc timpul și sugerează ca fiica mea, Claude, să-i fie dată ducelui de Lorena, o rudă de-a familiei Guise. Eu am protestat vehement, amintind de frageda vârstă a lui Claude, care avea numai unsprezece ani, dar, spre surpriza tuturor, Claude avu o atitudine neașteptată. Scundă și plinuță, moștenind trăsăturile mai puțin atrăgătoare ale familiilor noastre, veni la mine și îmi declară sincer:

– Eu și seniorul de Lorena ne cunoaștem încă din copilărie. Reprezintă tot ce îmi doresc la un soț.

– Dar de unde poți ști asta, la vârsta ta, copila mea? O priveam cu uimire și tristețe. Nu acordasem prea multă atenție acestui copil al meu, și eram surprinsă să descopăr că vorbea aproape ca o femeie, deși arăta în continuare ca o fetiță.

– Știu, răspunse ea. Nu văd nici un motiv de întârziere a logodnei. Nu vreau să ajung ca verișoara mea, Jeanne de Navarra... căsătorită cu vreun prinț de care nu îmi pasă.

Nu-i puteam nega logica gândirii. Avea motive temeinice, așa că am fost de acord cu logodna ei, cu condiția ca Lorraine să consimtă că nu se va culca cu ea până nu va împlini paisprezece ani.

Maria Tudor a murit în noiembrie. Sora vitregă pe care o ținuse sub arest și pe care aproape o decapitase pentru trădare se urcă pe tron ca regina Elisabeta I a Angliei.

Câteva zile mai târziu, Filip al Spaniei acceptă oferta noastră de căsătorie.

În ianuarie 1559, Claude se căsătorii cu ducele de Lorrena. Până în februarie, amiralul Coligny și conetabilul bătuseră în cuie tratatul prin care Henric îi dădea lui Filip al II-lea mâna Elisabetei, iar pe sora lui supraviețuitoare, pe draga mea Marguerite, lui Filbert de Savoia, unul dintre principalii aliați regali ai lui Filip. În sfârșit, după zeci de ani de conflict, dobândiserăm pacea cu

Spania; și, după cum promisese, Henric mă lăsă pe mine să-i dau vestea despre căsătorie fiicei noastre.

Am găsit-o pe Elisabeta în camera copiilor, șezând lângă fereastră.

Afară era o zi luminoasă. Vântul aducea până la noi vocile de jos. M-am așezat alături de Elisabeta și am văzut siluetele din grădini. Una dintre ele era ușor de recunoscut – o fată curajoasă și expresivă, care își mișca părul precum calul cu pas țănoș, ale cărui frâie le ținea. Apoi l-am văzut pe fiul meu, Francisc, sus pe șa, ținându-se de mânerul șeii în timp ce Maria mâna calul în cerc. M-am liniștit când am zărit o armată de servitori în apropiere.

– Se pare că Maria Stuart se ocupă direct să-l ajute pe Francisc să-și învingă teama de cai, am remarcat eu cu o oarecare duritate în glas.

– Se descurcă mai bine, spuse Elisabeta. În curând, va fi pregătit pentru prima lui vânătoare.

Mi-am întors atenția către caietele cu însemnări așezate unul peste altul lângă Elisabeta. Cu siguranță scotocise adânc în cufere pentru a scoate la lumină acele amintiri din vremea copilăriei lor.

– De ce nu ești cu ei? am întrebat-o, mutând carnetele deoparte, ca să mă pot așeza.

Ea ridică spre mine o privire solemnă, ținând o carte deschisă în frumoasele ei mâini. Nu avea inele, deși era la vârsta la care ar fi putut să le poarte; părul ei negru îi încadra chipul pe care viața nu lăsase încă urmele celor mai dure lecții.

– Am vrut să văd dacă îmi amintesc limba latină.

– Dacă? Râsul meu sună mult prea entuziast chiar și pentru urechile mele. Cum ai putea să nu ți-o amintești? Tu mereu ai excelat la latină. Nimeni nu era mai bun decât tine.

– Am vrut să fiu sigură, spuse și își ridică iarăși privirea. Voi avea nevoie de latină la curtea Spaniei. De asta ai venit, nu-i așa? Ca să-mi spui că mă voi mărita cu Filip al II-lea?

Am fost săgetată de o durere cruntă.

– Cine ți-a spus?

– Seneșala, dar nu fi supărată pe ea. Bănuiam și eu de ceva timp că așa va fi. Îmi dau seama că atât durere ți-a provocat, mamă, dar nu o învinovăți pe ea pentru asta. Este de datoria mea să mă

căsătoresc cu cine mi se spune, iar ea mi-a confirmat ceea ce deja știam.

Înțelegea; știa cât de mult pierdusem din cauza Dianei, deși rivala mea îi fusese ca o a doua mamă, mereu alături de tatăl ei. Faptul că știa că suferisem în umbra aruncată de amanta soțului meu m-a făcut să simt că mă ascundeam după un perete de sticlă, că secretele mele erau expuse vederii oricui dorea să le afle.

În continuare, vorbi pe un ton calm și echilibrat.

– Filip își va lua o amantă?

– Nu, am răspuns pe loc. Este recunoscut pentru corectitudinea sa.

– Totuși, este rege. E mult mai bătrân și deja văduv. Are și un fiu, de la prima soție.

Eu o priveam încremenită.

– Te întreb pentru că, în aceste circumstanțe, vreau să mă comport cu demnitate, așa cum ai făcut-o tu.

Înăuntrul meu se deschise un gol adânc. I-am prins mâna.

– Te va iubi. Cum ar putea să nu te iubească? Ești tânără, frumoasă, ești tot ce și-ar putea dori un rege.

Nu-mi dădeam seama dacă vorbeam cu ea în momentul acela sau cu visul pe care nu l-am avut niciodată, dar ea îmi zâmbi și închise caietul, ca și cum vorbele mele îi aduseseră alinare.

– Mă voi căsători aici sau în Spania? întrebă.

– Aici, am răspuns, dar simțeam că altcineva vorbea în locul meu. Vom face planurile împreună.

– Bine. Vreau ca surorile mele și Maria să-mi fie domnișoare de onoare. Se aplecă spre mine. Știu că Filip nu va veni să mă ia, dar vreau să îi primesc pe reprezentanții săi ca o adevărată viitoare regină.

– Așa va fi. Vocea mi se pierdu. Îți promit.

Își întinse mâinile spre mine și mă îmbrățișă.

– Îți mulțumesc, mamă, șopti ea.

ȘAISPREZECE

Nunta Elisabetei a fost fixată pentru luna iunie, astfel încât să coincidă cu cea a lui Marguerite, sora lui Henric. Filibert de Savoia avea să vină la Paris, spre deosebire de Filip al II-lea care anunțase că-l va trimite pe primul său general, cumplitul duce de Alba, pentru a-i ține locul la ceremonie.

Pregătirea trusoului pentru fiica mea ar fi trebuit să fie un motiv de bucurie, dar, în timp ce supravegheam cusătoresele și vânzătorii de stofe însărcinați cu realizarea hainelor pentru ea, în timp ce mă îngrijeam de împachetarea rochiilor, mantiilor, pantofilor și mănușilor (pentru că iernile în Spania erau foarte grele, auzisem eu), simțeam că fiecare obiect era o altă piatră din drumul care avea să o ducă, în curând, departe de mine.

Filip își făcuse cunoscută dorința ca Elisabeta să plece cât mai curând posibil. La treizeci și doi de ani, era nerăbdător să dea naștere unui alt moștenitor. Gândurile legate de fiica mea, plecată pe acel tărâm auster, îmi bântuiau nopțile. La durerea mea se adăuga și pierderea iminentă a cumnatei mele, care îmi fusese cea mai apropiată prietenă, după doamnele mele de companie, deși Marguerite acceptă cu resemnare uniunea ei cu Filibert. Avea treizeci și șase de ani, înclinația spre independență pe care o avusese în tinerețe se mai estompase, iar după o viață de celibat, tânjea după stabilitate.

– Inima nu se poate hrăni la nesfârșit cu sfidare, îmi spuse ea. Trebuie să recunosc că aștept cu nerăbdare să locuiesc în Savoia, unde, cel puțin, voi fi o femeie în toată puterea cuvântului.

I-am transmis cele mai bune urări, deoarece la vârsta ei nu mai era de așteptat să poată avea copii. Când sosi, Filibert se arătă

satisfăcut de viitoarea lui mireasă. Făceau o pereche ciudată ei doi și am zâmbit imaginându-mi reacția lui Francisc la vederea fiicei sale silfide alături de logodnicul ei corpolent.

Apoi, fără să ne dăm seama, veni luna iunie, aducând cu ea alaiul spaniol.

Mielul ordinului Lâna de Aur atârna ca simbol aurit de gâtul ducelui de Alba când acesta o întâlnește pe Elisabeta în sala mare a palatului Luvru. Am observat imediat uimirea de pe chipul lui gălbui. Fiica mea purta o rochie într-o nuanță pastelată de roz, asortată cu pietre prețioase. Își recită discursul de întâmpinare într-o spaniolă perfectă și, la final, Alba o onoră cu un zâmbet rigid, care îi făcu pe cei din anturajul lui să exclame *Frumoasă!* și să izbucnească în aplauze.

Au urmat festivitățile. Deși eram faliți și până și hainele noastre erau plătite prin împrumuturi, ne-am asigurat că nimeni nu se va întoarce în Spania nemulțumit de modul în care fusese primit. În noaptea de dinaintea nunții, am însoțit-o pe Elisabeta în camera ei și i-am periat părul. Nu am scos o vorbă. Nimic din ce ne-am fi spus nu ar fi putut să rupă tristețea dintre noi.

Două zile mai târziu, am văzut-o îngenunchind alături de Alba în catedrala Nôtre-Dame și căsătorindu-se cu Filip al II-lea. În timp ce Alba îi pune inelul pe deget, mi-am închis ochii. Ea era încă în Franța și avea să rămână pentru totdeauna fiica mea, dar din acel moment încetase să mai fie a mea.

Acum aparține Spaniei.

A trebuit să îndurăm turnirurile de sărbătoare și căsătoria lui Filibert cu Marguerite. Nunțile regale durau mult, iar Henric hotărî că ar fi mai bine să nu-i obosim prea mult pe toți prin celebrarea a două căsătorii, una după cealaltă. În schimb, am organizat un turnir pentru Elisabeta. Îmbrăcat într-un costum nou, cu armură aurită, Henric avea să se lupte cu învingătorul.

Pe de altă parte, eu mă îngrijeam de copiii mei. A trebuit să îl liniștesc pe Francisc, căruia îi intrase în cap ideea că, dacă tatăl lui va participa la turnir, la fel va trebui să facă și el. Ideea de a-l vedea în armură, săltând de colo-colo pe un cal, în soarele după-amiezii, era de neimaginat. Tocmai avusese o infecție la ureche și încă se întrema când a trebuit să îl fac să renunțe la gândurile sale prostești.

Apoi am plecat în grabă să o verific pe Elisabeta, a cărei rochie de brocart avea nevoie de ajustări de ultim moment, și, după ea au urmat Margot, Carol, Henric și micuțul Hercule. Până la miezul nopții eram epuizată. M-am împleticit pe picioare până în camerele mele, m-am dezbrăcat amețită și am picat în pat. În noaptea aceea, am visat.

Plutesc printr-un tunel întunecat. Nu simt nici o suprafață solidă și este întuneric, atât de întuneric ca într-un mormânt. Mă simt sufocată de lipsa de senzații. Vreau să țip, dar nu am voce, nu pot rosti nici un sunet. În depărtare, se aprinde o flacără. Mă trage spre ea, arzând din ce în ce mai tare, din ce în ce mai aproape, avertizându-mă de ceva inevitabil, ceva...

Am fost trezită de Lucrezia, care mă zgâlțâia.

– Doamnă!

Luptându-mă să ies din cearșafurile încurcate în jurul meu și ude de transpirație, eram copleșită de amețelă. Cunoșteam aceasta senzație. Ultima dată când o simțisem fusese atunci când îl îmbrățișasem pe micul prinț de Navarra. Era darul meu. Apoi am auzit vocea lui Nostradamus, ca și cum ar fi fost în cameră cu mine: „Nu voi ascunde niciodată adevărul...”

Am dat-o la o parte din calea mea pe doamna îngrijorată.

– Trebuie să îmi citesc scrisorile.

Teancul de corespondență mă aștepta cu reproș pe birou. Îmi neglijasem această îndatorire în ultimele săptămâni din cauza treburilor. În timp ce Lucrezia aprindea lumânările, mi-am tras un scaun și am început să caut prin scrisori, aruncându-le pe jos, lângă picioarele mele goale. Era acolo, simțeam asta. Am ignorat mesajele de la guvernatorii din provincii și petițiile pentru acte de caritate, am împins deoparte misivele de la Veneția și Florența și am căutat, din ce în ce mai neliniștită, până când de abia mai puteam respira.

Apoi am văzut-o. O scrisoare cu sigiliul inelului meu. Aceasta era scrisoarea de la el.

Am deschis-o, iar cuvintele lui erau puține la număr și extrem de clare: „Maiestatea Voastră trebuie să se grăbească. Amintiți-vă de profeție.”

Îmi trimisese o avertizare.

– *Dio mio!* Am privit către Lucrezia. Se va întâmpla ceva îngrozitor. Scrisoarea îmi alunecă printre degete. Dar nu-mi mai

amintesc profeta. Nostradamus îmi recitase câteva versuri când ne-am întâlnit prima oară. Nici măcar nu mai am cartea pe care mi-a dat-o. Este la Blois, în biroul meu. Am lăsat-o acolo.

Nu am putut dormi tot restul nopții și am bătut camera, în lung și-n lat, urmărită de ochii somnoroși ai doamnelor de companie. În clipa în care a răsărit soarele, am pornit pe coridoare. Tot felul de oameni de la curte erau tolăniți pe podele și în firide, iar pisicile palatului vânau rozătoare.

Eu și Henric locuiam în aripi diferite ale palatului. Diane încă îl mai vizita din când în când în camerele lui, iar eu nu mergeam niciodată acolo fără să trimit vorbă înainte, dar, în dimineața asta, ea nu avea să fie acolo. Diane obișnuia să păstreze distanța ori de câte ori trebuia să fim noi în centrul atenției, rămânând la fel de ipocrită și după atâția ani. Cu toate acestea, mi-am găsit soțul în mijlocul unui grup de secretari și paji, șezând pe un scaun în lenjeria lui de bumbac, cu platoșa noii sale armuri prinsă în jurul pieptului și cu un servitor legându-i pantalonii. În apropiere, le Balafre stătea tolănit într-un scaun, cu picioarele sale lungi întinse înainte. Când mă văzu, cicatricea de pe fața lui întunecată se crispă. Nu ne aveam la inimă deloc, mă tratase cu dispreț încă din ziua în care ajunsesem în Franța.

L-am ignorat, forțându-l să se ridice și să facă reverența.

Henric arăta obosit, iar barba îi acoperea obrajii supti.

– Da, Caterina? zise el, ca și când apariția mea neanunțată în camerele sale era o întâmplare obișnuită.

– Maiestate, am spus, putem vorbi o clipă în particular?

Făcu un gest în jurul său.

– După cum vezi, sunt destul de ocupat. Nu poate aștepta până mai târziu?

– Nu, am răspuns eu simțind privirea fixă a lui de Guise ațintită asupra mea. Mă tem că este o problemă de cea mai mare importanță.

– Ca mai toate. Henric oftă și îi făcu semn servitorului să plece. Una din jambiere nu era bine prinsă, dar se ridică de pe scaun.

– În afară de faptul că trebuie să mi se ajusteze hainele pentru a nu știu câta oară, începu el în timp ce îi plecau însoțitorii, mai am și un munte de hârtii de semnat, trebuie să mă întâlnesc cu ambasadorul Angliei, cu ducele de Alba, ca să nu mai spun că trebuie să verific listele înainte de turnir. Chiar e atât de important?

– Da, este. Sunt aici deoarece... cred că suntem în pericol.

Henric se încruntă.

– Pericol? Cum?

– Nu știu. Mi-am prins mâinile, ascultându-mi cuvintele și imaginându-mi cum trebuia să sune pentru el toată povestea asta. Am avut un vis noaptea trecută... Vocea mi s-a frânt. În ochi îi puteam citi neîncrederea, așa că m-am dus spre el. Te rog, doar ascultă-mă. Mă tem pentru cineva drag nouă, poate chiar din familia noastră.

Henric se lăsă să cadă pe scaunul de lângă birou, întinzându-se să-și desprindă legăturile jambierelor. Acestea căzură pe podea cu un zăngănit. Nu se putea lăsa pe spate din cauza platoșei, așa că stătea drept, într-o poziție inconfortabilă.

– Prea bine, ascult, dar secretarul meu se va întoarce dintr-o clipă în alta și nu-l voi mai putea alunga a doua oară. A stat pe capul meu toată dimineața.

I-am spus despre visul meu și despre scrisoarea de la Nostradamus. A trebuit să mă forțez să nu-mi scape adevărul despre viziunile mele din trecut, deoarece nu îi vorbisem niciodată despre darul meu și bănuiam că nu va aprecia faptul că soția lui declară că e posedată de puteri oculte.

Când am terminat, Henric își împreună palmele sub bărbie.

– Și tu crezi că visul tău și profeția asta a lui Nostradamus prevestesc un pericol pentru noi?

– Da. Mă simțeam ușurată că nu vorbise în derâdere. Dacă îți amintești, el ți-a vindecat piciorul. Și mi-a spus că va lua legătura cu mine dacă va mai fi nevoie.

– Caterina, spuse el fără urmă de batjocură, asta este absurd. Ești doar obosită din cauza Elisabetei. Ea va trebui să plece curând în Spania și te îngrijorezi din cauza ei.

– Nu, nu înțelegi. Scrisoarea lui era datată acum câteva săptămâni. Am căutat-o numai din cauza visului. Este o avertizare. A scris profețiile pentru mine, într-o carte pe care mi-a dat-o când a venit pentru prima dată la Blois, dar eu am lăsat-o acolo, în biroul meu. Trebuie să trimitem pe cineva după ea.

Henric mă privea de parcă îmi pierdusem mințile.

– Să trimitem după o carte? În mai puțin de trei ore avem un turnir în cinstea uniunii fiicei noastre cu regele Spaniei.

– Încă o mai putem avea. Doar trimite pe cineva de încredere până în Loara să...

– Caterina. Nu ridică vocea, dar îi puteam simți nerăbdarea. Blois este închis în perioada asta, după cum știi. Șambelanul meu păstrează cheile în apartamentele noastre și are mult prea multe lucruri de făcut și fără să îl trimit eu într-o misiune prostească.

– Nu este...

Își ridică mâna.

– Îmi ceri să trimit un slujitor de încredere la Blois, într-o călătorie care, în cel mai bun caz, durează o zi, pentru a aduce o carte pe care nu a văzut-o niciodată. Ai sute de cărți în biroul tău. Cum naiba ar trebui să o găsească pe cea pe care o vrei?

Nu mă gândisem la acest aspect. Nu mă opriseam să mă gândesc la asta, dar nu voiam să recunosc acest lucru în fața lui. Mi-am îndreptat umerii, luptându-mă cu un val de disperare inexplicabilă.

– Atunci o să mă duc eu însămi. Dă-mi cheile, și o voi lua pe Lucrezia ca însoțitoare. Mă voi întoarce până la căderea nopții.

– Și o să pierzi turnirul, unde trebuie să mă lupt cu învingătorul? Mă privi cu ochii mișiți. Doar nu vorbești serios? A fost un vis, Caterina. Nu se va întâmpla nimic rău dacă nu iei cartea aia.

Dintr-odată, m-am îndoit de mine. Avea dreptate, fusese un vis. Un vis și o scrisoare ciudată de la un bărbat pe care de-abia dacă-l cunoșteam și ale cărui profeții nu se adevăraseră până acum.

Cu toate astea, știam.

– Îmi dau seama că sună ca o nebunie, dar simt că se va întâmpla ceva, Henric. Simt asta în inima mea. Dacă e vorba despre Elisabeta? I-am cerut atât de multe și este atât de obosită. Dacă se îmbolnăvește?

– Toți suntem obosiți. Ne obolesc Anglia și Spania, ereticii care își cer dreptul de a se ruga, recoltele slabe și sărăcia. Fiecare avem poverile noastre de purtat. Elisabeta le va duce pe ale ei cum va putea mai bine. Nu o trimit departe pentru că așa vreau, ci pentru că sunt nevoit să fac asta.

– Știu lucrul acesta. Nu te acuză nimeni. E posibil să nu fie vorba despre ea. Ar putea fi o avertizare legată de altcineva, de unul din ceilalți copii.

– Caterina, nu există nici o avertizare, nici o profeție. Ești compleșită de evenimente, la fel ca noi toți, deși urăști să recunoști asta.

Îți faci griji pentru Elisabeta pentru că ești o mamă bună. Făcu o pauză și își îndulci tonul. Filip o vrea în Madrid până în noiembrie, ca să o poată prezenta la curte de Crăciun. Ar trebui să te folosești de timpul acesta ca să o ajuți, nu ca să fugi în Loara din cauza a ceea ce ți-a spus un bărbat acum mulți ani.

– Henric, te rog. M-am uitat la el, cu lacrimile și roindu-mi pe obraji.

El se ridică și mă luă în brațe. Mă ținea cuibărită la pieptul lui, cu aurul rece al platoșei lipit de ureche, și mă mângâia pe păr.

– Gata, gata, murmură. Îmi prinse bărbia și îmi ridică fața spre el. Nu e nici un păcat să plângi. Auzind vocile din anticameră, semn că hoarda de servitori se întorsese, îmi zâmbi resemnat. Hai să trecem de turnirul ăsta afurisit și, dacă mai simți așa și mâine, vom vedea ce vom face, da? Dacă e nevoie, vom merge împreună la Blois.

Am răsuflat ușurată.

– Mulțumesc. Te... te iubesc.

Cuvintele îmi ieșiră pe gură înainte să le pot opri, iar el rămase nemișcat pentru o clipă. Apoi mă cuprinse din nou în brațe.

– Și eu te iubesc, îmi șopti.

Nu îmi vorbi din nou, pentru că servitorii dădură buzna în cameră, dar, în timp ce plecam, mi-am dat seama că, în sfârșit, obținusem de la el ceea ce dorisem dintotdeauna.

Stelele hotărâsc, dar nu obligă.

Grăbindu-mă înapoi în apartamentele mele, am repetat zicala maestrului Ruggieri, interpretând-o ca pe un semn că putem evita un dezastru, dacă suntem avertizați. Mâine voi trimite după cartea lui Nostradamus și chiar după clarvăzător, dacă e nevoie, pentru a-mi explica totul. O zi în plus nu avea cum să conteze.

Orele dimineții trecuseră de mult, când m-am îmbrăcat cu o ținută de curte și cu bijuteriile aferente și mi-am strâns copiii și anturajul în jurul meu. Am intrat pe rue de St. Quentin în sunetele trompetelor. Eu și doamnele mele de companie am urcat pe podium alături de Elisabeta, Maria și Francisc, sub umbrar. Carol, Henric și Margot stăteau la picioarele noastre, pe scăunele cu perne. M-am așezat pe locul meu și am luat o cupă cu vin de la unul din paji, pregătindu-mă pentru o după-amiază lungă. Dintotdeauna am considerat că evenimentele astea în care caii erau

mânați cu viteza tunetului, lăncile se zdrobeau și mulțimea țipa sunt mult prea zgomotoase.

Astăzi erau programați să se întrecă patru cavaleri, iar Henric urma să îl înfrunte pe învingător. Mulțimea vuia în timp ce prietenul lui Henric, le Balafre, galopă pe câmp călare pe un cal de luptă masiv, de culoare albă. În timp ce el galopa pentru a-și doborî primul oponent, Maria sări în picioare.

– Crapă-i capul, unchiule!

Am tras-o de fuste.

– Stai jos! Ești o barbară, ca să te dai în spectacol astfel?

Maria smuci din cap; unchiul ei, de Guise, câștigă încă trei runde. Apoi, le Balafre îl înfruntă pe ducele de Nemours, care pierdu. Nici măcar nu am încercat să o rețin pe Maria în timp ce țipa de plăcere alături de ceilalți, la vederea lui de Guise galopând prin arenă, cu fața înroșită de efort.

– Cine se va înfrunta cu mine? strigă le Balafre, cu mânușa ridicată. Cine îndrăznește să se lupte cu învingătorul?

Montgomery, un căpitan al gărzii scoțiene, făcu un pas înainte.

– O voi face eu.

Se stârni un tărăboi. Deși Montgomery făcea parte din trupele privilegiate care îl protejau pe soțul meu, în ochii lumii rămânea un scoțian. Le Balafre îl privi din cap până-n picioare și încuviință. Nu avea să pară un laș, mai ales în fața unui om inferior.

Montgomery urcă în șaua unui armăsar alb. El și de Guise se poziționară la colțurile opuse ale arenei și porniră la atac. Cu o mișcare ascendentă realizată cu abilitate, Montgomery lovi scutul lui Guise, aruncându-l pe duce de pe cal.

– Fault! strigau spectatorii. Din nou!

Dar atacul nu se mai putea repeta. Le Balafre fusese scos din arenă, iar următorul sunet al trompetelor anunța că acum, soțul meu, regele, îl va înfrunta pe învingător.

M-am ridicat în picioare. Deși Henric era iritat de înfrângerea lui le Balafre, anunță că va lua parte la turnir împotriva căpitanului.

Înveșmântat în armura de aur, Henric înaintă în galop pe calul lui bălțat de luptă. Arăta bine, mai tânăr decât cei patruzeci de ani ai săi. Călări până la capătul pistei și își lăsă în jos viziera. Se lăsă tăcerea. Trompetele dădură semnalul de atac, iar regele și căpitanul țâșniră înainte.

Într-o clipită, mi-am amintit cuvintele rostite la Blois, cu mai mult de patru ani în urmă.

„Leul tânăr îl va învinge pe cel bătrân într-o singură bătălie.“

Am încercat să mă ridic. Totul se desfășura cu încetinitorul în jurul meu, într-atât încât puteam să disting bulgării de pământ ridicați de copitele cailor, să aud scârțâitul armurilor și să simt în aer prezența profețiilor pe cale să se adeverească. Am deschis gura. Țipătul mi-a fost spulberat de lovitura asurzitoare a lăncii care lovea armura.

Aplauzele au încetat brusc. Henric nu mai stătea în șa, iar lancea îi căzu cu un zăngănit pe pământ. În timp ce pajii fugeau spre el, l-am văzut alunecând din șa, cu piciorul agățat în scară. Bărbații îl prinseră în brațe. Urmă o pauză produsă de șoc.

Primul țipăt se auzi de la Maria – un bocet îngrozitor, al cărui ecou părea că răsună de ore întregi. Am coborât, împleticindu-mă, de pe podium, împingând din calea mea curtenii uimiți, rămași ca stanele de piatră pe băncile lor. Când am ajuns în arenă, gâfâind aproape fără suflare, nobilii îl aduceau pe Henric spre mine. Încă mai avea coiful pe cap, dar viziera era îndoită. L-au așezat pe o bancă și i-au scos coiful. Eu m-am uitat spre arenă. Montgomery rămăsese pe loc, împietrit, încă ținând în mână lancea făcută țandări.

Când i se scoase coiful de pe cap, Henric gemu. Mi-am acoperit gura cu mâinile, pentru a-mi opri propriul țipăt de groază.

„Îi va străpunge ochiul într-o colivie de aur.“

Chipul soțului meu era alb ca varul, foarte puțin pătat de sânge.

Din ochiul drept îi ieșeau fragmente de lemn din lancea lui Montgomery.

ȘAPTESPREZECE

L-am adus înapoi la palat și am rămas la capul patului său în timp ce doctorul Paré examina rana. Henric era inconștient, iar paloarea lui era atât de accentuată, că i se vedeau pe sub piele venele albastre. Paré prepară o cataplasma cu semințe de mac și i-o aplică pe ochiul rănit, după ce înfășură cu grijă așchile de lance în tifon. După asta, ne chemă printr-un semn pe mine și pe monsenior să îl urmăm în anticameră.

– Ei bine? Întrebă monseniorul, vocea lui de obicei calmă devenind tăioasă. Va supraviețui?

M-am întors spre el.

– Cum îndrăznești? Vorbești ca un trădător!

El mă privi cu dispreț, spulberându-mi orice dubii aș fi putut avea în legătură cu firea lui.

– Doamnă, începu el, trebuie să ne gândim la bunăstarea regatului. Rana Maiestății Sale ar putea fi mortală.

Îmi vorbi fără emoție, ca și cum Henric ar fi fost o potaie călcată de trăsura lui.

Furia pe care o simțeam, și care era mereu prezentă, într-o oarecare măsură, când venea vorba de cei din familia de Guise, deveni sufocantă. Eram gata să îi ordon să plece, când interveni doctorul Paré.

– Monseniore, rana este într-adevăr gravă, dar nu neapărat mortală. Mai întâi trebuie să îndepărtăm așchiile, ca să putem stabili cu exactitate gravitatea rănilor.

Un frison înghețat îmi străbătu corpul. Prevăzusem pericolul, dar nu-mi imaginasem niciodată că Henric va fi cel afectat. M-am întors cu spatele ca să nu mai văd privirea calculată a monseniorului.

– Trebuie să facem tot ce ne stă în putință, i-am spus lui Paré fără să-mi pot ascunde frica din voce. Viața Maiestății Sale este în mâinile tale. Poate ar trebui să îl chem pe Nostradamus. El l-a mai ajutat o dată pe soțul meu să se vindece.

– Aceea a fost o rană la picior, spuse Paré pe un ton blând. Oricât de priceput ar fi, Nostradamus nu este chirurg. Mai mult, i-ar lua prea mult timp să ajungă aici, iar așchiile trebuie scoase cât mai curând posibil, înainte să apară infecția. Am mai operat și în trecut, pe câmpul de luptă, dar voi avea nevoie mai întâi de un model pe care să experimentez. Făcu o pauză. Am nevoie de capete, Alteță. Am nevoie de cât de multe capete putem obține.

– Execută zece prizonieri și du capetele în laboratorul doctorului, m-am răstit la monsenior.

Cardinalul vorbi tărăgănat.

– Pot să sugerez ca unul dintre acele capete să fie al căpitanului Montgomery?

M-am întors către el.

– A fost un accident. Nu omorâm oameni pentru accidente.

– Montgomery este un hughenot. Nu este o coincidență că mi-a provocat mai întâi fratele. Maiestatea Sa a fost un dușman al ereticilor; acesta a fost un act de răzbunare al hughenotilor.

Am pășit atât de aproape de el, încât puteam mirosi izul de mosc scump din hainele sale. Omul acesta mă dezgusta, cu aerul lui simplu și cu mâinile îngrijite, cu ușurința cu care își ascundea inima monstroasă.

– Nu mă pune la încercare din nou, l-am avertizat. Du-te și fă cum ți-am zis. Acum!

Nu dădeam doi bani pe Montgomery, dar acesta nu avea să moară pentru că așa îi convenea monseniorului. În timp ce cardinalul ieșea în galerii, unde curtenii îl așteptau cu vești, Paré se uită la mine cu tristețe. Nu suportam să văd îndoiala pe chipul său, așa că l-am lăsat și m-am întors în camera lui Henric. Trăgându-mi un scaun lângă patul lui, m-am așezat și am prins mâna soțului meu între ale mele.

Avea să trăiască. Trebuia să trăiască.

Capetele tăiate nu au adus nici un răspuns definitiv, iar Paré decise că mai întâi trebuia să scurteze așchiile, pentru a înlesni vindecarea rănii. Carnea din jurul ochiului vătămat arăta urât, era umflată și, temându-mă de instalarea infecției, am trimis o scrisoare

prin curier urgent la casa din Salon a lui Nostradamus, rugându-l să ne ajute. În timp ce așteptam răspunsul lui, am rămas lipită de patul lui Henric, însoțită de cumnata mea, Marguerite, și de fiica mea Elisabeta. El plutea în derivă între starea de conștiență și cea de inconștiență; de câte ori se trezea, mă găsea acolo. I-am spălat fața și gâtul cu apă infuzată cu rozmarin. Zâmbeam și îi vorbeam pe un ton vesel. Nu l-am lăsat niciodată să-mi simtă groaza sau teama care se strâneau în jurul meu precum un laț.

În cea de-a treia zi, Henric făcu febră și deliră, iar pielea îi deveni nisipie. Nostradamus îmi trimisese vorbă că avea să vină imediat dacă aveam nevoie de el, dar, spre marea lui tristețe, așa cum spusese și Paré, nu era chirurg și nu mă putea sluji decât în rol de consultant. Introduse în scrisoare și o rețetă pentru o cataplasma despre care credea că ar putea ajuta. Ochiul lui Henric arăta ca o mlaștină umflată, iar îngrijitorii lui trebuiau să îl țină cu forța pentru ca Paré să poată schimba bandajele pline cu sânge și să aplice cataplasma. În ciuda hotărârii de a rămâne cu mine, Elisabeta arăta sleită de puteri, așa că am trimis-o împreună cu Marguerite să se odihnească.

Marguerite reveni imediat după ce o culcă pe fiica mea. Paré terminase, și bandaje pline de sânge stăteau la picioarele lui. Mirosul neplăcut îmi ridica firele de păr de pe ceafă – era duhoarea puroiului, semn al unei răni infectate. Transpirația rece ca gheața se aduna în broboane pe fruntea lui Henric. Se zbătuse ca un animal, zbierând de durere. Acum, zăcea atât de nemișcat, că mă temeam de ce era mai rău.

– De-abia se mai mișcă, i-am șoptit lui Paré. Nu mai putem face și altceva?

– Mă tem că așchiile au străpuns ochiul Maiestății Sale și au înțepat membrana care protejează creierul, murmură Paré. Cataplasma poate combate infecția de la suprafață, dar dacă așchiile au pătruns mai adânc...

Vocea i se pierdu într-o tăcere tensionată.

– Și cum rămâne cu operația? am întrebat. Imediat ce se desumflă, îi puteți scoate așchiile, da?

El mișcă din cap.

– Operația presupune perforarea craniului și, în acest moment, Maiestatea Sa este prea slăbit. Poate după ce vom vedea o îmbunătățire de pe urma aplicării cataplasmelor, sau poate că nu va mai fi deloc necesară. Ar putea să se recupereze de unul singur.

– Cu o așchie înfiptă în ochi? M-am holbat la el. Vreți să-mi spuneți că asta e tot ce putem face?

Paré încuviință cu tristețe. M-am întors spre soțul meu. Prin noul bandaj deja începuse să curgă sânge și puroi. Când m-am întins spre mâna lui, și-a deschis ochiul sănătos pe neașteptate. M-am aplecat cât mai aproape de buzele sale uscate de sete.

– Marguerite, șopti el. Nunta... ei... Ai grijă de ea.

În spatele meu, Marguerite scăpă un oftat disperat. Nu aveam nevoie să mă uit la ea ca să știu că și ea cedase în fața disperării.

La miezul nopții, monseniorul îi căsători pe Filibert de Savoia cu Marguerite. I-am îmbrățișat pe fiecare, cu vocea obosită, și apoi m-am întors la Henric.

În fața ușilor sale, începuse lupta pentru putere. Știam că asta se va întâmpla. Știam că cei din familia de Guise și clevetitorii lor se întâlneau în spatele ușilor închise, trasând alianțe pentru a-și salva puterea. Nu dădeam nici o atenție uneltirilor lor, dar asta nu pentru că nu îmi păsa, iar cruzimea lor nu îmi rănea sufletul, ci pentru că nu puteam face nimic să îi opresc, chiar dacă aș fi avut putere.

Soțul meu, alături de care trăisem douăzeci și șase de ani, dispărea încet de lângă mine. Tot ce puteam face era să privesc neputincioasă, fără să îl pot apăra de dușmanii lui.

Unul câte unul, veniră toți să-și ia bun rămas. Fiul nostru Francisc intră în cameră strângându-i mâna Mariei, un băiat imatur de cincisprezece ani și o fetișcană de șaptesprezece, a căror existență ocrotită fusese spulberată. Cu lacrimile șiroindu-i pe față, Francisc bolborosi că nu vrea să fie rege, că nu vrea ca tatăl lui să moară. Maria îl luă în brațe, întâlnindu-mi privirea cu o teamă mută. Mă întrebam dacă cei din familia de Guise vorbiseră deja cu ea, dacă o înfricoșaseră cu o listă a viitoarelor ei responsabilități de regină, pentru a se asigura că îi va căuta mai întâi pe ei pentru sfaturi, și nu pe mine.

Palidă, dar stăpână pe sine, Elisabeta îl sărută pentru ultima oară pe Henric și se duse să stea cu copiii mai mici, pe care îi trimisese la Luvru. Carol plângea pentru că voia să îl vadă pe *papa* și respingea orice fel de consolare, agățându-se de puiul de câine de vânatoare pe care i-l dăduse Henric. Eu am refuzat să îi las pe vreunul din ei să își vadă tatăl urlând în agonie, până am țipat la Paré, iar el i-a dat lui Henric destul opium cât să adoarmă un cal.

Și totuși, el nu muri.

Se luptă ca soldatul care fusese întotdeauna, chiar și când febra creștea. Uneori, își aduna forțele și ordona printre găfâieli să fie emisă o ordonanță care să anunțe ascensiunea la tron a fiului său, Francisc al II-lea. Atunci îl iubeam mai mult decât îl iubisem vreodată. Trăise ca un rege și avea să moară la fel, asigurându-se cât de bine putea că Franța nu avea să piară odată cu el.

Am fost alături de el la final, într-o după-amiază de iulie de o frumusețe sălbatică. Delirase, mormăind cuvinte incoerente. Cum stăteam ingenuncheată lângă el, își întoarse capul și se uită la mine cu luciditate, febra părăsindu-i trupul pentru a-l lăsa să redevină el însuși pentru o ultimă dată.

Își deschise buzele și rosti un singur cuvânt.

– Caterina.

Apoi închise ochii și plecă pentru totdeauna.

I-am lăsat trupul pe mâna celor care făceau îmbălsămarea; ei aveau să-i scoată inima și să o închidă în coșciugul de alabastru din mormântul nostru neterminat din St. Denis. I-am lăsat trupul pe mâinile servitorilor care plângeau și care se îngrijiseră de el ani de zile, conetabilului Montmorency, care stătuse de pază la căpătâiul său, și celor care supravegheau funeraliile, familiei de Guise, care îmbrăcase albul de doliu cu o grabă nerușinată.

M-am întors în camerele mele prin coridoarele în care încă mai răsunau pașii lui. Doamnele mele se ridicară la unison, cu ochii înroșiți de plâns. Lucrezia întinse mâna spre mine, dar ceva din privirea mea o opri pe loc. Își dădu seama, probabil, că dacă i-aș fi simțit atingerea, dacă aș fi simțit orice atingere, m-aș fi prăbușit.

Am mers singură în dormitorul meu. Mi se părea că plecasem de sute de ani. Toate lucrurile mele erau aici: periile mele de argint din Veneția, cu inițialele CH înlănțuite pe mânere, fiole cu parfumuri și unguente, portretele copiilor pe pereți. Le vedeam pe toate, eram conștientă de ele în mintea mea, și totuși mă simțeam de parcă pătrunsesem într-un loc străin.

Orbită de lacrimi, mi-am apăsat mâna pe gură.

Apoi am auzit un foșnet, clămpănitul unui toc de pantof, și m-am întors ca să o văd ieșind din umbrele de lângă pat. Chiar dacă ar fi aruncat un pumnal, nu m-aș fi putut clinti de pe loc. Diane îmi înfrunta privirea. În pieptul ei vibra un rubin, o broșă care îi prindea mantia lungă de pe umeri. În mâini avea o casetă de argint.

– Ți-am adus astea.

Așeză caseta pe masa de toaletă și deschise capacul cu înflorituri. Cuibărite înăuntrul căptușelii de catifea roșie se aflau pandantive cu diamante și inele, cercei cu perle, broșe cu rubin și coliere de smarald.

– Înapoiez astea pentru a fi date reginei Franței.

– *Putana!*¹

Am lovit-o cu toată puterea mea. Ea se clătină, cu urma loviturii vineții pe obraz. Își ridică bărbia.

– Sunt sigură că ai visat să faci asta de ani de zile. Sunt onorată că-ți pot oferi acest ultim serviciu.

Respiram sacadat, cu pumnii strânși, pregătită să fac ceea ce într-adevăr visasem să fac – să îi smulg masca aceea nefirească și să văd dacă sângerează și ea, ca toată lumea.

– Ai putea să mă arestezi, spuse ea, dar nu cred că Maiestatea Sa va fi de acord.

– Nu ești demnă să-i rostești numele!

– Nu vorbesc despre Henric. Vorbesc despre noul nostru rege, Francisc al II-lea. I-am fost ca o mamă. La nevoie, el mă va proteja.

Trupul lui Henric era profanat chiar în acele momente de către îmbălsămători, iar ea stătea acolo, anunțându-și imunitatea de parcă ar fi fost o virtute. Atunci am știut că nu l-a iubit niciodată. Era incapabilă de iubire. Era o femeie lipsită de viață.

– Doamnă, am spus cu voce joasă, aș putea ordona să te tragă în țepă pe cel mai înalt turn, chiar în clipa asta și nimeni, nici măcar fiul meu, nu ar putea să mă oprească.

Ochii i se măriră. Am văzut lucrul după care tânjeam: frica. Frică față de mine. Apoi, toată mânia și ura, toate intențiile mele criminale dispărură. Ea deja nu mai reprezenta nimic pentru mine.

Am făcut un pas înapoi.

– Dar nu voi face asta. În schimb, îți poruncesc să părăsești curtea chiar în acest moment.

– Nu aveam nici o intenție să rămân.

Trecu de mine, păstrându-și atitudinea regală chiar și așa, înfrântă. Cu toate astea, avea să poarte urma degetelor mele pe piele până când va muri. Urma lor fizică va dispărea, dar durerea va rămâne, amintire a faptului că și eu mi-am cerut plata din plin.

Se opri la ușă.

¹ Tărfă!, în italiană în original (n.tr.)

– Mai am un singur serviciu să îți aduc, unul pe care cred că-l vei aprecia. Intriga și conspirațiile, mituirea favorurilor, comploturile nesfârșite și căutarea siguranței – le las pe toate pe seama ta. Nimeni nu le merită mai mult; nimeni nu se va folosi de ele ca tine. Buzele i s-au curbat într-un zâmbet glacial. Dar nu este atât de ușor pe cât crezi. Ca să fii o femeie singură în lumea asta, ai nevoie de toate armele pe care le ai la dispoziție, de orice urmă de putere și de rezistență. Fără să-ți dai seama, rupi bucăți din tine, până când ajungi să ai totul și nimic în același timp. Sunt toate ale tale acum, să faci cu ele ce dorești.

Se întoarse spre ușă.

– Doamnă, am zis, nu ți-am permis să pleci.

Mâna i se opri pe mâner.

– Odată, mi-ai luat ceva ce-mi aparține. Acum, îl vreau înapoi.

– S-a dus, a șuiert ea. Nu pot da viață morților.

– Ești impertinentă. El a fost mereu al meu. Va fi înmormântat în cavoul nostru, unde voi dormi și eu într-o zi, alături de el, ca soția și regina sa. Tu, pe de altă parte, vei fi un nimic. Așa că nu mă pune la încercare. Eu sunt mama regelui. Un cuvânt din partea mea și vei ajunge mai rău decât oricare dintre rivalele tale.

Diane mă privi fix.

– Ce dorești? Spune, ca să pot pleca. M-am săturat de jocul ăsta.

– Chenonceaux. Îmi vei ceda actele de proprietate înainte să pleci.

Izbucni în râs.

– Asta e tot? Ia-l. Transformă-l într-un rai pentru văduvia ta. Eu încă mai am Anet. A fost al meu din prima căsătorie, iar Henric mi-a făcut încă o dată acte pentru el, în caz că avea să vină o zi ca asta. El te cunoștea prea bine, Madame. Știa ce fată de negustor ești.

Diane ridică zăvorul, gândindu-se, ca întotdeauna, că ea avusese ultimul cuvânt.

Îmi veni o idee. Am deschis brusc sertarul mesei de toaletă, am scos o pungă cu bani și i-am aruncat-o la picioare.

– Asta e plata ta. Ai grijă să faci profit din ei, pentru că ăsta e singurul lucru de care ți-a păsat vreodată.

Înainte să ridice punga, îmi întâlni privirea. Apoi ieși fără să se uite înapoi.

Picioarele mi se muieră și mă prăbușii în genunchi. De data asta, pe podea, cu fața în palme, am jelit ca o adevărată fiică a Florenței.

PARTEA A IV-A
1559–1560

Tigrii

OPTSPREZECE

În Florența, când moare cineva drag, se organizează praznice. Ne invităm rudele, vecinii și prietenii ca să mâncăm și să ne amintim de vremurile petrecute alături de cei plecați dintre noi. Spunem povești, unele amuzante, altele triste, dar de fiecare dată o facem cu intenția de a-i păstra pe cei dragi alături de noi, încă un pic. Lăsăm sărbătoarea vieții să ne potolească durerea și să ne ghideze mai departe, către viitorul care ne așteaptă.

Mie nu mi s-a permis să fac așa ceva. Imediat ce le Balafre și monseniorul au instituit cele patruzeci de zile oficiale de doliu, am fost obligată să accept perioada de izolare în Hôtel de Cluny, palatul acela păraginit în care văduvele înfruntau golul din viața lor. Era un obicei străvechi, menit să asigure pe toată lumea că regina nu era însărcinată, deoarece acest lucru ar fi putut deranja succesiunea deja stabilită, mai ales dacă avea să se nască un fiu. Eu și Henric nu mai fuseserăm împreună în ultimele săptămâni dinaintea morții sale, iar eu știam că sunt aproape de sfârșitul perioadei de fertilitate, dar nimic din toate acestea nu contau. Familia de Guise a decretat că trebuie să mă supun obiceiului și asta am și făcut.

Sechestrată în camere îmbrăcate în alb din tavan până-n podea, purtam, în semn de sfidare, haine de doliu negre ca în Italia, adoptând lancea sfântă ca simbol, deși toate mișcările îmi erau raportate mai departe de slujitorii anume aleși de monsenior. Trebuia să plâng din cauza destinului, să pun la îndoială voia Domnului și propria-mi neputință în fața ei, până când, doborâtă de durere, aș fi acceptat inevitabilul și aș fi căutat singurătatea într-o mănăstire bine aleasă ori o casă de la țară. La urma urmelor, nu mai eram regină. Maria Stuart luase locul meu și, fără îndoială, blazonul meu era deja dat jos de pe pereți pentru a face loc

însemnelor ei. Eu aveam pensia și domeniul meu. Ca multe alte văduve regale dinaintea mea, îmi venise rândul să mă retrag din văzul lumii.

Nimeni nu se mai aștepta la ceva din partea mea.

Iar eu m-am gândit la asta, cu intensitate și pentru mult timp. Ar fi fost atât de ușor să mă retrag. Aveam Chenonceaux. Puteam să îmbătrânesc printre viile mele și printre pomii fructiferi și să nu mă mai uit înapoi niciodată. De ce să nu profit de puțina bucurie care îmi mai rămăsese? Nu sacrificasem destul în numele datoriei? Spre deosebire de ducesa d'Étampes, care murise în sărăcie din cauza Diane, sau de regina Eleonora, care se întorsese în Portugalia după moartea socrului meu, ne iubită și nedorită, eu puteam pleca de la curte ca să-mi clădesc o viață nouă în Franța, de una singură, eliberată de luptele care nu mă mai priveau.

Eram mânată numai de gândul că cei din familia de Guise, în ambiția lor neconținută, îmi vor hărțui fiul, iar el va suferi, îngrozit de viitorul incert. Nu aveam să îmi petrec ani de văduvie în siguranță, în timp ce ei conduceau în numele copilului meu. Răbdasem destul dominația lor insuportabilă. Venise timpul să-mi reclam locul alături de fiul meu, noul rege.

Dacă nu aș lupta eu pentru el, cine ar face-o?

M-am ridicat și mi-am îndepărtat vălul. Doamnele de companie încremeniră când mi-au văzut chipul pentru prima oară după săptămâni întregi. Numai Lucrezia, singura însoțitoare personală pe care mi-a fost permis să o iau, zâmbi.

– Alteță, întrebă una dintre ele. Vă simțiți rău?

– Din contră. Vocea mea era răgușită din cauza minciunii. Mă simt bine și îmi este foame. Te rog, asigură-te că astăzi mi se va servi și ceva carne. Îmi e poftă de carne.

– Carne? icni scurt femeia.

Fiertură, pâine și brânză era tot ce trebuiau să mănânce văduvele; văduvele erau plăpânde, iar carnea ațâța sângele.

– Da. Și mai repede. Cât mănânc, îmi poți împacheta lucrurile pentru a fi transportate la Luvru. Trimite un mesager să-l anunțe pe fiul meu, regele, că sunt pe drum. Ce mamă aș mai fi, dacă l-aș lăsa singur în aceste vremuri grele?

Și astfel mi-am întrerupt doliul și am plecat de la Hôtel de Cluny.

Lumea se schimbase. Peste noapte, clădirile de la Hôtel des Tournelles¹ fuseseră abandonate, în timp ce Luvrul strălucea în lumina torțelor montate pe fațada sa, împrăștiind aur lichid peste curtenii veseli care, în urmă cu câteva zile, erau extrem de îndurerăți. Era clar că avea loc o *fête*².

Eu și Lucrezia ne mișcam prin mulțime. Au fost puțini cei care m-au recunoscut, înfășurată în mantia cu glugă cum eram, iar muzica îmi asalta urechile în timp ce urcam la etajul al doilea, spre apartamentele mele, unde mă așteptau oamenii mei. Anna-Maria s-a grăbit să mă îmbrățișeze; Birago m-a luat ușor de braț și m-a condus la masă. Deși arăta mai slab decât de obicei în hainele sale florentine de culoare roșie, și grija pentru mine îi brăzda fruntea, prezența lui nu făcea decât să mă liniștească și să-mi amintească faptul că încă mai aveam prieteni.

În noaptea aceea, în timp ce luam cina, îmi povesti că monseniorul și fratele său, le Balafre, preluaseră controlul guvernului, supervizând consiliul, trezoreria și armata și trimițând proclamații care să anunțe acest lucru. Se făcuseră regenți prin acte, uzurpând drepturile de rege ale fiului meu.

– Dar Francisc are cincisprezece ani, am protestat eu. Are vârsta legală pentru a domni. Cum de au putut face asta?

– El i-a lăsat, spuse Birago. A semnat hârtiile care le dădeau puterea de a-i superviza administrația, dar nu cred că a înțeles ce anume a semnat. Făcu o pauză, coborându-și privirea, vizibil jenat. Le Balafre i-a luat pe el și pe Maria Stuart la vânatoare, în Valea Loarei, pretinzând că au nevoie să stea un timp departe de curte.

Eu am încremenit, iar mâna mi se încheștă pe cupa de vin. Am vrut să o azvârl în cealaltă parte a camerei. Nu ar fi trebuit niciodată să plec în izolare; făcând asta, le dădusem fraților de Guise ocazia de a se face singuri conducători *de facto*. Francisc era speriat și ușor de influențat; desigur că semnase o hârtie prin care le dădea lor țara. El nu știa nimic despre cum se conduce o țară, iar cei doi de Guise avuseseră grijă ca nici măcar să nu aibă nevoie să învețe.

¹ Ansamblu de clădiri din partea de nord a Parisului (astăzi Place des Vosges), construit în secolul al XIV-lea, remarcabil prin numeroasele sale turnuri și turnulețe. (n.tr.)

² Sărbătoare, în franceză în original (n.tr.)

– Mai este ceva, zise Birago, vorbindu-mi în italiană, așa cum făcea când avea ceva secret de comunicat. Mie îmi plăcea nespuse să aud limba noastră rostită de vocea sa cultivată, deși veștile nu erau bune. Monseniorul a instituit un edict împotriva hughenotilor. Conetabilul nu a fost de acord, spunând că arderea pe rug a francezilor va strica reputația regelui, dar cardinalul nu i-a dat atenție și l-a alungat de la curte. A plecat și nepotul său, Coligny, dar, înainte de asta, mi-a spus că speră să îl primiți când vă veți întoarce.

Îmi părea rău că Montmorency plecase, pentru că aveam nevoie de toți cei care se opuneau familiei de Guise. De asemenea, eram intrigată de Coligny și de faptul că el prevăzuse că mă voi întoarce. După toți acești ani, se pare că încă își amintea de mine. Oare își mai amintea și de după-amiaza aceea de la Fontainebleau, când discutaserăm despre Machiavelli și hughenoti? Se prezentase ca un om care privea lumea fără iluzia grandorii. Era posibil ca el să fie aliatul de care aveam nevoie pentru a-i îndepărta pe de Guise de la putere.

– Aș vrea să îl văd, am răspuns după un timp. Ai idee cum se poate ajunge la el?

– Îi puteți trimite scrisori, dar trebuie să vă avertizez... se zvoneste că și Coligny este un simpatizant al hughenotilor, că ia parte la slujbele lor și că le citește cărțile. Unii spun chiar că s-a convertit la credința lor.

– Ei bine, zvonurile nu sunt fapte. Mi-am umplut din nou cupa cu vin. Era destul de ciudat, dar nu simțeam frică, deși avea să fie așa cum bănuisem – o luptă pe viață și pe moarte cu de Guise, pentru controlul asupra lui Francisc. Eu mai luptasem înainte, mi-am zis. M-am luptat cu Diane ani de zile. Și, asemenea ei, nici cei din neamul de Guise nu aveau idee cât de departe eram dispusă să merg pentru a-mi proteja copiii.

După masă, am scris o scrisoare și i-am încredințat-o lui Birago.

– Trimite asta și lasă să se știe că doresc să-mi vizitez copiii la Saint Germain, ca o mamă iubitoare ce sunt.

Birago încuviință cu un zâmbet plin de interes pe buze.

Copiii mei erau sub îngrijirea guvernanților Humeries și a cunatei mele, Marguerite, care trebuia să plece în Savoia. Noi două am luat ultima cină împreună, după care i-am dat vasul uzat pentru jăratnic în care îmi pregăteam poțiunile.

– Ia-l și, de câte ori vei arde levănțică, să te gândești la mine, i-am zis și ne-am îmbrățișat.

Moartea lui Henric și absența Diane (pentru că fusese o prezență constantă în viața lor, și nimic mai mult), nu i-a afectat pe copii în măsura în care mă temeam eu. Pe Hercule și Margot i-am găsit jucându-se cu jucăriile, complet neștiutori de tragedia care îl făcuse rege pe fratele lor mai mare. Chiar și Henric, care avea opt ani, nu părea să aibă vreo problemă, insistând să îl las să-mi arate ultima sa jiletcă. Era foarte avansat în studiile sale, m-a informat profesorul lui, și excela la toate activitățile care aveau loc în aer liber. Privindu-i trupul zvelt și puternic, nu puteam decât să mă gândesc la faptul că soarta îi jucase o farsă oribilă, făcându-l pe Francisc primul meu născut. Henric fusese cel mai puțin afectat de influența nocivă a Diane și ar fi fost, cu siguranță, un rege mai bun, în ciuda vârstei sale fragede.

Totuși, nu eram la fel de liniștită în privința lui Carol, fiul meu de nouă ani. Părea foarte afectat de moartea tatălui său, plângând atât de tare, că a trebuit să îmi înghit propriile lacrimi în timp ce îl asiguram că *papa* era acum în Rai, veghind asupra noastră. Carol arăta foarte slăbit și avea pielea pământie, așa că m-am gândit la o nouă dietă pentru el, bogată în carne roșie și legume.

Și Elisabeta era palidă și slabă, dar ea nu căzuse pradă durerii, informându-mă că se întâlnise cu delegația spaniolă pentru a le spune că va pleca spre Spania în decembrie. Își petrecuse timpul cu Claude, acum soție a ducelui de Lorena, și se consolaseră reciproc. Eu nu voiam să mă despart de Elisabeta în atât de puține luni, dar ea insistă că tatăl ei ar fi vrut ca ea să plece.

Pentru a uita de tristețea că o voi pierde, m-am refugiat în propriile mele planuri. La câteva zile de la sosirea mea în Saint Germain, am primit răspuns la scrisoarea mea. Erau numai trei rânduri scurte: „În două zile, la apus, în grădini. Dacă nu ajung până la căderea nopții, plecați. Voi da de veste.“

– Da, i-am spus lui Birago. Anunță-l că voi fi acolo.

Stăteam în umbra palatului, iar soarele ce dispărea spre apus înroșea cerul. Vântul lovea turnurile palatului Saint Germain, măturând vâlul de fum care acoperea Parisul. Sfatul meu către monsenior fusese ignorat. Edictul lui împotriva hughenotilor era

pus în practică deja și, în mai puțin de două săptămâni, peste o sută de eretici pieră în flăcări la Paris.

Teroarea începuse. Birago mă informă că sute de hugheoți fugiseră în relativa siguranță din sud, sperați să scape de agenții cardinalului, care îi încolțeau pretutindeni. Timpul se scurgea. Dacă nu îi opream, monseniorul și le Balafre aveau să transforme Franța în propriul lor regat, omorându-ne supușii și reducând la tăcere orice nobil care îndrăznea să le conteste autoritatea.

Eram nerăbdătoare, privind spre un pâlc de ulmi din depărtare, când apăru pe potecă.

Se mișca cu încredere, un bărbat de înălțime medie îmbrăcat într-o jiletă neagră, cu barba roșcată încadrându-i gura. Avea patruzeci și unu de ani, la fel ca mine. Cu toate astea, când se înclină în fața mea, expresia feței lui îl făcu să pară mult mai bătrân.

– Alteța Voastră, permiteți-mi să vă ofer cele mai sincere condoleanțe.

– Îți mulțumesc, domnule. Îți sunt recunoscătoare că ai putut veni.

Brusc, eram conștientă de faptul că mă îngrășasem și de suvițele de păr gri pe care vântul mi le flutura în jurul feței. Eu nu permisese niciodată imaginii schimbătoare din oglindă să mă batjocorească; ca multe alte soții, m-am complăcut înainte de vreme. Acum, simțeam din nou dorința de a fi privită ca o femeie și eram rușinată de asta. Soțul meu era mort de ceva mai mult de o lună. Cum era posibil să mă întreb dacă eram atrăgătoare pentru un bărbat pe care îl întâlnisem numai de câteva ori?

– Doamnă, eu vă sunt recunoscător, spuse el. M-am temut că nu veți dori să mă vedeți.

M-am încruntat.

– Suntem prieteni, nu-i așa? Știu că a trecut mult timp, dar nu am uitat bunătatea pe care mi-ai arătat-o când am sosit pentru prima dată în regatul acesta, sau serviciile aduse soțului meu de-a lungul anilor.

El zâmbi.

– Eram mult mai tineri atunci.

Tonul său, aproape ca un reproș, mă surprinse. Nu rămăsese în Paris ca să mă vadă pe mine?

– Domnule, cred că nu eu, ci tu ai fost cel care a ales să păstreze distanța, i-am amintit. Eu te-aș fi primit la curte.

Coligny își plecă încet capul.

– Adevărat. Alteța Voastră știe că nu mi-a plăcut niciodată la curte.

– Știu. Am făcut o pauză. Chiar și așa, iată-te acum aici.

În tăcerea care a urmat, l-am privit lung.

Se schimbase, devenise mai dur într-un mod greu de descris. Părea circumspect, ca și cum ar fi învățat că acesta era cel mai bun mod de a-și ascunde emoțiile. Era încă atrăgător, ba chiar mai mult decât înainte, de fapt, pe măsură ce vârsta îi ajunsese din urmă seriozitatea caracteristică, adăugându-i un plus de prestanță.

Însă harul meu rămase ascuns. Nu simțeam nimic dinspre el.

Îndoiala mă copleși. Ce făceam aici, întâlnindu-mă cu el în secret? Dacă ar fi aflat cei din familia de Guise, aș fi riscat orice influență mai aveam și aș fi fost acuzată că pun la cale o trădare alături de un om bănuit a fi eretic.

– Dacă ai vreun motiv să regreti acest aranjament, îmi spuse ca și cum mi-ar fi citit gândurile, voi pleca imediat.

– Îmi fac griji pentru tine, am replicat, tresărind în sinea mea la gândul că mă citise ca pe o carte deschisă. Înțeleg că monseniorul a trimis spioni pe urma ta.

– E-adevărat. De când unchiul meu a părăsit curtea, monseniorul și-a direcționat suspiciunile către mine. Am scăpat de oamenii lui în seara asta, așa cum sunt sigur că îl vor informa, dar mă urmăresc oricum.

– Și cumva au...? am tras o gură de aer. Au motive să te bănuiască?

– Nu am făcut niciodată secret faptul că nu sunt de acord cu de Guise. În timp ce vorbea, mă privea fără ezitare. Uitasem că, de cele mai multe ori, curtenii nu reușeau să privească pe cineva în ochi și consideram că sinceritatea lui era revigorantă și derutantă. Îl vor folosi pe fiul tău, regele, în avantajul lor. Deja fac pași pentru a aduce Inchiziția în Franța, deși persecutarea nevinovaților îi va distruge renumele suveranului nostru.

Vorbea exact cu cuvintele pe care voiam să le aud, de parcă îi dădusem scenariul meu. Voiam să am încredere în el, dar, cu toate astea, șovăiam. Mă temeam să trec direct la subiect.

– Mulți pastori hughenoți privesc spre tine, adăugă el, simțindu-mi îndoiala. Ei știu că l-ai sfătuit pe răposatul rege să aleagă calea toleranței și mi-au cerut să apelez la simțul dreptății pe care îl ai.

– Ei știu? am zis, tresărind.

Îmi zâmbi.

– Nimic din ce se întâmplă la curte nu rămâne secret, iar adepții noii credințe sunt destul de numeroși, deși nu pentru mult timp, dacă iese cum vrea monseniorul.

Mă prinsese nepregătită. Mi-am dat seama că încă știam atât de puține despre această credință pe care cardinalul voia cu orice preț să o reprime, sau despre practicanții ei.

– Sunt flatată, am spus, dar acum că soțul meu s-a dus, eu nu mai am nici o putere. Iar eu sunt catolică. Cu toate astea, spre deosebire de Guise, nu cred că persecuția este răspunsul.

Își întoarse capul, iar profilul i se distingea clar în noaptea care ne înconjura.

– Persecuția, spuse el încet, este un haos. Auzindu-i tonul înăbușit din voce, am înțeles dintr-odată de ce erau cu ochii pe el cei din familia de Guise. Ajunsesese așa cum promisese, iar acum posedă calitățile înnăscute ale unui lider. Dacă ar fi avut un prilej favorabil, ar fi fost magnific – și periculos.

Se întoarse din nou către mine.

– Peste tot în Franța, edictul cardinalului îi împinge pe catolici la jafuri și crime. Poate că nu aderăm la credința romană, dar tot suntem francezi. Numai tu îl poți convinge pe rege să abroge edictul, astfel încât să putem și noi să trăim și să ne rugăm în pace.

„Noi...”

Întrebarea îmi ardea pe buze. Trebuia să întreb; nu mai puteam scăpa acum:

– Îi aperi pe hughenoți pentru că ești și tu unul de-al lor, domnule?

Coligny nu ezită.

– M-am convertit acum câțiva ani. Nu am ascuns acest lucru, dar nici nu am anunțat în gura mare. Zâmbetul i se lărgi, adăugând o notă de malițiozitate expresiei sale. Ar trebui să știi că am solicitat locul vacant din consiliu al unchiului meu și mi s-a refuzat cererea. Monseniorul și le Balafre nu-mi vor permite niciodată să stau la

masa lor. Ca atare, nu am de ales decât să mă retrag la casa mea din Châtillon, unde locuiesc cu soția și fiul meu.

O soție; avea o soție. O soție și un fiu, o familie...

– Iartă-mă, am murmurat. Nu știam că ești căsătorit.

– Eu și Charlotte ne-am căsătorit acum doi ani. Am fost logodiți din copilărie, dar ne-am hotărât să ne unim destinele de curând. Pe măsură ce înaintăm în vârstă, ajungem să prețuim lucrurile simple din viață. Familia este cea mai simplă și cea mai prețioasă dintre toate.

– Înțeleg, am spus eu, deși nu era așa. Pe cât de importantă și deasupra tuturor altor griji ar fi fost, pentru mine, familia nu fusese niciodată un lucru simplu, nici când fusesem o Medici, nici ca mamă de Valois.

– Ea te face fericit?

– Da. Mi-am amânat întoarcerea la ea pentru că doream să o văd pe Alțeta Ta.

– Ar trebui să îmi spui Caterina. I-am întâlnit privirea. Ochii lui erau atât de profunzi și în același timp atât de impenetrabili, ca niște lacuri pline de gheață. El ar fi putut fi aliatul de care aveam nevoie; mă putea ajuta să răstorn domnia familiei de Guise și să recâștig regatul, dar nu acum. Eram încă prea slăbită și vulnerabilă.

– Trebuie să știi că nu plec de bunăvoie, adăugă el. Și nici nu voi rămâne plecat o veșnicie.

– Știu. I-am zâmbit. Promit că voi face tot ce pot pentru a se abroga edictul și, cât de repede pot, să îți ofer un loc în consiliu. Cred că putem realiza multe lucruri împreună.

Îmi luă mâna și o ridică spre buze. Sărutul lui era uscat.

– Dacă ai nevoie de mine până atunci, din orice motiv, nu ezita să-mi dai de veste. Voi veni imediat.

Deși planul meu nu se derulase așa cum mă așteptasem, pentru prima oară de la moartea lui Henric, simțeam că pot spera.

NOUĂSPREZECE

În septembrie, fiul meu și regina lui s-au întors din călătoria de vânatoare. Eu așteptam în curtea interioară, flancată de Elisabeta și de Claude, purtând o rochie neagră.

Eram nerăbdătoare să îl văd pe Francisc. Cu siguranță resimțea pierderea tatălui său; el era cel mai mare, iar Henric și Diane îl vizitaseră de multe ori. Deși noi doi nu aveam o legătură specială, din cauza atenției constante pe care i-o dăduse Diane, acum aveam ocazia să schimb lucrurile. La cincisprezece ani, fiul meu putea fi bărbat în ochii legii, dar, din punct de vedere emoțional, era mult mai tânăr. Va avea nevoie de mine pentru a-i da putere și a-l conduce printre grupurile de trădători între care îl aruncase familia de Guise.

Iluzia aceasta mi-a fost spulberată pe loc. Francisc intră într-o lițieră închisă, escortat de le Balafre și de noua noastră regină, Maria.

– Maiestatea Sa este bolnavă. Faceți loc! Iătră le Balafre și îmi conduceți fiul departe de noi, în palat, înfășurat într-o grămadă de blănuri.

Tremurând de agitație, Maria dădu să îi urmeze. Am prins-o de braț.

– Ce s-a întâmplat? am întrebat, alarmată de paloarea ei.

– Sărmanul meu Francisc, se tângui ea cu răsuflarea întretăiată. I s-a inflamă urechea și a căzut la pat cu febră. Se trase din prinsoarea mea. Trebuie să fiu cu el, doamnă, adăugă, apoi mă lăsă în urmă.

Picăturile de ploaie stropeau pietrele de pe pavaj. Elisabeta mă prinse de mână. Claude mă privea ciudat; ca soție a ducelui de Lorena, era de așteptat să o însoțească pe Maria.

– Du-te, i-am spus. Vezi-ți de îndatoririle tale. Vei veni mai târziu să-mi spui de sănătatea fratelui tău, ai înțeles?

Claude încuviință și o luă la goană, în rochia ei de catifea albă.

– Vino, mamă, murmură Elisabeta, hai să mergem înăuntru. Este frig.

După încoronarea lui Francisc – care a fost un spectacol modest din cauza sănătății lui fragile – a sosit escorta spaniolă pentru a o lua pe Elisabeta în Spania.

Am insistat să călătoresc alături de ea tot drumul până la Châtelherault. Lângă râul înghețat se întoarse către doamnele sale de companie, luă un pachet mișcător și mi-l înmână. Când am dat la o parte lâna acoperită de cristale de gheață, am întâlnit niște ochi umezi și întunecați care mă priveau din mijlocul unui chip alb și pufos.

– Nu i-am dat un nume încă, spuse Elisabeta. Este încă pui, dar nu va crește mult mai mult decât este acum. Mi s-a spus că rasa aceasta trăiește foarte mult și e fidelă unui singur stăpân.

Cățelușul lătră, foindu-se în brațele mele, încercând să se elibereze din pătura de lână suficient de mult cât să mă lingă pe nas. Am privit-o pe Elisabeta într-o tăcere deznădăjduită.

– E și foarte zgomotoasă, râse fiica mea. O să latre la oricine nu cunoaște și va fi un paznic bun pentru ușa ta.

– E adorabilă, am spus. O să-i zic Muet, Cea Tăcută, tocmai pentru că face atât de multă gălăgie.

– Te iubesc, mamă, șopti Elisabeta. Îți voi scrie în fiecare zi.

Am îmbrățișat-o, cu Muet agitându-se între noi. Apoi am lăsat-o în grija escortei și am rămas pe malul râului în timp ce se pregătea pentru drumul printre munți. Numeroși oameni trecuseră Pirineii; Spania era chiar dincolo de graniță. Ne puteam vizita în fiecare an dacă doream.

Și totuși, am rămas acolo mult timp după ce nu am mai văzut-o, mirosindu-i parfumul din blana moale a cățelușului.

Curtea se mută la Blois după ce Francisc se îmbolnăvi din nou, fără îndoială din cauza oboselii cauzate de festivitatea de încoronare, în timpul căreia fusese forțat să stea în picioare sau să îngenuncheze ore întregi, într-o catedrală friguroasă, cu pieptul gol, pentru a fi miruit. Nu fusese niciodată puternic, iar acum, privindu-l, vedeam un adolescent îngrozitor de slab, care stătea chircit în pat, cu ochii afundați în orbite și strălucitori din cauza opiumului și a febrei.

Am încercat să îl îmbărbătez pe Francisc și să-l încurajez. Am pregătit poțiuni din rubarbă și mușețel; am șezut alături de el și i-am citit, dar de câte ori îi aminteam de ducele de Guise sau de edict, gema și își întorcea fața de la mine, mormăind că nu voise niciodată să fie rege.

Nici Maria nu părea să se bucure că este regină. Era slabă și agitată, îngrijorându-se din cauza lui Francisc până când am insistat să ia parte și la alte activități, care să-i distragă atenția. Ne plimbam împreună prin grădinile înconjurate de ziduri ale castelului Blois, cântam la lăută și brodam, stabilind o legătură ce avea să fie distrusă într-o după-amiază, în timp ce stăteam în camerele mele.

– Hughenoții ăia sunt niște câini haini, spuse ca din senin. Au sfidat edictul unchiului meu, monseniorul, și l-au rupt din piețele orașelor, deși acest lucru e interzis de lege. Merită să fie arși pe rug. Ar trebui să fie schilodiți și tăiați, iar membrele să le fie lăsate să putrezească la poarta fiecărui oraș. Unchiul spune că ei îi fac vrăji sârmanului Francisc, pentru a-l îmbolnăvi, și că tot ei otrăvesc fântânile și blestemă recoltele, pentru ca poporul nostru să ajungă însetat și înfometat.

Mi-am ridicat privirea de la cercul de brodat. Nu mai auzisem niciodată astfel de vorbe înveninate ieșind din gura ei.

– Draga mea, unchiul tău exagerează. Te asigur că nu sunt monștri. Și mă îndoiesc că sunt atât de numeroși încât să aducă o asemenea calamitate.

Ochii ei se măriră pe chipul și așa tras.

– Nu credeți că ereticii locuiesc chiar sub acest acoperiș? Această curte regală e plină de ei!

Din colțul ei, Muet mârâi așezată pe perne. Lucrezia veni să ne umple cupele. Pe a mea am băut-o dintr-o înghițitură.

– Nu ar trebui să acorzi atâta atenție zvonurilor, am spus eu pe un ton mai aspru decât mi-am dorit. Francisc a suferit dintotdeauna de dureri de urechi, iar noi avem recolte proaste și prea multă ploaie de câțiva ani deja. Ca regină, trebuie să înveți că toleranța față de toți supușii tăi este un lucru de preț.

Maria icni.

– Tu... tu chiar îi aperi?

– Eu îi apăr pe nevinovați. Am fixat-o cu privirea. Vreau să fie pace în Franța și să avem parte cu toții de prosperitate. Aici nu este

Spania. Noi nu ardem oamenii pentru că au opinii diferite. I-am oprit protestul. Da, aici *este* vorba despre o diferență de opinie. Din câte știu, ne închinăm la același Hristos.

Se opri, tremurând, iar broderia îi căzu la picioare, mototolindu-se.

– Așadar este adevărat. Tu... tu ești... Înghiți cu greu, de parcă s-ar fi înecat cu vorbele.

I-am aruncat o privire Lucreziei, care stătea nemișcată, cu carafa în mână. Am scos un chicotit forțat.

– Ce? Ce sunt? Pentru numele lui Dumnezeu, doar nu crezi că eu, mama regelui, sunt o eretică?

Maria nu se mișcă și nici nu mă privi în ochi. Tăcerea ei era un răspuns.

Am oftat.

– Mă dezamăgești. Eu am fost născută în credința romană și, te asigur, voi muri la fel. Doar pentru că pledez pentru toleranță nu înseamnă că le împărtășesc credința. La fel ca tine, nu știu aproape nimic despre acești hughenoți, dar sunt sigură măcar de un lucru: nu ei ne persecută pe noi.

– Și totuși... îi aperi! strigă Maria.

Se întoarse brusc și porni în grabă spre ușă. Mi-am rotit ochii exasperată spre Lucrezia.

– Ai mai auzit asemenea prostii? Acum, propria mea noră crede că sunt aliata protestanților. De unde i-ar fi putut veni ideea asta absurdă?

Deși mă prefăceam că sunt uimită, știam ce avea să spună chiar înainte de a rosti cuvintele.

– De unde altundeva? zise ea. Aveți grijă, doamnă, nu cumva să găsească monseniorul o cale să vă încredințeze flăcărilor. Se pare că pe el nu îl oprește nimic să își îndeplinească țelurile.

Cinci nopți mai târziu, m-a trezit o lovitură puternică în ușă. Bâjbâiam după un cremene, ca să îmi aprind lumânarea, când Lucrezia a dat buzna înăuntru.

– Doamnă, trebuie să vă treziți! Trebuie să plecăm imediat!

Am alunecat din pat. Birago veni câteva momente mai târziu.

– Sfântă Fecioară, ce este? am întrebat, acoperindu-mă cu un șal.

– Familia de Guise spune că rebelii hughenoți mășăluiesc spre noi. Monseniorul a ordonat plecarea noastră la Amboise. Nu avem timp să împachetăm. Trebuie să plecăm așa cum suntem.

Mi-am amintit confruntarea cu Maria și îmi venea să sparg ceva. Am privit iscoditor chipul lui Birago.

– Și, este adevărat? Ce știi?

Arăta obosit și avea trăsăturile trase din cauza nopților lungi și a zilelor petrecute ca spion în galeriile și pe coridoarele curții, încercând să depisteze orice fel de informație folositoare pe care ar fi putut-o găsi.

– Tot ce știu este că o patrulă de-a lor a dat peste rebeli în pădure și au capturat unul. Acest om a mărturisit că planul hughenoților este să ia cu asalt castelul Blois și să o ia prizonieră pe Maiestatea Ta. Se opri, apoi adăugă cu o voce mai joasă: familia de Guise are spioni peste tot. Nu-mi pot imagina cum de nu au putut să descopere asta până acum. Oricum, suntem așteptați jos, în curte. Eu n-aș întârzia.

M-am îmbrăcat, am înșfăcat caseta cu bijuterii și pe somnoroasa Muet sub braț și am plecat în viteză din apartamentele mele. Afară, curtenii se grăbeau în toate direcțiile, cărând valize împachetate pe jumătate și împiedicându-se, de spaimă, pe scări. Am fost și eu luată de val, împreună cu doamnele mele de companie, astfel că am ajuns în curte împleticindu-ne, răsufând greu și cu bonetele deranjate.

Câțiva soldați păzeau porțile de fier ale castelului. Pajii fugeau de colo-colo cu torțe, aruncând o slabă lumină pe femei, care se îngrămădeau în căruțele cu care se transporta mobila. Bărbații se urcau pe cai; suita lui le Balafre mergea la galop prin curtea castelului, strigând și provocând și mai multă panică. Teama creștea în aerul nopții.

L-am văzut pe le Balafre urcându-i pe Francisc și pe Maria într-o trăsură.

– Găsește o căruță! am zis împingând caseta și pe Muet în brațele Lucreziei, apoi am pornit să traversez curtea în fugă.

Am ajuns la le Balafre cu inima în gât. El îmi zâmbi crud de sus, de pe armăsarul lui alb, îmbrăcat în armură.

– Văd că Alteța Ta a dat ascultare avertizărilor noastre. Puteți merge cu Maiestatele Lor.

M-am năpustit în interiorul capitonat al trăsurii. Când m-am uitat în sus, am fost ca arsă de privirea Mariei. Acoperit în blănuri, Francisc gemu.

– Ce durează atât? Așteaptă să fim uciși?

Eu am lovit în tavanul trăsurii cu mâna.

– Pornește! Acum! Din ordinul regelui!

Trăsura a pornit clătănându-se, coborând drumul înclinat al castelului, dispărând în noapte.

– Cum poți numi asta o revoltă? i-am înfruntat pe monsenior și pe le Balafre în lumina lipsită de strălucire care pătrundea în biroul lor din Amboise, palatul somptuos înfrumusețat de socrul meu, în care făcusem prima dată pactul cu Diane. Acum luptam să fac alt pact, după ce așteptasem zile întregi pentru o audiență; l-am bătut la cap pe secretarul monseniorului până când acesta a fost de acord să mă vadă.

– Ne-ai trimis în goană de la Blois când știai că oamenii aceia erau dezorganizați și sperați. S-au lăsat înconjurați ca niște miei, voiau să îl implore pe rege și să-și prezinte nemulțumirile. Mor de foame și se tem, edictul tău le respinge dreptul de a face afaceri și și-au pierdut sursele de venit. Nu îi poți învinovăți că își caută dreptate.

Monseniorul ședea la biroul său, iar obrajii cărnoși de la atâta mâncare i se înroșiră de mânie. Alături, fratele său, le Balafre, stătea ca o coloană de granit, privindu-mă fix, fără să clipească, cu ochii lui gri-albăstrui.

– Trebuie să dăm un exemplu, repetă cardinalul. Oamenii aceia sărmani, cum le zici tu, sunt niște trădători. Plănuiau un atac asupra castelului regal... Își ridică vocea pentru a pune capăt protestului meu. Avem documente care dovedesc faptul că erau și organizați, și dispuși să le facă rău Maiestăților Lor. Plănuiau să îi ia prizonieri și să ne omoare, pe mine și pe fratele meu.

– Și plănuiau să legalizeze credința hughenotilor și să își numească propriii conducători în consiliu, intonă le Balafre pe un ton la fel de inflexibil ca sabia încrustată cu aur pe care o avea la mijloc. Făcu o grimasă, iar cicatricea îi schimonosi buzele. Noi suntem cei care caută dreptate, doamnă, și, odată ce o vom avea, le vom lua capetele... tuturor, inclusiv cel al amiralului Coligny.

I-am înfruntat privirea în tăcere, forțându-mă să rămân pe scaun, pentru că știam că miza pentru care luptam era mai mare decât viețile oamenilor necunoscuți pe care îi prinseseră cei din familia de Guise.

– Ce treabă are Coligny cu toate acestea?

– El este cel care a pus totul la cale, răspunse monseniorul. Asupra unuia din prizonieri am găsit o scrisoare care purta ordinul lui Coligny de a-l captura pe rege. Acesta a fost planul lui. Este un eretic de-al Satanei.

– Dacă e adevărat, am replicat, atunci de ce a trimis o gloată de oameni atât de jalnici? M-am uitat spre le Balafre. Tu ești soldat, domnule. Ai luptat alături de soțul meu și știi prea bine că Geneva și Țările de Jos sunt pline de mercenari. Cu siguranță, Coligny ar fi angajat câțiva.

Le Balafre nu răspunse. Cardinalul își încleștă pumnul pe birou.

– Doamnă, v-am ascultat cu răbdare, spuse el, dar vă sugerez să vă păstrați energia pentru treburile casnice. Acești oameni sunt rebeli. Vor fi omorâți și vom trimite un mandat pe numele lui Coligny.

– Doamne-Dumnezeule, am spus dintr-o răsuflare. Ești nebun. Nu-i poți omori pe oamenii aceia. Asta ar însemna război cu hughe-noții. Coligny este un nobil, e nepotul conetabilului. Nu poți...

– Ba putem! urlă le Balafre. Făcu un pas spre mine, cu mâna pe teaca sabiei. Nu merge atât de departe încât să ne spui cum să conducem. Noi suntem de Guise, descendenții unei linii nobile care face de râs sângele tău de negustoreasă. Răposatul nostru rege nu a avut de ales când l-au obligat să se căsătorească cu tine, nepoată a unui papă fals ce ești, cu nimic care să te recomande. Chiar dacă ești mama Maiestății Sale, scoate încă un cuvânt și vei fi exilată pe viață, Medici.

Scuipase afară numele familiei mele de parcă ar fi fost otravă. Pentru o clipă, nu m-am putut mișca. I-am întâlnit privirea malițioasă și am văzut repulsia pe care nu o arătase cu totul până acum – disprețul pentru genealogia mea, pentru sexul meu și propria mea persoană. Eram îngrozită de gândul că, timp de douăzeci și șase de ani, cât fusesem cu Henric, acest om nutrise o asemenea aversiune față de mine, dar eram și mai consternată de puterea sa, de faptul că gândea fără rezerve că avea dreptate, mereu, doar pentru că făcea parte din familia de Guise.

Monseniorul își împreună mâinile descărnate în dreptul gurii, într-o slabă încercare de a-și ascunde zâmbetul.

– Doamnă, arătați palidă. Poate ar trebui să vă retrageți.

L-am privit la rândul meu, fără să mai simt covorul sub picioare.

– Vei lua parte la execuții când se va stabili data, l-am auzit pe le Balafré. Întreaga curte este așteptată să participe. Nu vom permite nici o absență, în afară de regină și Alteța Sa.

M-am întors către el.

– Nu aș rata așa ceva, am spus și i-am lăsat cu ochii mijiți, căutând un înțeles ascuns în vorbele mele. Numai după ce am închis ușa în urma mea, mi-am permis să simt groaza și furia care îmi alergau prin vene ca o otravă.

Ne-am adunat în curtea interioară din Amboise. Eu purtam un vâl care îmi ascundea chipul și m-am așezat deoparte. Eram singura îmbrăcată în negru, pe când ceilalți membri ai curții își pusese ră cele mai de preț haine, de parcă ar fi asistat la un turnir. Din depărtare veneau răgetele înfundate ale leilor din menajeria de la Amboise.

Monseniorul îl aduse în față pe Francisc, îmbrăcat în haine regale și purtând o coroană mică, și-l așeză pe scaun, sub un acoperiș. Boneta supradimensionată îi umbrea fața de ceară. Părea mai slab ca niciodată, dar tocmai când dădeam să mă ridic, le Balafré păși în față să mă oprească.

– Maiestatea Sa este aici pentru că vrea să vadă cum trădătorii eretici plătesc pentru crimele lor.

– Atunci, ar trebui să fiu cu el, am spus.

L-am văzut pe monsenior încuviințând, în timp ce-și ținea un recipient pentru pomadă în dreptul nasului. De-abia dacă puteam să mă uit la el când m-am așezat lângă Francisc și am observat că fiul meu strângea atât de puternic brațele scaunului, încât i se albi seră încheieturile.

Gărzile i-au târât în curte pe primii zece prizonieri, cu mâinile legate la spate. Din locul unde stăteam, nu mi se părea că aveau trăsături care să iasă în evidență, dar am putut vedea că erau tineri. Stomacul mi se strânse și mă întrebam cine erau: moșieri, fermieri sau negustori; dacă locuiseră vreodată în siguranță în orașele lor, unde se culcaseră cu soțiile lor, își iubiseră copiii și căutaseră un sens

pentru lumea asta de neînțeles, printr-o credință nouă, care le permitea ceva ce religia noastră nu le putea oferi.

Trădătorilor condamnați nu li se permitea să vorbească, dar când primul tânăr ne-a văzut deasupra lui, ca o adunătură de umbre, ne-a strigat:

– Milă, Maiestatea Voastră! Aveți milă...

Nu apucă să termine. Călăul își balansă sabia și, cu o lovitură, îi tăie capul, retezându-l de corp. Următoarea victimă se împletici în sângele curs și căzu în genunchi. Ajutoarele călăului, îmbrăcate în piele, de sub eșafod i-au prins capul tăiat.

A urmat altul, apoi altul. Sângele inundă eșafodul, picurând pe pavaj și șiroind spre temniță, unde alții cântau în timp ce camarazii lor mureau. Nu erau rugăciuni catolice sumbre, ci psalmi vioi de-ai protestanților. Pe măsură ce mormanul de capete devenea din ce în ce mai înalt și aerul tot mai respingător din cauza mirosului de urină, fecale și sânge, cântecul lor deveni șovăitor și, până la apus, gârziile îi târau pe ultimii cincizeci și doi de prizonieri, cu țipete și lovituri, către moarte.

Eu nu mi-am întors privirea. Nu mi-am închis ochii. Deși îmi tremura inima și îmi venea să vomit, m-am forțat să fiu martora nebuniei pe care o dezlănțuiseră cei doi de Guise. În aceste ore de la căderea nopții, când cardinalul începuse să se înverzească în jurul gurii, când nobilii plecau împleticindu-se, unul câte unul, iar le Balafre rămânea insensibil, conducând execuțiile cu o precizie de comandant de oști, în aceste momente, spuneam, hotărârea mea a devenit de neclintit.

Aveam să-i distrug pe de Guise. Nu aveam să mă odihnesc până când nu eliberam Franța de amenințarea lor. Pentru totdeauna.

Fiul meu gemu în timp ce ultimul prizonier era tăiat în bucăți de călăul extenuat. I-am simțit degetele de gheață prinzându-le pe ale mele și l-am auzit șoptind:

– Dumnezeu să-i ierte!

Știam că se referă la cei doi de Guise, dar ceea ce Dumnezeu ar fi iertat eu nu puteam, niciodată.

Și, dacă ar fi fost după mine, la fel ar fi făcut și hughenoții.

DOUĂZECI

Torțele luminau noaptea, atrăgând licurici curioși, care roiau în cercuri prin aer. În depărtare se auzea o pavană¹, amintind de Florența. Bărci cu umbrare alunecau pe râul Cher, vâslele lor pic-tate încrețind suprafața argintie a apei. Maria și Francisc se aflau într-una dintre bărci, ținându-se de mână și găsindu-și consolarea într-un refugiu închipt, ascuns după perdele transparente. Ceilalți copii ai mei, Margot, Carol și Henric, se aflau în altă barcă alături de guvernantele lor, fără să aibă vreo grijă pe lume.

Am reușit să îi însuflețesc din nou după execuții, dar numai după ce mirosul capetelor putrezite, așezate ca niște premii pe balustradele castelului Amboise o făcură pe Maria să leșine și mulțimi de oameni furioși se adunaseră, vociferând, la porți, aruncând un câine mort în trăsura cardinalului, când acesta părăsise palatul. După cum sperasem, familia de Guise reușise, cu o singură mișcare, să-și arate latura tiranică pe care o aveau, făcându-și dușmani din toți, mai puțin din catolicii cei mai conservatori; pentru că, dacă monseniorul și fratele său reușiseră să masacreze cincizeci și doi de oameni fără o singură judecată, acest lucru nu prevestea nimic bun pentru alții, care ar fi îndrăznit să li se opună.

Și astfel, monseniorul fu de acord cu propunerea mea, că era nevoie de o schimbare de peisaj. El și le Balafré trebuiau să rămână în urmă pentru a restaura un simulacru de ordine, dar nu dorea ca scumpa lui nepoată, Maria Stuart, și Francisc să se îmbolnăvească, iar eu am profitat de avantajul că scăpasem de cei mai mulți de la curte, deoarece castelul meu era prea mic. Imediat ce am ajuns la Chenonceaux, am trimis invitații. Acum, avantajul era de partea

¹ Vechi dans de curte lent, de origine italiană sau spaniolă (n.tr.)

mea, îmi spuneam în timp ce stăteam la fereastră și priveam cum se plimbă pe râu fiul meu alături de regina lui.

La ușa biroului se auzi un ciocănit.

– Este aici, spuse Lucrezia, apoi făcu o pauză. Ești sigură că știi ce faci?

– Bineînțeles. Nu te agita. I-am zâmbit și am strâns portofoliul care conținea documentele pe care le concepusem împreună cu Birago. Vin într-un minut. Ai grijă să ne fie pregătită masa.

Lucrezia dădu din cap și se retrase. Eu m-am privit în oglindă. Eram îmbrăcată cu rochia de damasc negru, cu guler înalt. Urechile îmi erau împodobite cu perle, iar culoarea castanie a părului, acum prins într-o plasă aurită, la ceafă, îmi fusese însuflețită prin clătiri repetate cu infuzie de frunze de nuc și henna. Slăbisem mult datorită obiceiului de a călări dimineața, câte o oră, și pentru că renunșasem parțial la pâine. În general, imaginea din oglindă mă asigura că reușisem să readuc la suprafață ceva din fata pe care el o întâlnise la Fontainebleau. Era de o importanță vitală să arăt puternică și plină de viață.

Luând mapa cu hârtii, am împins ușa dintre biroul meu și camera alăturată.

Birago și Coligny stăteau lângă șemineu, cu câte o cupă în mână. El îmi acceptase vinul și își îndepărtase mantia; erau semne bune. Se întoarse când auzi că am intrat. În lumina pâlpâitoare a lumânării, nu părea să fi îmbătrânit deloc.

– Bun venit, am spus în timp ce el își punea deoparte cupa pentru a se înclina deasupra mâinii mele.

Birago se scuză, lăsându-ne singuri. Coligny era învăluit în miros de cai și transpirație, deoarece călărise câteva ore bune pentru a ajunge aici. Nervoasă dintr-odată, i-am făcut semn spre masă.

Alesesem camera aceasta datorită intimității pe care o oferea și am observat că, în ciuda rezervelor ei, Lucrezia se întrecuse în pregătirea ei. Farfuriile de aur străluceau pe bufet, o vază cu flori de liliac înfrumuseța polița șemineului, iar pe masă erau tacâmuri din porțelan de Limoges și pahare din sticlă de Murano.

Un val de îngrijorare se abătu pe chipul lui Coligny în timp ce se ridică de pe scaun. Avea barba mai plină, de o culoare arămie strălucitoare, de parcă și-ar fi periat-o cu vreo loțiune specială. Cu toate astea, lumina lumânărilor era înșelătoare; puteam vedea

linii noi și neiertătoare care îi marcau colțurile ochilor. În plus, era și mult mai slab.

– Domnule, am spus, probabil ți-e foame. Te rog, ia loc.

– Înainte de asta, trebuie să te întreb despre ce s-a întâmplat la Amboise. Pastorii hughenoti sunt îngroziți, la fel și frații noștri. Trebuie... trebuie să știi.

M-am întors către el.

– Ce să știi? Dacă am stat acolo nepăsătoare în timp ce se vărsa sânge nevinovat? Asta crezi?

Spre ușurarea mea, nu a ezitat.

– Nu. Cred că ai făcut tot ce ți-a stat în putință să oprești execuțiile.

– Da, așa a fost. Cred că Birago te-a asigurat și că am protestat la emiterea mandatului pentru arestarea ta. Din fericire, nu vor mai îndrăzni să o facă, acum că monseniorul a văzut cât de mult au greșit.

– Prea târziu, spuse el cu o voce joasă, iar eu am fost de acord.

– Pentru acele sărmane suflete, da, dar sper că nu e prea târziu pentru noi. Acum, vei lua cina cu mine?

Ne-am așezat față în față. Lucrezia intră cu primul fel de mâncare, găscă friptă cu garnitură de anghinare culese din grădinile mele. El părea surprins.

– Am cumpărat semințele cu mâna mea, din Toscana, i-am spus. Nu există anghinare mai bună decât cea din Florența.

– Este... delicios, se minună el, gustând. M-aș aștepta la o asemenea mâncare într-o casă de la țară.

– Aceasta este o casă la țară. M-am întins să îi torn vin roșu în pahar. Urăsc mesele de la curte. Mâncarea ajunge să se răcească pe drumul lung de la bucătărie și este atât de picantă sau zemoasă, că nu-ți mai poți da seama ce mănânci. Când nu sunt la curte, mănânc ceea ce produc în grădinile mele. Gâsca a fost crescută și sacrificată aici, până și vinul acesta este făcut din recolta mea de struguri.

Coligny ridică paharul.

– În sănătatea Alteței Tale.

– Caterina, am spus eu în timp ce paharele noastre se ciocniră. Trebuie să îmi spui Caterina.

Când am primit cel de-al doilea fel de mâncare, pui stropit cu fenicul, ne-am lăsat înconjuțați de tăcere. El mânca cu poftă, iar

eu eram mulțumită să observ că nu avea maniere prea distinse la masă; era, în esență, un băiat crescut la țară. După ani de zile petrecuți printre curteni care vorbeau pe ocolite și printre nobili aroganți, el personifica pentru mine tot ceea ce încă mai era cavaleresc în Franța.

Am rupt tăcerea.

– Vreau să știi că fiul meu regretă evenimentele de la Amboise. Nu și-a dat seama ce răzbunare teribilă vor folosi de Guise.

Părea că se gândește la ceea ce am spus.

– Nu a fost semnătura Maiestății Sale pe mandatul de execuție?

Am înghițit în sec.

– A fost, dar Francisc era bolnav, iar cei din familia de Guise i-au forțat mâna. Nu a înțeles ce face. Am văzut cât de rău s-a simțit când îi privea pe oameni aceia murind.

– Nu la fel de rău ca nevestele și copiii lor. Se lăsă pe spătarul scaunului în timp ce Lucrezia veni să ia farfuriile. Alteța Ta... vreau să spun, Caterina... mă tem că un singur act a dus la o mare neîncredere în rândul liderilor hughenoti. Acum îl văd pe rege ca pe un tiran însetat de sânge, la fel ca Filip al Spaniei, care îi măcelărește pe protestanți cu miile în regatul său.

Nu își putu controla mânia care se furișă în vorbele lui. Îi fusese trădată încrederea în mine și, în timp ce îmi beam vinul și îmi turnam alt pahar, am descoperit că îmi tremurau mâinile.

– Știi cât de pătată este reputația fiului meu, am spus, și că lucrurile vor deveni și mai grave dacă nu facem ceva, dar mă bucur parțial de faptul că și de Guise se confruntă cu aceleași calomnii. M-am aplecat și i-am întins portofoliul pe masă. Vei găsi aici un edict pe care intenționez să îl văd ratificat de guvern. Acesta le permite hughenotilor libertatea conștiinței. Îi putem detrona pe de Guise și proteja pe frații tăi, dar voi avea nevoie de ajutorul tău.

În timp ce îmi citea edictul pe care îl pregătisem zile întregi, tăcerea lui deveni apăsătoare. Părea că trece o eternitate.

– Ce vrei să spui prin „libertatea conștiinței”? rosti el într-un sfârșit. Aici scrie că hughenotii nu vor fi deranjați dacă se supun legii, dar legea curentă le interzice orice adunare în scop religios.

– Vreau să spun că legea se va schimba. Prin edictul meu, hughenotii vor putea să îi trimită o petiție regelui ori de câte ori li se

face o nedreptate și vor putea să țină slujbe în edificii aprobate special în acel scop.

Coligny dădu din cap.

– O mișcare inteligentă, care va invalida edictul de persecuție al familiei de Guise. Lăasă hârtia deoparte. Și crezi că regele o va semna?

– Francisc este sub îngrijirea mea acum și înțelege cât de urgentă este situația.

Coligny își ridică paharul. Lumina lumânării se frânse pe cristallul tăiat oblic, trimitând străluciri pe mâna lui.

– Iei în considerare legalizarea credinței hughenoților? mă întrebă, ridicându-și privirea spre mine. Dacă asta vrei, știi că vei întâmpina piedici din partea multor lorzi catolici, atât la Roma, cât și în Spania. Nimeni nu dorește să aprobe coexistența religiilor noastre.

Inițial am vrut să evit întrebarea, pentru că nu mă gândisem atât de departe în viitor. Apoi m-am hotărât că era mai bine să încep această aventură cu toată sinceritatea.

– Nu pot să spun când anume și nici măcar dacă voi putea legaliza credința voastră. După cum ai spus și tu, există multe obstacole, iar eu nu-mi pot face dușmani nici în Spania, nici la Roma. Însă pacea acestui regat este cel mai important lucru pentru mine. Altfel, avem prea multe de pierdut.

Își sorbi vinul, fără să își mute privirea de la mine. Nu vorbi deloc și m-am gândit că poate dezvăluisem prea mult. La urma urmelor, el era încă un străin pentru mine.

– Cum te pot ajuta? rosti, în cele din urmă.

Mi-am permis să zâmbesc.

– Tu vorbești cu pastorii hughenoți și cu ceilalți conducători, nu-i așa? Spune-le despre edictul meu. Lasă-i să predice credincioșilor și să îi sfătuiască să fie reținuți, astfel încât să nu existe tulburări în perioada în care voi lucra cu guvernul. Vocea îmi deveni mai puternică, pentru că îmi puteam imagina regatul eliberat de teroarea de Guise, până la ultima picătură. Nu îi învinovățesc pe hughenoți că doresc răzbunare, dar dacă vrem să supraviețuim, trebuie să existe toleranță.

– Și de Guise? Conducătorii vor ca ei să fie înlăturați din guvern. Cei din familia de Guise sunt văzuți ca niște criminali cu sânge rece, care trebuie să plătească pentru ceea ce au făcut.

– Sunt de acord. Cu toate astea, nu îi pot înlătura prin forță, cel puțin nu încă. Cred mai mult decât orice în această nouă încercare și știu că, până la urmă, Franța nu va avea pace cât timp familia de Guise deține puterea.

Coligny se rezemă de spătarul scaunului și își trecu mâna prin părul tuns scurt.

– Cred că pot vorbi în numele celor mai mulți conducători când spun că și noi dorim pacea, dar nu oricine va asculta de rațiune.

– Poftim? Explică. Știam că nu o să-mi placă ce avea de spus, dar trebuia să aud. Trebuia să recunosc și să dobor toate obstacolele, indiferent de unde veneau acestea.

– Pe scurt, morții de la Amboise i-au împărțit pe frații mei în două grupuri. O parte dorește să își trăiască viața fără teamă. Cealaltă vrea același lucru, dar și îndepărtarea familiei de Guise de la guvernare, plus recunoașterea unui rol în guvern. Iar acest lucru nu este simplu. Unii oameni vor schimba taberele, în funcție de circumstanțe. Dacă vrei să te rogi liber, dar apoi casa îți este arsă, recolta distrusă și fiicele violate de o patrulă trimisă de Guise, e foarte probabil că îți vei schimba punctul de vedere.

– Așadar, trebuie să ținem cont atât de problemele religioase, cât și de cele politice. Am văzut că-și schimbă expresia și am adăugat: Voi încerca să plasez hughenoți importanți în consiliu. Nu cred că diferențele de opinii pe care le avem înseamnă că nu putem găsi o cale de mijloc.

Își rezemă bărbia în palmă.

– Când va veni acel moment, spuse el, aș primi bucuros un loc la curte. Trebuie să lucrăm împreună dacă vrem să readucem Franța la gloria de dinainte. Un zâmbet sincer îi luminează chipul, primul pe care îl văzusem în noaptea aceea. Cred că ai cele mai bune intenții, așa că voi vorbi cu conducătorii noștri și cu pastorii și vom avea grijă ca nimeni să nu se răzbune pentru faptele de la Amboise. Dar va dura ceva timp, să știi. Sunt cu toții împrăștiați și nimeni nu îndrăznește să se mai întâlnească în vremurile astea de restriște. Va trebui să mă văd cu fiecare în parte.

– Nu-ți cer nimic mai mult de atât. Pentru prima dată după săptămâni, simțeam că aș putea într-adevăr să reușesc să-i detronez pe de Guise, odată pentru totdeauna. Am luat carafa. Sper că îți va

plăcea camera pe care ți-am pregătit-o. Este mică, dar cum copiii mei sunt aici, nu prea am mult spațiu liber.

– Sunt sigur că e perfectă, replică el, deși va trebui să îți refuz ospitalitatea.

Aerul din cameră păru că se schimbă. Mi-am înghițit protestul. Desigur că nu putea rămâne. Poate că pentru mine Chenonceaux era un refugiu, dar nici unul din noi nu putea fi sigur că nu existau spioni de-ai familiei de Guise care să dea târcoale prin jurul nostru. Iar el avea propria familie la care să se gândească, familia pe care o părăsise pentru a mă vedea pe mine.

– Desigur, am spus, ascunzându-mi dezamăgirea. Am fost nechibzuită să presupun altceva.

– Nu, zise el. Aș rămâne, dacă aș putea, dar soția mea... a fost bolnavă.

– Oh, nu. Sper că nu este nimic grav.

– Mă tem că este. Își întoarse privirea de la mine. Charlotte e pe moarte. Acum câteva luni a născut o fiică, spuse el cu o voce atât de slabă, că trebui să îmi aplec urechea ca să aud. Trăvaliul a fost greu, dar copilă e sănătoasă. Apoi, Charlotte și-a pierdut laptele; nu mai putea alăpta copilășul. A început să-și piardă pofta de mâncare și, la început, am crezut că are febra laptelui, dar, pe măsură ce timpul trecea, starea ei nu s-a îmbunătățit. Am chemat un doctor, iar el a descoperit... Coligny înghiți în sec. Ea are o boală la sân. Se stinge sub ochii mei, iar eu nu pot face nimic.

Cunoșteam prea bine sentimentul de neajutorare pe care îl ai când îți vezi jumătatea murind sau ce înseamnă să te rogi pentru un miracol, care te temi că nu va veni niciodată. M-am întins spre el, peste masă, și i-am acoperit mâna cu a mea.

– Voi trimite pe cineva să-l aducă de la curte pe medicul nostru, pe doctorul Paré. Dacă o poate vindeca cineva, atunci el este singurul.

Coligny încremeni. Apoi își retrase mâna și se ridică.

– Nu. Este prea târziu.

Acea scurtă atingere a pielii sale mă ardea. L-am urmat până la fereastra cu arcadă care dădea înspre grădinile învăluite în noapte, unde actori mascați îi amuzau pe Maria și pe Francisc, într-un pavilion împodobit cu paiete.

– Încă ar mai putea fi salvată. Dacă există o șansă, nu trebuie să ne pierdem speranța.

Coligny se întoarce atât de rapid, încât ne-am trezit față în față. Eram atât de aproape unul de celălalt, că îi puteam vedea petele întunecate din ochii albaștri și o tăietură pe obraz, deasupra bărbii lucioase. Era cu numai câțiva centimetri mai înalt decât mine. Respirația lui, care mirosea a vin, îmi încălzi fruntea.

– Îmi amintești de ea, spuse el. Și ea este curajoasă și îndrăzneță. Inima îmi bătea cu putere sub corsetul rochiei.

– Eu... eu nu sunt ea, am șoptit.

Mâna i-a alunecat în jos, pe talia mea.

– Nu, nu ești. Ea nu are puterea ta. Tu ești cea mai puternică femeie pe care o cunosc, Caterina de Medici.

Sunetul numelui meu pe buzele lui a fost ca un val de căldură care îmi străbătu corpul. Nimeni nu mă mai privise astfel, nici un bărbat nu mai văzuse puterea din mine, așa ca el. Simțeam că aş putea să mă dizolv în privirea lui, de parcă el ar fi deschis un ungher ascuns din mine, în care îmi închiseseam rămășițele tinereții și ale visurilor mele – tot ceea ce viața și timpul mă forțaseră să abandonez.

Și, în acel moment, am știut că îl doresc pe bărbatul acela. Îl dorisem de la bun început.

Dorința explodează în mine ca un soare nou-născut, atât de copleșitoare, că am încercat să mă retrag. El nu m-a lăsat să plec. În schimb, m-a tras către el și și-a lipit buzele de ale mele, oprindu-mi respirația. Eu mi-am pierdut orice rațiune, am uitat de mine și m-am lăsat inundată de pasiune, deoarece, pentru prima dată, eram dorită numai pentru mine.

– Doar pentru noaptea asta, l-am auzit murmurând și era suficient. Era totul.

L-am condus prin castelul întunecat, spre scară. Prin ferestrele deschise care lăsau să intre aerul blând al serii, ajungea până la mine sunetul muzicii și al râsetelor. Copiii mei și Maria Stuart se bucurau de petrecerea lor; măcar de data asta, erau așa cum trebuie să fie tinerii.

Lucrezia se ridică de pe scaun, cu privirea pătrunzătoare luminată de luna care aluneca precum mătasea prin fereastră. I-am făcut semn. O luă pe Muet în brațe și se retrase fără un cuvânt.

Dormitorul meu aștepta; așternuturile uscate la soare erau trase deoparte, iar deasupra lor era împăturită cuvertura de satin pe care

o brodasem de mână. Anna-Maria era cu copiii. Când am auzit ușa închizându-se în spatele meu, m-am mișcat ca prin vis spre lumânarea de pe masa de toaletă.

– Nu, n-o stinge, a spus el. Lasă-mă să te privesc.

M-am simțit ca în prima noapte în care m-am culcat cu Henric, neștiind cum să mă port. Aproape că îmi venea să râd. Aveam patruzeci și unu de ani. Mai fusesem cu un bărbat înainte. Știam ce făceau cuplurile.

– Nu te teme, spuse Coligny, cu acel mod straniu de a-mi simți gândurile.

Îmi desfăcu șireturile mânecilor, îndepărtă corsetul, cămașa și fustele până când hainele mele zăceau întinse ca o spumă la picioare, iar eu rămăsesem în lenjerie, tremurând, dar nu din cauza frigului.

Dintr-un instinct născut în anii cât fusesem soție, m-am întors ca să mă urc în pat. Atunci am auzit alte haine căzând pe podea și un singur clănțănit al unei curele. Când m-am întors să mă uit, era gol, o siluetă încordată, cu piele palidă.

M-am uitat lung la el. Era frumos, dar trupul lui nu se putea compara cu cel al lui Henric, nu avea acea statură puternică pe care o știam. Acesta era un om mai mic de statură și mai subțire, cu mușchi lipiți de oase, care stătea în fața mea cu o încredere completă și un zâmbet pieziș care îmi muiiau genunchii. Bărbăția i se ridica dreaptă dintr-un petic de păr auriu; când respira, i se vedeau coastele pe sub piele. Ridicându-și brațele slabe la plasa de la ceafă, îmi eliberă părul, răsturnându-l peste umeri.

– Ca o mare întunecată, șopti el și își lipi trupul de al meu.

Mă așeză pe pat, ridicându-mi cămașa peste cap cu o singură mână. Toate îndoielile s-au evaporat când i-am simțit atingerea, transformată, printr-o alchimie ciudată, într-o plăcere extraordinară, aproape imposibil de suportat. Mă seduse cu buzele și limba, iar când am început să tremur și m-a pătruns, am scos un țipăt ca niciodată înainte, o eliberare spontană a unei bucurii lipsite de rușine, care îmi eliberă esența sufletului.

M-am trezit înainte de răsăritul soarelui. El era la fereastră, îmbrăcat. Se întoarse către mine, iar cerul își etala splendoarea în spatele lui.

– Trebuie să plec, spuse și se așeză alături de mine, dându-mi la o parte părul încurcat de pe obraz. Mă privi în ochi cu tristețe. Fără scuze, spuse încet.

Expresia de pe chipul lui era blândă și gravă în același timp; redevenise curteanul rezervat.

– Nu trebuie să vorbim niciodată despre asta, am spus eu și i-am atins obrazul. Ei nu ar înțelege. Avem atât de multe pentru care să luptăm și ei... ei vor spune că doresc pacea cu hughenoții pentru că te-am avut în patul meu.

În timp ce vorbeam, tremuram din cauza primului fior rece care m-a străbătut după noaptea noastră împreună și am simțit, pentru scurt timp, teama că era posibil să fi renunțat la ceva ce aveam să regret.

– Nu voi spune nimănui, replică el. Să nu uiți niciodată că Dumnezeu are un plan pentru tine. Fără tine, acest regat se va destrăma. Tu poți salva Franța, dar să nu-i subestimezi niciodată. Amintește-ți că, în timp ce tu îi ții la distanță, ei rămân tot niște tigri, iar tigrii știu când să atace.

Mă sărută.

– Îți voi da de veste imediat ce voi putea. Până atunci, nu te pune în pericol, nici măcar pentru mine.

I-am prins chipul între mâini, pentru a mi-l întipări pentru totdeauna în minte.

– Mergi cu Dumnezeu, Gaspard, i-am șoptit.

Își luă mantia și plecă.

Aducându-mi palmele pe obraz, i-am simțit mirosul care se lipise precum ploaia de degetele mele.

DOUĂZECI ȘI UNU

Am părăsit Chenonceaux toamna târziu, la vremea când castanii își schimbau culoarea și lebedele sălbatice se adunau pe râul Cher în căutarea ultimelor resturi de hrană. Avusesem destul timp să mă complac în secretul meu, să îl retrăiesc în fiecare noapte. Călărisem alături de Maria și avusesem grijă de sănătatea lui Francisc. Petrecusem timp cu Carol, Henric, Margot și Hercule, dirijându-le lecțiile și veghind asupra stării lor de bine.

Carol, care avea zece ani, semăna uimitor de mult cu tatăl lui. Era la fel de înalt, așa cum fusese și Henric; avea pleoapele lăsate, trăsătură specifică familiei Valois, și nasul acvilin. Îi plăceau aceleași activități: călăria, vânătoarea, scrima și vânătoarea cu șoimul, iar eu comandasem un arc special pentru el, cu care să se poată antrena. Margot, care avea șapte ani, înflorea într-o frumusețe precoce, cu bogatul ei păr roșcat și ochi de felină care păreau că nu scapă nici o mișcare. Cu toate astea, era indolentă, preferând să se dichisească în fața oglinzii, iar eu am pus-o la dietă strictă, pentru că, la fel ca mine, se îngrășa ușor. În schimb, Henric era slab ca o sabie, avea pielea mea măslinie și ochi închiși la culoare, cu gene lungi, care păreau să aibă un licăr profetic. Dintre toți, numai Henric părea să simtă schimbarea din mine.

M-am bucurat de fiecare moment petrecut numai cu copiii mei, dar visul acesta nu putea dura la nesfârșit. Când familia de Guise a trimis veste că întreaga curte era în Orléans, pregătindu-se de Crăciun, am făcut bagajele și am plecat. Copiii sporovăiau nerăbdători, iar eu îmi adunam toate forțele pentru o nouă bătălie cu cei doi de Guise.

În schimb, am nimerit în mijlocul altei tragedii.

Maria de Guise, regenta Scoției din partea fiicei ei, murise după ani întregi de luptă împotriva lorzilor protestanți, care conduceau acum regatul până când Maria avea să se întoarcă acasă ori să numească alt regent. Maria nu știa nimic despre neînțelegerile politice care îi loviseră țara natală și nu suferea după o mamă pe care nu și-o mai amintea. Deși de Guise anunțaseră că suntem în doliu, înțelegeau că, dacă nu mai puteam proteja Scoția, alianța noastră rămânea numai pe hârtie. Faima familiei de Guise era în cădere liberă. Câțiva dintre nobilii invitați la curte pentru sărbătorile de iarnă au refuzat să apară, iar agitația puse stăpânire pe străzi; pancarde prin care de Guise erau numiți tirani însetați de sânge se găseau la tot pasul. Supremația lor asupra Franței începuse să slăbească.

Eu am rămas să mă îngrijesc de copii și de Maria. Tristețea ei îl neliniștea pe Francisc, care nu suporta să o vadă supărată. Durerea ei, amestecată cu intrigile nesfârșite de la curte și vizitele zilnice ale monseniorului s-au dovedit a fi prea mult, și Francisc se îmbolnăvi din nou.

De data asta, boala atacă fără milă. În câteva zile, o fistulă uriașă se formă în interiorul urechii stângi, iar el se zvârcolea în agonie, cu rana supurând puroi și transpirat de febră. M-am instalat în camera lui și îl țineam în brațe în timp ce țipa, și doctorii dezbăteau dacă e bine să îi dea o doză mai mare de opiu.

– Proștilor! am strigat. Priviți-l! Dați-i o doză acum sau jur pe Dumnezeu că vă voi lua capetele!

Maria se învârtea în jurul nostru. Aproape că am alungat-o, gândindu-mă că imaginea ei îl va face pe Francisc să devină și mai tulburat, dar ea se furișă lângă el și îl prinse de mână. Ea avea un efect mai calmant decât orice opiaceu, așa că am lăsat-o să aibă grijă de el, pentru ca eu să pot înfrunța agitația din ce în ce mai mare de la curte.

De fiecare dată când ieșeam din camerele lui Francisc pentru a-mi schimba hainele sau pentru a mânca, găseam câte un grup de curteni care șușoteau, sau niște ambasadori cu priviri tăioase, așteptând în galerii, cercetându-mi chipul după orice semn că moartea era pe cale să îmi ia fiul. Francisc nu avea copii; moștenitorul lui era cel de-al treilea fiu al meu, în vârstă de zece ani, Carol. Aproape că puteam auzi speculațiile avide ale curții după ce adulmecaseră că balanța puterii începuse să se încline; am început așadar să mă

strecor prin pasaje secrete în camerele mele, unde stăteam doar atât cât să-mi recapăt puterile.

Într-o noapte, am intrat în apartamentele mele ca prin ceață, obosită până în măduva oaselor după ce vegheasem la capul bolnavului. Când am trecut de firidă, am simțit o prezență. M-am întors. Nu mi-am putut opri un geamăt când l-am văzut pe Nostradamus, materializându-se ca din neant.

– M-ai speriat de moarte! Cum ai intrat aici?

– Pe ușă, a răspuns el. Nu m-a observat nimeni.

Era îmbrăcat simplu, în negru, iar gulerul îi era ridicat în jurul gâtului. Ținea strâns un toiag și avea postura unui om în vârstă, însă am simțit o notă de ironie în tonul său.

– Ai fi surprinsă de cât de puțină atenție are parte un om bătrân. Apoi, vocea i se mai îmblânzi. Îmi pare rău pentru încercările prin care treci, doamnă. Nu aș fi venit până aici dacă nu aș fi simțit că trebuie.

Am făcut un pas înapoi.

– Nu. Nu trebuie să îmi spui nimic.

Nostradamus își înclină capul.

– Dacă nu rostesc ceea ce trebuie, cum vei ști?

– Nu vreau să știu! Vocea mi se sparse. Fiul meu e pe moarte! Dacă îți pasă cât de puțin de mine, nu-mi vei mai vorbi de și mai multă suferință. Eu nu sunt ca tine. Eu nu suport să știu viitorul.

– Și totuși, trebuie, pentru că te-am văzut în apă. Vocea îi deveni întunecată. Cea mai în vârstă ramură va pieri înainte de optsprezece ani, fără frunze și lăsând două insule în discordie. Copacul mai tânăr va domni mai mult timp, împotriva celor care vor umple regatul de sânge și conflicte.

Un val negru se izbi de mine.

– Ce... ce înseamnă asta?

El dădu din cap.

– Întrebi, și totuși știi. Își ridică mâna. Nu îți pot da ceva ce nu am. Eu nu am cheia. Numai tu o ai, pentru că aceasta este calea ta.

Se întoarse și ieși, lăsând un gol în urma lui. Voiam să strig după el, să se întorcă. La ce bun un clarvăzător care vorbea în dodii și dispărea precum o ceață? Cum îmi puteau servi acum profețiile lui alambicate?

Apoi, fără avertisment, am înțeles.

Francisc era cel mai în vârstă și nu avea copii; insulele în dez-acord erau religiile, iar următorul meu fiu, Carol, avea să moște-nească tronul. El avea să domnească mult mai mult, împotriva celor care ne voiau răul. Știam și cine erau aceștia: de Guise, duș-manii mei de moarte. Carol va avea nevoie de mine mai mult decât avusese Francisc vreodată; va avea nevoie de mine pentru a-și câștiga drepturile, pentru a le ține piept celor care căutau să con-ducă prin el și să aducă haosul în Franța.

„Nu uita niciodată că Dumnezeu are un plan pentru tine. Fără tine, acest regat se va destrăma.“

Eram pe cale să-mi pierd un fiu. Dar, în schimb, acum aveam șansa de a salva acest regat.

L-am chemat pe Birago.

– Trimite scrisori cu sigiliul meu personal, am spus în surdină. Scrie-i conetabilului și tuturor nobililor care vor să-i vadă căzând pe de Guise. Spune-le că regina-mamă le cere urgent să se prezinte la curte. Spune-le că este vorba de o problemă de viață și de moarte.

El încuviință.

– Maiestatea Sa este...?

– În curând, am șoptit. Trebuie să fim pregătiți.

Cinci zile mai târziu, în timp ce îi țineam mâna slăbită, încon-jurată de Maria, care suspina, și de chipurile serioase ale celor doi de Guise, fiul meu Francisc al II-lea și-a dat ultima suflare.

Încă nu împlinise optsprezece ani.

PARTEA A V-A
1560-1572

Furtuna

DOUĂZECI ȘI DOI

Nu am avut timp să jelesc.

Ne-am întors cu trupul fiului meu la Paris, unde a fost lăsat pe mâna îmbălsămaătorilor, iar Maria, regina văduvă, a fost escortată de rudele ei de Guise în izolare, la Hôtel de Cluny. Peste noapte, se lăsă o tăcere înghețată, oglindind zăpezile de decembrie care acopereau Parisul.

M-am mutat imediat, pentru a-i proteja pe Carol și pe ceilalți copii. Nimeni nu avea voie să îi vadă fără permisiunea mea, mai ales cei din familia de Guise, și, odată ce am proclamat doliul oficial, am început să lucrez la cea de-a doua problemă importantă.

– Lorzii vor ajunge aici până dimineață, mă informă Birago noaptea, în timp ce stăteam în apartamentele mele, cu fețele trase de atâta muncă.

– Au fost trimise scrisori și către Filip al Spaniei și Elisabeta a Angliei, precum și prinților din Germania și Țările de Jos, prin care ne pledăm cauza.

– Bine. Mi-am desfăcut gulerul și l-am pus deoparte. Avem vreo veste de la regina Jeanne de Navarra?

El oftă.

– Da. Ne-a răspuns că va lua în considerare oferta dumneavoastră de-a o primi, dar nu crede că poate suporta drumul dificil, de câteva săptămâni, pentru a traversa Franța, în mijlocul iernii.

– Chiar așa? am răspuns eu. Ei bine, mie îmi convine. Nu aveam nici un chef să am de-a face cu ea sau cu soțul ei, Bourbon. Chemarea ei a fost un gest de curtoazie, nimic mai mult.

Birago își trecu o mână peste creștetul capului, din ce în ce mai lipsit de păr. Avea spre cincizeci de ani acum, își pierduse aproape de tot părul, iar încruntarea îi scotea în evidență trăsăturile ascuțite

și ochii adânciți în orbite, care erau mereu alertți, mereu la pândă, ca ochii unei păsări de pradă.

– Doamnă, oricât de mult n-aș vrea să spun asta, eu cred că nu ar trebui să renunțați atât de ușor la Antoine de Bourbon. Prin lege, Carol trebuie să aibă un regent până când va împlini vârsta potrivită pentru tron. Antoine are sânge regal și este moștenitor la tron, după fiii dumneavoastră. De asemenea, este de credință catolică și, prin urmare, ar putea să pretindă regența în detrimentul dumneavoastră.

Am răs forțat, tăios și mi-am târât picioarele până la scaunul meu. Picioarele mă dureau de la frigul care pătrundea în bătrânul Luvru și pe care, oricât de multe focuri făceam, nu îl putea domoli.

– Ultima dată am auzit că singurele lucruri în care credea Antoine erau vinul și viciul. Nu prea cred că un asemenea păduche poate fi o amenințare.

– Când vine vorba de putere, chiar și cel mai rău păcătos se poate căi.

– Cu alte cuvinte, ar putea deveni o armă a familiei de Guise. Am luat loc, căzând pe gânduri. Oricum, deocamdată putem presupune că Jeanne nu are nici o intenție să îl lase pe Antoine să vină la curte. La fel ca noi, probabil că și ea este conștientă de faptul că el are dreptul la regență, și ultimul lucru pe care-l dorește este ca soțul ei, tatăl fiului ei, să facă o alianță cu de Guise, pe care îi detestă așa cum numai o regină hughenotă poate. Nu cred că trebuie să ne facem griji din cauza lui. Am făcut o pauză. Ai vreo veste de la Coligny?

În timp ce vorbeam, am încercat să-mi mențin un ton neutru, ca să nu arăt fiorul de nerăbdare pe care îl simțeam când Birago mi-a dat răspunsul.

– A scris ca să ne spună că liderii hughenoți au fost de acord să se abțină de la alte acțiuni până când nu vor auzi rezultatul edictului Alteței Voastre.

– Și cererea noastră de a fi prezent la curte...?

– Pentru moment, nu poate. Soția lui este încă foarte bolnavă și spune că trebuie să stea cu ea.

Mi-am mușcat buza, entuziasmul meu transformându-se în dezamăgire. Oricât de mult aș fi tânjit după el, nu mă puteam aștepta la altceva.

– Așa să fie, am spus. Vom continua fără el. Imediat ce sosesc lorzii, anunță o sesiune a consiliului. E timpul să le dăm acestor de Guise o lecție bine-meritată.

Eu stăteam în capul mesei mari de stejar, iar lorzii intrau pe rând. Le-am zâmbit fiecăruia în schimb, observând mișcarea viguroasă de cap a conetabilului și zâmbetul moale al monseniorului. Deși nu era mulțumit să se vadă la curte înconjurat de atâția dușmani vechi, nu arăta ca un om care era pe cale să admită înfrângerea.

– Unde este fratele dumneavoastră, le Balafre, monseniore? am întrebat eu.

– Vă transmite regretele sale, dar a simțit că trebuie să informeze guvernul asupra aranjamentelor funerare ale răposatului nostru rege.

– Ah, da? i-am întors zâmbetul. Ar fi trebuit să întrebe mai întâi. Chiar eu le-am dat de veste, acum câteva zile.

Trăsăturile fine ale cardinalului se încordară, masca sa reconciliantă alunecând și lăsând să se vadă despotul de dedesubt. Fiind înaintea de toate curtean și având instinctul de a-și asigura supraviețuirea, știa ce va urma.

Ceilalți așteptau. Am început să vorbesc, avându-l alături pe Birago, care ținea portofoliul de piele.

– Îl jelesc pe fiul meu, Francisc. Dumnezeu a găsit de cuviință să îl ia din mijlocul nostru și să lase acest regat unui monarh minor, noului nostru rege, Carol al IX-lea. Am făcut o pauză. Aveam gura uscată, așa că am luat o gură de vin îndoit cu apă din paharul meu. Pentru a învăța să conducă, are nevoie de timp, iar Franța, după cum știți, domnilor, are nevoie disperată de o mână hotărâtă. Prin urmare, propun să fiu numită regent până când Carol va avea vârsta potrivită de a fi rege.

Am citit un consimțământ malițios pe chipul tăbăcit al conetabilului. Acum era răzbunat în fața lui de Guise pentru exilul în care fusese trimis după moartea soțului meu. Ceilalți ședeau tăcuți, aproape dormind; nu îmi făceam griji din cauza lor. Eu eram îngrijorată numai de monsenior. Deși îl încolțisem, încă mai putea mușca.

Buzele i se curbară.

– Presupun că Alteța Sa va păstra acest consiliu?

– Da, cu o singură condiție. La vremea potrivită, amiralul de Coligny ni se va alătura.

– Cu permisiunea dumneavoastră, murmură monseniorul, dar el nu este un eretic?

– Nepotul meu este la fel de calificat ca orice nobil prezent, mârâi Montmorency.

– Nu pun la îndoială calificările sale, replică monseniorul, ci mai degrabă rolul său împotriva noastră.

– Eu iau deciziile acum, l-am întrerupt eu. Coligny ne va servi, când va primi acordul regelui.

I-am privit pe ceilalți și nu am găsit nici o rezistență vizibilă. Poate că umblau multe zvonuri despre erezia lui Coligny, dar se părea că el nu își declarase deschis noua credință.

Monseniorul își uni degetele lungi în dreptul feței. Pe măsură ce se lăsa tăcerea, Birago scoase hârtiile din mapă.

– Domnilor, spuse el, am aici proclamația oficială a regenței Maiestății Sale, ca să o semnați.

Câteva ore mai târziu, am ieșit ca să mănânc o cină rece. Am reușit cu greu să iau câteva îmbucături înainte ca Birago să intre în camera mea. Lucrezia strângea farfuriile în timp ce noi stăteam lângă șemineu.

– Doamnă, deși am câștigat astăzi, suntem departe de a fi în siguranță. Își întinse piciorul în fața focului. Spionii mei spun că le Balafre nu s-a prezentat deloc la Parlament. S-a dus la reședința familiei de la Joinville, în Champagne, unde are mulți oameni fideli. Mă tem că pregătește un complot împotriva dumneavoastră.

– Nici nu mă aștept la altceva, dar, cel puțin, Joinville este la o săptămână de mers călare de Paris. Orice ar complota, nu pot ridica o armată fără să aflăm noi primii, nu?

Birago încuviință.

– Într-adevăr, așa este. Am aproape la fel de mulți spioni câți servitori are de Guise. Apoi, făcu o pauză. Doamnă, știu că îl prețuiești foarte mult pe Coligny, dar nu cred că e o decizie foarte înțeleaptă să îi oferiți un scaun în consiliu. Pentru moment, lorzii catolici vă acceptă regența pentru că nu mai au încredere în de Guise, dar nu vor mai fi la fel de supuși în cazul în care credința lui Coligny va deveni cunoscută.

În liniștea care s-a lăsat în urma vorbelor sale, am auzit vântul gemând prin pereții palatului. Birago știa. Camerele mele erau domeniul Lucreziei; ea îl văzuse pe Coligny intrând cu mine. Nu o învinovăteam. Probabil că era îngrijorată, voia să mă protejeze, așa că i s-a confesat lui Birago, care era sfătuitorul meu.

– Coligny are o influență semnificativă asupra conducătorilor hughenoti, am reușit să spun, în cele din urmă. Avem nevoie de cooperarea lor pentru a introduce edictul.

Birago mă privi direct.

– Înțeleg. Totuși, trebuie să vă cer să nu vă încredeți prea mult în el până nu se va dovedi vrednic de asta.

– Da, am îngânat, desigur. Îți sunt recunoscătoare pentru grija ta.

Birago plecă. Luând-o în brațe pe Muet, m-am dus în dormitorul meu. În timp ce mă pregăteam de culcare, îi vedeam cu ochii minții trupul ferm, îi simțeam mâinile îngropate în părul meu, gura pe sâni mei...

În noaptea aia, nu am dormit.

Crăciunul a fost o perioadă tristă. Maria a rămas în izolare, în timp ce un cortegiu funerar discret ne-a însoțit de la înmormântarea fiului meu în St. Denis, după care m-am întors la Luvru pentru a mă ocupa de Carol.

Am fost încântată după Anul Nou când, lipsit de toată puterea, în afară de locul în consiliu, monseniorul a acceptat invitația de a participa la Sfântul Conciliu de la Roma, care avea să se adune pentru a discuta despre răspândirea ereziei în Europa. Cum el urma să fie plecat luni de zile, speram eu, la o dezbatere teologică, iar le Balafre complota în Joinville, eu aveam libertatea să rearanjez curtea după bunul meu plac și să institui un nou regim pentru Carol.

La fel ca Francisc înaintea lui, fiul meu de zece ani era copleșit de faptul că avea să devină rege. Avea mii de întrebări de pus, majoritatea despre cât de mult avea să i se schimbe viața.

– Mai pot să antrenez vulturi și să vânez de câte ori vreau? m-a întrebat în timp ce ședeam în camerele lui ornate cu roșu și auriu.

– Sigur că da, am spus. Fii atent la degete.

Carol hrănea cu bucățele de carne un șoim călător nou, cocoțat pe un stâlp de lângă patul lui, un cadou primit recent din Spania de la sora lui, Elisabeta.

I-am dat la o parte buclele încâlcite de păr negru de pe frunte.

– Vânătoarea și șoimii sunt permise, copilul meu, dar acum ești rege. Trebuie să înveți să conduci. Birago te va instrui; el a studiat dreptul la Florența și te poate învăța modurile potrivite de guvernare.

Carol se încruntă.

– Francisc a spus că urăște să fie rege. Mi-a spus că cei din familia de Guise erau pe capul lui zi și noapte și că nu avea niciodată o clipă liberă pentru el însuși. Îl întrebau chiar și cât de des se culca cu Maria și se enervau când le spunea că ea este ca o soră pentru el. Birago nu va face la fel cu mine, nu-i așa?

Sentimentul de vinovăție trecu prin mine ca un cuțit, gândindu-mă la cât de puțin fusesem în stare să îmi protejiez fiul decedat. Francisc fusese primul meu născut, triumful meu după atâția ani de sterilitate. Încă îmi puteam aminti cât de frumos fusese, un copil delicat ca un faun, și cum plângea după Diane de câte ori mergeam să mă ocup de el. Dintre toate câte făcuse, faptul că l-a luat de lângă mine a fost cel mai crud lucru. Făcând asta, mă lipsise de ocazia de a-i arăta lui Francisc cât de mult îl iubeam.

M-am forțat să zâmbesc, concentrându-mă asupra lui Carol. Și copilăria lui fusese umbrită de prezența Diane, dar acum era al meu. Eu aveam să îl fac puternic, sănătos, așa cum ar trebui să fie un rege.

– Familia de Guise nu mai are nici o putere aici, i-am spus. Nu trebuie să îți faci griji.

El ridică din umeri, după toate aparențele fiind mai preocupat de șoimul lui.

– Dacă vei fi regentul meu, de ce nu mă poți instrui tu? adăugă apoi cu acea înțelepciune ciudată de care dau dovadă, uneori, copiii. Am chicotit.

– Pentru că și eu am multe de învățat. Acum, termină de hrănit pasărea aia; Birago te așteaptă în sala de studiu. Când m-am aplecat să îl sărut pe obraz, și-a strâns brațele în jurul meu.

– Te iubesc, mamă, l-am auzit murmurând. Promite-mi că nu îi vei lăsa pe de Guise să ne rănească din nou.

Dintre toți copiii mei, el se exteriorizase întotdeauna cel mai puțin, dar eu îi văzusem durerea disperată când a murit tatăl lui și știam că este foarte sensibil. L-am ținut strâns.

– Ți promit, i-am șoptit. Nu ne vor mai răni niciodată. Niciodată. Mai degrabă aș muri.

L-am lăsat să îl viziteze pe Hercule, care avea colici ușoare, apoi pe Margot și pe Henric, cărora le stabilisem un program strict de studiu, iar eu m-am întors la sarcina mea de a conduce regatul.

Nu mințisem când am spus că aveam multe de învățat. Nu avusesem niciodată putere ca regină consoartă în timpul domniei lui Henric, cu excepția scurtei mele guvernări în perioada războiului milanez, și acum mă confruntam cu o trezorerie goală, cu un popor neliniștit și cu o guvernare capricioasă. Franța era bântuită de foamete, ca urmare a multor ani de ierni grele și veri umede, astfel că am deschis depozitele regale și am distribuit grâne. Birago sugerează să dăm un nou avânt taxelor, punând povara pe umerii nobililor, mai degrabă decât pe negustori, dar eram adânciți până peste cap în prezentarea edictului meu de toleranță în fața Parlamentului, unde a fost contestat cu ardoare. A fost votat la limită; hughe- noții erau acum liberi să-și reia afacerile și să se roage în pace.

A fost prima mea victorie ca regent și, ca să sărbătorim succesul meu, l-am prezentat pe Carol la curte.

Fără bani în plus, ne-am descurcat cu ceea ce aveam. Eu, Lucrezia și Anna-Maria aproape că ne-am stricat ochii și degetele modificând hainele regale pentru a se potrivi pe trupul firav al lui Carol. La fel de atent îi îmbrăcam și pe ceilalți copii. Ca nou moș- tenitor, Henric purta o jiletcă argintie, pe care și-o împodobise în stilul său inimitabil, cu cercei cu perle. Margot purta satin roșu, iar pe Hercule l-am îmbrăcat în catifea azurie și i-am pus pe cap o bonetă elegantă.

Maria Stuart a apărut îmbrăcată în alb, cu rochia și vălul de doliu. Deși perioada ei de izolare se sfârșise și copiii se agitau în jurul ei, pentru mine ea părea un suflet pierdut, învăluit în nesiguranță. Îmi era groază la gândul că va trebui să discutăm problema viitorului ei spinos, dar știam că trebuia să fac asta, înainte să o facă de Guise. Așa că, în ziua următoare, i-am scris lui Cosimo Ruggieri și i-am cerut o hartă astrală, sperând să găsesc indicii printre stele pentru problemele mele stringente.

Îl neglijasem pe Cosimo, lăsându-l să-și vadă de treburile sale în castelul lui din Chaumont și, când a sosit, am fost șocată de cât de slab era. Arăta de parcă nu mai mâncase o masă bună de

săptămâni; chipul îi era numai piele și os, iar ochii lui negri erau imenși și străluceau cu intensitate.

Imediat ce m-a văzut, a oftat dramatic.

– Am făcut tot ce mi-a stat în putință, dar mă tem că nu sunt marele Nostradamus. Nu pot ghici viitorul într-un lighean cu apă.

M-am forțat să nu-mi dau ochii peste cap. Începutul nu era promițător.

– Nu îl vezi pe Nostradamus aici, nu-i așa? Vino, ai adus harta? Ce spune?

M-am uitat la diagrama complexă pe care a desfășurat-o dintr-un tub de piele și a așezat-o în fața mea. Trasă o linie.

– Privește aici. Această eclipsă în Leu înseamnă război.

– Război? Mi-am ridicat privirea, speriată de siguranța din tonul lui. Ești sigur?

– Da. Războiul este iminent. Stelele nu mint.

Aș fi vrut să îi răspund că tatăl lui nu ar fi fost de acord, dar mi-am înghițit replica. Maestrul spusese că, atunci când vine vorba de viitor, nimic nu poate fi prezis cu siguranță. Și dacă nimic nu era sigur, atunci, cu certitudine, puteam obține informații pentru a preîntâmpina dezastrul.

– Imediat după ce te odihnești, trebuie să te întorci la Chaumont, am spus. Cumpără un laborator nou, cumpără tot ce ai nevoie. Trebuie să știi cum va veni acest război. Am nevoie de nume, date, locuri. Eram pe cale să-i fac semn să plece, când mi-am amintit motivul pentru care l-am chemat. Ai văzut ceva în stele pentru Maria Stuart?

Cosimo dădu din cap, fără să clipească, ochii lui mari și negri strălucind pe fața lui sfrijită.

– În viitorul ei am văzut o căsătorie care va aduce un mare ghinion. Făcu o pauză. Presupun că numele Don Carlos înseamnă ceva pentru tine?

Am înghețat. Don Carlos era prințul Spaniei, fiul lui Filip al II-lea.

A doua zi, m-am dus în apartamentele Mariei. Arăta mai bine, avea culoare în obraji și o nouă strălucire în păr. Ba chiar se mai și îngrășase puțin, lucru de care avea nevoie.

– Am vrut să văd cum o mai duci, draga mea, am spus și ne-am sărutat pe obraji. Izolarea poate fi atât de dificilă, dar tu pari că i-ai supraviețuit foarte bine.

– Au insistat că aş putea să îi port copilul. Ea zâmbi; ştiam amândouă, fără să recunoaştem cu voce tare, că fiul meu nu consumase niciodată uniunea lor. Mi-au spus şi că mă pot întoarce la curte, dar Francisc nu mai este. Simt că nu mai aparţin acestui loc.

Am tăcut. Mi-am dat seama de transformarea care avusese loc. Regina noastră răsfăţată trecuse prin şocul vieţii sale devenind văduvă, la fel ca mine. Înţelegeam cât de dificilă era această perioadă de reflecţie şi m-am opus valului de compasiune pe care l-am simţit pentru ea. Trebuia să fac lucrul pentru care venisem, indiferent de consecinţe.

– Draga mea, am început pe un ton blând. Mă tem că am să-ţi dau veşti rele. Unchii tăi de Guise... am motive să cred că încearcă să te mărite cu Don Carlos, moştenitorul lui Filip al Spaniei.

Maria Stuart clipi.

– Dar el este nebun. Nu este făcut pentru viaţa publică. Toată lumea ştie asta.

– Mă tem că, din punctul de vedere al unchilor tăi, lipsa lui de raţiune nu este un impediment.

Mânia străluci în ochii ei.

– Tocmai l-am pierdut pe Francisc al meu. Doar nu-şi închipuie că voi accepta! Amândouă ne-am uitat la uşă, aşteptându-ne ca doamnele de companie să dea buzna înăuntru. Când lucrul acesta nu s-a întâmplat, a adăugat cu o voce tensionată: Ce pot face pentru a-i opri?

Din nou, am fost luată prin surprindere. Ultima dată când am discutat cu adevărat, mă acuzase de erezie. Mi-am împreunat mâinile.

– Încă mai eşti regina Scoţiei, nu?

Ea încuviinţă, apoi înmărmuri.

– Credeţi că ar trebui să...?

Oricât de dificil ar fi fost, am privit-o în ochi. Eu luptasem cu tot ce îmi stătuse în cale pentru a rămâne în Franţa, fusesem hotărâtă să mă salvez. Mă aşteptam la acelaşi lucru din partea ei; de fapt, am anticipat acest lucru, pentru că, spre deosebire de mine, ea avea opţiuni. Dacă îl refuza pe Don Carlos, unchii ei de Guise o puteau oferi ca mireasă lui Carol, şi atunci m-aş fi aflat eu în încurcătură. Din această cauză nu putea şovăi. Nu exista altă cale.

– Nu-mi amintesc Scoţia, spuse ea ca şi cum ar fi vorbit singură sau cu draperiile care fluturau în adierea care intra prin fereastră.

Dar este regatul meu. Când își duse o mână la față, am observat că degetul ei subțire și alb nu mai purta inelul de căsătorie. Se întoarse către mine. Poate că în Scoția voi fi din nou fericită.

Aș fi putut să plâng, pentru că știam că pierderea prințului ei îi lăsase un gol în suflet care nu avea să fie niciodată umplut. În ciuda defectelor sale, moartea lui Francisc însemnase sfârșitul inocenței ei.

– Așa va fi, am spus, dacă asta îți dorești.

Zâmbetul ei mi-a sfâșiat inima.

– Am avut ceea ce mi-am dorit. Acum, trebuie să îmi fac datoria.

Am îmbrățișat-o. Nu fuseserăm niciodată apropiate, dar m-am rugat pentru siguranța ei.

Pentru că avea dreptate; amândouă trebuia să ne facem datoria. Acesta era prețul privilegiului, al rolurilor noastre de femei de viță regală. Înaintea confortului, înaintea visurilor și speranțelor, trebuiau să vină țările noastre.

Vara se transformă pe nevăzute în toamnă.

Nu am fost de față când Maria și-a informat rudele de Guise cu privire la hotărârea ei, dar mi-am putut imagina tărăboiul. Oricum, la sosirea lorzilor scoțieni trimiși să o escorteze acasă, aparențele au fost salvate prin imaginea unei familii unite.

În ziua plecării, ceața plutea peste zări, învăluind căruțele și trăsurile anturajului ei. Grupul s-a urnit greoi din loc și a pornit pe drumul spre Calais, unde așteptau galioane care să o ducă în Scoția.

În timp ce trăsura ei dispărea în zare, Maria se aplecă pe fereastră cu mâna înmănușată în alb, ridicată în semn de adio.

DOUĂZECI ȘI TREI

O lună mai târziu am primit veste de la Coligny, o notă scurtă prin care îmi cerea să mă întâlnesc cu el într-un orașel numit Vassy.

– Este lângă teritoriul de Guise, îmi spuse Birago, un drum de patru sau cinci zile de mers călare, la est de Paris. De ce ar vrea să vă duceți acolo?

– Nu știu. M-am uitat din nou la hârtia din mână, apoi i-am citit îngrijorarea din priviri. Fără îndoială, are ceva important să-mi spună.

– Atunci, poate veni el aici. Nu este nici sigur, nici înțelept ca Alteța Voastră să meargă la el. Dacă află cineva? Nici măcar nu s-a prezentat încă la curte, iar mulți catolici sunt de părere că a fost implicat în afacerea de la Amboise.

Nu puteam să-i spun că ultima dată când l-am văzut pe Coligny mi-a spus să nu risc, așa că nu mi-ar fi cerut asta decât dacă ar fi știut că voi fi în siguranță.

– Nu a avut nici o legătură cu ce s-a întâmplat la Amboise, am replicat. Și nu cred că voi fi în nici un pericol, dar, pentru orice eventualitate, voi pleca în secret. Putem spune că o vizitez pe fiica mea, Claude, în Lorena. La urma urmelor, este însărcinată cu primul ei copil și e logic să vreau să o văd.

– Doamnă, gândiți-vă la ce faceți, mă imploră el, dar nimic din ce spunea nu mă putea face să mă răzgândesc. Voiam să fiu din nou femeie, liberă de complicațiile puterii.

Birago bombăni, dar se asigură că aveam o gardă puternică, și, într-o dimineață, la răsărit, am plecat de la Luvru într-o mantie cu glugă și un geamantan cu haine prins în spate, la șa.

Călăream pe o iapă cu pas sigur, dar zilele în care făcusem asta la vânatoare erau demult trecute. Ieșind în galop pe porțile Parisului într-o stradă pavată cu câteva pietre vechi, rămase de pe vremea romanilor, m-am delectat cu aerul de iarnă care îmi ciupea fața, cu întinderea vastă de pământ nelucrat care se întindea în fața mea și cu azuriul cerului, atât de specific Franței. Fusesem închisă în camere prea mult timp și uitasem plăcerea simplă de a sta în aer liber. Cu toate astea, pe măsură ce înaintam, oprindu-ne la hanuri anume alese dinainte, am văzut dovada clară a dezastrului produs de disensiunile religioase. Într-un oraș am văzut o biserică catolică arsă din temelii, cu relicvele și clopotul sfărâmate la pământ; în altul, un templu hughenot – ușor de recunoscut prin crucifixul ciudat cu brațe încrucișate și un porumbel la bază – fusese vandalizat, iar cuvântul ERETIC era scris cu roșu peste ușile făcute țândări. Mirosul sângelui și al fumului plutea în aer ca un ecou.

Era și foamete, mai ales în afara orașelor, unde țăranimea era izolată și lăsată să caute mâncare în câmpurile inundate; animalele slabe stăteau afundate până la glezne în noroi, iar copiii cu obraji supti, îmbrăcați în zdrențe și cu bube pe picioare căutau prin mormane de gunoaie. Peisajul îmi aminti de atacul asupra Florenței, de devastarea absurdă pe care o lăsa în urma sa războiul și, amintindu-mi de vorbele tulburătoare ale lui Cosimo, am regretat că nu am trimis după el înainte să plec, pentru a-i cere harta pe care îi poruncisem să o facă.

Când am ajuns la zidurile orașului Vassy, pe o ploaie torențială, eram tristă și mai hotărâtă ca niciodată să mă asigur că ceea ce a făcut clanul de Guise în vremea domniei lui Francisc nu avea să se întâmple din nou.

M-am adăpostit într-o casă rechiziționată de rețeaua de iscoade a lui Birago. În noaptea aceea am avut o cameră mare, curată și pregătită pentru mine. Când sosi Coligny, ședeam într-un scaun tapisat, în fața unui foc.

Stătea în prag, cu apa picurându-i din haine. Când își dădu pe spate gluga mantiei negre și i-am putut vedea ochii luminoși, am râs.

– Nu credeai c-o să vin!

– Ba da, știam că vei veni.

Se apropie de mine cu pași mari, învăluindu-mă în miros de lână udă. Într-un minut, brațele sale au fost în jurul meu, iar gura lui o strivea pe a mea cu o foame care mi-a alungat oboseala. Mă dezbracă fără să spună o vorbă, mă duse în pat și făcu dragoste cu mine cu o intensitate care ne lăsă fără suflare, împreunați precum valurile într-o mare agitată.

Când am terminat, am luat ultimele bucăți de brânză, smochine și pâine din valiză și le-am adus în pat, unde am mâncat cu degetele, stând turcește și atingându-ne. I-am mângâiat barba, acum mai deasă și neîngrijită, minunându-mă de cât de sârmoasă se simțea. În cele din urmă, se rezemă pe perne, cu mâinile încrucișate sub cap, și oftă.

– Așadar, de ce m-ai chemat aici? Ce este atât de important că nu puteai să vii la curte să îmi spui?

El își întinse mâna spre mine.

– Vino. M-am cuibărit în curbura brațului său, îmbătându-mă cu mirosul lui de mosc. Am vrut să vezi cu ochii tăi ceea ce ai făcut, să vezi minunea, mi-a șoptit cu o voce plină de pasiune. Puteam simți bucuria care emana din el, o căldură palpabilă.

– Ce? I-am lovit ușor în coaste. Spune-mi!

– Nu. Mă prinse cu picioarele. Așteaptă. Vei vedea mâine.

– Vreau să știi acum...

Am început să protestez, dar apoi buzele lui mi-au acoperit pielea și am uitat ce voiam. Am uitat tot, în afară de cum îl simțeam, mișcându-se în mine.

În dimineața următoare m-a dus în afara orașului Vassy, la un hambar dintr-o poieniță. În timp ce ne apropiam, am auzit cântecul care venea dinăuntru. M-am întors către el.

– E... sunt la slujbă.

El încuviință și mă conduse în interiorul prăfuit, unde m-am oprit brusc în spatele rândurilor de femei, bărbați și copii care cântau cu capetele ridicate. Înainte, ascultasem numai psalmi în limba latină și văzusem doar decorațiunile ostentative din bisericile catolice. Priveam, transfigurată de simplitatea acestei adunări, de mirosul animalelor din hambar și al paielor plutind în aer, de căpriorii pe care se așezau porumbeii, de cântecele în limba franceză, atât de exuberante și de pline de viață, atât de diferite de psalmodierile latine inaccesibile cu care crescusem.

Coligny zâmbi.

– Acesta este un templu hughenot. Noi ne rugăm unde putem. Nu îl căutăm pe Dumnezeu în ritualuri sau tămâie, ci în celebrarea cuvântului Său. Tu ai făcut posibile toate astea. Edictul tău ne-a adus pacea.

Mi-am lipit palmele de gură, cu ochii înlăcrimați.

– După slujbă, spuse el, oamenii vor dori să te întâlnească. Vor dori să-ți mulțumească.

– Ei... ei știu că sunt aici?

– O să știe, dacă dorești lucrul acesta. Îi surâse. Nu ai de ce să te temi. Poți vedea cu ochii tăi că nu suntem diavoli sau trădători care caută să destrame regatul. Suntem simpli supuși, care avem o obligație față de tine și de fiul tău, regele Carol, pentru că ne-ați adus...

Tropotul copitelor de afară ne făcu să ne întoarcem brusc. Absorbiți de cântecul lor, oamenii nu auziră, dar Coligny îmi prinse brațul și mă trase spre ușa laterală din apropiere.

– Du-te, șopti el. Acum! Pleacă de aici cât de repede poți.

Mă împinse afară din hambar și mi-am găsit însoțitorul așteptându-mă, ținând calul de frâie.

– Alteța Voastră trebuie să plece acum.

M-am năpustit în șa cu inima zvâcnind, privind spre hambarul de unde se auzi vocea lui Coligny dând alarma. O femeie țipă îngrozită. Însoțitorul încă îmi mai ținea frâiele, când mi-a tras calul spre un desiş în care-și priponise calul lui și am observat în cealaltă parte bărbați în zale, galopând în jurul hambarului.

– Așteaptă, am spus și, cu toate că am vrut să sune ca un ordin, vocea îmi era doar șoptită.

– Sunt gârzi ale lui de Guise, spuse el. Alteță, vă rog! Am jurat să vă protejez.

– Nu! Am smucit frâiele din mâna lui și, în timp ce făceam asta, am văzut oamenii dând năvală afară din hambar și silueta cu mantie neagră a lui Coligny printre ei.

Unii fugeau în direcția pâlcurilor de copaci din jur, căutând refugiu, alții se opreau îngroziți în fața oamenilor călare, care acum încercuiseră hambarul, coborând sulițele ca să lovească. Unul din ei aruncă o torță aprinsă prin ușă și flăcările se întinseră imediat; am auzit țipete și știam că mai erau oameni înăuntru, care acum

ardeau de vii. Îngrozită, nevenindu-mi a crede, îi vedeam pe hughe-
noții de afară căzând pradă sulițelor ascuțite care le retezau cape-
tele, membrele, împrăștiind peste tot sânge. Țipetele și rugămințile
zadarnice de îndurare îmi asaltau urechile, și când am văzut acea
siluetă inconfundabilă, pe uriașul lui armăsar alb de luptă, cu
cicatricea vizibilă sub umbra coifului și cu brațul ridicat ca un dia-
vol răzbunător, am lovit furioasă calul cu călcâiele.

Iapa mea blândă se ridică pe două picioare, aproape aruncân-
du-mă jos. M-am întors în șa și l-am văzut pe Coligny pe cal, cu
mâna în părul împletit al iepei mele.

– Am promis că vei fi în siguranță.

M-a privit în ochi și îmi venea să țip de disperare când am văzut
durerea și tristețea din ei. Îi făcu semn însoțitorului.

– Du-o înapoi în Paris, adăugă, apoi își puse gluga și dădu pin-
teni calului, pornind în goană pe lângă gârzi și le Balafre, care conti-
nua măcelul în timp ce râsetele lor batjocoritoare umpleau aerul.

– Câți?

Eram în apartamentele mele din Luvru, încă purtând rochia
murdară de noroi cu care călărisem fără oprire. Părul îmi atârna,
încălcit, în jurul feței. Lucrezia îmi puse o cană cu cidru în palmele
roase de frâie.

Birago citi scrisoarea pe care o primise de la informatorii lui,
încă de pe drum.

– Cel puțin o sută, poate mai mulți. Fiecare catolic din Vassy
s-a ridicat la comanda lui le Balafre. I-au spânzurat pe preoți de
copaci și au incendiat casele și magazinele hughenoților. Își ridică
privirea aspră către mine. Este exact lucrul de care ne temeam.
Ducele de Guise a declarat război hughenoților și Alteței Voastre.
Iertați-mă. Am eșuat. Spionii mei nu au avut nici un indiciu că
punea asta la cale.

– Nu, nu este vina ta. De unde ai fi putut ști? M-am mișcat cu
pași înceteți și grei spre scaunul meu. Nimeni nu ar fi putut să pre-
vadă asta. Am început să beau din pahar, apoi l-am azvârlit în
cealaltă parte a camerei. Acesta zdrăngăni, lovindu-se de lambriuri.

– Erau femei și copii acolo, am șoptit eu cu vocea tremurată,
ființe nevinovate care nu au făcut nimic rău. Dacă va fi cum vrea
el, nici un hughenot nu va mai fi lăsat în viață. Am dat un edict

prin care le acordam dreptul de a se ruga în pace, iar el l-a încălcat. Vreau să fie arestat. Pentru numele lui Dumnezeu, va plăti pentru asta.

Birago îmi răspunse pe un ton scăzut.

– Dacă emiteți un mandat de arestare pe numele lui, ar putea face ca toată Franța să ia foc.

– S-o facă. I-am întâlnit privirea fără ezitare. Este un trădător. Trebuie să răspundă la aceste acuzații în fața regelui – singur și neînarmat. Pregătește un mandat. E vremea ca de Guise să învețe că nu trebuie să se pună cu mine.

Scandând *Vive le Balafre!*¹, o linie nesfârșită de soldați cu suliițe și gărzi intrară în curte. În frunte călărea conducătorul lor, îmbrăcat în armură argintie.

De la balcon, am privit cum masa de soldați înarmați și gărzi umplea curtea de dedesubt. Deși chemasem toată garda regală, eu nu aveam să comand nici jumătate din acești oameni. I-am vorbit lui Birago printre dinți.

– Unde este conetabilul Montmorency? L-am trimis cu mandatul. Unde se află el și lorzii care s-au dus cu el?

Birago arată cu degetul.

– Acolo.

M-am uitat în direcția indicată. Conetabilul, îmbrăcat în armura sa bătută, venea călare alături de alți catolici. Într-una din suliițele lor atârna un pergament sfâșiat: mandatul meu.

– L-am așezat pe boșorogul ăla de Montmorency în consiliu, am zis spumegând. I-am dat un loc de cinste la masa noastră după ce clanul de Guise i-a răpit acest drept. Cum se poate întoarce împotriva noastră astfel?

– Știam riscurile, spuse Birago, calm ca întotdeauna, acum, când criza ne bătea la ușă. Acum, trebuie să negociem. Carol este fiul dumneavoastră și suveranul lor. Le Balafre trebuie să aibă niște condiții pe care să le putem folosi în avantajul nostru.

– Da, adu-l imediat pe Carol.

După ce a plecat Birago, m-am dus în grabă jos, în marea sală, cu doamnele de companie. Tocmai ajunsesem la podiumul cu

¹ „Trăiască le Balafre!“, în franceză în original (n.tr.)

tronurile așezate sub umbrar, când Birago îl aduse pe Carol. Fiul meu arăta speriat și palid. Era flancat de garda sa personală – o apărare insignifiantă comparativ cu hoarda de insurgenți catolici care mărșăluiau înăuntru câteva momente mai târziu. Se dădură la o parte pentru a-i face loc lui le Balafre, care venea spre noi cu pași mari și hotărâți.

M-am uitat o singură dată la el și mi-am adunat forțele.

Birago îl împinse pe fiul meu. Am privit cu un nod în gât cum Carol își îndreaptă umerii și rosti cu o claritate surprinzătoare:

– Domnule, ți s-a ordonat să vii la noi neînarmat. Trimite-i de aici pe acești oameni.

Le Balafre execută o plecăciune în batjocură. Nu se uită la mine, ci își fixează privirea asupra fiului meu de unsprezece ani.

– Maiestatea Voastră, mă tem că nu pot. Erezia pune stăpânire pe Franța; sunt catolic și este de datoria mea să apar regatul de necredincioși, chiar și cu o armată, dacă e nevoie.

Își întinse brațele și pași în față din rândul ofițerilor săi. Nu mi-am putut masca expresia șocată când am văzut figura neîngrijită de lângă el – un ciuf de păr blond-nisipiu deasupra unui chip taciturn.

Era Antoine de Bourbon, soțul lui Jeanne de Navarra. Întâlnindu-i privirea încrezută, mi-am dat seama că făcusem o greșeală teribilă. Birago mă avertizase că acest mitocan ar fi putut să devină o amenințare. Acum, se afla înaintea mea, un prinț catolic mânuit de clanul de Guise pentru a obține cu forța titlul meu de regent.

Mi-am încleștat pumnii. Cum putusem să fiu atât de proastă încât să cred că Jeanne ar fi reușit să-și țină soțul destrăbălat acasă, lângă fustele ei?

Ca și cum mi-ar fi citit gândurile, le Balafre mă privi cu răceală și vorbi.

– În prezența tuturor, prezint Sfântul Triumvirat, menit să susțină credința romano-catolică. Eu, conetabilul și Antoine de Bourbon ne vom ocupa de acum de apărarea regatului nostru. Oricine nu este cu noi este împotriva noastră și va suferi în consecință.

Antoine se lovi cu pumnul în piept.

– Regența este a mea! Mi-ai furat-o, dar este a mea și o voi avea.

Lângă mine, l-am simțit pe Carol încordându-se. Îi promiseseam că îl voi apăra de cei din familia de Guise.

– Noi nu primim sfaturi de la prostovani bețivi, am replicat înainte să știu ce fac.

Vocea lui le Balafre răsună la fel de ascuțită ca o lamă de sabie.

– Ați înțeles greșit. Prințul de Bourbon nu are nevoie de permisiunea dumneavoastră ca să fie numit regent. Acum, doamnă, îi veți face onoarea să trimiteti ereticii la soarta cea dreaptă sau o voi face eu?

Carol scoase un sunet strangulat. Ca din senin, își strigă răspunsul cu voce tare.

– O să teucid pentru asta! O să te atârnde ștreang și o să te tai în timp ce respiri. O să-ți scot mațele!

L-am tras spre mine, simțindu-l cum tremură.

– Nu ai nici un drept, i-am spus lui le Balafre în timp ce-mi treceam mâna prin părul lui Carol, ca și cum aș fi liniștit un animal panicat. Asta este trădare. Ești un trădător.

– Sunt numai un umil supus care încearcă să protejeze Franța, spuse le Balafre.

Apoi își mișcă mâna și oamenii se strânseseră în jurul lui.

– Cum adică aduc o armată?

O lumânare arunca umbre fără formă pe pereți. Eu vorbeam în șoaptă ca să nu îl trezesc pe Carol, care dormea în camera alăturată. Apartamentele mele deveniseră lumea noastră. Ținută captivă în propriul palat, mă gândeam mereu că procedasem foarte bine trimițându-i pe ceilalți copii la Saint Germain înainte ca le Balafre să sosească, pentru că, cel puțin acolo, înconjurați de guvernante și gârzi, aveau să fie în siguranță.

– Informatorii mei au văzut, spuse Birago. Hughenoții mășăluiesc împotriva Triumviratului.

Simțeam că nu mai pot respira.

– *Dio mio*, Cosimo mi-a spus că va fi război. M-am oprit, forțându-mă să rămân calmă. Câți hughenoți?

– Dacă rapoartele sunt corecte, erau cinci sute la ultima numărătoare.

– Imposibil! De unde ar fi avut banii necesari să ridice o asemenea forță, în atât de puțin timp?

– Așa e. După informațiile mele, au fost ajutați de bancherii calviști din Geneva. Desigur, banii nu pot fi urmăriți. Au fost

spălați, dar cineva a pus asta la cale de luni de zile. Asemenea negocieri nu au loc peste noapte.

Lumea se întunecă în jurul meu.

– Și Coligny?

Birago își coborî privirea.

– Nu. Informatorii mei i-au pierdut orice urmă după incidentele de la Vassy.

Trebuia să acționez. Nu puteam să stau pur și simplu și să aștept ca toate lucrurile pentru care luptasem să ardă în flăcări.

– Ei bine, trebuie să putem face ceva, am zis, gândindu-mă. Le putem trimite un mesaj?

El încuviință.

– Fă-o. Eu voi vorbi cu le Balafre și îi voi spune că vreau să negociez cu ei înainte. Îi voi aminti că are nevoie de permisiune din partea regelui înainte de a porni la luptă.

Când ducele veni la mine, îmi răsă în față.

– Credeți că puteți împiedica un război sfânt, doamnă? Vă rog, încercați numai. Ei mășăluiesc înspre Saint Denis, unde îi voi întâlni în scurt timp. Dar mergeți cu escorta mea, pentru că știu că acești eretici nu vor negocia niciodată și nu se vor dezarma, nici pentru dumneavoastră, nici pentru rege și nici pentru însuși Dumnezeu.

Escorta lui era formată numai din cinci soldați și conetabilul, o forță neînsemnată, care demonstra din plin cum desconsidera le Balafre siguranța mea. Într-o dimineață înăbușitoare, am pornit călare alături de Lucrezia pe câmpiile din afara Parisului, acolo unde îmi trimiseseră vorbă liderii hughenotilor că se vor întâlni cu mine.

Am oprit pentru un popas. Într-adevăr, mii de oameni erau campați pe șesurile uscate care se întindeau înaintea mea, iar lumina soarelui ilumina mulțimea de corturi și arme – tunuri și arcebuze, lănci, mașinării de asediu și scuturi, destul cât pentru a doborî zidurile Parisului.

Eram uimită de desfășurarea de forțe. Îi văzusem pe hughenoti ca pe o minoritate persecutată, ca pe niște supuși care aveau nevoie de protecția mea. Cu toate astea, în fața mea se afla o armată care depășea cu ușurință garda mea regală.

– Cu siguranță, calviniștii au primit ceea ce-și doreau în schimbul banilor lor, am mormăit către Lucrezia.

– Uitați-vă la adunătura asta de eretici, scuipă conetabilul de lângă mine.

M-am uitat la el dezgustată, minunându-mă de faptul că nu leșina de căldură, așa îmbrăcat în armura lui decorativă. Nu-mi venea să cred că el și Coligny aveau același sânge.

– Sunt și ei oameni și supuși ai regelui, am spus.

Se holbă la mine de sub sprâncenele ude de transpirație.

– Oameni? În ziua în care l-au primit pe Calvin în inimile lor, au încetat să mai fie altceva decât progeniturile diavolului.

Răspunsul meu a fost să-mi îndemn iapa înainte, spre pavilionul alb, decorat cu o cruce roșie – blazonul cruciadelor, adoptat de hughenoți. Escorta mă urmă în tăcerea spartă doar de sunetul harnașamentelor și de clămpănitul copitelor. Un nor de praf se ridică în depărtare, spre noi venea un grup de călăreți. Din nou, m-am oprit.

– Ar putea fi o ambuscadă, șopti Lucrezia. Dacă te iau prizonieră?

– Prostii. Mi-am dat vălul la o parte. Dacă le Balafre consideră că nu valorez nimic, nu prea cred că oamenii ăștia ar gândi altfel.

Un tânăr impertinent se afla în fruntea hughenoților care se apropiau. Purta zale, iar tunica fără mâneci era prinsă la mijloc cu o curea. Cei care îl însoțeau erau îmbrăcați asemănător. I-am analizat bine, dar nu l-am văzut pe Coligny printre ei. Tânărul își opri armăsarul și își trecu privirea disprețuitoare peste soldații conetabilului. Apoi, mi se adresă:

– Alteța Voastră este binevenită în Frăția Sfântă a lui Hristos, apărătorii singurei credințe adevărate.

Așadar, catolicii aveau Sfântul Triumvirat, și acum hughenoții își aveau Frăția lor. Mă întrebam ce avea de zis Coligny despre toată această fanfaronadă. Apoi m-am întrebat unde este.

– Unde pot vorbi cu conducătorii voștri? am întrebat.

– În pavilion, răspunse tânărul, dar Alteța Voastră trebuie să vină singură.

– Alteța Sa nu merge nicăieri, lătră conetabilul. Am ordin să raportez fiecare cuvânt care vă iese pe gură.

– Atunci nu se va rosti nici un cuvânt. Sunteți liberi să vă întoarceți la Paris.

În timp ce Montmorency ducea mâna la sabie, am intervenit:

– Conducătorii voștri mi-au promis cale liberă. L-am privit pe tânăr. Mă mai pot baza pe cuvântul lor?

Îmi zâmbi ironic.

– Cum conetabilul pune totul la îndoială, să-l lăsăm să se îndoiască de cauza pe care o susține. Noi nu dăm foc femeilor și copiilor și nu spânzurăm preoții de copaci.

Înainte să înceapă războiul chiar acolo, m-am grăbit să înaintez, singură, în tabăra hughenotilor.

Pavilionul era un cort mare de pânză care oferea o oarecare protecție împotriva căldurii de afară. Tânărul îmi înmână un pahar cu apă. Spre uimirea mea, câteva momente mai târziu, Coligny intră. Purta aceeași tunică albă. Slăbise. Zilele întregi de mers în bătaia soarelui dăduseră o nuanță aurie părului său, scoțându-i în evidență osatura feței. Acum puteam să văd asemănarea familiară cu tânărul, în timp ce acesta făcu o reverență și dispăru. Eu și Coligny eram singuri.

– Fratele tău? am întrebat, și el dădu din cap.

– Da, cel mai mic.

– Deci, am remarcat, aceasta este o problemă de familie.

Nu puteam să mă prefac că sunt suspicioasă. O parte din mine știa. Un bărbat ca el nu putea accepta persecuția dezlănțuită asupra credinței sale. Dar de ce nu îmi spusese? De ce mă făcuse să cred că el era numai un mesager, că nu deținea nici o putere reală? Întrebările îmi ardeau nerostite pe buze. Nu voiam ca asupra relației noastre să planeze îndoieli.

Am pus deoparte paharul cu apă.

– Am venit să-ți spun... doar nu crezi că poți învinge. Ducele și triumviratul lui au de două ori mai mulți oameni. Trebuie să depuneți armele și să ajungeți la o înțelegere.

Mă privi gânditor.

– Dintre toți oamenii, tu trebuie să știi că, de data asta, trebuie să ne facem dreptate.

– Aceasta nu este dreptate, am exclamat. Este război! M-am oprit, forțându-mă să-mi păstrez vocea calmă. Mai degrabă l-aș fi făcut pe le Balafre să plătească pentru ceea ce a făcut.

Buzele acoperite de barbă se curbară într-un zâmbet lipsit de bucurie. Se duse la masa acoperită cu stive de hărți.

– Caterina, spuse, într-un sfârșit. El a intrat în Paris în fruntea unei legiuni. Vă ține ostatici pe tine și pe rege și a impus o blocadă asupra Parisului. Cum intenționezi să-l oprești, fără o armată a ta?

Logica mă înșelase. Nu am găsit nici un pic de disimulare în comportamentul lui; nu se prefăcea. Puterea lui ascunsă își găsise scopul. Acum era un conducător, liderul hughenoților.

– De ce nu mi-ai spus? am șoptit. De ce nu ai avut mai multă încredere în mine?

– Nu a fost vorba niciodată de încredere. Se întoarse, îngenunche în fața mea și îmi luă palmele într-ale lui. Nu înțelegi, pentru că tu nu vezi cum corupe puterea. Tu încă mai crezi că rațiunea poate rezolva toate problemele, că oamenii vor ține cont de logică pentru că, în cele din urmă, sunt egali în fața lui Dumnezeu. Îmi strânse mâinile mai tare. Dar familia de Guise și Biserica ta ne văd ca pe niște paraziți. Suferința nu se va sfârși niciodată până când nu le vom arăta că nu pot ucide și jefui fără a suporta consecințele. Nu ne dau de ales.

I-am privit mâinile puternice și bronzate.

– Eu cred în Dumnezeu, am spus. Cred că sunt mai multe moduri de a-I căuta lumina, nu doar cele indicate de Roma. Am mai avut parte de experiența războiului, înainte, în tinerețea mea, și nu cred că poate rezolva ceva. Nu cred că Dumnezeu e atent la câți oameni omorâm ca să ne demonstrăm punctul de vedere.

Rămase nemișcat.

– Încă mai putem găsi o soluție pașnică, am adăugat, luând tăcerea lui ca o încurajare. Edictul meu rămâne valabil, hughenoții încă se află sub protecție regală. Dacă vii cu mine la curte, îți voi da un loc în consiliu și...

– Nu!

Se retrase de lângă mine și se ridică în picioare. Expresia lui era dură, zdrobindu-mi speranțele.

– Data viitoare când îl voi vedea pe ducele de Guise, va fi în bătălie. Timpul pentru discursuri a trecut.

Rămăsesem fără replică. Îmi imaginam un viitor pustiit, dominat de un război religios care avea să transforme acest regat, țara mea adoptivă, într-un haos – un loc al cătunelor arse și al recoltelor devastate, al văduvelor, orfanilor și disperării.

M-am ridicat și i-am întâlnit privirea, iar cuvintele au ieșit din mine într-o încercare disperată de implorare.

– Dacă alegi războiul acesta, nu te pot proteja. Franța este un regat catolic și, pentru moment, așa trebuie să rămână. Cauza ta nu este susținută de rege. Vei comite un act de trădare, iar eu voi fi nevoită să trec de partea triumviratului, împotriva ta.

– Știu, răspunse el, cu o înțelegere care îmi sfâșie inima. Nu mă aștept la altceva. Venirea ta aici a fost suficientă. Acum va trebui să-ți aperi fiul, pe rege.

Vocea mi se sparse.

– Atunci, cel puțin retrage-te. Alege alt loc în care să-ți duci războiul. Le Balafre are tot Parisul la dispoziție pentru a-și lua întăriri. Te va măcelări. Veți muri cu toții!

Coligny păși spre mine, însă când încercă să mă atingă, am ridicat mâna, oprindu-l.

– Nu. Nu aș putea suporta. Nu acum...

El încuviință cu blândețe.

– Înțeleg. Voi lua în considerare avertismentul tău. Până atunci, roagă-te pentru Franța, Caterina mea.

Și, înainte să pot răspunde, se întoarse și ieși din cort.

Le Balafre mă aștepta în curtea palatului Luvru. Îmi analiză cu privirea iapa și gura i se strâmbă.

– Acele ranițe arată prea plate pentru a avea capete de hughe-noți înăuntru.

I-am întors aceeași privire lipsită de remușcări.

– Ne vei elibera imediat, pe rege și pe mine. Numai atunci vei primi permisiunea de a duce acest război pentru care ești atât de îndârjit. Tu vei conduce lupta, fără măcel sau prăzi de război inutile, iar amiralul Coligny nu trebuie să pătească nimic. M-am făcut înțeleasă? Dacă este capturat, ni-l vei aduce nouă, și vom face dreptate.

– Perfect, spuse el și, în timp ce treceam mai departe, lăsa să-i scape un hohot de râs aspru, care mă făcu să nu mă îndoiesc de faptul că, dacă ar cădea în mâinile lui, viața amantului meu ar fi pierdută.

DOUĂZECI ȘI PATRU

M-am retras cu Carol și cu copiii la Saint Germain. În timp ce vara se pregătea să lase locul toamnei, eu urmăream în depărtare cum armata noastră condusă de le Balafre și de conetabil îl urmărea pe Coligny, care îmi ascultase sfatul și se retrăsese, alegând în schimb să pună stăpânire pe toate fortărețele în care găsea o majoritate de hughenoți, gata să îl ajute.

În septembrie, hughenoții revendicaseră deja treizeci de citadele și îl luaseră ostatic pe conetabil, într-o bătălie lângă Orléans. Le Balafre turbase de furie. Împreună cu Antoine de Bourbon, noul nostru regent, porni un asediu asupra orașului, aruncând bolovani peste ziduri, distrugând zonele învecinate și turnând sare în fiecare fântână. În interiorul orașului, hughenoții mureau de foame, dar tot mai aruncară cu smolă fierbinte din creneluri și mai traseră pe ascuns în inamicii lor până când venură zăpezile și îngropară morții care putrezeau sub zidurile lor. Proviziile tuturor începură să se micșoreze.

Fiecare raport pe care îl primeam îmi amintea de ororile copilăriei. Eu nu fusesem niciodată atât de pioasă pe cât pretindeam, dar în acele luni teribile, mă lipeam de scaunul de rugăciune în fiecare noapte, înainte de culcare, și în fiecare dimineață după ce mă trezeam, rugându-mă pentru salvarea lui Coligny și pierirea lui le Balafre.

Apoi, în decembrie, veni vestea că Antoine de Bourbon, regele consort al Navarrei, fusese ucis în timpul asediului asupra orașului Orléans. Jeanne de Navarra era văduvă și îmi trimise o scrisoare acuzatoare, în care îndrăzneam să îmi reproșeze că l-am lăsat pe ducele de Guise să-l pună pe Antoine în pericol. În timp ce citeam

aceste cuvinte, nu îmi venea să cred că este adevărat. Se purta de parcă eu aș fi fost responsabilă pentru neputința ei de a-și ține soțul neghiob departe de gâlceavă, dar i-am înțeles disperarea și i-am trimis trupul lui, pentru a-l înmormânta, alături de o avertizare serioasă de a nu împrumuta bani sau arme hughenotilor. Nu-mi permiteam să se implice în conflict. Ea era regină; ajutorul ei ar fi dat legitimitate cauzei hughenotilor și ar fi întors ura lui le Balafre asupra ei, dar, pe măsură ce zilele deveneau mai scurte și eu mă plimbam încoace și încolo, așteptând vești despre evoluția războiului, m-am trezit gândindu-mă la moștenitorul ei loial, acel băiat care mă impresionase atât de profund la nunta răposatului meu fiu. La fel ca și copiii mei, rămăsese fără tată, și gândul pierderii suferite mă bântuia atât de mult, că m-am așezat într-o seară și i-am scris o scrisoare, oferindu-i alinare din partea mea.

În timp ce o sigilam, m-am întrebat dacă Jeanne îl va lăsa să o citească.

La scurt timp după Anul Nou, le Balafre lansă un nou atac asupra hughenotilor prinși în Orléans. În fiecare dimineață, o trimiteam pe Lucrezia în curte, să îl întâmpine pe curier și, într-o zi înghețată de ianuarie, s-a întors gâfâind din cauza fugii pe scări, cu o scrisoare în mână.

Șocul avut în timp ce o citeam probabil mi se vedea pe chip, de la biroul unde făcea lecțiile cu Birago, Carol își ridică ochii, circumspect.

– Mamă, ce este? Ce s-a întâmplat?

Împlinise doisprezece ani – vârsta dificilă dintre copilărie și adolescență. Devenea din ce în ce mai înalt, dar era anxios, slab și avea probleme cu somnul. Camerele lui se aflau lângă ale mele, ca să pot să îl supraveghez îndeaproape și, când am văzut teama din expresia lui, am mimat o liniște pe care nu o simțeam.

– E le Balafre, am spus. A fost rănit.

Își miji ochii.

– O să moară? Înainte să pot răspunde, mi-a smuls scrisoarea din mână. Ducele de Guise a fost împușcat, citi el cu voce tare. Asasinul a recunoscut că a fost angajat de Coligny. Alteța Voastră trebuie să vină imediat. Izbucni într-un râs malițios. Coligny a plătit pentru a-l ucide pe le Balafre. Excelent! O să-i dau o medalie pentru asta.

– Nu, am spus eu repede, alarmată de vehemența lui. Nu trebuie să spui asta. Coligny nu ar angaja niciodată un asasin, și, pentru moment, le Balafre este în viață.

Carol mototoli hârtia în pumn.

– Cu oarecare noroc, nu pentru mult timp. Când plecăm spre Orléans? Vreau să-l văd pe mândrul nostru duce înainte să moară, ca să-l pot scuipa în față.

Nu mi-am putut opri răsul sacadat, luându-i scrisoarea din mână și ciufulindu-i părul.

– Ești prea pasional, fiule. Trebuie să înveți să-ți controlezi impulsurile. Și vei sta aici. Lasă-mă pe mine să mă ocup de asta.

Din momentul în care am pășit în cortul de campanie, duhoarea de puroi și sânge m-a lovit cu un impact aproape visceral. M-am luptat cu amintirea morții soțului meu în timp ce stăteam deasupra patului și îl priveam pe le Balafre icnind după aer, încându-se încetul cu încetul în propriul sânge, din cauza glonțului care îi perforase plămânul drept. Delira și nu era conștient de prezența mea. Pe un scaun, alături, ședea soția lui, iar frumusețea ei mândră era amenințată de imaginea văduviei iminente. Strângea mâna fiului ei, un băiat blond, nu cu mult mai mare decât Carol, care avea să moștenească titlul de duce de Guise al tatălui său. Fața ei cu trăsături fine, înfrumusețată de ochii de culoarea safirelor întunecate, care erau caracteristici familiei sale, se contractă de durere când doctorul murmură:

– Mă tem că se apropie ceasul.

Tânărul de Guise mă privi. În ochii lui îndurerați am văzut, pe lângă încercarea de a fi matur, așa cum i se cerea, și altceva, ceva întunecat și nepotrivit pentru vârsta lui.

– Alteță, am putea avea câteva momente de intimitate, pentru a ne lua adio de la tatăl meu? spuse cu o voce răgușită de amărăciune.

– Desigur.

M-am mutat mai în spate. Mă simțeam ca o intrusă. Le-am simțit privirile ațintite asupra mea, privirile neconsolatei mame și ale fiului, care știau cât de mult îl uram pe duce și cât de tare îi doream moartea. Pentru ei, pierderea lui era un abis. Pentru mine, era libertatea.

– Trebuie să trimiteti după mine dacă... am început eu, poticnindu-mă.

– Aveți grijă ca ucigașul acela infect de Coligny să plătească pentru această crimă!

M-am retras într-un pavilion apropiat, unde Lucrezia ne turnă niște vin fierț. Când plecă să păzească intrarea, l-am întrebat pe Birago:

– Ce ai descoperit?

El oftă.

– Toți spun același lucru. Le Balafré a fost împușcat în spate de unul din proprii însoțitori, unul numit Poltrot de la Mère, un rebel hughenot care a schimbat taberele și s-a alăturat forțelor noastre. Sub tortură, a mărturisit că a fost angajat de Coligny ca să se infiltreze în rândurile noastre și să îl ucidă pe le Balafré.

Degetele mi s-au încleștat pe pahar.

– Mărturisirea lui e de încredere?

– Atât cât se poate. L-au biciuit pe la Mère până când carnea i-a atârnat în fășii. Va supraviețui atât cât să sufere umilirea finală a execuției. Aveți de gând să...?

– Sigur că da. L-a împușcat pe le Balafré. Trebuie să moară pentru asta. Am făcut o pauză. Nu există alte dovezi?

– Dacă vă referiți la martori sau la corespondență, nu, iar Coligny neagă orice implicare. A dat o declarație în care spune că la Mère a acționat singur.

– Slavă Domnului, am șoptit eu fără să gândesc. Când l-am văzut pe Birago încruntându-se, am adăugat: La Mère este un dezertor. Ar putea foarte bine să fie și un mincinos care încearcă să îl implice pe Coligny. Nu putem avea încredere în el.

Birago îmi zâmbi ironic.

– Această naivitate nou descoperită nu vi se potrivește.

Era prima aluzie pe care o făcea la faptul că știa secretul meu, iar eu m-am dat înapoi cu teamă. Nu voiam să fiu judecată de el. Nu voiam ca ceea ce împărtășisem cu Coligny să fie murdărit de adevărurile lui aspre.

– Presupui prea multe, am replicat. Nu sunt naivă. Știu doar că în nici un caz Coligny nu ar face asta. El este un om de onoare, un hughenot, da... dar nu un criminal. Acesta este un act de lașitate.

Birago oftă.

– Asemiul se sfârșise, iar hughenoții erau prinși în capcană. Le Balafré le trimisese condițiile pentru capitulare. Coligny fusese

de acord, și, a doua zi, de dimineață, a fost împușcat le Balafre. După părerea mea, asta nu este o coincidență. Coligny era pe cale să piardă toate lucrurile pentru care luptase.

L-am privit în ochi.

– Eu nu cred asta. Nu din partea lui. Nu îi stă în fire.

– Doamnă, nu mai știți de mult care îi sunt obiceiurile. Birago păși aproape de mine. A aderat la cauza hughenotilor și a pornit la război împotriva noastră. Trebuie să vă distanțați de el. Nu poate fi primit la curte până când nu se înlătură bănuiala care planează asupra numelui său. Și dacă este vinovat, va trebui să îl judecați ca pe un trădător și să faceți dreptate.

Nu voiam să aud asta, sufletul meu se răzvrătea împotriva celor auzite. Am rămas nemișcată, până când Lucrezia s-a întors brusc de la intrare.

– Doamnă, se apropie un gardian, șopti ea.

– Scuză-mă, am murmurat către Birago. Vorbim mai târziu, da? am adăugat și am întors spatele privirii lui pline de înțeles pentru a ieși în noapte, strângându-mi pelerina în jurul trupului.

Nu aveam nevoie să aud ce-mi relata gardianul, știam deja. Le Balafre, dușmanul meu, care mă denigrase și mă insultase de la sosirea mea în Franța, era mort. Catolicii își pierduseră conducătorul, iar eu eram liberă să-mi reiau domnia.

M-am plimbat peste câmpurile pârjolite, mirosind fumul și carnea friptă de la focurile de tabără ale soldaților și trăgând cu ochiul la acoperișurile distruse din Orléans, care arătau ca niște dinți zimțați la orizont. M-am oprit să iau o gură din aerul înghețat și mi-am ridicat privirea spre luna înconjurată de ceață.

De abia atunci mi-am permis să mă gândesc la ceva de neconceput: Dacă era adevărat? Dacă noțiunea disperată a înfrângerii iminente îl făcuse pe Coligny să se preteze la crimă? Oare își sacrificase propriile idealuri, acel standard moral pe care îl admirasem întotdeauna la el, pentru a-și salva religia?

M-am înfiorat. Nu voiam să cred asta. Mi-am amintit de mândria pe care o afișase în timp ce mă condusesese de mână în hambarul din Vassy, de mânia și oroarea lui când muriseră acele ființe nevinovate, dar nu voiam să cred că o atrocitate ar fi putut să îi pervertească atât de mult sufletul. Ne-am zbatut împreună pentru pace, am muncit mereu pentru acel țel. Dacă era găsit vinovat de

uciderea lui le Balafre, acest lucru avea să aducă ruină asupra numelui său și să-i asmută pe catolici asupra hughenotilor, într-o vrajbă fără sfârșit. Părea imposibil ca omul pe care îl cunoșteam, atât de precaut și de inteligent, să riște totul într-un asemenea joc.

Cu toate acestea, cum stăteam singură pe aceste câmpuri înnegrite de război, a trebuit să recunosc că, oricât de dur ar fi fost, sfatul lui Birago era plauzibil.

Era posibil ca omul pe care îl cunoscusem să nu mai existe.

În timp ce acest gând își făcea loc în mintea mea, știam că mă aflam în fața unei alegeri teribile. Dacă îl aduceam înapoi la curte, m-aș fi poziționat împotriva lumii pe care mă luptasem să o păstrez întregă pentru fiul meu. Oricât de mult l-aș fi urât pe le Balafre, îmi puteam închipui cum ar fi fost primite aceste vești de catolicii noștri și de Filip al Spaniei, cum doar o acțiune din partea lui ar putea sădi un conflict care putea să rupă Franța în bucăți. Această moarte deja aruncase o umbră implacabilă asupra lui Coligny și a cauzei sale, umbră pe care nici măcar eu nu o puteam alunga. Visul nostru se terminase. Acum, trebuia să fac așa cum mă sfătuisese Birago. Trebuia să salvez Franța.

Nu îmi puteam permite să simt, nu aveam timp pentru asta.

Aveam un regat de apărut.

În 13 mai 1563, mi-am sărbătorit cea de-a patruzeci și patra aniversare.

Nu am băgat de seamă aproape deloc, fiind îngropată în probleme de la moartea lui le Balafre. În Paris, oamenii se înghesuiseră unii în alții ore întregi din cauza vântului înțepător, pentru a vedea cum trece coșciugul, plângând și jelindu-se de parcă ar fi fost un martir. Fiecare nobil participă la înmormântarea lui spectaculoasă din Nôtre-Dame, cu o singură excepție notabilă: i-am ordonat lui Coligny să rămână pe loc la domeniul lui de la Châtillon, așteptând rezultatul apropiat al investigației asupra morții ducelui. Pentru a-i împăca pe acei catolici care îi cereau capul, l-am condamnat pe asasinul la Mère să fie sfâșiat de cai în curtea publică din Place de Grève, un spectacol neplăcut, la care nu am asistat.

Războiul se terminase. Cu Antoine de Navarra și le Balafre morți, Triumviratul era învins, iar eu mi-am reafirmat regența și edictul de toleranță. Știam că trebuia să fac mai mult. Conflictul nostru devastase Franța; restabilisem încrederea hughenotilor în politica

mea de toleranță, în timp ce catolicii trebuiau să învețe să-mi respecte domnia.

– Și dacă am avansa lucrurile? l-am întrebat pe Birago în timp ce stăteam la mesele noastre de lucru, studiind corespondența. Anul viitor, Carol va împlini paisprezece ani, aproape vârsta necesară încoronării. Atât hughenoții, cât și catolicii trebuie să vadă că au un rege capabil. Putem vizita toate orașele unde au existat tulburări, pentru a ne asigura că termenii edictului meu sunt în vigoare.

El încuviință.

– E o idee excelentă, deși ar însemna luni întregi de călătorie și o cheltuială mare. Cum vom plăti pentru asta?

– Cu împrumuturi, desigur. Bancherii florentini îmi trimit mereu oferte de creditare. Voi lua copiii și curtea regală. Cine știe? Poate că voi reuși să îi conving pe Filip al Spaniei și pe fiica mea, Elisabeta, să ne întâlnească la graniță. Nu am mai văzut-o de patru ani. O reuniune de familie ne-ar face bine tuturor. Și vom începe să căutăm o soție pentru Carol. Va trebui să se căsătorească în curând, și verișoara lui Filip de Habsburg, Isabela de Austria, ar fi mireasa perfectă.

– Ca să nu mai spunem că ea ar cimenta alianța noastră cu familia imperială de Habsburg. Birago chicoti. Ar fi o lovitură. Cu toate astea, logodna regelui cu o prințesă catolică, la atât de scurtă vreme după războiul nostru, le-ar putea da motive de îngrijorare hughenoților. Știți prea bine cum Filip a încurajat eforturile nepotului său, arhiducele Maximilian, de a-i aresta și arde pe rug pe luterani pe domeniile sale din Austria. Ca fiică a lui Maximilian, cel mai probabil, Isabela împărtășește intoleranța familiei sale.

– Adevărat. Pentru o clipă, am reflectat la toate astea. Prea bine, atunci nu vom menționa ideea de căsătorie până nu se va stabili ceva. Și îl voi pune pe conetabil să planuiască itinerariul. După cum spuneai, vom fi plecați luni de zile, și el este ultimul din Triumvirat. Nu îl voi lăsa aici, ca să provoace neplăceri.

Urmă o scurtă liniște.

– Ați luat vreo decizie în ceea ce-l privește pe Coligny? spuse Birago, în cele din urmă.

I-am evitat privirea.

– Ai auzit rezultatul investigației, am răspuns încet. În ciuda mitelor copioase pe care le-au dat cei din familia de Guise, nici

unul din judecători nu a găsit dovezi că la Mère a fost angajat să îl omoare pe le Balafre, dar dacă mă întrebi dacă îl voi invita să ni se alătore, mă tem că acest lucru nu ar fi înțelept, cel puțin nu acum.

L-am auzit respirând ușurat, după care se aplecă din nou asupra hârtiilor. „În timp“, mi-am spus. În timp îmi voi da seama ce să fac cu el, dar nu acum. Acum aveam nevoie să mă împac cu propriile sentimente contradictorii legate de ceea ce se întâmplase între noi.

Birago îmi atrase din nou atenția.

– Când ați dori să porniți în această călătorie?

– La începutul anului viitor, am hotărât eu. Îi voi cere lui Cosimo să-mi găsească o dată norocoasă. Acum, hai să terminăm scrisorile și să adunăm consiliul. Vom avea nevoie de acordul lor înainte să cerșesc bani.

Am sărbătorit Crăciunul la Fontainebleau și am cheltuit sume exagerate, hotărâtă să mă laud cu prestigiul nostru. Carol chicotea de bucurie în timp ce șoimi frumoși se năpusteau asupra meselor decorate cu ghirlande, iar Hercule devora cât de multe dulciuri putea. Claude, fiica mea, venise în vizită din ducatul soțului ei de Lorena. Era însărcinată și foarte mulțumită, așa cum sunt uneori soțiile, afișând un zâmbet plin de seninătate, în timp ce Henric și Margot îi conduceau pe curteni pe ringul de dans.

Sub strălucirea torțelor, pielea de satin a lui Margot completa figura de felină a lui Henric. Privindu-i, m-am trezit cu lacrimi în ochi; în eleganța lui Margot și aerul sofisticat al lui Henric îi vedeam pe tatăl și pe bunicul lor. În noaptea aceea m-am simțit binecuvântată că am supraviețuit războiului, pentru că i-am cruțat de ce a fost mai rău. Erau sănătoși și plini de viață; ei reprezentau viitorul familiei Valois. Tot ce făcusem fusese pentru ei și pentru ceasul în care nu aveam să mai fiu aici ca să-i îndrum.

În entuziasmul meu de mamă, încă mai credeam că pot modela viitorul.

DOUĂZECI ȘI CINCI

Am părăsit Valea Loarei primăvara.

În ultimul moment a trebuit să îl las pe micul Hercule în urmă, în grija celor doi Humeries, după ce suferise o formă ușoară de variolă. Se însănătoșea, dar medicii au considerat că este prea slăbit ca să suporte o călătorie lungă. Doctorul Paré avea grijă de el și mă asigură că avea să se vindece în timp, deși pustulele ar fi putut să lase cicatrici, iar febra îi putea afecta creșterea. M-am simțit vinovată că îl las și l-am înconjurat de servitori și medici în plus, ordonând ca, în caz că se va întâmpla ceva neobișnuit, să trimită imediat după mine.

Margot și Henric au venit cu noi, la fel și Birago și doamnele mele de companie. Aveam chiar o nouă trăsură cu inițiala C din aur reliefată pe uși și pe tapiseria rezistentă, un loc unde m-aș fi putut ocupa de afacerile de stat în timp ce eram pe drum. Duceam cu noi tot ce considerasem a fi necesar – mobilier, decoruri, cai, catări, animale și servitori cât pentru o mică națiune.

Rețeaua de informatori supervizată de Birago mă ținea la curent cu noutățile. Astfel, am aflat că Filip trimisese vorbă că lua în considerare sugestia mea de a ne întâlni. Nu aveam nici o îndoială că va fi de acord, în cele din urmă, și eram încântată la gândul că o voi vedea din nou pe Elisabeta.

Am vizitat numeroase orașe, începând de la falezile abrupte ale Normandiei până la viile Burgundiei și, apoi, la câmpurile aurite din Auvergne. Toamna târziu am ajuns să poposim într-un oraș liniștit, numit Salon, în Provence. Nu dădusem de veste înainte, dar Nostradamus mă întâmpină în ușa casei sale de parcă m-ar fi așteptat de săptămâni întregi. Îmbătrânise vizibil, iar hainele negre

îi accentuau barba albă și creștetul chel, deși licărul de clarviziune din ochii săi devenise mai clar și translucid ca un diamant.

Se înclină, ținând un toiag de lemn șlefuit pe atât de drept pe cât era el de gârbovit, și am intrat într-un foaier decorat cu mobilier pictat. O femeie scundă și energică se repezi să-mi ia mantia.

– Prezența Alteței Voastre ne onorează, spuse ea, întorcându-se spre Nostradamus. Acum, doar n-o s-o lași să meargă însetată sus, în biroul ăla al tău. Am adus o carafă cu bere pe masă și vă aștept pe amândoi în sală, înainte de ora cinci, pentru cină.

– Nu este nevoie. Pot cina mai târziu, la curte, am zis timidă.

– Prostii. Alteța Voastră trebuie să rămână. Nu am accepta un refuz. Vino, draga mea, adăugă și îi făcu semn Lucreziei. Am un urcioc frumos pentru noi la bucătărie.

În ciuda faptului că eram amuzată, m-am abținut să comentez. Nu mă gândisem niciodată că Nostradamus ar putea avea pe cineva atât de puternic, încât să îi organizeze viața personală.

– Doamna Saint-Tère crede că e stăpâna mea, se plânse el în timp ce mă conducea sus pe un șir de scări care mi-au amintit de alte trepte, din alt tărâm, unde aerul fusese la fel de îmbibat de alchimie.

Biroul lui Nostradamus era o mansardă spațioasă, dominată de o stea de sticlă impresionantă, urcată pe un tripod. Pereții erau căptușiți cu rafturi pline de cărți și pergamente. Semăna cu încăperea unui doctor înstărit, care manifesta un interes trecător față de astronomie.

– Te așteptam, spuse el mergând cu pas greoi spre o masă de la perete, pe care se afla o carafă. Te-am văzut în apă. Te așteaptă o călătorie lungă.

M-am uitat la ligheanul vechi cu apă de pe biroul lui.

– Ce este acesta?

– E locul în care îmi apar viziunile. Făcu o pauză, măsurându-mi reacția. Pari surprinsă. Cu siguranță, nu te așteptai la un lighean. Chicoti. Ține apa, asta e tot ce îmi trebuie.

Îmi înmână un pahar. În timp ce continua să caute prin hârtiile lui, am tras cu ochiul în lighean și l-am găsit gol, spre dezamăgirea mea.

– Te rog, ia loc. Am ceva pentru tine.

Îmi strecură un sul în mâini. Pe măsură ce îl desfășuram, am văzut o hartă care descria mișcările planetelor, diagrame complicate și adnotări matematice. Aerul deveni încărcat. Mă întrebam dacă transforma atmosfera în care locuia, așa cum sarea contamina apa.

– Această hartă, începu el, descrie sumarul celor zece ani din viitorul tău. În el sunt evenimente importante care îți marchează viața. De-asta ești aici, nu-i așa? Ca să descoperi dacă profețiile mele au un sâmbure de adevăr?

Un fior îmi străbătu șira spinării. Aceasta nu fusese deloc intenția mea, sau cel puțin așa credeam.

Nostradamus plescăi.

– Încă te îndoiești de mine. Nu am prezis eu moartea soțului tău? Nu am spus că vei domni, și nu domnești acum în locul fiului tău, Carol?

M-am holbat la el.

– Parcă ai zis că nu îți înțelegi profețiile.

– De obicei nu le înțeleg imediat. Ele îmi devin clare numai după ce evenimentul în sine trece.

– Înțeleg. Am pus sulul pe biroul lui. Nu mă bucurau alte profeții de-ale lui, mai ales dacă asta însemna că voi rămâne singură să le descifrez.

– Îl mai ai ca angajat pe maestrul Ruggieri, presupun? El poate interpreta harta. Nu e nimic ascuns acolo, numai observații bazate pe ani întregi de studiere a alinierii stelelor la data și ora nașterii tale.

Nu am sesizat nici un fel de dezaprobare în vocea lui, și totuși mă simțeam rușinată pentru faptul că nu dădusem ascultare avertizărilor sale în legătură cu astrologul.

– Ruggieri nu e cu mine, am spus. Îmi poți zice ce spune harta?

– Mi-ar lua prea mult timp. Îți pot spune însă că trebuie să îl protejezi pe prințul de Navarra.

Stomacul mi se strânse ca un nod. Mi-am amintit foarte clar de băiatul pe care l-am îmbrățișat și de viziunea mea cu el peste ani – mândru și încrezător pe un armăsar negru, cu o pană albă pe cap...

– Trebuie să ai grijă de el, adăugă Nostradamus, de parcă mi-ar fi putut citi gândurile. Voi doi sunteți jumătăți ale aceluiași întreg. Aveți nevoie unul de celălalt pentru a vă îndeplini destinul.

– Băiatul are aproape doisprezece ani și locuiește cu mama lui, am început eu și am tras adânc aer în piept, îndrăznind să-i pun la

îndoială vorbele, pentru prima dată. Jeanne conduce Navarra de parcă ar fi o altă lume, ceea ce nu e departe de adevăr, dat fiind faptul că se întinde peste Pirinei, între noi și Spania, protejând-o de greutățile care ne afectează pe noi. Într-o zi, fiul ei va fi moștenitor. Cum poate el să fie atât de important pentru mine?

– Este, replică Nostradamus pe un ton enervant de sigur, care sugera că nu mai aveam nevoie de alte explicații. Viitorul nostru e schimbător. Dacă nu ar fi, nu ar mai avea rost să trăim.

De ce trebuia să fie mereu atât de evaziv? Cu toate astea, dacă știa despre viitorul meu... Mi-am luat paharul și am băut.

– Și fiii mei?

În timp ce întrebam, am simțit o teamă profundă. Cel mai mare, Francisc, murise de tânăr. Erau și ceilalți fii ai mei sortiți unor morminte premature?

– Copiii pe care îi mai ai vor trăi suficient cât să ajungă adulți, spuse el, spre ușurarea mea. Rulă harta și o introduse într-un tub de piele. Va suporta mai bine călătoria astfel. Îmi întinse brațul. Acum, haide să luăm cina. Mielul fript pe care îl face doamna Saint-Tère este o minunăție.

După o cină consistentă, eu și Lucrezia ne-am luat rămas-bun. Am pornit înapoi spre tabăra noastră în tăcere, înfășurate în pelerine. După ce Lucrezia m-a ajutat să mă pregătesc de culcare, am stat trează și am privit cum lumina lunii trecea de-a lungul tavanului. Aveam sentimentul straniu că eu și Nostradamus nu vom mai apuca să ne vedem vreodată și că harta fusese darul lui final, o hartă a unui viitor pe care îl puteam influența.

Am adormit și am visat.

Fug pe un coridor de piatră. Un clopot bate în depărtare. Sunt leoarcă de transpirație. Este cald ca în purgatoriu. Alții se grăbesc pe lângă mine, figuri în umbră, înspăimântate. Frica se cuibărește în mine; știi că se întâmplă ceva îngrozitor, ceva de care nu pot scăpa. Un bocet tulbură noaptea. Apoi urmează altul, apoi altul și altul, țipăt după țipăt de durere. Pașii lovesc ca tobele. Mă împiedic și aproape cad, retrăgându-mă în teamă, în timp ce mâna mea zboară înainte și se lovește de un perete ud. Podeaua este alunecoasă. Mă uit în jos și văd că lepezile sunt acoperite de sânge, că sângele este împrăștiat pe pereți, formând panglici zdrențuite și picurând în

spirală – e sânge peste tot. Aud un strigăt disperat: „Nu, nu el!” și îmi dau seama că este vocea mea...

M-am trezit gâfâind după aer, încurcată în cearșafurile ude de transpirație. Noaptea era liniștită ca o șoaptă înghețată, dar eu puteam simți o vibrație în aer, de parcă ceva se lupta să capete o formă vagă.

Lucrezia se ridică din patul ei.

– Doamnă, sunteți bolnavă? Să chem un medic?

– Nu. Am avut un vis... un vis groaznic, am spus și i-am povestit ce văzusem. A fost atât de real. Încă mai simt sângele sub tălpi. Încercam să salvez viața cuiva.

Ea se uită la mine.

– Știți a cui?

Am rămas nemișcată. Prevăzusem moartea în ajunul accidentului soțului meu, deși nu știusese că urma să fie vorba despre el. Acest vis avea aceeași putere, aceeași certitudine implacabilă. Am privit în ochii Lucreziei.

– Nu știi cine, dar cred... cred că era Navarra.

– Fiul reginei hughenote? Știți că îl păzește ca un vultur. Nu l-ați putea salva de nimic, pentru că ea e mereu acolo. Culcați-vă la loc. Sunteți obosită și ați mâncat prea mult acasă la clarvăzător. În plus, vă faceți griji dacă Filip al Spaniei vă va lăsa să vă vedeți fiica. Nervii vă joacă feste.

– Da, am spus, asta trebuie să fie. Sunt numai epuizată, atâta tot.

Lucrezia se băgă cu greu la loc în pat. Alunecând în cearșafurile mele, mi-am tras pătura până la gât, dar am rămas trează ore întregi, retrăind visul în gând. Deși m-am gândit că ar trebui să îl consult pe Nostradamus, am știut că el nu ar fi fost de acord. Îmi spusese tot ce putea, iar eu nu aveam nevoie de confirmarea lui că, într-un fel sau altul, aveam să îl aduc pe Henric de Navarra la curtea mea.

M-am gândit la visul meu multe zile după aceea, dar scrisorile mele către regina Jeanne de Navarra au fost în zadar. Refuza să își trimită copilul la mine, menționând că intenția mea de a mă întâlni cu Filip al Spaniei, ale cărui persecuții asupra protestanților o îngrozeau, era o infamie. Merse chiar mai departe și mă informă că, deși l-am abandonat pe amiralul Coligny după moartea lui le Balafre, în ciuda faptului că fusese achitat, mi-am atras porecla

de „Doamna Șarpe“ printre hughenoti și că nu-mi va încredința niciodată grija moștenitorului ei, chiar dacă el era următorul pretendent la tronul Franței, după fiii mei.

Insultele ei m-au înfuriat. Instalată confortabil în citadela ei din inima munților, izolată de conflictele și de măcelul care aproape distruseseră Franța, ea habar nu avea de dificultățile pe care le îndurasem eu. Cât despre Filip al Spaniei, n-aveam idee dacă măcar avea să aprobe întâlnirea noastră, dar știam că nu-mi va servi la nimic dacă o informam asupra acestui lucru. Din ziua în care socrul meu voise să o folosească drept pion pentru a recâștiga Milano, ea se purtase de parcă eu eram de vină pentru toate nenorocirile din viața ei.

Strângându-ne lucrurile, am călătorit mai departe spre sud, unde Mediterana mă chema cu căldura ei azurie, iar parfumul de cimbru și rozmarin ne calma simțurile. În cele din urmă, în timp ce poposeam în Marsilia, orașul alb în care sosisem pentru prima dată în Franța, acum treizeci și doi de ani, am primit vești de la Madrid. Invocând încă una dintre nenumăratele revolte ale luteranilor flamanzi și alte probleme din imperiul lui întins, Filip își trimitea regretele că nu va putea să ni se alăture. Eu eram însă atât de încântată de ideea întâlnirii cu fiica mea, încât mă mulțumeam să discut propunerea de căsătorie pentru Carol chiar și numai cu ducele de Alba, pe care Filip îl însărcinase să acționeze în locul lui.

Vara veni peste noi cu o căldură infernală, afectându-ne starea de spirit. Toată lumea era sătulă de mâncarea sărăcăcioasă, de apa stătută și de cazarea inadecvată. Carol făcu febră pe când ne aflam la jumătatea drumului spre Bayonne și trebui să călătorească alături de mine în trăsură, bombănind tot drumul. Până când am ajuns să ne odihnim într-un conac mare, rechiziționat pentru uzul nostru, a tot insistat că vrea să se întoarcă la Paris.

Am fost de acord. Nimic nu mă ispitea mai mult, dar i-am reamintit că veniserăm să o vedem pe Elisabeta. Am ordonat curții ca el să poarte cele mai frumoase haine și am inspectat zona din apropiere pentru a găsi un loc în care să ținem festivitățile de primire.

Am ales un deal nu foarte mare de lângă râul Bidassoa, ale cărui ape tulburi curgeau în Spania. Acolo ne-am adunat, sub un soare care ne ardea chiar și la adăpostul umbrarelor. Carol avea pe umeri pelerina de stat și purta și o coroană ușoară, iar transpirația îi uda

părul roșcat, lung până la umeri. Era prea slăbit de febra recentă pentru a face altceva decât să se încrunte la Margot și la Henric, care jucau șah și erau, după toate aparențele, neafecțați de căldură. Aveau doisprezece și paisprezece ani, și erau binecuvântați cu o vitalitate care în mod evident nu fusese diminuată de rănilor provocate de șă, durerile de burtă și de alte suferințe îndurate de restul alaiului. În timp ce sorbeam vin rece ca gheața, și căldura îmi lipea rochia din catifea maronie de șolduri ca o a doua piele, priveam în direcția din care trebuia să apară Elisabeta și mă întrebam dacă voi fi capabilă să mă ridic la momentul oportun sau dacă mă voi topi, pur și simplu, într-o băltoacă, la picioarele fiicei mele.

Sunetul îndepărtat al unor trompete îmi atrase atenția. Am făcut semn membrilor curții să se ridice în picioare și am pășit afară, în după-amiaza orbitoare. În depărtare apărură steagurile de-o șchioapă ale unei procesiuni. Când am văzut cele două siluete care călăreau în frunte, mi-am ridicat fustele și am luat-o la fugă înaintea lor.

Alaiul se opri. Am văzut figura spectrală a lui de Alba descălcând și ajutându-mi fiica să coboare de pe cal. Ea păru că ezită pentru o clipă. Din spatele ei, apărură altă siluetă – un bărbat slab, îmbrăcat cu totul în negru și care purta o pălărie ciudată, cu margini înalte și o pană de culoarea abanosului.

Omul acela o luă pe fiica mea de mână și porniră spre mine.

Ea avea o rochie într-o nuanță roșie, croită după moda spaniolă, cu fuste rigide așezate peste crinolina care nu mai era la modă în Franța de câțiva ani, iar șuvițele roșcate îi erau prinse sub o bonetă în formă de diamant. Pe măsură ce mă apropiam, aproape fără suflare de la atâta alergat, am văzut că avea ochii adânciți și încercânați, gura crispată și obrajii supti, de parcă ar fi suferit de vreo boală.

Bărbatul de lângă ea mă privi fără nici o expresie. Pielea lui era ca fildeșul șlefuit, și o barbă scurtă, blond-argintie, îi acoperea bărbia ieșită în afară. Cunoșteam acea trăsătură; o văzusem de nenumărate ori în portretele trimise la curtea noastră de familia imperială de Habsburg. Aplecându-mă într-o reverență stângace, simțeam că-mi vine să leșin. Eram complet nepregătită pentru asta.

– Mamă, începu Elisabeta, permite-mi să ți-l prezint pe Maiestatea Sa, regele Filip al II-lea, soțul meu.

Filip își înclină capul.

– Doamnă de Medici, este o plăcere.

Rostise aceste vorbe pe un ton perfect neutru. Când i-am întâlnit privirea, am văzut niște ochi reci, de un gri-deschis, umbriți de marginea pălăriei.

Elisabeta căzu pradă îmbrățișării lui Carol și privirilor confuze ale lui Margot și Henric. Ei fuseseră copii când plecase ea și nu știau cine era această străină atât de rigidă.

Apoi am luat parte la petrecerea în aer liber. În timp ce mâncam, îi examinam reacțiile, privind modul în care lovea coapsa cu degetele lui subțiri și lungi de fiecare dată când i se așeza în față o farfurie cu fazan fript, carne de căprioară sau de rață. Mânca moderat, fără a da vreun semn că ceea ce gusta era pe placul lui.

Întreaga curte se holba la el. Îl aveam în față pe temutul rege al Spaniei, o legendă printre catolici. Era chibzuit atât în vorbire, cât și în comportament, avea o statură mult mai mică decât îmi imaginasem eu, mâini delicate și o timiditate aproape feminină, de parcă nu ar fi fost obișnuit să primească atâta atenție. Cu toate astea, l-am văzut că se uita din când în când la Elisabeta ca o pasăre de pradă, și mi-am dat seama că venirea lui avea alt motiv decât reuniunea de familie.

Știam că în Spania se obișnuia ca reginele să rămână tăcute în public, dar nu îmi plăcea felul în care arătau ochii fiicei mele, aproape stinși, de parcă s-ar fi detașat de tot ceea ce o înconjura. Conversația noastră era impersonală, fără intimități. Festivitățile au continuat cu un concurs și o petrecere în fiecare noapte, o vânătoare sau o plimbare cu ambarcațiunile pe râu în fiecare zi, dar am reușit să găsesc un timp să rămân singură cu ea, când Carol, Henric și ceilalți l-au invitat pe Filip și alaiul său la o vânătoare cu șoimi.

Am chemat-o pe Elisabeta în galeria lungă, cu ferestre care dădeau înspre râu. În spatele nostru mergeau doamnele de companie, câinii și Margot, care ne urma în silă pentru că nu primise permisiunea să se alăture curții la cea vânătoare sângeroasă.

Înainte să apuc măcar să o întreb de starea ei de sănătate, Elisabeta deschise discuția.

– Soțul meu cere ca toate edictele de toleranță să fie abrogate, iar catolicismul să fie declarat singura și adevărata credință a Franței. Toți cei care doresc să se convertească vor trebui să ceară iertarea păcatelor. Cei care nu vor trebuie să moară.

Eram încă în picioare, și m-am oprit brusc. Am privit-o de sus până jos.

– De ce nu mi-a spus asta el însuși? E aici de săptămâni întregi și ia cina la masa mea. Tu joci rolul de ambasador al lui?

– Eu sunt soția și regina sa. Este de datoria mea să vorbesc cu tine.

– Așa că mergi într-atât de departe încât să-mi dai sfaturi mie, mama ta, despre cum ar trebui să-mi conduc regatul?

– Nu este regatul tău. Fratele meu, Carol, este regele Franței.

Am făcut un semn cu mâna către Lucrezia, care i-a condus pe Margo și pe toți ceilalți mai la distanță, de unde nu puteau auzi ce vorbeam. Am lăsat să se scurgă câteva clipe înainte să vorbesc din nou.

– Am așteptat cu nerăbdare întâlnirea noastră, din ziua în care ai plecat. Mă doare când mă gândesc că am făcut ceva care te-a supărat.

– Ai lăsat erezia să pună stăpânire pe Franța. Asta mă supără.

Am privit-o lung, fără să știu ce să mai spun.

– Sfântă Fecioară, am spus. Ce ți-a făcut?

– Dacă te referi la soțul meu, află că îmi este totalmente devotat. Făcu o pauză, și i-am simțit palma strecurându-se într-a mea. Avea degetele reci. Trebuie să mă ascuți. Privi peste umăr la zona tapi-seriilor, unde doamnele de companie se adunaseră să se joace cu câinii. Filip nu va mai accepta nici un compromis. E de părere că nu vei pune niciodată capăt insurecției hughenote. Dacă nu aș fi intervenit când le Balafre v-a prins, pe tine și pe Carol, ar fi trimis o armată în ajutorul clanului de Guise.

– Tu... tu ai intervenit?

– Nu am vrut să înrăutățească situația, dar e posibil să nu mai pot face la fel data viitoare. Își ridică ochii, privindu-mă pentru prima dată cu adevărat, de la sosirea ei aici. Am pierdut o sarcină acum șase luni. Era aproape să mor. Din cauza asta a întârziat Filip să-ți răspundă dacă ne întâlnim sau nu. Se temea că nu voi fi suficient de întremată ca să călătoresc.

Nu m-am clintit. Ochii mi s-au umplut de lacrimi.

– Atunci mi-am dat seama că aș putea să nu mai trăiesc mult, adăugă ea. Am hotărât că trebuie să fac tot ce-mi stătea în putință ca să păstrez pacea între țările noastre. Filip aude tot ce se întâmplă

aici și nu a fost deloc încântat că l-ai lăsat liber pe Coligny, după ce a ordonat uciderea lui le Balafré.

Mă conduse spre firida unei ferestre. Buimacă, m-am așezat alături de ea, pe locul acoperit cu perne.

– Mamă, te rog, insistă ea. Mă ascuți?

– Da, am răspuns șoptit. Te ascult. Îmi pare rău. Aș fi vrut să îmi fi dat de veste. Aș fi venit la tine.

– Pierderea copilului a fost voința Domnului. Eu mă refeream la problema cu Coligny. Ar fi trebuit să fie condamnat la moarte. De ce nu ai făcut asta?

– A... a fost achitat. Mi-am șters ochii cu podul palmei. Am ordonat să se facă o investigație, dar nimeni nu a putut stabili cu certitudine dacă a fost implicat în vreun fel.

– Asta nu contează. Nu există catolic în Europa care să creadă în nevinovăția lui. Dacă nu el a pus la cale moartea lui le Balafré, cel puțin i-a dorit-o și a condus o rebeliune împotriva regelui său.

– Nu împotriva regelui, am protestat eu. A dus lupta împotriva familiei de Guise. Copila mea, nu ai idee ce au făcut și ce ar fi putut să facă dacă le Balafré nu ar fi murit. Eu și fratele tău am fi fost și acum captivi, în timp ce el și monseniorul ar fi condus țara.

– Oricum, nu poți fi veșnic de partea ambelor tabere. În cele din urmă, trebuie să alegi.

Cu ochii minții, îl vedeam așa cum era când ne-am întâlnit la Chenonceaux, cu mușchi bine conturați și puternici, cu răsuflarea caldă în care mă învăluisese când se aplecase deasupra mea... Vocea mi s-a stins în gât.

– Nu înțelegi? Tot ceea ce a făcut a fost pentru Franța. Nu îl pot condamna pentru ceva ce aș fi făcut și eu, dacă aș fi avut ocazia.

– Atunci riști totul. Coligny a ridicat o armată. Ce te face să crezi că nu o va face din nou?

În timp ce vorbea nu-și dezlipise privirea de la mine, de parcă mi-ar fi dat deoparte straturi de piele pentru a scoate la lumină miezul secretului meu. Scoase un geamăt și se ridică rapid în picioare.

– Doamne, Dumnezeule, îl iubești.

Am prins-o de mână.

– Nu, m-am auzit rostind, iar minciuna era ascuțită ca o sabie pe limba mea. Țin la el deoarece în vremurile de grele încercări

prin care am trecut cu clanul de Guise, lui i-a păsat de mine. Nu este ceea ce crezi.

Elisabeta deveni rigidă.

– El este un eretic. Nu e vrednic de afecțiunea ta. Atâta timp cât el și hughenoții lui vor fi în viață, nu va fi pace niciodată. Trebuie să scapi Franța de ei, odată pentru totdeauna.

– Tu crezi că, din cauza credinței lor, ar trebui să îi omor pe toți? Sunt și ei oameni, Elisabeta. Oameni, nu monștri. Nu pot omorî mii de supuși ai Franței.

– Sunt blestemați, rosti ea și își trase mâna, iar tu trebuie să protejezi Franța de cei care o pângăresc. Filip are dreptate! Ți-ai pierdut credința. Trebuie să te rogi la Dumnezeu să-ți dea putere.

– Iar tu ai devenit prea spanioloaică! am spus eu mâniaoasă. Uși că, în Franța, noi nu ne omorâm supușii fără să avem un motiv.

– Ce alte motive mai bune să ai decât erezia și revolta, ca să nu mai spun de apărarea sfintei noastre Biserici? Trebuie să...

Se opri brusc. Întorcându-mă, l-am văzut pe Filip venind în galerie, singur.

– Este prea cald pentru vânătoarea cu șoimi, spuse el când ajunsese în fața noastră. M-am gândit să mă întorc pentru a putea discuta. Nu prea am avut timp să stăm de vorbă, doamnă, și sunt probleme importante de discutat.

Am surprins avertismentul din privirea Elisabetei, dar, în timp ce mă uitam la trupul lui firav, m-am gândit la cum otrăvise spiritul fiicei mele și nu mi-a mai păsat.

– Soția dumneavoastră mi-a povestit suficient, domnule. Într-adevăr, ar trebui să vorbim. Aș vrea să aud din gura dumneavoastră ceea ce aveți de spus.

Razele soarelui arzător de amiază treceau prin ferestre, coborând la picioarele noastre. M-am ridicat și am început să ne plimbăm prin galerie. Umbrele ni se contopeau pe podeaua din lemn șlefuit.

– Vă așteptați la prea multe din partea mea, am început eu brusc.

– Da? rosti uimit, dar eu am sesizat o notă de sarcasm în tonul lui. V-ați declarat întotdeauna o catolică devotată. Acum aveți șansa să dovediți acest lucru.

– *Sunt* devotată, am replicat, dar nu am spus niciodată că voi declara război hughenoților.

Filip se opri. Din ochii lui glaciali parcă săreau scânteii.

– Războiul sfânt a început deja. Întrebarea este cine va câștiga. Având în vedere alternativa, aș prefera să câștigați dumneavoastră.

L-am privit.

– Văd că preferați candoarea. M-am întors și am pornit înapoi pe unde am venit, forțându-l să mă urmeze. Galeria se întindea pustie în fața noastră; fiica mea și doamnele ei de companie pleaseră. Permiteți-mi să vă elucidez problema, am continuat eu. În Franța este pace. Am avut greutățile noastre, dar acum s-au terminat, fapt care ar trebui să constituie un motiv de bucurie... cred. La urma urmelor, grija dumneavoastră este binele nostru, nu?

– Asta nu este o explicație, doamnă. Este o scuză. Nu ați câștigat pacea, ci doar ați amânat inevitabilul.

M-am oprit brusc.

– Domnule, spuneți-mi, ce ați face dumneavoastră când jumătate din seniori sunt așa-zisi eretici, iar ceilalți tânjesc după sânge? Nu este o situație simplă, vă asigur.

Zâmbi aproape mecanic, cu o ridicare inflexibilă a buzelor lipsite de culoare.

– Știți ce aș face eu? Se aplecă spre mine, cu respirația mirosindu-i a usturoi. Capetele câtorva somoni valorează mai mult decât o sută de capete de broaște. Exterminați-i pe hughenoți și atunci veți avea pace.

M-am holbat la el.

– Sugerați că ar trebui să provoc un măcel?

– Spun doar să vă folosiți de uneltele de care dispune orice prinț. Dumneavoastră sunteți o Medici. Trebuie să cunoașteți oameni care vă pot îndeplini voința contra unui anumit preț?

Am făcut un pas înapoi.

– Așa vă tratați supușii în Spania?

Filip miji ochii.

– Nu mi-aș lăsa niciodată supușii să meargă atât de departe, cum ați făcut dumneavoastră. Acum, doresc să descopăr cum intenționați să vă ocupați de ei. Acesta este singurul motiv pentru care mă aflu aici împreună cu regina mea.

– Da, am văzut câtă influență aveți asupra fiicei mele, am ripostat înainte să mă pot opri. Și cred că am spus tot ce aveam de spus. Dacă hughenoții ne vor trăda încă o dată, voi decide împreună cu fiul meu, regele, ce avem de făcut, pentru că, fiți liniștit,

nu vom tolera și mai multă răzvrătire, dar ceea ce propuneți este inimaginabil.

Am dat să plec, dar el m-a prins de mână. Când m-am întors brusc, i-am văzut adevărata față, despre care știam că stă la pândă în spatele măștii impasibile pe care o afișase – era chipul urii și al intoleranței, precum oasele de sub piele.

– Ia-le capetele, a șuierat Filip, și ți-o voi da pe verișoara mea din Austria pentru fiul tău, prințese pentru ceilalți fii și coroane pentru toți. Sunt pregătit să fiu generos, dar dacă mă dezamăgești, doamnă de Medici, vei suporta consecințele.

Când m-am uitat la mâna lui, și-o retrase de parcă ar fi fost ars.

– Mai întâi, trimite-o pe nepoata ta, am spus eu, și voi lua în considerare restul. Până atunci, îți urez o după-amiază plăcută, domnule.

Am continuat să merg înainte prin galerie, simțindu-i ochii ca pe niște săgeți în spatele meu.

Mai întâlнисem bărbați nemiloși la viața mea, dar nici unul nu mă speriasc ca Filip al II-lea. El întruchipa toate lucrurile împotriva cărora luptasem; el era unchiul Clement, le Balafre și monseniorul. Însuma toți bărbații aceia distrugători și dogmatici care nu vedeau altă cale decât cea proprie, care purtau întunericul în suflet și se așteptau – nu, cereau – ca eu să fac așa cum îmi spuneau pentru că eram femeie.

Niciodată, am jurat în timp ce ieșeam din galerie. Nu voi mai fi niciodată pionul vreunui bărbat.

Voi conduce Franța așa cum găseam eu de cuviință, indiferent de ce avea să se întâmple.

Încă o dată ne aflam pe malurile râului Bidassoa, și un vânt aprig alunga norii de pe cer. Deși era sfârșitul lunii iulie, căldura lăsase loc unei toamne premature. Când a sosit momentul să plece, am îmbrățișat-o pe Elisabeta.

– Trebuie să ai grijă, am șoptit, gândindu-mă la perioada în care pierdusem un copil în secret. Nu uita, multe femei care au pierdut prima sarcină merg mai departe și nasc copii sănătoși.

– Da, mamă.

Se uită la Filip, care era deja călare, înconjurat de oamenii săi. Deschise gura ca și cum ar fi vrut să spună ceva, dar un zgomot aspru o opri. Ne-am uitat amândouă înspre pâlcul de copaci din

apropiere. Erau doi corbi care croncăneau cocoțați pe cea mai joasă creangă.

Dintr-odată, aceștia tăcură, privindu-ne cu ochii lor negri și triști.

– E un semn, îmi șopti ea, și mă pregăteam să protestez, pentru că superstiția asta mi se părea altă moștenire nedorită de la spanioli, dar fui oprită de solemnitatea expresiei ei.

– Te vei gândi la tot ce am discutat? mă întrebă.

Am rezistat impulsului de-a o muștra. Nu voiam ca despărțirea noastră să fie umbrită de un conflict.

– Așa voi face.

Atunci îmi zâmbi din inimă, pentru prima dată de când venise în vizită. Pentru o clipă, regina serioasă dispăru, scoțând-o din nou la iveală pe copila mea, pe fiica mea, care îmi oferise atâtea bucurii.

– Te iubesc, Elisabeta, am spus. Dacă ai vreodată nevoie de mine, voi traversa Pirineii ca să fiu cu tine.

Ne-am îmbrățișat, și ea s-a întors spre calul ei. Vântul îi făcea pelerina să fluture.

Am rămas pe marginea râului până când alaiul dispăru.

– Au plecat, mormăi Carol lângă mine. Putem să mergem înăuntru? Sunt mort de foame.

Am încuviințat și m-am întors, copleșită de tristețe.

Deasupra mea, corbii și-au luat zborul spre cerul care se pregătea de furtună.

DOUĂZECI ȘI ȘASE

Am pornit pe lungul drum spre casă, dar strălucirea călătoriei noastre pierea precum poleiala de pe inițialele mele sculptate pe trăsură. Uitându-mă afară pe fereastră la peisajul pe lângă care treceam, nu îi vedeam pe țăranii care munceau să culeagă recolta sau pe copiii desculți și femeile care alergau pe marginea drumului pentru a ovaționa trecerea noastră. Tot ce auzeam era vocea fiicei mele, nezdruncinată în convingerile ei.

„Nu poți fi veșnic de partea ambelor tabere. În cele din urmă, va trebui să alegi.“

Eu alesesem deja. Alesesem sacrificiul în locul confortului, obligația în locul plăcerii, datoria în locul pasiunii. Ce altceva mai trebuia să aleg?

Mi-am încleștat pumnii în poală. Nu voiam să accept amenințările lui Filip al Spaniei. Nu aveam să îi iert faptul că îmi ordonase ce să fac. Voi continua să lupt pentru pace, indiferent de obstacole. Nu voi lăsa haosul drept moștenire pentru fiii mei; nu voi trimite mulțimi de francezi, bărbați și femei, în flăcări, numai din cauza credinței lor religioase.

Și nu îl voi uita pe Coligny. Renunțasem la el și la mine de prea multă vreme deja.

Am ajuns la Blois pe o ninsoare timpurie. După ce am văzut curtenii adunați la un loc, am emis o proclamație prin care îmi întăream promisiunea de toleranță între cele două religii și ordonam nobilimii să participe la sărbătoarea de Crăciun, organizată la curte.

Printre invitații se afla și una pentru Coligny.

*

I-am întâmpinat în sala imensă de la Blois. Eu și Carol eram pe podium, iar nobilii și soțiile lor ședeau la coadă în fața noastră. Sala era decorată cu tapiserii și luminată cu ajutorul unor lumânări scumpe și parfumate. Am căutat să ofer un aer de sărbătoare atârând ghirlande și ramuri împodobite de coloane, dar, pe măsură ce fiecare nobil venea și pleca, eram din ce în ce mai îngrijorată.

– Cu toții poartă fie panglici albe, fie cruci roșii, am șuierat către Birago. Ce este cu moda asta nouă?

– Unul dintre însemne este pentru hughenoți, celălalt pentru catolici, îmi răspunse el încruntat.

Mi-am amintit de noaptea aceea nu foarte îndepărtată de la Fontainebleau, când am încercat în van să identific hughenoții din mijlocul nostru. Atunci, văzusem bijuterii strălucitoare și haine extraordinar de frumoase, auzisem numai râsete și cuvinte pline de înțelepciune. Acum, până și aerul părea pe cale să se spargă, iar expresiile din fața mea erau pline de sobrietate.

– De când consideră cei de la curte că e nevoie să-și declare afilierea religioasă? am replicat, uitând că fiul meu Carol stătea chiar lângă mine. Este inacceptabil.

– Emite un decret împotriva acestui obicei. Carol lăasă să-i scape un hohot de râs. Dar mai bine fă-o repede, înainte să izbucnească alt război. Pentru că, uitați, se apropie supușii catolici.

M-am încordat. Intra familia de Guise. Văduva lui le Balafre purta vâl, în timp ce fiul ei de cincisprezece ani, noul duce de Guise, purta o jiletcă albă de satin. Celelalte rude ale familiei erau conduse de cardinal. O singură privire către zâmbetul lui malițios m-a asigurat că el era responsabil de această scenă teatrală, ca să ne amintească faptul că nu îl vor uita niciodată pe le Balafre.

– Nu știam că v-ați întors de la Roma, am spus în timp ce cardinalul făcea reverența în fața noastră, sărutând mâna întinsă a lui Carol. Sper că sfântul conciliu s-a desfășurat fără probleme.

– A fost splendid, răspunse el. Sfinția Sa a anunțat că toți ereticii trebuie alungați.

Carol îl privi încruntat.

– Pe sângele lui Hristos, spuse el fără să se deranjeze să-și coboare vocea, de ce trebuie tu să strici mereu totul?

Am chicotit nervos, gata să-i amintesc faptul că de Guise erau oaspeții noștri, când am văzut o siluetă care se îndrepta spre noi.

Toată sala se cufundă în tăcere.

Și el purta veșminte albe. Fruntea îi era brăzdată de linii dure, care se regăseau și în jurul gurii, odinioară suple. Părul îi devenise mai argintiu și mai rar, iar ochii aveau o expresie rezervată, umbrită.

– Nobile Coligny, bine ați venit, am spus încet. Sunteți în doliu?

– Da. Soția mea, Charlotte, a decedat după o lungă suferință.

– Dumnezeu să-i odihnească sufletul, am murmurat.

În timp ce mă luptam cu un sentiment de speranță vinovată, el se întoarse către Carol.

– Soția mea a murit înainte să mă vadă exonerat de toate acuzațiile odioase care au fost ridicate împotriva mea. Prin faptul că m-ați chemat la curte, unde îmi pot lua locul de drept și reabilita numele, Maiestatea Voastră i-a onorat memoria.

Acuzația implicită din vorbele sale m-a înghețat. Mă învinovăța pe mine pentru exilul său? Eu de-abia așteptasem să îl văd, să reluăm legătura. Nu speram la nimic mai mult, pentru că știam că este prea periculos să retrăim ceea ce pierduserăm, dar nu îi anticipasem această răceală sau precizia cu care își lansase discursul către fiul meu, de parcă eu nu aș fi fost prezentă.

Înainte să pot reacționa, Carol coborî de pe podium pentru a sta alături de Coligny.

– Ești bine-venit aici, l-am auzit spunând, și s-a întors spre curteni, îndreptându-și umerii slabi.

Îi făcusem un discurs, dar în loc să rostească cuvintele mele, a vorbit din proprie inițiativă; cuvintele lui emanau o siguranță care m-a luat pe nepregătite.

– Vreau să văd că acest anotimp de sărbătoare este marcat de bunăvoință și împăcare între nobilele familii din regatul meu, pentru că suntem cu toții frați întru Hristos. Se întoarse la Coligny, îl luă de umeri și îl sărută pe gură. În timp ce priveam, paralizată, făcu un semn către familia de Guise.

– Veniți, adăugă Carol. Veniți să îl întâmpinați pe fratele vostru.

Coligny aștepta. Deși era un gest spontan al lui Carol, Coligny arăta de parcă ar fi așteptat acest moment toată viața lui. M-am uitat spre Birago și i-am citit aceeași consternare pe chip; eram mândră și alarmată în același timp. Deși fiul meu voia să fie rege,

ar fi trebuit să ne consulte, pe Birago sau pe mine înainte să aleagă această ocazie și metodă.

– Vă ordon, spuse Carol.

Și, în fața unei mări de ochi iscoditori, monseniorul păși înainte și îl sărută pe Coligny pe obraz. Urmă apoi ducesa. Aproape mă așteptam să-și dea la o parte vălul și să îi înfigă un pumnal între coaste, dar, în schimb, se aplecă spre el pentru a-i accepta sărutul și apoi păși în lateral.

Tânărul de Guise nu se mișcă. În momentul în care Coligny porni spre el, acesta izbucni:

– Criminalule! O să am grijă să plătești pentru moartea tatălui meu. Apoi se întoarse spre Carol. Maiestatea Voastră, mă tem că trebuie să mă retrag.

Carol se înroși la față în timp ce de Guise execută o scurtă reverență și ieși cu pași mari.

– Nu, i-am șoptit eu. Lasă-l să plece. Ți-ai făcut auzit punctul de vedere. Acum, spune ceea ce am scris pentru tine.

Carol se încordă.

– Nu-mi spune ce să fac, murmură el, apoi zise: Să nu mai existe discuții despre eretici la această curte. Suntem cu toții, înainte de toate, francezi!

Tocmai când credeam că avea să îmi ignore cererea, i se adresă lui Coligny:

– Domnule, îți iertăm orice greșeală ai fi făcut față de noi și avem încredere că de acum înainte ne vei sluji cu credință. Din acest moment, îți ofer un loc în consiliul nostru, unde ne vei sfătui în problemele legate de acest regat.

Coligny făcu o plecăciune.

– Maiestatea Voastră mă onorează mai mult decât merit.

Carol zâmbi și plecă în sala banchetului, urmat de curteni.

Coligny mă privi.

– Am venit aici ca să mi se reabiliteze numele. Nu mă așteptam la așa ceva.

Tocmai fusesem martoră la primul act de independență al fiului meu. În timp ce mă luptam cu emoțiile, am simțit dintr-odată neîncredere în acest bărbat, care părea să semene discordie oriunde mergea.

– Ți-am spus odinioară că îți voi da un loc în consiliu, am reușit să spun.

– Da. Făcu o pauză. Trebuie să vă cer iertare.

I-am întâlnit privirea – acei ochi care păreau să se fi schimbat mai mult decât orice altceva.

– Nu, am zis eu, fără scuze. Haideți să lăsăm trecutul acolo unde este.

– Nu putem. Trebuie să îl înfruntăm, pentru că numai atunci ne vom găsi pacea.

Nu știam la ce pace se referă și nici nu voiam să aflu. Făcusem o greșeală. Acum, voiam să plece de la această curte și din viața mea. Greutatea relației dintre noi, a tot ceea ce se întâmplase între noi, părea să mă apese cu o forță care mă lăsa fără aer.

– Am păcătuit de disperare, din cauza soției mele, spuse el. Eram pierdut, înfricoșat și am abuzat de încrederea ta. Nu am vrut niciodată să te fac să suferi. Dacă asta dorești, nu voi rămâne aici.

Nu-mi venea să cred ce auzeam.

– Tot mai spui că eu am de ales? Eu? După toate cele întâmplate, încă mai pui povara pe umerii mei? Se pare că ai uitat cum au început toate astea și cum s-au sfârșit. Nu eu am fost cea care a pus mâna pe arme, nu eu am fost cea care...

M-am oprit brusc. Vedeam pe fața lui, în modul în care își încheșta maxilarul, că știa.

– Voi pleca, murmură și începu să facă reverența.

– Nu, am spus eu.

Coligny înmărmuri.

– Nu, am repetat. Fiul meu ți-a cerut să ne slujești. Aceasta este decizia lui, și eu nu o voi anula. Mi-am ridicat bărbia. Ai vrut iertarea mea. Ți-o acord.

– Atunci, începu el, voi face tot ce-mi stă în putință pentru a dovedi că o merit.

Îmi oferi brațul său. Mă luptam cu lacrimile, știind că ceea ce fusese între noi era acum pierdut pentru totdeauna. Mi-am așezat mâna pe brațul lui și l-am lăsat să mă conducă în sala de mese.

Există multe feluri de a trăda inima cuiva.

Împlinisem patruzeci și șapte de ani și suferisem deziluzii și pierderi cu mult mai devastatoare. Refuzam așadar să plâng după

o relație imposibilă. Mă scăldasem într-o iluzie, o purtasem cu mine ca pe ceva prețios, dar acum luam toate fragmentele ei și le puneam deoparte. Ușor, pe măsură ce iarna lăsa locul primăverii, am ajuns să accept că eu și Coligny nu mai însemnam nimic unul pentru celălalt, să accept faptul că eu eram mama, iar el, consilierul regelui. Ne vedeam în fiecare zi la consiliu; treceam unul pe lângă celălalt în timpul seratelor, dar evitam să ne privim în ochi și ne rezumam la discuții despre afaceri de stat. Știam că pleacă deseori de la curte pentru a merge la Châtillon să-și vadă copiii. Fără să mă întrebe, Birago mituise un servitor din casa lui Coligny pentru a ne ține la curent cu ceea ce face și, cu toate că o parte din mine se împotriva credinței lui Birago că trebuie să îl urmărim, eram mult mai liniștită știind că îl țineam sub observație.

Coligny nu a fost singura persoană pe care a trebuit să o abandonez în trecut. Într-o după-amiază de iulie, în timp ce vântul împrăștia parfum de citrice prin ferestrele de la Fontainebleau, am primit vești de la Salon.

Nostradamus murise.

Nu-mi venea să cred că se dusese. Aura lui incredibilă de înțelepciune, abilitatea lui de a vedea în profunzimi care rareori erau clare altcuiva păreau lucruri pe care moartea nu avea cum să pună stăpânire. Adânc îndurerată de pierderea lui, mi-am adus aminte târziu că ultimul său dar era în continuare închis în tubul de piele. Am trimis harta la Chaumont, rugându-l pe Cosimo să o interpreteze, cu promisiunea că îl voi vizita cât de curând posibil.

Vestea unei alte morți a fost mult mai binevenită. La șizeci și șase de ani, după o lungă izolare la Anet, Diane de Poitiers își dăduse ultima suflare. Am aflat de asta printr-o scrisoare de la un colector de taxe. Pentru o clipă, m-am pierdut în amintirea ultimei ocazii când am văzut-o, a chipului ei rigid în timp ce se confrunta cu pierderea prestigiului de care se bucurase până atunci, și am simțit o bucurie sălbatică la gândul că, la final, eu am fost cea care a triumfat. Eu ajunsesem să am o putere pe care ea n-a avut-o niciodată. I-am răspuns colectorului de taxe, spunându-i să vândă tot ce deținuse ea, și am închis acel capitol dureros din viața mea.

În august, am primit vestea că fiica mea Elisabeta a născut fete gemene. Eram încântată; la fel era și Filip, care decretase săptămâni de festivități la Madrid. Le-am trimis două cupe asortate,

inscripționate cu numele lor, pentru că am fost mișcată de hotărârea de-a o boteza pe una din ele Catalina, în onoarea mea, precum și o scrisoare lungă pentru Elisabeta, plină cu sfaturi și remedii naturiste care să o ajute să se recupereze după naștere.

Ne-am mutat, ca în fiecare an, la Amboise, unde am inspectat leii bătrâni, ținuți acolo încă de pe vremea lui Francisc I. Animalele trăiau într-o atât de mare murdărie și neglijență, încât i-am ordonat arhitectului de la curte să le proiecteze o cușcă nouă, cu un padoc în care să se poată plimba. Carol iubea leii și petrecea ore în șir privindu-i cum scot răgetele lor asurzitoare. Eu eram îngrijorată de sugestia lui de a-i trimite ca momeală pentru urși, așa că l-am pus să muncească alături de îngrijitori, să le arunce în padoc bucăți mari de vânat proaspăt cu ajutorul unei furci, unde fiarele le sfâșiau cu plăcere.

Carol redevenise el însuși. Acum avea șaisprezece ani, vârsta potrivită pentru a conduce, astfel că eu nu mai eram regent oficial, însă nu mai repetase acel gest de independență pe care îl afișase la Blois. Încă avea programul lui de lecții și întruniri la consiliu, dar își petrecea timpul liber cu șoimii și cu armele lui. La Amboise, el și Henric făcuseră o armurărie a lor, în care puteau prelucra fierul și bronzul. Acest exercițiu le întărea condiția fizică și spiritul de camaraderie, deși Margot strâmba din nas, deoarece miroseau ca niște fierari, în timp ce Hercule, de doisprezece ani, le stătea mereu în cale și se opărea.

La întoarcerea noastră, am descoperit îndurerată că fiul meu cel mai mic rămăsese desfigurat din cauza vărsatului de vânt. Semne adânci îi brăzdau fața, și avea nasul deformat. Boala îi oprise creșterea, astfel că de-abia se mai înălțase puțin, iar șira spinării i se curbaseră ca și cum ar fi avut o cocoasă. Doctorul Paré mă avertizase că, deși starea lui avea să se îmbunătățească sub o atentă îngrijire, era puțin probabil să aibă vreodată copii, deoarece, contactată la o vârstă așa de fragedă, boala afecta dezvoltarea testiculelor. Mie mi se părea că e alt copil, cu părul lui sârmos, cu ochii mici și cu statura pitică, chinuindu-se să înțeleagă noțiunile de bază, când, la vârsta lui, frații săi deja puteau să traducă din latină în greacă. Credeam că vărsatul de vânt îi întârziase și dezvoltarea mintală, așa că am rugat-o pe Margot să facă lecții cu el, pentru că, dintre noi toți, ea era singura de care se simțea apropiat. Ca de fiecare

dată când era vorba despre el, mă încerca un sentiment de vinovăție. Ca ultim născut al meu, el îndurase mai multe decât frații săi din cauza frecvențelor mele absențe și, cu toate că încercasem să mă apropiu de el, nu părea interesat nici de mine ca persoană, nici ca mamă, preferând-o pe Margo ori de câte ori era posibil și luând-o la goană după frații lui ca și cum ar fi încercat să arate că este la fel de bun ca ei. Carol îl trata cu dispreț, ca pe o ciudățenie a naturii, dar Henric îl găsea amuzant și îl lăsa să se joace în fierărie când erau și ei acolo. Totuși, era un prinț de Valois. În timp, cu atenția cuvenită, va fi ajutat să aibă un rol de sprijin al regelui, pentru că nimeni nu se aștepta ca el să urce pe tron vreodată.

Și astfel, m-am cufundat în problemele copiilor mei și ale regatului, fără să știu că lumea pe care mă chinuisem să o creez era pe cale să fie spulberată.

– Doamnă! Lucrezia se întinse prin perdelele desfăcute ale patului cu baldachin ca să mă zgâlțâie de umăr.

În întinericul patului, mă luptam cu moleșeala. Supravegheasem reamenajarea grădinilor de la Amboise și eram extenuată. De la picioarele mele, Muet mârâi.

– Ce este? M-am ridicat pe perne.

Lucrezia o luă pe Muet.

– Nobilul Birago și monseniorul se află aici. Spun că este ceva urgent.

– La ora asta? am mormăit, luându-mi papuci în picioare și îmbrăcându-mă cu halatul pe care mi-l dăduse Anna-Maria. După ce mi-am prins părul la ceafă cu un pieptăn, am pornit șchiopătând în camera de primire, suportând durerea din piciorul drept. Problema apăruse în urmă cu câteva zile, și bănuiam că era vorba de sciatică. Sperasem că un somn bun, ajutat de o tinctură de mac și verbină pe care o pregătisem în cuptorul meu va mai calma durerea, dar, judecând după șchiopătatul meu, era clar că voi avea nevoie de un baston, precum sârmanul Nostradamus.

– Ei bine?

L-am privit pe monsenior, care era îmbrăcat în ținuta lui oficială, cu roba lui stacojie și cu acoperământul de cap. Îl ignoram pe cât puteam la curte, deși tot mai deținea un loc în consiliu,

ca prim prelat al Franței. Nu eram încântată să îl văd în camerele mele, în mijlocul nopții.

Birago era galben la față.

– Este vorba despre Coligny. Se... se apropie în fruntea unei armate.

– Poftim? am spus holbându-mă la ei. Ați înnebunit amândoi? Monseniorul părea aproape mulțumit.

– Aș vrea eu să fie doar asta. Acum, a depășit orice limită pentru a mai putea fi salvat.

– Este absurd. Am smuls paharul cu apă rece pe care mi l-a dat Lucrezia, adresându-mă lui Birago. Ai un informator în casa lui, nu-i așa? Cu siguranță, el ar fi...

– Evident, nu e un informator eficient, mă întrerupsese monseniorul.

Birago își freca mâinile și gestul acela făcu să-mi stea inima în piept.

– Dar de ce naiba ar aduce o armată?

– După cum știți, au existat neînțelegeri în consiliu legate de hotărârea lui Filip al Spaniei de a trimite armate în Țările de Jos, spuse monseniorul, tonul lui tăios insinuând că îmi petrecusem timpul smulgând buruieni din grădină, în loc să mă ocup de problemele statului.

Am dat din cap cu nerăbdare.

– Da, și dumneavoastră știți foarte bine că am refuzat cererea lui Filip de a-și aduce oamenii prin Franța. În schimb, au fost forțați să mășăluiască prin Savoia. Ce legătură are asta?

– Foarte mare. Birago își umezi buzele uscate. Doamnă, iertați-mă. La vremea respectivă am crezut că acest Coligny protesta pur și simplu împotriva faptului că am permis alte represalii în Țările de Jos și că nu se așteptau defel să luăm o asemenea poziție față de politica represivă a Spaniei, dar m-am înșelat. El... el crede că am permis acest lucru pentru că plănuim să facem la fel aici.

Am rămas împietrită, cu gura căscată.

Monseniorul scoase un plic din haină.

– Și eu am informatori, doamnă. Am infiltrat spioni printre ereticii care au asistat la întâlnirile dintre Coligny și ceilalți lideri. El pleda pentru ridicarea armelor, el a recrutat-o pe Jeanne de Navarra cauzei lor și tot el a trimis o petiție către Elisabeta Tudor,

în Anglia, pentru a cere finanțarea armatei sale și a aduna rezerve de muniție în portul hughenot La Rochelle. Printre acuzațiile pe care vi le aduce se numără și faptul că vreți să vă aliați în continuare cu Spania printr-o căsătorie a regelui și că veți extermina religia lui la comanda lui Filip. Dacă nu acționăm, îi va aduce pe toți ereticii din Franța la ușa noastră. Nu vă mai puteți preface că vă este prieten.

– Tu... tu știai de asta? Știai și nu mi-ai spus?

Birago ridică din umeri.

– M-ați fi crezut dacă aș fi venit fără dovezi? Aveam nevoie de dovezi, pentru că de fiecare dată ați ales să îi acordați prezumția de nevinovăție. El și-a luat toate măsurile de precauție; numai interceptarea corespondenței sale a fost dureros de dificilă. Folosește coduri pe care nu le-am mai întâlnit până acum, dar, în cele din urmă, suspiciunile noastre potrivit cărora complota de luni de zile au fost confirmate. Se teme că dacă nu atacă ei primii, vom ataca noi.

Am auzit vocea lui Filip în minte: „Capetele câtorva somoni valorează mai mult decât o mie de broaște“.

Am știut, în acel moment, că toate astea erau opera *lui*. Mă avertizase că aveam să suport consecințele dacă nu îi îndeplineam cererile. Cumva, se infiltrase în rândurile hughenotilor și semăna-se panica.

– Veți găsi în acel plic o scrisoare din Spania, conținând detalii despre întâlnirea dumneavoastră din Bayonne și o amenințare cu moartea la adresa hughenotilor, adăugă monseniorul, de parcă mi-ar fi citit gândurile. N-am știut că ați avut discuții atât de edificatoare cu Filip. Îmi pare rău că nu am fost prezent.

– Am stat de vorbă o dată. O singură dată! Și i-am refuzat alte concesii. Nu am acceptat nimic.

Monseniorul oftă. Birago îi luă plicul.

– Doamnă, este vina mea, adăugă el. Ar fi trebuit să știu, ar fi trebuit să acționez la fel ca monseniorul. Am... am fost înșelat. Informatorul meu era un agent dublu, informațiile pe care ni le trimitea nu au arătat nimic interesant.

– Nu mai contează acum, am spus eu printre dinți. Coligny știe că nu ne permitem să menținem o armată pe poziții. Oare ar îndrăzni să ne provoace la luptă, dacă suntem lipsiți de apărare?

– Nu și dacă poate face monseniorul ceva, spuse Birago. L-am trimis pe conetabilul Montmorency la Paris, pentru a pregăti gărzile, și am emis o chemare la arme către toți nobilii catolici. Coligny are zece mii de oameni în comandă. Îl putem înfrânge cu o forță mai mare.

Îmi venea să țip și să ordon imediat arestarea lui. Eu îl iertasem. Eu avusesem grijă să fie achitat de moartea unui nobil și îl adusesem înapoi la curte, unde făcuse parte din consiliul fiului meu. Eu fusesem copleșită de durere după ce renunțasem la pasiunea împărtășită odinioară. Acum, altă revoltă a hughenotilor îmi bătea la ușă și Coligny era, încă o dată, conducătorul ei. Alesese să creadă minciunile Spaniei, în loc să vină la mine. La fel ca data trecută, nu avusese încredere în mine, în schimb se strecurase pe la spatele meu și ațâțase haosul.

Era hotărât să ne distrugă pe toți.

Mi-am încleștat maxilarul. Nici nu mai simțeam durerea din picior.

– Plecăm imediat spre Paris. Dacă vrea război, atunci, mă jur pe Dumnezeu că îi voi da război.

DOUĂZECI ȘI ȘAPTE

În următoarele șase luni, am purtat bătălii cu hughenoții, pândindu-i prin văi inundate și dealuri izolate, luptându-ne sau retrăgându-ne. Când invadau orașele catolice, primele care aveau de suferit erau femeile, violate și ciopârțite în fața copiilor lor. Bisericile erau arse, relicvele, furate, preoții, arși pe rug, parodiind Inchiziția. Dar și noi puteam fi la fel de cruzi; când cuceream orașele hughenoților, soldații noștri se distrau trăgându-i în sulite și decorând porțile cu capetele și membrele lor.

Eu de-abia dacă mai dormeam, veghind asupra copiilor și a lui Carol, care era uimit și nu înțelegea de ce eram iarăși în război, în timp ce Franța era transformată într-un peisaj de coșmar, cu câmpuri arse, sate devastate și cătune pustiite, populate doar de văduve și orfani.

Odată ce mânia pe care o încercasem la început față de trădarea lui Coligny s-a mai domolit, am căutat un compromis. I-am trimis nenumărate scrisori, cerându-i o întâlnire, amintindu-i de înțelegerile noastre și promițându-i iertare absolută dacă lăsa armele și se prezenta la curte pentru a discuta nemulțumirile pe care le avea.

Eforturile mele au fost în van.

Prin toate orașele lor asediate, hughenoții distribuiau pamflete plătite cu bani primiți de la Tudori și tipărite la Geneva. Informatorii lui Birago mi-au adus unul. *Doamna Șarpe și fiul ei, regele leproso* scria pe el, și m-am cutremurat la imaginea fiului meu, descris ca un monarh depravat și stăpânit de boală, care se îmbăia în sânge de copii și la imaginea mea, corpolentă și lacomă, așezată pe tron cu piciorul pe un morman de capete de hughenoți.

Apoi am primit vestea că Jeanne de Navarra fusese primită de Coligny în fortăreața lui cu ieșire spre mare din sud-vest,

La Rochelle. Mi-am ieșit din minți. Jeanne călătorise incognito prin țara noastră sfâșiată de război împreună cu fiul ei de cincisprezece ani. Luându-l de mână, a urcat pe meterezele din La Rochelle pentru ca, în numele lui, să-i împingă pe hughenoți să lupte împotriva noastră până la moarte. Apoi, Coligny a ridicat în aer stindardul prințului și a strigat: „Iată adevăratul salvator al Franței. Când Henric de Navarra va fi rege, noi vom fi eliberați de tirania celor din neamul Valois!”

Simțeam că o iau razna, urmărită de avertizarea lui Nostradamus că trebuie să îl protejez pe micul Navarra, dar incapabilă să suport faptul că fusese slăvit ca viitor al cauzei hughenoților și că dreptul lui la tron fusese pus deasupra fiului meu. Jeanne își câștigase ura mea veșnică pentru această faptă, dar întreaga putere a ostilității mele, miezul mâniei mele, l-am aruncat asupra lui Coligny. El îmi înșelase încrederea și pornise un război împotriva mea, iar acum comisese ultima ofensă: îmi calomnia urmașul.

De data asta, mă voi răzbuna.

Am pus o recompensă de zece mii de livre pe capul lui și am ordonat trupelor noastre să asedieze La Rochelle. Nici măcar nu m-am certat cu Henric când acesta a cerut să se alătore forțelor noastre, să servească sub conducerea conetabilului. Avea aproape șaisprezece ani, era puternic și frumos. Prezența lui regală avea să întărească hotărârea oamenilor, iar Montmorency urma să vegheze asupra lui. Am pus să i se facă o armură din aur, iar el a promis că dacă îl va prinde pe Coligny, îmi va trimite capul lui și va renunța la recompensă. Am râs de înflăcărarea lui; eram sigură că nu va ajunge niciodată atât de aproape. Mai târziu, mi-a scris din tabăra armată, povestindu-mi de prietenia care se înfiripa între el și tânărul de Guise, care era cu un an mai mare decât el și se afla alături de el zi și noapte.

Toamna se apropia cu pași mărunți și La Rochele rezista în continuare încercărilor noastre de-a o doborî. Am trimis din nou propuneri de pace. Rămâneam fără bani. Nu voiam să accept nimic din partea Spaniei, în ciuda ofertelor lui Filip, în timp ce hughenoții aveau o rezervă nesecată din Anglia.

Elisabeta Tudor devenise un jucător serios în miza războiului nostru. Acum, o ținea închisă pe Maria Stuart, după ce aceasta

făcuse o a doua căsătorie dezastruoasă, iar suspiciunile asupra circumstanțelor în care murise soțul ei îi determinaseră pe lorzii Scoției să se revolte împotriva ei. Ea fugise în Anglia, pentru a se lăsa la mila Elisabetei. Îngrozită, Elisabeta o pusese sub pază. Nu puteam găsi prea multă înțelegere pentru ea; Maria își pecetluisese singură soarta, dar, așa cum Elisabeta hotărâse că era bine să îl sprijine pe Coligny, pe când eu aveam nevoie ca ea să i se opună, i-am trimis o scrisoare prin care îi aminteam că Maria fusese, totuși, unsă ca regină. Prin asta, speram să o avertizez că ar fi mai indicat să se îngrijească de problemele propriului ei regat, decât să ajute trădătorii din Franța. Tactica mea funcționează. La câteva zile după aceea, ambasadorul ei flutură omniprezentul steag de armistițiu al Elisabetei, cerând să îi fac reginei o ofertă de căsătorie. Am zâmbit. Ea știa prea bine că un asemenea exercițiu diplomatic putea dura ani de zile, având în vedere diferența de vârstă dintre ea și fiii mei. Își luă un timp mai lung de gândire, îmi acceptă dăruirile și lingușirile, și astfel, Coligny avea să-și găsească în curând cuferele goale.

Am convocat imediat consiliul. Am anticipat faptul că monseniorul va încerca să mă păcălească să accept ajutorul Spaniei în loc să fac curte ereticilor din Anglia. Eu eram pregătită să îl contracarez cu o scrisoare de credit de la bancherii mei florentini, dar, când am intrat în sală, l-am găsit pe Carol așteptându-mă alături de Birago. M-am uitat la amândoi, nedumerită.

– Mamă, începu Carol cu o voce stinsă, am primit vești din Spania. Sora mea, Elisabeta, a... a pierdut o sarcină și...

Mi-am ridicat mâna ca să-l opresc. Fără un cuvânt, m-am împleticit înapoi în apartamentele mele, unde lumina soarelui ardea. M-am lăsat să cad pe scaunul de rugăciune, am coborât capul și am așteptat potopul.

Nu veni nimic. Nici măcar o lacrimă.

Tot ce-mi puteam aminti erau orele de după nașterea ei, când o ținusem în brațe, vrăjită, privindu-i ochii mari fixați asupra mea de parcă aș fi fost tot ce voia să vadă. Încă îi mai puteam simți pielea perfectă, mirosul curat de copil și zuluful rari ai părului ei întunecat, specific neamului de Medici...

Lucrezia veni la mine cu ochii roșii de plâns.

– Maiestatea Sa spune că va anula sesiunea consiliului și va institui patruzeci de zile de doliu oficial, zise ea.

– Nu.

M-am forțat să mă ridic. În spatele ei, în camerele mele, am văzut-o pe Anna-Maria plângând în batistă.

– Nu, am șoptit din nou. Spune-i că voi fi acolo. Am nevoie doar de o clipă...

În acel moment mi-am amintit de corbii de la Bayonne. Elisabeta spusese că sunt un semn rău și avusese dreptate. Îi dăruise lui Filip al Spaniei două fiice și, pentru lucrul acesta, plătise cu viața.

Când m-am întors în sala de consiliu, aceasta era plină. Seniorii s-au ridicat la unison. Le-am vorbit cu o voce care nu tremura mai deloc.

– Domnul a găsit de cuviință să o ia pe fiica mea dintre noi. Cu toate astea, dușmanii noștri nu ar trebui să se grăbească să se bucure de această veste sau să presupună că supărarea cauzată de trădarea lor se va diminua. Filip de Spania este văduv și la fel de îndurerat ca noi, dar are nevoie de o soție, pentru că trebuie să se gândească la un succesor.

M-am întors spre monsenior. Fața lui buclătată deborda de triumf. Tânjise după ziua în care să mă vadă într-atât de devastată de durerea unei pierderi, încât să îi încredințez lui regatul și pe Carol. Deși era, probabil, disperat din cauza ghinionului nepoatei sale Stuart, Maria rămânea o posibilă mireasă, care promitea coroana Scoției oricărui prinț catolic căruia i-ar fi păsat destul de mult de ea încât să o salveze. Acel prinț nu putea să fie niciodată Filip. El trebuia să rămână legat de noi, decât dacă se hotăra că s-a săturat de limbajul meu echivoc și invadea o țară devastată de război.

Indiferent cât de mult voiam să renunț, nu puteam.

– Vreau ca fiica mea, Margot, să ia locul surorii ei, am spus eu, iar dumneata, monseniore, vei prezenta personal această propunere în fața regelui Filip. Pentru a-mi dovedi fidelitatea, voi accepta patru mii de oameni de la el, care să ne ajute în războiul contra hughenotilor, dar asta e tot ce am de gând să accept. Mi-am tras scaunul. Acum, domnilor, trebuie să găsim o cale să punem la pământ fortăreața La Rochelle.

Caterina de Medici. Regina nopții sângeroase

În noaptea aceea, am stins toate lumânările și m-am așezat pe podea. Am așteptat mult timp, o eternitate parcă, dar durerea m-a găsit, în cele din urmă, ca întotdeauna.

Lumea din jurul meu s-a întunecat. Nu am mai văzut și simțit nimic.

Până când am avut viziunea.

DOUĂZECI ȘI OPT

Un bărbat cu barbă galopează peste un câmp ars, acoperit de morți și de soldați răniți. Este momentul în care o bătălie se apropie de sfârșit. Strigătele se sparg de cupola neagră a cerului. Calul bărbatului răsuflă greu, iar botul îi este acoperit de spume. El se uită peste umăr și își împinge pintenii în coastele animalului. Din învâlmășeală, alt călăreț gonește spre el, îmbrăcat într-o armură de aur, ținând o sabie strălucitoare ca o lamă în pumnul înmănușat. Lovește în stânga și-n dreapta, neconținut, în siluete cu tunici albe și zdrențuite, dar este pornit pe cel care îi scapă, care începe să se piardă în ceață.

– Trădătorule! strigă bărbatul înveșmântat în aur. O să mori! O să mori pentru Franța!

M-am luptat să-mi deschid ochii lipiți. Când am reușit, am descoperit un grup de siluete întunecate adunate în jurul patului meu. O mână îmi lipea pe frunte o cârpă muiată în mușețel. Am deschis gura să vorbesc. Vocea îmi era groasă, răgușită.

– Apă... am nevoie de apă.

– Slavă Domnului, vorbește!

Lucrezia se aplecă peste mine.

– Sigur că vorbesc, am bolborosit eu. Credeai că am murit?

Începeam să recunosc figurile celor din jurul patului, printre ei se afla și Anna-Maria, al cărei cap ajungea numai până la talia fiicei mele Margot. Umbre întunecate înconjurau ochii verzi-albăstrui ai fiicei mele, de parcă nu ar fi dormit de săptămâni.

– Arăți îngrozitor, i-am murmurat.

Margot zâmbi crispată.

– Iar tu ai început să-ți revii.

Spre uimirea mea, Lucrezia începu să plângă.

– Am crezut că te-am pierdut, a șoptit ea, prinzându-mi mâinile într-ale ei.

M-am încruntat. Anna-Maria dădu din cap. Cu o tresărire, durerea morții Elisabetei mă copleși. Pentru o secundă, am vrut să închid ochii și să cad înapoi în uitare, dar nu puteam. Trebuia să organizez o nouă campanie împotriva fortăreței La Rochelle, să mă îngrijesc de ambasadorii și trimișii care păreau mereu să fie cu o jumătate de pas în urma mea. Trebuia să...

Uitându-mă la chipurile sumbre, am împietrit.

– De cât timp sunt aici?

Lucrezia îmi duse un pahar cu apă la buze.

– De mai mult de o lună.

– O lună! Am împins-o la o parte. E imposibil. Ce s-a întâmplat?

– Febră. Lucrezia luă paharul și înmuie cărpa într-un lighean de lângă pat, după care o puse din nou pe fruntea mea. Era rece, invadându-mi simțirile însetate cu mirosul ierburilor. Te-am găsit căzută pe jos, în camerele tale. Doctorii nu au putut face nimic. Ți-au luat sânge, dar nu te-ai trezit. Am vegheat pe rând asupra ta. Oh, doamnă, transpirația ieșea din tine ca un râu rece de gheață. Cu toate astea, nu te mișcai deloc. Erai ca o moartă vie. Adineauri, când ai început să vorbești... am crezut că este sfârșitul.

– Ce-am spus?

– Ai vorbit de o bătălie, de un călăreț care fugea și de un bărbat înveșmântat în aur. Părea să fie... Vocea i s-a pierdut în tăcere.

Puteam simți tăieturile de pe braț. Nu le-am spus că ceea ce am avut nu fusese o febră obișnuită, ci mai degrabă o rămășiță a unei afecțiuni din copilărie, și că odată cu ea, venise și viziunea.

O lovitură în ușă făcu pe toată lumea să se întoarcă pe loc.

– S-a trezit? Vorbește?

Carol veni la patul meu, cu fruntea mânjită cu pulbere de la ultima armurărie pe care o amenajase la Luvru. Se aplecă deasupra mea, mirosind a fum.

– Mamă, e adevărat? Ai văzut?

M-am uitat dincolo de el și am observat-o pe Margot trăgând cu ochiul peste umărul lui. Probabil că se strecurase afară ca să îl cheme.

– Ce, am întrebat, ce se presupune că ar fi trebuit să văd?

– Înfrângerea lor! vorbi el grăbit. Am atacat La Rochelle. Eu și Birago am organizat totul în timp ce tu erai bolnavă. Spaniolii lui Filip ni s-au alăturat. Am pus orașul sub asediu și i-am alungat pe hughenoți. Fug să-și salveze viețile.

– Armură de aur, am șoptit. Henric avea armură de aur. Eu i-am dat-o. *Dio mio*, el e...?

– E bine. S-a dus după Coligny. L-a urmărit kilometri întregi, călare. I-a spus lui de Guise că ți-a făcut ție o promisiune. Dar Coligny a scăpat. Carol făcu o pauză și se uită la mine. Ai văzut asta, nu-i așa? L-ai văzut și pe conetabil? E mort. A murit pe câmpul de luptă, apărându-l pe Henric. L-am îngropat la St. Denis, aproape de tata. Conetabilul l-a iubit întotdeauna pe tata. Am făcut bine punându-l acolo, nu-i așa?

Montmorency, unchiul lui Coligny. Îl vedeam așa cum fusese în prima zi în care l-am cunoscut în Marsilia: un bărbat cu părul roșcat, atât de înalt că bloca lumina soarelui. Îmi fusese prieten și dușman; veteran a trei domnii și un loial apărător al credinței noastre, pe care o puneam mai presus de el. Acum, la fel ca mulți alții, se dusese și el. Nu puteam să spun că eram profund îndurerată de moartea lui, nu după ceea ce făcuse cu triumviratul, dar simțeam greutatea anilor ca niciodată până acum, fiecare legătură cu trecutul meu fiind tăiată. Se părea că rămăsesem singură, cu prea multe amintiri pe care nu le mai avea nimeni altcineva.

Eram copleșită de oboseală.

– Da, ai făcut bine, am zis eu. Nu l-am văzut în vis. Nu știam. Simțeam că mă pierd, de data asta, într-un somn fără vise. Iartă-mă. Sunt atât de obosită.

Carol mă sărută pe obraz.

– Atunci, odihnește-te. Și nu-ți face griji. Războiul s-a terminat. În curând, ne vom întoarce la viețile noastre, așa cum erau înainte. Mă bātu ușor pe mână. Oh, aproape că uitasem. La mulți ani, mamă! Trebuie să sărbătorim când te vei simți mai bine.

Apoi se întoarse și ieși cu un mers țațoș.

– Ziua mea de naștere, am cugetat cu voce tare... Am împlinit cincizeci de ani.

În timp ce adormeam, aveam sentimente amestecate despre faptul că încă mai trăia Coligny.

*

Imediat ce am părăsit patul, am anunțat amnistia, permițându-le hughenotilor să-și practice religia în anumite localități și să locuiască în patru orașe, inclusiv în La Rochelle. Această reglementare îi grația și pe toți liderii rebeli. M-am folosit de această ocazie pentru a-i oferi lui Birago titlul de cancelar drept răsplată pentru eforturile depuse în slujba familiei regale.

Apoi am dizolvat armata. Fiul meu Henric s-a întors acasă de pe câmpul de luptă. Arăta la fel de bine ca întotdeauna, revenind triumfător din prima lui incursiune în lumea sângeroasă a bărbaților. Era însoțit de ducele de Guise, un tânăr cu umeri lați și blond precum un zeu. Amândoi erau ca fețele opuse ale unei monede – unul întunecat, celălalt luminos, explodând asupra curții precum o cometă, aducând veselie când erau prezenți.

Eram mulțumită. Fiii mei luaseră inițiativa cât fusesem eu bolnavă și făcuseră cinste numelui de Valois. Nimeni nu putea spune că nu erau așa cum trebuiau să fie prinții Franței.

Cât despre Coligny, nimeni nu știa unde se ascundea. Nu am anulat recompensa pusă pe capul lui, dar am lăsat să se știe că și el era inclus în amnistia generală, atâta timp cât avea să se abțină de la alte acte de trădare. Deși fusese înfrânt, încă se mai bucura de respectul confrăților lui și nu voiam noi probleme din partea lui.

În schimb, am început să construiesc un viitor în care el nu mai avea loc.

– Filip o refuză pe Margot. M-am uitat la raportul pe care îl țineam în mână. Monseniorul susține că a făcut tot posibilul să îl convingă, dar se pare că Filip este prea îndurerat din cauza Elisabetei pentru a se gândi la o altă soție acum. Totuși, este de acord cu logodna lui Carol și a verișoarei lui de șaisprezece ani, Isabela de Austria.

M-am uitat triumfătoare la Birago.

– Spania va rămâne legată de Franța. Reprezentanții noștri în Austria ne-au trimis o pictură în miniatură a miresei, ca să o vadă Carol. Sper că deja ai vorbit cu el?

Birago scormoni prin cutia de satin de pe biroul meu. Lanțul de aur care era însemnul rangului de cancelar atârna pe umerii lui

ieșiți în afară, dând un plus de autoritate chipului osos, brăzdat de anii petrecuți în serviciul regal. Privindu-l cum ridică portretul mic, cu ramă aurită, am fost brusc copleșită de remușcări. Acest italian loial al meu nu se depărtase niciodată de lângă mine și plătise prețul pentru acest lucru. Uitam deseori că nu se căsătorise niciodată, că nu știam nimic despre viața lui personală. Pentru mine, el trăia într-o lume în care se muncea din greu, reglementată de peniță și pergament, îndeplinindu-și îndatoririle și supervizând o vastă lume ascunsă de spioni și informatori, străduindu-se să țină Franța și pe mine în siguranță.

– O piele atât de albă și un păr atât de blond, cugetă el. Va fi o mireasă frumoasă.

– Așa e, am remarcat eu. Ei bine, acum că ne-am ocupat de Carol, ar trebui să îți găsim și ție o soție, nu-i așa? Trebuie să fie vreo doamnă de la curte care să-ți fi atras atenția.

El zâmbi, dezgolindu-și dinții maronii.

– Mă tem că sunt prea bătrân pentru astfel de lucruri. Am simțit o notă de melancolie în vocea sa, dar înainte să spun ceva, adăugă: Am vorbit cu Carol despre căsătorie și a avut o singură condiție: mireasa să fie modestă. Cu alte cuvinte, mi-a spus el, să fie opusul surorii lui, Margot.

Am izbucnit în râs.

– Carol o adoră pe Margot, dar sunt de acord cu el. Una ca ea este suficient. Iar Isabela îndeplinește această condiție, după cum ne spun trimișii noștri. Este din neamul puternic al Habsburgilor, virtuoașă și pioasă. Nu îi va face probleme și îi va dăruia mulți fii sănătoși, cu voia Domnului.

Birago puse portretul la loc în cutia de satin, iar eu m-am întors să mă uit pe fereastră la grădinile Tuileries, unde lucrătorii transformau pământul steril într-o grotă italiană. Din depărtare se auzeau și loviturile de ciocan de la Hôtel de Cluny, pe care poruncisem să fie demolat, astfel încât pe locul lui să fie ridicat un palat nou: Hôtel de la Reine. Construcțiile deveniseră ultima mea pasiune. De la boala mea, eram obsedată de ele. Birago a spus că e din cauză că arhitectura înalță sufletul, dar eu credeam că, în realitate, această îndeletnicire îmi dădea ceva palpabil cu care să mă delectez, o afișare vizibilă a puterii mele.

– Cu prințesa Margot cum rămâne? mă întrebă Birago, îndreptându-și spatele cu un rictus de durere. Este dezamăgitor faptul că Filip nu o vrea, dar întotdeauna mai există și alte alianțe.

Am dat din cap și am mers la scaunul meu ca să o mângâi pe Muet. În timp ce îmi mângâia mâna cu nasul, încă vioaie la doisprezece ani, l-am auzit pe Nostradamus ca și cum mi-ar fi șoptit în ureche: „Sunteți două jumătăți ale aceluiași întreg. Aveți nevoie unul de altul pentru a vă împlini destinele.“

M-am oprit. Inima mi s-a rostogolit în piept.

– Ce zici de Navarra? M-am uitat la Birago, care mă privea de parcă aș fi vorbit într-o limbă străină. Atât el, cât și Margo au nouăsprezece ani; ar fi perfecți unul pentru celălalt. Când va muri Jeanne, el va deveni rege al Navarrei, și nu uita, Coligny l-a ridicat la rang de salvator al hughenotilor. Dacă îl însurăm cu Margot, nu va putea să pornească la război împotriva noastră, iar hughenotii și catolicii vor fi uniți prin clericii lor. La urma urmelor, sunt veri; prin mama lui Jeanne, sora lui Francisc I, împart același sânge, iar Margot îi va da urmași cu sânge de Valois.

Birago își frecă barba, gânditor.

– Este o soluție interesantă, dar mă îndoiesc că nobilii noștri catolici sau Roma vor fi vreodată de acord. Monseniorul spune că Sfinția Sa este atât de dornic să stârpească erezia, că i-ar excomunica pe toți prinții protestanți, inclusiv pe Jeanne de Navarra. Căsătoria lui Margot cu fiul lui Jeanne nu reflectă imaginea unei regine cu adevărat catolice din punctul lor de vedere. Îmi făcu cinic cu ochiul. Iar noi am avut deja destule acuzații legate de lipsa noastră de zel religios.

– Ptiu! Am dat din mână. Nu îmi pasă ce spun despre mine! Dar dacă prințul de Navarra va fi de acord ca toți copiii născuți din această căsătorie să fie crescuți în religia catolică?

Acum eram convinsă, iar ideea părea să strălucească precum un far. Cu siguranță, la asta se referise Nostradamus. Avându-l ca ginere pe Navarra, puteam să îl protejez și să îl modelez în același timp, lipsindu-i pe hughenoți de o marionetă regală în spatele căreia să se alieze și forțând ambele tabere să facă un compromis de durată.

– În timp, am continuat, am putea chiar să-l convingem pe Navarra să se convertească. E tânăr și influențabil, iar dacă el

și Margot vor locui aici, la curte, împreună cu noi, cine știe ce am putea realiza? În cel mai rău caz, Navarra nu va lua poziție împotriva noastră.

– Toate bune și frumoase, zise Birago, dar cum rămâne cu Coligny? Crezi că el va fi de acord?

Menționarea numelui său îmi strică buna-dispoziție.

– Oricum, nu prea văd de ce ar conta părerea lui, am răspuns, deși, chiar în timp ce vorbeam mă pregăteam pentru următoarea replică a lui Birago.

– Părerea lui contează foarte mult, spuse el, după cum prea bine știi. Poate că a căzut în dizgrație și nu e binevenit la curte, dar are încă un rang înalt printre hughenoți și va protesta la orice aranjament care îl leagă pe Navarra de cauza catolică. De asemenea, are o influență uriașă asupra reginei Jeanne, de a cărei aprobare vei avea nevoie pentru a încheia căsătoria.

Nimic nu-mi displăcea mai mult decât să mi se aducă aminte de limitările mele.

– Pe ea las-o în seama mea, am zis. Cât despre Coligny, numai să dau ordin și fiecare catolic din Franța ar sări să câștige recompensa pe care am pus-o pe capul lui. Nu se află într-o poziție din care să mă poată contrazice. Îmi datorează viața.

– Mă simt ușurat să aud asta. Mă temeam că încă mai nutrești o afecțiune față de el. Se uită în ochii mei cu o privire plină de subînțeles, pe care n-am putut să o evit. La urma urmelor, acum nu foarte mult timp, încă mai erați... prieteni.

– Asta a fost înainte să își încalce cuvântul și aproape să ne ruineze. Orice dram de afecțiune am avut pentru el s-a dus.

În timp ce vorbeam, și ultima urmă de îndoială în privința asta se risipise. Aveam să păstrez întotdeauna unele sentimente pentru Coligny, dar era inevitabil, după tot ceea ce împărtășiserăm. Dar nu aveam să mai las niciodată pasiunea să îmi întunece rațiunea.

Mi-am trecut mâinile peste fuste, nerăbdătoare să pun la cale planul.

– Nu trebuie să spunem nimănui, doar lui Carol. Voi avea nevoie de consimțământul lui, desigur, dar nu vreau să apară zvonuri înainte de a ne întoarce de la Chaumont. S-a înțeles?

– Da, doamnă. Buzele îmi sunt pecetluite. Nu avea nevoie să întrebe de ce doream să îl consult pe Cosimo.

*

– Ești sigur? Trebuie să fie ceva.

Măsuram cu pașii observatorul de la Chaumont, în timp ce Cosimo examina harta lui Nostradamus. Aveam stomacul gol, iar spatele și fesele mă dureau după călătoria în trăsură, de la Paris până aici. Tot ce voiam era un fazan fript, un pahar de vin roșu și să-mi odihnesc oasele în dormitorul pregătit pentru mine.

– Văd numai căsătoria cu austriaca.

Cosimo își ridică ochii adânciți în orbite.

Avea peste treizeci de ani, trupul îi era atrofiat, se mișca lent, cu târșăitul neobservat al unui pustnic și dezvoltase un tic derutant – umărul stâng îi tresărea în același timp cu un spasm al obrazului. Castelul în sine părea abandonat, camerele și sălile erau închise, iar personalul pe care îl angajasem să îl servească fusese concediat. Mirosul de mucegai era atât de persistent, încât Lucrezia se pornise să aprindă focul în toate șemineele și să șteargă de praf polițele, în timp ce eu urcam scările spre observator, unde Cosimo își petrecea orele în care era treaz.

– Cosimo, am început eu, reprimându-mi nerăbdarea, Nostradamus pretindea că acea hartă conține zece ani din viitorul meu. Mi-a spus că trebuie să îl protejez pe Navarra. Deja știu despre austriacă. Nu vezi și alte căsătorii acolo?

M-am uitat la harta pe care se răsuceau și intersectau linii colorate și care mai conținea și ilustrațiile unor planete, dar pe care nu le-aș fi putut descifra nici ca să-mi salvez propria viață. Fără să vreau, mi-a trecut prin minte că poate nu ar trebui să mă încred în judecata lui în această problemă. La urma urmelor, avea vreo putere reală dincolo de interpretarea în linii mari a unor semne de rău augur și numirea zilelor potrivite pentru încoronare, sau se folosea de momentele oportune de luciditate, ocazii rare când putea pătrunde vâlul dintre lumea aceasta și cealaltă? După ce l-am cunoscut pe Nostradamus, comportamentul lui Cosimo mi s-a părut derutant, de parcă ar fi căutat să devină personajul tenebros care, credea el, trebuia să fie un clarvăzător.

Cosimo pufni.

– Harta este ascunsă. E evident că Nostradamus nu a studiat în Italia.

– Sigur că nu. Ai văzut măcar semnul de soare al lui Margot? Ea este Taur.

– Să vedem, zise el și trasă o linie. Da, firul vieții ei trece prin acest cvadrant. Lovi hârtia. După cum se arată aici, se va mărita cu un Berbec.

Am icnit.

– Henric de Navarra este Berbec! S-a născut chiar la limita dintre zodii!

Obrazul i se crispă.

– Am spus de firul vieții, nu de vreo uniune. Și o eclipsă în Scorpion, aici, semnalează o năpastă.

– O năpastă? Am făcut o pauză. Ce înseamnă asta?

– Nu e clar. Își țuguie buzele. După cum am spus, această hartă a fost concepută de un om nepriceput în asemenea probleme. Poate că, dacă îmi spui ce vrei să afli, te pot ajuta mai bine.

Am tras adânc aer în piept. Aș fi putut foarte bine să îi spun totul, altfel aveam să stăm aici toată noaptea.

– Vreau să știi dacă ar trebui să aranjez o căsătorie între Margot și Navarra. Trebuie să găsec o cale de a-i uni pe catolici și hughenoti în pace și cred că aceasta este calea.

Cosimo mă privi în timp ce mângâia cu mâna lui scheletică un pandantiv ciudat de pe piept. Era o amuletă de argint care reprezenta o creatură cu coarne, cu o gaură în mijloc.

– Ai putea s-o măriți pe Margot cu acest prinț, spuse el, dar pacea nu va veni atât de ușor.

– Sigur că nu, îmi dau seama că o singură căsătorie nu va rezolva nimic, dar dacă reușesc asta, hughenotii vor trebui să depună armele în viitorul apropiat. Navarra va fi unul de-al nostru, iar ei nu vor mai avea nici un prinț care să le sprijine cauza. Tot ce îmi trebuie sunt consimțămintele lui Coligny și a lui Jeanne.

– Și nu crezi că le vei primi? mă întrebă el.

Am pufnit.

– Cred că mai degrabă ar muri.

– Atunci, poate că ar trebui să moară.

Se întoarce spre un dulap din apropiere, scoase o cutie dreptunghiulară, lăcuită, și o așeză în fața mea. Înăuntru, aranjate ca niște cadavre pe catifea neagră, erau două manechine perfecte: un bărbat și o femeie, cu organele genitale bine conturate. Am ridicat silueta de bărbat cu un amestec de uimire și repulsie; părea să fie făcută din carne vie.

– Unul pentru el și unul pentru ea, spuse Cosimo. Cu ele, îi poți aduce pe Coligny și Jeanne de Navarra sub influența ta și să îi constrângi să facă orice dorești, dar mai întâi trebuie să le dai identitate, atașând un obiect al persoanei respective: un fir de păr, o bucată de îmbrăcăminte, orice. Apoi îți spui dorința. E ca o rugăciune. Poți aprinde și lumânări – roșu e pentru dominare, alb pentru purificare și galben pentru victorie. Când dorești să îți exerciți puterea, împinge aceste ace prin membrele păpușilor. Le poți cauza durere, boală sau paralizie. Ba chiar și moartea.

Cu un deget prelung dădu la o parte căptușeala de catifea și scoase la iveală un compartiment secret. Desfăcu lanțul mic și luă o sticlură plină cu o pudră albicioasă, asemănătoare cu cea pe care mi-o dăduse tatăl lui, în Florența.

Lumina lumânărilor trimitea umbre distorsionate pe chipul lui.

– I se spune *cantarella*. E o combinație de arsenic și alte ingrediente secrete. Se spune că a fost otrava preferată a lui Borgia. Puțini știu cum să o producă. Și ea poate cauza boli, nebulie și moarte. Amestecată în mâncare sau vin, nu poate fi identificată. Nimeni nu va ști.

I-am întâlnit privirea fixă. Figurina bărbatului căzu din mâna mea, direct în cutie. Pică peste cea feminină, arătând ca niște jucării macabre pe cale să se împerecheze. Am închis capacul în grabă, de parcă ar fi putut să sară afară de acolo.

– Acum, vorbi Cosimo, ai tot ce îți trebuie. Nu ai cum să ratezi. Își scoase amuleta și se apropie ca să mi-o pună la gât. Atârna peste pieptul meu, și era mai grea decât părea. Rău contra rău, adăugă el, în caz că încearcă să riposteze.

Mi-am reținut un zâmbet la gândul că vreodată Coligny ar recurge la magia neagră. Privirea lui Cosimo mă enerva. Vorbise foarte serios când îmi sugerase să fac vrăji și să îmi otrăvesc dușmanii, și aveam sentimentul că ar fi fost bine să nu îi refuz darurile ciudate. Indiferent ce făcuse în acest castel îi tulburase mintea. Pășise pe un teren unde eu nu voiam să îl urmez.

– Ar trebui să fii atent, i-am spus, nerăbdătoare să mănânc și să plec. Dacă te-ar auzi cineva, vreodată, ai risca arestarea și judecarea pentru vrăjitorie.

Râse sacadat și pe un ton mult prea ridicat.

– Cine m-ar putea auzi în afară de tine, doamnă?

Am dat din cap și am luat cutia. Mă conduse spre un palier luminat de torțe.

– Plec mâine, la primele raze ale soarelui, am spus. Dacă mai descifrezi ceva de pe hartă, să-mi trimiți vorbă.

Ochii lui păreau să privească direct prin mine, de parcă ar fi intuit ruptura nerostită dintre noi.

– Mă voi devota întru totul hărții.

În timp ce coboram scările, nu m-am uitat înapoi, dar i-am simțit privirea, care îmi urmărea pașii.

– Arăți splendid.

Am pășit într-o parte pentru a-i permite noiei mele să se vadă cu totul în oglindă. Isabela de Austria sosise cu o săptămână în urmă, fiind primită în cadrul unei festivități extravagante pe care o îndură cu recunoștință și stoicism, în ciuda ochilor săi umflați și a bătăieii pe care o ducea la nas la fiecare câteva minute, de câte ori strănuta. Luase o răceală urâtă în timpul călătoriei, dar când am sugerat să amânăm nunta până avea să se însănătoșească, ea a dat din cap.

– Nu, a spus într-o franceză cu accent. Trebuie să mă mărit după cum e planul. Apoi, voi naște un fiu.

Părea încrezătoare, și acum o urmăream cum își analiza reflecția din oglindă fără urmă de vanitate, încruntându-și sprâncenele blonde în timp ce își aranja coronița pe părul auriu-închis. Nu era la fel de frumoasă ca în portret. Chipul ei oval era urâțit de bărbia proeminentă a Habsburgilor, iar ochii erau prea mici și serioși. Dacă se simțea speriată sau copleșită de evenimente, nu o arăta. Judecând după expresia ei, aș fi crezut că se pregătea să meargă la una din cele trei slujbe zilnice de rugăciune.

Alături, Margot strălucea în rochia de brocart purpuriu, în care pieptul îi era dezvelit la limita decenței, iar părul splendid îi era împodobit cu piepteni cu pietre prețioase.

– Vai, dar ești tare frumoșică! exclamă ea, de parcă acest lucru era o surpriză neașteptată.

I-am aruncat o privire de gheață. La optsprezece ani, fiica mea lepădase ultimele urme ale copilăriei pentru a dezvălui o frumusețe uimitoare. Ochii ei migdalați păreau să preia culoarea veșmintelor pe care le purta, iar părul maroniu roșcat îi era invidiat de orice

femeie de la curte. Devenise muza noastră oficială, căreia poezii îi dedicau o mulțime de versuri pompoase. Vedeam o lumină de prădător în ochii ei când domniile făceau paradă prin fața ei în sala cea mare, cu coapsele lor musculoase îmbrăcate în pantaloni strâmți și cu suspensoarele proeminente. Vedeam asta și nu îmi plăcea. Aveam nevoie ca ea să rămână virgină, și am insistat ca doamnele de companie să o însoțească peste tot. De asemenea, primeam rapoarte despre activitățile ei și știam că îi plăceau dansul, muzica și poezia; stătea să i se facă portrete și participa la nesfârșitele probe de rochii – activități specifice unei prințese. Și totuși, pasiunea ei pentru viață îmi amintea de bunicul ei, Francisc I, trezindu-mi teama că, în ciuda eforturilor mele, ea va găsi o modalitate să-și potolească apetitul, deși până acum nu descoperisem nimic în acest sens.

– Rochia asta, începutu Isabela și trase de crinolină, nu este... cum spuneți voi... prea împopoțonată?

Margot chicoti. Cealaltă fiică a mea, Claude, așezată pe vine, îmbrăcată în violet și însărcinată cu cel de-al doilea copil, o înghionti pe Margot.

– Este perfectă. I-am netezit materialul argintiu al fustei, care era brodată cu flori de crin realizate din perle. Se potrivește cu tenul tău. Ai o piele atât de frumoasă, draga mea. Nu-i așa, Margot?

Margot pufni.

– Presupun că da, zise ea și se repezi spre măsuța de toaletă ca să analizeze bijuteriile Isabelei. Oh, astea sunt frumoase. Înșfăcă un set de cercei cu rubine. Uite cât de bine se potrivesc cu rochia mea. Roșul este culoarea care îmi vine cel mai bine. Toată lumea spune asta.

– Ia-i tu, spuse Isabela înainte să pot protesta.

Margot își scoase cerceii cu opale și îi puse pe cei cu rubine. În timp ce se privea în oglindă, m-am gândit că nu putea exista diferență mai mare între adorația ei narcisistă și indiferența Isabelei. Ca și cum o ființă din interiorul meu mi-ar fi șoptit la ureche, am știut cu o siguranță absolută că un anume admirator îi spusese lui Margot să poarte roșu.

– Nu ai de gând să îi mulțumești? am spus eu.

Margot o sărută pe Isabela.

– Mulțumesc, scumpă soră. Îi ador.

În timp ce Margot o zbughi înapoi la Claude ca să se laude cu trofeele ei, eu m-am aplecat să șterg pata lăsată de condur pe tivul rochiei Isabelei. Ea îmi atinse umărul. M-am uitat în sus.

– Nu e nevoie, îmi spuse. Nimeni nu observă murdăria de pe o mireasă, nu-i așa?

M-a câștigat cu acele cuvinte, mărturie a bunului-simț pe care și-l însușise.

– Așa e, i-am răspuns și m-am ridicat cu o strâmbătură.

Rochia îmi fusese strânsă prea mult. Nu ar fi trebuit să îi cer Lucreziei să mai tragă de șireturi, dar încercasem în zadar să recapăt ceva din silueta de odinioară.

– Și tu arăți splendid, spuse ea, arătând spre reflecția mea.

M-am întors spre oglindă. Acolo, am văzut o femeie scundă și robustă, îmbrăcată într-o nuanță de negru înspre violet, cu părul acoperit de un coif ascuțit și cu ochi ridăți la colțuri. La urechi purtam niște smaralde închise la culoare, o broșă de onix sub guler și perlele mele negre, dar nimic de pe lumea asta nu-mi putea reda tinerețea, așa că m-am întors cu spatele.

Clopotele au bătut. Isabela își puse din nou masca regală.

– E vremea, am spus eu și i-am luat mâna, conducând-o afară din cameră ca să se mărite cu fiul meu.

Sub tavanul boltit, fiecare ne-am ocupat locurile în scaunele regale: Henric și Hercule în dreapta mea, Margot, Claude și soțul ei în stânga. Curtenii și nobilii au umplut până la refuz capela, mirosul îmbătător de parfum amestecându-se cu fumul aspru al candelabrelor și al torțelor de pe pereți și, ocazional, cu izul bălegarului de cal lipit de tălpile vreunui senior. Purtând veșmintele și coroana regală, Carol îngenunche lângă Isabela în fața altarului, în timp ce cardinalul ducea la bun sfârșit ceremonia interminabilă.

Am urmărit-o pe Margot cu coada ochiului și am surprins-o când privirea i-a alunecat spre scaunele ocupate de familia de Guise. Categorie, tânărul de Guise merita toată atenția, așa cum era îmbrăcat cu o jiletă purpurie, care îi scotea în evidență ochii de un albastru intens și părul ca de aur alb. Își lăsase mustața și barbă, care îl făceau să pară mai matur. Preț de o secundă mi-a stat inima în loc, văzând în el imaginea de vultur a lui le Balafre, tatăl său mort, și m-a trecut un fior.

Atât el, cât și Margot, purtau roșu.

Dintr-odată, buzele lui Henric s-au apropiat de urechea mea.

– Avem o stafie printre noi. Privește, Coligny este aici.

Am înghețat.

– Nu... nu poate fi el.

– Ei bine, el este. Nu poți să-l simți? Se holbează la tine chiar acum, în timp ce vorbim.

Sângele mi se urcă la cap. Nu mai puteam să aud sau să văd nimic. Nu se putea întâmpla așa ceva. Nu eram pregătită. Știusese că această zi avea să vină, dar voiam să o aranjez după cum îmi convenea mie, după ce aveam să pun în acțiune planul meu de-a o mărita pe Margot cu Navarra. Încă nu aveam pionii poziționați pe locurile lor. Regina Jeanne mă evita; o invitasem la curte pentru a celebra nunta lui Carol, dar ea își trimisese regretele, spunând că era bolnavă. Am presupus că și Coligny avea să stea deoparte, pentru că nu ridicasem restricțiile care îl priveau. Nu și-ar fi riscat siguranța. Henric probabil se înșelase.

Am îndrăznit să arunc o privire peste umăr, dincolo de curtenii plictisiți, nerăbdători ca ceremonia să se termine și să înceapă festivitățile, dincolo de doamnele care șușoteau și matroanele care își făceau vânt cu evantaiile în ciuda frigului, înspre firidele întunecate, unde se aflau mai multe siluete.

Acolo stătea el, în umbră, cu ochii strălucindu-i pe fața roasă de griji.

– Vezi? zise Henric. Ți-am spus. Morții sunt cu noi.

– Cum ai putut? am protestat eu în timp ce Carol se schimba pentru banchet. Nu a fost iertat în mod oficial! Cum ai putut să îl inviți aici?

Fiul meu se năpusti spre mine, lovindu-l pe pajul care îi scosese condurii încrustați cu pietre prețioase.

– Ai spus că înțelegerea noastră presupunea iertarea tuturor liderilor hughenoti!

– Asta e altceva. Ei au acționat sub comanda lui; liderii i-au urmat ordinele.

– Nu văd nici o diferență. Amnistia rămâne amnistie. Nu îmi voi retrage cuvântul de rege. L-am invitat pentru că este nunta mea și vreau să știe că nu îi purtăm pică.

Am rămas cu gura căscată, atât de surprinsă, încât nu aveam habar ce să fac. Era ca în ziua aceea la Blois: de câte ori apărea Coligny, fiul meu se transforma în altcineva. În el mi-am văzut

propriile slăbiciuni, am văzut persoana încrezătoare care fusesem. Cunoșteam farmecul lui Coligny, modul în care îi putea atrage și convinge pe ceilalți, pentru că simțisem puterea lui. Încă o mai puteam simți. Numai că acum știam mai bine cum să procedez.

– Ți-a scris el? l-am întrebat, și Carol m-a privit surprins.

– Da, el mi-a scris. Și ce dacă? s-a răstit la mine. Eu am anulat prețul pus pe capul lui și l-am asigurat că are protecția mea. Și așa intenționez să fac. Războiul s-a terminat. Vreau pace și o voi avea.

– Dacă vrei pace, atunci tu trebuie să fii cel care să-l trimită acasă. Mireasa ta este o prințesă catolică, verișoară a lui Filip de Spania. Nu îl poate primi.

– Îl va primi dacă așa spun eu. Pajul se dădu la o parte din calea lui. Sunt sătul până peste cap de această dușmănie între religii. Coligny este un nobil al Franței și merită să fie la curte. Acesta este momentul perfect pentru ca noi să facem o pace durabilă. Făcu o pauză, privindu-mă cu ochii mijiți, așa cum o făcea tatăl lui. Mi-ai spus să nu vorbesc despre căsătoria cu Navarra și eu am fost de acord. Te-ai răzgândit? Ai prefera să continuăm să ne omorâm între noi?

– Sigur că nu, am replicat fără să îmi pot stăpâni mânia din voce, dar știi cum a pornit Coligny războiul împotriva noastră. A refuzat orice compromis până când nu a mai avut altă alternativă.

– Nu a pornit războiul împotriva mea. Nu eu am făcut aranjamentele cu Spania.

Am rezistat tentației de a-l apuca de guler și a-l zgâlțâi ca să-i vină mințile la cap. Nu mai aveam nici o autoritate asupra lui. La douăzeci de ani, era deja regele nostru. Îl ținusem sub aripa mea ocrotitoare cât de mult putusem, și vedeam acum că, făcând asta, semănasem fără să vreau resentimente în sufletul lui.

Mi-am îndulcit vocea.

– *Mon fils*, sunt de acord cu tine, dar acesta nu este nici momentul, nici locul potrivit. Trebuie să îl trimiți de aici pentru binele lui. Familia de Guise este prezentă. Îi pui viața în pericol.

– Dacă de Guise sau altcineva se atinge de un fir de păr din capul lui, va răspunde în fața mea. Carol își luă cu repeziciune boneta din mâinile pajului chircit. Coligny nu pleacă nicăieri. De fapt, îi voi reda locul în consiliu. Ne poate ajuta în problema hughenotilor, așa cum făcea înainte de războiul acela blestemat.

Mă împinse afară din încăpere.

– Ne vedem în sală.

Carol dispăru imediat după festin, lăsându-ne pe mine și pe Isabela să conducem festivitățile nupțiale. M-am gândit că se dusesse să se schimbe de haine, pentru că detesta gătelile. Rămasă pe podium cu Isabela, am privit-o pe Margot, roșie în obraji din cauza vinului și a complimentelor lugușitoare venite din partea domnilor. Părea că nu avea ochi pentru de Guise, care stătea cu Henric. În schimb, dacă acesta o observase, ascundea acest lucru cu o ușurință de expert, zâmbind și dând din cap în timp ce Henric îi șoptea la ureche și o târfă de la curte le umplea paharele ori de câte ori avea ocazia. Într-adevăr, de Guise părea absorbit de tot ce-i spunea Henric, fără să știe că era urmărit de frumosul spaniol Antonio de Guast, care se aflase sub comanda lui Henric în timpul războiului și acum era garda lui personală.

Privirea întunecată a spaniolului mă puse pe gânduri. Mai văzusem privirea aceea înainte, de nenumărate ori, la femeile de la curte care se atacau unele pe altele precum combatanții într-o arenă. Era acaparatoare și geloasă, făcându-mă să-mi pun întrebări legate de intensitatea relației sale cu fiul meu.

Un sunet ascuțit îmi atrase atenția către Hercule, deja ud learcă în hainele sale noi, înșfăcând bucăți de mâncare de pe platouri în timp ce un grup de doamne, amețite de vin, se grăbeau după el, pălmuindu-l la fund cu evantaiile lor din pene. Avea aproape șaisprezece ani și era un dezastru. Nu arătase nici un progres în dezvoltare sau la studii, în ciuda eforturilor lui Margot, și m-am rușinat când am văzut-o pe Isabela că îi urmărește poznele cu o încruntare rigidă.

Nu puteam să o învinovățesc. Erau festivitățile ei nupțiale, momentul în care era introdusă la curte, și toate aparențele de decență dispăruseră în momentul în care se strânseseră mesele. Curtenii se retrăseseră la umbra pilaștrilor ca să se giugiulească, timpanele și fluierile muzicanților acompaniau râsetele, stridente de la băutura, iar dansatorii se roteau în centrul ringului de dans. Pe vremea socrului meu, asemenea manifestări erau inacceptabile. Oricât de spirituală și de hedonistă fusese curtea lui, femeile nu-și trăsese niciodată corsetele mai jos de umeri pentru a-și dezgoli sfârcurile,

ca acum, și nici bărbații nu se uitaseră la ele cu jind sau făcându-și mâna căuș în jurul mădularelor, ca și când s-ar fi aflat într-un bordel.

M-am întins după carafă ca să îi umplu din nou paharul Isabelei.

– Curtenii... am început eu să-i explic, nu au mai avut parte de o sărbătoare de ceva timp. Am fost în război, și acum sunt excesiv de exuberanți...

Explicația s-a pierdut în aer, iar puțina culoare pe care o avea în obraji îi pieri de tot. Avea ochii ațintiți înainte.

În jurul nostru, râsetele curtenilor deveniră bolboroseli și se stinseră.

Carol venea cu pași mari spre podium, cu părul lui lung căzându-i pe umeri și mânecile cămășii ridicate până la coate, dezvelindu-i brațele arse de soare. Alături de el se afla Coligny.

– Amiralul Coligny dorește să o salute pe regina mea, spuse fiul meu cu o voce răsunătoare.

Coligny făcu o reverență. Ultima dată când ne aflaserăm atât de aproape fusese în urmă cu cinci ani. Spre surprinderea mea, părea mai scund decât îmi aminteam, iar trăsăturile sale regulate purtau amprenta lipsurilor îndurate. Ochii îi erau încă clari și pătrunzători, dar părea bântuit de tot ceea ce văzuse și făcuse în numele credinței sale, un om forțat să-și sacrifice idealurile în numele unei doctrine.

„Îmbătrânește“, mi-am zis. Era un om slab și îmbătrânit. Nu aveam de ce să mă mai tem de el.

– Domnule, am spus eu, bine ai venit la curte.

– Mulțumesc. Alteța Voastră arată foarte bine. Sper că sunteți...

– Sunt bine. Pot să v-o prezint pe noua mea noră, Alteța Sa, regina Isabela?

În timp ce Coligny se apleca, Isabela se ridică și își înclină capul, forțându-l să facă un pas în lateral ca să poată părăsi podiumul. După o reverență superficială către Carol, părăsi sala. Îmi venea să o aplaud. Curajul ei, se părea, era temperat de niște nervi de oțel.

– Înainte să sosiți, Maiestatea Sa a acuzat o durere de cap, am spus, observând roșeața stânjenitoare din obraji lui Carol. A avut o zi grea și are nevoie de odihnă.

– Desigur, zise Coligny. Înțeleg.

– Amiralul a fost de acord să ne slujească la curte, mă informă Carol, ridicând sfidător bărbia. Spune că va fi onorat să-și recapete locul în consiliu și să ne asiste în consolidarea păcii.

– Chiar așa? M-am forțat să zâmbesc. Ei bine, hai să ne asigurăm mai întâi că avem pace cu noua noastră mireasă, da? Aceasta este noaptea nunții voastre.

M-am pregătit pentru replica lui, dar nu a fost nevoie.

– Da, desigur, mormăi Carol. Nu ar trebui să o neglijez. Îl bătui pe umăr pe Coligny. Am ordonat să ți se pregătească fostele apartamente. Acolo te poți ruga în libertate și îți poți primi prietenii hughenoti.

– Maiestatea Voastră este foarte amabilă, zise Coligny și își coborî capul.

– Bine. Și mâine de dimineață vom merge împreună la vânătoare. Carol porni pe urmele Isabellei, dar eu l-am prins de mână.

– Lasă-mă să te însoțesc, am zis, apoi am privit către Coligny. Ar trebui să vorbim mai pe îndelete, domnule. Poate mâine, după vânătoare?

Răspunsul lui era de nepătruns.

– Cum doriți...

M-am întors, trecând cu Carol printre curteni. După ce l-am dus în camerele Isabellei, m-am întors în apartamentele mele.

– E-adevărat? mă întrebă Lucrezia. S-a întors?

– Da.

M-am dus în dormitorul meu și am închis ușa. La lumina lumânării, am desprins cu o rangă stinghia slăbită din podeaua de sub patul meu și am scos cutia lui Cosimo. Nu am deschis-o, dar m-am gândit să o fac. M-am gândit la asta foarte multă vreme.

În după-amiaza următoare, l-am așteptat în biroul meu, așezată la masa mare de scris unde manete ascunse puteau dezvălui sertare secrete în care îmi țineam documentele importante. Pe masă aveam o mapă și sigiliul regal – simbol clar al puterii mele.

El păși înăuntru. Era îmbrăcat cu o jiletcă neagră și simplă, care îi venea ca turnată pe trupul uscățiv. Își păstrase silueta, iar vederea lui mă făcu să-mi țin respirația. Nu mai rămăseserăm singuri de la Blois.

El vorbi primul:

– Știi că ești mândioasă pe mine.

L-am privit cu răceală.

– Și găsești că nu ar trebui?

– Nu, dar nu ai de ce să te temi. Nu voi mai porni alt război, chiar dacă aş fi în poziția să o fac. Nici un om nu dorește pacea mai mult decât mine.

– Am mai auzit cuvintele astea înainte. L-am fixat cu privirea. Și totuși, alegi să crezi ce e mai rău despre mine. De ce ar trebui să cred că s-a schimbat ceva?

– Nu mă aștept la asta. Îți cer numai să mă lași să îți dovedesc că este așa.

– Să îmi dovedești? Ți-am oferit mai multe ocazii, dacă îmi amintesc, dar tu nu ai considerat că merită să te ostenești. Dacă nu aş fi avut o atitudine tolerantă, ai fi fost un om vânat.

În ochi i se ivi o scânteie. Uitasem cât de mult se putea controla, cât de puțin arăta ce simțea. Acum că era înaintea mea am recunoscut acel mod prin care își stăpânise dintotdeauna sentimentele, un talent pe care eu de-abia acum începeam să îl înțeleg. La el, toate emoțiile și gândurile se desfășurau sub o mască. Totul era ascuns în el.

M-am aplecat în față.

– Te-am iertat o dată. O pot face din nou. Contrar celor ce ai putea crede, nu am nici o dorință să îți persecut religia. Nu am avut niciodată. Ba chiar, în curând, sper să aranjez o căsătorie între un hughenot și un catolic. Ce ai de zis în privința asta?

– Religia mea nu s-a opus niciodată acestor uniuni, dar cred că a ta, da.

– Da, dar aceasta nu va fi o căsătorie obișnuită. Vreau să o mărit pe Margot cu prințul de Navarra.

Pentru un ochi mai puțin pătrunzător, el ar fi părut nemișcat de această veste, dar eu am observat încordarea subtilă din trupul lui.

– Nu văd cum m-ar privi această problemă.

– Îți voi spune cum. Tu ai o mare influență asupra lui Jeanne de Navarra, nu-i așa? Am făcut o pauză. Și spui că vrei să dovedești că ești vrednic. Prea bine. Vreau să semnez această scrisoare către ea, prin care îi cer să vină la curte cu prințul. Asta îi va arăta că din punctul tău de vedere, dușmănia dintre religiile noastre poate fi rezolvată și că sprijini căsătoria pe care am aranjat-o pentru fiul ei.

De data asta, i-am văzut clar reacția în privire. În sfârșit, își manifesta suspiciunea care pândea sub masca lui impenetrabilă.

– Mă tem că Alteța Sa de Navarra a fost foarte bolnavă. Îi va fi greu să călătorească.

– Nu a fost destul de bolnavă încât să vină în La Rochelle, i-am răspuns, fără să-mi pot ascunde mânia. „Credea că sunt proastă?” Nu prea văd cum un drum până la Paris ar putea fi atât de greu. Dacă nu mă înșel, va fi foarte bucuroasă să te vadă instalat din nou la curte și, presupun, va aplauda șansa de a pune capăt discordiei dintre religiile noastre. La urma urmelor, fiul ei este pe linia noastră de succesiune la tron, dar poate fi îndepărtat. Papa i-a afurisit pe toți protestanții și o va excomunica pe Jeanne de Navarra, lăsându-i astfel regatul vulnerabil în fața invaziei unei puteri catolice. L-aș putea convinge pe Sfinția Sa să se răzgândească, dacă circumstanțele justifică acest lucru.

Aerul deveni apăsător. Nu credeam că Navarra reprezenta vreo amenințare reală la tron. Aveam și alți fii, în cazul în care, Doamne ferește, Carol ar muri fără moștenitori. Cu toate astea, dacă Jeanne era excomunicată, regatul ei avea să fie confiscat de către cel mai apropiat vecin catolic – noi sau Spania. Nu aveam nici o intenție să îmi irosesc resursele în încercarea de a cuceri regatul ei, dar Filip ar fi făcut-o, iar Coligny știa că el însuși contribuise la acest fapt, prin războaiele lui. M-am întrebat dacă își regreta vreodată acțiunile, dacă se uita vreodată în urmă la momentul în care trădase alianța noastră, din cauza minciunilor lui Filip.

Și dacă da, nu avea să spună niciodată. Oricum, de data asta trebuia să se supună. Promisiunile nu erau suficiente. Trebuia să dovedească faptul că era capabil să se încline în fața unei autorități mai mari decât a lui.

– Asta e tot? rosti într-un târziu. Asta îmi oferi, o mită?

Am lăsat să-mi scape un hohot de râs.

– Haide acum, este vorba de un aranjament ca între prieteni. Am fost prieteni odinioară, nu-i așa?

El îmi ignoră întrebarea.

– Te aștepți ca prințul de Navarra să se convertească?

Am făcut o pauză. *Cum* de știa?

– Conștiința îi aparține, am răspuns cu grijă, dar dacă le arătăm oamenilor noștri că prinții de diferite religii pot trăi împreună în armonie, poate că și ei vor lua exemplul.

Coligny nu vorbi. Am băgat mâna în mapă și am luat scrisoarea.

– Doar semnează. După asta, nu-ți voi mai cere nimic. Dacă Jeanne refuză, asta e.

Am înmuiat penița în cerneală și i-am întins-o. El ezită un moment, dar nu citi scrisoarea. Apoi se aplecă înainte și se iscăli, aflându-se atât de aproape de mine, încât am crezut că l-am atins.

Am presărat nisip pe scrisoare.

– Vom sărbători Crăciunul la Paris anul acesta. Ești binevenit să rămâi. Următoarea sesiune de consiliu se va ține de-abia după Anul Nou.

– Cu permisiunea ta, voi petrece Crăciunul la Châtillon, cu soția și copiii mei. Gura i se strâmbă în ceea ce ar fi putut fi un zâmbet. M-am căsătorit din nou în La Rochelle. Dumnezeu a găsit de cuviință să mă binecuvânteze din nou, la această vârstă înaintată.

Nu am putut să mă uit la el.

– Felicitări, m-am auzit spunând. Sper să fiți amândoi foarte fericiți. O zi bună, domnule.

Coligny făcu reverența. Imediat ce plecă, mi-am dus mâna tremurândă la gură. Birago se strecură înăuntru.

– A semnat, am zis, dar vreau să fie urmărit. Nu... nu am încredere în el.

Birago se retrase și închise ușa după el.

M-am uitat la scrisoare, la rotocoalele strânse ale semnăturii lui, și am simțit cum durerea îmi dădea târcoale prin crăpăturile inimii, ca un strigăt care caută să se elibereze.

PARTEA A VI-A
1572–1574

Noaptea roșie

DOUĂZECI ȘI NOUĂ

Scrisoarea avu efect; Jeanne trimise veste că va veni, iar eu am mers să o informez pe Margot.

Ea stătea și se holba la mine, nevenindu-i să creadă.

– Dacă asta e o glumă, e de foarte prost gust, rosti, în cele din urmă.

– Te asigur că nu e. Regina Jeanne și fiul ei vor sosi în luna mai. Ne vom întâlni cu ei la Chenonceaux. Dacă totul merge așa cum am plănuit, tu și prințul de Navarra vă veți căsători în luna august.

Margot se ridică în picioare.

– Nu prea cred. El e un hughenot, un eretic. Nu e demn de mine.

Am privit-o din scaun, fără să mă pot ridica, din cauza altei crize de sciatică. Nu îmi făcea plăcere să o văd supărată. În ciuda maturității pe care o afișa, pentru mine rămânea tot copilul meu, pe care trebuia să-l sacrific pentru binele regatului. Puțini dintre noi se căsătoreau din dragoste. Ca femei de neam regesc, trebuia să ne facem datoria, iar Margot era mai norocoasă decât majoritatea, pentru că nu era trimisă la o curte străină.

– Uiți că este prinț, am spus, păstrându-mi tonul blând, dar ferm, și că într-o zi va deveni regele Navarrei. Prin urmare, este demn de tine. I-am anticipat protestul. Și în caz că te gândești să fugi la Carol după ajutor, ar trebui să știi că el și-a dat consimțământul. Și el crede că mariajul tău îi poate apropia pe hughenoți de catolici.

Ochii i se măriră.

– Chiar crezi că această căsătorie ne va apropia?

– De ce n-ar fi așa? Poate că nu aveți aceeași religie, dar îi vei face fii și...

– Tu vrei să se convertească, mă întrerupse ea. Aici nu e vorba despre vreo hotărâre, e vorba despre faptul că vrei să câștigi bătălia cu Coligny. Vrei să îl zdrobești folosindu-te de mine.

Perspicacitatea ei mă luă prin surprindere, deși ar fi trebuit să mă aștept la asta. Trebuia să o conving, apelând la vocația ei.

– Jeanne de Navarra este grav bolnavă, am spus. Când va muri ea, fiul ei va deveni un rege protestant, care va governa un regat protestant. Hughenoții văd în el un conducător. Nu vreau să arunce Franța în haos. Trebuie adus de partea noastră. Cine ar fi mai priceput decât tine să faci asta?

– Simplu ca bună ziua, replică ea batjocoritoare. Toate trebuie să se întâmple pentru că așa vrei tu? Mă întreb ce va face Jeanne dacă va descoperi intenția ta. Nu va fi mulțumită, presupun, iar Navarra ar putea avea și el un cuvânt de zis, având în vedere că probabil își adoră religia.

– Ce poate ști el despre credință? Era un copil când Jeanne a început să-i împuie capul cu prostiile hughenoților. După ce totul va fi spus și făcut, va învăța că orice predică e la fel de bună.

Margo râse, nevenindu-i să creadă.

– Doar nu crezi cu adevărat în ceea ce spui! Știi că Jeanne e legată cu trup și suflet de religia ei și l-a învățat pe fiul ei același lucru. După atâția ani de război, cum de nu ai înțeles că, pentru ei, religia lor e la fel de importantă, cum e a noastră pentru noi?

– Ne închinăm aceluiași Dumnezeu, am explodat, rănită de remarcă ei.

Lucrurile nu se desfășurau așa cum plănuisem. De când acordase fiica mea atât de multă atenție unui doctrine? Da, era o catolică devotată, dar am crezut dintotdeauna că vedea religia la fel ca mine, ca pe o instituție necesară, căreia trebuie să ne conformăm deoarece alternativa este haosul.

– Tu ești o prințesă de Valois, am adăugat. Ca regina a Navarrei, îl poți lega de noi, cu tot cu credința lui. Aceasta e datoria ta și un preț mic de plătit pentru o pace viitoare.

Părea nehotărâtă. Reușisem, în sfârșit, să îi zgândăr orgoliul? Chiar dacă Navarra nu era idealul ei de bărbat, cum ar fi putut să refuze să joace un rol atât de important pentru binele nostru?

Ne-am privit una pe cealaltă. Spre uimirea mea, nu am zărit nici un indiciu cum că aș fi convins-o. Se uita la mine de parcă m-ar fi văzut pentru prima oară și nu îi prea plăcea ce vedea.

– Prea bine, spuse pe un ton scăzut. Voi face ce-mi ceri, dar nu mă poți forța să îl iubesc.

– O să-ți fie mai bine fără iubire. Noi, cei din familia de Medici, mereu am gândit astfel.

Imediat ce am rostit acele cuvinte, am regretat. Mi-am amintit exact fraza spusă de papa Clement și am folosit-o cu același scop îngrozitor. Am văzut-o că a tresărit și a făcut un pas mic înapoi. Voiam să o consolez, să îi îndulcesc într-un fel realitatea dură a ceea ce tocmai spusese, dar nu am putut. Nu voiam să o mint și nici să pretind că sarcina pe care i-am pus-o în față era altceva decât în realitate: un act de supunere, care ar fi putut să atragă după el pierderea tuturor viselor sale din tinerețe.

– Ar trebui să îți faci bagajele pentru Chenonceaux, am murmurat.

Cu o reverență, se întoarse și ieși, lăsându-mă să stau acolo, cu inima grea de remușcări.

În noaptea aceea, după ce m-am retras, m-am întors și răsucit ore întregi în așternut.

O iubeam pe Margot. Dintre toți copiii mei, ea și Henric erau cei mai inteligenți, combinând trăsăturile cele mai bune din sângele Medici și Valois. De ce o condamnam acum la o uniune lipsită de iubire, când știam câtă suferință aducea după sine acest lucru? Oare anii de război și conflicte mă înăspriseră atât de mult că nu mă mai gândeam de două ori când venea vorba despre fericirea ei? Poate că această căsătorie nu era menită să aibă loc. Încă o mai puteam opri, puteam merge la Carol și...

La ușă se auziră ciocănituri insistente. M-am uitat la lumânare, era topită aproape de tot. Era prea târziu pentru vizitatori. Apoi, am auzit vocea Lucreziei.

– Alteță, camerista lui Margot este aici. Spune că Înălțimea Sa este în pericol.

Am coborât șchiopătând prin galeriile întunecate până în aripa de vest a Luvrului, pe care o închisese pentru reparații. Gâfâiam, iar piciorul bolnav îmi pulsa. M-am oprit împreună cu Lucrezia în fața unei uși deschise.

– *Putain!* strigă o voce. O să te biciuiesc pentru asta.

La pocnetul biciului am uitat de durere și am dat buzna înăuntru. Margot era ghemuită după un cufăr, cu rochia cea roșie zdrențuită, acoperindu-și fața cu brațele sfâșiate. Carol stătea deasupra ei cu un bici de vânătoare în mână. Lângă fereastra închisă, Henric ținea

un stilet la gâtul nimănui altcuiva decât al tânărului de Guise. Ochii lui albaștri, mari de spaimă, îi întâlniră pe ai mei în momentul în care fiul meu îl împinse cu pumnalul, făcând ca sângele să picure în jos pe gâtul lui alb și puternic.

– Să o fac? șuieră fiul meu. Un de Guise mai puțin nu are nici o importanță pentru mine.

– Nu! strigă Margot. Lasă-l în pace. Nu e vina lui. Eu i-am cerut să ne întâlnim aici.

Abia atunci am observat că, încă o dată, atât ea, cât și de Guise purtau haine roșii. În momentul acela am înțeles, și o stare de greață se cuibări în mine. Ea era amanta lui de Guise, fusese amanta lui de luni de zile. Alegerea culorii roșii era, evident, o declarație pe care nu ar fi trebuit niciodată să o trec cu vederea.

Carol lovi din nou cu biciul, tăindu-i umerii. Geamătul ei mă împinse înainte. I-am smuls biciul din mână. El se întoarse brusc spre mine, mârâind ca unul din câinii lui. Am văzut ceva terifiant în ochii lui, un demon care se uita la mine, și am dat înapoi.

– Lasă-l pe de Guise să plece, i-am spus lui Henric.

Henric își retrase arma. De Guise fu cutremurat de un spasm.

– Doamnă, spuse el, mi s-a făcut o nedreptate. Privirea lui se mută la Henric, iar chipul fiului meu se întunecă.

– Eu am fost indus în eroare, spuse Henric cu o voce scăzută, tremurată, plină de o emoție pe care nu o mai auzisem niciodată din partea lui. Te-ai jucat cu mine de parcă aș fi fost un prost, și nu voi uita asta niciodată.

– Nu am vrut să fac lucrul ăsta, spuse de Guise încet, dar tu voiiai de la mine ceva ce nu-ți puteam oferi.

Henric dădu să se arunce asupra lui.

– Nu! Mi-am ridicat vocea, oprindu-l. Vei pleca imediat de la curte, i-am spus lui de Guise. Întoarce-te pe domeniul familiei tale, la Joinville, și rămâi acolo.

Făcu o plecăciune, strângându-și jiletca în jurul trupului. Îi aruncă o privire lui Margot înainte să iasă.

– Dacă te mai prind vreodată cu sora mea, strigă Henric în urma lui, o să te omor!

I-am făcut semn Lucreziei să închidă ușa și să o blocheze ca să nu intre cineva. Cu biciul încă în mână, m-am întors spre fiii mei.

– Ce e în neregulă cu voi? Este sora voastră. Cum ați putut să...

– E o târfă, scuipă Carol, cu buza de jos însângerată după ce și-o mușcase. E pe cale să fie logodită cu Navarra, dar se culcă cu de Guise pe la spatele nostru.

Mi-am înăbușit oroarea la vederea expresiei lui strâmbе, la umerii musculoși de la munca zilnică în fierărie.

– Du-te, i-am zis. Lasă-mă pe mine să mă ocup de asta.

– Da, replică Henric. Las-o pe mama să se ocupe. Îndrăznesc să spun că de Guise nu se va mai apropia de Margot vreodată.

Carol râse brusc.

– Da, și va sta departe și de tine, frate. Fără îndoială, Guast, frumușelul tău gardian, va fi încântat.

Henric îngheță. Apoi îl apucă pe Carol de braț și îl conduse afară, lăsându-mă singură cu Margot. Ea se forță să se ridice în picioare, iar părul i se prinse în sângele închegat de pe umeri.

– Este adevărat? am întrebat-o. L-ai lăsat pe javra aia de Guise să-ți ia virginitatea?

– Nu. Tremura incontrollabil. Eu... eu doar am vrut să îl văd, să... să îi spun adio. Vocea i se pierdu într-un oftat. Își îngropă fața în palme. Îl iubesc. Îl iubesc din toată inima și acum l-am pierdut pentru totdeauna din cauza voastră.

Mi-am dat seama că nu mă mai puteam mișca. Margot mă costase aproape totul, pentru că o dădusem moștenitorului unei familii care era cel mai neobosit dușman al meu. Cu toate astea, nu puteam da vina numai pe ea, căci și eu purtam o parte din vină. Îi subestimaseam puterea pasiunii și nu îmi dădusem seama cât de periculoasă putea fi. În cazul unui bărbat, acest implus era permis, chiar admirat, dar la o femeie necăsătorită, mai ales la o prințesă, putea duce la pieirea ei.

– Nu trebuie să îl mai vezi niciodată, m-am auzit rostind cu o voce inflexibilă, rece. Mă înțelege? Niciodată. Din momentul acesta, de Guise este mort pentru tine. La fel cum trebuie să fii și tu pentru el.

Ea își ridică ochii mari și înlăcrimați spre mine, plini de o durere pe care aproape că nu suportam să o văd. Mi-am întins mâna spre ea.

– Vino, trebuie să îngrijim rănile alea. Poți merge?

Ea dădu din cap și, împreună cu Lucrezia, am dus-o în apartamentele ei.

A doua zi, i-am scris ducesei de Guise pentru a o informa că doamna Porcien, rămasă văduvă de curând, ar fi o pereche excelentă pentru fiul ei. Văduva respectivă avea de fapt o vârstă de două

ori mai mare decât el, dar am presupus că tânărul își informase familia cu privire la situația lui neplăcută și deci nu vor exista obiecții. Nici nu au existat. De Guise s-a căsătorit cu mireasa lui într-o ceremonie făcută în grabă, chiar săptămâna următoare.

Eu m-am dus să îi dau vestea lui Margot. De Guise nu luptase pentru ea; nu comentase nici măcar o dată că ea era singura lui iubire, iar expresia înmărmurită de pe chipul ei spuse totul.

– Acum, am adăugat, te poți devota în întregime lui Navarra. Te vei mărita cu el, îl vei face să se convertească și îi vei naște fii pe care îi vei putea crește în religia catolică. Acesta este destinul tău.

– Destinul meu, repetă ea și zâmbi sumbru. Așa îi spui? Tu și Carol mi-ați luat totul. M-ați distrus. Vă urâsc pe amândoi. Aș vrea să fiți morți.

M-am uitat la ea în timp ce stătea întinsă în pat, ca un animal rănit pe cale să lovească.

– Bine, fie, am zis eu și am deschis ușa cu putere, dar, indiferent ce simți, vei face cum îți spun eu.

Nori de furtună pluteau deasupra castelului Chenonceaux și un vânt aspru ne flutura stindardele și hainele în timp ce așteptam alaiul reginei Jeanne.

Mâinile îmi erau amorțite în mănușile din blană de râs. La câțiva pași depărtare se afla Margot, într-o rochie din satin galben, cu gluga de culoarea nisipului căzută precum un voal distrus. Vânățiile se mai estompaseră, dar ea nu vorbea cu noi, purtând pe chip o mască de indiferență neclintită.

Vestitorii au suflat în trompete o notă stridentă. Câteva momente mai târziu, alaiul din Navarra își făcu apariția, venind înspre noi. Am scrutat cu privirea rândurile formate dintr-un grup mic de nobili îmbrăcați în negru, călare, care escortau o trăsură. Am pășit înainte ca să deschid portiera.

– Doamnă, sunt atât de încântată să...

Salutul mi se stinse în gât.

Regina Jeanne stătea afundată în perne, înfășurată într-o manta de blană, atât de slabă că părea să fie numai piele și os, cu părul argintiu dat pe spate și cu ochii învăluiți în umbre.

Unul din oamenii ei mă dădu la o parte pentru a o ajuta să iasă. Ea se sprijini de brațul lui și se uită la mine, atât de fragilă încât

părea că va fi luată de vânt. Dar chiar și așa slăbită, nu își pierduse atitudinea insolentă. Afișă un zâmbet cadaveric.

– În caz că te întrebi, doamnă de Medici, șopti ea, răspunsul este nu, fiul meu nu vine.

Jeanne stătea în picioare în apartamentul spațios, decorat cu satin albastru, pe care i-l oferisem. Nu părăsise camerele săptămâni întregi. Timp de câteva zile fusesem îngrozită că va muri înainte să cădem la o înțelegere și îi pusesem pe doctorii mei să o îngrijească. Acum, arăta mai bine, ușor îmbujorată, deși nu scăpase de tusea uscată și de încăpățănarea enervantă.

– Am spus nu. Nu îl voi aduce pe fiul meu aici până nu voi fi pe deplin mulțumită.

Mi-am pierdut toată răbdarea.

– Ce altceva mai vrei de la mine? am țipat, măsurând cu pași mari încăperea. Mai întâi insiști ca ceremonia să nu respecte ritualul catolic și te-am asigurat că se pot căsători în afara catedralei Nôtre-Dame, după care fiul tău și însoțitorii lui pot participa la o slujbă în rit hughenot, în timp ce noi ascultăm o mesă. Apoi mi-ai cerut ca, în cazul în care Spania amenință într-un fel Navarra, să jur să vă trimit trupe în ajutor și am fost de acord. În final, ai cerut acordul lui Coligny pentru această căsătorie și ți-am spus că l-a dat, după cum ai văzut singură din scrisoarea lui.

– Am văzut semnătura lui pe o scrisoare, da, dar de unde să știu eu dacă scrisoarea a fost a lui sau nu?

– Sigur că a fost a lui! Am făcut o pauză, coborându-mi vocea. Nu te-aș păcăli. Ți-am mai spus și înainte: copiii noștri trebuie să se căsătorească. Sunt ideali unul pentru celălalt și împreună vor arăta lumii că, deși nu ne rugăm în același mod, nu trebuie să pornim războaie din cauza diferențelor dintre noi.

– Când te-ai hotărât că putem trăi în pace? întrebă ea pe un ton acru. Înainte sau după ce ai pus un preț pe capul lui Coligny și ai distrus fortăreața hughenotilor, La Rochelle? Sau a fost atunci când i-ai adus pe spanioli să lupte împotriva noastră?

Mi-am încordat mâinile pe coapse.

– Ai venit atâta drum ca să te certî cu mine?

Un râs flegmatic îi hârâi în piept. Icni, își lipi o batistă de buze și, când o îndepărtă, pânza era pătată de sânge. Și-o vârî în manșetă fără să dea importanță.

– Am vrut să te văd din nou, zise ea. Am vrut să-mi mai plimb privirea pe infama Caterina de Medici și să aflu dacă tot ce se spune este adevărat, dacă te numesc „doamna Șarpe“ pentru că, asemenea unui șarpe, mușcătura ta îi ucide pe dușmani.

Un val de căldură se năpusti asupra mea. Cum îndrăzneam să stea acolo, înconjurată de buruienile hughenote, și să mă acuze pe mine, când ea îi ajutase pe dușmanii noștri? Am făcut un pas înainte, fără să îmi pese în clipele acelea dacă era de acord cu căsătoria sau dacă murea la picioarele mele. Ea se adânci în scaun.

Am făcut o pauză. Nu mă așteptam să dea înapoi astfel și nici să strângă cu atâta putere materialul rochiei. Când mă privi cu ochii umflați, mi-am dat seama că îi era teamă. Îi era teamă de mine. Ea chiar credea că sunt un monstru, așa cum susțineau pamfletele hughenotilor. Dăduse ascultare insinuărilor și zvonurilor, deși știa ce înseamnă să fii o femeie singură, cu un regat și copii de apărat.

Nu m-am putut abține să nu-i răspund cu un umor tăios.

– Ei bine, acum m-ai văzut, am zis cu un chicot. Arăt pe atât de malefică pe cât se spune?

– Faptul că aduci în discuție asta confirmă totul, replică ea.

– Atunci poți crede ce dorești; nu are nici un fel de importanță pentru mine. Îi ofer fiului tău o mireasă regală și protejarea regatului tău de Spania. Nimeni altcineva nu-ți va mai da atâta.

Mă privi în tăcere, apoi își împinse bărbia înainte.

– Nu mă poți manipula. Nu îl voi chema pe fiul meu și nici nu-ți voi da un răspuns decât dacă mi se permite să o întâlnesc pe fiica ta, singură.

Mă gândisem la asta. Desigur, Margot era aici. Dar puteam avea încredere în ea? Regretam ceasul în care îi dezvăluisem planurile mele, pentru că acum trebuia să mă bazez pe ea. Jeanne era de neclintit; îi va scrie altă serie de avertizări de moarte fiului ei, și el se va închide în castel. Speranța mea de a pune capăt conflictelor religioase s-ar fi năruit. Ar fi izbucnit războiul, așa cum era inevitabil, iar eu aveam din nou să fiu la cârma unui regat care se distrugea pe sine.

Decât dacă... În minte mi se înfiripă o idee. Încă mai aveam darurile de la Cosimo.

– Bine, i-am răspuns lui Jeanne. O voi trimite pe Margot la tine în după-amiaza asta.

Am coborât în biroul meu. Odată intrată acolo, am închis ușa și am scos cutia dintr-un sertar ascuns în perete. Deschizând capacul, am găsit cele două păpuși odihnindu-se pe patul lor de catifea.

Am ridicat silueta feminină.

„Trebuie să îi dai o identitate, atașând un obiect al persoanei respective.“

Tot ce îmi trebuia era o șuviță din părul lui Margot.

În ciuda supărării pe care o simțea față de mine și a obișnuitelor ei plimbări melancolice prin castel, Margot radia de sănătate, avea culoare în obraji pentru că își petrecea zilele în grădină, iar părul îi era o masă de bucle deschise de soare.

– Arăți minunat, i-am spus, iar ochii ei turcoaz se îngustară în timp ce m-am întins să îi dau o șuviță de păr peste umăr. Acum, nu uita să-i răspunzi la întrebări, dar fără să dezvălui prea multe. Nu trebuie să o obosim. I-am prins bărbia. Ai înțeles?

Ea se încruntă.

– Da. Voi fi o noră perfectă și cuviincioasă, și voi spune cât mai puține posibil.

– Exact. Am împins-o spre scară. Te voi aștepta în biroul meu.

După ce și-a ridicat fustele ca să urce treptele, mi-am încolăcit degetele în jurul șuviței ei de păr.

În birou, am tras perdelele pentru a face întuneric și am așezat pe birou două lumânări și păpușa. Mă simțeam ridicol, stând așa acolo, pe cale să înfășor părul fiicei mele în jurul unei figurine de ceară, în speranța de-a o constrânge să-mi îndeplinească dorințele. M-am îmbărbătat și am luat păpușa. Am aprins lumânările și m-am oprit. Și acum? Aveam acele. Ar trebui să înțep păpușa cu unul din ele pentru a-mi impune dorințele? Nu, asta ar putea dura. Parcă o vedeam pe Margot vorbind cu Jeanne și țipând din cauza unei dureri subite.

Dacă aș fi îngenuncheat? Ar fi fost un sacrilegiu? Cred că da. Mai bine nu făceam asta.

Mi-am întins mâinile spre lumânări și am închis ochii.

– Eu, Caterina de Medici, am șoptit, invoc asupra ta, Marguerite de Valois, singura mea dorință. Voința ta este acum a mea. Îi vei spune lui Jeanne de Navarra tot ce vrea să audă și nimic care ar putea să îi trezească suspiciuni.

Am deschis un ochi. Nu am simțit nici o prezență stranie, aerul nu părea mai dens și nu aveam furnicături, așa cum simțeam de fiecare dată când aveam viziuni sau când mă întâlneam cu Nostradamus. Dacă îmi era ușor să fac vrăji, acest lucru nu ieșea la suprafață. Am ridicat iar păpușa, am strâns-o în căușul palmelor și am repetat vraja. Mi-am amintit că citisem undeva că sângele este esențial în vrăji. Am deschis cutia, am scos un ac și m-am înțepat la deget. Imediat apărură un strop de sânge închis la culoare, pe care l-am urmărit cum se scurge peste unghie, ca apoi să cadă pe fața păpușii. Am rămas nemișcată, încordându-mă să aud bufnitura de deasupra capului meu, care avea să anunțe căderea subită a lui Margot pe podea.

Nimic.

Am șoptit din nou incantația. Am scos amuleta din interiorul corsetului și am lipit-o de păpușă. „Rău contra rău“, spusese Cosimo. Apoi am așteptat, gândindu-mă că vrăjile, asemenea parfumurilor și poțiunilor, aveau nevoie de timp pentru a crește, a se amesteca și a crea efectul dorit. După un timp, care credeam eu că era suficient, am stins lumânările, am adunat obiectele și le-am pus la locul lor în ascunzătoare. În ultimul moment, un licăr de vinovăție mă făcu să scot amuleta de la gât și să o ascund și pe ea în cutie, alături de sticluța bătrânului maestru Ruggieri. După aceea am dat la o parte perdelele și am deschis fereastra. Așezându-mă la birou, am întins în fața mea o coală de pergament și am înmuiat pana în cerneală.

Acela a fost momentul în care am început să scriu aceste confesiuni.

Orele treceau în timp ce au retrăiam trecutul, umplând pagină după pagină cu amintiri. Când Margot ciocăni la ușă, am privit în sus ca prin ceață. Ea intră.

– Regina dorește să te vadă.

Am îndesat paginile într-o mapă. O ciudată senzație de liniște puse stăpânire pe mine în timp ce mergeam spre camerele lui Jeanne. Am găsit-o așezată la biroul sculptat, cu o pană în mână. Își pusese o rochie albastră și perle – o extravagantă neobișnuită pentru ea. Se întoarse pe scaun. Părea calmă, de parcă ar fi luat o băutură revigorantă. Dacă asta se datora magiei mele, atunci avusesese consecințe neașteptate.

– Doamnă, nu știu cum ai reușit acest lucru, dar fiica ta este cea mai virtuoasă prințesă pe care am avut privilegiul să o întâlnesc. Îmi întinse pagina pe care o scrisese. Aici se află acordul meu. Atâta timp cât îndeplinești termenii pe care i-am discutat, cred că va fi o soție excelentă pentru fiul meu. Ea spune că nu se poate gândi la un privilegiu mai mare decât acela de a fi regina Navarrei și de a locui în regatul nostru.

Nu credeam că vraja avea să funcționeze. Cum ar putea un asemenea ritual insipid să realizeze imposibilul? Și totuși așa se întâmplase, deși nu într-un totuș după cum dorisem. Eu voiam ca Margot și Navarra să locuiască în Franța; el nu trebuia sub nici o formă să se întoarcă în țara lui, unde avea să fie înconjurat de protestanți care să îl monteze împotriva noastră.

– Spune că nu îmi poate îmbrățișa religia, continuă Jeanne, dar când i-am spus că fiul meu va dori ca moștenitorii lor să fie creștuți ca protestanți, mi-a răspuns că e de datoria ei să i se supună, ca soție.

A trebuit să îmi mușc limba, altfel aș fi izbucnit într-un râs sarcastic. Chiar că Margot era fiica mea! Se abținuse să nu îi trezească suspiciuni și, în același timp, reușise să îi promită ceva ce știam prea bine că nu avea să permită. Pierderea lui de Guise încă îi mai ardea sufletul. Se părea că făcea totul ca să-mi țină piept, dar urma căsătoria și, în curând, Navarra avea să fie sub controlul meu.

– Voi veni cu voi la Paris, adăugă Jeanne, spre uimirea mea. Margot mi-a cerut să o ajut cu trusoul. De asemenea, îi voi scrie fiului meu. Ai spus că ți-ar plăcea să se căsătorească în luna august?

Am dat din cap, căutând pe chipul ei un semn de dezamăgire, dar nu am găsit nimic, mai ales că ea nu se pricepuse niciodată să-și ascundă sentimentele.

– Da, în august, am spus și am respirat ușurată. Vom pune la cale cea mai sofisticată nuntă pe care a văzut-o vreodată Franța.

– Nu prea sofisticată, mă dojeni ea. Religia mea iubește modestia. Și acum trebuie să mă odihnesc. Ne vom întâlni mâine pentru a discuta detaliile. Putem lua prânzul împreună, *al...* cum spuneți voi, italienii?

– *Al fresco*, am zis eu. Da, asta ar fi frumos.

După ce am lăsat-o singură, nu m-am putut abține să nu mă minunez de faptul că destinul, acest clovn suprem, adusesese laolaltă o asemenea pereche de soacre.

TREIZECI

După ce s-a instalat în proaspăt renovatul Hôtel de la Reine, Jeanne se lăsă prinsă în aranjamentele pentru nuntă de parcă nu ar fi fost niciodată bolnavă, trăgând de mine prin tot Parisul ca să văd câte un balot de material, o pereche de lumânări sau un set de tacâmuri. Într-un magazin aflat pe malul stâng al Senei, a admirat atât de mult o pereche de mănuși fine italiene tivite cu aur, că i le-am cumpărat. Le-a acceptat cu o bucurie de copil, dovadă că nu era imună la vanitate. Mi se părea fascinant să o văd cum devine femeia care ar fi putut să fie dacă devotamentul ei religios nu i-ar fi încătușat inima.

Imediat ce am primit vestea că fiul ei a plecat din Nérac, am ordonat să se facă afișe care să invite pe toată lumea din regat la Paris, pentru a lua parte la marele eveniment. Totul decurgea așa cum fusese plănuțit până într-o seară, când am primit vestea să Jeanne căzuse bolnavă.

M-am grăbit cu Margot la Hôtel de la Reine, printr-o ceață întunecată. Când am ajuns, am găsit holul de la parter plin cu oameni îmbrăcați în negru, toți hughenoți. Ca la un semn, s-au întors spre noi, înclinându-se cu rigiditate.

Din mijlocul lor a pășit spre noi Coligny.

Arăta mai sănătos decât ultima dată când l-am văzut, avea fața mai rotundă și mai odihnită, iar trupul îi era mai plin și ochii, alerți, pătrunzători. Timpul petrecut la Châtillon împreună cu noua lui soție făcuse minuni pentru el și, în timp ce se apleca în fața noastră, un șuvoi de groază îmi îngheță venele.

– Nu știam că te-ai întors, am spus. Ar fi trebuit să ne dai de veste, domnule.

– Iertați-mă. De-abia am ajuns și m-am instalat în casa mea din oraș, când am auzit că Alteța Sa de Navarra este bolnavă. Am zis că e mai bine să vin aici prima dată, să îmi ofer ajutorul.

Am detectat un ton ascuns în vocea lui, ceva ce nu puteam identifica foarte clar. Cât de serioasă era boala asta a lui Jeanne? Oare urma să fim în doliu înainte ca fiul ei să sosească?

Ca și cum mi-ar fi citit gândurile, Coligny adăugă:

– E prea slăbită ca să vină jos.

– Atunci, vom merge noi la ea.

I-am făcut semn lui Margot. Coligny ne conduse printre hughe-
noți, care se traseră într-o parte în tăcere. Starea de agitație îmi
crescu. Jeanne era musafira mea. Oare credeau că îi făcusem rău?

În dormitorul ei, Jeanne ședea sprijinită de perne, cu fața mai
palidă decât așternuturile. Scânteia de viață care o făcuse să
gonească prin Paris îi consumase toată energia.

– Doamnă, murmură ea, mi se apropie ceasul.

– Prostii. Am bătut-o ușor pe mâna rece și fragilă. Te-ai surme-
nat prea mult. În curând, vei fi din nou pe picioare. Avem o nuntă
de plănuit, îți amintești?

Privirea ei se mută asupra lui Margot.

– Vino mai aproape, draga mea. Trebuie să îți spun ceva.

Margot se aplecă spre buzele ei lipsite de culoare. Am auzit-o
vorbind în șoaptă. Fiica mea dădu din cap.

– Da, spuse ea. Așa voi face. Promit.

Jeanne oftă. Ochii i se închiseră de oboseală, iar preoții ieșiră
din firidă. Întorcându-ne spre ușa dormitorului ca să ieșim, am
văzut mânușile tivite cu aur pe care i le dădusem, aruncate pe o
masă lângă șemineu. Erau întoarse pe dos și aveau degetele tăiate.

– Îl voi trimite pe domnul Paré, doctorul de la curte, să o în-
grijească, i-am spus lui Coligny în fața camerei. Are nevoie de
îngrijiri speciale și...

– Cu permisiunea dumneavoastră, acest lucru nu va fi necesar.
Vocea lui era rece, de parcă s-ar fi adresat unui străin care se băga
unde nu-i fierbe oala. Am chemat deja un medic cu experiență.
Va ajunge aici până la căderea nopții.

Luată prin surprindere de tonul său, am făcut o mică reverență
și am plecat. Pe drumul de întoarcere la Luvru, am iscodit-o pe
Margot.

– Mi-a cerut să îi protejez fiul, îmi răspunse ea.

– Să îl protejezi? M-am încruntat, amintindu-mi că Nostradamus îmi adresase și mie aceleași cuvinte. De ce?

Își ridică privirea spre mine.

– Nu ai văzut asta pe fețele lor, în felul în care Coligny ți-a vorbit?

Am înghețat. Era vorba despre ceea ce sesizasem în tonul lui Coligny, dar nu reușisem să înțeleg – suspiciune. Erau suspicioși pe mine.

– Doar nu vorbești serios, am spus, râzând aspru. Jeanne e bolnavă de ani de zile, toată lumea știe asta. Chiar Coligny a pomenit lucrul acesta.

– Părea că se simte destul de bine în ultimele zile. Privirea lui Margot mă sfredelea. Tu ai cumpărat mănușile alea pentru ea, nu-i așa? De ce le-au tăiat degetele?

Știam de ce. Era un vechi truc inventat de Borgia: otrava se aplica în interiorul mănușii, iar cel care le purta nu avea habar de nimic, decât când era prea târziu. Tăiaseră degetele ca să le examineze.

Vocea îmi tremură.

– *Dio mio*, sunt nebuni. Cum ar putea să creadă că i-aș face rău?

– Când moare, ar trebui să ordoni să se facă o autopsie, ca să nu existe dubii.

– Și tu te îndoiești? am întrebat-o și mi-am ținut răsuflarea, temându-mă de răspunsul ei.

– Nu, zise încet, dar eu nu sunt hughenot.

Jeanne de Navarra a murit în după-amiaza următoare. Am urmat sfatul lui Margot și l-am trimis pe Paré să facă o autopsie, care a scos la iveală o infecție foarte mare la plămâni și care a confirmat faptul că murise din cauza bolii. După câteva ezitări – pentru că mă temeam că se va folosi de moartea ei pentru a anula aranjamentul nostru –, am scris o scrisoare de condoleanțe fiului ei, i-am îmbălsămat trupul lui Jeanne și l-am trimis în Navarra pentru înmormântare.

Spre ușurarea mea, Navarra îmi răspunse că nu-și va amâna plecarea și, pe la mijlocul lunii iulie, intră în Paris sub un cer ars de soare.

O căldură nemiloasă se coborâse asupra noastră; oamenii dormeau pe acoperișuri și se înghesuiau pe malurile Senei pentru puțină răcoare, în timp ce asasinii, cerșetorii și hoții umpleau atmosfera aproape arhaică a unui oraș plin până la refuz cu mii de hughenoți și catolici veniți din toată Franța să vadă nunta. În timp ce Navarra înainta călare împreună cu alaiul lui hughenot, cei care îi împărtășeau religia îl salutau cu urale atât de asurzitoare, că nu-i mai lăsau să se audă pe cei câțiva catolici care îndrăzneau să strige epitete jignitoare, astfel încât părea că tot Parisul răsuna de ovații pentru el.

Am privit de la balcon cum se apropia. Eram nerăbdătoare să îl văd din nou, să văd cu ochii mei dacă devenise bărbatul mândru din viziunea mea de demult. Când descălecă în curtea palatului, o siluetă scundă și îndesată, îmbrăcată în negru, i-am făcut semn lui Margot, care arăta curată ca un nor în rochia ei de catifea de culoare albastru-deschis, cu perle prinse în păr și înfășurate în jurul gulerului.

Am coborât în sală. Aceasta era plină de curteni, o adunătură deșănțată, amestecată cu oamenii îmbrăcați în haine de dolii ai lui Navarra. Scrutând mulțimea de nobili hughenoți, nu l-am văzut pe Coligny. Eram ușurată. Ultimul lucru pe care îl voiam era ca fața lui mohorâtă să strice ocazia.

Navarra stătea lângă podium cu Carol, care purta o jiletcă și o pălărie cu pană, și cu Hercule, îmbrăcat în haine de satin de culoarea carneolului. Carol vorbea mult cu vărul său Bourbon, în timp ce Hercule, în vârstă de optsprezece ani, împopoțonat și scund, îl privea plin de curiozitate.

– Îți spun, a fost cea mai bună vânătoare dintotdeauna, l-am auzit pe Carol exclamând. Am ucis mistrețul dintr-o singură lovitură. O singură lovitură! Coligny a spus că nu a mai văzut așa ceva. Nu-i așa, Hercule?

Fiul meu cel mic ridică din umeri. L-am văzut pe Navarra aruncându-și capul pe spate și râzând, cu părul roșcat și sălbatic căzând în jurul feței sale arse de soare. Pe măsură ce mă apropiam cu Margot, se întoarse spre noi.

Aproape că m-am oprit pe loc.

Arăta exact ca bărbatul care apăruse în viziunea mea, cu mulți ani în urmă, de la trăsături până la râsul care îi făcea ochii verzi să strălucească.

Oamenii lui se apropiară de el. Chiar în spatele cercului pe care îl formau, l-am văzut pe Henric al meu, strălucitor în catifea violet, cu părul curgându-i pe umeri și cu o perlă atârându-i de o ureche. Un zâmbet batjocoritor îi curba buzele, iar brațul i se odihnea neglijent pe umărul prietenului său, Guast.

Am întins brațele spre Navarra.

– Copilul meu, cât de mult ai crescut.

– *Tante* Caterina, spuse el înclinând capul. A trecut mult timp.

L-am strâns în brațe. Trupul lui puternic era plin de mușchi; duhnea a transpirație. Jiletca lui neagră își pierduse din culoarea intensă și era demodată, fără să aibă ornamente sau dantele de nici un fel. Pe măsură ce mă retrăgeam și îi analizam ochii cu genele lor dese, aproape feminine, maxilarul puternic și gura inteligentă, claiă nestăpânită de păr și lățimea impresionantă a umerilor, mă gândeam că are o masculinitate bucolică, rar întâlnită la tinerii noștri francezi.

– Ești imaginea întruchipată a unui rege, am spus. Inima mea se bucură să te vadă.

– Aș fi preferat mai degrabă să fiu prinț, astfel ca mama să mai fie în viață, replică el.

– Da, desigur. Sărmana de ea, era atât de mândră de tine. Sunt sigură că zâmbește de acolo de sus la noi chiar în acest moment. Haide să o cunoști pe Margot.

Am pășit într-o parte. Margot se împiedică de marginea rochiei și veni față în față cu Navarra. Am văzut cum s-a îmbujorat.

– Vere, murmură ea și se aplecă să îi sărute obrazul alb.

– Te cheamă Margot, corect? Nu Marguerite, spuse el pe un ton blând, zâmbind. Sau s-au schimbat lucrurile de ultima dată când te-am văzut? Mai bine spune-mi acum, da? Avem o viață întreagă în fața noastră.

Ea ezită. Evident, nu se așteptase să aibă simțul umorului.

– Margot e bine, spuse ea pe un ton rigid. Sau spune-mi cum dorești. Nu se pune problema să am de ales.

Am râs cu voce tare.

– Nu-i așa că sunt încântători? am zis eu, uitându-mă în jur, la curtenii care ne priveau.

Toată lumea izbucni în aplauze.

– Un toast! strigă Carol.

Smulse două pahare de la un paj, stropind cu vin roșu pe jos în timp ce îi înmâna unul lui Navarra. Celălalt i-l întinse lui Margot, lăsându-mă să mă servesc singură. Hercule alunecă în față și aproape răsturnă și tava, și pe pajul care o ducea, în încercarea lui de a se întinde după un pahar. Zâmbetul lui Henric se lărgi; el nu se mișcase din locul în care stătea.

Carol ridică paharul.

– Pentru vărul meu, Navarra și sora mea, Margot! Bău până la fund și toată lumea îl urmă. Acum, să mâncăm!

Cu o fluturare a pelerinei, Carol se întoarse pentru a conduce curtea în sala de banchet. Când m-am întins spre mâna lui Navarra, pentru că voiam să îl așez alături de mine, Margo spuse:

– Iartă-mă, milord, dar mă doare capul. Eu o să mă retrag.

M-am uitat lung la ea. Margot mă ignoră, făcând o reverență în fața lui Navarra și traversând sala, însoțită de doamnele ei de companie, îmbufnate pentru că erau obligate să o urmeze. Navarra își ridică sprâncenele. Eu am chicotit.

– Nervi de viitoare mireasă. Nu e nimic îngrijorător. Se simte copleșită.

În momentul în care festinul luă sfârșit, Carol se ridică și plecă, așa cum făcea de obicei. Aproape că nu vorbisem deloc cu Navarra, deoarece Carol monopolizase conversația, întrebându-l despre tot, de la vremea din regatul său, până la modurile preferate de a vâna. Am observat că Navarra îi răspundea amabil, dar că nu oferea niciodată mai multe informații decât cele care i se ceruseră; cu toate că băuse mai mult decât părea omenește posibil, tot părea treaz când se întinse în scaun, privind cu interes la bufoneriile curții. Pe locul său de lângă tronul gol al lui Carol, Henric se scobea între dinți un o scobitoare de argint, în timp ce Hercule se puse să mănânce un platou întreg de migdale zaharisite.

Dansurile erau pe cale să înceapă. Curtenii se aliniară pentru saltorello, un dans exuberant care le permitea doamnelor să își etaleze picioarele și bărbaților să-și arate agilitatea. Un grup de femei fardate puternic – curtezane cu decolteuri adânci și buze înroșite – se plimbă prin fața podiumului, iar o frumusețe nerușinată cu un diamant lipit de obraz făcu cu ochiul.

Navarra își îndreptă ținuta, chiar și Hercule încetă să se mai îndoape cu migdale.

– Cine sunt doamnele acelea? mă întrebă Navarra, cu vocea îngroșată din cauza vinului și indolenței.

– Sunt membre ale curții, am spus.

– Sunt, cumva, doamne care slujesc în casă? Am auzit un zvon că angajezi cele mai desăvârșite femei ca să te servească. Sunt numite Escadrila Zburătoare, deoarece călăresc la vânătoare ca niște amazoane. Ochii îi străluciră. Mie îmi place să vânez. Îmi place foarte mult.

Cu colțul ochiului, l-am văzut pe Henric, lipindu-și o mână la gură pentru a-și înăbuși râsul.

Drept să spun, nu auzisem niciodată de această așa-numită Escadrilă Zburătoare, dar multe femei de la curte își câștigau existența de pe urma bărbaților, așa că, dacă numele se potrivea, de ce să îl contrazic? Voiam ca oaspetele nostru să se simtă ca acasă.

– Ar trebui să te duci la ele, am zis eu. Sunt mereu nerăbdătoare să aibă însoțitori noi cu care să vâneze.

El s-a ridicat, trecându-și mâinile peste jiletca mototolită. Am întâlnit privirea lui Henric și aproape că am izbucnit în râs. Poate că Jeanne îi servise fiului ei povești sordide despre obscenitatea noastră, dar se părea că doar îi stârnise interesul, pentru că acum se uita la târfele noastre de parcă ar fi fost bucăți de vânat de calitate pe care era nerăbdător să le guste.

Am pocnit din degete către Hercule.

– Însoțește-l pe vărul tău.

Hercule țâșni lângă el. În momentul în care au părăsit podiumul, au fost înconjurați de prostituate, degetele lor cu unghii vopsite în roșu mișcându-se peste tot, conducându-i mai departe.

M-am lăsat pe spătarul scaunului. Henric veni lângă mine.

– Escadrila Zburătoare? E un nume destul de desuet. Ideea ta, presupun?

– Deloc. L-am ciupit de obraz. Cine știe ce monstruozițată i-a spus Jeanne despre mine? Dar tocmai și-a pierdut mama și, dacă are nevoie de mângâieri feminine, cine suntem noi să îi refuzăm dorința?

– Târfele alea cu siguranță se vor descurca, dar mă întreb ce va crede Margot?

– Mă îndoiesc că o să-i pese, i-am mărturisit eu, luându-mi paharul. Ai văzut cum a plecat din sală de parcă ar fi purtat o coroană de spini? Ai zice că o mărit cu însuși Satana.

– Tânjește după Guise. Își întoarse privirea spre sală. Și, aparent, și el tânjește după ea. Am auzit că e indignat de faptul că îndrăznim să o mărităm pe Margot cu un eretic și că va protesta la nuntă.

L-am privit brusc.

– Ar fi bine să n-o facă. I-am interzis să vină la curte până nu îl chemăm noi. Dacă va continua să cauzeze probleme, se va trezi obligat să stea numai pe domeniile sale, pentru toată viața.

– Când a oprit lucrul acesta vreun de Guise? replică Henric. Sunt la fel de răi ca și Coligny.

Am simțit o neliniște când am văzut că i se întunecă expresia. Aversiunea lui bruscă față de Guise mă enerva, pentru că, până la altercația cu Margot, ei doi fuseseră prieteni. Și preferam să fie așa; Guise nu era cineva pe care să îl las de capul lui, având în vedere că tatăl lui fusese le Balafre.

– Ei bine, nu vreau ca Guise sau altcineva să ne strice nunta, am zis. Uite, ăla de acolo, cu tinerii aceia, nu e prietenul tău, Guast? De ce nu te duci la el?

– M-am săturat de Guast. E lacom, mereu îmi cere câte ceva. Acum vrea o maimuță, de parcă le cresc în camerele mele, în copaci.

– Dă-i-l pe fratele tău, Hercule, am glumit, și Henric râse.

– Mamă, ești grozavă! Se aplecă să mă sărute și se duse la avarul său prieten.

Am oftat. Mă durea piciorul. Voiam să fiu în pat. Ridicându-mă, am traversat curtea și am urcat pe scări. În ultimul moment, m-am hotărât să merg să văd ce face Margot. Am bătut la ușa ei, iar una dintre doamne mă primi înăuntru.

Lumina lunii strălucea argintie prin fereastră. Fiica mea stătea în fața ei, încă îmbrăcată în rochia de gală, iar lumina fantomatică făcea halouri în jurul perlelor din părul ei. La vederea ei, mi s-a înmuiat inima. Părea mică și singură. Mi-am amintit că avea numai nouăsprezece ani, că era încă o fetiță din multe puncte de vedere...

– O să arăți obosită mâine dacă nu dormi destul, i-am zis.

– Cui îi pasă cum arăt? Dacă vreau să stau trează, o s-o fac. Sau îmi refuzi și dreptul ăsta?

Am pășit spre ea.

– Copila mea, ai o viață întreagă în fața ta. Încearcă să nu devii plină de amărăciune înainte de vreme. Aceste prime suferințe din dragoste vor trece în timp. Se estompează și le uităm.

– De unde știi tu? Nu ai iubit niciodată pe nimeni.

– Nu e adevărat, am spus și m-am simțit dintr-odată atât de bătrână, de obosită. Crezi că mă cunoști, dar nu e așa. Am învățat că fie acceptăm ceea ce ne dă viața, fie murim. Este simplu.

– Eu aș prefera să mor.

– Dar nu o să mori. M-am aplecat spre silueta ei nemișcată și mi-am lipit buzele de obrazul ei uscat. Vei trăi. Nu poți face altceva. Ești fiica mea.

Ziua nunții se apropia. Îl urmăream pe Navarra prin spionii lui Birago și eram mulțumită să aflu că îmbrățișase cu plăcere distracțiile din Paris. Dacă era îndoliat după mama sa, se străduia din răspuțeri să ascundă acest lucru, bând în tavernele noastre cu camarazii lui hughenoți până dimineața și culcându-se cu orice târfa îi ieșea în cale. Nu era văzut nicăieri alături de Coligny, ceea ce mă bucura mai mult decât orice, până când Birago veni la mine.

– Este vorba despre Maiestatea Sa, zise el, iar eu m-am așezat la biroul unde mă ocupam de corespondența fără sfârșit. Unul dintre informatorii mei l-au văzut strecurându-se afară prin camerele servitorilor, îmbrăcat cu o mantie cu glugă. Cum iese des în felul acesta ca să se ducă la distracțiile sale, nimeni nu s-a gândit să mă atenționeze. Numai după ce a fost văzut din nou, acum două zile, omul a venit la mine.

– L-a urmărit? am întrebat.

– Da. Maiestatea Sa s-a întâlnit cu Navarra și au... În loc să vorbească, a tușit ciudat, acoperindu-și gura cu mâna.

– Îmi imaginez, am spus eu sec. Cel puțin, sper că era un bordel scump.

– Nu, doamnă. Birago își ridică privirea îngrijorată spre mine. Nu s-au dus la nici un bordel. S-au dus la casa din oraș a lui Coligny, din Rue de Bethisy.

Am rămas tăcută.

– Știi ce au făcut acolo? am spus într-un sfârșit.

– Mă tem că nu. Spionii mei sunt zeloși, dar nu au reușit să ajungă în camerele personale ale lui Coligny. Am reușit să mituiesc un bucătar, dar, desigur, nu a auzit nimic.

Mă simțeam de parcă nu aș fi putut trage destul aer în plămâni.

– De câte ori s-au întâlnit?

Clipi cu ochii umezi.

– Cel puțin de două ori. Carol a ales să meargă la el, după ce Coligny a refuzat apartamentele pe care i le-a oferit la curte. Coligny a spus că se simte mult mai confortabil în casa lui din oraș, deoarece a venit la nuntă cu niște oaspeți pe care i-ar putea găzdui mai bine acolo.

– Oaspeți... am repetat eu.

Mi-am amintit chipurile bărbaților pe care îi văzusem când fusesem la căpătâiul lui Jeanne. Recunoscusem câțiva nobili hughe-
noți de seamă, dar, la vremea aceea, având în vedere circumstanțele, nu îi luasem în seamă.

– Află tot ce poți, am zis. Trebuie să știi câți din acești prieteni ai lui sunt cazați în casa aia și ce pun la cale. Pentru că pun ei ceva la cale, de asta nu am nici o îndoială.

– Da, doamnă. Și Carol? Să vorbesc cu el?

– Nu. Lasă asta pe seama mea.

Birago dădu din cap și ieși. Simțind o durere ascuțită în mână, am privit în jos.

Fără să-mi dau seama, sfărâmasem pana de scris.

M-am dus direct în apartamentele fiului meu. În camera lui era haos; hainele și accesoriile de vânatoare erau aruncate peste tot, iar câinele lui de vânatoare rodea un os în timp ce Carol, aflat lângă ușă, își azvârlea o pelerină pe umeri. Dacă aș fi venit un minut mai târziu, nu l-aș mai fi găsit.

S-a întors spre mine și s-a albit la față.

– Ce... ce faci aici?

– Am venit să te văd. Deranjez? Pleci undeva?

– Eu... eu tocmai... e o ceată nouă de căprioare lângă Vincennes, iar eu și Navarra ...

M-am așezat în fața ușii.

– Nu mă minți. Te duci să-l vezi pe Coligny, nu-i așa?

El se eschivă, cu o expresie de stupefacție absolută pe chip.

– Coligny? De ce ai crede asta? Nu mă duc să-l văd. Lui nu-i mai place să vâneze.

– Poate că nu-i mai place vânatul, am replicat eu. Știu despre întâlnirile voastre. Știu că te-ai dus în secret acasă la el, împreună cu Navarra. Am făcut o pauză. Ochii i se măriră, iar gura i se mișcă

de parcă s-ar fi chinuit să caute o scuză. Nu are rost să te ascunzi de mine, am adăugat. Ai lăsat să se înțeleagă foarte bine că vrei să conduci așa cum crezi de cuviință. Spune-mi doar adevărul și voi pleca de la curte chiar azi.

– Tu... tu nu poți să pleci, se bâlbâi Carol. Trebuie să participi la nunta lui Margot cu Navarra.

Am râs crispată.

– Ce nuntă? Dacă vrei să faci un pact cu Coligny, riști totul. Cel puțin fie-ți milă de mine și nu mă lăsa să fiu martoră la așa ceva.

Chipul i se însenină.

– Dar nu am fost de acord cu nimic! Doar am ascultat. Îți jur.

– Ce ai ascultat?

Am văzut cum i se scurge culoarea de pe față. M-a privit cu un amestec de uimire și teamă, astfel încât, pentru o clipă, m-am întrebat unde greșisem, cum de nu reușisem să-mi dau seama că grija mea constantă față de el nu va învinge niciodată influența unui om precum Coligny. Fiul meu era vulnerabil; își pierduse tatăl la o vârstă fragedă, îl văzuse pe fratele lui suferind sub influența familiei de Guise și îndurase ani de război. De când o biciuise pe Margot, simțeam că ceva se rupsese în sufletul lui. Iar acum, Coligny îi exploata slăbiciunea, se folosea de dorința lui disperată de a păstra pacea și de a fi perceput ca un rege care nu depindea de sfaturile mamei lui.

– Ce vrea de la tine? am zis. Nu te voi învinui pe tine, îți promit. Știu ce simți, știu cum ne poate convinge să credem aproape orice. Doar spune-mi.

Își frământă pelerina în mâini, cu privirea rătăcită, ca și când ar fi vrut să găsească o scăpare.

– El... el... L-am văzut înghițind cu greu. El vrea să te exilez din Franța, izbucni Carol. Spune că vei aduce și mai multă distrugere asupra noastră, că ai fi putut s-o otrăvești pe Jeanne de Navarra și că îl vei obliga pe fiul ei să se convertească. Dacă se va întâmpla asta, el spune că hughenoții vor trebui să meargă la război pentru a-l apăra pe Navarra.

Simțeam cum furia fierbea în mine, dar m-am forțat s-o opresc și să-mi păstrez vocea lipsită de inflexiuni, de parcă ceea ce tocmai îmi spusese nu era o surpriză.

– Ți-a spus toate astea, nu-i așa?

– Da! Dar noi nu l-am crezut. Navarra i-a zis asta. El a spus: „O să mă căsătoresc cu Margot și îți jur că nimic de pe lumea asta nu mă va convinge să mă convertesc“. Carol se aruncă spre mine, prinzându-mi mâinile. Iartă-mă. A cerut să mă vadă și nu am putut să-l refuz, dar știu că am greșit lăsându-l să-mi zică lucrurile alea.

Am privit în jos, la degetele noastre încolăcite.

– Și totuși te duceai să îl vezi din nou, m-am auzit spunând și am rămas uimită de abilitatea mea de a ascunde furia și teama care se adunau în sufletul meu.

– Ca să-i spun nu. Aveam să-i spun că nu te voi trimite niciodată de aici.

Mi-am tras mâinile și, intenționat, am făcut un pas înapoi. Carol icni de parcă l-aș fi lovit.

– Nu, nu mă lăsa, șopti el. Mamă, te rog. Mie... mi-e frică de el. Îmi spune că nu trebuie să te ascult, că mă vei duce pe o cale greșită, spuse el, tremurând. Vreau atât de mult să îl cred când spune că pot fi un rege extraordinar, dar mă privește atât de ciudat, de parcă nu mă vede. Mi-a promis că mă va ajuta să readuc pacea și gloria în Franța, dar nu cred că eu sunt cel pe care vrea să-l îndrume.

Sărmanul meu fiu. Coligny îl hipnotizase, îl amețise cu vorbe și minciuni. Însă Carol era mult mai receptiv decât fusesem eu. Deja simțise că el era numai mijlocul prin care Coligny voia să-și îndeplinească scopul. Lui Coligny nu îi păsa de fiul meu. El îl voia pe Navarra, prințul lui campion, moștenitorul reginei sale moarte; Navarra, care avea drept de sânge la succesiune. El voia ca Navarra să moștenească Franța. De-asta semnase scrisoarea către Jeanne, de aceea căuta să-mi submineze autoritatea. Dacă el m-ar putea înlătura, hughenoții ar duce un război până când nu ar mai rămâne nimeni care să obiecteze la dreptul lui Navarra de a ocupa tronul.

– Carol, am început, atingându-i umărul. Trebuie să îmi promiți că nu o să-l mai vezi niciodată. Lui nu îi pasă de tine. Este un mincinos. A fost mereu un mincinos și un trădător.

Gura îi tremura. În ochi i se adunaseră lacrimi.

– Promit, șopti. Așa va fi.

L-am tras aproape.

– Nu plânge, am murmurat. Sunt aici. Te voi proteja mereu.

L-am chemat pe Birago și l-am lăsat pe Carol sub supravegherea lui, cu gârzi la ușă. Apoi m-am întors în biroul meu, unde Lucrezia închisese obloanele pentru a stăvili căldura amiezii.

Am stat mult timp în tăcere, retrăind trecutul.

L-am văzut din nou, așa cum se prezentase la banchetul meu nupțial, un tânăr serios îmbrăcat în culoarea fildeșului și cu ochi frumoși. Mi-am amintit de apusul de la Saint Germain, când i-am cerut ajutorul împotriva clanului de Guise și, mai târziu, la Che-nonceaux, când a făcut dragoste cu mine. Fiecare vorbă pe care am schimbat-o, fiecare atingere mi-a trecut acum din nou prin mine. Iar când am terminat, iar amintirile se strânseseră la picioarele mele ca niște hârtii mototolite, mi-am dat seama că nu erau multe, de fapt erau numai câteva, dar suficiente cât să umple o viață întreagă.

Se lăsa noaptea. Lucrezia se strecură înăuntru ca să aprindă lumânările și să întrebe de cina mea. Nu era plănuit nimic ceremonios pentru noaptea aceea, așa că am rugat-o să mă servească în cameră. Nu am mâncat mult. Îngrijorată, m-a întrebat dacă mai aveam nevoie de altceva.

– Da, i-am zis. Spune-i lui Henric că trebuie să îl vad.

Henric veni la scurt timp după aceea, îmbrăcat în pantaloni largi de un roșu-aprins și o cămașă dezlegată care îi dezvăluia cârlionții de pe pieptul său bine făcut. Părul îi cădea ca o claiă neagră peste umeri; ochii îi străluceau de la vinul băut la cină, amintindu-mi de bunicul lui, Francisc.

– E ca în Hades aici, zise el. Ai o panglică?

Am desfăcut un șiret de la mâneca mea. Își prinse părul la spate, apoi se îndreptă spre masă. Luă resturile fazanului fript cu degetele lui lungi.

– Margot este imposibilă. I-am cerut să ia cina cu mine în seara asta și mi-a răspuns că o doare capul. Mă ia drept idiot? Pe ea nu o doare niciodată capul. În ultimul timp, tot ce vrea să facă e să stea în camerele ei, bosumflată.

L-am urmărit cum și-a luat carafa de cristal și și-a turnat vin într-un pocal. A băut din el, privindu-mă.

– Ei bine? mă întrebă, iar eu, calmă și fără urmă de furie, i-am povestit tot ce descoperisem. Când am terminat, oftă: Ce treabă încurcată.

Eu m-am foit pe scaun.

– E hotărât să ne distrugă, ca să poată...

– Să îi întoarcă pe diavolii ăia de eretici împotriva noastră, zâmbi Henric. Ei bine, având în vedere că fratele meu Carol nu a fost la întâlnirea lor de azi, se presupune că a fost avertizat.

– Deocamdată, dar asta nu e suficient. Coligny va găsi altă cale. Așa face întotdeauna.

Mi-am desfăcut gulerul și l-am aruncat deoparte. Fiul meu avea dreptate, atmosfera din cameră era înăbușitoare. Am vrut să întredeschid obloanele, dar apartamentele mele se aflau la parter și dădeau spre grădini, iar eu nu puteam risca să fiu ascultată de curtenii care se ascundeau în întuneric să facă dragoste sau să țeasă intrigi.

– Ai putea să-l omori, spuse Henric, atrăgând asupra lui privirea mea aspră. El se întoarse spre carafă. Există o cale. Nimeni nu va bănuși că tu ai avut vreun amestec.

Camera se cufundă în liniște – genul de liniște de dinaintea furtunii.

– Ce cale? am întrebat eu încet.

– De Guise. El dă vina pe Coligny pentru moartea tatălui său. Dacă ar avea ocazia, ar face baie în sângele lui. Desigur, va avea nevoie de instrucțiuni. Nu vrem să îl înjunghie pe Coligny tocmai la curte.

– Și ai putea...?

– Să îl conving? Henric își plimbă degetul pe buza pocalului. Desigur. Eu și de Guise avem disputele noastre, dar când vine vorba de Coligny, cădem de acord.

Mi-am rotit privirea prin cameră. Era plină de obiecte familiare, iar printre cele mai dragi erau portretele copiilor mei, atârdate pe perete. Oprindu-mă la cel al Elisabetei, atât de plin de viață încât părea că se afla aici cu noi, o idee de rău augur înmuguri într-un cotlon al minții mele, ceva de o forță teribilă.

„Nu va fi niciodată pace atâta timp cât el și neamul lui sunt în viață.“

– Ce propui? am zis eu și am fost surprinsă de cât de ușor am acceptat, de faptul că mă simțeam de parcă o povară uriașă, pe care nu sesizasem că o port, se ridicase de pe umerii mei.

Își sprijini un picior în spate și puse pocalul în echilibru pe genunchi.

– Trebuie acționat în secret, așa că de Guise va avea nevoie de un loc și o dată. Coligny are un fel de rutină, presupun?

Mi-am mușcat limba.

– Nu știu. Birago poate afla, dar nu putem risca un scandal înainte de nunta de săptămâna viitoare. După asta... Am căzut pe gânduri o clipă. Ce ar fi dacă l-aș chema la curte?

Henric ridică o sprânceană.

– Crezi că va veni?

– Da, am răspuns, și deja mi-l puteam închipui în fața mea, neclintit, în jiletca sa neagră. Mi-am dat seama că voiam să îl confrunt, voiam să îl aud cum recunoaște adevărul în fața mea, o dată în viață. Mă bănuiește pe mine că am omorât-o pe Jeanne și este agitat din cauza lui Navarra. Fără sprijinul lui Carol, Coligny se teme că-și va pierde influența. Da, cred că va veni. Nu are încotro.

Ochii lui Henric străluciră ca niște bijuterii colțuroase.

– Când?

– Îți voi da de veste. Spune-i lui de Guise că voi plăti pe oricine ar angaja pentru fapta asta, dar asigură-te că înțelege că, mai departe, este pe cont propriu. Dacă se va ajunge la o confruntare, eu voi nega orice complicitate.

Henric sorbi cu nesaț din pocal. Se aplecă să îmi sărute obrazul, învăluindu-mă în mirosul lui de vin roșu, sare, transpirație și parfumul de iasomie pe care îl folosea la gât și încheieturi.

– Ai încredere în mine că mă descurc cu de Guise, adăugă și își dezlegă părul, lăsându-mi panglica în poală.

Rămasă singură, mi-am desfăcut și eu părul. Lumina pâlpâia în dormitor; lumânările erau aprinse, iar cuverturile desfăcute. Lucrezia și Anna-Maria așteptau.

Dar eu știam că somnul nu avea să-mi ofere mângâiere în noaptea asta.

La bătăile clopotelor, ne-am adunat pe podiumul din fața ușilor catedralei Nôtre-Dame, și nu în interiorul ei răcoros, sufocându-ne în hainele de gală. O mare de oameni se strânsese în jurul platformei, hughenoti și catolici, uniți pe moment de acest eveniment. Fiica mea și mirele ei au îngenuncheat pe perne înaintea altarului vechi improvizat. Margot purta un veșmânt violet; Navarra optase

pentru o nuanță complementară de albastru-purpuriu, iar părul arămiu i se ivea de sub borurile pălăriei.

Monseniorul intonă discursul public. Acesta fusese conceput să fie scurt, astfel încât să scăpăm cât mai curând posibil, dar pe la jumătatea lui, Carol începu să se foiască pe tron și să bată darabana cu degetele pe brațul scaunului.

– Mai departe, mai departe, murmură el. Nu poate doar să-i binecuvânteze și să termine? E infernal de cald aici.

Eram de acord cu el. Transpirația mi se scurgea pe sub rochia de damasc violet. Ceilalți erau la fel de sătui de căldură; până și tânărul de Guise – așezat vizavi de noi la același nivel cu unchii și cu mama sa, ducesa, cu fiica mea, Claude, și cu soțul ei, Lorrena – părea ușurat când monseniorul întrebă la final:

– Marguerite de Valois, prințesă a Franței, îl iei pe Henric de Bourbon, rege de Navarra, de soț, să-l prețuiești până moartea vă va despărți?

Mi-am ținut respirația. Margot nu făcu nici o mișcare. Tăcerea se prelungea.

– Blestemată să fie! izbucni Carol și sări în picioare ca să o împingă din spate, făcând-o să-și aplece capul și să-și deranjeze diadema, care îi alunecă ușor de pe frunte.

Ea își înalță capul, cu obrazii roșii ca focul.

– E de acord, croncâni Carol.

Monseniorul repetă întrebarea pentru Navarra, care încuviință laconic.

– Da.

Ceremonia luă sfârșit. În timp ce mulțimea arunca flori ofilite în aer, ne-am adunat în spatele lui Margot și am intrat în Nôtre-Dame. Cum ne învâlmășeam spre strane, am simțit o atingere pe braț și m-am întors să-l văd pe Henric.

– Felicitări, mamă. Nu a oprit nunta.

– Sst! l-am muștrat în timp ce trompetele sunau zgomotos. Ce se aude cu cealaltă problemă?

– E de acord. Fiul meu se aplecă mai aproape. E în drum spre Paris chiar acum. A angajat pe cineva – Maurevert cred că îl cheamă. Te-ar interesa poate să știi că a servit odinioară în armata hughenotilor și că e un dezertor, la fel ca omul care l-a împușcat pe le Balafre. Ironic, nu crezi?

– Da, da. Dar nu uita: nici o mișcare, până nu dau eu semnul.

M-am așezat alături de nora mea, trasă la față din cauza căldurii. Până acum nu arătase nici un semn de fertilitate, deși Birago mă asigurase că fiul meu Carol nu își neglija datoria de soț. Începusem să mă îngrijorez din cauza constituției sale. Aveam nevoie să rămână însărcinată și să facă un băiat care să-l îndepărteze și mai mult pe Navarra de tron.

– După mesă ar trebui să te retragi, am sfătuit-o eu. Nu are rost să te extenuezi.

Ea încuviință cu o recunoștință ostenită și își întoarse din nou privirea spre altar. Margot îngenunche singură. Navarra participa la o slujbă specifică hughenotilor, într-un templu din apropiere.

Isabela oftă.

– O mireasă atât de frumoasă, dar atât de tristă.

– Stai să rămână însărcinată, am replicat eu, pierzându-mi răbdarea pentru toanele ei, și va cunoaște cât de curând ce e fericirea.

Două zile mai târziu, l-am chemat pe Coligny la curte.

TREIZECI ȘI UNU

Intră în biroul meu și făcu reverența de parcă nu ar fi fost deloc afectat de caniculă; barba i se sprijinea pe un guler negru, fiecare nasture al hainei era încheiat și purta pelerina pe umeri. Apreciasem întotdeauna atracția magnetică. Acum, simțeam că aceasta era ațintită asupra mea ca un blestem.

I-am făcut semn.

– Ia loc, domnule. Nu trebuie să te formalizezi.

– Dacă Alteța Voastră nu are nimic împotriva, aș prefera să stau în picioare.

– Prea bine. Am simțit că mă urmărește cu privirea în timp ce pășeam spre birou. Am lăsat tăcerea să sporească tensiunea momentului.

– Presupun că am fost chemat aici cu un scop, spuse el într-un sfârșit.

M-am întors spre el. Colțurile gurii îi tremurau, de parcă și-ar fi oprit unul din rarele sale zâmbete. Era cumva amuzat?

– Da, am răspuns. Te-am chemat cu un motiv și cred că știi care este acesta. Am făcut o pauză, privind-l. Avea chipul inexpressiv, ca de piatră. Și nu transpira. Soarele de dimineață fierbea întreg Parisul, dar el părea imun.

– Mă tem că nu înțeleg, spuse.

– Da? Vrei să spui că nu te-ai întâlnit cu fiul meu, regele, și cu Navarra, sfātuindu-i cum să guverneze mai bine acest regat?

Coligny se încruntă.

– Mă acuzați de lipsă de loialitate? Dacă e așa, atunci vă înșelați. M-am întâlnit cu Maiestatea Sa și cu Navarra, dar numai pentru a discuta probleme legate de apărarea Franței.

– Suntem în vreme de pace. De cine ar trebui să ne apărăm?

– De Spania, spuse el, iar eu am răs tare.

– Nu din nou!

El îmi întâlnește privirea.

– Poate că nu considerați Spania o țară de care să ne temem, dar nu i-ați auzit pe nenumărații refugiați care fug din Flandra și Olanda de masacrele lui Filip al II-lea.

M-am uitat lung la el, ignorând pentru o clipă că îi hotărâsem soarta. Aproape că îmi era milă de el, întrebându-mă cum de putea rămâne împotmolit într-o teamă ce nu reușea să se materializeze.

– Mă surprinzi, am zis. Aș fi crezut că după toți acești ani ai fi putut citi dincolo de amenințările lui Filip al Spaniei. Lui îi place să pretindă că se va năpusti asupra noastră în orice moment, dar nu a făcut-o până acum, iar eu, cel puțin, mă îndoiesc că o va face vreodată. Are probleme mai arzătoare.

– Iar tu îți subestimezi întotdeauna dușmanii, replică el cu o intimitate neașteptată. Ai făcut aceeași greșală cu de Guise, cred.

Am refuzat să mă las afectată de tonul său blând.

– Ai dreptate. Te-am subestimat pe tine. Înainte să poată reacționa, am adăugat: Știi că nu l-ai asmuțit pe Carol împotriva Spaniei. I-ai spus ce să facă împotriva mea.

Șovăia. Era uimitor. Îmi ispitise copilul în casa lui, pentru a-l întoarce împotriva mea, și totuși arăta de parcă nu se gândise niciodată că aș fi putut afla.

– Mă tem că ai înțeles greșit, zise. Eu și regele am vorbit, dar nu l-am sfătuit niciodată să acționeze împotriva ta. Eu doar i-am spus...

– Că e posibil s-o fi otrăvit pe Jeanne și că îl voi forța pe Navarra să se convertească. Am zâmbit când am văzut că vorbele mele l-au făcut să devină livid. Ah, și că trebuie să fiu exilată din Franța, pentru că voi ruina regatul. Asta e tot, domnule? Sau mi-a scăpat ceva?

Nici un mușchi nu se clinti pe fața lui Coligny. Îmi întâlnește privirea.

– Te-am iubit odată, spuse el cu voce scăzută. Și totuși, acum mă acuzi de conspirație împotriva ta?

Am simțit ca și când inima mi s-ar fi răsucit în piept.

– Cum poți spune asta? M-ai păcălit, ai crezut minciunile care se spuneau despre mine, ai dus un război împotriva mea. Nu m-ai iubit niciodată.

– O, ba da. Te-am iubit atât de mult, că am făcut ceea ce nu aș fi crezut vreodată că sunt în stare. Tristețea care i se citea în privire mă pironea în loc. Sau ai uitat cum te-am salvat de la Balafre?

– Le Balafre? Ce... ce legătură are el cu asta?

– Totul. Vezi tu, eu am ordonat să fie omorât. Am făcut-o pentru tine.

Am rămas pe loc, de parcă mă topisem.

– Te-ai declarat nevinovat de acuzație. Am ordonat să se facă o investigație. Ai jurat că nu ai avut nimic de-a face cu asta.

– Am mințit. Vocea îi tremură, de parcă își stăpâna o emoție aproape copleșitoare. Am mințit pentru că am crezut... am crezut atunci că vom găsi din nou drumul unul spre celălalt, odată ce se va sfârși totul. Dar m-am înșelat. Tu ai mers mai departe, și când te-ai întors, totul s-a schimbat.

Nu am simțit că mâna mi se ridică decât când am lipit-o de buze.

– Eu sunt vinovatul, zise. Acum știu asta. Nu ți-am spus niciodată ce simțeam. Când te-am văzut din nou, trecuseră doi ani și soția mea era moartă. M-am simțit atât de vinovat de moartea ei. Am văzut-o în agonie luni de zile și tot ce puteam face era să doresc să scap de ea, dar când, în cele din urmă, s-a dus, m-am simțit atât de singur. Nu aveam nimic decât copiii și credința mea. Apoi m-am convocat la Blois, am văzut că nu aveam să fim niciodată așa cum am fost și atunci parcă a murit ceva în mine, pentru totdeauna.

– Doamne, Dumnezeu! M-am întors cu spatele. Deși luptam împotriva ei, o speranță înspăimântătoare începu să se nască în mine. Nu ai spus niciodată un cuvânt... nici măcar atunci, la Blois, când s-ar fi putut schimba lucrurile...

– Știu. Dar la ce bun ar fi fost? Tu erai transformată. Am crezut că e mai bine să renunț la tine.

Cuvintele lui vibrară în mine. M-am întors brusc și am întins degetul spre el.

– Eu nu m-am schimbat, am spus cu vocea tremurândă. Tu te-ai schimbat. Tu credeai că am fost de acord cu dorința lui Filip de a-ți persecuta religia și ai pornit la război. Ce ni s-a întâmplat nu e din cauza mea. Tu ai fost acela. Mereu ai fost tu!

Coligny își plecă ușor capul. Părea că era pe cale să plângă. Mi-am zis că dacă va fi așa, dacă mă va implora să-l iert pentru ceea ce făcuse, pentru trădarea și durerea pe care o cauzase, aveam să-l

las să trăiască. Aveam să-l trimit înapoi la Châtillon și la copiii lui, lipsit de orice putere, dar teafăr.

Nu aveam să îmi pătez conștiința cu sângele lui.

Apoi, l-am auzit vorbind:

– Uneori trebuie să lovim primii, înainte să fim loviți.

Am înghețat, întâlnindu-i privirea. În ochii lui am văzut ceea ce anticipasem de mult, lucrul de care mă temeam.

Peste noi se lăsă tăcerea, încordată ca un material întins, înainte de a se rupe.

– Recunoști, am zis dintr-o suflare. Recunoști totul.

– Da. Am luptat pentru singurul lucru care îmi rămăsese: credința mea. Noi doi eram în fața unui impas. Tu vedeai un compromis acolo unde eu nu găseam așa ceva. Crede-mă, nu am intenționat niciodată să devin dușmanul tău.

– Și totuși, am zis, iată-ne aici. M-am retras, ridicându-mi bărbia. Vei demisiona din consiliu și vei părăsi Parisul. Ești nepotrivit pentru funcția asta. Fii recunoscător pentru faptul că îți cruți viața, fiindcă nici un alt monarh nu ar face-o.

– Dacă Maiestatea Sa ordonă, mă voi supune. Pași aproape de mine, cu vocea atât de joasă, că aproape nu se auzea. Faci o greșală crezând că eu contez vreun pic. Religia mea va triumfa, cu sau fără mine. Vom lupta pentru Navarra și pentru o Franță a hughenotilor. Nimic din ce faci nu poate schimba asta.

– Tu... crezi că mă poți amenința? am șoptit. Dacă așa e, atunci tu ești cel care se înșală, pentru că, indiferent ce va fi, *eu* sunt cea care va câștiga.

L-am privit pentru ultima oară, întipărindu-mi acest moment în memorie ca să nu fiu niciodată tentată să regret această zi.

– Discuția noastră se încheie aici, domnule.

El se înclină și ieși fără să se uite în urmă.

Un gol de gheață mi se deschise în stomac. M-am întors la birou și am luat nota sigilată pe care o scrisesem în dimineața aceea. Am chemat un paj.

– Du asta fiului meu, Henric.

După aceea, mi-am văzut de treburi. Am scris scrisori, am făcut baie, mi-am schimbat rochia neagră cu alta de aceeași culoare și m-am așezat să iau masa. La ora unu după-amiază, în timp ce mi

se servea prânzul, pe strada care șerpuia de la Luvru spre rue de Béthisy se auzi o împușcătură.

Lucrezia strângea masa când Henric veni la mine. Se aplecă spre urechea mea.

– L-au nimerit, dar nu e mort. Avea oameni cu el; au văzut casa din care s-a tras focul de armă. Când au pătruns înăuntru, pe masă era o archebuză cu însemnele lui de Guise.

Am privit-o pe Lucrezia, care stătea nemișcată, cu carafa de apă în mână. I-am făcut semn să iasă și mi-am împins scaunul, nervoasă, ca să mă ridic.

– E un nebun! Ți-am spus, voiam să fie ținut totul în secret.

Henric scoase un oftat exasperat.

– El a vrut ca ei să știe cine i-a răzbunat tatăl.

– Atunci, ne-a pus pe toți în pericol. Coligny m-a amenințat. A spus că va lupta pentru Navarra. Acum, în loc de un cadavru, avem un conducător rănit, care va cere dreptate.

Henric se încruntă.

– Se spune că glonțul i-a trecut direct prin umăr. Poate că va muri.

– Nu destul de repede. M-am luptat să-mi păstrez calmul, controlul, deși simțeam că alunec într-un abis. Trebuie să îl trimitem pe doctorul Paré la el. Apoi, îl voi lua pe Carol și îi vom face o vizită.

Henric se holbă la mine.

– Dar vor fi cu toții acolo, oamenii lui, ceilalți conducători hughenoți... Vocea i se pierdu când își dădu seama care era planul meu. Înțeleg. Trebuie să ne purtăm ca și cum nu am fi fost implicați în incident.

Întorcându-mă cu spatele, l-am chemat pe Birago. În timp ce el se grăbea să îl aducă pe Carol, i-am zis lui Henric:

– Ține-l ascuns pe de Guise. La apus, adu-l la grota cu leandri din grădinile Tuileries.

Am mers cu trăsura până la rue de Béthisy, flancați de gărzi armate.

O mulțime de hughenoți stăteau deja de pază în fața casei lui Coligny. În mai puțin de o oră, vestea se răspândise. Până la căderea nopții, mă temeam că va fi agitație în tot Parisul.

În timp ce coboram din trăsură, cineva strigă:

– Criminalii! Prieteni papiști!

Carol se făcu mic. Eu mi-am înălțat capul. Nimeni nu îndrăznește să ne interzică să intrăm, iar în holul principal al casei am găsit și mai mulți hughenoți, cu toții încetând să vorbească atunci când ne-am făcut apariția. Spre uimirea mea, Navarra păși înainte, cu părul răvășit și cămașa desfăcută, de parcă tocmai se trezise din somn.

– Cum se simte? am întrebat.

Navarra mă privi iscoditor. Îmi venea să mă uit în altă parte, întrebându-mă dacă va vedea complicitatea gravată pe chipul meu.

– A fost împușcat în umăr. Este rău, dar ni s-a spus că va trăi. Privi spre Carol, apoi înapoi la mine. Nu ar fi trebuit să veniți. Nu era nevoie. Deja știm cine a fost. Ar trebui să emiteți un mandat pentru arestarea lui de Guise.

– Așa vom face, când vom avea toate datele. Acum, du-ne la el.

Navarra ne conduse pe scară. Hughenoții se dădeau la o parte când treceam. Nici unul nu spuse un cuvânt.

Sus, doctorul Paré se agită înspre mine, mai bătrân acum, dar cu aceeași eficiență vioaie pe care o arătase și când îi îngrijise pe soțul și pe fiul meu cel mare, pe patul de moarte.

– Rana este adâncă, spuse el încet. Am extras glonțul și am aranjat osul. Am pierdut un deget și are cotul spulberat, dar dacă se odihnește și menține rana curată, se va vindeca în timp.

Carol păși spre patul în care zăcea Coligny. Culcat pe spate pe salteaua îngustă, părea foarte mic, aproape insignifiant.

Asta până când și-a ridicat privirea spre mine și i-am văzut mocnind forța voinței sale.

– Prietene, zise Carol blând, promit că voi găsi vinovatul și voi cere pedeapsa corectă.

Coligny nu-și mută privirea de la mine. În jurul nostru, totul se estompă.

– Maiestate, l-am auzit șoptind, nu bănuiesc pe nimeni altcineva decât pe de Guise.

M-am dus spre pat.

– Paré spune că te vei vindeca. Mă bucur, pentru că îmi amintesc când a fost împușcat la Balafre. Doctorii au spus că dacă glonțul putea fi extras, ar mai fi fost în viață și el.

Coligny zâmbi.

– După cum v-am spus o dată, viața mea nu contează.

În timp ce zâmbetul lui tăia ca un cuțit prin mine, dintr-odată am înțeles. Totul îmi deveni clar, monstruos de limpede. El voia să moară. Voia să piară pentru religia lui, pentru că atunci ar fi exercitat o putere mai mare decât a avut vreodată când era în viață. Și el își învățase lecția de pe urma morții lui le Balafre.

Coligny văzuse devotamentul pe care îl generau martirii.

I-am întâlnit privirea arzătoare.

– Singurul meu regret, spuse el și își întoarse ochii către Carol, este că rana mă împiedică să o servesc pe Maiestatea Voastră în aceste vremuri periculoase.

Își întinse mâna pentru a o prinde pe a lui Carol. În timp ce priveam îngrozită, Carol se aplecă și Coligny îi șopti și îi lipi ceva în palmă.

Apoi căzu înapoi pe perne, palid la față.

Carol se întoarse către mine și întinse mâna.

– Aici este glonțul.

M-am uitat la ciotul sfărâmat.

– Trebuie să-l lăsăm pe amiral să se odihnească, am spus și i-am simțit privirea urmărindu-ne în timp ce l-am luat pe Carol de mână și l-am condus spre ușă.

Gărzile ne-au înconjurat. În trăsură, așezați unul în fața celuilalt, în timp ce ne clătinam din cauza pietrelor de pe caldarâm, l-am întrebat:

– Ce ți-a spus?

Ochii i se umplură de lacrimi.

– Nimic, murmură el.

În momentul în care ajunserăm la Luvru, trecu în grabă pe lângă Birago și intră în palat. Birago îmi întâlni privirea.

– Vino cu mine, i-am spus.

În grota leandrilor, tufe delicate, transportate din Florența în vase umplute cu pământ natal, așteptau să fie replantate. Florile lor roșii și albe erau izbitoare, cu parfumul atât de intens, că esența lor ar fi putut fi letală. Garduri vii mărgineau straturile de rozmarin și sovârf; peste tot mișunau salamandre, broaște, șerpi și satiri rânjind.

Doi bărbați se apropiară de noi. Unul din ei se mișca cu o grație pe care am recunoscut-o imediat, celălalt era mai înalt și avea umerii mai lați. Gâtul mi s-a încordat când și-a dat la o parte gluga pelerinei. Cu trăsăturile sale frumoase, cizelate, cu părul blond-deschis și acei ochi albaștri și intenși, avea frumusețea unui leu tânăr.

Alături de el, Henric părea o panteră neagră, cu rubine strălucind pe gâtul lui gol, cu părul liber în jurul umerilor și bărbia mai ascuțită din cauza unui cioc care abia începuse să îi crească.

– Ești în mare pericol, i-am spus lui de Guise. Nu ar fi trebuit să mă dezamăgești.

Ochii lui îi întâlniră pe ai mei. Când vorbi, vocea îi sună răgușit, ca și când s-ar fi trezit din somn.

– Știu. Ereticii deja îmi înconjoară castelul. Au ciomege și cuțite și țipă că vor capul meu. Sunt norocos că Alțeta Sa, Henric, era cu mine, altfel s-ar fi năpustit asupra mea ca lăcustele. Buzele lui pline se despărțiră într-un zâmbet zeflemitor. Sper că nu se ascund eretici printre tufișurile de aici.

Henric râse cu voce tare.

– Nu e de glumit cu așa ceva, am replicat eu. Dacă nu acționăm rapid, ne vom afla față în față cu alt război, numai că de data asta vor da foc Parisului. I-am făcut semn lui Birago. Spune-le.

Înveșmântat în haina lui de catifea, Birago părea o ramură noduroasă de copac, numai câteva șuvițe de păr îi mai acopereau creștetul pătat din cauza bolii de ficat, dar vorbi cu autoritate.

– Peste șase sute de hughenoți sunt aici. Mulți au venit pentru nuntă, dar încă nu au plecat. Dacă se hotărăsc să caute răzbunare pentru atentatul asupra lui Coligny, vor face mai mult decât să fluture ciomege și cuțite la porțile noastre. Ar putea să ia cu asalt chiar Luvrul.

De Guise era tăcut.

– Atunci, lăsați-mă să îndrept lucrurile, zise el într-un sfârșit.

L-am privit lung.

– Ți-am dat un loc și o dată la care să săvârșești fapta, iar tu ai făcut un lucru de mântuială. Ce te face să crezi că ți-aș încredința ceva mai mult decât trecere liberă spre domeniul tău din Joinville?

– Nu mă aștept să aveți încredere în mine, replică el cu un calm surprinzător, dar vă asigur că de data asta nu voi da greș. Spre deosebire de Sfântul Lazăr, Coligny nu se poate ridica din mormânt.

Henric păși spre mine.

– Mamă, voi merge eu cu el. Îi vom omori pe toți din casa aia.

Fără avertizare, am auzit în minte vocea socrului meu.

„Așa e viața, *ma petite*. Uneori trebuie să lovim noi primii...”

Mi-am apăsato mână pe piept, întorcându-mă în direcția Senei, a cărei duhoare acră se amesteca cu parfumul dulce din grădina mea. Nu mai puteam nega. Dacă își revenea, Coligny avea să se lupte cu mine... până la moarte. Era viața lui sau a mea.

M-am întors spre ei. Își schimbă poziția în umbră – Guise părea o statuie de fildeș, Henric era agil ca noaptea, iar Birago era o reflecție tremurândă a propriului eu.

– Pe toți? am șoptit, iar chipurile celor pe care i-am văzut în casă îmi trecură prin fața ochilor. Aveau soții, copii. Puteam să trăiesc cu morțile lor?

– Pe toți. De Guise le spusese numele pe un ton neutru. E vorba de Teligny, ginerele lui Coligny, de căpitanul Aubigné, de nobilii Rochefoucauld, Souisy și Armagnac. Ei sunt în casa aia și trebuie să moară. Cauza hughenotilor nu-și va mai reveni niciodată. Făcu o pauză, uitându-se la Henric, care făcu un gest dezaprobat, apoi mă privi din nou. Îl aveți pe Navarra. Vă sugerez să îl țineți sub pază până când se va termina totul. E de la sine înțeles că el nu se poate întoarce niciodată în regatul lui.

Am ezitat, uitându-mă la fiecare dintre ei. Inima îmi bătea în piept. M-am gândit la ce îmi cereau, la ce puneam în mișcare dacă eram de acord, și apoi, tocmai când începusem să am îndoieli, mi-am amintit de cuvintele lui Coligny: „Vom lupta pentru Navarra și pentru o Franță a hughenotilor...”

Era ori el, ori eu. Întotdeauna fusese vorba despre asta.

Am simțit că dau din cap.

– Mâine noapte, am spus încet. Puteți acționa atunci.

Guise se înclină. Henric îmi făcu semn cu ochiul și își ridică gluga.

– Ce zi este mâine? am întrebat în timp ce dispăreau în umbrele alungite.

– Duminică, douăzeci și cinci, răspunse Birago. E ajunul Sfântului Bartolomeu, patronul vindecătorilor.

A doua zi, într-o altă amiază toridă, am primit veste că Navarra se întorsese din vizita matinală la Coligny. Fiul meu Hercule îl însoți în apartamentele sale, unde am trimis prostituatele curții, ca să mă asigur că aveau suficientă carne și vin ca să-i potolească ore întregi, astfel încât să nu observe gărzile de la ușă. Când se întoarse și Henric de la rondul de dimineață pentru a-mi raporta că nu fuseseră tulburări în Paris, deși hughenotii încă se mai înghesuiau pe aleile și drumurile din jurul casei lui Coligny, m-am dus să-l văd pe Carol.

În timp ce îi vorbeam, el stătea pe pat cu câinele alături, jucându-se cu ciotul de glonț.

– Deci este adevărat, zise el când termină. De Guise l-a împușcat.

– Nu. M-am aplecat în față. Eu i-am spus lui de Guise să o facă. Singurul meu regret e că a ratat. M-am întâlnit cu Coligny în dimineața aia. Am sperat să îi salvez viața, dar el m-a amenințat. După ce l-am iertat pentru acte pe care nimeni altcineva nu ar fi făcut-o, a recunoscut că este responsabil pentru uciderea lui le Balafre și că va lupta ca să îl pună pe Navarra pe tronul tău. Am hotărât că nu am de ales.

Carol își plecă încet capul și scoase un geamăt spart.

– De ce ne urăsc atât de mult? șopti el. Nu înțeleg. De ce, când tot ce am vrut vreodată a fost pacea?

– Nu e vorba de ei toți. Carol, privește-mă. I-am prins bărbia și i-am ridicat chipul spre mine. Îl copiase pe Henric și începuse să îi crească cioc, dar în acel moment uimirea abătută din privirea lui îmi amintea de băiatul care fusese atunci când le Balafre și Coligny porniseră războiul pentru prima oară. Nu ne urăsc toți. Sunt mulți hughenoti care își adoră regele și care doresc pacea la fel de mult ca noi. Înțelegi? Trebuie să facem asta ca să îi salvăm.

O lacrimă se rostogoli pe obrazul lui palid. Glonțul îi scăpă din mână și căzu pe podea în timp ce el dădea din cap în semn de încuviințare. Apoi își prinse genunchii cu brațele și se ghemui lângă câinele său.

L-am lăsat în grija lui Birago. Henric mă aștepta pe coridor.

– Planurile noastre nu se schimbă, i-am spus. Mânia lui de Guise față de Coligny încă mai arde adânc. Nu vreau să acționeze asupra altora, decât a oamenilor din casa aia.

– Voi superviza totul. Îmi zâmbi ca să mă liniștească. Ai încredere în mine, mamă. După noaptea asta, nu va mai trebui să-ți faci griji niciodată din cauza lui Coligny.

Cuvintele lui m-au lăsat cu o neliniște în suflet, deși nu știam de ce anume. Nu mai puteam să dau înapoi, mi-am zis în timp ce mă întorceam în camerele mele. Nu-mi permiteam să mă las copleșită de îndoială și de regrete. Trebuia să fac orice era necesar pentru a salva Franța. Alți conducători înaintea mea acționaseră după voia inamicilor lor, iar Coligny era un trădător. Merita să moară pentru ceea ce făcuse.

Totuși, de-abia dacă m-am atins de mâncare și mă cufundașem în tăcere în timp ce doamnele mele de companie forfoteau în jurul meu, vorbind despre una sau alta, până când m-am gândit să întreb:

– A văzut-o careva pe Margot astăzi?

Anna-Maria dădu din cap.

– Nu, doamnă. A rămas în camerele ei zilele astea, dar am auzit că plănuiește să ia cina cu regina Isabela în seara asta, în apartamentele ei.

Suna rezonabil, dar totuși m-am trezit gândindu-mă că era mai bine dacă Margot stătea cu mine în noaptea asta. Isabel se ducea la culcare devreme. Cine știe unde s-ar fi putut abate fiica mea? Nu voiam să meargă la soțul ei sau la fratele ei, Hercule, și să-i găsească cu gărzile la ușă.

– Mă duc să o aduc, am zis. Am nevoie de companie. Lucrezia, vino cu mine. Anna-Maria, stai aici și pregătește un pat pentru ea, în camera mea.

Mi-am tras șalul de catifea peste umeri, am deschis ușa și am pășit împreună cu Lucrezia pe coridor. Pe pereți, torțele sfârâiau, emanând mai mult fum decât lumină. M-am uitat la Lucrezia, care îmi întoarse privirea îngrijorată, amintindu-mi din nou de ceea ce se întâmpla dincolo de zidurile palatului. Parcă vedeam oamenii înarmați care îi urmau pe de Guise și pe Henric la galop pe străzile întunecate ale Parisului, până la casa din rue de Béthisy, unde un bărbat grav rănit zăcea în pat, fără să știe că moartea se apropia.

– Va fi bine, i-am spus Lucreziei și mi-am zis și mie, în gând: Vei vedea. Totul va fi bine...

Pe măsură ce înaintam pe coridoarele lungi și întortocheate ale vechiului palat, am fost uimită de liniștea din jur. Pentru noaptea asta nu era plănuită nici o distracție oficială, așa că probabil curtenii se răspândiseră care încotro, căutând alte surse de amuzament. Cu toate acestea, Luvrul era neobișnuit de tăcut. Acest lucru mă dezorienta; eram obișnuită să văd grupuri de femei foșnind pe lângă noi în ținute împodobite cu pietre prețioase și bărbați arătoși dându-le târcoale din umbră. Palatul era aglomerat de musafirii de rang înalt invitați la nuntă, și totuși acum, părea că întregul palat era gol.

M-am uitat spre Lucrezia.

– E ca în mormânt. Unde este toată lumea?

Ea dădu din cap.

– Nu știu.

Ceva din tonul ei, aproape ca o notă de teamă anticipată, mă opri pe loc.

– Lucrezia, ce este?

– Nimic, începu ea, după care se opri, privindu-mă de sub șalul pe care și-l trăsesese peste cap. Am crezut că știți. Se zvonește că Maiestatea Sa nu se simte bine și a ordonat stingerea mai devreme.

– Nu se simte bine? m-am încruntat. Dar l-am văzut pe Carol acum câteva ore. Era supărat, dar nu...

„Crede-mă, mamă. După noaptea asta, nu va mai trebui să-ți faci niciodată griji din cauza hughenoșilor.“

În timp ce îmi aminteam cuvintele critice ale lui Henric, am icnit brusc. Am început să merg, mai repede acum, cu o mână la gât. Lucrezia se grăbea după mine. Am traversat curtea murdară de pietriș și de alte resturi, trecând pe lângă fântâna din mijloc care era într-o stare deplorabilă, plină de moloz, ca urmare a renovărilor mele. M-am împiedicat, și Lucrezia m-a prins de braț. Arătă spre picioarele mele. Privind în jos, am văzut că încă mai purtam papucii de interior cu toc moale.

– Ar fi trebuit să-mi schimb încălțăminte, am zis.

Am ocolit fântâna și ne-am îndreptat spre o arcadă luminată de un candelabru, unde o scară ducea spre apartamentele Isabellei.

În acel moment, am auzit dangătul trist al unui clopot care vestea că ceva grav avea loc.

– E biserica Saint Germain l’Auxerrois, explică Lucrezia, spre ușurarea mea.

Era biserica de vizavi de Luvru. La ora asta, de obicei, eram în pat, scriam sau citeam, așa că nu aveam cum să recunosc sunetul, dar pe măsură ce clopotul continua să bată, trăgând un semnal de alarmă, am fost cuprinsă de teamă. Am rămas nemișcată, cu șalul strâns în jurul meu, în timp ce Lucrezia se întinse să-mi ia mâna, când...

Se auzi o împușcătură. Am întâlnit privirea Lucreziei. Altă împușcătură veni și apoi un țipăt sparse tăcerea, urmat de altul – bocete agitate care reverberau în noapte, urmate de împușcături în depărtare, zăngănit de metal și bubuituri frenetice de pași.

Apoi, se lăsă din nou tăcerea aceea nepământească.

– Margot, am șoptit eu. Trebuie să o găsim pe Margot înainte să...

O rundă de împușcături de arcebuze răsună chiar pe deasupra capetelor noastre, retezându-mi vorbele. Lucrezia icni, iar eu m-am clătinat pe picioare ca trăsniță de gălăgia care venea dinspre palat.

Cu coada ochiului am văzut ceva ce trecu ca fulgerul pe lângă noi. M-am întors brusc, prinzând-o pe Lucrezia de braț. Un bărbat singur gonea pe sub arcadă – un tânăr cu părul răvășit, cu jiletcă și pantaloni negri, cu gura deschisă de spaimă și cu mâinile întinse în față de parcă ar fi împins un geam. În spatele lui venea un grup de bărbați pe care i-am recunoscut ca fiind de la curte, îmbrăcați în haine de piele, purtând măști negre și având pistoale și cuțite. I-am văzut câștigând teren în fața tânărului, dar nu am auzit nimic când țâșni de după o coloană, oprindu-se brusc atunci când își dădu seama, prea târziu, de greșeala pe care o făcuse și pornind înapoi pe drumul pe care venise. Alergă în curte, ferindu-se de unul dintre bărbați, care sărise spre el, aproape ciocnindu-se de fântână în timp ce venea în goană, fugind... drept spre mine.

Mâinile sale păreau să se lungească imposibil de mult, iar degetele încercau să prindă aerul ca niște gheare. Am simțit că-mi ridic mâna, că mă întind spre el. Din gură improșcă un șuvoi de culoare stacojie. Tânărul căzu cu fața în jos, la câțiva centimetri de locul în care stăteam, cu un pumnal în spate.

Cu urlate ca de lupi, doi din bărbații mascați l-au lovit cu picioarele, întorcându-l cu fața în sus, și și-au înfipt pumnalele de câteva ori în pieptul lui. Apoi, unul din ei a privit în sus și, când m-a văzut, a încremenit.

– *C'est la Reine mere!*¹ exclamă el.

I-am întâlnit ochii înconjurați de alb prin mască, și imediat și-a smuls lama și a fugit cu grupul, râzând zgomotos, de parcă ar fi fost la o petrecere.

Am privit cadavrul de la picioarele mele, ochii verzi și buimaci care păreau că privesc dincolo de mine. Pe jiletca lui îmbibată cu sânge era un scut roșu, brodat cu lanțuri și împletit din fir de argint.

Era blazonul Navarrei.

„Voi doi sunteți două jumătăți ale aceluiași întreg. Aveți nevoie unul de celălalt pentru a vă împlini destinul.“

– Nu, am icnit, nu el.

Am sărit spre scară, cu Lucrezia pe urmele mele. Pe măsură ce urcam treptele de piatră, plămâni îmi ardeau, iar fustele mi se lipeau de gezne. Privind în jos, am fost îngrozită să văd dâre de sânge în urma mea; cumva, trecusem cu tivul fustelor peste sângele aceluși sărman băiat.

Când am ajuns la etajul al treilea, Lucrezia găfâia. Aici era o liniște tulburătoare. Deși mai puteam auzi serii de împușcături în depărtare, strigăte răgușite și țipete îngrozite, acestea păreau ireale, înăbușite de tapiseriile care acopereau coridorul. Ne-am împleticit până la ușile aurite de la apartamentele reginei. Am văzut o cruce roșie pictată grosolan pe lemn, cu vopsea încă picurând, și am bătut în uși cu pumnul, întrebându-mă de ce nu era prezent nici un gardian, deși știam, în vârtejul întunecat din mintea mea, că nu trebuia să mă tem. Nora mea avea să fie în siguranță. Fuseseră emise ordine secrete. Numai cei care se aventurau afară riscau moartea.

– Eu sunt! am strigat. Deschide!

Vocea îmi răsuna ciudat. Am auzit zăvorul tras peste încuietoare, și ușa se deschise. Isabela apărură în halat, iar părul îi ieșea în șuvițe transpirate din plasa în care era prins la ceafă. M-am holbat buimacă la bucata de pânză albă cu o cruce roșie pe ea, care era legată în jurul brațului ei stâng. Înainte să pot spune ceva, m-a prins de umeri.

– Intrați înăuntru, acum! Nu purtați semnul. Fără el, o să vă omoare.

¹ E regina mamă!, în franceză în original (n.tr.)

M-am tras înainte să mă forțeze să intru în camerele ei. Înăuntru, am observat chipurile palide ale doamnelor de companie, îngenuncheate în scaunele de rugăciune.

– Ce semn? am întrebat cu o voce isterică. Ce se petrece? Spune-mi în clipa asta.

– Semnul, zise ea și trase de banderolă. Arată că sunteți catolică. Nu știți ce fac? Îi omoară pe toți ereticii. Oricine nu are semnul moare.

Lucrezia lăsă să-i scape un geamăt de durere. M-am uitat la ea, simțindu-mă de parcă aș fi înnebunit.

– Nu, nu se poate. Le-am spus, doar cei din casă. Nu se poate întâmpla așa ceva. Nu se poate.

Am fost învăluite în sunetul altor țipete; am înghețat toate când am văzut trei femei fugind ca nebunele în jos pe scară, dând colțul și continuând de-a lungul coridorului care ducea spre aripa regelui. Erau urmărite de bărbați cu sulite. Disperarea femeilor părea să ricoșeze din toți pereții, ridicând-o la un asemenea nivel, că nu mai puteam auzi nimic altceva.

Țipetele au fost întrerupte brusc.

– Intrați, repetă Isabela. Vom fi protejate aici. Semnul și Dumnezeu ne vor proteja.

M-am întors spre ea.

– Unde este Margot? Este cu tine?

Isabela mișcă din cap.

– Nu. Nu a venit la cină. A... a trimis vorbă că se va duce să-i facă o vizită soțului ei.

– *Dio mio*, e cu Navarra. Am întins mâna. Dă-mi banderola ta! Isabela se holba la mine, împietrită. Repede, femeie, am strigat, și ea bâjbâi după bucata de cârpă, deznodând-o.

– Doamnă, vă rog, începu Lucrezia și mă prinse în timp ce îmi legam pânza pe mâneca stângă. Nu trebuie să faceți asta! Navarra este un hughenot, vă vor ucide și pe dumneavoastră.

– N-o să mă omoare. Mi-am ridicat privirea spre ea. Eu sunt regina-mamă. Ei cred că eu... Vocea îmi tremură. Ei cred că eu am ordonat asta.

– Merg cu dumneavoastră, zise Lucrezia.

– Nu. Nu este sigur. Îmi e mai bine singură. Tu stai aici cu Alțeța Sa. Blocați ușa aia și nu lăsați pe nimeni să intre. Mă auzi? Indiferent ce va fi, nu lăsa pe nimeni să intre.

În timp ce Isabela o trăgea pe Lucrezia de mână, m-am întors înapoi pe coridor, sub torțele care pâlăiau, înspre colțul unde fugiseră femeile care țipau. Rămasă singură, era ca și cum fiecare simț mi se ascuțise, astfel că până și cele mai înăbușite sunete ale morții, venind din colțurile opuse ale palatului, se auzeau perfect și mă asaltau într-o maree de care nu puteam scăpa.

Pe măsură ce mergeam prin palatul în care luase formă cel mai urât coșmar al meu, în care trăisem cu bărbatul meu, îmi crescuseră copiii și luptasem pentru țara mea, mi-am amintit visul pe care l-am avut în noaptea de după ultima întâlnire cu Nostradamus. Mi-am amintit siluetele neclare, clopotul și țipetele. Și m-am văzut din nou pe mine însămi, lăsând dăre de sânge în urmă. La momentul respectiv, nu înțelesesem, dar acum, da.

În încercarea de a ucide un om, eram pe cale să aduc moartea a mii de oameni.

Și se putea să fie prea târziu ca să-l pot salva exact pe prințul pe care mi se spusese că trebuie să-l protejez.

Înaintam stângace prin galeria lungă, iar călcâiele îmi alunecau pe podeaua udă. Nu m-am uitat în jos; mă concentram să pun un picior în fața celuiilalt, încercând să ignor țipătul care venea dintr-o cameră alăturată, asurzindu-mă.

– Navarra, am șoptit. Navarra nu trebuie să moară.

Am ajuns la capătul galeriei. În dreapta, o arcadă deschisă ducea spre grădina secretă. M-am oprit brusc când am zărit un grup de hughenoți dezbrăcați. Soldați ce purtau uniformele noastre îi strângeau la un loc, cu hainele aruncate într-un maldăr; bărbații strigau și se luptau, iar femeile își acopereau fețele cu mâinile și plângeau. Soldații băgară sulițele în ei, sfâșiindu-i. I-am văzut căzând unii peste alții, unii încă în viață, alții morți, după care soldații au început să îi împungă fără discriminare, aruncându-și sulițele în masa aceea de carne.

– Nu Navarra, am început eu să mă rog. Te rog, Doamne, nu el.

Continuam să mă mișc. Știam că dacă Navarra era în viață, singurul loc în care putea fi era în apartamentele regelui. Indiferent ce se întâmpla în palat, indiferent câtă nebulie se dezlănțuiseră,

nimeni nu va îndrăzni să îi facă rău dacă era cu Carol. M-am rugat ca Margot să fi aflat cumva despre aceste planuri și din această cauză să nu o fi vizitat pe Isabela, mergând în schimb să-i mituiască sau să le ordone gărzilor care păzeau ușile apartamentului să plece, pentru a-l putea duce într-un loc sigur pe Navarra.

Și mai multe cadavre începeau să apară de-a lungul coridoarelor prin care treceam, fără haine, cu gâturile tăiate, cu ochii orbiți și larg deschiși și cu burți din care se revărsau măruntaiele. O tot vedeam pe fiica mea rostogolită printre ei, cu părul ei superb încâlcit de sânge și, în timp ce deslușeam o asemănare care părea să vină de nicăieri, mi-am dat seama că eram eu, că glasul mi se auzea printre buze, tăcut și plin de suferință.

Când am auzit o explozie de râsete în spatele meu, m-am întors brusc. Îmbrăcate în ținutele cele mai bune, cu piepturile strălucind de perle și rubine, cu pielea pudrată și banderole albe de care atârnav crucifixuri și rozarii, prostituatele curții pluteau printre cadavre, în spatele meu. Șușoteau ceva între ele, arătând cu degetul spre un client sau un amant din trecut, care acum zăcea măcelărit la picioarele lor. Când una dintre ele a lovit un cadavru cu papucul ei cu toc înalt, m-am forțat să nu vomit.

Nu mai știam unde mă aflam, deși venisem pe drumul acesta de mii de ori înainte, ca să-mi văd fiul. Am făcut o pauză și m-am forțat să mă concentrez ca să recunosc o mobilă familiară, un tablou sau o statuie după care să mă ghidez. Când m-am întors și am luat-o pe un coridor întunecat, ca să evit camerele mari și galeriile înțesate cu bălți negre de sânge, mă simțeam de parcă aș fi fost prinsă într-un labirint. Marginea rochiei mi se împotmoli în ceva. Pete stacojii murdăreau lambriurile până aproape de tavan. Arme aruncate sau rupte zăceau împrăștiate peste tot, de parcă întreaga încăpere ar fi fost o armurăie prădată. Apoi am văzut emblema lui Carol pe ușile din lemn de stejar din depărtare și am oftat ușurată. Eram aproape de camerele lui private.

M-am împiedicat de ceva. Icnind, m-am întors și am făcut un pas înapoi; nu-mi puteam smulge privirea de la trupul mic și ciopârțit care îmi bloca drumul, de la spatele lui cocoșat și plin de lovături de pumnal. Țipătul mi s-a revărsat din gât înainte să-mi dau seama că nu era vorba de pitica mea, nu era scumpa mea

Anna-Maria. Era un bărbat, unul dintre bufonii favoriți ai lui Carol, pe care îi plăcea să îl vadă făcând tumbe și jonglerii cu bile.

Am pornit în goană spre uși. Împingându-le, am fost ușurată să vad cinci dintre gărzile noastre regale postate în fața dormitorului lui Carol. Expresiile lor erau impasibile, și totuși, pe măsură ce mă apropiam, am văzut mâna unuia dintre ei tremurând când și-a strâns halebarda. Acești bărbați erau mercenari elvețieni angajați și plătiți pentru a-l sluji numai pe rege. Era evident că fuseseră aici, protejându-l pe fiul meu și ascultând ororile care aveau loc în Luvru.

S-au dat la o parte și mi-au permis să intru în anticameră. Birago era căzut într-un scaun, cu capul în mâini. Privi în sus, cu ochii plini de tristețe.

– Sunt cu toții aici? am întrebat cu vocea subțiată.

A făcut semn înspre dormitorul lui Carol, unde aveam impresia că în urmă cu o sută de ani îmi lăsasem fiul, dormind, în grija sa.

– Au venit de Guise și oamenii lui, spuse Birago, vorbind ca și cum ar fi fost în transă. Carol mi-a ordonat să ies. Maiestatea Sa era turbat. L-am implorat să se calmeze, dar când de Guise i-a spus că îl țin înăuntru pentru propria lui siguranță, s-a... s-a dezlănțuit. A început să țipe că el nu va mai primi niciodată ordine de la vreun de Guise, că mai întâi o să-i vadă morți.

Birago mă privi neajutorat.

– Doamnă, era ca un bărbat posedat, strigând că îl va omori pe de Guise și pe orice catolic care îndrăznește să le facă rău musafirilor lui hughenoti. Apoi a venit în goană Margot, care a spus că Navarra și Hercule sunt captivi în camerele lor și pe cale să fie omorâți. De Guise a încercat să o oprească, dar ea l-a lovit peste față și l-a implorat pe Carol să îi salveze soțul. Era atât de disperată, încât Carol a ordonat ca Navarra și Hercule să fie aduși aici, în camerele lui.

În timp ce Birago vorbea, voința care mă împinsese înainte prin palat începu să mă părăsească.

– Sunt în siguranță, m-am auzit șoptind. Slavă Domnului, sunt în siguranță.

Birago se forță să se ridice.

– Alaiul lui Navarra, prietenii lui și servitorii... cred că sunt morți. Navarra avea sânge pe el când l-au adus aici și plângea. V-a acuzat pe dumneavoastră și pe Carol că ați instigat un masacru

pentru a-l forța să se convertească. A spus că tot timpul Coligny a avut dreptate, că ați complotat pentru a-i permite lui de Guise să omoare fiecare hughenot din Franța.

Cuvintele lui se înnodară ca niște frânghii în jurul gâtului meu.

– Dar este în viață? am întrebat. În timp ce Birago dădu din cap, am dat să pun mâna pe ușă. Era descuiată. Am pășit în dormitor.

Câinele de vânatoare al lui Carol se odihnea în fața ușii, dar, pe măsură ce lumina lumânărilor din anticameră pătrunse odată cu mine, începu să mârâie. Hercule se afla lângă alcov, iar fața lui ciupită de vărsat era umedă de lacrimi. Când mă văzu, își trase genunchii la piept, cu ochii bulbucați de frică.

Am pășit înăuntru, privind spre pat. Carol era rezemat de tăblia de lemn, cu Navarra în brațe. Ținea un cuțit la gâtul lui Navarra. Acesta din urmă mă privi apropiindu-mă; avea mâneca sfâșiată la umăr. Chiar și pe jiletca lui neagră, puteam vedea cum strălucește sângele.

Margot apăru din întuneric.

– Ești fericită acum? spuse ea, și m-am întors să-i întâlnesc privirea. Tu ai făcut asta. Tu ai transformat nunta mea într-un carnagiu.

– Eu... eu nu am făcut nimic, am zis. Știi doar că nu e vina mea.

– Ba da, este. Ai vrut să-l vezi mort pe Coligny și acum avem cu toții mâinile mânjite cu sângele lui.

– Fii calmă, am rostit printre dinți și m-am întors spre Carol. Fiul meu, te rog. Dă-i drumul.

Carol își scutură capul și apăsă mai mult pumnalul. Un firicel de sânge curse pe gâtul lui Navarra. Fiul meu se cutremură.

– Trebuie să se convertească, altfel va muri. De Guise îl va omorî.

– Nu, ascultă-mă. Navarra are sângele nostru, e soțul lui Margot. De Guise nu îi va face rău.

Carol își încheștă brațul mai strâns în jurul lui Navarra, cu lama atât de aproape de vena care pulsa în gâtul acestuia, că a trebuit să mă opresc pentru a nu sări în pat să îl salvez.

– De Guise mi-a spus că a venit după el, rosti cu voce tremurândă și gâtuită de lacrimi fiul meu. A spus că e un eretic și că trebuie să ispășească pentru tot ce ne-a făcut neamul lui. Eu trebuie să îl salvez, trebuie să renunț la erezie.

Am mai făcut un pas. Câinele mârâi, arătându-și colții.

– Așa va face, am spus. Ți promit. Va face orice îi ceri. Doar lasă-l să accepte de bunăvoie.

Carol ezită. Deși îl mai slăbise din strânsoare, cuțitul trasă o linie neregulată pe gâtul lui Navarra. Acesta icni.

– Trebuie să o spună, șopti Carol și prinse cu cealaltă mână bărbia lui Navarra. Spune-o! Spune-o sau îți tai gâtul înainte să o facă de Guise!

Navarra se uită la mine. În ochii lui am văzut așa o ură și o neputință, că aproape nu am putut suporta.

– Fă-o, i-am zis. Pentru numele lui Dumnezeu, convertește-te ca să te salvezi.

Gâtul i se convulsionează.

– Mă... mă lepăd de toți în afară de Roma. Sunt catolic!

În timp ce Carol se încovoie și pumnalul îi căzu printre degete, am sărit înainte să îl trag pe Navarra. El se împletici pe lângă mine și se duse în brațele lui Margot. Ea îl ținea în brațe, plângând așa cum nu o mai auzisem până atunci, de parcă întreaga ei lume se spulberase.

– Nu ai motive să te temi, am zis. Te voi proteja.

Zâmbetul amar al lui Navarra îi strâmbă gura.

– Așa cum i-ați protejat pe miile de oameni care au murit? Doamnă, deși v-ați dori, noaptea asta nu va fi uitată niciodată.

I-am întâlnit privirea de gheață. Nu am mai scos nici un cuvânt. Obținusem ceea ce dorisem din momentul în care luasem hotărârea să îl însor cu fiica mea. El avea să fie un prinț catolic, copiii lui se vor naște și vor crește ca niște catolici. Reușisem să ne protejăm viitorul și îi lipsisem pe hughenoți de un conducător regal.

Dar știam că îl pierdusem, poate pentru totdeauna.

TREIZECI ȘI DOI

Trei zile mai târziu, ne-am adunat la Nôtre-Dame să celebrăm convertirea lui Navarra. În timp ce el îngenunchea în fața altarului pentru a primi ostia oferită de monsenior, care avea o atitudine malițioasă, eu îl priveam fix pe Navarra cum stătea cu spatele. Nu voiam să văd zâmbetele triumfătoare ale aristocraților și curtenilor catolici, supraviețuitori ai nopții care deja fusese numită Masacrul din Noaptea Sfântului Bartolomeu.

Deși eram îngrozită, făceam tot ce-mi stătea în putință să păstrez o aparență impasibilă, pentru că nu doream să arăt nici un pic de rușine sau de teamă pentru ceea ce făcusem. Însăși pacea pe care luptasem să o obțin prin căsătoria lui Margot cu Navarra atârna pe marginea dezastrului; Franța era în pericol mai mult decât înainte, așa că munceam fără încetare, țintuită la biroul meu, scriind explicații Angliei, Țărilor de Jos și celorlalte puteri luterane, deși primisem condamnările lor violente, alături de felicitări vesele din partea Romei și a Spaniei.

În afara catedralei Nôtre-Dame, Parisul era un oraș scaldat în sânge. Odată început măcelul, puțini se deranjaseră să fie atenți la cine era catolic și cine era protestant. Oamenii profitaseră de moment pentru a se ataca unii pe alții fără teama de a fi pedepsiți și sute de inocenți fuseseră prinși în acest haos. Trupurile pluteau pe Sena; aleile și podurile erau pline de cadavre. Teamă de boală plutea precum un spectru și, în timp ce supraviețuitorii fugiseră cu tot ce puteau căra, eu am ordonat să se sape morminte comune în afara zidurilor orașului, unde morții erau aruncați și acoperiți cu var nestins pentru a grăbi descompunerea.

Fiul meu, Henric, veni la mine, tras la față și spășit. Ascultam în tăcere cum îmi povestea că împreună cu de Guise și oamenii lor

au intrat în casa lui Coligny și i-au surprins pe nobilii hughenoți. În timp ce aceștia mureau luptând pentru a-și proteja conducătorul, de Guise a gonit în sus pe scară. L-a tras pe Coligny din pat și l-a înjunghiat de mai multe ori înainte să-l arunce pe fereastră. Ud de sânge, a privit triumfător cum unul dintre oamenii lui a tăiat capul lui Coligny pe caldarâmul străzii. Apoi de Guise l-a atârnat de șaua lui precum un trofeu și a galopat pe străzi, provocând lumea. Orice hughenot care nu se afla în spatele unor uși bine ferecate a fost atins de mânia catolicilor și executat, într-un delir de ură și violență.

– Îți jur, am încercat să-i opresc, spuse Henric cu vocea tremurândă, dar ordinele secrete lăsate de Guise în Luvru erau în vigoare și gărzile lui începuseră să îi omoare pe cei care nu purtau banderola. Nu am știut ce să fac. A fost un coșmar din care nu puteam scăpa.

Am dat din cap. Nu aveam destulă putere să îl cert. Nu îl mai văzusem niciodată așa. Cel puțin, el arăta că simte remușcări, expresia lui îngrozită fiind dovada că nu se implicase de bunăvoie în măcel. Tineretea și lipsa lui de experiență îl conduseseră pe un drum greșit. În zelul lui, mersese mai departe decât ar fi trebuit.

– Când ai conspirat cu de Guise, ai acționat împotriva dorințelor mele, am zis eu încet, dar nu este vina ta. A fost greșeala mea. Dacă nu am reușit de prima dată să îl omorâm pe Coligny, nu ar mai fi trebuit să încerc niciodată. Acum, du-te. Supraveghează-l pe Navarra și ai grijă ca de Guise să plece imediat din Paris. Trebuie să se ascundă până când voi decide eu altceva. A mers prea departe.

După ce fiul meu plecă, sosi Birago, supt la față de osteneală după încercările de a controla haosul. Mă informă că hughenoții din întreaga Franță trecuseră granița în Geneva. Acolo, am fost stigmatizată drept „Regina Izabela”¹. Pamflete tipărite proclamau fiecare zvon care se spunea despre mine: eu eram șarpele italian, o ființă monstruoasă care complotase cu Spania să le extermine religia. Dacă odinioară aș fi fost indignată și aș fi protestat rapid pentru a-mi susține nevinovăția, de data asta i-am spus lui Birago să nu facă nimic. Am lăsat să cadă calomnia asupra mea, dacă asta avea să-mi absolve fiii de păcat.

¹ În Vechiul Testament, Izabela este soția regelui Ahab, pe care a încercat să-l împingă spre idolatrie, corupție, susținând tirania. A folosit sigiliul regelui pentru a-i condamna la moarte pe cei care îl venerau pe Yahve. A încercat astfel să-l ucidă pe profetul Ilie. (n.tr.)

Cât despre Coligny, lipsa mea de sentimente legate de moartea lui violentă atingea o latură intimă a mea pe care nu o puteam dezvălui nici măcar persoanelor apropiate. Noaptea, singură în camerele mele, în timp ce auzeam servitorii trecând pe coridoarele din fața ușilor mele, așteptam întruna să mă copleșească mâhnirea, pentru că o durere atât de viscerală ar fi alungat imensa vină pe care o purtam. Mă temeam că inima mi se transformase în piatră, calcifiată de conflicte și trădare până în stadiul în care nu mai puteam simți nimic. Când am aflat că trupul mutilat al lui Coligny încă mai atârna în spânzurătoarea improvizată, unde îl lăsase de Guise, am ordonat să fie coborât și să mi se aducă mie capul.

Numai după ce soldatul a desfăcut marginile sacului de pânză și a pășit înapoi, permițându-mi să privesc chipul fără viață, curățat de murdărie, astfel încât semăna cu o copie de ceară a cuiua pe care îl cunoscusem odinioară, numai atunci s-a spart gheața din interiorul meu. Nu am văzut nici o urmă a vitalității periculoase pe care o iubisem cândva și de care ajunseseam să mă tem, nu am recunoscut expresia aceea înghețată de mândrie, care mă bucurase enorm. Am întins o mână tremurândă pentru a-i trasa contururile buzelor albe și reci, contorsionate pentru totdeauna într-o grimasă de durere, și agonia începu să izvorască în mine ca o flacăară.

M-am întors cu spatele.

– Nu, am șoptit. *Dio mio*, nu...

Lucrezia îi făcu semn soldatului să plece și mă luă în brațe, strângându-mă în timp ce eu mă legănam înainte și înapoi, repetând negarea iar și iar. Am știut atunci că ceva din mine murise odată cu el și că nu aveam să mai fiu nicicând la fel. Nu mai rămăsese nimic din fata care fusesem, nimic din adolescenta naivă care venise la început în Franța. El fusese acolo de la început; el îmi cunoscuse inocența. Dintre toți oamenii din viața mea, numai el atinsese persoana care sperasem că voi fi.

Acum era mort, din ordinul meu.

I-am trimis corpul la Châtillon pentru înmormântare și m-am asigurat că soția și copiii lui primeau o pensie pentru anii lui de serviciu, deși murise ca un trădător, iar proprietatea îi fusese confiscată de coroană. Aceasta era ispășirea mea, darul meu final, singurul mod în care știam să-mi iau adio.

Acum, în timp ce îl priveam pe Navarra croindu-și drum înapoi spre noi, iar expresia lui de piatră nu exprima nimic, simțeam că nu mă mai puteam abține nici în public. Simțeam cum se adună în mine o izbucnire de oboseală, anxietate și ușurare atât de copleșitoare, încât, atunci când ajunse lângă noi și se așeză alături de Margot, care își întoarse ochii aprigi spre mine, mi-am lăsat capul pe spate și am răs tare.

Încă eram o Medici și aveam să supraviețuiesc.

Ne-am mutat în Saint Germain, lăsând Luvrul cu fantomele sale. Îmi făceam griji din cauza lui Carol, care suferise un atac de febră. Doctorul Paré îl examinează și raportă că, deși serioasă, febra avea să cedeze. Cu toate astea, Carol îi spusese că nu poate să doarmă. Paré îi recomandă o doză zilnică de mac diluat și ne sfătui să îl ținem cât mai departe de agitație, deoarece el credea că regele suferea de o afecțiune nervoasă, provocată de evenimentele recente.

Navarra venise cu noi; pentru cei din afară, nu era captiv. Renunțase la erezia lui și, în timp ce Henric îl ținea sub observație, părea resemnat. Avea propriile lui apartamente; călărea zilnic, practica trasul cu arcul și chiar petrecea timp cu Margot. Probabil ea îi spusese despre Carol că este bolnav și, spre surprinderea mea, îl vizită pe fiul meu. Birago îmi spusese de câteva ori că cei doi își petrecuseră după-amiezile la jocuri de noroc și râzând ca niște prieteni. Era o evoluție atât de ciudată a evenimentelor, încât am cedat în fața suspiciunii și am făcut o vizită neanunțată, pentru a vedea cu ochii mei cât de strânsă era noua lor prietenie.

I-am găsit așezați la o masă de joc, bând vin și jucând cărți, cu Margot și Hercule în apropiere. De la masacru, fiul meu cel mic se agăța de ea, umilitor de recunoscător pentru intervenția ei din acea noapte, despre care el credea că îi salvase viața, deși erau slabe șanse să fi fost vreodată în vreun pericol real.

La vederea mea, amândoi încremeniră. Carol privi în sus brusc.

– Ce frumos! am rostit veselă, pe un ton prea ridicat pentru camera mică.

Expresia lui Margot deveni împietrită, așa cum se întâmpla de fiecare dată, în perioada asta, când mă vedea. Am ignorat-o și m-am apropiat de masa unde Carol stătea în halatul lui tivit cu blană, palid și cocoșat, atât de diferit de Navarra. Privind musculatura

compactă a lui Navarra, îmbujorarea din obrajii lui și ciocul blond-roșcat pe care îl lăsase să crească, am avut brusc sentimentul că făcusem o greșeală. Luptasem să îl salvez din cauza unei viziuni de acum mulți ani, pentru că Nostradamus mă avertizase că acest prinț era foarte important pentru destinul meu. Și dacă greșisem? Navarra era încă hughenot în inima sa; nu mă amăgeam că o convertire forțată sub amenințarea cuțitului îl îndepărtase de credința lui.

În timp, mi-am spus, va îmbrățișa cu adevărat convertirea, dar când am văzut ușurința cu care a zâmbit la aprecierile mele, m-am întrebat dacă nu cumva dădusem naștere altei amenințări la adresa siguranței regatului.

Am dat un bobârnac mormanului de monede din fața lui.

– Se pare că îți surâde șansa.

El ridică din umeri.

– Nu era așa până azi.

– Nu, nu era, spuse Carol cu un entuziasm febril, dar astăzi, norocul e de partea lui. El și Navarra se priviră în ochi. Nu-i așa, prietene?

– Într-adevăr. Navarra se lăsă pe spătarul scaunului, cu paharul în mână. Maiestatea Sa este generoasă. Alt rege nu ar permite atât de ușor cuiva aflat în postura mea să câștige.

Am intuit un înțeles ascuns în vorbele lor. I-am aruncat o privire pătrunzătoare lui Margot. Ea îl ținea de mână pe Hercule și amândoi mă urmăreau cu viu interes, ca niște câini așteptând comanda să sară asupra prăzii.

Mi-am întors privirea spre Carol.

– Să nu pierzi prea mult, am mormăit și i-am atins fruntea, pentru că arăta neobișnuit de îmbujorat, dintr-odată. A tresărit în momentul acela și am simțit că pielea îi emana căldură.

– Ai febră, am spus. Amintește-ți ce te-a sfătuit Paré; nu ai voie să te extenuezi. Cred că ai jucat destul pentru azi.

Carol începu să protesteze, dar Navarra se ridică.

– Mama ta are dreptate, spuse el și îi zâmbi blând fiului meu. Nu aș vrea să te îmbolnăvești din cauza mea, vere. Putem juca din nou mâine, după somnul odihnitor de peste noapte?

La auzul vorbelor sale pline de compasiune, inima mi se strânse. Părea că Navarra ține cu adevărat la Carol.

– Nu putem mâine, zise Carol. Mergem la vânătoare în Vincennes, ai uitat?

Navarra se opri.

– Ah, da. Uitasem.

Am râs forțat, lăsându-mi mâna pe umărul lui Carol.

– Nu cred că este înțelept să petreci o zi călare până când nu scade febra, nu-i așa?

– Dar am promis!

Carol se smulse din atingerea mea. Se ridică într-un mod ciudat, strângându-și marginile halatului în jurul trupului său firav. Alături de Navarra, părea un copil în veșminte de rege; până și vocea îi era bosumflată.

– Mă simt mai bine și vreau să merg la vânătoare. M-am săturat să stau închis în cameră.

– Vom vedea, am repetat eu, după care m-am adresat lui Navarra: Dacă simți nevoia de exercițiu fizic, domnule, nu văd nici un motiv pentru care să nu te duci cu Henric. Sunt sigură că Margot îl mai poate distra pe Carol încă o zi. Nu-i așa, draga mea?

– Am de ales? am auzit-o bolborosind pe fiica mea.

Am zâmbit.

– Atunci, rămâne stabilit. Mâine, Henric îl va duce pe Navarra la Vincennes și, în cazul în care Carol se simte mai bine până seara, putem să luăm cina cu toții, ca o familie.

Navarra se uită în ochii mei. Nu am văzut nimic în privirea lui, nici o singură emoție pe care să o pot identifica, de parcă ochii i-ar fi fost făcuți din sticlă opacă.

– Aș fi încântat, acceptă el.

Imediat ce a plecat cu Margot și Hercule, iar eu l-am dus pe Carol în pat, m-am întors în camerele mele și l-am chemat pe Henric. Acesta sosi ciufulit de la somnul de după-amiază.

– Ce s-a întâmplat? mă întrebă, simțindu-mi încordarea.

Mă plimbam prin cameră, încercând să înțeleg teama inexplicabilă pe care o simțeam. I-am povestit despre vizita mea.

– Parcă plănuiau ceva împotriva mea.

El râse.

– Dacă ar fi după Margot, nu mă îndoiesc. Ne disprețuiește pentru că, omorându-i pe musafirii ei hughenoți, i-am batjocorit jurămintele de nuntă – de parcă i-ar fi păsat vreodată un pic deeretici. În ceea ce-l privește pe sârmanul Carol, el încearcă doar să repare lucrurile. Se simte îngrozitor din cauza acelei nopți; la urma

urmelor, el l-a forțat pe Navarra să se convertească. Și, în plus, ce ne poate face Navarra? Hughenoții au luat-o la fugă pentru a-și salva viețile, iar Navarra nu este Coligny.

– Totuși s-ar putea întoarce împotriva noastră! i-am răspuns și apoi mi-am mușcat limba, regretând faptul că mi-am recunoscut temerile cele mai intime. Dar o făcusem, așa că am adăugat: Știu că e soțul lui Margot. Ne datorează viața și nu am nici o dovadă împotriva lui, dar nu vreau să fie atât de apropiat de Carol.

Henric încuviință.

– Ce dorești să fac?

M-am gândit.

– Ia-l mâine la vânătoare, așa cum e planul, dar ai grijă ca ziua să fie destul de lungă încât să trebuiască să rămâneți peste noapte în castelul din Vincennes. Birago se va ocupa de restul.

Ochii i se măriră.

– Mamă, doar nu vrei să...?

– Nu, am răspuns aspru. Sigur că nu. Nu vreau să fie omorât, dar trebuie să mă asigur că nu se va întoarce împotriva noastră. Pentru un timp, îl voi ține sub pază la Vincennes. Margot i se poate alătura; când o s-o lase însărcinată, atunci o să știm cum stă treaba cu loialitatea lui.

Henric îmi zgârie obrazul cu buzele lui aspre.

– Atunci, spre Vincennes mergem.

Am așteptat în biroul meu să se facă dimineață și m-am ocupat de corespondență, deși gândurile îmi tot zburau aiurea. În cele din urmă, după câteva ore în care abia dacă terminasem două scrisori, m-am ridicat să iau masa de prânz, când Birago se năpusti înăuntru.

– Trebuie să veniți imediat, găfâi el. Starea Maiestății Sale s-a înrăutățit!

Am gonit spre camerele lui Carol. Acestea arătau de parcă fuseseră lovite de un vânt cumplit, care lăsase scaunele și mesele aruncate de jur-împrejur, farfuriile trântite de pe rafturi și cuferele răsturnate. Mă holbam perplexă la Paré, care încerca să-l țină cu forța pe fiul meu, de umeri, în timp ce Carol se zvârcolea în pat și scotea o spumă cu firicele roșii pe gură.

Birago își frământa mâinile. Paré încercă să pună o curea de piele între dinții lui Carol, dar acesta scoase un sunet gutural și își

arcui spatetele cu așa o forță, că îl aruncă pe doctor de pe pat. Am icnit când spinarea fiului meu s-a contorsionat într-un unghi imposibil, arcuindu-se până când capul aproape i-a atins picioarele, iar cămașa de noapte i s-a rupt peste piept. În timp ce Paré se năpusti din nou asupra lui, Carol începu să aibă noi convulsii. Împreună cu Birago, ne-am aruncat asupra lui, eu prinzându-i brațele, și Birago, picioarele, în timp ce Paré îi puse cu forța cureaua între dinți. Puterea de care dădea dovadă fiul meu era neome-nească; mi-am folosit toată forța pentru a-l țintui jos, iar respirația mi s-a oprit când l-am văzut că-și dă ochii peste cap. Sângele îi țâșni din nas.

Dintr-odată, rămase nemișcat, iar pieptul i se ridica și îi cobora cu un sunet gâlgâitor.

– Ce este? am icnit eu. Ce este în neregulă cu el?

– Nu știi, replică Paré cu o voce liniștită. Am adus medicamentul de după-amiază, dar Altețele Lor Margot și Henric erau în vizită, așa că l-am lăsat și m-am întors mai târziu. Altețele nu mai erau, iar el dormea. Am așteptat afară și apoi l-am auzit înecându-se. Când am dat buzna înăuntru, l-am găsit așa. Părea mai bine de dimineață... nu avea febră. L-am verificat.

– Margot a fost aici? l-am privit pe Birago.

– Uitați-vă la pieptul lui, șopti el.

M-am uitat la pieptul fiului meu, dezgolit sub cămașa sfâșiată. O amuletă atârna pe pielea lui albă, cu un desen arhaic gravat pe argintul neșlefuit. Am înghețat. Paré se ridică și se duse lângă o masă răsturnată. L-am văzut ridicând un pahar și ducându-l la nas.

Se trase înapoi cu teamă.

– Migdale, spuse el dintr-o răsufare. Aruncă paharul și își ridică privirea spre mine, îngrozit. E un fel de arsenic! Era în medicamentul lui. Doamne-Dumnezeule, regele a fost otrăvit.

– Asta e imposibil, am șoptit eu, dar am recunoscut amuleta.

Era cea pe care mi-o dăduse Cosimo. Ultima dată când o văzusem eram la Chenonceaux, în ziua în care am făcut singura mea vrajă. O pusesem în casetă, alături de figurinele de ceară, și nu o mai purtasem niciodată, iar caseta o luam cu mine de la un castel la altul, ascunzând-o printre celelalte lucruri ale mele.

Paré căzu în genunchi.

– Nu am făcut-o eu. Vă jur, Alteță, nu am făcut-o eu.

În timp ce auzeam teama demnă de dispreț din vocea celui care dăduse mereu dovadă de sânge rece chiar și atunci când avusese grijă de soțul și de fiul meu cel mare, aflat pe patul de moarte, totul în jurul meu începu să se clatine, ca și cum încăperea se cufunda încet într-un ocean întunecat și zgomotos.

– Margot, am murmurat și m-am împleticit afară din cameră.

Am dat buzna în camerele mele, speriiindu-le pe doamnele de companie, și m-am dus în dormitor ca să caut prin dezordinea de pe masa mea de toaletă. Cutia dispăruse. Întorcându-mă brusc, am năvălit ca o furtună în camerele lui Margot. Ea stătea la fereastră cu Hercule. Când se ridică cu rochia foșnind, i-am văzut expresia speriată, care, după atâtea săptămâni de indiferență rigidă, era o recunoaștere în sine a crimei. I-am privit rochia albă de satin, perlele de mărimea bobului de strugure din păr și m-am gândit că s-a îmbrăcat de sărbătoare. Apoi, m-am uitat la Hercule. El se retrase, cu fața palidă.

Și atunci am știut.

– Unde este? am întrebat fără să fac nici măcar un pas spre ea, de teamă să nu o omor cu mâinile goale.

Margot se întoarse către cufărul cel mai apropiat și scoase cutia, aducându-mi-o cu mâinile întinse. Înăuntru am găsit figurinele de ceară așezate la întâmplare. Cu inima bătându-mi tare, am tras de lanțul de sub căptușeală și am deschis compartimentul secret, pentru a scoate la iveală sticluța pe care mi-o dăduse Cosimo. Sticluța era goală. Am mirosit de la distanță și am simțit imediat izul îngrozitor de migdale.

– Cum... cum ai putut să faci asta? Vocea îmi era mai degrabă șoptă.

– Cosimo, spuse ea fără nici o urmă de regret.

– Tu... te-a ajutat Cosimo...?

– I-am scris. El mi-a spus să caut cutia. Nu a fost greu. Nu s-ar spune că ai ascuns-o cu adevărat.

Nu mă puteam mișca și simțeam cutia grea precum marmura în mâinile mele.

– De ce? m-am auzit întrebând.

Ochii îi străluceau.

– Carol vrea să moară din cauza a ceea ce ai făcut. I-ai omorât supușii, i-ai pornit pe toți hughenoții împotriva lui. Făcu o pauză

studiată. Dar, cel mai grav lucru, l-ai ucis pe Coligny, pe care îl iubea ca pe un tată.

– Asta este o minciună! am șuiert. Nu are nimic de-a face cu Carol. Ai făcut-o pentru că îl iubeai pe de Guise și eu te-am forțat să te căsătorești cu Navarra, iar acum crezi că eu... Mi-am oprit tirada când i-am întâlnit privirea și am rămas stupefiată.

– Ce, mamă? murmură ea. Acum plănuiești să îl omori pe Navarra? De asta l-ai trimis la vânătoare cu Henric, nu-i așa? Ca să poți să te ocupi de el în pădure și să spui că a fost un accident de vânătoare? Atunci nu va mai exista nici o șansă să devină liderul hughe- noților, iar tu îi vei uzurpa regatul, vei scăpa de restul hughenotilor și mă vei mărita din nou cu cine ai chef.

– Ea ne urăște, bolborosi Hercule în barbă, de parcă nu aș fi fost în cameră. Mama ne urăște și nu ne-a avertizat cu privire la masacru. Ne vrea pe toți morți.

M-am uitat la fiica mea îngrozită, fără să-mi vină a crede. Ce făcusem greșit? Îmi iubeam toți copiii cât de bine puteam; găsisem o cale să-i protejiez. În copilăria lor, fusesem o mamă distantă, într-adevăr, dar asta numai din cauză că Diane mi-i furase. Cum puteuse Margot, atât de frumoasă și de talentată, să se transforme într-o străină dezgustătoare? Am încercat să-mi îndrept mânia asupra ei, s-o umilesc, dar adevărul se zvârcolea în mine și nu puteam să scap de el.

Margot avea să facă orice ca să se răzbune. Era o Medici; blestemul ei era sângele meu.

– I-am dat lui Carol amuleta și otrava, continuă Margot, de parcă ar fi putut să-mi citească gândurile. Așa m-a sfătuit Cosimo – să îi câștig încrederea, arătându-i de ce ești capabilă.

Am simțit cum îmi cade cutia din mâini, dar nu am auzit când s-a lovit de podea.

– Și asta nu e tot, spuse ea cu un zâmbet răutăcios. La Vincennes, Carol voia să îl lase pe Navarra să evadeze, dar apoi ai venit tu și i-ai luat această ultimă speranță de ispășire. Acum, el crede că Navarra o să moară. De-asta a luat otrava. Nu mai poate suporta povara propriei vinovății.

M-am uitat la fața ei, la ochii lipsiți de remușcare și am prins-o, zgâlțâind-o până i-au căzut perlele din păr pe jos, precum pietricelele.

– El crede că Navarra o să moară din cauză că i-ai împuiat capul cu minciuni! Știi ce ai făcut? Știi? Fratele tău va muri din cauza ta. Îmi râse în față.

– Este otrava ta, amuleta ta. Toată lumea va spune că tu ai făcut-o, așa cum ai omorât-o pe regina Jeanne, așa cum te-ai folosit de mine ca să mă căsătoresc cu Navarra și să-i ademenești pe hughenoti la Paris, ca să-i omori. Vor spune că ți-ai otrăvit fiul și nimeni nu va mai avea încredere în tine vreodată!

Hercule se cocoșă.

– Nu eu, bolborosi el. Nu am făcut-o eu. Nu am fost eu.

Am împins-o pe Margot la o parte și am făcut un pas înapoi.

– Imediat ce mă voi îngriji de fratele tău, i-am spus, mă voi ocupa de tine, așa cum meriți.

Am ordonat să fie păziți cei mai tineri dintre copiii mei și am trimis soldați la Chaumont, pentru a-l aresta pe Cosimo, care a fost prins și adus la Bastilia.

La căderea nopții, m-am dus cu Birago să îl văd. Când am intrat în celula lui murdară, aflată în inima fortăreței, m-am cutremurat la vederea astronomului meu legat de un scaun, gol, cu excepția unei zdrențe care îi acoperea organele genitale. În umbre, pe perete, atârnav o întregă panoplie de furci și alte instrumente de tortură.

Cosimo arăta ca un cadavru, iar pielea pământie îi era acoperită de vânătaii. La vederea mea, toată viața din el părea că dă năvală din ochii lui, amintindu-mi de băiețelul pe care îl întâlnisem în fața casei tatălui său. Îl cunoșteam din copilărie; nu eram atât de depărtați ca vârstă. El era un compatriot italian, un florentin. Am avut un moment de îndoială care m-a paralizat. Dacă asta făcea parte din răzbunarea lui Margot? Dacă găsise singură cutia, își împroșcase veninul în mintea lui Carol, și așa labilă și înclinată spre nebunie, plănuind apoi cum să îl acuze pe Cosimo?

– Doamnă, trebuie să continuăm, murmură Birago. Viața Maiestății Sale se află în mâinile noastre.

Am dat din cap și Birago și-a ocupat locul la masa mică, scoțând din tolbă hârtia și pana cu care avea să scrie ce vorbeam. Cosimo se holba la mine fără să clipească, pătrunzându-mă cu toate amintirile dintre noi, chiar și când vocea răsunătoare a lui Birago umplu cămăruța rece.

– Cosimo Ruggieri, ești acuzat că ai conspirat pentru a provoca moartea Maiestății Sale prin otrăvire. Alteța Sa se află aici ca să-ți ceară rețeta pentru antidot. Dacă i-o oferi, ea promite că vei pleca de aici în viață.

Cosimo nu se clinti și nu dădu nici un semn că auzise ceva.

– Cosimo, am adăugat, știi că nu doresc să-ți fac rău. Spune-mi doar ce trebuie să fac pentru a-mi salva fiul. Tu știi ingredientele otrăvii. Care este antidotul său?

Obrazul i se crispă. Birago arată brusc spre masă.

– Dacă nu vorbești, îți vom scoate adevărul cu forța. Fiecare otrăvă are un leac. Tu îl știi și o să ni-l spui.

Gura lui Cosimo se strâmbă. Râsul său țâșni afară ca niște așchii de metal.

– Nici acum nu înțelegi, nu-i așa? Te-ai născut cu un har pe care ai refuzat să-l conștientizezi și pentru care eu mi-am dedicat întreaga viață, ca să-l pot dobândi. Și tot ce am învățat, tot ce am descoperit, am pus în slujba ta. Am făcut ceea ce tu nu ai avut puterea să faci. Am fost instrumentul tău.

Mă mânca pielea.

– Ești... ești nebun. Cum îndrăznești să îmi revendici viața?

– Pentru că sunt al tău! Coastele îi ieșiră în afară când se forță să se elibereze din strânsoare. Nu te-ai gândit niciodată la mine; m-ai lăsat singur, m-ai ignorat, dar eu... eu am fost mereu al tău. În timp ce îi acordai atenție nebunului tău de Nostradamus, care îți dădea numai poeme și rime, eu am testat ținuturile întunecate pentru a-ți îndeplini dorințele, dar tu m-ai disprețuit. Te-ai lepădat de mine, și acum...

– DESTUL! L-am lovit cu toată puterea, aruncându-l la loc pe scaun. Ochii i s-au mărit și din buza spartă i-a țâșnit sângele. I-ai spus fiicei mele despre cutie? Ai pus-o să distrugă încrederea fiului meu în mine, făcându-l să creadă că o să-l omor pe Navarra?

Râse din nou, batjocoritor, împrôșcând sânge.

– Da! Am făcut toate astea! Și acum îți poți îndrepta furia spre mine; acum poți deveni regina care ești merită să devii – atât de puternică și de temută, că oamenii își vor aminti de tine pentru totdeauna. Eu am știut mereu cine ești, deși tu nu m-ai iubit și nu ai crezut niciodată în mine. Își ridică fața spre mine. Sau crezi că lancea care a luat viața soțului tău a fost un accident?

Am înghețat.

– Nu. Asta... nu poate fi adevărat.

Zâmbetul lui era macabru.

– Chiar nu poți simți? Se află peste tot în jurul nostru, în fiecare moment; ne leagă pentru totdeauna. Fiecare pas făcut din ziua aceea fătodică a fost prezis. Tu vei fi regină până la moarte; vei salva Franța de la distrugere, dar descendența pe care lupti cu fiecare suflare să o salvezi, sămânța stearpă care este familia ta... ei sunt blestemați.

Birago se ridică, tremurând de furie.

– Este nebun. Trebuie să aducem tortionarul.

Mi-am amintit de avertizarea emisă de Nostradamus, în urmă cu mulți ani, în fața castelului Chaumont: „El se joacă cu răul. Și va aduce rău. Acesta este destinul lui.“ M-am uitat în ochii lui Cosimo.

– Ori îmi spui cum să-mi salvez fiul, ori promit că, până să se sfârșească ziua, îmi vei implora mila.

– Nu mai am nevoie de milă, șopti el. Și nu mai ai ce să faci. Este prea târziu.

– Atunci, am zis, este prea târziu și pentru tine. M-am întors spre Birago. Tăiați-i limba și mâinile, ca să nu-și mai poată practica niciodată arta malefică. Dacă supraviețuiește, puneți-l într-o galera spre Italia.

M-am îndreptat spre ușă.

– Nu! strigă Cosimo. Nu mă părăsi, *duchessina* mea!

De data aceasta, nu m-am uitat înapoi.

La miezul nopții, Birago veni în camerele mele să mă informeze că în timpul suplicului Cosimo pierise, iar trupul îi fusese aruncat într-una din gropile din afara orașului și că nu mai rămăsese nimic care să amintească de el.

Apoi întrebă de Carol.

– Paré se îngrijește de el, i-am răspuns fără emoție în glas, din scaunul de lângă șemineu. Nu mai putem face nimic. Du-te și odihnește-te. Arăți obosit. Vom vorbi mâine.

– Doamnă, spuse el încet, nu puteți crede aiurelile celui nemernic. Moartea soțului dumneavoastră a fost un accident. Ați fost acolo. Ați văzut.

Vocea mi se opri în gât.

– Nu mai pot asculta nimic. Du-te acum, te rog.

Se retrase, lăsându-mă cu privirea fixă asupra flăcărilor care îmi sopteau secrete.

„Vei salva Franța de la distrugere, dar descendența pe care lupți cu fiecare suflare să o salvezi, sămânța stearpă care este familia ta – ei sunt blestemați.“

Cosimo nu fusese niciodată un clarvăzător, dar în acel moment l-am crezut. Nici unul din fiii mei nu avea copii. Deși Carol era căsătorit de mai mult de doi ani, regina sa nu arăta nici un semn de fertilitate. Și când Carol avea să moară, numai Henric mai rămânea pentru a salva tronul, deoarece era dureros de clar că vărșatul de vânt îl afectase pe Hercule și că nu avea să conducă niciodată. Ca un animal într-un labirint, mintea mi se întorcea constant la acea zi din Provence, când Nostradamus îmi spusese că toți fiii mei vor ajunge la maturitate. Nu spusese că vor muri în copilărie, și acum, această amenințare plana asupra mea, o realitate de care nu puteam scăpa și pe care nu o puteam ignora.

Dacă Henric nu reușea să facă un fiu, Navarra avea să moștenească tronul. Viitorul va depinde de un prinț hughenot care credea că eu sunt dușmanul lui, că îi otrăvisem mama, că îi măcelărisem prietenii în palatul meu și că îl forțasem să se convertească. Toate lucrurile pentru care luptasem, moștenirea de pace pe care o căutasem pentru Franța, precum și descendența mea aveau să fie zdrobite sub călcâiul lui.

Fortându-mă să mă ridic, am mers la fereastră ca să mă uit în noapte. Copacii bătuți de vânt din grădini tremurau pe cerul negru, împăienjenit de o mie de stele. Privind la constelațiile îndepărtate, care străluceau precum gheața, m-am întrebat dacă nu cumva mă luptasem, luasem cu forța și îmi înfipsesem ghearele într-un labirint pe care mi-l creasem singură, când, de fapt, viitorul meu fusese predestinat în tot acest timp.

M-am întors la birou și m-am uitat preț de o clipă, care păru o eternitate la foile de hârtie și la penele de scris.

„Aveți nevoie unul de celălalt pentru a vă împlini destinul.“

Apoi m-am așezat și mi-am scris instrucțiunile.

Henric sosi două zile mai târziu, îmbrăcat în haine murdare de vânătoare.

– S-a făcut, zise el și își aruncă protecțiile de mâini. L-am dus până în locul unde am văzut un cerb în pădure, cu o zi în urmă. Am trimis oamenii înainte, să îl înconjoare, și, odată ce am rămas singuri, m-am întors spre el și i-am zis: „Du-te, înainte ca unul din noi să se hotărască să te omoare.“

Își turnă un pahar de vin și îl bău dintr-o singură înghițitură.

– Fără îndoială, acum este deja la jumătatea drumului spre regatul lui. Așeză paharul jos și se întoarse spre mine. Dacă voiai să îl eliberezi, de ce nu l-ai trimis departe cu Margot, pur și simplu?

– Trebuia să pară că a fugit. Catolicii, de Guise... Este singurul lucru pe care l-ar accepta.

– Da, și acum eu sunt prostul care l-am lăsat să scape. Henric se uită la mine. De ce ai făcut asta?

Mi-am ridicat privirea spre el. Mă cunoștea atât de bine. Dintre toți copiii mei, el mă vedea altfel. Am rezistat tentației de a-i spune totul, amintindu-mi de ce trebuia să îl înșel. Carol era căzut la pat cu febră, dar convulsiile scădeau în intensitate. Paré credea că e posibil să trăiască și căuta cu frenezie un antidot. Cosimo era mort, iar Margot se închisese în camerele ei. Eu trebuia să îngrop adevărul. Henric nu trebuia să știe niciodată ce făcuse Margot; trebuia să rămână ignorant în această problemă, neatins de orice fel de vină. Și, cu toate că eram atât de supărată pe Margot încât de-abia o puteam privi, nu uitam că era soția lui Navarra. Trebuia să fie protejată. Dacă avea să fie cineva acuzat de otrăvirea lui Carol, atunci să fiu eu aceea.

– Tot ce trebuie să știi, am început pe un ton precaut, este că trebuie să părăsești Franța.

Henric pâli.

– Vrei... vrei să plec? De ce?

– Pentru că Birago îmi spune că mulți dintre hughenotii care au fugit în Geneva după masacru plănuiesc acum să se întoarcă și să se răzbune. Te învinovățesc pe tine pentru masacru, la fel de mult ca pe mine și de Guise. Vreau să fii departe de pericol. Îi voi scrie mătușii tale, Margareta de Savoia; va fi încântată să te primească. Nu mă îngrijorează numai binele tău; îl trimit și pe Hercule departe, imediat ce obțin acordul Elisabetei Tudor să-l primească în calitate de pretendent.

Henric făcu o grimasă.

– Așa ceva n-ar trebui ratat – maimuțica punând laba pe Elisabeta Tudor. Mă privi insistent. Astea da schimbări. Mai întâi, mă pui să îl închid pe Navarra la Vincennes, apoi îmi zici că trebuie să îl ameninț cu moartea pentru a-l forța să fugă, și acum aud despre Carol că este grav bolnav. Îi sclipiră ochii. De ce m-ai trimite de parte când e posibil să devin rege?

L-am privit în ochi.

– Carol este bolnav, așa e, dar ar putea avea mulți ani de trăit de acum înainte. Trebuie să mă ascuți. Trebuie să pleci și să aștepti să te chem. Te implor. Vocea mi se frânse. Tu... tu nu poți rămâne. Dacă rămâi, îți riști viața.

Henric își miji ochii.

– Viața mea? Cum? Și nu-mi spune iarăși că e vorba despre blestemații ăia de hughenoți.

– Nu despre hughenoți. Mi-am coborât privirea. E vorba despre fratele tău. Carol are mai mult decât febră. Paré spune că suferă de nebunie și crede că morții îl bântuie pentru ceea ce a făcut.

– Atunci, lasă-mă să vorbesc cu el. Este fratele meu. Trebuie să afle că nu l-am putut opri pe de Guise și pe cele câteva sute de catolici porniți să facă măcel.

– Nu, nu îl poți face să asculte de rațiune acum. Nu este el însuși. Amenință că te va trimite în Anglia în locul lui Hercule. Mai degrabă aș muri decât să te văd pe insula aia de eretici. Elisabeta și-a deschis porturile tuturor refugiaților hughenoți; regatul ei colcăie cu ei. Orice persoană nemulțumită ar putea să îți facă rău.

Spre ușurarea mea, fruntea i se încreți de încruntare. Oricât de mult ar fi încercat să se prefacă, Henric era conștient de consecințele masacrului, iar eu știam că era încă furios pe el însuși pentru că cedase în fața lui Guise în noaptea aceea, pentru că asta îl făcuse să pară că permisesese să moară mii de oameni.

– Hercule nu a avut nici un rol în asta, am continuat eu, astfel că Elisabeta își va juca rolul obișnuit cu el. Dar cu tine nu ar face la fel; i s-a spus că ai fost în casa lui Coligny în noaptea aia.

– Și asta-i tot? Nu mai e nimic altceva?

– Nu, m-am forțat să zâmbesc. Va fi numai pentru o scurtă perioadă de timp, îți promit. Ne putem scrie zilnic.

Ezită un moment, înainte să încuviințeze.

– Presupun că mi-ar face bine un timp departe. Chicoti. Fără îndoială că Savoia arată mai puțin funebru decât locul ăsta. Mă sărută pe obraz. Sper că știi ce faci în ceea ce-l privește pe Navarra. Dumnezeu știe ce va face odată ce se va simți din nou în siguranță.

– Așa e, am spus dintr-o suflare și l-am urmărit plecând cu pași sprinteni.

Rămasă singură, m-am prăbușit în scaun. Nu mai gândeam. Pur și simplu mi-am pus fața în mâini și am plâns așa cum nu o mai făcusem de ani de zile. Jeleam pentru mii de lucruri pe care le pierdusem: pentru copilul care fusesem și familia pe care o lăsasem în urmă, pentru țara pe care de abia mi-o mai aminteam și cea pe care luptam să o salvez. Plângeam pentru copiii mei morți și pentru cei care trăiau, care crescuseră afectați de ura otrăvitoare a războaielor religioase. Plângeam pentru prietenii și dușmanii mei, pentru toate speranțele și iluziile pierdute.

Dar, mai presus de toate, plângeam pentru mine și femeia care devenisem.

Două luni mai târziu stăteam lângă patul lui Carol în timp ce își scuipa bucăți din plămâni. Nu împlinise încă douăzeci și patru de ani, dar otrava lui Cosimo își făcuse treaba încet, făcându-l să putrezească din interior în afară, astfel că zăcea scaldat în transpirație amestecată cu propriul sânge.

Degetele lui le-au prins pe ale mele. Avea ochii închiși, iar pieptul de abia i se mai ridica încercând să respire. Mai devreme sembase un document prin care îmi acorda mie regența până la întoarcerea lui Henric. Soția lui, Isabela, era deja în doliu, nemișcată pe un scaun de rugăciune; numai Birago, eu și câinele lui credincios, care stătea la picioarele lui, îl vegheam în timp ce rătăcea și își revenea în simțiri.

Puțin după ora patru, febra scăzu. O ploaie intermitentă lovea zidurile castelului. El își deschise ochii și mă privi.

– Iartă-mă, îmi șopti.

PARTEA A VII-A
1574–1588

Cel iubit

TREIZECI ȘI TREI

Mă plimbam încioace și-ncolo prin palatul de la Lyons, lovind tivul încrustat cu pietre prețioase al rochiei de catifea roșu purpuriu, întorcându-mă spre fereastră ori de câte ori auzeam vociferări în curte.

Toamna sosise în Franța. Frunzele străluceau în stejari și dealurile erau scăldate într-o splendoare de opal. Trecuseră patru luni de la moartea lui Carol – patru luni lungi și dificile, în timpul cărora l-am înmormântat, i-am trimis văduva la Chenonceaux și am muncit din greu pentru a proteja regatul. Acum, promisem vestea că Henric trecuse prin Avignon și urca spre nord, escortat de Hercule, a cărui importanță crescuse de când devenise noul nostru moștenitor.

În curând, fiul meu iubit avea să-și revendice tronul.

M-am întors de la fereastră pentru a-l vedea pe Birago strecurându-se înăuntru cu mapa pe care o căra peste tot. Am făcut o grimasă când a așezat-o pe biroul meu. Ar fi trebuit să simt compasiune; moartea lui Carol îl îndoliase și îl îmbătrânise foarte mult și se gândise să-și calmeze durerea devotându-se lucrului în fiecare oră a zilei. Dar astăzi nu aveam chef să-i văd imaginea tristă sau litania de responsabilități de care trebuia să mă ocup.

– Orice ar fi, poate aștepta, i-am spus.

– Dar aceste scrisori sunt din Anglia. Regina Elisabeta cere să ne alăturăm ei în protestele împotriva agresiunii continue a Spaniei în Țările de Jos. Ea spune că...

– Nu îi va permite lui Hercule să plătească pentru trusoul ei decât dacă vom provoca Spania, ca parte din înțelegerea de căsătorie. A amânat cererea noastră luni de zile, cu aceeași scuză. Dacă vrea atât de mult sprijinul nostru împotriva Spaniei, să o lăsăm să ne dea și ea ceva în schimb.

– Dar această problemă s-ar putea răsfrânge asupra Franței. Nu putem...

Am bătut din picior.

– Arăt de parcă aș fi îmbrăcată pentru consiliu?

Birago se îndreptă de umeri, cât de mult putea în zilele astea.

– Iertați-mă. Văd că am venit într-un moment nepotrivit. Se pare că afacerile de stat trebuie să aștepte.

Ieși afară șchiopătând. Lucrezia îmi eliberă voalul, lăsându-l să cadă peste guler.

– Mă simt ca o bucată de carne la un banchet, am mormăit. Chiar sunt necesare toate astea?

– Absolut. Vreți ca Maiestatea Sa să își vadă mama în vechile haine de văduvă?

– Nu-mi pasă. Vreau numai să sosească odată și...

Salvele de tun îmi opriră vocea. Doamnele de companie se grăbiră în spatele meu în timp ce dădui buzna pe coridor, mișcându-mă cu o repeziciune mai mare decât îmi permiteau silueta și stângăcia.

Când am ieșit în curte, am observat-o pe Margot și doamnele ei. Purta o rochie de mătase de culoarea nectarinelor, cu un guler atât de lat, că îi încadra capul; avea fața pudrată, cofura elaborată era decorată cu pene, iar gâtul și pieptul îi străluceau cu turmaline. O eliberasem din închisoarea propriilor încăperi, dar am insistat să fie în compania unor doamne severe, alese de mine.

– Ce bine ți se potrivește rochia asta, am spus când m-am apropiat de ea.

Furia pe care o simțisem împotriva ei începuse să cedeze; Carol era mort și, cu Navarra plecat, Margot trăia în așteptare, ca o soție și regină numai cu numele. Nimic nu putea să-i scuze comportamentul, dar știam prea bine cât de amară putea fi dezamăgirea ei.

Îmi zâmbi sarcastic.

– Aș putea la fel de bine să mă îmbrac în haine de gală, având în vedere că toată curtea se uită la mine de parcă aș fi vreo văduvă demnă de milă. Sărmana Margot, șușotesc ei, abandonată de soțul ei, fără măcar un copil de la el. Făcu o pauză și își ridică puțin bărbia când își dădu seama că tocmai îmi împărtășise una din slăbiciunile ei. Apropo de asta, ai auzit vreo veste de la soțul meu? Înteleg că a ajuns în regatul lui, spre marea bucurie a supușilor săi

și a renunțat la convertire. E din nou hughenot. Mă întreb cât timp va trece până va declara război împotriva noastră.

Am vrut să simt compasiune pentru ea, dar, desigur, ea nu mi-ar fi permis niciodată.

– De ce ar face asta? am replicat. E următorul moștenitor la tron după Hercule. Aș zice că vrea să păstreze relații bune cu noi. Am ciupit-o de braț. Și permite-mi să te avertizez acum: gata cu prostiile. Ți-am păstrat secretul și acum vreau să îl lași pe Henric să conducă în pace.

– Oh, nu trebuie să-ți faci probleme legate de secretul meu, ripostă ea, nu când și Henric are propriul secret de păstrat.

Lăsându-mă cu aceste vorbe ciudate, se întoarse înapoi la doamnele ei.

Era imposibilă; indiferent cât de mult încercam, reușea de fiecare dată să mă enerveze. Am alungat-o voit din gândurile mele și m-am uitat peste marea de curteni. Nu aveam s-o las să-mi strice buna dispoziție. Aveam cincizeci și cinci de ani și îndurasem multe pierderi. Astăzi era ziua mea de glorie. Astăzi totul era posibil.

Henric al III-lea era aici. În sfârșit, vom avea un rege demn de Franța.

Sesizându-mi bucuria, Lucrezia mi se adresă:

– Ne putem apropia de porți dacă doriți, ca să fiți prima care îl întâmpină.

– Nu. Lacrimile îmi înțepau ochii. Să-l lăsăm să se bucure de acest moment. Îi aparține.

Dar când în cele din urmă l-am zărit călare în curte, alături de însoțitorii lui, atât de mândru și drept în șa, nu m-am putut abține. Mi-am croit drum cu coatele prin mulțime, cu brațele întinse.

– Henric, *mon fils!* Henric!

El descălecă. M-am aruncat în brațele lui și am simțit un miros necunoscut. Părul lui negru cădea în valuri parfumate de sub pălărie, iar trupul îi era încordat sub jiletca violet. I-am prins chipul între palme și el mă sărută pe buze.

– Dragă mamă, murmură și se întoarse spre mulțime cu brațele în jurul meu. Astăzi, declară el cu voce răsunătoare, îi aduc un omagiu mamei mele, care a condus acest regat prin multe încercări, astfel încât să trăiesc să văd ceasul acesta.

În timp ce toată lumea izbucnea în aplauze, eu simțeam cum îmi curg lacrimile fără oprire pe obraji.

Ne-am întors la Paris călătorind în procesiune, pentru ca lumea să-l poată vedea pe Henric. El călărea în frunte, ca regele care visa să devină, îmbrăcat în brocart violet cu picățele argintii, salutând mulțimea care se înghesuia pe marginile drumului strigând *Vive Henric III! Vive le Roi!*¹ cu gesturi regale, dar expansive.

La Luvru am ținut un banchet în onoarea lui și am decorat sala cu crengi de brazi, simboluri ale statorniciei. Eu stăteam pe podium alături de el și de Hercule; în dreapta și în stânga noastră se întindeau mese ocupate de ducele de Guise, căruia îi permisesem să se întoarcă la curte în onoarea ascensiunii lui Henric la tron, de unchiul lui, monseniorul și ceilalți nobili catolici. Margot stătea la o altă masă cu soțiile nobililor și alte doamne de vază de la curte.

Henric se așezase pe tron, cu o coroană pe cap. Era generos cu curtenii care se aliniară ca să îl întâmpine, amintindu-și numele lor cu o acuratețe care îmi amintea de bunicul lui, Francisc I. Am mâncat mistreț fript, lebădă, curcan și fazan; după ospăț, o trupă de pitici puse în scenă o comedie, la finalul căreia Henric făcu un semn și Guast, garda lui, aruncă o pungă cu monede. Piticii se aruncară la podea, pierzându-și perucile în timp ce se băteau între ei pe generozitatea regelui, dând naștere la și mai multe râsete.

Henric căscă.

– În Savoia, toți cei de rang nobil au o trupă de teatru. Nimeni nu mai ține bufoni. Se întoarse către Hercule, care se holba la femeile pitice care se certau de parcă ar fi vrut să le mănânce. Ce zici, maimuțică? Ar trebui să-i concediem pe nebunii ăștia?

Tonul lui fusese plin de afecțiune; el nu arătase niciodată răutate față de Hercule, dar fiul meu cel mic se înroși.

– Nu mai sunt maimuțica ta, îl certă el. Acum sunt Delfinul!

Henric zâmbi și își întoarse privirea spre sala aglomerată. Muzicienii își acordau instrumentele. În timp ce curtenii începură să-și aleagă partenerii pentru următorul dans, i se adresă episcopului.

– Monseniore, vorbește-mi despre doamna de Vaudémont.

¹ „Trăiască Henric al III-lea! Trăiască regele!“, în franceză în original (n.tr.)

Eu nu aveam idee despre cine vorbește. Din cealaltă parte, monseniorul își înclină fața suptă spre mine, trădând faptul că trăgea cu urechea la tot.

– Maiestatea Sa se referă la verișoara mea de Lorena, pe care a cunoscut-o recent în Savoia, unde este doamnă de companie a ducesei.

– Da, este încântătoare, spuse Henric. Aș dori să o aduc la curte. Ocupă-te de asta.

– Aș fi onorat, replică monseniorul mios ca întotdeauna când întrezărea un avantaj.

Poate că își pierduse dinții și părul, dar mintea încă i se mai mișca precum o mașinărie bine unsă. M-am aplecat spre Henric pentru a-i pune mai multe întrebări despre această doamnă de Vaudémont, când am văzut că privirea îi alunecă spre Guast, care se învârtea ca o umbră puternică la picioarele podiumului.

Henric căscă din nou.

– Sunt atât de obosit. Cred că o să mă retrag.

– Și dansul? am protestat. Curtea se așteaptă să deschizi balul.

– Lasă-l pe Hercule să facă asta. Poate să danseze cu Margot.

Înainte să-l pot reține, se ridică, coborî scările și ieși din sală cu Guast pe urmele sale.

Am evitat privirea fixă a monseniorului, iar neliniștea mi-a crescut când m-am uitat după Margot. Ea își părăsese masa pentru o canapea din apropierea coloanelor, unde stătea întinsă, înconjurată de admiratori.

Ca și cum mi-ar fi simțit privirea, își ridică ochii și se uită la mine cu o expresie plină de subînțeles.

M-am trezit înainte de răsărit. Henric și cu mine trebuia să discutăm agenda pentru primul lui consiliu care urma să aibă loc la mijlocul săptămânii și, după ce am luat un mic dejun în grabă, mi-am adunat mapa și m-am întâlnit cu Birago pe coridor. Se sprijinea de baston, iar durerea i se citea pe fața ridată.

– Ai piciorul foarte umflat, i-am spus. E guta din nou?

Făcu o grimasă.

– Mă tem că am mâncat prea mult la banchet. Dar am luat niște leacuri și...

– Și trebuie să te odihnești astăzi, l-am întrerupt și, cum voia să protesteze, am ridicat mâna. Nu. Du-te înapoi în pat, bătrâne

prieten. E doar o întâlnire privată cu fiul meu. Voi veni să te văd după aceea.

Consimți cu recunoștință și se îndepărtă șchiopătând, după care m-am îndreptat spre apartamentele fiului meu. Am dat ocol prin galerie și am ajuns la apartamentul regal, la ușa căruia era postat un soldat.

– Maiestatea Sa nu s-a trezit încă, îmi spuse acesta. A dat ordine să nu fie deranjat.

– Ei bine, e vremea să se trezească. Dă-te la o parte.

Știa că nu e bine să mă oprească, așa că am intrat în anticamera fiului meu și am găsit încăperea cufundată în umbre neclare. Razele soarelui pătrundeau pe sub marginile draperiilor de la ferestre. Pe masă se aflau o carafă și două pahare; o ușă pe jumătate deschisă ducea spre dormitor. Am pășit spre ea, cu o presimțire urâtă; era atât de liniște, că puteam să aud un sforăit venind dinăuntru. Trăgând cu ochiul în dormitor, am văzut patul direct în fața mea, cu perdelele stacojii deschise, dezvăluind trupul gol și musculos al lui Guast, cufundat în somn, cu unul din brațele sale păroase aruncat peste pernele șifonate.

Înăbușindu-mi un geamăt scurt, am dat înapoi.

Un zgomot mă făcu să mă întorc brusc. Henric venea spre mine dintr-o firidă a anticamerei. Purta un halat de mătase albă, larg, iar părul des și negru îi cădea pe umeri. Fără ținuta de gală de la curte, părea să aibă mai puțin de douăzeci și trei de ani, deși pieptul pe care îl zărisem pe sub halatul desfăcut era acoperit cu păr negru și creț, la fel cum avea și tatăl lui.

– Ce faci aici? spuse el și am simțit o notă de mânie și umilință în vocea sa.

– Nu contează asta, am replicat. Ar fi trebuit să încui ușa. Ce... ce se petrece aici?

Trecu de mine și închise ușa dormitorului.

– Am lăsat ordine gardianului. Tu ești singura destul de îndrăzneță ca să le ignore. Se duse spre masă și se întinse spre carafă. În timp ce-și turna un pahar, se uită la mine. Cât despre ce se petrece „aici”, cred că știi deja.

Am strâns mapa la piept, stupefiată.

Henric bău din pahar, fără să-și mute privirea de la mine.

– Ei bine? Nu zici nimic?

Nu voiam să întreb. Nu voiam să recunosc. El fusese întodeauna curajos – neînfricat în război și în mândria poziției sale, demn să poarte numele tatălui său. Fusese cel mai destoinic elev al familiei, mai disciplinat decât Margot, mai isteț decât Elisabeta, mai dornic de învățatură decât Carol. Credeam că el este cel mai bun rezultat al amestecului de sânge Medici-Valois și îmi pusesem toate speranțele în el, gândindu-mă că, în sfârșit, Franța avea un rege puternic. Făcuse greșeli; era impulsiv și încăpățânat, dar era tânăr și putea învăța să se controleze. Și, la fel cum se întâmplase și cu frații lui, eu eram aici ca să-l îndrum.

Dar nu-mi închipuisem vreodată așa ceva.

– Cât... de cât timp? am reușit într-un sfârșit să murmur.

– Dintotdeauna. Se duse la fereastră și trase draperiile. Lumina strălucitoare inundă camera. Se întoarse lângă mine. L-am întâlnit pe Guast în timpul primei mele campanii împotriva hughenotilor, dacă îți amintești. El m-a ajutat să trec printr-o... perioadă foarte dificilă. De atunci, a fost prietenul meu. Dacă nu ar fi fost el, aș fi putut să cad pradă unuia din acei asasini hughenoti de care spui că sunt atât de dornici să-mi verse sângele. Făcu o pauză. După tine, Guast este cea mai loială persoană din viața mea. Vreau să îi dau un titlu. Merită o recompensă după câtă grijă a avut de mine.

– Nu poți, am spus imediat. Toată lumea își va da seama. Pune-l într-un castel la țară, plătește-i cheltuielile din buzunarul tău, dar nu aici, nu la curte.

În timp ce îmi scăpară aceste cuvinte, m-am minunat de mine însămi. Stăteam aici, la o zi după sosirea fiului meu, mă confruntam cu o situație nouă și deja mă gândeam la moduri prin care să îi ascund secretul.

– Mamă, vorbi el blând, mai ales tu, dintre toți oamenii, trebuie să știi cât de imposibil este să îi uităm pe cei pe care îi iubim.

Rânjetul lui Margot mi-a răsunat în ureche: *Henric are un secret sau două de păstrat.*

– Iubire? Am repetat. Îl iubești...?

– Da, cel puțin atât de mult cât putem iubi pe cineva. Margot are dreptate, știi, atât de plină de ură cum e: când l-a pierdut pe de Guise, mi-a spus că noi nu suntem ca alți oameni. A spus că nu putem iubi cu adevărat pentru că suntem incapabili să dăm ceva fără să așteptăm altceva în schimb. Se uită lung la ușa închisă

a dormitorului. A fost o vreme când am crezut că pot iubi așa, dar m-am înșelat. Totuși, Guast acceptă ceea ce îi ofer. Presupun că asta se poate numi, într-o oarecare măsură, iubire.

– Asta este din vina mea. Mi-am coborât ochii, simțind în suflet o durere pe care nu aș fi recunoscut-o niciodată cu voce tare. Nu am fost alături de tine în perioada copilăriei surorii tale, pentru a-ți arăta cât de mult te iubesc. Nu ar fi trebuit niciodată să o las pe Diane să te crească. Ar fi trebuit să lupt ca o leoaică pentru tine.

– Eu nu te învinovățesc, replică el cu o înțelegere care mă făcea să vreau să plâng. În plus, nimeni nu mi-a făcut asta. Nu e vina nimănui. Există mulți bărbați ca mine.

Am simțit un nod în piept.

– Ce crezi că va spune curtea? Ambasadorii, nobilii? Crezi că vor înțelege? Vocea îmi tremură în timp ce încercam, în van, să-mi reprim emoțiile. Dușmanii noștri vor folosi asta împotriva noastră; o vor vedea ca pe o slăbiciune. Gândește-te la de Guise: el este primul nobil catolic din Franța și Biserica interzice...

Fața lui Henric se aspri.

– Nu-mi aminti de Henric de Guise ori de Biserică. Pentru unul m-am scaldat în lacrimi, iar pentru cealaltă în sânge. Am încetat să mai dovedesc că sunt demn. Acum sunt rege și voi conduce la fel de mult prin fapte, cât și prin nume – eu, și nimeni altcineva.

Am rămas nemișcată.

– Nu... nu înțeleg.

– Lasă-mă să-ți explic.

Mă conduse la un scaun. Mapa îmi căzu printre degete. După ce îmi turnă vin roșu într-un pahar, mi-l dădu și se aplecă să ia mapa. O așeză pe masă și îngenunche în fața mea înfășurat în halat, luându-mi cealaltă mână și privindu-mă cu atâta blândețe că simțeam că mi se umplu ochii de lacrimi.

– Ceea ce vreau să spun, începu el cu grijă, este că nu sunt fratele meu, Carol. Eu vreau să conduc pe cont propriu, mamă. Sunt regele Franței acum. Trebuie să iau singur deciziile.

Simțeam că leșin, dar stăteam tăcută în timp ce el îmi ridică mâna la buze, sărutând-o scurt.

– Probabil că ești atât de obosită, continuă el. Ți-ai petrecut ultimii cincisprezece ani luptând ca să ne salvezi de la distrugere. L-ai pierdut pe tata și mulți prieteni; e timpul să renunți la povară.

Eu sunt rege acum. Nu e asta ceea ce voiai: un fiu care poate conduce țara pentru care ai sacrificat atât de multe?

Am dat din cap amorțită, cu paharul neatins într-o mână și cu cealaltă, moale, între palmele lui.

– Știi de ce te temi, zise Henric. Știi motivul pentru care l-ai lăsat pe Navarra să scape. Voiai să fie în siguranță, în caz că vom eșua noi. Atâta timp cât e căsătorit cu Margot, mai există speranța că s-ar putea converti din nou, dacă va veni vremea să moștenească.

Am tresărit, iar el m-a liniștit.

– Nu nega. Nu îți reproșez asta. Iubești Franța și amândoi frații mei au murit fără moștenitori. Hercule nu e potrivit, iar tu crezi că-mi voi trata cu dispreț moștenirea. Dar nu ai de ce să te temi. Nu am nici o intenție să las dragostea mea pentru Guast să intervină în rațiunea mea. De fapt, mă voi căsători cât mai curând posibil și îmi voi lăsa soția însărcinată, astfel ca nimeni să nu-mi poată pune bărbăția sub semnul întrebării. Pentru că, indiferent de ce cred alții, sunt un bărbat.

Încă o dată, văzuse direct prin mine. Mă gândisem să asund adevărul cu intrigi și minciuni, dar, în cele din urmă, nu ascusesem nimic. Singurul lucru pe care reușisem să îl țin departe de urechile lui a fost teribilul act de răzbunare al lui Margot împotriva noastră.

– Gândește-te un pic, zâmbi el. În curând vei avea un nepot cu sângele tău, nu o corcitură cu un tată eretic. Mi-am ales până și mireasa: mă voi însura cu Louise de Vaudémont.

– Dar e din familia de Guise, am exclamat. Nu poți aduce familia aia înapoi în viețile noastre.

– Nu e de Guise; e descendentă a casei de Lorena, nepoată a soțului surorii mele, Claude. A trăit în Savoia de când avea doisprezece ani. De abia dacă-i cunoaște pe cei din familia de Guise. Îmi strânse mâna, înăbușindu-mi protestul. Și ea înțelege. Am petrecut ceva timp împreună în Savoia și știe despre mine. Mi-a spus că îi aduc o mare onoare dacă o aleg regina mea și că va face tot ce-i stă în putință pentru a se arăta demnă de acest titlu. Tot ce trebuie să faci este să poarte un fiu, și dacă e să spunem ceva despre familiile de Guise-Lorena, atunci e faptul că nu duc lipsă de copii.

Deja discutase asta cu Louise. Plănuise totul înainte să ajungă aici. Mintea mi se încetșoșă, mă simțeam de parcă tocmai căzusem într-o prăpastie, în necunoscut. Instinctiv, știam că dacă mă

opuneam, dacă încercam să îl fac să se răzgândească, nu aş avea de câştigat decât neîncrederea lui. Acesta era primul lui act oficial în calitate de rege, oricât de dificil ar fi fost pentru mine.

Mi-am pus pocalul deoparte și m-am aplecat spre el, luându-i fața în mâini și inspirându-i mirosul de mosc amestecat cu ambra scumpă pe care o folosea în păr.

– Ești sigur de fata asta? am întrebat.

Henric încuviință.

– Te ocupi tu de asta, mamă? Îmi vei face marea onoare de a-mi planifica nunta? Nu îmi pot imagina pe alcineva mai potrivit pentru sarcina asta.

M-am uitat în ochii lui, atât de întunecați și expresivi, atât de asemănători cu ai mei, când eram tânără, de parcă mă uitam într-o oglindă.

– Da, am spus. Mă ocup eu. Acum odihnește-te. Du-te înapoi la Guast al tău.

Mă sărută și se ridică în picioare. Eu m-am ridicat și m-am întins spre mapa care conținea recomandările mele pentru ședința lui de consiliu.

– Lasă-le, interveni el. O să mă uit pe ele mai târziu.

Am zâmbit și am plecat direct spre camerele lui Birago. Acesta ședea pe canapea, cu o bonetă pe chelia pătată de bătrânețe și cu biroul portabil alături, afundat în lucru ca întotdeauna.

I-am spus totul. Când am terminat, a rămas tăcut pentru un timp.

– Poate e mai bine așa, a spus în cele din urmă.

M-am holbat la el.

– Doar nu vorbești serios! Vrea să se însoare cu o Guise!

– Tehnic, așa cum ți-a spus, e o Lorena. Și nu prea e o amenințare.

– Ah? Și dacă se înșală? Dacă monseniorul o ia sub aripa sa, așa cum a făcut cu Maria Stuart? Mi-am coborât vocea. Ea știe despre Henric, mi-a spus-o chiar el. Alături de monsenior, l-ar putea face de râsul lumii și să întoarcă întreaga curte cu susul în jos.

– Doamnă, nu am încredere în monsenior mai mult decât dumneavoastră, dar Louise de Vaudémont nu aduce absolut nimic în căsătoria asta. Iar bărbații cu afinitățile lui Henric nu sunt incapabili să consume actul cu o femeie. Dacă ar fi așa, jumătate din căsătoriile din lumea asta ar rămâne fără copii.

L-am privit lung, întrebându-mă dacă nu cumva eșuasem să observ aceeași afinitate la el. În toți acești ani în care mă slujise, nu auzisem niciodată o aluzie de indecență și ajunseseam să îl văd ca pe o ființă fără sex, deși cu siguranță avea și el nevoile lui. Gândul că e posibil să nu-i cunosc pe cei apropiați pe cât de bine credeam mi-a adus, brusc, un râset scurt pe buze.

– Chiar crezi, sincer, că va închide ochii de fiecare dată când Guast îi va lua locul în patul lui Henric?

– Da. Fiecare uniune regală e la fel, indiferent de gusturile soților și are același scop: să producă moștenitori. După Maiestatea Sa, prințul Hercule este următorul în linia moștenitorilor la tron și știm că el nu poate conduce sau face copii niciodată; după el este Navarra. În alte circumstanțe, aș fi de acord că Louise este departe de-a fi ideală, dar avem nevoie de timpul acesta pentru a aduce stabilitate în regat. Avem un rege nou pe tron; vistieria este goală, recolta proastă, iar hughenoții se strecoară înapoi peste granițe. Nu ne putem permite să punem în discuție regina aleasă de el, atâta timp cât și-a ales una măcar.

– Îmi pui la încercare răbdarea, am conchis eu. Știu prea bine câte îndurăm. Nu am fost la cârma acestei țări în toți acești ani?

– Doamnă, nimeni nu pune la îndoială devotamentul dumneavoastră. Dar acum avem un rege cu vârsta legală pentru a domni și asta și trebuie să facă. Iar puiul trebuie să învețe să fie leu pe propria piele. Ceea ce-i trebuie regelui acum sunt consilieri cu experiență, care să îl sfătuiască și o regină care să primească ceea ce îi oferă el. Dar dacă îl veți împiedica, se va împotrivi și mai mult. Amintiți-vă de Carol, nu ne putem permite aceeași greșeală.

M-am încruntat.

– Prea bine, dar numai după ce afli tot ce poți despre ea. Iar ea să vină singură, fără favoruri și fără frați și unchi care să ceară favoruri. Nu voi permite ca tot clanul de Guise-Lorena să invadeze curtea asta. S-a înțeleg?

– Foarte bine. Și monseniorul? Se va aștepta la un scaun în consiliu datorită acestui fapt.

– Se poate aștepta și la pomeni de la cerșetori. După ce o aduce, se va întoarce la dioceza lui să se îngrijească de turma lui. Nu-l voi suporta în prezența mea. Singurul de Guise în care am încredere este unul mort.

*

Șase zile mai târziu, însuși cardinalul veni să-și ia rămas-bun.

Luam cina în apartamentele mele când am fost cuprinsă de un fior rece. Am privit în sus și l-am văzut stând lângă perete, iar silueta translucidă i se legăna precum un fum roșu în fața tapiseriei. Ridică o mână. Am recunoscut un zâmbet sarcastic pe chipul lui. Apoi am clipit și a dispărut.

Lucrezia tremură și se duse să tragă draperiile la fereastră.

– Simt un curent.

– Nu e curent, am spus eu. Monseniorul a murit.

Doamnele de companie au rămas ca niște stane de piatră. Eu mi-am continuat cina.

În dimineața următoare, veni vestea că monseniorul se îmbolnăvisese de febră pe drumul spre Savoia și căzuse la pat. Murise chiar în ceasul în care îl văzusem. Avea patruzeci și nouă de ani.

Nu i-am plâns moartea, nu eram atât de ipocrită. Dar îmi plăcea să cred că, prin vizita lui, îmi recunoscuse, în cele din urmă, victoria.

TREIZECI ȘI PATRU

Încoronarea fiului meu avu loc în februarie; două zile mai târziu, se însură cu Louise de Vaudémont.

Investigația lui Birago scosese la iveală o tânără de o virtuozitate uimitoare. Până și Claude, care o născuse de curând pe cea de-a doua fiică a ei și nu putuse lua parte la nuntă din cauza unei febre slabe, o sprijinea pe Louise. Mireasa noastră de nouăsprezece ani dusesse o viață ferită de neazuri; fusese alături de tatăl ei până la moartea acestuia, apoi plecase în Savoia să fie doamnă de companie pentru cumnata mea, Marguerite.

Nu aveam nimic de obiectat, în afară de legătura ei cu familia de Guise. Totuși, în timp ce venea spre altar, o fată cu trăsături frumoase îmbrăcată în culoarea lavandei, mă întrebam cum i-ar fi putut fi pe plac lui Henric pentru mai multă vreme. Cu toate astea, Henric părea sincer încântat de ea și rupse un trandafir roz din buchetul de deasupra lor pentru a i-l prinde în părul blond. Culoarea îi invadează obraji și, când o sărută, ea își ridică ochii căprui cu adorație spre el, iar curtea izbucni în aplauze.

Din cealaltă parte a coridorului, Birago îmi văzuse privirea și îmi făcu cu ochiul.

După nuntă, mi-am dedicat întreaga vară alegerii membrilor consiliului, alături de Henric, în timp ce Birago îi sfătuia fără să-l certe, atât de slugarnic, încât fiul meu nu părea să-și dea seama că era, de fapt, sub tutela lui. În ciuda temerilor mele inițiale, Guast a rămas un personaj din umbră, chiar și după ce a primit titlul și o garderobă nouă și extravagantă, în timp ce Louise a adunat laude pentru demnitatea ei tăcută, iar Birago îmi raporta că fiul meu îi vizita patul de cel puțin două ori pe săptămână.

La sfârșitul lunii iulie, a sosit vestea că sănătatea fiicei mele, Claude, se deteriora. Avea numai douăzeci și șapte de ani, dar

chinurile nașterii și lupta ei continuă cu febra de după își spusese ră cuvântul. Am făcut planuri imediate de a mă duce la ea. În ultimul moment, chiar când Lucrezia și cu mine ne urcam în trăsură, apăr Margot cu o valiză în mână.

– Sora mea este bolnavă, spuse ea. Vreau să o văd.

Pe ea nu o interesase niciodată de Claude, dar m-am forțat să nu-i răspund asta. De fapt, Claude dusese o viață atât de liniștită în Lorena, departe de complicațiile noastre, că uneori uitam cu totul de ea.

Când am ajuns acasă la ea, Claude se odihnea; pentru că nu am vrut s-o deranjăm, l-am rugat pe soțul ei, îngrijorat, să mă conducă în camerele mele. În timp ce stăteam pe un scaun cu pernă, cu piciorul care mă durea ridicat pe un taburet, și Lucrezia îmi desfăcea cuferele, îi aduse pe Cristina și Carol, copiii cei mai mari ai fiicei mele.

Cristina, care avea patru ani, părea o copie a lui Claude la vârsta aceea, cu același trup durduliu și ochi căprui de porumbiță. Fratele ei, Carol, semăna cu familia Lorrena-de Guise; era înalt și subțirel, cu o iritație adolescentină pe fața gânditoare. Puteam vedea că sunt uimiți de bunica lor legendară, despre care, fără îndoială, auziseră multe povești, dar apoi Cristina își încolăci brațele grăsuțe în jurul gâtului meu.

– Bunico, ești atât de bătrână!

Nu avea cum să-și amintească de mine. Deși trimisese daruri și bani pentru copii în fiecare an, fără să uit vreodată o aniversare sau un Crăciun, nu îi văzusem niciodată, pentru că în rarele ocazii când Claude venise în vizită, copiii rămăseseră acasă. Cu toate astea, declarația inocentă a Cristinei mi-a adus lacrimi în ochi. Apoi Carol își dres glasul și spuse:

– Bine ai venit, madame *grand-mère*¹.

I-am zâmbit.

– Copilul meu, ești atât de mare. Aproape un bărbat, nu? Veniți, am câteva cadouri pentru voi. Nepoata mea radia. Lucrezia, arată-i Cristinei rochia cea nouă. Cred că are nuanța perfectă pentru tenul ei.

În timp ce Cristina chițăia de bucurie la vederea rochiei de catifea roz pe care doamnele mele de companie o făcuseră pentru

¹ Bunică, în franceză în original (n.tr.)

ea modificând una din rochiile mele vechi, Anna-Maria îmi aduse volumul legat în piele florentină maro, cu coperta inscripționată cu numele lui Carol în foiță de aur, pe care îl comandasem din Italia special pentru el.

I l-am întins lui Carol.

– *Principele* de Machiavelli, i-am spus. Cartea mea preferată. Cred că ai vârsta potrivită să îi poți aprecia înțelepciunea.

El luă cartea și îi dădu paginile de parcă ar fi fost o comoară.

– Mulțumesc, zise pe nerăsuflăte, iar ochii îi străluceau exact ca și răposatului meu fiu, tizul lui, când primea un șoim sau un câine de vânătoare. Numai că acest Carol era, în mod evident, înclinat spre studiu. Venerația cu care se retrase la fereastră pentru a deschide cartea demonstra că nu avea să găsească niciodată vreo satisfacție în săbii și armuri.

M-am rezemat de spătarul scaunului și am închis ochii, mulțumită de bucuria simplă de a avea din nou copiii în jurul meu.

Mai târziu în seara aceea, m-am dus să o văd pe Claude. Am aruncat o singură privire la trupul ei slăbit, la zâmbetul ei liniștit și inima mi-a stat în loc. Cu toate astea, am muștruluit-o, mi-am scos ceaunul vechi și ierburile și am început să prepar leacuri cu rubarbă, în timp ce Lucrezia îi pune la punct pe servitori.

În fiecare dimineață, timp de două luni, o trezeam, o spălăm și o ajutam pe fiica mea să meargă pe scaunul de la fereastra care dădea înspre grădini. Uneori, îi citeam cu voce tare. Alteori stăteam și ne uitam în grădină, iar ea zâmbea când o auzea pe fiica ei cea mică râzând cu Margot.

– Margot este atât de plină de viață, parcă e și ea un copil, îmi spuse Claude. Va fi o mamă bună. Trebuie să ai grijă să se revadă cu soțul ei. Are nevoie să aibă un copil al ei.

I-am zâmbit și am clipit ca să-mi rețin lacrimile, la gândul că era atât de inteligentă și că noi o cunoșteam, în realitate, atât de puțin.

Într-o după-amiază din luna august, m-am trezit dintr-o ațipeală și am văzut-o că mă privea fix. Nu fusese niciodată frumoasă, dar acum căpătase o grație efemeră, iar ochii mari și gri îi străluceau pe chipul fragil.

– Sunt obosită, mamă, îmi spuse cu o voce slăbită.

Am simțit că mi se pune un nod în gât. Eram pe cale să pierd și acest copil, căruia îi acordasem cea mai puțină atenție, al cărui

devotament stoic față de propria familie o cruțase de excesele familiei noastre. Târziu, mi-am dat seama că dintre noi toți, Claude fusese cea mai înțeleaptă. Știuse cel mai bine cum să scape de durerea și furia care ne otrăveau viețile.

Am dat să mă ridic, ca să o ajut să se întoarcă în pat. Ea dădu din cap.

– Nu, vreau să stau aici, la fereastră. Cheamă-i pe ceilalți.

Unul câte unul, umplură încăperea: soțul ei îndoliat, care o iubea așa cum puțini bărbați își iubesc soțiile, servitorii ei preferați, doica devotată care o alăpta pe Antoinette, fiica ei cea mică, și fiul ei, Carol, cu bărbia tremurând. Cristina se juca în camerele mele cu Anna-Maria, pentru că nu o puteam lăsa să fie martora la așa ceva; era prea traumatizant pentru un copil atât de mic.

Apoi, în timp ce îi strângeam mâna Lucreziei, intră Margot, readucându-mi înaintea ochilor imaginea cu ele două când erau fetițe, jucându-se în camera copiilor, una îndrăzneță, mereu dornică de laude, cealaltă simplă și nepăsătoare, mulțumită să stea în umbră.

– Nu ți-am fost niciodată o soră adevărată, spuse Margot și îngenunche în fața lui Claude. Te rog, iartă-mă.

– Nu am de ce să te iert. Claude atinse obrazul lui Margot. Trebuie să fii bună cu mama. Respect-o și sprijin-o, pentru că acum tu ești singura ei fiică. Promite-mi.

– Îți... îți promit.

Margot se întoarse spre mine. Ochii noștri s-au întâlnit și, pentru un scurt moment, ne-am reunit.

Am vegheat împreună. Spre apus, Claude își sărută soțul și închise ochii.

După înmormântare, la insistențele mele, soțul lui Claude i-a dus pe copii la casa părinților lui, lângă domeniul familiei de Guise de la Joinville. Rămasă în casă cu servitorii, eu, Lucrezia, și Margot am împachetat lucrurile personale ale lui Claude și le-am donat în numele ei mănăstirii Sfânta Clara, pe care o citorise.

În noaptea de dinaintea plecării, eram în camera mea, supraveghind strângerea cuferelor, când harul meu s-a făcut simțit din nou. Am rămas nemișcată, cu mâna suspendată în aer; în jurul meu, pereții își pierdură conturul.

Stau pe un coridor luminat de torțe, în fața unei săli mari. Pot auzi zdrăngănitul lăutelor și bătăile tobelor, amestecate cu râsete și, cu toate nu îi pot vedea, știu că sunt curtenii, care se distrează. Mă uit în jur. De ce sunt aici? Apoi, zăresc șase bărbați care vin spre mine. Poartă măști și pelerine cu glugă și sunt conduși de o siluetă cu umeri lați, a cărei față nu o pot vedea pe sub mască. Alături de el, cu pelerina legată peste cocoașă, este Hercule. Trec pe lângă mine. Văd pentru o clipă strălucirea din ochii lui Hercule în timp ce se uită la conducătorul lor, la înflăcărarea stârnită de nerăbdare pe trăsăturile lui ciupite de vărsat. Mă întind să îl prind, dar mâna mea trece prin el ca prin fum.

Cei șase intră în sala aglomerată. Pe podium, Henric stă tolănit pe tron, purtând o jiletcă superbă cu roșu și auriu. Zâmbește și se uită la cineva. Îi urmăresc privirea și îl văd pe Guast, legat la ochi, în centrul sălii, în timp ce prostituatele curții îl învârt iar și iar. Măinile lui Guast se întind înainte în încercarea de a prinde una dintre femei. Din cauza distracției, nimeni nu observă bărbații care au intrat și nici pe conducătorul lor, care îi face semn lui Hercule să se ducă înainte. Dar femeile se retrag și râsetele se potolesc când Hercule îi smulge panglica de la ochi și îi zâmbește lui Guast care îl privește cu uimire.

– E timpul să mori, spune fiul meu și, în timp ce gura mi se deschide ca să-l previn, femeile țipă și Hercule scoate un pumnal din pelerină. Guast își ridică brațele. Lama strălucește în lumina torțelor înainte ca Hercule să o împingă până la plăsele în stomacul lui Guast.

Se lasă tăcerea. Hercule se ridică, gâfâind, cu părul negru lipit în şuvițe ca niște pene. Guast privește cuțitul din burtă, nevenindu-i să creadă. Sânge negru îi fășnește din rană și se prăbușește pe podea.

Țipătul lui Henric sfâșie aerul. În timp ce coboară împleticindu-se de pe podium, liderul grupului face un semn către ceilalți, care îl iau pe Hercule. Curtenii se îmbulzesc panicați afară pe uși, până când Henric rămâne singur.

Îl văd căzând alături de Guast, fără să-i pese de balta de sânge din jurul lui...

Camera se învârtea cu tot cu mine. Eram în genunchi, cu mâinile împreunate și întinse înaintea mea. Lucrezia se aplecă asupra mea, speriată și palidă la față.

- Doamnă, ce este?
- Dumnezeu să ne ajute, șoptesc eu. Hercule l-a omorât pe Guast.

Am ajuns la Luvru la miezul nopții, după două zile de călătorie frenetică. În curtea palatului, torțele sfârâiau într-o ceață pestilențială. În timp ce descălecam și îngrijitorii se grăbeau să ne ia bagajele, i-am spus lui Margot să se ducă direct în camerele ei, pentru că eu voi merge prin palat.

Locul părea părăsit. În timp ce traversam coridoarele slab luminate, nu am văzut nici un curtean trecând pe lângă mine și nu am auzit nici un sunet. Aerul era rece, nemișcat. Călăuzită de torțe și de gărzile tăcute care flancau galeria, am ajuns la apartamentele regale, unde, spre ușurarea mea, l-am găsit pe Birago așteptând.

- Am fost aici de când s-a întâmplat, spuse el, cu fața palidă ca ceara de oboesală. S-a închis pe dinăuntru și nu lasă pe nimeni la el.

- Și Hercule...? am șoptit.

- A fugit de la curte. Am trimis după el, dar până acum nimeni nu știe unde este.

- Caută în continuare. Nu se poate să fi ajuns departe. Mi-am strâns pelerina mai mult în jurul meu. Îngrijește-te să se aprindă focul și să se aducă o masă caldă. I-am făcut semn cu mâna. Du-te. Mă ocup eu de asta.

- Doamnă, spuse el, ar trebui să știți; cadavrul... se află încă acolo, cu el.

Am dat din cap, reprimându-mi un frison în timp ce m-am îndreptat spre ușa dormitorului și am ciocănit, copleșită de o amintire încă vie a ultimei dăți când fusesem acolo și îl văzusem pe Guast dormind gol în pat.

Nu am primit nici un răspuns. Am bătut din nou, mai tare de astă dată, și am auzit ecoul prin întregul palat pustiu.

- Henric, am zis. Eu sunt. Sunt aici. Deschide ușa, fiule.

Am deslușit zgomotul înfundat de mișcări, și clinchetul metalic al unui obiect lovit, după care se auzi glasul lui, lipsit de orice emoție.

- Pleacă.

- Nu. Henric, te rog. Lasă-mă să intru. Vreau... vreau să îl văd.

Urmă o tăcere lungă. Tocmai începusem să cred că va trebui să ordon să se doboare ușa, când am auzit cheia rotindu-se în încuietoare. Am apucat un sfeșnic din apropiere și am împins ușa.

În ciuda aerului rece, duhoarea m-a lovit cu o putere viscerală. Am zărit un sfeșnic neaprins pe bufet și m-am dus să-l aprind de la flacăra din mâna mea; pe măsură ce se aprindea, alungând umbrele, l-am văzut pe Henric la marginea patului, cu părul lins căzându-i peste față. Purta o jiletcă roșie cu auriu, aceeași care îmi apăruse în viziunea mea, numai că mânecile erau desfăcute și manșetele cămășii îi atârnav sfâșiate și însângerate peste încheieturile mâinilor.

Întins pe pat, în spatele lui, se afla trupul umflat al lui Guast.

Inima mi s-a rupt în două.

– El... el nu și-a luat rămas-bun, spuse Henric cu o voce tulburată. I-am tot repetat că nu poate să plece fără să-și ia adio... Își ridică fața și aproape că nu puteam suporta să mă uit în ochii lui bântuiți. De ce, mamă? De ce să-i facă lui așa ceva?

– Nu știi, am murmurat pășind spre el. Fiul meu, trebuie să-ți iei adio. El te va auzi, chiar dacă nu poate răspunde. Apoi, îl vom putea înmormânta ca...

Henric gemu, ascunzându-și fața în mâini.

– Nu pot face asta! Nu-l pot lăsa să meargă în întuneric. Urăște întunericul. El... el mereu vrea să rămână o lumânare lângă pat, noaptea.

– Îi vom pune una alături, am zis, și vocea îmi sună atât de calmă, deși mă întrista faptul că trebuia să suport această durere și acest fel de pierdere care nu va trece niciodată cu adevărat. Vino cu mine, am adăugat și m-am întins spre el. Avea degetele slăbite, reci ca gheața, cu sânge uscat pe ele. Mi l-am imaginat cărându-l pe Guast din sală, sus pe scări, prin galerie până în camera lui...

Mâna i s-a încleștat într-a mea.

– Vreau să fie toți arestați și duși în Bastilia... Hercule și sălbaticii lui; toți cei implicați, dar mai presus de toți, îl vreau pe Navarra. Am înghețat și i-am întâlnit ochii umflați.

– De unde... de unde știi?

Se ridică, se duse la bufet și scoase un obiect. Când mi-l întinse, am văzut că era pumnalul cu care fusese omorât Guast. Pe toată lungimea lamei erau pete de sânge. Spre uimirea mea, pe mâner erau gravate lanțurile de argint împletite ale lui Navarra.

– E emblema lui, spuse Henric și vocea îi deveni rece. A pus-o pe micuța maimuțică să facă totul, dar a fost fapta lui. El a făcut-o. El l-a omorât pe Guast al meu. Vreau răzbunare.

Fără un cuvânt, m-am întins spre pumnal; îl simțeam greu în mâinile mele. Când am auzit pe cineva tușind discret în spatele nostru, m-am întors și am tresărit, speriată. Era Birago, care aducea o tavă acoperită. Pe măsură ce ne învâluie mirosul mâncării calde, Henric începu să plângă. Rezemându-se de mine, mă lăsă să îl conduc afară din camera urât mirositoare de parcă aş fi fost ultimul lucru din lumea asta pe care se putea sprijini.

După multe ore, când soarele răsări pe cerul înghețat de iarnă, m-am întors în camerele mele. Tratat cu rubarbă și mac de către doctorul Paré, Henric fusese culcat într-o altă cameră, departe de a lui, iar Birago se ocupă de trupul lui Guast și de curățarea apartamentelor regelui.

Lucrezia și Anna-Maria mă așteptau. La fel și Margot. Ședea pe un taburet și o ținea în brațe pe Muet, care acum avea șaisprezece ani. Când am intrat încet, atât de obosită că mă clătinam pe picioare, Margot o așeză pe Muet pe perna ei.

– Hercule e la Chambord, zise ea. Am lăsat să se știe în anumite cercuri că vreau să vorbesc cu el. A fost nevoie numai de câteva mituiri.

M-am uitat la ea. Învățasem pe pielea mea faptul că Margot nu acționa niciodată fără motiv. De ce îmi dădea de bunăvoie această informație?

– Chambord este un castel de vânătoare, am spus. E mereu pustiu în perioada asta a anului. De ce s-ar duce acolo singur?

– Dar nu e singur. E împreună cu alții, iar Chambord îi poate găzdui pe toți.

– Alții? Mai exact, despre câți e vorba?

– Se zvonește că a ridicat o armată și are de gând să o folosească împotriva lui Henric. Deși se prefăcea distantă, pentru prima dată de la teribilul ei act de trădare, i-am auzit un tremur de frică în voce. Hercule este un idiot, a adăugat. Nu își dă seama ce face. Eu... eu nu vreau să fie rănit. Deja s-a vărsat destul sânge în familia asta.

– Da? i-am întâlnit privirea. Ei bine, mâine-dimineață vom merge la Chambord. Și, dacă ții cu adevărat la Hercule, te sfătuiesc să găsești o cale prin care să-l faci să asculte de rațiune, înainte să fie prea târziu.

TREIZECI ȘI CINCI

Am mers spre Valea Loarei escortați de gărzi. Am chestionat-o pe Margot vreme îndelungată și nu am găsit motive ascunse, nimic altceva decât dorința sinceră de a-l salva pe Hercule de mânia lui Henric. Mă întrebam dacă durerea pe care o împărtășeam legată de moartea lui Claude îi deschisese ochii și o făcuse să înțeleagă că noi eram tot ce avea, că fără noi ar fi fost cu adevărat singură. Această legătură care se născuse între ea și Hercule, de la masacrul din noaptea de Sfântul Bartolomeu, sfida orice explicație, însă eu am interpretat grija ei față de el ca pe un semn că nu era atât de haină pe cât părea. Hercule, care suferise din copilărie, fusese bolnav și era ridiculizat la curte, fusese acum aruncat într-o poziție pe care nu o putea ocupa. Amintindu-mi cuvintele care îi scăpaseră în ziua întoarcerii lui Henric, mă întrebam dacă nu cumva se recunoștea într-o oarecare măsură în fratele ei mai mic, pentru că, din anumite puncte de vedere, și ea era o ciudată – măritată, dar fără soț, fără copii și pierdută într-o lume în care nu mai putea juca rolul de muză răsfățată.

În orice caz, aveam nevoie de ea acum. Dacă era cineva care putea să-i bage mințile în cap lui Hercule, atunci acea persoană era ea – un gând care mi-a fost întărit când trăsura a ajuns pe domeniul de vânătoare a lui Francisc I și am văzut o mare de corturi și sute de oameni fremătând în fața castelului.

Trăsura se opri cu un huruit. Eu și Margot am coborât înaintea unui grup de soldați care se uitau chiorâș la noi. Aici se aflau mai mulți oameni decât credeam că era Hercule în stare să strângă, destui pentru a asedia un oraș. Simțeam miros de piele nespălată, în timp ce ochi acaparatori ne devorau. Scursurile societății, care o duceau bine pe aleile dosite și care erau dispuși să comită orice

crimă pentru un preț; aceasta era armata fiului meu, o bandă criminală de mercenari străini și săraci, tâlhari, ucigași și hoți mărunți. Chiar și cu renta lui, Hercule nu avea nici pe departe destule fonduri pentru a satisface dorința de bani a acestei gloate mizerabile.

M-am oprit. Evident, cineva care avea bani plătitese pentru asta. Să fi fost Navarra? Eram suspicioasă încă de când văzusem pumnalul. Nu mi se păruse niciodată că e nechibzuit, dar bărbații cu glugă, și acum această bandă de hoți – totul părea o înscenare, ca și cum eram conduși dinadins pe o pistă greșită.

În interiorul castelului, butoaie și urcioare sparte, zgârciuri și oase erau împrăștiate peste tot pe podelele încrustate; pereții erau pătați de fumul focurilor, iar tapiseriile noastre cele mai prețioase fuseseră rupte și folosite pe post de așternuturi. Copoi sprinteni adulmecau printre rămășițe.

Margot arată ceva cu degetul. M-am întors și l-am văzut pe Hercule venind spre noi, arătând și mai pitic în imensitatea din castelul Chambord. Aproape că mă așteptam să înceapă să se bâlbâie că el nu a făcut nimic voit, că a fost forțat, dar el păstră o tăcere încăpățânată, pe care am spart-o cu voce glacială:

– Fratele tău este furios, și eu la fel. Ce te-a apucat?

Se coloră la față. Stăteam la numai câțiva centimetri depărtare. Încordându-și umerii, murmură un răspuns parcă învățat pe de rost:

– Dacă mă ameninți, îmi voi conduce armata spre Paris.

Am râs în hohote.

– Nu vei face așa ceva! Îți vei concedia așa-zisa armată și vei veni înapoi la curte să-ți ceri iertare în genunchi.

Hercule mă privi amenințător, și Margot păși între noi.

– Hercule, ascultă-mă! Nu poți trimite o armată împotriva lui Henric. Asta ar însemna trădare.

Gura lui începu să se miște, ca și cum își căuta cuvintele. Când vorbi în cele din urmă, scuipă vorbele, de parcă s-ar fi temut că nu ar mai fi putut să le spună.

– O să-mi concediez armata când o să primesc recunoașterea pe care o merit.

Am știut imediat că acestea nu erau cuvintele lui; el nu ar fi avut îndrăzneala asta. Fusese pregătit de cineva care avea mai mult de câștigat din asta decât uciderea unui personaj favorit de la curte.

Nimeni nu ar fi cheltuit atâția bani și timp, hrănind sentimentul de inferioritate al lui Hercule, fără să aibă un motiv ascuns.

– Cum îndrăznești să crezi că-mi poți porunci mie? am zis încet.

Hercule își mușcă buza inferioară, privind-o pe Margot. Eu mă săturasem. L-am prins de braț, l-am tras spre cea mai apropiată fereastră și l-am înghesuit pe locul de acolo, stând deasupra lui.

– Unde este stăpânul tău acum, ei? Crezi că îi pasă câtuși de puțin de tine? Te va folosi pentru a-și atinge scopul și imediat ce va termina, te va sacrifica fără să stea pe gânduri. Cine este? M-am apropiat și mai tare de el. Spune-mi în clipa asta! Cine este? De ce face asta?

Hercule se ferea, cu ochii măriți. Margot se băgă între noi.

– Termină! Nu vezi că e speriat?

– Bine, am răspuns. Așa și trebuie să fie. Habar n-are de ce sunt în stare.

Vocea i se frânse.

– Lasă-l în pace! Nu e vina lui. El nu a...

– De Guise, șopti Hercule.

M-am întors încet spre el.

– De Guise mi-a spus să-l omor pe prietenul lui Henric, adăugă el.

Am înghețat. Margot vru să îl facă pe Hercule să tacă, dar am întins o mână și am oprit-o. Ea făcu ochii mari, dar el deja vorbea, disperat să scape de povara de pe suflet.

– De Guise a venit la mine. El a spus că Henric păcătuiește împotriva Domnului și a naturii. El a spus că Franța nu va suporta nicio dată un rege pederast sau un eretic care să-l urmeze la tron. El mi-a spus că voi fi recompensat. El... chiar el mi-a dat pumnalul.

Lacrimile îi curgeau din ochi; deși încerca să nu facă asta, am văzut cum privirea i-a alunecat spre Margot, care împietri.

Am privit-o și eu.

– Știai de asta?

Ea tresări.

– Sigur că nu. Eu eram cu tine, lângă patul de moarte al surorii mele. Mă acuzi că am mânuit un pumnal, deși nu eram la Paris?

I-am susținut privirea.

– Henric vrea să-l închidă pe Hercule la Bastilia. Dacă știi ceva despre asta și mi-ai ascuns, te asigur că i te vei alătura și tu.

– Nu!

Hercule se năpusti de la fereastră și căzu la picioarele mele. Mi le prinse, înfășurându-și brațele în jurul meu în timp ce începu să ofteze ca un copil păcălit.

– Ți-am spus, nu știi nimic, spuse Margot poticnindu-se.

M-am aplecat și l-am ridicat pe fiul meu. I-am șters fața udă de lacrimi cu mâneca.

– Nu plânge. Te voi proteja, dar trebuie să-mi spui ce ți-a promis de Guise.

Ochii i se măriră.

– Promiți că nu-l vei lăsa pe Henric să mă bage în Bastilia?

– Da. Acum, ce a zis de Guise?

– El... el a zis că Henric este blestemat și că nu va avea niciodată un fiu. A spus că eu sunt singurul lui moștenitor pentru că... Se opri și își coborî ochii.

I-am prins bărbia.

– Pentru că, ce? Ce altceva a mai zis?

– Navarra. Navarra și ereticii lui... De Guise spune că și ei trebuie să moară. Abia atunci o să pot să fiu rege.

Am fost străbătută de un fior de teamă. Știam de la masacră că, într-o zi, va trebui să îl înfrunt pe de Guise, dar nu mă așteptasem să ne atace așa cum făcuse tatăl lui, să producă haos intenționat, astfel încât să ne poată arunca într-un război cu Navarra. Pentru că nu mai era nici un dubiu că asta intenționa. Căutase să îl implice pe Navarra în uciderea lui Guast, pentru a semăna suspiciune și îndoială.

– Mulțumesc, *mon fils*. M-am forțat să-l sărut pe buzele groase. Nu uita, am zis, de Guise nu este prietenul tău. Nu e prietenul nimănui. Nu trebuie să îl mai vezi niciodată.

Hercule dădu din cap, privind-o pe Margot cu o jale demnă de dispreț. În schimb, ea mă urmărea.

– Ce vei face? mă întrebă și, pentru prima dată, am simțit o notă de incertitudine în vocea ei.

– Lasă-l pe de Guise în seama mea, am răspuns. Și vorbeam serios.

Am împrăștiat gloata de la Chambord (lucru care mi-a golit punga) și m-am întors la Paris cu Hercule și Margot. În timp ce călătoream prin oraș, unde zăpada deja acoperise turlile și acoperișurile, transformând străzile în noroi înghețat, mi-am pus la punct planul.

Henric se întâlnește cu mine la Luvru. Nu îmi plăcea cum arăta; se vedea că încă suferă și era îmbrăcat în negru din cap până în picioare. Renunțase la cioc, iar obrazii supti îi scoteau în evidență intensitatea neînduplecată a ochilor, dar, cel puțin, era pe picioare. Birago îmi spusese că părea să fi trecut peste perioada cea mai cruntă a pierderii și că începuse chiar să o viziteze pe Louise, deși, privind-o cum stătea pe un scaun în colț, îndepărtată ca o umbră, mă întrebam ce efecte avuseseră aceste vizite.

Fiul meu cel mic căzu în genunchi în fața figurii impasibile a lui Henric și recunoscuse totul. După ce termină, Henric îi făcu semn să plece, fără să scoată un cuvânt. Apoi, se uită la mine. Eram ușurată să aud vechea notă de sfidare din vocea lui.

– Așa deci, fratele meu cel idiot a luat-o razna din cauza lui de Guise, care l-a omorât pe Guast deoarece crede că nu pot să conduc sau să am un moștenitor.

– E mai mult de-atât, am spus și l-am privit în ochi. De Guise vrea să eșuezi complet. A folosit cuțitul cu emblema lui Navarra ca să ne inducă în eroare, ca să ne facă să ne întoarcem împotriva lui și să ne arunce în război. Am făcut o pauză, pentru a rosti cu grijă următoarele vorbe: Cred că ar trebui să semnăm un tratat cu Navarra. El are nevoie de protecție din partea Spaniei, și noi i-o putem oferi. Astfel, va coopera.

O venă de pe fruntea lui Henric pulsă. Se ridică brusc, făcându-i cu mâna lui Louise. Ea se grăbi să iasă din cameră, iar el păși spre birou.

– Un tratat cu Navarra, zise. Scoase un râset macabru și se întoarse către mine. Știu de ce mă urăște de Guise. Poate că, în loc să cădem la înțelegere cu Navarra, ar trebui doar să tai capul ăla arrogant al lui de Guise.

– Nu, asta e ultimul lucru pe care ar trebui să-l faci. Dacă îl omorâm pe primul nostru nobil catolic, ceilalți seniori vor tăbări pe noi. Și nu avem altă dovadă în afară de cuvântul lui Hercule. De Guise s-a asigurat de asta. Ceea ce a uitat este că eu am mai trecut prin așa ceva; eu știu că tânjește după un război religios, la fel ca tatăl lui, le Balafré. L-a folosit pe Hercule ca momeală, dar se va gândi de două ori înainte să meargă mai departe, dacă vom semna acordul cu Navarra, care poate aduna mii de hughenoti în orice moment dorește.

Henric își miji ochii.

– Și crezi că Navarra te va primi, după tot ce i-am făcut?

– Îi voi spune că vreau să i-o duc pe Margot. Îmi va înțelege motivul. La urma urmelor, e moștenitor la tronul nostru, după Hercule. La fel ca noi, nici el nu vrea ca de Guise să reușească. Mi-am coborât vocea. Și, în timp ce sunt plecată, trebuie să încerci să o lași încărcinată pe Louise.

El ezită și făcu o grimasă aproape imperceptibilă de dezgust. N-am insistat. M-am gândit din nou la regina aceea timidă pe care o alungase din cameră și mi-am amintit de imaginea lui Guast, puternic și gol în patul lui. Cu toate astea, trebuia să sprijin până la capăt fațada iluzorie pe care Henric o construise în jurul căsniciei sale.

Acesta încuviință scurt.

– Bine, dar să nu promiți nimic din ce aș putea ajunge să regret mai târziu.

– Desigur.

M-am dus spre el și mi-a acceptat sărutul în tăcere.

Pe Louise am găsit-o în anticameră, cu un rozariu în mâini. M-am oprit, privind-o.

– Ar trebui să faci mai multe eforturi și mai puține rugăciuni, doamnă. Am fost destul de clară?

Cu o încuviințare grăbită și o reverență, dispăru înapoi în camera lui Henric.

TREIZECI ȘI ȘASE

M-am pregătit pentru călătorie. Era posibil să fiu plecată luni de zile, așa că am așteptat înainte de a-i spune lui Margot. Când, în cele din urmă, am chemat-o, ea părea ușurată de aflarea veștii.

Henric plecase cu Louise la Vincennes și mă lăsase să închid Luvrul pe perioada iernii. Stând în camerele mele, înconjurată de cufere, am trimis doamnele de companie să îmi aducă ceva de mâncare, pentru a mă întrema după o dimineață de lucru. Singură, am mers cu greu în dormitorul meu pentru a o lua pe Muet a mea. Lucrurile mele personale erau păstrate în cufere din lemn de santal, dar pe bătrânul meu câine îl lăsasem să moțâie pe perna lui, așezată pe un scaun. Ea nu avea să mă însoțească în călătorie, așa surdă și oarbă cum era, ci rămânea cu Anna-Maria. M-am gândit să stau să o mângâi un pic, dar pe măsură ce mă apropiam de locul în care ședea ghemuită, cu coada peste bot, mi-am dat seama că e nemișcată.

Am încremenit locului. Când am ajuns la ea și am întins mâna să îi mângâi blana albă, care era încă la fel de moale și de deasă ca în tinerețe, am simțit cum începea să se răcească. Murise acum câteva clipe.

Lumea mea se prăbuși. Ea era ultima amintire vie a fiicei mele, Elisabeta, singurul ei dar pentru mine. Și, în timp ce stăteam peste ființa aceea micuță, i-am văzut pe toți cei pe care îi iubisem și îi pierdusem, am simțit cum mă zdrobește greutatea luptelor mele și plânsul care izbucni din pieptul meu răsună ca un urlet singuratic.

Lucrezia și Anna-Maria dădură buzna înăuntru.

– Nu, m-am auzit vorbind în timp ce se opriră lângă mine. Nu și Muet a mea...

Lucrezia mă îmbrățișă. Anna-Maria începu să plângă. M-am întins spre ea și am plâns una în brațele celeilalte ca niște copii.

Mai târziu în după-amiaza aceea, am învelit-o pe Muet într-unul din șalurile mele și am dus-o în Tuileries, unde grădinarii munceau din greu să spargă pământul înghețat. Măinile îmi tremurau în timp ce o țineam înfășurată în giulgiu. Nu am putut să îi dau drumul, și Lucrezia a fost nevoită să-mi desfacă degetele ca să o ia. M-am întors cu spatele și mi-am îndreptat privirea spre cerul plumburiu în timp ce auzeam lopețile începând să pună la loc pământul.

– La revedere, draga mea Muet, am șoptit printre lacrimile care îmi curgeau înghețate pe obrazii reci și brăzdați de griji.

Aveam șaiszeci și trei de ani. Mă confruntasem cu moartea toată viața mea, când îmi îngropasem soțul și patru dintre copii, când îmi omorâsem amantul și nenumărați dușmani, dar această pierdere mă distrusese.

Dacă moartea ar fi venit după mine în acea zi, aș fi primit-o cu bucurie.

Ne-au trebuit trei săptămâni să traversăm Franța. Când, în cele din urmă, am intrat în curtea plină de zăpadă a castelului său din Nerac, Navarra ne aștepta.

Nu călărise înaintea noastră pentru a fi martor la festivitățile pe care oamenii lui le pregătiseră pentru sosirea noastră și nici nu văzuse uimirea de pe chipurile lor când o zăriseră pe Margot pe calul ei de paradă, îmbrăcată într-o rochie purpurie cu tiv auriu și cu o pelerină căptușită cu blană de hermină. Cu toate astea, știam că fusese informat de impresia pe care o provocase, și ne întâmpină cu un zâmbet ironic. Era îmbrăcat simplu, într-o jiletcă din lână neagră și pantaloni largi care îi ajungeau până deasupra genunchilor. Avea o statură puternică, viguroasă. Părul arămiu era ciufulit deasupra capului ca o căpiță răvășită de furtună, iar barba lungă îi scotea în evidență nasul proeminent. Ochii verzi îi străluciră voios când o sărută pe Margot pe buze. Ea strâmbă din nas. Deși nu era un bărbat respingător, îi puteam simți mirosul înțepător până și din locul unde stăteam și am înțeles de ce îl disprețuia Margot. Evident, Navarra nu avea obiceiul să facă baie în mod regulat, în timp ce ea era foarte pretențioasă când venea vorba despre igienă.

– Sunt încântat să te văd din nou, draga mea, spuse el târăganat, apoi privi căruțele de bagaje care intrau în curte în spatele nostru. Ați adus tot Parisul cu voi?

Nu așteptă răspunsul ei, ci se întoarse către mine cu un zâmbet larg, de parcă tocmai ne-am fi văzut săptămâna trecută.

– *Tante* Caterina, bine ai venit în umilul meu regat.

Am sesizat imediat schimbarea din el. Poate că se purta indiferent, manifestând acea atitudine de nepăsare care îl făcuse preferatul târfelor din Paris, dar eu am simțit că dobândise o nouă siguranță de sine. Bine protejat în regatul lui din munți, înconjurat de hughenoți, Navarra devenise un bărbat stăpân pe sine. De data aceasta, eu eram musafiră într-o curte ostilă.

I-am zâmbit înapoi.

– Fiul meu, ce bine arăți. Aerul de aici îți prieste.

– Ar trebui, vorbi el printre hohote de râs. La urma urmelor, este aerul meu. O luă de mână pe Margot. Scuză-mă, aerul *nostru*. Tot ce posed este acum al tău, regina mea. Vino, ți-am pregătit un apartament. Făcu o pauză. Sper să fie pe placul tău. Mă tem că nu pot concura cu splendorile de la Luvru.

Am auzit remarca lui Margot.

– Nu m-am așteptat niciodată să poți.

Apoi îi luă brațul și îi permise să o conducă în castel, lăsându-mă să merg după ei și să ignor privirile fixe ale sfetnicilor săi hughenoți.

Navarra amână afacerile noastre oficiale, invocând sărbătoarea apropiată a Crăciunului. Organiză o paradă în cinstea lui Margot, iar oamenii lui ne serviră friptură cu usturoi și păstrăv de apă dulce. În timp ce mă înghesuiam într-o lectică în urma cuplului regal, vedeam un popor robust, care mă privea cu rețineră. Protestanți până în străfundurile inimii, pentru ei, eram monstruoasa regină-mamă, instigatoarea masacrului, iar unii din ei mergeau atât de departe încât să ridice două degete când treceau pe lângă ei, pentru a se feri de privirea mea diabolică.

Cu toate astea, eu eram mai puțin interesată de ceea ce simțeau pentru mine, decât de felul în care interacționau cu Navarra. Iubirea lor față de el era de netăgăduit. Oriunde mergea, supușii se îngămădeau în jurul lui, iar el nu uita niciodată să le acorde atenție și nu arăta teamă pentru propria lui persoană în timp ce le

asculta plângerile cu o grijă atentă. Pentru mine, era clar că, de când plecase din Franța, muncise din greu pentru a scăpa de imaginea lui indolentă în favoarea unui aer de rege viteaz, conștient că admirația oamenilor săi era cea mai bună apărare a lui. Deși mă simțeam vinovată că mă gândeam la asta, nu mă puteam abține să nu compar stilul lui amabil cu aerul distant și complex pe care îl afișa Henric al meu. În timp ce fiul meu trebuia să se apere de cei care ar fi putut să îi facă rău, Navarra se plimba peste tot, după toate aparențele, fără nici o grijă, iar această *joie de vivre*¹ a lui era precum un far pentru oricine se intersecta cu el. Chiar și Margot se topea în prezența lui și începuse să afișeze aerul cochet din tinerețe. Nu am văzut vreun semn că ar împărți patul conjugal, dar urmărind-o cum își flutura genele la el mi-am dat seama că nu va dura prea mult până când, cu miros cu tot, o va câștiga. Și odată ce va rămâne însărcinată, îl va lega și mai strâns pe Navarra de noi.

Totuși, aceasta fusese cea mai rece iarnă din viața mea. Zăpada căzuse săptămâni întregi, acoperind totul, și în timp ce eu mă ghemuiam în fața focului în fortăreața lui de piatră, Navarra mergea peste tot în cămașă, de parcă ar fi fost mijlocul verii. Curând, amabilitatea și atitudinea lui cavalierească începură să mă calce pe nervi, pentru că se purta ca și cum am fi fost într-o vizită de familie fără sfârșit. Iar iritarea mea spori când am primit veste de la Birago că Elisabeta Tudor îi permisesese în sfârșit lui Hercule să îi facă curte și Henric îl trimisese pe fiul meu cel mai mic în Anglia, cu un galion plin de daruri. Eram mânioasă că nu fusesem acolo să supraveghez plecarea lui Hercule și agitată pentru că nu știam cum avea să se comporte atât de departe de casă.

Pe de altă parte, Margot se simțea ca acasă. Într-o după-amiază, după ce m-am trezit din somn, mai înțepenită și mai înghețată decât fusesem când pusese capul jos, m-am dus în sala mare cu Lucrezia în căutarea unui strop de căldură și am găsit-o pe fiica mea în mijlocul camerei, comandând o mică armată de servitori care se târau prin fața ei cu brațele pline de cutii, mobile și tapiserii. Așezat pe un scaun nou și poleit cu aur, care se afla lângă șemineu, Navarra învârtea un pocal și afișa un zâmbet nonșalant.

– *Dio mio*, am zis, ce s-a întâmplat?

¹ Bucurie de a trăi, în franceză în original (n.tr.)

– Ce ți se pare? mi-o tăie Margot. Redecorez. Toată piatra asta și cărămizile înghețate... e barbar. Acum sunt regină și trebuie să trăiesc ca atare.

M-am uitat la Navarra, care ridică din umeri.

– În ritmul ăsta, o să-mi golească vistieria, mormăi el, dar cel puțin vom face foamea în lux.

În noaptea aceea, îmbrăcată într-una din cele mai decoltate rochii de gală și purtând una din perucile ei fantastice, Margot prezidă o petrecere cu cincizeci de feluri de mâncare în noua ei sală decorată, încântată că nu era prezentă nici o femeie care să o poată eclipsa. Mai târziu, am auzit că ea și Navarra au împărțit, în sfârșit, același pat, potolindu-mi teama că-și vor petrece restul vieților lor fără să accepte adevăratul scop al uniunii lor.

A doua zi, Navarra îmi trimise vorbă că dorește să mă vadă.

Am intrat în biroul lui personal – o cameră cu lambriuri de lemn, pe care Margot nu reușise să o redecoreze, și cu o fereastră imensă ce dădea spre munții acoperiți de zăpadă, cu un covor jerpelit și cu rânduri de coarne de cerb, prinse pe pereți.

Îmi făcu semn să iau loc. Turnă vin fierț în două pocaluri, îmi înmână unul mie și vorbi direct.

– Doresc să încheiem înțelegerea noastră. Nu îmi place să mi se tulbure viața mai mult decât s-a întâmplat până acum. Spune-mi pentru ce ai venit aici și, dacă pot, îți voi îndeplini dorința.

Surprinsă de sinceritatea lui, am luat o gură de cidru.

– Vreau să ajungem la un acord, am început eu. Cred că avem în comun aceeași dorință de pace.

– Deci a venit timpul să lăsăm trecutul deoparte?

Am tresărit.

– Îți bați joc de mine?

– Absolut deloc. Dar tu nu ești aici pentru pace, ci ai venit să faci un pact. Vrei loialitatea mea și garanția pe care o oferă trupele mele, în caz că ai avea nevoie de ele împotriva lui de Guise; în schimb, îmi promiți că voi rămâne la succesiune. Am dreptate?

În timp ce mă privea calm, așteptând răspunsul meu, mi-am dat seama că potențialul pe care îl văzusem în el când era copil devenise realitate. Încă îi lipsea tactul, dar dacă evita înclinația firească a unui rege tânăr de a face fapte eroice, cu timpul, Henric de Navarra avea să fie un conducător magnific. Acest gând mă

incita și mă nelinișteea în același timp. El era zidul de apărare perfect împotriva intrigilor lui Guise, dar încă mai era un eretic.

– Da, am rostit și mi-am ridicat bărbia. Ai dreptate. De-asta sunt aici.

Se mută la birou.

– Îți apreciez sinceritatea, dar, având în vedere că nu eu sunt cel care caută vărsare de sânge, ce-aș avea de câștigat dacă mă supun termenilor tăi?

– Îl vei opri pe de Guise. Tot ce trebuie să faci este să...

– Mă convertesc? Chicoti. De ce aș face asta? Tu nu vrei să moștenesc Franța. Cauți doar un salvator temporar până când fiul tău va face un moștenitor. Atunci mă vei dezmoșteni.

– Asta nu e adevărat, am replicat. Habar nu ai de tot ce am făcut pentru tine.

– Ah, știi, spuse el încet. Alții pot susține că trăiești numai pentru putere, dar eu știu că faci numai ce e necesar pentru a proteja regatul fiilor tăi. Noi doi nu suntem atât de diferiți... deși metodele noastre nu sunt mereu în concordanță.

M-am uitat lung la el.

– Ce vrei să spui prin asta?

Mă privi cu atenție.

– Vreau să spun că știu că mi-ai salvat viața în noaptea aceea. M-ai lăsat să trăiesc și apoi să evadez. La momentul acela, nu am înțeles de ce mai sunt în viață când atât de mulți erau morți, dar acum știu. Dintr-un motiv ascuns, noi doi am fost meniți să jucăm jocul ăsta. Acesta e motivul pentru care rămân căsătorit cu fiica ta, din cauza căruia nu am cerut o anulare, dar vine o vreme când un bărbat trebuie să lupte pentru lucrurile în care crede, indiferent de preț, iar eu trebuie să îmi apăr credința.

Se întoarse și deschise un sertar din birou.

– În plus, convertirea mea nu va avea nici un efect. Vezi tu, de Guise a acceptat mita Spaniei pentru a forma o Ligă Catolică împotriva mea.

Am fost cuprinsă de spaimă când mi-a dat un fragment de hârtie. Mi-am mijit ochii ca să pot vedea mai bine.

Ducele a fost de acord cu oferta de 50 000 de scuzi de aur drept zălog de la Maiestatea Sa catolică pentru eradicarea ereziei.

Maiestatea Voastră poate să stea liniștită că ducele va face tot ce-i stă în putință pentru a împiedica numirea ereticului Navarra în...

Restul era rupt.

– De unde ai asta? am spus și nu am putut să-mi ascund teroarea din voce.

– Uneori, patrulele mele prind curieri clandestini la graniță și găsesc cele mai interesante lucruri prin gențile lor. Nici nu-ți poți închipui ce lucruri pot încredința oamenii în mâinile unui străin. Din păcate, acest curier a scăpat cu restul scrisorii. Zâmbi. După cum vezi, indiferent de religia pe care o aleg, de Guise nu se va odihni până nu mă va vedea mort.

Am înghițit în sec.

– De unde... de unde știi că este adevărat? Orice trimis care-și merită banii poate falsifica informația pentru a fi pe placul stăpânului.

– Știu că este adevărat pentru că îl cunosc pe de Guise. Și îl cunoști și tu. Ocoli biroul, îmi luă mâna și o ridică la buze. Acum, *tante* Caterina, cred că fiul tău are nevoie de tine. Poate că după ce te vei ocupa de acest de Guise, noi doi ne vom putea întâlni din nou.

Apoi ieși. Pe măsură ce ecoul pașilor lui se stingea, am strâns pumnul peste hârtia din mâna mea.

Am ajuns la Paris la mijlocul lui noiembrie, după o absență de nouă luni. Birago veni călare să mă întâmpine, cocoșat ca un crab în hainele sale de damasc negru și ținând un baston în mâna noduroasă.

– E agitație pe străzi, îmi spuse. A izbucnit ciurma și Maiestatea Sa s-a închis în Vincennes împreună cu regina. Boala a cuprins doar cartierele sărace ale orașului, dar el refuză să se întoarcă la Paris până nu e convins că e în siguranță. Birago făcu o pauză și tuși în palmă. Arăta cumplit, galben și cocoșat, cu oasele umerilor ieșindu-i prin haine.

– Altceva? am întrebat încet. Nu ar fi trebuit niciodată să lipsesc atât de mult; nu ar fi trebuit să las povara supravegherii fiului meu și a regatului pe umerii acestui prieten atât de bătrân și de fragil.

– Cealaltă problemă de care ați amintit, spuse Birago. Deși nu am văzut nici o dovadă de plată primită din Spania, de Guise s-a întâlnit

în secret cu ceilalți nobili catolici. Informațiile arată că e posibil să formeze o alianță cu Spania și Roma, modelată după triumviratul răposatului său tată.

– Așa deci, am cugetat eu privind acoperișurile înalte și ascuțite ale catedralei Nôtre-Dame. Le Balafre se ridică din nou. Urmărește-l în continuare. Vreau să știu tot ce face, oriunde se duce și pe oricine vede. Când va veni vremea, mă voi ocupa de el.

Anna-Maria era foarte încântată să mă vadă. În timp ce ne îmbrățișam, iar eu și Lucrezia ne scoteam pelerinele de călătorie, m-am gândit cât de mult mă bazam pe ele. Aceste două femei fuseseră cele mai loiale însoțitoare ale mele de la sosirea în Franța, mereu alături de mine când aveam nevoie de ele, renunțând la a avea soți, copii și case ale lor.

În noaptea aceea am stat în fața oglinzii. Pe lângă reumatism, o circulație proastă și o apăsare în piept care mă lăsa uneori fără suflare, părul îmi albise de tot. O pusesem pe Lucrezia să mi-l taie, pentru că în public purtam mereu o coafă cu vâl și nu mai consideram că e necesar să-mi îngrijesc coșitele. La vremea aceea nu mă deranjase, fiind mulțumită că scăpasem în sfârșit de vopsirile săptămânale cu fiertură din frunze de nuc, de fierul fierbinte și de coafurile fanteziste. Cu toate acestea, privindu-mi figura pământie, nu am putut să nu observ cât de mult îmbătrânisem. Bărbia îmi atârna, iar liniile de pe frunte și din jurul gurii erau foarte adâncite; ochii, odinioară atât de frumoși, erau adânciți în umbre permanente, lipsiți de strălucire, cu pielea de la colțuri încrețită.

Anna-Maria îmi aduse boneta de culcare.

– Crezi că sunt prea bătrână? am întrebat-o încet.

Ea îmi întâlni privirea în oglindă. Dintre noi trei, ea se apropia cel mai mult de versiunea ei din tinerețe, pentru că fața ei interesantă de-abia dacă era brăzdată, iar silueta scundă și mișcările agitate îi confereau iluzia unei tinereți eterne. Îmi zâmbi.

– Nu puteți fi niciodată prea bătrână, nu când Franța are nevoie de dumneavoastră.

M-am întins să-i prind mâna într-a mea.

– Da, am murmurat. Așa mă gândeam și eu.

M-am dus la culcare și am căzut într-un somn extenuant. Am visat.

Din tavan picură sânge. Eu stau în pat, întinsă cu fața în jos. Simt cum buzele mi se despart ca să țip, dar nu-mi pot auzi vocea. Picăturile de sânge se scurg prin jgheaburi pictate și cad una câte una pe cuvertura mea. Moartea e aici, mă înconjoară. Îi pot mirosi parfumul de metal, aproape că îi pot simți gustul sărat și amar. Mă zbat. Încerc să mă îndepărtez, dar picăturile cad mai repede acum, din ce în ce mai repede, devenind un fel de ploaie, o cascadă care cade asupra mea, în ochii mei deschiși, în gură...

– Doamnă, treziți-vă! Lucrezia mă zgâlțâia, aplecată deasupra patului meu.

M-am luptat să mă ridic, udă leorcă de transpirație.

– *Dio mio*, am avut cel mai oribil vis.

Ea se uită la mine.

– Ați țipat. Ne-ați trezit din camera alăturată.

– Ce oră e? am murmurat, și ea se uită la lumânarea stinsă de lângă patul meu, cea care avea orele însemnate pe o parte.

– Aproape răsare soarele. Încercați să mai dormiți încă puțin.

– Nu. Eu... eu trebuie să mă trezesc. Trebuie să ajung la Vincennes azi, să-l văd pe Henric.

M-am ridicat repede, iar rămășițele visului se mai țineau încă de mine în timp ce Lucrezia mă ajută să-mi îmbrac halatul. Se duse să agite focul din șemineu și așeză o carafă alături pentru a încălzi vinul de dimineață.

– Să vă aduc ceva de mâncare? mă întrebă, și am surprins o notă ciudată în vocea ei.

– Lucrezia, ce s-a întâmplat?

Ea înmărmuri. M-am întors și l-am zărit pe Henric în prag. Era slab și palid, îmbrăcat într-o jiletcă neagră, fără decorațiuni, cu părul lăsat liber în jurul umerilor.

– E vorba despre Hercule, spuse el cu voce stinsă.

Gâtul mi se încordă.

– Dar Hercule e în Anglia ca să o cucerească pe regina Elisabeta.

– Nu. I-a refuzat cererea în căsătorie, așa că s-a dus în Țările de Jos, unde s-a implicat într-o revoltă luterană. A fost luat prizonier. Birago i-a plătit răscumpărarea. A sosit acum câteva zile, dar... Vocea lui Henric tremură. Mamă, trebuie să îl ajuți. Doctorul Paré spune că e pe moarte.

Am rămas nemișcată, gândindu-mă că n-am înțeles bine.

– E pe moarte?

– Da. A suferit o rană la picior și s-a infectat. I-am făcut pe toți să jure că nu vor spune nimic. Am vrut să-ți spun chiar eu, dar ai fost obosită după călătoriile tale. Aveai nevoie să te odihnești.

M-am întins după halat.

– Du-mă la el.

Birago era lângă pat, împreună cu bătrânul Paré. Mă priviră cu ochi triști, trași la față de epuizare. Probabil că fuseseră aici toată noaptea, stând de veghe la căpătâiul fiului meu pentru ca eu să pot dormi.

Am pășit spre pat. Sub pielea translucidă a lui Hercule se vedeau venele. Avea vocea răgușită, dar nu se auzea mai mult decât o șoaptă.

– Mamă, ești acasă.

Mi-am pus mâna pe fruntea lui.

– Mi s-a spus că ești rănit. Lasă-mă să văd, da? am vorbit încet, simțind cum febra îi făcea pielea să ardă.

Chipul i se crispă de frică.

– Nu-l lăsa să o facă. Nu-l lăsa să-mi ia piciorul.

– Nu o să facă asta. Îți promit.

În vreme ce vorbeam, Paré trase la o parte cearșaful. A trebuit să mă abțin să nu icnesc cu voce tare la vederea rănii cu puroi de pe coapsa lui dreaptă; carnea era atât de umflată, încât părea că o să explodeze. Vinișoare roșii se întindeau ca niște tentacule până la vin-trele umflate.

– Am văzut așa ceva pe câmpul de luptă, spuse Paré. Lăsată netratată, infecția intră în sânge. Până să ajungă aici, era deja foarte bolnav și nu am îndrăznit să i-l tai. Acum...

L-am oprit.

– Nu te învinovățesc. Du-te. Adu-mi apă fierbinte, cârpe curate și mac. Am dat la o parte un morman de haine de pe un scaun din apropiere și m-am așezat, apoi am luat mâna lui Hercule. Sunt aici, i-am zis. Totul va fi bine, vei vedea. Cu cealaltă mână îi mângâiam obrazul. Deși barba lui netăiată era deasă și aspră, nu îi putea ascunde fața extrem de slăbită.

– Mamă, spuse el, mi-e atât de frică.

Lacrimile îmi încețoșară vederea. Era carne din carnea mea, ultimul copil rezultat din dragostea pentru soțul meu. Nu avusese

niciodată vreo șansă; stigmatul bolii îl lăsase neajutorat într-o lume care cunoștea numai cruzimea, iar eu îl dezamăgisem. Ar fi trebuit să îl protejez. Ar fi trebuit să îi ofer siguranță.

– Nu te teme, am spus. Ești în siguranță. Te iubesc. Fratele tău și sora ta, Margot, te iubesc.

Am rămas cu el în următoarele trei zile, timp în care îi curățam rana și îl sedam cu cantități uriașe de mac și rubarbă. Devenise atât de slab, că i se vedeau oasele pe sub piele. Știam că nu îl putea salva nimic, așa că m-am asigurat că nu suferea deloc. Când a început să respire tot mai ușor și piciorul i s-a făcut negru, m-am urcat în pat și i-am luat capul la pieptul meu. I-am cântat melodiile pe care orice mamă i le cântă copilului ei, iar el s-a lipit de mine, alinat de vocea mea și de mișcarea constantă a mâinilor mele, când îl mângâiam pe păr.

După ce, într-un final, se lăsă moale, dându-și ultima suflare, inima mi s-a sfărâmat într-o mie de bucăți imposibil de reparat. I-am cuprins trupul fără viață și am plâns pentru el cum nu o făcusem niciodată, pentru destinul nenorocit care îi furase viitorul încă dinainte de a avea ocazia să și-l împlinească.

Acum, îmi pierdusem fiul. Henric își pierduse moștenitorul.

Și dacă de Guise reușea să facă ce voia, Franța avea să piardă totul.

I-am lăsat trupul pentru a fi îmbălsămat și m-am dus să-l văd pe Henric în apartamentele sale. El se ridică din scaun, privindu-mă intens.

– El e...?

Am dat din cap. Henric gemu și se întoarse cu spatele.

– Trebuie să facem planuri, am zis. Aveam un ton detașat, ascunzând frica ce amenința să pună stăpânire pe mine. Mai mult ca niciodată, trebuia să rămân puternică. Pericolul datorat faptului că Henric nu avea un moștenitor catolic era imens.

– Planuri? Își ridică privirea cu o teamă fățișă. Ce planuri? Ce mai trebuie să fac acum?

M-am uitat în ochii lui.

– Îl invităm pe Navarra la curte. Acum, el este moștenitorul de drept. Deși Navarra mi-a spus că nu se va converti niciodată, trebuie să îl convingem de logica acestei acțiuni.

Își trecu prin păr o mână tremurândă.

– Să-l invităm la curte? Dar este un eretic! De Guise nu-l va lăsa niciodată să fie numit moștenitor. Mai întâi îl va ucide.

– Poate. Am făcut o pauză. Dar Louise este încă tânără, ca și tine. Dacă o lași însărcinată... Vocea mi se pierdu în râsul frenetic care îi izbucni brusc din piept. Apoi rămase tăcut.

– Nu înțelegi, șopti el. Am încercat. Dumnezeu mi-e martor că am încercat. O ating și iar o ating... și nu simt nimic. Nu sunt capabil să... Înghiți și mă privi abătut. Nu este vina ei. E din cauza mea... nu pot fi excitat de o femeie.

Vorbele lui sfărâmară și ultimele rămășițe ale iluziei pe care o construisem amândoi. Nu am protestat. Nu l-am amăgit sau încurajat. Asemenea mie, nu putea mima dorința. Noi nu eram concepuți în felul acela. Trebuia să accept faptul că nu va avea nici un copil.

Singura speranță care ne mai rămăsese era Navarra. El trebuia să ne salveze de amenințarea lui de Guise.

Mi-am întins mâinile, și Henric se împletici până în brațele mele. Încă mai era fiul meu. Încă mai era regele nostru.

Și, atâta timp cât trăia, mai exista speranță.

– Ai încredere în mine, i-am zis. Te voi proteja. Voi lupta pentru tine până la ultima suflare.

TREIZECI ȘI ȘAPTE

Am galopat cu Henric din Paris pentru a-l întâmpina pe Navarra. Amândoi purtam haine de doliu după Hercule, al cărui trup se odihnea în abația Saint Denis. Înarmorântarea lui fusese amânată pentru că așteptam un răspuns la invitația noastră. În cele din urmă, după câteva săptămâni, Navarra trimise vestea că dorește să fie alături de noi în încercarea prin care trecem. Curând, avea să fie aici; împreună, aveam să găsim o cale de a-i ține piept lui de Guise.

Pe măsură ce alaiul începea să se distingă în depărtare, venind dinspre vale, mă uitam la el cu nesiguranță. Era foarte mic, chiar și după standardele de austeritate ale lui Navarra – doar o mână de cai și de căruțe. Când grupul se apropie, Henric strânse frâiele.

– O văd pe Margot, spuse el brusc. Navarra nu e cu ea.

La Hôtel de la Reine, fiica mea stătea în cămașa lungă până la genunchi, cu celelalte haine murdare căzute la picioare. Doamnele ei de companie, obosite, vărsau urcioare cu apă fierbinte într-o cadă acoperită cu o pânză. Eu așteptam, bătând din picior. Femeile făcură o reverență și ieșiră. Cu un oftat, Margot păși în cadă.

– Pentru numele lui Dumnezeu, am izbucnit, unde este el? Nu își dă seama că ar putea fi moștenitorul Franței?

Margot împrășcă apă cu parfum de trandafiri peste sânii ei voluptuoși. Spre întristarea mea, burta îi rămăsese plată.

– Spune că regretă, dar a fost obligat să se răzgândească în momentul în care consiliul lui a ridicat obiecții. Ei nu cred că ar fi în siguranță aici. Și, ca să devină moștenitor, ar trebui să renunțe din nou la religia lui, nu? O asemenea decizie, spune el, nu poate fi luată cu ușurință. Ți-a trimis o scrisoare, adăugă ea și arată spre mormantul de valize de pe pat. Este în geanta mea.

Geanta ei din goblen era deschisă, lăsând să se vadă sticlute cu parfum și cosmetice. Am găsit pergamentul împăturit cu sigiliul lui Navarra sub o oglindă cu mâner emailat.

Îi trimit Alteței Voastre sincerele mele salutări și regretul că nu pot veni la curte și la Maiestatea Sa, vărul meu, în aceste tragice momente. Sunt profund îndurerat pentru pierderea Înălțimii Sale, Hercule, duce d'Alençon. Cu toate acestea, probleme de stat mă forțează să rămân în regatul meu până ce consiliul meu va hotărî altfel. Sper că Alteța Voastră nu a uitat ultima noastră conversație, în care v-am avertizat, pentru că hughenoții noștri loiali din Franța continuă să ne informeze că un anumit senior continuă să strângă forță armată fără autorizație, lucru care nu poate decât să devină o amenințare pentru Maiestatea Sa. Aveți în mine un monarh prieten care se teme foarte tare pentru binele vărului meu, regele, și unul care speră sincer că Alteța Voastră și Maiestatea Sa vor găsi de cuviință să restricționeze ambițiile acestui senior, înainte să fie prea târziu. Până în acel moment, e foarte puțin probabil că voi primi permisiunea consiliului meu de a călători în Franța.

– Nu are încredere în tine, spuse Margot privindu-mă fix. Crede că de Guise îl va omorî exact ca pe Coligny. Nimic din ce i-am spus nu l-a putut convinge de contrariu.

– Ar fi trebuit să încerci mai mult.

Am împăturit scrisoarea și am aruncat-o în buzunarul rochiei.

– E ușor de spus, pentru tine, replică ea. Sunt sătulă să mai încerc ceva cu el! Mă tratează ca pe o mobilă. Din clipa în care ai plecat, s-a întors la vinul și la vânătoarea lui și a refuzat să-mi mai dea vreun ban de cheltuială. Nu voi suporta asta. Eu sunt soția lui, regina lui.

Am privit-o cu dezgust.

– Nu te-ai schimbat nici un pic. Fratele tău cel mai mic încă nu e îngropat și tu te gândești numai la tine. Dacă Navarra a refuzat să vină, ar fi trebuit să rămâi acolo.

Margot se ridică atât de repede, că împrășcă apă în afara căzii.

– Să nu îndrăznești să îl folosești pe Hercule împotriva mea! Spre uimirea mea, îi dădură lacrimile. El a fost singurul care m-a iubit. Nici unuia dintre voi nu i-a păsat de el, nici unul din voi nu

a ridicat un deget ca să îl salveze. Tu l-ai lăsat pe Henric să îl trimită în Anglia și acum este mort. Este vina ta. Întotdeauna este vina ta! Înaintea familiei, înaintea lui Dumnezeu și a orice altceva, ai așezat de fiecare dată Franța, și uite unde ne-a adus asta!

Cruzimea ei mă reduce la tăcere, făcându-mă să mă simt vinovată pentru ființa care devenise.

– Eu am făcut tot ce mi-a stat în putință, continuă ea, ieșind din apă. I-am spus lui Navarra că îl vei face moștenitor dacă vine la Paris și asistă la mesă. L-am implorat, în numele lui Hercule, să lase deoparte diferențele de opinie dintre noi, iar el ce a făcut? A râs de mine. Râdea mereu, jucând rolul monarhului vesel, dacă asta mai are vreo importanță.

Smulse un prosop și și-l înfășură în jurul trupului.

– M-am săturat de el. Am stat la curtea lui mizerabilă și am zămbit până m-au durut dinții. Am îndurat insultele miniștrilor lui și cântecele lor solemne; am jucat rolul soției devotate în timp ce el se culca cu orice târfă găsea, asta până când și-a luat o amantă din rîndul femeilor mele. Este nemilos. M-a trimis la graniță fără măcar să-și ia rămas-bun. Gărzile lui nu m-au însoțit dincolo de Provence. M-au lăsat să călătoresc prin Franța cu cei câțiva însoțitori, ca o văduvă. Din punctul meu de vedere, poate să putrezească în iad. Nu mă mai întorc niciodată la el.

Mi-am ridicat sprâncenele. Îndurerată sau nu, aceasta era Margot pe care o știam – femeia sfidătoare și prostuță care nu acorda atenție decât lucrurilor care îi serveau propriilor interese.

– Nu prea cred, am spus. Ba mai mult, îți sugerez să nu te acomodezi prea bine, pentru că imediat ce se termină doliul oficial, te duc chiar eu înapoi.

Nu i-am așteptat răspunsul, ci m-am întors și am ieșit cu pași grei. Ar fi trebuit să știu că Navarra nu se va mișca din citadela lui, că nu va risca să devină din nou prizonierul nostru sau să-i cadă pradă lui de Guise, dar dacă nu venise el la mine, atunci aveam să mă duc eu la el.

Aveam o coroană de oferit și, indiferent de preț, el trebuia să se convertească pentru a o accepta.

M-am asigurat că înmormântarea lui Hercule era demnă de un delfin. Când coșciugul a fost coborât în mormânt, Margot a plâns

în hohote, dar la numai câteva zile după aceea, deja se întreținea cu oaspeții de la Hôtel de la Reine, iar lumina lumânărilor și râsetele lor ardeau în noapte până spre dimineață, sfidând doliul pe care îl afișa.

În cele din urmă, cele patruzeci de zile de doliu ajunseră la final. Henric și Louise trebuiau să deschidă curtea la Luvru, iar eu m-am dus la Hôtel de la Reine pentru a o escorta pe Margot la festivități. Am găsit-o îmbrăcată în catifea neagră, cu un guler atât de înalt și de larg, încât îi încadra capul și cu un corset desfăcut peste umeri, care aproape îi expunea pieptul. De gât îi atârnavu șiraguri de perle. Avea ochii trasați cu creion negru și buzele colorate cu roșu aprins.

– Arăți ca o prostituată, am muștrat-o eu. Acoperă-te în clipa asta.

Margot mă privi încruntată și luă un șal diafan. Îl aruncă peste umeri și ieși afară, la trăsura care o aștepta, lăsându-mă să mă târăsc de una singură în urma ei.

La Luvru, lumânările din ceară de albine îi învăluiau pe curteni într-o lumină aurie. Sala nu era atât de aglomerată cum mă așteptam. Sărăcia continua și instabilitatea succesiunii noastre la tron îi făcuse pe mulți nobili să fugă pe domeniile lor. Când eu și Margot ne-am așezat la locurile noastre de lângă podium, am văzut cu coada ochiului câțiva nobili catolici. Bărbile le mascau cu greu rânjetetele.

Tensiunea plană în aer, la fel de palpabilă ca fumul care se ridica din focuri și ca mirosul de mistreț fript pe care îl mâncam. Când unul dintre paji îmi așeză o bucată de carne în farfurie, stomacul mi se strânse și am împins mâncarea din fața mea. Am ridicat privirea spre curte și am văzut o siluetă singuratică, stând în umbră lângă pilaștri, cu pelerina roșie atârnată în jurul umerilor largi.

Cu o tresărire, m-am trezit că îl privesc pe de Guise.

Nu îl mai văzusem de la masacru. În contrast cu pelerina roșie, jiletca sa neagră arăta ca o piele de catifea care se întindea pe torsul lui musculos; părul blond deschis era tuns scurt, ca la soldați, iar pe față avea întipărită o expresie de mândrie. La treizeci și cinci de ani, deja îndeplinise promisiunea periculoasă făcută față de sângele vărsat al tatălui său, deși emana o vitalitate senzuală, pe care le Balafre nu o avusese niciodată. Puteam să înțeleg de ce jelise Margot după el și, în timp ce gândeam asta, m-am uitat la ea.

Margot stătea sprijinită de spătarul scaunului cu un zâmbet pe buze. Inima începu să îmi bată cu putere. M-am uitat spre podium,

unde stăteau Henric și Louise. În hainele ei de gală și cu un rozariu atârându-i de încheietură, arăta foarte palidă și pierdută ca o umbră. Fiul meu îmi întâlnește privirea și o urmărește peste marea de curteni, spre coloane, iar la vederea lui de Guise se încordă și păli.

Am încercat să mănânc, dar carnea avea gust de lemn verde și simțeam cum de Guise mă străpunge cu privirea. Margot sporovăia cu o doamnă din dreapta ei, întinzându-se iar și iar după o carafă pentru a-și umple pocalul și prefăcându-se că nu știe că fostul ei amant era în sală, deși privirea îi fugea pe furie spre el. Am simțit că era ceva între ei, că îi unea un complot nerostit. Când Henric se ridică, am stat ca pe ghimpi. Moartea lui Hercule pusese în pericol descendența Valois, care domnise pentru aproape două sute de ani, așa că eu și Henric creaserăm un discurs atent meșteșugit.

Înveșmântat cu o pelerină purpurie și purtând pe cap coroana de safire, Henric vorbi cu o eleganță fluidă, iar vocea îi răsună în întreaga sală când își declară durerea pentru moartea lui Hercule și nevoia de a stinge conflictele din regat.

– Și dușmanii mei să ia aminte, spuse el, și l-am văzut că se uită fix la ducele de Guise. Nu voi pune în discuție nici o disensiune, în vremurile astea de grea încercare. Franța trebuie să fie pe primul plan, înaintea tuturor. În acest sens... spuse și arată spre Margot... îl numesc pe soțul surorii mele, vărul și tizul meu, Henric de Navarra, drept moștenitor la tron, atâta timp cât acceptă termenii pe care îi voi impune și dacă între timp, cu voia lui Dumnezeu, Alteța Sa regina îmi va dăruia un fiu până atunci.

Curtea răspunse cu aplauze frenetice. Tocmai când Henric dădu să se așeze, de Guise păși în față.

– Maiestate, încep eu cu o notă poruncitoare în voce, care făcu pe toată lumea să rămână pe loc. Ne bucurăm de dorința Voastră de a pune regatul pe primul plan, dar mă tem că Franța are nevoie de o soluție mai puternică decât moștenitorul ales de voi.

Henric îngheță. Eu m-am ridicat rapid.

– Doamnă, tocmai am anunțat că...

– Doamnă, nu sunt surd, mă întrerupse el.

Înaintă înadins spre podium și, când ajunse la el, scoase un pachet din pelerină. Eu nu-mi puteam lua ochii de la mâinile sale mari, străbătute de vene umflate, care îl înjunghiaseră pe Coligny și îl aruncaseră pe fereastră.

De Guise desfăcu teancul de hârtii.

– Am aici pledoariile seniorilor din orașele aflate la granița cu Navarra. Acesta dă iama prin ele fără a se teme de vreo pedeapsă și îi înlocuiește pe oficialii catolici cu eretici. În timp ce jelim pierderea delfinului nostru, el are grijă ca fiecare oraș care îi înconjoară regatul să răspundă numai în fața lui.

I-am aruncat lui Margot o privire fulgerătoare. Ea mi-o întoarse, cu ochii reci ca onixul.

Henric nu se mișcă, nu vorbește, doar îl privea pe de Guise. Chipul i se schimbă într-o expresie de o duritate care îl făcu să-și încleșteze maxilarele și să zâmbească.

– Maiestate, continuă de Guise, Navarra nu vă respectă. Nu va fi niciodată de acord cu condițiile pe care i le impuneți. Când va prelua tronul, intenționează să aducă erezia asupra noastră.

Când vorbește, în cele din urmă, vocea lui Henric era rece:

– Tu ar trebui să știi mai bine decât oricine cât de ușor este să falsifici dovezi atunci când ele nu există. Dacă e așa cum spui, cum de nu am auzit despre asta până acum?

– Și eu de-abia am primit veștile acum câteva zile, dintr-o sursă sigură. Calmul lui de Guise mă speria. Spre deosebire de le Balafre, el învățase să se stăpânească. Am venit imediat să vă avertizez, dar de la domeniul meu din Joinville și până aici este cale lungă. Cu toate acestea, dacă aveți dubii, citiți-le singur. Așeză hârtiile pe podium. Veți vedea că, atâta timp cât Navarra trăiește, nu putem avea pace. El ne amenință credința și stabilitatea...

Henric îl opri ridicând un deget.

– Ar trebui să te abții să spui mai multe, ca să nu mergi prea departe. Având în vedere faptele tale din trecut, ești norocos că nu ești arestat.

Pe sub barbă, maxilarul lui de Guise se încleștează.

– Vă înșelați în privința mea. Sunt supusul Vostru loial, dar acum a sosit timpul pentru fapte, nu pentru vorbe. Trebuie să terminăm ceea ce am început.

– Iar tu, spuse Henric, vorbești pe zi ce trece din ce în ce mai mult ca tatăl tău. De acum înainte, ar fi bine să-ți păzești spatele. Nu voi permite nici unui de Guise să îmi conducă regatul.

În tăcerea care se lăsă, îmi puteam auzi propria respirație neliniștită.

– Eu nu caut să conduc Franța, spuse de Guise încet. Vreau numai să o salvez.

Henric frunzări hârtiile.

– Voi citi aceste scrisori. Până atunci, îți poruncesc să te întorci pe domeniile tale și să rămâi acolo. Am fost răbdător până acum, dar chiar și eu am limitele mele.

De Guise se întoarse și ieși din sală, iar pintenii cizmelor sale clămpăniră în tăcerea din jur. În timp ce Henric luă hârtiile și se duse cu pași mari spre anticameră, am șuiertat spre Margot:

– Vino cu mine!

Imediat ce am intrat în cameră, Henric se întoarse către Margot.

– Este adevărat? M-a înșelat soțul tău?

– De unde să știu? Își aranjă o cută de la mânecă. Doar nu sunt cu el acum, nu?

– Atunci, cum de a aflat de Guise despre asta? Spunându-i acestea, aruncă cu hârtiile în ea. Cum se întâmplă că el știe, iar eu nu? Făcu o pauză, apoi își miji ochii. Tu ai fost, nu-i așa? Tu știai că Navarra avea de gând să pună mâna pe orașele alea, dar nu ne-ai spus nici un cuvânt. Nu. În schimb i-ai spus amantului tău.

Ea își arcui sprâncenele.

– Ce, credeai că te voi ajuta, după ce i-ai lăsat să mi-l ia pe de Guise?

Henric se uită lung la ea, tremurând. Pentru o clipă înfricoșătoare, am crezut că o va lovi. Lăsă să-i cadă foile la picioare.

– Pentru că ești sora mea, spuse el cu o voce care clocotea de furie, nu te voi pedepsi așa cum meriți, dar, din acest moment, ești alungată de la curte. Nu mai ai voie să rămâi în Paris nici măcar o zi, dar nici să te întorci la Navarra. Apoi, se uită la mine. Ocupă-te de asta.

După ce ieși, mi-am întors privirea către Margot. Într-o clipită, am simțit că aș putea să o urăsc.

– Ai complotat cu de Guise împotriva noastră?

Ea puse piciorul pe scrisori.

– Citește singură, scrisorile sunt scrise de mine.

– Doamne-Dumnezeule, am murmurat. De ce?

Margot zâmbi.

– Hercule e mort. Nu îmi pasă cine moștenește, atâta timp cât neamul nostru piere.

M-am îndepărtat de ea, de răutatea calculată din ochii ei. Am auzit cuvintele lui Cosimo, profeția lui tulburătoare: „Dar sămânța stearpă care este familia ta... ei sunt blestemați.“

Și, ca și cum ar fi putut să le audă și ea, își ridică triumfătoare capul.

Ianuarie aduse un vârtej de zăpadă și vânt. Înfoliță în lână și blană de samur, stăteam în curte pentru a o conduce pe Margot. Avea să fie dusă la castelul Usson din Auvergne, o casă izolată care putea fi bine păzită, singurul loc în afară de Bastilia, de unde nu putea face și nici nu i se putea întâmpla nici un rău. Când a fost informată de această decizie, nu a comentat nimic.

Ieși din palat flancată de gărzi și se îndreptă spre calul ei. Am privit-o aruncându-se în șa cu o îndemânare elegantă, iar când luă frâiele și se uită la mine, fiecare gest al ei emana putere.

Dintr-odată, am simțit că-mi vine să plâng. Nu voiam să o înțeleg, nu voiam să cunosc această prăpastie care se deschisese între noi, dar eu o înțelegeam și știam. Ea iubea cu sufletul, se dăruise în totalitate omului pe care i-l refuzasem. Nu conta dacă de Guise avea să îi aprecieze vreodată sacrificiul. Ceea ce conta era că ea nu îl uitase niciodată.

– Amintește-ți cine ești, i-am spus. Amintește-ți că prin venele tale curge sânge de regi.

Ea îmi zâmbi amar.

– Cum aș putea uita? Acesta este blestemul meu, adăugă și, lovind calul cu călcăiele, porni în galop, cu gărzile după ea.

În câteva momente, dispăru în rotocoalele de zăpadă.

Iarna grea făcu loc unei veri copleșite de foamete, și apoi, unei toamne ploioase. În timp ce recoltele putrezeau din nou pe câmpuri și în Paris izburneau răscoale din cauza prețului pâinii, rețeaua de informatori a lui Birago trimitea rapoarte zilnice despre seniorii catolici care se adunau pe domeniul lui de Guise, despre suita pe care o convocau și armele pe care le adunau – toate plătite de Filip al Spaniei. Din cealaltă parte a țării veneau vești la fel de îngrijorătoare, despre și mai multe orașe preluate de Navarra, de mii de hughenoți care se grupau sub stindardul lui și despre faptul că punea mâna pe fiecare tun pe care îl găsea în castelele la care ajungea. Războiul era iminent, un război până la moarte și, prinsă

în camerele mele din cauza ploii care bătea în geamuri, scriam scrisoare după scrisoare, cerându-i lui Navarra să se întâlnească cu mine înainte să fie prea târziu.

Într-o seară, când degetele mă dureau de la cât ținusem pana de scris, am auzit ușa deschizându-se. Mi-am ridicat privirea și l-am văzut pe Henric. După umilirea de la Luvru, se retrăsese la Vincennes și, cu toate că ne întâlneam în fiecare săptămână cu consiliul lui, nu mă vizitase singur de la acel incident.

– Știi de ce mă disprețuiește? mă întrebă el.

L-am privit cu ochi tulburi.

– Da. Crede că ai complotat să îi omori rudele și prietenii. Deși i-am salvat viața, el nu ne-a iertat niciodată pentru noaptea aceea oribilă.

– Nu, mă refer la de Guise.

Păși înăuntru. Părul care îi ajungea la umeri era legat la spate, lăsându-i liberă fața cu trăsături frumoase. Pe măsură ce se apropia de treizeci de ani, chipul lui devenea mai colțuros și mai bine definit, ca un Valois, deși ochii rămăseseră cei ai unui Medici: erau expresivi, cu gene lungi și de un negru splendid. Birago îmi spusese că se antrena zilnic cu sabia și arcul și că obișnuia să călărească ore întregi în fiecare după-amiază. Acest lucru se observa în ținuta lui îngrijită.

– L-am iubit odată. La lumina lumânărilor, fața i se destinse. Când am fost să luptăm împreună împotriva hughenotilor, prima dată, mâncam împreună, împărțeam același pavilion; eram mai mult decât prieteni. El era fratele meu, fratele pe care nu îl găsisem niciodată în Francisc, Carol sau Hercule. Veghea în fiecare clipă asupra mea și susținea că ar muri înainte să lase ceva să mi se întâmple.

Râse scurt.

– M-am îndrăgostit de el. Cum aș fi putut rezista? Era frumos ca un zeu și neînfricat ca un păgân. Era tot ce voiam eu să devin. Se opri la biroul meu și își trecu degetele lungi peste marginea cioplită din lemn de nuc, de parcă și-ar fi amintit de pielea iubitului său. Când am avut, în sfârșit, curajul să îi spun, a fost îngrozit. Oh, a ascuns bine asta. A spus toate cuvintele potrivite: că era onorat, dar nedemn, însă eu am văzut dezgustul din ochii lui. Cu greu se putea abține. I-aș fi putut porunci să intre în patul meu,

aș fi putut să îl posed în genunchi, ca pe un câine, dar știam că, și așa, dacă nu aș fi fost prințul lui, m-ar fi omorât. De-abia atunci mi-am dat seama cât de nevrednic este. Mi-a luat ceva neprețios, sacru și, cu o singură privire, l-a transformat în ceva rușinos. Am jurat că nu voi mai iubi din nou, că nu voi mai fi niciodată vulnerabil la batjocura cuiva.

Își ridică mâna la gât, de parcă mai putea simți încă durerea.

– Și nu am mai făcut-o niciodată. Nici unul din cei care au urmat, nici măcar sârmanul meu Guast, nu au egalat vreodată pasiunea pe care am avut-o pentru el.

Se sprijini de mine și, cu același ton scăzut și intim, adăugă:

– Am terminat-o cu el. Vreau să găsești o cale să scăpăm de el. Și cât mai repede, înainte să gălesc eu una.

Băgă mâna în jiletcă și scoase o hârtie nesigilată.

– E de la Navarra. E de acord să ne întâlnim, dar să te duci tu la el. A primit toate scrisorile tale și spune că nu vrea război, la fel cum nu vrem nici noi. Spune-i că, dacă se convertește, îl voi face moștenitorul meu și îi voi trimite capul lui de Guise.

M-am întins spre el, dar înainte să îl pot atinge, a făcut câțiva pași înapoi și a plecat.

Am ajuns la cetatea St. Brice din Cognac, pe teritoriul hughenot, la jumătatea lunii decembrie. Călărisem printr-un peisaj înghețat, cu copaci scheletici împodobiți cu țurțuri, cu un vânt care de-abia putea mișca troienele de zăpadă de pe marginea drumului, dar el mă întâmpină în curte îmbrăcat, ca de obicei, cu jiletca lui de lână căptușită. De data asta, purta o pălărie neagră cu o pană albă. Am fost surprinsă să o văd, amintindu-mi că era aceeași pălărie pe care o purta și în viziunea mea de acum mult timp. Zâmbi când observă că îl cercetez atât de amănunțit.

– Pentru ca dușmanii mei să mă poată recunoaște mai bine în luptă, glumi el și se aplecă spre mine ca să mă sărute pe buze, cu o răsuflare caldă.

În timp ce mie îmi intrase frigul în oase, el radia căldură ca un foc.

– *Tante Caterina*, nu mi-am dat seama până acum cât de dor mi-a fost de tine.

Mi-am permis să zâmbesc.

– Iar eu văd că tu, domnule, ai rămas neschimbat.

– Ah, n-aș spune asta. Își ridică bărbia. Privește aici! Prin amabilitatea lui de Guise și a ligii sale. Înainte să mă provoace, nu aveam nici un fir de păr alb în barbă.

Vorbea cu nepăsare, dar eu i-am sesizat tonul inflexibil.

– Atunci se pare că avem multe de discutat, am zis zâmbind și l-am lăsat să mă conducă în casă și în camera în care mă lăsă să mă încălzesc în fața focului, oferindu-mi un pocal de vin fierț.

Apoi ne-am lansat în bătaie. Am observat pe loc că își dezvoltase abilitățile diplomatice; nici una din ofertele mele nu îl interesară într-atât încât să își schimbe părerea oricât de puțin. Se purta de parcă, într-adevăr, nu îi păsa dacă semnăm tratatul sau nu.

În cele din urmă, am lovit cu pumnul în masă.

– Destul. Stăm aici de mai bine de două ore, discutând în jurul aceluiași punct de nestrămutat. Știi că nu îl pot aresta pe de Guise. Este prea puternic, toți catolicii din Franța s-ar întoarce împotriva noastră.

Navarra se lăsă pe spate și zâmbi pe jumătate, curios.

– Este puternic numai pentru că îi permiteți să continue fără să-l verifice nimeni. Voi îi dați autoritate. Ce-am de câștigat dacă sunt de acord cu cererile voastre, în afară de o răzbunare lungă de-o viață cu de Guise, care este evident hotărât să mă distrugă? Se ridică și își umplu din nou pocalul. În plus, cred că dacă ai avea o pace adevărată, nu ai ști ce să mai faci. Eu, pe de altă parte, sunt sătul de conflicte. Nu aș mai porni un război, dacă aș avea de ales.

Pe măsură ce se întorcea cu fața spre mine, m-am gândit la ironia faptului că doar acest om, a cărui ascensiune nu putea decât să însemne că fiii mei au eșuat, putea fi soluția la tot ce mă străduisem să ofer Franței. Oare avusese dreptate Nostradamus? Oare îl salvasem pentru că el era, de fapt, urmașul meu?

Venise vremea să descopăr. Acum mă aflu în fața ultimului subterfugiu.

– Nu trebuie să mergi la război, am zis în cele din urmă. Treci la religia noastră și îi vei pune capăt. De Guise nu se poate lupta cu un catolic, pentru că asta vei fi, iar confracții tăi te vor ierta. La urma urmelor, tu vei moșteni Franța.

El chicoti.

– Până la urmă, o fi adevărat ce se spune despre tine? Că religia nu înseamnă nimic pentru tine când vine vorba de coroană?

Zâmbetul îi păli. Am spus, nu. Nu mă voi converti. Dacă nu mai ai altceva de spus, mă tem că va trebui să avem război.

Am pus pocalul pe masă și m-am ridicat, mergând intenționat spre fereastră. Afară, asfințitul timpuriu al iernii cădea precum o pelerină, trăgând vălurile ei negre peste ținuturi. Simțeam noaptea în inimă, în puterile mele, adânc în oase. Timpul se scurgea. Aveam răspunsul lui, și era cel la care mă așteptasem. Nu mai puteam ezita.

– Și dacă ți-aș oferi capul lui? am zis, fără să mă uit la el. Asta te-ar mulțumi?

Am auzit lemnele trosnind în foc. Am așteptat, cu încordare maximă. Când, în cele din urmă, lăsă să-i scape un oftat, m-am uitat la el peste umăr. Umbrele dansau peste trăsăturile lui aspre.

– Știi că sunt în stare să o fac, am adăugat. Am mai făcut-o o dată.

Gura îi tresări. Lăsă pocalul pe polița șemineului, se ridică în fața focului cu mâinile încrucișate peste piept și privi flăcările.

– Coligny a avut o moarte teribilă în noaptea aia, spuse el pe un ton neutru. Confrății mei au murit în moduri inimaginabile. Am crezut că voi muri și eu. Am auzit țipetele și i-am văzut pe oamenii mei luptându-se cu gărzile lui de Guise când acestea veniseră după noi. Dacă nu ar fi fost Margot... Își mută privirea asupra mea. El merită asta. S-a scaldat în sângele hughenotilor.

I-am întâlnit privirea gânditoare.

– Prea bine, rosti încet. Sunt de acord. Dacă mi-l dai pe de Guise, îl voi apăra pe fiul tău. Și când va veni vremea, Franța va găsi întotdeauna în mine un luptător, unul care caută toleranță și pace, indiferent de cum aleg să se roage supușii mei.

După atâta timp în care îmi ținusem răsufarea, acum puteam respira ușurată.

– Atunci, pentru moment, trebuie să părem că suntem dușmani. Tu vei pregăti un război pe la spatele meu. De Guise va afla de el și va profita de ocazie, dar nu trebuie să intri în Paris și nici să încerci să uzurpi tronul lui Henric. Fă ce ai de făcut și întoarce-te în regatul tău. Lasă restul pe seama mea.

Navarra îmi susținu privirea. Tăcerea dintre noi era plină de amintiri. L-am văzut așa cum era în ajunul nunții lui Francisc, un copil precaut, cu ochi de vizionar. În ziua în care sosise să se însoare

cu Margot l-am îmbrățișat și i-am simțit puterea. Mi-am amintit de noaptea aceea însângerată, cum zăcea în brațele lui Carol, iar acesta îi ținea pumnalul la gât, și mi l-am închipuit în ziua evadării, călărind printr-o țară distrusă de război spre refugiul lui din munți. L-am văzut în fiecare încarnare, de la copil la bărbat, și am știut, fără urmă de îndoială, că destinul nostru fusese scris dinainte.

Într-adevăr, eram două jumătăți ale aceluiași întreg.

I-am trimis instrucțiuni detaliate lui Henric și mi-am strâns lucrurile pentru a mă reîntoarce la Paris. Cu o zi înainte să plec, sosi un curier cu o misivă urgentă. Am desfăcut-o cu repeziciune și am citit, nu mi-am putut reprima un val de satisfacție. Deși evenimentul în sine era oribil, nu ar fi putut veni într-un moment mai bun.

Maria a Scoției fusese executată la ordinul Elisabetei Tudor. În testamentul ei, aceasta lăsa moștenire Spaniei dreptul ei contestat la tronul Elisabetei. Acum, Filip era liber să războne moartea Mariei și să aducă pârjolul asupra reginei eretice din Anglia.

Iar de Guise avea scuza perfectă pentru a-i declara război lui Navarra.

TREIZECI ȘI OPT

Luvrul se ridica dintr-o ceață densă. Torțele ardeau pe fațadă chiar și în miezul zilei, niște oaze de lumină care de-abia dacă reușeau să-mi lumineze drumul prin curte. După absența mea, nu eram așteptată de nici o escortă. Numai Birago veni spre mine cu mersul târșâit și cu bastonul lovind pietrele de pe pavaj.

Mă conduse în palat și îmi murmură:

– I-am dus scrisoarea voastră direct Maiestății Sale și a făcut cum ați cerut. Vă așteaptă în sală. Ar trebui să știți că are un nou iubit, unul numit Valette, fiul unui mic nobil parizian. Maiestatea Sa l-a făcut căpitan peste garda sa personală, un grup pe care l-a numit Cei Patruzeci și Cinci. Regele se teme foarte mult de un asasinat.

Am dat din cap în semn că am înțeles, în timp ce străbăteam coridoarele straniu de tăcute. Îmi puteam aminti de o vreme când râsul și goana de colo-colo a curtenilor umpleau fiecare cameră. Eu fusesem una dintre ei, străina cu rochiile sale elaborate, consumată de pasiunea pentru un soț refractar și de ura pentru amanta acestuia. Fusese o vreme când hughenoții nu erau decât o diversiune neplăcută, când un rege puternic și înțelept stătea pe tron – un timp trecător al viselor.

În sală ardeau lumânări prinse pe pereți. Lângă podium se afla un grup de bărbați îmbrăcați în negru. În mijlocul lor stătea de Guise, de asemenea înveșmântat în negru din cap până în picioare. Am rezistat impulsului de a râde în timp ce bărbații făceau reverența, cu toții fiind seniori catolici pe care îi cerusem lui Henric să îi invite. Deși albul era culoarea doliului în Franța, ei purtau negrul spaniol, într-un spectacol unit de patimă pentru martiriul Mariei Stuart. Fiul meu îmi depășise instrucțiunile, cu talentul lui pentru dramatism.

M-am îndreptat spre ei și mi-au făcut loc să trec. Apoi, mi-am ridicat privirea spre podium.

Henric ședea cu un picior bălăbănindu-i-se peste brațul tronului. Purta haine din damasc alb și avea un cercel cu perla într-o ureche. Încheieturile îi erau acoperite de brățări de coral și într-o mână ținea un *bilboquet*¹ – o jucărie de copil făcută dintr-un băț de lemn șlefuit, cu o bilă vopsită prinsă de o sfoară. Aruncă bila și o prinse în cupa rotundă așezată în capătul bățului. Lângă el se afla un tânăr slab de o frumusețe uimitoare, cu o claie de păr negru, cârlionțat, și ochii albaștri ca safirele. Am presupus că el trebuia să fie noul lui iubit, Valette, pentru că ținea în mână o jucărie identică și se uita fix la mine.

„Clip-clop.“

Henric zâmbi.

– *Ma mère*, bine-ai venit acasă. Sper că ai avut o călătorie plăcută, dacă nu cel puțin productivă?

Aruncă din nou bila. „Clip-clop.“

M-am uitat la de Guise. Acesta mă privea de parcă aș fi fost o străină.

Ca și când ar fi repetat înainte cuvintele, Henric spuse:

– După cum vezi, suntem în doliu după uciderea nelegiuită a cumnatei noastre, Maria a Scoției. Este exact lucrul la care orice catolic se poate aștepta când o regină eretică urcă pe tron – persecuție și renegare. Până și Dumnezeu plânge, mi s-a spus. Se ridică și părăsi podiumul. Când se apropie de mine, am simțit parfum de violete. Vino să vezi ce-am pus la cale.

Bărbații mă înconjură și stăteau în spatele meu, înăbușindu-mă. Priveam o bucată mare de hârtie, care se afla pe masă – o hartă a Franței împânzită de ace prinse în diferite zone. Deși îl sfătuisem pe Henric să facă asta, demonstrația fizică a stratagemei mele îmi întoarse stomacul pe dos. Dacă eșuam, aveam să ne trezim cu o enormă forță catolică la ușă.

– Trei armate, spuse Henric. Una, condusă de Valette al meu, va intercepta mercenarii germani pe care Navarra i-a angajat

¹ Joc de origini obscure, care se juca în Franța încă din secolul al XVI-lea și era foarte popular la curțile regale din Europa. Presupunea prinderea unei bile într-o cupă așezată la capătul unui băț. (n.tr.)

pentru a-și mări forța. Alta, condusă de seniorul de Guise, îl va ataca pe însuși Navarra. Pe cea de-a treia o voi conduce personal, pentru a lua poziție aici, și arătă pe hartă, Loara, oprindu-le drumul spre Paris. Râse și aruncă iar bila. Încântător!

„Clip-clop.“

– Tu... Tu vorbești de război... Am mimat surpriza și l-am simțit pe de Guise pășind în spatele meu. Era atât de aproape, încât îi simțeam respirația în ceafă. Pentru o clipă paralizantă, m-am gândit că putea să-și dea seama că l-am păcălit.

– Cum ați putea crede că Navarra va acționa onorabil? spuse el. Minte la fel de ușor precum respiră. Nu s-a convertit odată, numai pentru a se răzgândi și a reveni la erezia lui?

Mi-am concentrat atenția asupra lui Henric, care își înclină capul.

– Deci Navarra nu ți-a spus că se pregătește de război?

– Desigur că nu! am exclamat. Am fost să discut o înțelegere, și el...

– Și el a râs de tine. Henric înconjură masa. Valette își ascunse un căscat, aruncându-și brațul peste tron cu grația languroasă a unei pisici.

Am rămas tăcută, ca și cum nu-mi venea să cred că am fost păcălită.

Henric se întoarse spre de Guise.

– Vărul meu Navarra este șiret. A cerut să se întâlnească numai cu mama, dar nu i-a spus niciodată că deja angajase mercenarii. Nu mai așteptă răspunsul lui de Guise, ci se întoarse către mine. Spre deosebire de tine, el știe că nu pot exista compromisuri între noi.

– Îți jur, nu am știut, am zis și aproape că mi-am crezut propria minciună.

Henric zâmbi.

– Înțelegem, spuse de Guise. Alteța Voastră nu mai sunteți ceea ce ați fost. Sunteți ostenită pentru că ați suportat atâtea probleme de stat. Acum trebuie să vă odihniți și să ne lăsați pe noi să preluăm conducerea.

– Da, aprobă Henric. Odihnește-te, mamă. Ai făcut destule.

Îmi întoarse spatele, concediindu-mă voit. Cu capul plecat, am ieșit încet din sală. Fapta era realizată; nu mai exista cale de întoarcere. Pentru prima dată în lunga mea viață, stârnisem un război. Dacă Navarra își ținea promisiunea, nu avea să ne invadeze;

nu avea să ia cu forța tronul fiului meu. Avea să lupte cu de Guise și să îl omoare, iar apoi, cu voia Domnului, ne vom bucura în sfârșit, de pace.

Din apartamentele mele, priveam oamenii trudind în curte, ascuțind lamele săbiilor până deveneau mortale și încărcând căruțele cu muniție. Dragonul războiului prospera în fața ochilor mei și, deși recunoșteam că poate fi mânuit în favoarea mea, un nod de teamă mi se puse în gât.

În noaptea în care trupele lui Navarra fuseseră văzute mășăluind spre noi, Henric mă vizită. Ne-am purtat rece unul față de celălalt în mod deliberat, dar imediat ce închise ușa, mă îmbrățișă. Avea trupul vânjos de la antrenamente și, în timp ce se îndepărtă ca să-l privesc în ochi, mi s-a părut că era din nou așa cum îl știam.

– Plec mâine, spuse el. Chiar crezi că Navarra își va îndeplini partea de înțelegere?

Am dat din cap.

– Da. Numai nu uita, nu trebuie să intri în încăierare. Și, mai presus de toate, trebuie să te protejezi. Lasă în seama lui Navarra momentul acesta.

M-am ridicat pe vârful picioarelor și l-am sărutat pe gură, încercându-mi degetele în părul lui lung și inhalându-i mirosul.

Niciodată nu mai fusesem atât de mândră de el ca în acea clipă.

Armata plecă. Parisul a fost pus sub stare de asediu și, în timp ce așteptam, loialul meu Birago, slăbit din cauza gutei, se prăbuși la picioarele mele și căzu la pat.

L-am chemat imediat pe Paré.

Din punct de vedere al sănătății, nici doctorului nostru bătrân nu-i mersese mai bine. Olog de un picior și chior de un ochi, dădu la o parte haina tivuită cu blană a lui Birago, puse urechea pe pieptul prietenului meu și ascultă. Când se îndreptă, mișcă din cap cu tristețe.

Birago râse ușor.

– Spune o rugăciune pentru mine, doctore. Sunt mai norocos decât majoritatea, pentru că am scăpat de poțiuni și lipitori în toți acești ani. Se întoarse spre mine. Nu trebuie să rămâneți, doamnă. Franța are nevoie de dumneavoastră mai mult decât mine.

– Prostii. M-am luptat cu lacrimile care îmi năvăleau în ochi. Ai slujit Franța cu loialitate. Acum, lasă Franța să aștepte.

Nu m-am mișcat de lângă el. Am evitat să amintim de prezent sau de viitor, în schimb am găsit consolare în amintirile comune din trecut, vorbind despre călătoria noastră pe mări furtunoase spre Franța, de nunta mea și de anii petrecuți împreună, de sprijinirea regatului, de organizarea spionilor și de educarea copiilor mei. Dintre toți bărbații din viața mea, Birago fusese alături de mine cel mai mult. Nu îmi puteam imagina lumea fără el. Și totuși, pe măsură ce zilele treceau, îl vedeam cum intră în declin. Guta îi transformase picioarele într-o masă de carne inflamată; începuse să aibă febră mare și probleme cu respirația, astfel că eu și Lucrezia dormeam cu schimbul pe un pat de lemn din apartamentele lui, pentru a-i alina suferința.

În ziua în care m-a părăsit, respira greu, cu un zgomot în plămâni. Degetele lui ofilite le prinseră pe ale mele. Pentru un moment scurt, zâmbetul lui firav se ridică deasupra durerii.

– Doamnă, spuse el, îmi va fi dor de dumneavoastră.

Murise așa cum trăise, fără să se plângă. I-am ținut mâna pe măsură ce devenea din ce în ce mai rece și am observat cum trășăturile își pierd expresia hotărâtă, pentru a face loc, din nou, unei expresii de liniște și tinerețe.

Mi-am plecat capul.

– Nu te duce prea departe, prietene, am șoptit. Să mă aștepți.

Am suferit profund după Birago. Mă simțeam mai singură ca niciodată și mă trezeam în fiecare zi parcă așteptând să-l văd cum intră șchiopătând, cu mapele sale. El fusese aliatul și consilierul meu. Acum, se dusese. Viața mea părea lipsită de țel, și mă simțeam pierdută, fără singura persoană care mă cunoștea mai bine decât mine însămi.

În timp ce jeleam, veni vestea că de Guise se luptase cu Navarra pe un câmp cu izvoare de lângă fluviul Loara și că armata hughenotă intona Psalmii lui David în timp ce intra în luptă în spatele regelui lor cu pălărie cu pană albă. În mai puțin de patru ore, nenumărați morți erau împrăștiați pe iarba îmbibată de sânge. Mesagerii îmi aduseră informații noi, dar toate erau trunchiate, confuze. Nici una nu spunea dacă de Guise sau Navarra fuseseră răniți sau uciși.

Am căzut în genunchi și m-am rugat. Spre căderea nopții, am primit o scrisoare trimisă în secret de Navarra. Am deschis-o cu degetele tremurând.

Era devastator de scurtă.

Am eșuat. De Guise mi-a scăpat și și-a proclamat victoria. Voi face așa cum am promis și mă voi retrage. Nu pot risca viața oamenilor care mi-au mai rămas și nici nu te pot pune mai mult în pericol.

Domnul fie cu tine.

Ca precauție, în caz că scrisoarea cădea în mâinile cui nu trebuia, nu era nici o semnătură. Hârtia îmi căzu din mâini. Am rămas nemișcată. Voiam să plâng, să țip și să blestem soarta. M-am forțat să-mi imaginez ce e mai rău, văzându-mă alături de Henric îndatorată pentru totdeauna lui de Guise, niște pionii captivi în planurile lui de a transforma Franța într-o fortăreață catolică. Aveam să fim invadați de Spania, hughenoții vor fi exterminați, iar domnia fiului meu nu va rămâne un triumf, ci o rușine umilitoare. Fusesem atât de sigură de succes, de faptul că profeția rostită de Nostradamus acum mulți ani mă lega de Navarra pentru această cauză.

Dar nici un adevăr nu poate fi garantat când vine vorba despre viitor, m-am gândit și mi-am lipit mâna de gură pentru a înăbuși un hohot de râs sarcastic. Se părea că soarta juca cea mai crudă farsă dintre toate.

Apoi, m-am ridicat pentru a mă pregăti să-l întâmpin la întoarcere pe fiul meu. El nu făcuse nimic altceva în acest război decât să stea îmbrăcat în armură și, în timp ce intra galopând în Luvru, am văzut șocul întipărit pe chipul lui palid.

Louise îl îmbrățișă cu lacrimi în ochi.

– Dumnezeu să mă ajute, spuse el și o ținu în brațe. Tot ce am acum se află la cheremul lui de Guise.

M-am dus la el. Tremurând, o lăsă pe Louise la o parte.

– Nu uita, i-am spus cu o voce joasă, el nu știe că noi am pus totul la cale. O să îl invit la curte ca și când am fi încă aliați.

– Are o armată la dispoziție! O să-mi vrea sufletul.

– Îți promit că nu va învinge, am zis și l-am prins într-o îmbrățișare. Mai aveam o ultimă speranță...

Chiar și din sala de la Luvru se puteau auzi ovațiile înăbușite care se scandau pe străzi. Mi-i puteam imagina pe copiii care aruncau flori, pe femeile care-și ștergeau lacrimile de pe față și pe bărbați – toți bărbații: tăbăcarii, vânzătorii, comercianții și cerșetorii – ridicând pumnii în aer și strigând numele lui de Guise, aducând laude celui care salvase Franța de amenințarea hughenotilor.

M-am uitat la Henric, care purta coroana și pelerina încrustată cu pietre prețioase. Stătea țeapăn pe tron, alături de Louise, care își ținea în poală mâinile pline de inele. Eu stăteam mai jos de podium. Aliniați la peretele cel mai îndepărtat al sălii se aflau Cei Patruzeci și Cinci, oamenii bine antrenați din garda personală a lui Henric. Valette, îmbrăcat în zale și cu un pistol la brâu, păzea ușile poleite ale încăperii.

Dintr-odată, am auzit sunetul de pași care veneau spre noi. M-am încordat pe loc, prinsă într-o amintire din vremea când le Balafre intrase ca o furtună în palat, iar eu îl confruntasem chiar în această sală, cu fiul meu Carol alături. Atunci fusesem furioasă, sfidătoare, gata să mă lupt cu de Guise până la moarte. Dorința mea de răzbunare era la fel de puternică, dar acum așteptam cu un calm aparent, ca un păianjen în plasa lui atent țesută.

Eram din nou în aceeași poziție, dar, spre deosebire de ei, eu învățasem din greșelile mele.

I-am aruncat încă o privire lui Henric. Acesta își îndreptă spatele în timp ce de Guise trecea cu pași mari prin cele două uși, urmat de un grup de șase nobili îmbrăcați în negru. Părea enorm în jiletca lui albă și cu pantalonii largi, cu picioarele musculoase încălțate cu cizme de piele și pelerina lui roșie, semnul lui distinctiv, aruncată peste umăr după noua modă. Barba lui blondă fusese tunsă scurt, iar ochii îi erau tăioși ca ai unei păsări de pradă pe chipul lui bronzat, brăzdat de numai câteva linii care îi trădau vârsta de treizeci și șapte de ani.

Când ajunse în fața podiumului, se înclină.

- Am venit după cum a cerut Maiestatea Voastră.
- Cererea mea, replică Henric, a fost să vii singur, fără escortă.
- Nu am ce face dacă oamenii mă iubesc, răspunse de Guise, cu o aroganță care mă făcu să-mi încleștez dinții. Dacă îmi ordonați, le voi cere să plece.

Henric se ridică de pe tron cu o mișcare rapidă și arată cu degetul spre de Guise.

– Cine este rege aici, nobile domn... tu sau eu? Alungă-i imediat pe seniori! În timp ce vorbea, privirea îi alunecă spre nobilii catolici, ale căror pelerine voluminoase puteau ascunde o mulțime de arme. Ca la un semn, Cei Patruzeci și Cinci își scoaseră săbiile cu un sunet metalic care răsună în sală ca într-o peșteră.

Culoarea pieri de pe chipul lui de Guise. Asta m-a făcut să simt o plăcere meschină, faptul că încă îl mai puteam face să se teamă. Nu uitase cât de ușor se putea vărsa sânge între acești pereți. Cu toate astea, nu le porunci oamenilor săi să plece. În schimb, băgă mâna în pelerină și scoase un pergament.

– Tot ce dorește liga este ca înțelegerile noastre să fie onorate. De Guise așeză sulul pe marginea podiumului. Acestea sunt condițiile noastre. Cerem să instaurați Sfânta Inchiziție pentru a scăpa Franța de hughenoți. Cerem ca fiul răposatei voastre surori Claude, Carol de Lorena, să fie numit moștenitor, iar ereticul de Navarra să fie exclus de la ordinea succesiunii, să fie declarat trădător și să i se interzică intrarea în acest regat, lucru pedepsit cu moartea.

M-am temut brusc când am văzut că Henric își încleștează maxilarul în mod vizibil. Aproape mă așteptasem să strige în gura mare ordinul de ucidere a lui de Guise, deși căzusem la înțelegere că acest lucru nu trebuia să se întâmple aici. Nu în Paris, unde populația era predominant catolică și s-ar fi răzbunat pe noi dacă eroul lor ar fi pățit ceva. Mi-am dat seama că și Louise se temea de același lucru, pentru că privirea ei o întâlni pe a mea cu o expresie de teroare mută. Sărmana Louise, legată într-o căsnicie sterilă, fără un copil al ei, era prinsă în furtuna noastră de ură și înșelăciune. Henric nu ar fi trebuit niciodată să se însoare cu ea. Locul ei nu era aici.

Fiul meu se uită în tăcere la de Guise. Spre ușurarea mea, am văzut cum își ridică bărbia și își schimbă tonul vocii când se aplecă să ia pergamentul.

– Se pare că te gândești la toate, spuse el cu un râs firav. Tu și seniorii tăi trebuie să luați cina cu noi diseară, ca să putem discuta aceste cereri pe larg.

De Guise se încruntă. Inima îmi bătea mai tare. Oare ajunseserăm prea departe cu complezența noastră disimulată?

– Imediat ce Maiestatea Voastră semnează termenii, spuse de Guise, vom avea timp destul pentru a lua cina. Aștept răspunsul Vostru în trei zile. Fără alt cuvânt, se întoarse și ieși, cu pelerina roșie umflându-se în spatele său și urmat de nobilii din anturajul lui.

Imediat ce plecară, Henric aruncă sulul la o parte, părăsind podiumul pentru a ajunge la o fereastră. De unde stăteam, puteam auzi din nou strigătele populației: *Vive de Guise! Vive le Duc!*¹ în timp ce acesta și oamenii lui ieșeau din Luvru.

M-am apropiat de el.

– Ai răbdare, am spus. Va veni și ceasul tău.

Henric nu se uită la mine.

– Când? mă întrebă într-o șoptă încordată.

– Curând, i-am răspuns și i-am atins umărul. El și-a întins capcana. Tot ce trebuie să facem acum este să așteptăm și să îl lăsăm să calce în ea.

Norii de ploaie se adunau pe cerul plumburiu; tuna fără să plouă. Aerul era umed, ca de sulf. În apartamentele mele, îi duceam cu disperare dorul lui Birago, pentru că primeam în continuare rapoarte din oră în oră de la informatorii lui, care încă mai lucrau pentru mine. De Guise aștepta să primească pergamentul semnat de fiul meu, simbol al abdicării sale, și nu pierduse vremea deloc, chemându-și toți membrii familiei în casa din Paris. În timp ce populația se aduna în fața reședinței sale cu o răbdare ceremonioasă, așteptând să apară, gărzile lui se infiltrau în oraș.

Parisul, care fusese scaunul monarhiei timp de secole, devenise fortăreața lui.

În zorii celei de-a treia zile, am fost trezită de sunetul tobelor. M-am îmbrăcat în grabă. Când mă întindeam după șal, Lucrezia intră cu ceva în mâini, ceva învelit într-o pânză neagră. Mi-l înmână mie.

– Folosește asta, spuse ea. Împlântă-l în inima neagră a lui de Guise. Nici un om nu merită asta mai mult decât el.

Am dat la o parte marginile cârpei pentru a dezveli un pumnal cu lanțuri de argint gravate pe mâner. Nu îl mai văzusem de la

¹ Trăiască de Guise! Trăiască Ducele!, în franceză în original (n.tr.)

moartea lui Guast, dar era același pumnal pe care fiul meu, Hercule, îl folosise ca să îlucidă pe iubitul lui Henric.

L-am învelit din nou în pânză și am încuviințat, făcându-mi drum spre coridor.

Henric stătea în apartamentele sale. Așezându-mă lângă el, am așteptat în timp ce ascultam vuietul care se aduna afară precum un strigăt sălbatic.

Informațiile ne parveau sporadic. Am aflat că majoritatea oficialilor din palat fugiseră când auziseră că de Guise incitase mulțimea să aducă scânduri pe străzi, pentru a baricada poarta principală. În afară de grădinile Tuileries, care erau înconjurată de ziduri nepăzite, fiecare altă cărare care ieșea și intra în palat era supraviețuită de o gardă a lui de Guise, la fel cum făcuseră în timpul masacrului.

Totul era pregătit pentru înfrângerea noastră. Încă nu trimiseseam condițiile ligii, așa că de Guise avea să ne îngenuncheze cu forța, așezându-l pe tron pe nepotul nostru.

În sfârșit, de Guise se declarase trădător. Orice am fi făcut în continuare, era justificat.

Vestea veni prin una din gărzile lui de Guise. Îi înmână nota lui Henric, apoi așteptă temător, privind în mod repetat la Cei Patruzeci și Cinci care stăteau lângă perete. Fiul meu desfăcu biletul, îl citi cu atenție, după care îl lăsă să-i cadă la picioare. Îi făcu semn mesagerului să plece.

– De Guise îmi ordonă să mă supun, spuse și își ridică privirea spre mine.

Aveam impresia că întreaga mea viață fusese o repetiție pentru acest moment. M-am dus la masa lui și am înmuiat pana în cerneală.

– Atunci trebuie să semnezi înțelegerea. Semnează-o și las-o aici. O voi trimite eu. Împachetează ce poți duce, ia-i pe Louise, Valette și pe Cei Patruzeci și Cinci și plecați în grabă spre castelul de la Blois. Puteți ieși prin Tuileries, deghizați ca servitori. Nimeni nu vă va observa prin mulțimea care ne abandonează ca niște paraziți. Am dus mâna la pumnalul înfășurat în pânză. Când va veni ceasul, folosește asta în amintirea lui Guast al tău.

Privi lung pumnalul din fața lui înainte să se aplece peste birou și să mângălească iscălitura.

– Și tu? mă întrebă mușcându-și buza. Cum aș putea pleca în condițiile în care nu știu dacă vei fi în siguranță?

– De Guise nu va îndrăzni să-mi facă rău, i-am spus încet. Du-te. Și indiferent ce va fi, nu te mai întoarce.

De Guise nu luă cu asalt Luvrul, deși ar fi întâmpinat puțină rezistență. Ultimii curteni, servitori și majoritatea gărzilor plătite, toți ne părăsiră, lăsându-mă singură numai cu doamnele mele de companie pentru a înfrunta orice ne rezerva soarta.

Stăteam în fața șemineului aprins din camera mea, fără să pot dormi, cu femeile așezate în jurul meu, în caz că aveam nevoie de vreuna din ele, și mă gândeam pentru prima dată la noaptea în care le dădusem permisiunea lui de Guise și Henric să îl omoare pe Coligny. Oare așteptase și el în acea casă așa cum aștept eu acum, știind că i se apropie sfârșitul? Oare se rugase la Dumnezeu să împerturbabil din patul de suferință sau se pierduse în ungherele prăfuite ale amintirilor, înapoi în timp, într-un castel fermecat numit Fontainebleau, când întâlnește o mireasă tânără și singură, care avea nevoie de cineva de încredere? Și dacă se gândise la mine în acele ultime minute înainte ca ușa să fie lovită de perete, oare zâmbise, chiar și numai pentru un moment, știind că, la final, cu toții vom da socoteală în același loc?

Până în zori, focurile de tabără fumegau, și cei care ne bari-cadaseră zăceau grămadă unii peste alții, sătui de vinul gratuit distribuit de oamenii lui de Guise. M-am ridicat și m-am îmbrăcat, apoi am ordonat să-mi fie dusă lectica în curte. Am ieșit clipind în lumina rece a dimineții. Două soții de pescar dădeau târcoale în fața porților principale ale palatului. În timp ce înaintam spre lectică, am auzit-o pe una din ele șuierând:

– Iat-o pe regina Izabela.

Mâna îmi îngheță pe lanțul lecticii.

– Izabela, țipă cealaltă femeie. *Reine de la mort!*¹

Am privit impasibilă la cele două fețe schimonosite, care se uitau urât la mine de dincolo de porțile din fier forjat prin care trecuse o mare parte din viața mea, și mi-am amintit acea zi cumplită din copilărie, când mulțimea venise după mine la palatul familiei mele.

¹ Regina morții!, în franceză în original (n.tr.)

„Jos cu Medici! Moarte tiranilor!“

Apoi, le-am întors spatele și mi-am aranjat gluga în jurul capului. Anna-Maria își frământa mâinile; se temea că voi fi luată prizonieră, deși aveam cuvântul lui de Guise că, odată ce voi duce pergamentul, mă va lăsa să plec. I-am zâmbit, în timp ce Lucrezia mă ajuta să-mi bag degetele umflrate în mănuși.

Ne-am îmbrățișat.

– Mergi cu Dumnezeu, șopti ea. Ne vom vedea la Blois.

– Nu uita că-mi sunt de ajuns caseta cu bijuterii și una sau două rochii decente. Restul poate rămâne aici. Lasă familia lui de Guise să topească farfuriile pentru a bate monede comemorative.

O lacrimă alunecă în jos pe obrazul Anna-Mariei. Lucrezia o strânse în brațe în timp ce eu mă așezam în lectică.

Soarele își făcea loc pe cerul alb. M-am oprit. Părăseam Luvrul, scena celor mai mari triumfuri și a celor mai grele lovituri, exilată de familia pe care, în ciuda tuturor șiretlicurilor mele, nu reușisem să o înving. În Paris, oamenii îmi defăimau numele și fiul meu galopa spre Loara împreună cu regina și cu prietenii săi apropiați, după ce ieșise pe ușa din spate.

Și în timp ce am aruncat o ultimă privire spre bătrânul palat de piatră, colorat în roz pastelat de lumina răsăritului, mi-am luat adio de la el fără lacrimi și fără să regret nimic.

La urma urmelor, eram o Medici.

TREIZECI ȘI NOUĂ

Există o legendă arabă care spune că ziua și felul în care vom muri sunt predestinate și că indiferent ce am face, nu le putem schimba. Eu nu credeam prea mult în superstițiile păgânilor și nici măcar în promisiunile vieții veșnice făcute de Biserica mea. Fusesem martoră la prea multe trădări în numele religiei.

Cu toate acestea, am avut mult timp să reflectez asupra acestei entități nevăzute care ne ghidează viața și să cuget la motivul pentru care El găsisese de cuviință să mă supună atâtor încercări. Oare nu luptasem la fel de mult ca alții pentru familia mea? Alții trăiesc mai puțin, realizează doar o parte din ce am făcut eu și, cu toate acestea, rămân pe tron cu un nimb deasupra capului, pe când ce eu mă scufund ca o ticăloasă în propria-mi denigrare.

În timp ce aștept inevitabilul, îi văd pe cei morți. Pe primul duce de Guise, periculosul le Balafre, pe Jeanne de Navarra, pe Coligny și pe Maria Stuart – dușmanii și complicii mei cândva, fiecare martir pentru cauza lui. Indiferent cât de importanți fuseseră în viață, prin moarte deveniseră legende.

Așa că stau și mă întreb: Ce legendă va scrie istoria despre mine?

În sala mare de la Blois, cu stâlpii ei poleiți cu aur și cu arcadele violete, consiliul ligii se adunase să se bucure de capitularea fiului meu. Diplomația cu care îl tratasem pe de Guise fusese un succes; după cum știam, nu m-a reținut. A acceptat tratatul și m-a lăsat să vin aici pentru a fi alături de fiul meu, deși, după atâtea luni de neliniști, călătoria de la Paris mă vlăgui de puteri.

Așa că eu nu eram în sală, dar o trimisesem pe Lucrezia, care mi-a povestit totul. Erau cu toții acolo, toți cei care conspiraseră fără încetare pentru căderea noastră: nobili catolici, guvernatori

și oficiali, ambasadori intriganți și spioni inevitabili. Iar pe podium stătea Henric, înveșmântat în blană de hermină, aducându-mi un omagiu pe un ton calm.

– Nu putem uita încercările prin care regina, mama mea, a trecut pentru acest regat. Mi se pare corect, în această întrunire, să ne arătăm mulțumirea față de ea, în numele Franței. Ce greutate nu a înfruntat pentru a ne rezolva necazurile? Când s-a întâmplat ca vârsta sau sănătatea slăbită să o facă să stea deoparte? Nu și-a sacrificat viața? De la ea am învățat eu să fiu rege.

Aș fi vrut să pot vedea expresiile nobililor, să văd cu ochii mei că îi deranja acest omagiu adus unei străine, dar eu sunt reținută în pat, pieptul mi se strânge ca într-o menghină ori de câte ori respir, trupul îmi e istovit de febră, iar picioarele, umflate de apă. Bolile mele m-au doborât, într-un final. Doctorii mă forțează să iau poțiuni respingătoare și îmi bandajează pulpele umflate cu diverse loțiuni din plante. Mă asigură că mă voi însănătoși, că aceasta este numai o cădere temporară.

Zâmbesc. Ei nu îndrăznesc să spună cu voce tare ceea ce eu deja știu.

Dorm prea mult. În timp ce fulgii de zăpadă flutură afară, în camerele mele, doamnele de companie îmi țin aprinse vasele pentru jărat. Tapiseriile și vesela mea, portretele mele preferate și biroul portabil – totul de la Luvru se află aici. Lucrezia este incorigibilă. I-am spus să nu împacheteze prea multe, și ea ce-a făcut? Mi-a transportat întreaga cameră, prinsă cu cordoane, în căruțe și pe catâri.

Uneori mă trezesc noaptea și le aud pe doamne în anticameră. Anna-Maria a dorit să doarmă la capătul patului meu, dar am refuzat-o. Este bătrână. Are nevoie de propriul ei pat, nu de o pernă la picioarele mele. Lucrezia a certat-o:

– În plus, doamna nu se va odihni niciodată la cât sforăi tu.

Anna-Maria sforăie. Nu observasem asta niciodată.

La miezul nopții, când sunt singură cu gândurile mele, îmi aprind lumânarea, o așez pe sugativa pătată de cerneală de pe biroul meu portabil și îmi scot carnetele cu notițe. Mângâi paginile uzate pe care căzuseră ploile din Loara, soarele din Bayonne și lapovița din Navarra. Le citesc cu dragoste, refăcându-mi drumul vieții din

Florența la Fontainebleau, de la Chenonceaux la Luvru; ducesă și soție de delfin, regină și regină-mamă – am jucat fiecare rol.

Uneori adorm cu cărțile adunate într-un morman în jurul meu și, când mă trezesc, le găsesc puse la loc, ascunse din nou în nișa lor. Lucrezia se trezește mereu înaintea mea. Ea a fost martoră la secretul meu și nu a spus niciodată un cuvânt. Știu că, atunci când va veni momentul, pot avea încredere în ea să-mi îndeplinească ultima dorință.

Ce zi este? Nu-mi pot aminti. Trebuie să fie aproape Crăciunul. Odată, timpul părea atât de prețios, atât de nestatornic, efemer și mereu greu de perceput. Acum, orele se scurg repede precum ițele din gherghelul Penelopei.

Henric vine la mine, mirosind a mosc. Iarăși este prea slab, înveșmântat în catifea vișinie, cu părul lăsat liber pe umeri și atât de agitat, oprindu-se să treacă cu degetul peste sticlulele de pe măsuța mea de toaletă, peste periile de păr și oglinda de mână. Văd că admiră oglinda, pentru că o privește cu jind, la fel cum făcea când era doar un băiat.

– De ce este încă în viață? întreb.

El ridică din umeri, iar degetele lui agile mângâie oglinda sculptată.

– Aștept.

– Aștepți? Ce anume?

Pune oglinda jos și vine la patul meu, cu fața roșie, dar nu de furie, ci de plăcere. S-a întâmplat ceva.

– Să-ți spun un secret? Se apleacă spre urechea mea. Filip al Spaniei a trimis o armată să invadeze Anglia. Tudorii au sfărâmat-o în bucățele. Tot Parisul râde acum de ducele de Guise, care a luat bani de la Filip pentru a-și finanța liga. S-au postat afișe prin tot orașul: „Armata invincibilă pierdută! Dacă o găsiți, vă rog informați-l pe nobilul duce.“ Se retrage, râzând în hohote. Nu e încântător? Ereticii Tudori triumfă, iar Filip al II-lea este ruinat. De Guise a pierdut alianța cu Spania.

Tânjesc să mă ridic din pat, să îl chem pe Birago să analizeze minuțios rapoartele, în căutarea unor informații pe care le-am putea folosi, dar Birago este mort, iar eu nu mă pot mișca. Pot doar

să mă uit cum fiul meu pleacă din cameră, cântând încet: „Pierdută, pierdută: o armată pe mare...”

Și știi că, în curând, va sosi clipa să se răzbune.

Febra s-a întors noaptea trecută. Umbrele veneau și se duceau; șoapte: „Apă la plămâni... Ar trebui să îi luăm sânge.” Le pot simți teama. Se tem pentru mine. Ei cred că o să mor. Chiar vreau să mor. Tânjesc să mă scufund pentru totdeauna într-o binecuvântată uitare. Dar nu încă.

Franța mă ține în ghearele ei, nu-mi dă voie să mă odihnesc.

Semnul este aici. A sosit vremea.

Devreme în dimineața aceasta, m-au trezit strigăte bruște și bubuituri puternice în tavan, de parcă ar fi izbucnit o ceartă în camera de sus. Apartamentele fiului meu sunt deasupra. Când doamnele de companie dau buzna în dormitorul meu, cu ochii cârpiți de somn, văd un strop roșu care se strecoară prin căpriorii din tavan. Rămâne acolo, agățat de marginea poleită cu aur, apoi cade și îmi stropește cearșafurile, exact lângă mâna mea dreaptă.

Trag aer în piept. Lucrezia vine repede spre mine; după expresia ei îngrijorată, în tremurul mâinii care îmi atinge fruntea, îmi dau seama că ea și Anna-Maria nu văd. Ele nu văd picăturile, cum cad una câte una, lovindu-mi patul cu plescăituri înăbușite. Dar eu le văd. Văd sânge. Sânge care picură din tavanul meu, exact așa cum văzusem odată într-un vis, înainte de moartea lui Hercule.

Numai că de data asta sunt trează.

Lucrezia se întinde după sticluța cu mac de pe noptieră. În timp ce prepară leacul, crezând că am dureri, îi spun printre dinți.

– Nu. Du-te. Vezi ce se întâmplă.

Chiar în timp ce se uită la Anna-Maria cu uimire, intră Henric. În mână ține pumnalul, cu lama roșie de sânge. Îl aruncă pe patul meu. Femeile se dau înapoi când văd pata de sânge pe care o lasă pe așternut.

– S-a făcut, spune. S-a luptat ca o bestie încătușată, dar l-am smuls din inima mea.

Mă uit la el în tăcere. Văd sânge pe barba lui și încă un strop pe o parte a gâtului.

– L-am invitat să ia micul dejun cu mine, adaugă, iar vocea îi devine calmă, aproape melancolică, de parcă se gândește la ceva de demult, din trecut. A venit cu fratele lui, dar fără altcineva; chiar credea că o să-l servesc cu mâinile mele. Și așa am făcut. Mai întâi l-am înjunghiat și apoi i-am lăsat pe Cei Patruzeci și Cinci să îl termine. Din păcate, a trebuit să moară și fratele lui.

Îmi cobor privirea. De Guise era mort. Fiul meu își recâștigase, în sfârșit, tronul.

Lucrezia apucă mânerul pumnalului cu fusta pentru a-l șterge.

Noaptea trecută am avut visul. În el, am văzut oameni plângând în genunchi. Și am văzut camera, patul cu perdele negre – așteptându-mă pe mine. Mă trezesc găfâind, încurcată în cearșafuri. Anna-Maria și Lucrezia se grăbesc înăuntru. Nici măcar focurile nu mai pot alunga frigul. Respirațiile lor scot aburi mici în timp ce stau tremurând lângă patul meu, holbându-se la mine în timp ce le vorbesc:

– Trebuie să mă ajutați să mă ridic.

Încearcă să mă facă să mă răzgândesc, amintind de frigul teribil, de febra și congestia din plămâinii mei. Mă amenință că o să cheme doctorii. Eu nu vreau să aud nimic. Dau să mă ridic singură, mânăta de o hotărâre la fel de neașteptată pentru mine, cât și pentru ele.

– Trebuie, spun. Trebuie.

Mă îmbracă în rochia neagră, îmi pun pelerina pe umeri și îmi dau mânușile. Scutur din cap.

– Nu, fără mânuși.

Se uită la mine de parcă aș fi înnebunit. Poate că așa e, dar trebuie să văd cu ochii mei. Trebuie să știu dacă ceea ce am văzut acum mulți ani, când eram încă o copilă, în Florența, a ajuns să se îplinească.

Mergem prin coridoare înghețate, iar condurii ne clămpăne pe podelele de piatră. Tot castelul este tăcut, ca un labirint de gheață. Mă concentrez să pun un picior înaintea celuilalt. Îmi simt picioarele ca pe niște coloane de granit. Respir șuierător. Simt gust de sânge. În nici un caz nu o să mă prăbușesc.

Mergem după un colț. Iat-o – ușa deschisă. De afară aud strigăte de jale. Lucrezia mă prinde de braț și îmi șoptește că aici este aripa servitorilor, că nu avem ce căuta aici.

Dau din cap și mă mișc spre ușă cu încetineală, de parcă aș fi fost purtată de vânt din lumea spiritelor, într-o lume incertă și muritoare. Mă opresc și apuc cu mâinile tocul ușii.

Niște străini se întorc spre mine, cu lacrimi pe obraji. Nu îi pot auzi, pentru că mă duc să mă confrunt cu imaginea din patul mare, cu draperii negre. Mă duc spre el fără nici un sunet, simt ace de gheață în picioarele amortite și inhalez, nu miros, izul intens de tămâie; întind mâna să desfac draperiile și să descopăr...

Oftez; recunosc ceva la care mă așteptam de mult.

Ochii lui de Guise sunt închiși, iar fața lui frumoasă e curățată de sângele care i se împrăscase în timp ce se lupta pentru viața lui. Picioarele sale musculoase par a fi sculptate din fildeș, monumentale în perfecțiunea lor.

Trupul îi este găurit de răni întunecate – semnul a patruzeci și cinci de pumnale înfipte în carnea lui. Un crucifix de argint se odihnește în mâinile cu vene umflate. Pare imposibil ca acest om, a cărui viață s-a întrepătruns cu a mea încă de pe vremea când s-a jucat pentru prima oară cu copiii mei, până în noaptea în care l-am văzut pierzându-și tatăl și până la violența pe care a dezlănțuit-o în ajunul Sfântului Bartolomeu, să fie mort. Era ultimul din familia sa; pe cât de puternică era, familia de Guise nu avea să se refacă niciodată.

La final, în ciuda tuturor încercărilor, Franța câștigase.

Pășesc înapoi. Mă întorc. Febra izbucnește. Sufletul îmi saltă de nerăbdare.

Mai am un singur lucru de făcut.

Blois, 1589

S-a terminat. Așa cum a prezis Maestrul cu atât de mulți ani în urmă, mi-am îndeplinit destinul. Febra crește deja și îmi simt inima poticnindu-se. Curând, cei din casă vor veni să-și ia adio, iar fiul meu va sta alături de mine și îmi va ține mâna, în timp ce doamnele de companie vor plânge. Va începe priveghiul.

Am pus pecetea pe ultima mea scrisoare către Henric. În ea, îi amintesc faptul că drumul către pace este clar acum. Dacă va ajunge la o înțelegere cu vărul lui Bourbon, Navarra va apăra viitorul lui și al Franței. Acesta îl va lăsa pe Henric să conducă până când îi va veni lui timpul să succedă la tron.

Acum, trebuie să îmi închid cărțile. Lucrezia știe ce să facă. Este datoria mea, sacrificiul meu final. Trebuie să îmi iau secretele în mormânt. Și totuși, cu câtă ezitare las aceste volume de piele, albite de anotimpurile vieții mele; să-mi iau adio înseamnă să renunț la tot ce am iubit și am pierdut.

Aceasta este ultima pagină a confesiunilor mele.

Amestec ultimele rămășițe ale darului primit de la Maestru în leacul meu din mac. Sticluța este alburie, fragilă și înșelător de grea. În timp ce răzuiesc pudra de pe marginile ei în pocalul meu, mă gândesc cum de un obiect atât de mic poate deține atâta putere. A mai rămas puțin praf; nu mă poate ucide imediat, pentru că puterea i-a fost slăbită de atâția ani de hibernare, dar mi-ar putea grăbi trecerea în lumea de dincolo.

Pe măsură ce întunericul mă învăluie, îmi închid ochii și, pentru ultima oară, invoc viziunea mea cu Navarra, așezat pe calul său de luptă, cu pana albă pe cap. Are barba deasă, de culoarea cuprului, iar chipul lui este plin de hotărâre. Văd pajul cum vine în grabă și rostește gâfâind: „Parisul nu se va preda“ și licărul de nerăbdare din ochii lui Navarra în timp ce ascultă aceste cuvinte. De data

aceasta, nu mai trebuie să mă chinui să îi aud răspunsul: nu pierd promisiunea viitorului în incertitudinea prezentului.

Îl văd cum își dă capul pe spate și râde.

– Refuză, da? Ei bine, atunci trebuie să le dau ceea ce doresc, nu? La urma urmelor, Parisul merită o liturghie!

Oftez. Așa este.

POSTFAȚA AUTORULUI

Pe 5 ianuarie 1589, la șaiszeci și nouă de ani, Caterina de Medici moare în castelul de la Blois, din Valea Loarei. În testamentul ei lasă prevederi pentru familie și mare parte din avere o dă nepoților. Chenonceaux îi rămâne lui Louise, regina lui Henric; cealaltă noră a Caterinei și văduvă a lui Carol, Isabela (cunoscută ca Elisabeta) de Austria, a locuit acolo împreună cu Louise până la moartea ei, survenită în 1592.

Henric moștenește restul bunurilor ei. Caterina nu a menționat-o pe fiica ei Margot, care a rămas prizonieră în Usson până în 1599.

Ambasadorii străini au răspândit vestea morții Caterinei și și-au continuat treburile lor. A fost atât temută, cât și disprețuită, iar oficialii Parisului l-au informat pe Henric că, dacă îndrăznește să o înmormânteze în bazilica Sfântul Denis, ei aveau s-o dezgroape și s-o arunce în Sena. Din acest motiv, a fost lăsată pe catafalc timp de patruzeci de zile înainte să fie îngropată undeva lângă biserica Saint Sauver. Câțiva ani mai târziu, rămășițele aveau să-i fie transferate la Saint Denis. În timpul Revoluției, mulțimea a profanat bazilica și a aruncat scheletele regale într-o groapă comună. Cu toate acestea, magnificul mormânt de marmură pe care Caterina l-a construit pentru ea și soțul ei mai poate fi văzut și astăzi.

Un călugăr capucin, despre care se presupune că a fost angajat de sora răzbunătoare a lui de Guise, l-a înjunghiat și omorât pe Henric al III-lea în 1589. Totuși, înainte să moară, Henric a încheiat un armistițiu cu vărul său Bourbon, Henric de Navarra. Nu se știe sigur dacă acțiunile sale au fost determinate de o ultimă cerere a Caterinei, dar Navarra s-a suit pe tron sub numele de Henric al IV-lea și a devenit unul dintre cei mai iubiți și mai toleranți regi ai Franței. Cu toate acestea, i-au trebuit zece ani să cucerească

Parisul. Într-un final, s-a convertit la catolicism pentru a câștiga orașul, o decizie care l-a făcut să rostească renumita lui replică: „Parisul merită o liturghie“.

Conducerea Ligii Catolice, înființată de răposatul duce de Guise, a fost preluată de unul dintre frații lui; Liga a continuat să exercite o influență semnificativă asupra Franței catolice până în 1596, când Henric al IV-lea a semnat un tratat care pune capăt Ligii.

Descendența familiei de Guise s-a stins în 1688.

Margot a fost eliberată din arestul la domiciliu numai după ce a fost de acord cu anularea căsătoriei. Ea s-a întors în Paris, unde a trăit într-o opulență crescândă, devenind o legendă a vremurilor sale și scriindu-și propriile memorii. A trăit cu cinci ani mai mult decât soțul ei și a murit în 1615, la șazeci și unu de ani.

Henric al IV-lea și-a luat o a doua soție, pe Maria de Medici, descendentă a unei ramuri mai puțin importante a familiei. În 1601, Maria l-a născut pe viitorul Ludovic al XIII-lea. Precum Caterina, ea a îndurat ani întregi de infidelități înainte să acceadă la putere ca regent pentru fiul ei minor.

Henric al IV-lea a domnit timp de douăzeci și unu de ani. În ciuda faptului că s-a convertit, a susținut în continuare toleranța pentru hughenoți și a făcut tot posibilul să păstreze stabilitatea religioasă. La șazeci și cinci de ani a fost asasinat de un fanatic catolic pe rue Saint-Honoré, în timp ce mergea cu trăsura. A sângerat până la moarte. Odată cu trecerea lui în neființă, Franța s-a cufundat din nou în conflicte religioase. Descendenții lui au continuat dinastia Bourbonilor până când a dispărut și aceasta, în 1793. Persecutarea hughenoților a luat sfârșit când Revoluția de la 1789 le-a dat drepturi egale în fața legii.

Până astăzi, Caterina de Medici rămâne o figură învăluită în legende îngrozitoare. A fost acuzată de câteva dintre cele mai sângeroase crime ale secolului al XVI-lea, inclusiv de uciderea lui Jeanne de Navarra și a lui Gaspard de Coligny. Unii pretind că și-a otrăvit cumnatul și pe doi dintre cei mai mari fii ai ei, precum și alte figuri secundare de la curte, care i se opuneau sau o sfidau.

Să fie legendele adevărate? Îi elimina Caterina fără milă pe toți cei care îi stăteau în cale? Tot ce voia era puterea? Părerile celor care au cunoscut-o personal sunt contradictorii, și cei care nu au cunoscut-o au oscilat. Elisabeta I a spus odată că, dintre toți conducătorii Europei, Caterina a fost cea mai temută. Dacă ar fi

fost întrebat, Filip al II-lea al Spaniei ar fi aprobat-o cu siguranță. Destul de ciudat, când a auzit criticile aduse soacrei sale, Henric al IV-lea a fost cel care a replicat: „Vă întreb, ce ar fi putut să facă o femeie care, după moartea soțului ei, a rămas singură cu cinci copii mici și două familii care nu se gândeau la altceva decât cum să pună mâna pe coroană – familia noastră (Bourbon) și de Guise? Sunt surprins că nu a făcut mai mult rău.“

Pentru a face portretul Caterinei, a trebuit să pătrund dincolo de arhetipul istoric al văduvei îmbrăcate în negru, care conspira să provoace rău. Scrisorile care ne-au rămas de la ea umplu volume întregi, la fel ca și cele ale contemporanilor săi. De asemenea, am consultat numeroase surse moderne sau din acea perioadă pentru a înțelege mai bine personajul și timpurile în care a trăit.

Spre surprinderea mea, am descoperit o fetiță curajoasă care a supraviețuit unei copilării periculoase și unui mariaj dificil, devenind o femeie în adevăratul sens al cuvântului, cu o extraordinară capacitate de a face compromisuri. Caterina a detestat războiul și s-a luptat pentru pace. A fost o regină și o mamă al cărui principal țel, înainte de toate, a fost să asigure supraviețuirea dinastiei. Deși a făcut erori grave, nu cred că ea a plănuit masacrul din noaptea Sfântului Bartolomeu; mai degrabă, a căutat să îl elimine pe Coligny, care, după standardele vremii, nu poate fi judecat decât ca trădător. După ce prima ei încercare anonimă a eșuat, în graba și panica ei, Caterina a uitat să anticipeze faptul că, dacă îl trimite pe de Guise să îl omoare pe Coligny și pe ceilalți lideri hugheuoți din casă, acest lucru va precipita măcelul a șase mii de oameni din Paris și din împrejurimile sale, și îi va păta pentru totdeauna numele. Deși nu era într-un totu o pacifistă, poziția ei a fost în antiteză cu cea a familiei de Guise, care pleda sistematic pentru persecutarea ereticilor. De-a lungul vieții ei, Caterina a detestat fanatismul religios care a dominat Spania și a făcut tot ce i-a stat în putere pentru a-l opri în Franța. Ghinionul ei a fost că puțini oameni din jurul ei i-au împărtășit devotamentul față de ideea de conciliere.

Interesul Caterinei pentru științele oculte este bine documentat. Asemenea multor oameni ai Renașterii, și ea credea cu tărie în forțele ascunse. Momentele de viziune sau de clarviziune au fost înregistrate de familia ei și de prieteni; câteva dintre episoadele pe care le descriu sunt inspirate direct din aceste relatări. A fost

apropiată de Nostradamus până la moartea acestuia. Cosimo Ruggieri a fost astrologul ei personal și a trădat-o și în realitate. Cu toate acestea, slăbiciunea ei pentru artele oculte și otrăvuri pare ieșită din canoane. Desigur, legenda care spune că avea un dulap cu otrăvuri la Blois este o invenție, pentru că toate compartimentele secrete care se mai văd și astăzi erau menite să păstreze documentele personale, nu otrăvuri. Nu am găsit nici o dovadă concretă că ar fi otrăvit pe cineva sau că ar fi recurs la magia neagră, însă e posibil ca Ruggieri să o fi făcut, după cum arată multe din obiectele găsite la Chambord după arestarea sa. Generozitatea Caterinei față de persoanele apropiate, prietenii ei de-o viață cu doamnele de companie și cu Birago, precum și compasiunea ei pentru animale, o trăsătură neobișnuită pentru acele vremuri, sunt confirmate de mai multe surse contemporane.

Incapacitatea ei de a naște copii imediat după căsătoria cu Henric este un nesfârșit subiect de speculație. Unele surse consideră că era vina lui Henric, care fusese supus unei delicate operații la penis pentru a corecta un defect care îl împiedica să ejaculeze; alții spun că ea ar fi avut un himen gros, care a necesitat o deflorare chirurgicală. Desigur, asemenea anomalii medicale sunt imposibil de verificat, dar eu cred că explicația cea mai probabilă este cea mai evidentă: Diane de Poitiers a restrâns vizitele conjugale ale lui Henric până când a putut s-o aducă pe Caterina într-o poziție de supunere absolută impunându-și puterea asupra căsătoriei regale. Faptul că regina a rămas însărcinată brusc, într-un moment crucial al vieții ei, când copilul acela devenise o problemă de supraviețuire, pare o coincidență prea mare. Caterina a avut șapte copii care au trăit; nu am inclus în acest roman moartea unui fiu de două luni și sarcina în care și-a pierdut fiicele gemene, în 1556.

Caterina de Medici a dus o viață complexă, în vremuri complicate, și în intenția de a-l scuti pe cititor de un adevărat labirint de evenimente, nume și titluri, am făcut câteva modificări minore. De exemplu, vorbesc doar de trei dintre cei nouă copii ai fiicei ei, Claude. Dintre aceștia, fiul cel mai mare a fost numit Henric și al doilea, Carol. Le-am schimbat numele pentru a evita confuzia, având în vedere multitudinea de Henric care populează romanul. De asemenea, nu îl amintesc pe fiul nelegitim al lui Carol al IX-lea, avut cu amanta sa, și nici pe cel de-al doilea fiu al lui Francisc I,

numit Carol și care a murit chiar înaintea tatălui său. În timp ce personalitatea lui Filip al II-lea al Spaniei a planat semnificativ asupra vieții Caterinei, întâlnirea lor de la Bayonne este ficțiune, deși contextul în care a avut loc nu este. Caterina a purtat aproape aceeași conversație cu reprezentantul exigent al lui Filip, ducele de Alba.

Simpla dimensiune a familiei de Guise constituie o încercare pentru un romancier. Din nou, în spiritul accesibilității, am păstrat un număr minim de membri ai familiei. O modificare semnificativă a titlului s-a făcut la fratele lui le Balafre, monseniorul, care, în realitate, era cardinalul de Lorena, nu de Guise.

Am redus și rolul prinților de Bourbon. Antoine, regent-consort de Navarra și tatăl lui Henric al IV-lea, a cauzat o ruptură importantă în timpul domniei lui Francisc al II-lea. El și fratele său, Condé, au murit în luptă la câțiva ani distanță unul după celălalt. Pentru a nu îngreuna firul poveștii, Antoine este amintit în treacăt, dar nu și Condé.

Toate celelalte erori, modificări și omisiuni, atât intenționate, cât și accidentale, îmi aparțin.

Pentru a afla mai multe despre Caterina și vremurile în care a trăit, vă sugerez următoarea bibliografie selectivă:

Castries, ducele de, *The Lives of the Kings and Queens of France*, Alfred A. Knopf, 1979

Chamberlain, E.R., *Marguerite of Navarre*, The Dial Press, 1974

Frieda, Leonie, *Caterina de Medici*, Weidenfeld & Nicolson, 2003

Heritier, Jean, *Caterina de Medici*, St. Martin's Press, 1963

Knecht, R.J., *The Rise and Fall of Renaissance France*, Fontana Press, 1996

Mahoney, Irène, *Madame Catherine*, Coward, McCann and Geoghegan, Inc., 1975

Roeder, Ralph, *Caterina de Medici and the Lost Revolution*, Garden City Publishing, 1939

Sedgwick, Dwight Henric, *The House of Guise*, The Bobbs Merrill Company, 1938

Seward, Desmond, *Francois I: Renaissance Prince*, MacMillan Publishing Co., 1973

Strange, Mark, *Women of Power*, Harcourt Brace Jovanovich, 1976

MULȚUMIRI

Doresc să îi mulțumesc din inimă parteneriei mele, pentru că mi-a fost alături de-a lungul acelor ani care mi-au trebuit pentru a găsi un editor și pentru că nu mi-a spus niciodată să mă opresc din scris. Agentul meu, Jennifer Weltz, de la Agenția Literară Jean V. Naggar, rămâne eroina și prietena mea. Am avut noroc cu editorul meu, Susanna Porter, care m-a îndrumat de-a lungul celor două cărți și care m-a forțat mereu să privesc dincolo de ideea mea inițială, prin revizuirile ei eficiente. Redactorul Jillian Quint, editorul Lisa Barnes și întreaga echipă de la Ballantine Books au dat dovadă de un entuziasm și de o implicare neobișnuite. În Marea Britanie, mă bucur de norocul de a-i avea alături pe editorul meu, Suzie Doore, și echipa de la Hodder & Stoughton.

Trebuie să le mulțumesc tuturor bloggerilor minunați care au vorbit despre cărțile mele pe site-urile lor și mi-au arătat multă generozitate și entuziasm. Fără voi, promovarea nu ar fi fost nici pe jumătate atât de amuzantă.

În cele din urmă, îți mulțumesc ție, cititorule. Tu mă inspiri și îmi impui noi provocări în fiecare zi, și sper să pot continua să te delectez pentru mulți ani de acum înainte. Eu sunt mereu disponibil pentru discuțiile din grupurile de cititori.

Te rog, vizitează www.cwgortner.com pentru mai multe informații.

CUPRINS

Partea I (1527–1532) Ca o frunză în vânt	9
Partea a II-a (1532–1547) Goală ca un nou-născut.	39
Partea a III-a (1547–1559) Lumină și liniște	111
Partea a IV-a (1559–1560) Tigrii	167
Partea a V-a (1560–1572) Furtuna	201
Partea a VI-a (1572–1574) Noaptea roșie	285
Partea a VII-a (1574-1588) Cel iubit	353
Postfața autorului	426
Mulțumiri.	431